SISÄLLYSLUETTELO

Opetuslautakunta pöytäkirja 08.06.2020

Pöytäkirjan kansilehti ... 1

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus/ KK ... 3

2 § Työjärjestyksen hyväksyminen/ KK ... 4

3 § Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat/ KK ... 5

4 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta/ KK ... 6

5 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset/ KK ... 7

6 § Tiedoksi merkittävät asiat/ KK ... 8

7 § Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi/ KK ... 9

- Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ... 13

8 § Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustaminen vuonna 2020/ KK ... 20

9 § Kasvatuksen ja oppimisen toimialan säästökohteita vuoden 2020 käyttötalouden talousarviossa/ KK ... 22

- Kasvatuksen ja oppimisen toimialan säästökohteita vuoden 2020 talousarviossa, erittely ... 23

10 § Rajakylän / Latupuiston päiväkotipaviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelma/ KK ... 25

- Rajakylän / Latupuiston päiväkotipaviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelma ... 27

11 § Patotien päiväkoti, hankesuunnitelman hyväksyminen/ KK ... 54

- Patotien päiväkodin hankesuunnnitelma 20.05.2020 ... 55

12 § Jokiuoman päiväkodin hankesuunnitelma/ KK ... 94

- Jokiuoman päiväkodin hankesuunnitelma ... 96

13 § Koivukylän uusi päiväkoti, tarveselvityksen hyväksyminen/ KK ... 130

- Tarveselvitys Koivukylän uusi päiväkoti ... 132

14 § Koivukylän päiväkotipaviljonki, tarveselvitys-hankesuunnitelma/ KK ... 168

- Koivukylän paviljonkipäiväkoti, tarveselvitys-hankesuunnitelma 29.04.2020 ... 170

15 § Sanomalan koulupaviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelman hyväksyminen/ KK ... 199

- Liite, Sanomalan koulupaviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelma ... 201

16 § Martinlaakson lukion, Vaskivuoren lukion ja Sotungin etälukion opetussuunnitelmien päivitys/ AR ... 224

- Tiivistelmä opetussuunnitelman muutoksista 2020, Martinlaakson lukio ... 225

- Tiivistelmä opetussuunnitelman muutoksista 2020, Vaskivuoren lukio ... 228

- Sotungin etälukion opetussuunnitelma 2020 ... 232

- Martinlaakson lukion opetussuunnitelma 2020 ... 405

- Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma 2020 ... 693

17 § Oppisopimuskoulutukset Varialle - Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto, tuotannon esimiestyön erikoisammattitutkinto, lähiesimiestyön ammattitutkinto ja media-alan ammattitutkinto/ AR ... 1022

- Vertailutaulukko ... 1026

18 § Suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman muutos: 9. vuosiluokalle lisätyn yhden B1-ruotsin vuosiviikkotunnin vaikutukset opetussuunnitelmaan ja tuntijakoihin sekä A2-espanjan opetussuunnitelman päivitys/ IK ... 1027

SISÄLLYSLUETTELO

Opetuslautakunta pöytäkirja 08.06.2020

- A2-espanjan opetussuunnitelma 1.8.2020 alkaen 1029
- B1-ruotsin opetussuunnitelma 1.8.2020 alkaen 1035
- Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako 1.8.2020 alkaen 1048
- Vantaan musiikkiluokkien tuntijako 1.8.2020 alkaen 1049
- Vantaan ruotsin kielen kielikylpyopetuksen tuntijako 1.8.2020 alkaen 1057
- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijako 1.8.2020 alkaen 1058

19 § Apulaisrehtorin virkojen perustaminen perusopetuksen tulosalueelle 1.8.2020 alkaen/ IK 1059

20 § Päätös oikaisuvaatimukseen lehtorin vakituisen viran täyttämistä koskevasta päätöksestä/ IK 1060

21 § Päätös oikaisuvaatimukseen luokanopettajan määräaikaisen viran täyttämistä koskevasta päätöksestä/ IK 1064

22 § Päätös oikaisuvaatimukseen Kuusikon koulun oman äidinkielen opettajan vakituisen viran täyttämättä jättämistä koskevasta henkilöstöasiainpäätöksestä/ IK 1067

23 § Päätös oikaisuvaatimukseen Koivukylän koulun oman äidinkielen päätoimisen tuntiopettajan vakinaisen viran täyttämättä jättämistä koskevasta henkilöstöasiainpäätöksestä/ IK 1069

24 § Päätös oikaisuvaatimukseen oman äidinkielen opettajan määräaikaisen viran täyttämistä koskevasta päätöksestä/ IK 1071

25 § Lasten hoitoapupalvelupisteiden lakkauttaminen varhaiskasvatuksen palvelualueella 1.8.2020 alkane/ SA-V 1073

Muutoksenhakuohje 1/ Oikaisuvaatimus 1074

Muutoksenhakuohje 2/ Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen 1075

Muutoksenhakuohje 3/ Oikaisuvaatimus-/ valituskielto 1076

Muutoksenhakuohje 4/ Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa 1077

Opetuslautakunnan kokous

Aika 8.6.2020 klo 17:05–20:49
Paikka Kaupungintalo, valtuustosali, Asematie 7, 01300 Vantaa

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	**Varajäsenet**	Läsnä
Edelmann Jan, puheenjohtaja	paikalla	Kallionpää Petri	
Laakso Päivi, varapuheenjohtaja	paikalla (etäyhteys)	Haapalainen Tuija	
Ahokas Siri	paikalla (etäyhteys)	Josefsson Helen	
Atiye Minna	paikalla (etäyhteys)	Majanto Annukka	
El Issaoui Naima	paikalla (etäyhteys)	Salminen Helvi	
Kanerva Sami	paikalla (etäyhteys)	Karpin Tiia	
Lundell Kai-Ari	paikalla (etäyhteys)	Lihavainen Antti	
Luukkonen Hanna	paikalla (etäyhteys)	Ylimaa Markus	
Pispala Nina	paikalla (etäyhteys)	Kivimäki Kaarlo	
Rehnström Kristian	paikalla (etäyhteys)	Kiviaho Jani	
Rämö Eve	poissa	Laitinen Hanna-Leena	paikalla (etäyhteys)
Sainio Jari	paikalla (etäyhteys)	Kähärä Kaarlo	
Sodhi Ranbir	paikalla (etäyhteys)	Viksten Tony	
Kaupunginhallituksen edustaja		**Kaupunginhallituksen varaedustaja**	
Puoskari Pentti	paikalla (etäyhteys)	Jääskeläinen Jouko	
Nuorisovaltuuston edustaja		**Nuorisovaltuuston varaedustaja**	
Pälviä Aapo	poissa	Parkkonen Santeri	paikalla (etäyhteys)

Muut osallistujat		Läsnä
Katri Kalske, apulaiskaupunginjohtaja	esittelijä §:t 1–15	paikalla (etäyhteys)
Ranki Ari, toisen asteen koulutuksen johtaja	esittelijä §:t 16–17, 26	paikalla (etäyhteys)
Askola-Vehviläinen Sole, varhaiskasvatuksen johtaja	esittelijä § 25	paikalla (etäyhteys)
Vikström Anders, perusopetuksen johtaja vs. ruotsinkielisten palveluiden johtaja	esittelijä §:t 18–24	paikalla (etäyhteys)
Kalo Ilkka, perusopetuksen johtaja		poissa
Tanninen Eila, talous- ja hallintojohtaja		paikalla (etäyhteys)
Tolvanen Kaisu, viestintäpäällikkö		paikalla (etäyhteys)
Saari Heidi, lakimies		paikalla
Viilomaa Päivi, hallintoasiantuntija, pöytäkirjanpitäjä		paikalla
Salminen Nina, hallintoasiantuntija		paikalla
Multala Sari, kaupunginhallituksen puheenjohtaja		paikalla 18:17–19:20

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Jan Edelmann

Pöytäkirjanpitäjä Päivi Viilomaa

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 12.6.2020 klo 12 mennessä

Nina Pispala Hanna Luukkonen

Pykälät 4 ja 7 tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 15.6.2020 Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus/ KK**

Kuntalain 103 §:n 2 momentin mukaan on kunnan muu toimielin kuin valtuusto päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Kokouskutsu ja esityslistan asialuettelo on toimitettu lautakunnan jäsenille, kokoukseen osallistuville varajäsenille, kaupunginhallituksen edustajalle ja varaedustajalle torstaina 4.6.2020, jolloin esityslista liitteineen ja asiakirjoineen on tallennettu extranetiin.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) todeta läsnä olevat lautakunnan jäsenet ja muut kokoukseen osallistujat
c) todeta kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi
d) että kokouksen läsnäolomuutokset kirjataan tähän pykälään.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että
- Sari Multala saapui kokoukseen asian 7 käsittelyn aikana klo 18:17 ja poistui kokouksesta asian 14 käsittelyn aikana klo 19:20.
- Päivi Laakso poistui 19:07 ja palasi kokoukseen 19:11 asian 9 käsittelyn aikana

2 § **Työjärjestyksen hyväksyminen/ KK**

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä kokouksen esityslista ja salassapidettävien asioiden lisälista kokouksen työjärjestykseksi.

Tämä pykälä tarkastetaan heti.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

3 § **Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat/ KK**

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Merkitään seuraavat asiantuntijoiden esittelyt ja kokouksessa ajankohtaisista asioista saatavat selvitykset tiedoksi:

- apulaiskaupunginjohtaja Katri Kalske: Talousarvion vuoden 2021 kehys

- apulaiskaupunginjohtaja Katri Kalske: DigiOne-tilannekatsaus

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

4 § **Pöytäkirjan tarkastajien valinta/ KK**

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) valita pöytäkirjan tarkastajiksi Päivi Laakso ja Hanna Luukkonen
b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään perjantaihin 12.6.2020 klo 12.00 mennessä.

Tämä pykälä tarkastetaan heti.

Käsittely:
Päivi Laakson tilalle pöytäkirjan tarkastajaksi valittiin Nina Pispala.

Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

5 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset/ KK

Opetuslautakunnalle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat päätökset:

Opetuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston pöytäkirja 26.5.2020 / Undervisningsnämndens svenskspråkiga sektions protokoll 26.05.2020

Varhaiskasvatuksen johtaja Sole Askola-Vehviläinen
§ 19 Valmiuslain voimassaolon aikana 14.5.2020 alkaen toistaiseksi suljettujen asukaspuistojen avaaminen ajalle 8.6.2020-10.7.2020 ja niiden sulkeminen 13.7.-31.7.2020 väliseksi ajaksi

Osaamispalvelupäällikkö Anne Raasakka
§ 9 Ammatillisten perustutkintojen toteutus - ja arviointisuunnitelmien hyväksyminen / Yhteiset tutkinnon osat, Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen, Varian valinnainen S2, ruotsin korvaava osa-alue, 1 osp

Ruotsinkielisten palveluiden johtaja Anders Vikström
§ 31 Ruotsinkielisten päiväkotiyksiköiden tilapäinen sulkeminen kesällä ajalle 1.7.–31.7.2020/Den svenskspråkiga småbarnspedagogikens daghem som stänger tillfälligt under sommaren för tiden

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta opetuslautakunnan käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja päätöksiä.

Käsittely:
Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja täydensi esitystään seuraavilla päätöksillä:

Varhaiskasvatuksen johtaja Sole Askola-Vehviläinen
§ 20 Kesätoiminta-aikana 1.7.–31.7.2020 avoinna olevat ja suljettavat Vantaan varhaiskasvatuksen päiväkodit

Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

6 § **Tiedoksi merkittävät asiat/ KK**

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä seuraavat asiat tiedoksi:
- Ei ole.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

7 § Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi/ KK

VD/5001/12.00.00.02/2020

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 30.4.2020 pyytänyt Vantaan kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Lausunto pyydetään toimittamaan ministeriöön viimeistään 15.6.2020 mennessä.

Hallituksen esitys liittyy hallitusohjelman kirjauksiin oppivelvollisuusiän korottamisesta 18 ikävuoteen, ohjauksen vahvistamisesta, toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta sekä toisen asteen valmistavien koulutusten ja nivelvaiheen ohjauksen kehittämisestä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oppivelvollisuuslaki ja laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta. Oppivelvollisuuslaki ja siihen liittyvät muutokset tulisivat esityksen mukaan voimaan 1.8.2021 ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettava laki ja siihen liittyvät muutokset tulisivat voimaan 1.8.2022.

Vantaan kaupungin lausunto oppivelvollisuuden laajentamista koskevasta hallituksen esityksestä on valmisteltu toisen asteen koulutuksen palvelualueella. Lausunnon valmisteltua varten koottiin yhteen kommentteja myös oppilaitoksista, opiskelijoilta ja muilta tahoilta, joiden toimintaan esitetyt muutokset liittyvät. Kommentteja saatiin nuorisopalveluista, nuorisovaltuustolta, perusopetuksen palvelualueelta, opiskeluhuollon yksiköstä, opiskelijakuntien hallituksilta, muutamilta oppilaitosten edustajilta sekä opetuslautakunnan ruotsinkieliseltä jaostolta. Toimitetut kommentit on otettu huomioon ja niitä on hyödynnetty lausunnon valmistelussa.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että opetus- ja kulttuuriministeriöön annetaan liitteen mukainen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Tämä pykälä tarkastetaan heti kokouksessa.

Käsittely:
Asian käsittelyn aikana tehtiin seuraavat muutosesitykset:

Lautakunnan jäsen Päivi Laakso esitti lausuntoon seuraavat muutosesitykset:

Lausunnon yleistä -osan toisen kappaleen alku muutetaan kuulumaan seuraavasti:
~~Vantaan kaupungin erityisenä huolena on, ovatko oppivelvollisuuden laajentamisesta saavutettavat hyödyt riittävät suhteessa kustannusvaikutuksiin. Vantaan kaupungin näkökulmasta tukitoimenpiteitä olisi järkevämpi kohdentaa lasten ja perheiden varhaisempaan elämään ja siten ennaltaehkäistä syrjäytymistä.~~ *Vantaan kaupunki katsoo, että oppivelvollisuuden pidennys ei yksinomaan ole riittävä toimenpide koulupudokkuuden ja syrjäytymisen ehkäisyssä.* Hallituksen ensisijainen tavoite on nostaa suomalaisten koulutus- ja osaamistasoa. Jotta tavoite toteutuisi mahdollisimman hyvin, on valtakunnan tasolla resursseja ohjattava *myös* ongelmien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Mahdollisimman varhaisella oikea-aikaisella tuella ja avulla voidaan parhaimmillaan edistää oppilaan oppimista ja koulumotivaatiota ja katkaista alhaisen koulutustason periytymistä. Lisäksi tukitoimia kannattaisi kohdistaa koko ikäluokan sijaan siihen

joukkoon, jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen ulkopuolelle. Valtakunnantasoisesti tulee kehittää ja resursoida esimerkiksi oppilashuoltoa ja sosiaalihuollon palveluita sekä varhaisen puuttumisen malleja. Yhteistyötä koulujen ja lastensuojelun välillä tulee tiivistää ja panostaa matalan kynnyksen tukipalveluihin perheille. Lisäksi tarvitaan erityisesti keinoja, joilla varmistetaan koulutuksen läpäisy toisen asteen koulutuksessa.

Lausunnon toisen asteen koulutuksen maksuttomuus -osan ensimmäinen kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti:
Vaikka toisen asteen koulutuksen maksuttomuus on periaatteessa kannatettavaa, Vantaan kaupunki on huolissaan maksuttoman toisen asteen *kustannuksista*. ~~suurista kustannukset sen tuomiin hyötyihin verrattuna.~~ OKM:n arvion mukaan oppimateriaaleihin ja työvälineisiin tarvitaan lukioissa vuosittain 1348 €/ opiskelija, kun taas Vantaan kaupungin laskelman mukaan 1900 €. Ammatillisessa koulutuksessa vastaavat luvut ovat opiskelijaa kohden OKM:n arviossa 401 € ja Vantaan kaupungin laskelman mukaan 712 €. Lisäksi oppimateriaalien ja työvälineiden hankinnassa tulee ottaa huomioon, että niiden tulee olla opiskelijoilla käytössä koko opiskelun ajan, eli niitä ei voida kierrättää vuosittain samalla tavoin kuin perusopetuksessa.

Lautakunnan jäsenet Hanna-Leena Laitinen ja Jari Sainio kannattivat tehtyjä muutosesityksiä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen:
He, jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan esitystä äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat lautakunnan jäsen Laakson muutosesitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 7 jaa-ääntä (Ahokas, Edelmann, Kanerva, Lundell, Luukkonen, Pispala, Rehnström) ja 6 ei-ääntä (Atiye, El Issaoui, Laakso, Laitinen, Sainio, Sodhi). Apulaiskaupunginjohtajan esitys jäi voimaan.

Lautakunnan jäsen Kristian Rehnström teki seuraavat muutosesitykset:

Lausunnon yleistä -osan ensimmäisen kappaleen ensimmäinen lause muutetaan kuulumaan seuraavasti:
Vantaan kaupungin näkökulmasta oppivelvollisuuden laajentamisen taustalla olevat tavoitteet ovat *sinänsä* hyviä ja erittäin tärkeitä.

Lausunnon yleistä -osan toisen kappaleen ensimmäinen lause muutetaan kuulumaan seuraavasti:
Vantaan kaupungin erityisenä huolena on *kuitenkin*, ovatko oppivelvollisuuden laajentamisesta saavutettavat hyödyt riittävät suhteessa kustannusvaikutuksiin.

Lausunnon toisen asteen koulutuksen maksuttomuus -osan ensimmäinen lause muutetaan kuulumaan seuraavasti:
Vaikka toisen asteen koulutuksen maksuttomuus on ~~periaatteessa kannatettavaa~~ *ihannetilanteessa kaunis ajatus*, Vantaan kaupunki on huolissaan maksuttoman toisen asteen suurista kustannukset sen tuomiin hyötyihin verrattuna.

Lausunnon talous -osan neljäs kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti:
Ruotsinkielisten opiskelijoiden erityistarpeet on myös huomioitava rahoituksessa. Materiaalikulut tulevat jatkossakin olemaan korkeammat kuin suomenkielisillä opiskelijoilla, koska oppimateriaalien välillä ei ole juurikaan kilpailua. Rahoitusta on myös suunnattava tukihenkilöstön koulutukseen ja jatkokoulutukseen, jotta voidaan varmistaa, että ~~ruotsinkielisten erityisopettajien ja opinto-ohjaajien määrä on riittävä~~ *ruotsinkielisiä erityisopettajia ja opinto ohjaajia olisi ylipäätään tarjolla*.

Lausunnon aikataulu -osan ensimmäinen kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti:
~~Jotta oppivelvollisuuden laajentaminen ja maksuttomiin oppimateriaaleihin siirtymisen toimeenpano voidaan toteuttaa onnistuneesti, on uudistuksen valmistelun aikatauluun saatava lisäaika.~~ *Vantaan kaupunki katsoo, ettei uudistuksesta saavutettavat hyödyt suhteessa sen aiheuttamiin kustannuksiin ole riittävät. Jos oppivelvollisuuden laajentaminen ja maksuttomiin oppimateriaaleihin siirtyminen halutaan siitä huolimatta toteuttaa* ~~onnistuneesti~~, on uudistuksen valmistelun aikatauluun saatava lisäaika. Vantaan kaupunki esittää, että oppivelvollisuuden laajentamista koskeva laki astuisi voimaan ~~vasta~~ *aikaisintaan* 1.8.2022. Tällöin laki koskisi ensimmäisen kerran niitä, jotka päättävät perusopetuksen keväällä 2022. Tämä antaisi riittävästi aikaa toteuttaa lain velvoitteet, valmistella sen vaatima rahoitus ja muut toimenpiteet.

Lautakunnan jäsen Sami Kanerva kannatti tehtyjä muutosesityksiä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen:
He, jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan esitystä äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat lautakunnan jäsen Rehnströmin muutosesitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä (Atiye, El Issaoui, Laakso, Luukkonen, Pispala, Laitinen, Sainio, Sodhi) ja 5 ei-ääntä (Ahokas, Edelmann, Kanerva, Lundell, Rehnström). Apulaiskaupunginjohtajan esitys jäi voimaan.

Lautakunnan jäsen Nina Pispala teki seuraavat muutosesitykset:

Lausunnon uusi perusopetuksen jälkeisen nivelvaiheen koulutuskokonaisuus -osan kolmas kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti:
Valmentavan koulutuksen tulee tavoittaa kaikki eri opiskelijaryhmät ja tarjota kaikille mahdollisuus osaamisen laajentamiseen mahdollistamalla yksilölliset opintopolut. ~~Täsmennystä kaipaa kohta, jossa koulutuskokonaisuudesta luodaan yhtenäinen kokonaisuus, jota ohjaisi yksi opetussuunnitelma, mutta kuitenkin koulutuksen järjestäminen olisi mahdollista vanhojen rakenteiden puitteissa.~~ *Yhden opetussuunnitelman ohjaama yhtenäinen koulutuskokonaisuus, jossa koulutuksen järjestäminen olisi kuitenkin mahdollista vanhojen rakenteiden puitteissa, on haasteellista toteuttaa menettämättä monimuotoisia mahdollisuuksia yksilöllisiin ja parhaiten opiskelijoita tukeviin opintopolkuihin*. Uuden perusopetuksen jälkeisen nivelvaiheen koulutuksen osalta huolena on, että ryhmistä tulee hyvin heterogeenisiä. Tarjoamalla yksilöllisiä tarpeita vastaavaa koulutusta samanlaisena koulutuskokonaisuutena kaikille riskinä on, että koulutus ei olekaan kenellekään sopiva. Nivelvaiheen koulutuksen kehittämisen kohdalla on pidettävä huoli, ettei siitä seuraa samanlaisia haasteita, kuin ammatillisen koulutuksen reformin yhteydessä.

Muutosesitys raukesi kannattamattomana.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että SDP ryhmän lautakunnan jäsenet Päivi Laakso, Jari Sainio, Naima El Issaoui ja Ranbir Sodhi jättivät seuraavan pöytäkirjalausuman:
Maksuton toinen aste ja oppivelvollisuuden pidentäminen ovat jo pitkään olleet SDP:n kärkitavoitteita. Työllisyysaste vain perusasteen suorittaneilla nuorilla on merkittävästi huonompi kuin toisen asteen

koulutuksen käyneillä. Edelleen Suomessa koulutukseen hakeutuminen periytyy vahvasti sukupolvelta seuraavalle ja vanhempien sosioekonomisella asemalla on edelleen merkittävä rooli nuoren kouluttautumiselle. Valmisteltava uudistus vähentää syrjäytymistä ja pidentää työuria. Vantaan lausunto on hyvin valmisteltu ja huoli kustannuksista ja niiden vaikutuksista lasten ja perheiden varhaiseen tukeen ja ennaltaehkäisyyn on aiheellinen. SDP:n mielestä lausunnossa on kuitenkin paikoin liian jyrkkä ja kriittinen kanta. SDP haluaa painottaa sitä, että toisen asteen maksuttomuutta ja oppivelvollisuuden pidentämistä tulee viedä eteenpäin.

Liitteet: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuden laajentamisesta

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote kaupunginhallitus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta / Kuntalaki 136 §

Lisätiedot:
Ari Ranki, 050 314 5378, Hanna Kukkonen, 050 302 4916, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@minedu.fi
oppivelvollisuus@minedu.fi
VN/1985/2020

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 30.4.2020 pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Lausunto pyydetään toimittamaan ministeriöön viimeistään 15.6.2020 mennessä.

Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleistä

Vantaan kaupungin näkökulmasta oppivelvollisuuden laajentamisen taustalla olevat tavoitteet ovat hyviä ja erittäin tärkeitä. Ilman toisen asteen koulutusta esimerkiksi työllistyminen on hyvin vaikeaa. Lisävuodet oppivelvollisuuteen tulevat tarpeen varsinkin niille nuorille, joiden murrosiän kehitys tapahtuu keskimääräistä myöhemmin. Oppivelvollisuuslain uudistus todennäköisesti hyödyttäisi niitä nuoria, jotka eivät jatka opintoja toisen asteen koulutuksissa. Taustalla voi olla esimerkiksi nuoren tai hänen huoltajiensa näkemys työelämään siirtymisen hyödyistä kouluttautumisen sijaan, huonot peruskouluaikaiset kokemukset tai esimerkiksi se, ettei omaa kiinnostuksen kohdetta opintoihin ole löydetty tai ei pääse haluamaansa opiskelupaikkaan. Maahanmuuttotaustaisilla nuorilla syynä voi myös olla heikko kotimaisten kielten taito tai puutteelliset tiedot suomalaisesta koulutusjärjestelmästä.

Vantaan kaupungin erityisenä huolena on, ovatko oppivelvollisuuden laajentamisesta saavutettavat hyödyt riittävät suhteessa kustannusvaikutuksiin. Vantaan kaupungin näkökulmasta tukitoimenpiteitä olisi järkevämpi kohdentaa lasten ja perheiden varhaisempaan elämään ja siten ennaltaehkäistä syrjäytymistä. Hallituksen ensisijainen tavoite on nostaa suomalaisten koulutus- ja osaamistasoa. Jotta tavoite toteutuisi mahdollisimman hyvin, on valtakunnan tasolla resursseja ohjattava ongelmien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Mahdollisimman varhaisella oikea-aikaisella tuella ja avulla voidaan parhaimmillaan edistää oppilaan oppimista ja koulumotivaatiota ja katkaista alhaisen koulutustason periytymistä. Lisäksi tukitoimia kannattaisi kohdistaa koko ikäluokan sijaan siihen joukkoon, jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen ulkopuolelle. Valtakunnantasoisesti tulee kehittää ja resursoida esimerkiksi oppilashuoltoa ja sosiaalihuollon palveluita sekä varhaisen puuttumisen malleja. Yhteistyötä koulujen ja lastensuojelun välillä tulee tiivistää ja panostaa matalan kynnyksen tukipalveluihin perheille. Lisäksi tarvitaan erityisesti keinoja, joilla varmistetaan koulutuksen läpäisy toisen asteen koulutuksessa.

Oppivelvollisuuden suorittaminen

Oppivelvollisuuden laajentamista koskevien ohjaus- ja valvontavelvollisuuksien osalta kannatettavaa on “saattaen vaihtaen” -periaate, jossa muodostetaan selkeä rakenne ja jatkumo eri tahojen velvollisuuksista perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen järjestäjien ja kunnan osalta. Lisäksi nuorta koskeva hakeutumisvelvollisuus muodostaa selvän vastuun oppivelvolliselle ja hänen huoltajalleen selvittää ohjauksen avulla perusopetuksen jälkeisiä koulutusvaihtoehtoja. Kannatettavaa on myös, että toisen asteen koulutuksen järjestäjät voivat osoittaa nuorelle opiskelupaikan keskusteltuaan oppivelvollisen ja hänen huoltajansa kanssa asiasta.

Vantaan kaupunki katsoo, että koulutuksen järjestäjän ohjausvastuun onnistuneessa toteutumisessa tulee huomioida riittävä ohjauksen resurssointi. Tämän vuoksi ohjauksen resurssointi on kohdennettava tarkoituksenmukaisesti siten, että nuoret löytävät itselleen sopivan koulutuspaikan, urapolut ja elämänhallinnan taidot. Valvontaan keskittyminen ei ole Vantaan kaupungin näkökulmasta ohjauksen keskeinen tehtävä oppivelvollisuuden laajentuessa. Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä ohjauksen tarve lisääntyy, sillä opinto-ohjaajien tulee jatkossa huolehtia vielä nykyistä laajemmin siitä, että opiskelija jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista myös niissä tilanteissa, joissa opiskelija keskeyttää aloittamansa opinnot. Myös **opiskeluhuollon palveluita tullaan tarvitsemaan nykyistä enemmän**, jotta tukea voidaan antaa riittävästi niille, joilla on opinnoissa tai elämässä erityisiä haasteita ja joita opinnot eivät motivoi.

Vantaan kaupunki katsoo, että oppivelvollisuuden suorittamisen seurannan osalta tulee myös ratkaista, miten toisen asteen opiskelijarekisteriä ylläpidetään jatkossa kunnassa. Perusopetuksen oppilasrekisterin malli ei sellaisenaan istu toiselle asteelle, jossa opintoja suoritetaan kuntarajojen yli. **Kunnalle määritellyn oppivelvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuun toteuttamiseksi tulee käytössä olla sähköinen järjestelmä, jonka kautta oppivelvollisten tietoja opiskelupaikan vastaanottamisesta, opintojen etenemisestä, opintojen keskeyttämisestä ja opiskelupaikan vaihtamisesta on mahdollista seurata ajantasaisesti ja ilman erillisiä lupamenettelyjä**. Valtakunnallista Opintopolku-palvelua tulisi hyödyntää nykyistä enemmän. Tiedonsiirto perusopetuksesta toiselle asteelle tulisi tapahtua automaattisesti Opintopolku-palvelun kautta. Tällä voitaisiin varmistaa sujuva ja nuorta parhaiten palveleva tiedonsiirto nivelvaiheessa.

Kannatettavaa on, että vaativaa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat voisivat jatkossa suorittaa oppivelvollisuuttaan työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa. Tärkeää on kuitenkin huomioida ohjaus, sujuvat siirtymät ja vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaitosten resurssointi ja riittävä aloituspaikkojen määrä, jotta kaikille oppivelvollisille voidaan tarjota sopiva opiskelupaikka.

Nuorten työpajat voivat toimia koulutuksen tukipalveluna ja tutkintotavoitteisen ja tutkintokoulutukseen valmentavan koulutusten oppimisympäristönä, jolloin oppivelvollisen

olisi mahdollista suorittaa osa tai osia koulutuksesta työpajalla. Työpajoja voitaisiin nykytilaa vastaavasti hyödyntää myös osaamisen hankkimisen oppimisympäristönä.

Oppivelvollisuuslakiehdotuksen 2 luvun 7 § *Oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttäminen* vaatii selkeyttämistä siltä osin, että oppivelvollisella on oikeus keskeyttää oppivelvollisuuden suorittaminen määräajaksi tai toistaiseksi esimerkiksi vähintään kuukauden kestävän tilapäisen ulkomailla oleskelun ajaksi. Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että asuinkunta voi päättää oppivelvollisuuden keskeyttämisen hyväksymisen oppivelvollisen tai hänen huoltajansa hakemuksen perusteella. Tämä vaatii lisätarkennusta siitä, millaisessa tilanteessa kunta voi kyseisen päätöksen tehdä. Tarkennusta vaatii myös oppivelvollisuuden itsenäinen suorittaminen ulkomailla, jos oppivelvollinen ei ole hakenut oppivelvollisuuden keskeyttämistä. Lisäksi oppivelvollisuuslain 6 § *Opintojen riittävä edistyminen* kaipaa tarkennusta erityisesti siihen, mitä tapahtuu, mikäli opinnot eivät riittävästi edisty.

Kokonaisuutena ehdotettu oppivelvollisuuden laajentaminen sujuvoittaa siirtymiä ja ohjausta eri koulutusmuotojen välillä. Se ei kuitenkaan ratkaise toisen asteen tutkinnon suorittamattomuuden taustalla olevia ongelmia ja syitä, joiden vuoksi nuori jättää opinnot kesken tai niitä syitä, joiden vuoksi nuoret eivät aloita opintoja toisen asteen oppilaitoksissa. Epäselväksi jää myös, kuinka tarkkaan oppivelvollisuuden suorittamista on käytännössä tarkoitus valvoa. Onko oletuksena, että pelkällä oppivelvollisuuslailla saadaan vaikutettua isoon joukkoon nyt opintonsa keskeyttäneitä, mutta jatkossakin osa nuorista tulee syrjäytymään ja jättämään oppivelvollisuuden suorittamisen kesken. Mikäli tarkoituksena on, että oppivelvollisuuden suorittamista seurataan tarkasti jokaisen yksilön osalta, valvonnan toteuttaminen edellyttää merkittävää henkilöstöresurssia. Kokonaisuuden kannalta on hieman erikoista, että etsivä nuorisotyö on kokonaan rajattu oppivelvollisuuden valvontatehtävän ulkopuolella, kun etsivässä nuorisotyössä opintonsa keskeyttäneiden ja ilman opiskelupaikkaa jääneiden ohjaukseen on jo aiemmin kehitetty toimivia käytäntöjä.

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuus

Vaikka toisen asteen koulutuksen maksuttomuus on periaatteessa kannatettavaa, Vantaan kaupunki on huolissaan maksuttoman toisen asteen suurista kustannukset sen tuomiin hyötyihin verrattuna. **OKM:n arvion mukaan oppimateriaaleihin ja työvälineisiin tarvitaan lukioissa vuosittain 1348 €/ opiskelija, kun taas Vantaan kaupungin laskelman mukaan 1900 €. Ammatillisessa koulutuksessa vastaavat luvut ovat opiskelijaa kohden OKM:n arviossa 401 € ja Vantaan kaupungin laskelman mukaan 712 €. Lisäksi oppimateriaalien ja työvälineiden hankinnassa tulee ottaa huomioon, että niiden tulee olla opiskelijoilla käytössä koko opiskelun ajan**, eli niitä ei voida kierrättää vuosittain samalla tavoin kuin perusopetuksessa.

Hallituksen esityksessä tietokoneen laskennalliseksi hankintahinnaksi on arvioitu 400 €, jonka lisäksi lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjille ehdotettavaan lisämäärärahaan sisältyisi yhteensä myös noin 4 miljoonaa euroa tietokonekannan ylläpidosta aiheutuviin lisäkustannuksiin. **Vantaan kaupungin arvion mukaan tietokoneen**

hinta on todellisuudessa huomattavasti korkeampi hallituksen esitykseen verrattuna. Vuosittaiset kulut (laite, tuki ja ylläpito) olisi lukiokoulutuksessa 700 € ja ammatillisessa koulutuksessa 500 €.

Maksuttomiin oppimateriaaleihin siirtyminen tarkoittaa, että oppimateriaalit ja -välineet tullaan kilpailuttamaan kunnissa. Kilpailutuksen myötä keskeisimpänä hankintaperusteena tulee olemaan hinta, jolloin opetuksessa ei välttämättä voida hyödyntää pedagogisesta näkökulmasta laadukkaimpia tai tarkoituksenmukaisimpia oppimateriaaleja. Opiskelijat eivät välttämättä myöskään tyydy kunnan tarjoamaan laitekantaan tai työvälineisiin vaan haluavat jatkossakin hankkia tietokoneita ja muita opiskelumateriaaleja omien tarpeidensa ja toiveidensa mukaisesti. Kunnat saattavat siten tehdä turhia hankintoja ja investointeja laitteisiin, joiden käyttö jää vähäiseksi. Linjaus, jonka mukaan erikoislukioissa tarvittavat välineet jäävät opiskelijoiden maksettavaksi, aiheuttaa eriarvoisuutta.

Uusi perusopetuksen jälkeisen nivelvaiheen koulutuskokonaisuus

Vantaan kaupunki kannattaa valmistavien ja valmentavien koulutusten kehittämistä yhdeksi tutkintokoulutukseen valmentavaksi koulutuskokonaisuudeksi. Uusi yhtenäinen ja selkeä koulutuskokonaisuus, jossa opiskelijalle mahdollistuu perusopetuksessa saatujen valmiuksien vahvistaminen ja oman opiskelupolun selkiyttäminen, on tavoitteena tärkeä. Kannatettavaa on myös joustavat siirtymät tutkintokoulukseen uudesta valmentavasta koulutuksesta, jolloin nuori pystyy jatkamaan sujuvasti toisen asteen opintoihin. Sen kohderyhmäksi on esitetty oppivelvolliset, maahanmuuttajat ja vailla tutkintoa olevat tai alaa vaihtavat aikuisopiskelijat. **Hieman avoimeksi kuitenkin jää, onko tarkoituksena jatkossa kasvattaa opiskelijamäärää nykyisistä nivelvaiheen koulutuksista ja tarjota oppivelvollisille aito mahdollisuus kasvaa ja kehittyä vuosi ennen toisen asteen opintoja vai säilyttää uusi koulutuskokonaisuus nykyisenkaltaisena nivelvaiheena niille, jotka eivät ole saaneet opiskelupaikkaa toiselta asteelta.**

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen uudistamisen osalta herää myös kysymys siitä, vastaako lakiuudistus arkielämässä kohdattuihin haasteisiin. Nykyisistä nivelvaiheen koulutuksista (kymppiluokat, luva ja valma) jää osa nuorista nivelvaihekoulutuksen jälkeen ilman opiskelupaikkaa. Luonnoksessa mainitaan, että koulutuksen kesto olisi jatkossa enimmillään yhden vuoden. Uudistus ei suoraan ratkaise sitä, että jatkossa tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksen jälkeen kaikki nuoret löytäisivät itselleen sopivan koulutuspolun toisen asteen oppilaitoksista. **Esitys kaipaa täsmennystä siihen, miten nuori suorittaa oppivelvollisuutensa käytyään valmentavan koulutuksen kuitenkaan toisen asteen koulutuspaikkaa saavuttamatta. Vaarana onkin, että oppivelvollisuuden laajentaminen ja nivelvaihekoulutusten uudistaminen ei lopulta vastaa tarpeisiin niiden nuorten osalta, jotka nykyisellään eivät jatka toisen asteen koulutuksiin.**

Valmentavan koulutuksen tulee tavoittaa kaikki eri opiskelijaryhmät ja tarjota kaikille mahdollisuus osaamisen laajentamiseen mahdollistamalla yksilölliset opintopolut. **Täsmennystä kaipaa kohta, jossa koulutuskokonaisuudesta luodaan yhtenäinen**

kokonaisuus, jota ohjaisi yksi opetussuunnitelma, mutta kuitenkin koulutuksen järjestäminen olisi mahdollista vanhojen rakenteiden puitteissa. Uuden perusopetuksen jälkeisen nivelvaiheen koulutuksen osalta huolena on, että ryhmistä tulee hyvin heterogeenisiä. Tarjoamalla yksilöllisiä tarpeita vastaavaa koulutusta samanlaisena koulutuskokonaisuutena kaikille riskinä on, että koulutus ei olekaan kenellekään sopiva. Nivelvaiheen koulutuksen kehittämisen kohdalla on pidettävä huoli, ettei siitä seuraa samanlaisia haasteita, kuin ammatillisen koulutuksen reformin yhteydessä.

Hallituksen esityksen mukaan koulutuskokonaisuuteen yhdistettävien koulutusten rahoitusjärjestelmät säilyisivät erillisinä, mutta rahoitustaso pyrittäisiin kuitenkin yhtenäistämään. Tämä tuntuu erikoiselta ratkaisulta. **Mikä on perusteena sille, että nivelvaiheen koulutuskokonaisuudelle ei säädettäisi erillistä rahoitusjärjestelmää, jos tarkoitus on kuitenkin muodostaa kokonaan uusi koulutuskokonaisuus, josta säädetään erillisillä lailla.**

Talous

Oppivelvollisuuden laajentaminen edellyttää toisen asteen maksuttomuutta. **Oppimateriaalien maksuttomuudesta seuraavat kustannukset ovat vain osa oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuvista kuluista. Kustannuksia syntyy oppimateriaalien kustannusten, kilpailuttamisen ja hallinnoinnin lisäksi myös ainakin opinto-ohjauksen lisäämisestä, opiskeluhuollon palveluiden laajenemisesta, koulukuljetusten järjestämisestä, oppivelvollisten seurannasta sekä merkittävästä lisätyöstä koulutuksen järjestäjien hallintoon em. asioiden organisoimisesta.** Näiden osalta hallituksen esitykseen sisältyviä laskelmia kustannuksista on vaikea arvioida, sillä vielä ei tiedetä kuinka paljon opiskelijat tulevat käyttämään esimerkiksi opintojen jälkiohjaukseen tarkoitettua palvelua. Ehdotuksen mukaan uudet tehtävät on tarkoitus korvata kunnille sataprosenttisesti, mikä on ehdoton edellytys uudistuksen toteuttamiselle. **Vantaan kaupungin huolena on, että hallituksen budjetoima rahoitus ei riitä kattamaan oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuvia kustannuksia täysmääräiseesti ja osa kustannuksista tulee kuntien velvoitteeksi.** Toiminnan järjestämisen näkökulmasta on erittäin tärkeää, että valtion rahoitus kattaa jatkossa kustannusten kokonaisuuden.

Lain uudistus lisää yhteiskunnan kustannuksia huomattavasti, mutta ne eivät välttämättä suoranaisesti kohdistu siihen osaan lapsia ja nuoria, joiden kohdalla asioita pitäisi tehdä toisella tavalla, jotta voitaisiin turvata toisen asteen tutkinnon suorittamisen ja aikuisiän työllistymisen todennäköisyyden kasvu. Esityksen mukainen keskeyttämisuhan alaisille lukiokoulutuksessa tai ammatillisessa koulutuksessa opiskeleville oppivelvollisille annettava lisäohjaus on joka tapauksessa hyvä lisäys. Samoin oppilas- ja opiskeluhuoltolain mukaisten palveluiden laajentaminen kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun koulutuksen opiskelijoille sekä oppivelvollisille, jotka suorittavat oppivelvollisuuttaan aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa on kannatettavaa.

Valmentavan koulutuksen rahoituksen osalta on tärkeää, että rahoitus kertyy tiettyjen kertoimien mukaisesti. Valmentava koulutus ei tuota suoriterahoitusta ja sen jälkeen opiskelija ei työllisty, joten ne rahoitusosuudet jäävät pois. Perusrahoituksen tulee siten olla korkeammalla kertoimella olevaa, kuin ihan normaalin tutkintoon johtavan koulutuksen.

Ruotsinkielisten opiskelijoiden erityistarpeet on myös huomioitava rahoituksessa. Materiaalikulut tulevat jatkossakin olemaan korkeammat kuin suomenkielisillä opiskelijoilla, koska oppimateriaalien välillä ei ole juurikaan kilpailua. Rahoitusta on myös suunnattava tukihenkilöstön koulutukseen ja jatkokoulutukseen, jotta voidaan varmistaa, että ruotsinkielisten erityisopettajien ja opinto-ohjaajien määrä on riittävä.

Aikataulu

Jotta oppivelvollisuuden laajentaminen ja maksuttomiin oppimateriaaleihin siirtymisen toimeenpano voidaan toteuttaa onnistuneesti, on uudistuksen valmistelun aikatauluun saatava lisäaika. **Vantaan kaupunki esittää, että oppivelvollisuuden laajentamista koskeva laki astuisi voimaan vasta 1.8.2022.** Tällöin laki koskisi ensimmäisen kerran niitä, jotka päättävät perusopetuksen keväällä 2022. **Tämä antaisi riittävästi aikaa toteuttaa lain velvoitteet, valmistella sen vaatima rahoitus ja muut toimenpiteet.**

Lausunnon keskeinen sisältö

Hallituksen tavoite koulutus- ja osaamistason nostamisesta on tärkeä, mutta oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuvat kustannukset kannattaisi ennemmin kohdentaa lasten ja perheiden varhaiseen tukeen ja ongelmien ennaltaehkäisyyn.

Vantaan kaupungin huolena on, että hallituksen budjetoima rahoitus ei riitä kattamaan oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuvia kustannuksia täysmääräiseesti ja osa kustannuksista tulee kuntien velvoitteeksi. Toisen asteen maksuttomuus ja oppivelvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuun toteuttaminen tuo myös merkittävästi lisätyötä koulutuksen järjestäjien hallintoon.

Oppivelvollisuuden laajentaminen ei todennäköisesti ratkaise keskeyttämiseen liittyviä haasteita. Huonosti motivoituneille nuorille, joilla on mahdollisesti myös haasteita elämänhallinnan kanssa, pakko ei ole toimiva keino edistää tutkintojen loppuun suorittamista. Kestävämpi ratkaisu olisi panostaa erityisesti niihin syihin, joiden vuoksi toisen asteen koulutusta ei aloiteta tai se keskeytetään.

Oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittäminen on tärkeää ja siihen panostamisella on suuri merkitys myös toisen asteen koulutukseen siirtymisen tukemisessa ja opintojen keskeyttämisen vähentämisessä. Ohjauksen rajallisia resursseja ei kannata suunnata oppivelvollisuuden suorittamisen valvontaan.

Mikäli oppivelvollisuuslaki toteutetaan hallituksen esityksen mukaisesti, oppivelvollisuuden suorittamisen seurannan osalta tulee ratkaista, miten toisen asteen opiskelijarekisteriä ylläpidetään jatkossa. Ohjaus- ja valvontavastuun toteuttamiseksi tulee käytössä olla sähköinen järjestelmä, jonka avulla oppivelvollisuuden seurantaa on mahdollista tehdä ajantasaisesti ja ilman erillisiä lupamenettelyjä.

Vantaan kaupunki kannattaa nivelvaihekoulutusten uudistamista riippumatta siitä, mitä oppivelvollisuuslain osalta päätetään. Uusi koulutuskokonaisuus selkeyttää nykyisiä nivelvaihekoulutuksen rakenteita niin oppivelvolliselle kuin koulutuksen järjestäjälle ja suuntaa nuoren opintoja aktiivisesti eteenpäin. Siirtymää uudesta koulutuskokonaisuudesta toisen asteen koulutuksiin tulee kuitenkin vielä tarkastella siitä näkökulmasta, mihin nuori jatkaa valmentavan koulutuksen jälkeen.

Uudistuksen valmisteluun tarvitaan lisäaikaa. Vantaan kaupunki esittää, että oppivelvollisuuden laajentamista koskeva laki astuisi voimaan 1.8.2022.

8 § **Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustaminen vuonna 2020/ KK**

VD/4970/02.03.01.03/2020

Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustus maksetaan niille iltapäivätoiminnan palveluntuottajille, jotka ovat tehneet sopimuksen iltapäivätoiminnan järjestämisestä Vantaan kaupungin kanssa. Tällä hetkellä voimassa olevia sopimuksia on 22 eri iltapäivätoiminnan palveluntuottajan kanssa.

Vantaan kaupunki on saanut opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen vuoden 2020 valtionosuudesta, joka on 2.224.853 euroa. Valtionosuus perustuu toteutuneisiin ohjaustunteihin vuosina 2019 ja 2020 siten, että tunnit on tasattu talousarvion tuntimäärän kertoimella 0,9871. Ohjaustunnin suuruus vuonna 2020 on 26 euroa, josta valtionosuus on 57 prosenttia.

Syksyn ennakkoavustusta maksetaan 250 euroa/lapsi. Opetuspäällikkö tekee päätökset 1.6.2020 syksyllä 2020 iltapäiväkerhoissa aloittavista lapsista. Ennakkoavustukset maksetaan palveluntuottajille edellä mainittujen lapsimäärien mukaisesti.

Ennen maksun suorittamista palveluntuottajan on toimitettava sitoumus ennakkomaksusta. Palveluntuottaja sitoutuu maksamaan avustuksen takaisin, mikäli toimintaa, johon avustus on myönnetty, ei toteuteta tai palveluntuottaja ei ole määräaikaan mennessä toimittanut hyväksyttävää tilitystä tai toimintaselvitystä iltapäivätoimintaan tarkoitetun avustuksen käytöstä. Lisäksi, jos ennakkoavustus on suurempi kuin tarkistuslaskennan jälkeen syksyllä maksettava todellinen avustus, palveluntuottaja sitoutuu maksamaan erotuksen takaisin. Syksyn avustuksen kokonaistilanne tarkistetaan 20.9.2020 lapsimäärien mukaan.

Lisäksi palveluntuottajille korvataan asiakasmaksuhuojennuksista aiheutuneet tulojen menetykset kevätlukukaudelta 2020.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 8

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) että syksyn ennakkoavustus 250 euroa/lapsi maksetaan sitoumusta vastaan 1.6.2020 lapsilukumäärän mukaan sellaisille iltapäivätoiminnan palveluntuottajille, jotka ovat tehneet sopimuksen iltapäivätoiminnan järjestämisestä Vantaan kaupungin kanssa. Syksyn avustusten kokonaistilanne tarkistetaan 20.9.2020 lapsimäärien mukaan.

b) jakaa kohdennettua avustusta sekä maksuhuojennuksen kompensaatiot seuraaville iltapäivätoiminnan palveluntuottajille:

HSIS Iltapäivätoiminta		20 363,75
Japalo Oy		13 772,50
Kaivoskympin iltapäiväkerhon kannatusyhdistys ry		14 500,00
Koivukylän Palloseura ry		10 587,50
Korson Veto ry		12 750,00
Mammolina Oy		45 675,00
MLL Seutulan paikallisyhdistys ry	4 750,00	
Musiikkikoulu Groove kannatusyhdistys		27 250,00
Nano, Lasten ja nuorten kerhotoiminta Oy		64 925,00

Pilke päiväkodit Oy	51 853,75
Tikkurilan palloseura ry	13 337,50
Vakka ry	12 837,50
Vantaan Lastenliitto-Vantaan paikallisyhdistys ry	46 727,50
Vantaan NMKY ry	28 687,50
Vantaan Sanataidekouluyhdistys ry	39 262,50
Vantaanseudun steinerkoulun yhdistys ry	2 500,00
Vantaan seurakuntayhtymä	58 425,00
Fritids - Folkhälsans förbund	11 500,00
Folkhälsan Välfärd Ab - Dickursby eftis	10 000,00
Hem och Skola vid Helsinge Kyrkoby lågstgadium rf	4 000,00
Folkhälsan i Östra Helsinge rf	4 500,00
YHTEENSÄ	498 205,00

c) olla jakamatta kohdennettua avustusta tai maksuhuojennuksen kompensaatiota Sahan seura ry:lle, koska toimintaan ei ole hakenut 1.6.2020 mennessä yhtään lasta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Perusopetuksen palvelualue ja ruotsinkieliset palvelut
- ote iltapäivätoiminnan palveluntuottajat

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:
Kirsi Havukoski, 043 826 7723, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

9 § Kasvatuksen ja oppimisen toimialan säästökohteita vuoden 2020 käyttötalouden talousarviossa/ KK

VD/4934/02.01.02.00/2020

Vantaan taloustilanteen heikkeneminen vuonna 2019 (mm. verottajan verokorttiuudistus ja sosiaali-ja terveysmenojen suuri kasvu) sekä tämän vuoden koronavirusepidemia aiheuttivat sen, että kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan 4.5.2020 vuoden 2020 talouden rajoittamistoimenpiteitä ja päätti mm. velvoittaa kutakin Vantaan kaupungin toimialaa tunnistamaan vähintään 1 milj. euron verran säästökohteita vuoden 2020 käyttötalouden talousarviossa valmisteluvastuullaan olevista menoista.

Palvelualueet tekivät huhtikuussa esityksiä vuoden 2020 säästökohteista ja koronavirus- epidemian aiheuttamista menojen supistumista. Alkuperäisten esitysten euromäärät ovat toukokuussa tarkentuneet, kun koronan aiheuttamat rajoitustoimenpiteitä purettiin ennen kevätlukukauden loppua.

Koronavirusepidemian aiheuttamat suurimmat menojen säästöt kevään aikana ovat ateria- ja puhtauspalvelujen (1,8 M€) ja Seuren palvelujen ostojen vähentymisessä (1,2 M€).

Muina säästökohteina on materiaalin ja palvelujen ostojen vähentäminen mm. oppimateriaalihankinnat ja koulutus- ja kehittämispalvelut.

Koronan aiheuttamat säästöt henkilöstömenoissa käsitellään elokuun lautakunnassa aikaistettujen talousarviomuutosten yhteydessä.

Liitteenä on erittely palvelualueiden esittämistä säästöistä vuoden 2020 käyttötalouden talousarvioissa.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 9

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi liitteessä esitetyt säästökohteet.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet: Kasvatuksen ja oppimisen toimialan säästökohteita vuoden 2020 käyttötalouden talousarviossa

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote talousohjaus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta/ Kuntalaki 136 §

Lisätiedot:
Eila Tanninen, 040 589 2731, Irja Leikas-Nummela, 050 301 5187, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

		MENOT	, josta korona-säästöjä	, josta tasapaino-tusta	TULOT
KASVATUS JA OPPIMINEN YHTEENSÄ		-4 631 800	-3 844 000	-787 800	-2 800 000
PALVELUALUE	SÄÄSTÖEHDOTUS				
KASO yht.	Muiden palveluntuottajien säästöt ateria- ja puhtauspalveluista (palvelualueiden osuudet selvityksessä)	-280 000	-280 000		
VARHAISKASVATUS	YHTEENSÄ	-1 788 000	-1 728 000	-60 000	-2 800 000
	Koronan vaikutus hoitopäivämaksukertymään				-2 800 000
	Aterioista ja laitoshuollosta säästyvät kustannukse	-688 000	-688 000		
	Koulutuksista jäävät säästöt	-40 000	-40 000		
	Hoitoapupalvelu lakkautetaan	-60 000		-60 000	
	Seure sijaisten ostojen vähentäminen	-1 000 000	-1 000 000		
PERUSOPETUS	YHTEENSÄ	-1 682 976	-1 492 976	-190 000	
	Ateriasäästöt perusopetuksessa	-350 416	-350 416		
	Laitoshuollon säästöt perusopetuksessa	-309 760	-309 760		
	Materiaali- ja palvelukustannukset	-193 000	-193 000		
	Koulukuljetukset	-338 800	-338 800		
	Henkilöstön koulutus	-25 000	-25 000		
	Oppimateriaali- ja retkirahan leikkaus syyslukukaudelta 2020	-190 000		-190 000	
	Seuren ostojen vähennys perusopetuksessa	-220 000	-220 000		
	Sijaiskustannukset ja tukiopetus perusopetuksessa kevät 2020	-56 000	-56 000		
TOISEN ASTEEN KOULUTUS	YHTEENSÄ	-576 000	-291 000	-285 000	
	Toisen asteen opiskelijaruokailun säästöt, lukioiden osuus	-101 500	-101 500		
	Hankintojen ja palveluiden oston vähentäminen lukioissa	-85 000		-85 000	
	Toisen asteen koulutuksen keskitettyjen menojen karsiminen	-200 000		-200 000	
	Varian maksullisen palvelutoiminnan kulujen pieneneminen keväällä	-88 000	-88 000		
	Toisen asteen opiskelijaruokailun säästöt, Varian osuus	-101 500	-101 500		
RUOTSINKIELISET PALVELUT	YHTEENSÄ	-80 824	-52 024	-28 800	
	Säästöt keväällä 2020 Koronatilanteen jatkuessa koko kevään (Ruotsinkieliset palvelut)	-19 000	-19 000		
	Aineiden, tarvikkeiden ja materiaalien sekä palveluiden hankintojen vähentäminen lv. 2020 – 2021 (Ruotsinkieliset palvelut)	-28 800		-28 800	
	Ateriasäästöt perusopetuksessa	-11 584	-11 584		
	Laitoshuollon säästöt perusopetuksessa	-10 240	-10 240		
	Koulukuljetukset	-11 200	-11 200		
OPISKELUHUOLTO	YHTEENSÄ	-75 000		-75 000	
	Opiskeluhuollon yksikön säästyneet / säästyvät palkkakustannukset	-55 000		-55 000	
	Opiskeluhuollon yksikön muita kuin henkilöstökuluja karsitaan	-20 000		-20 000	

JOHTO JA TALOUS- JA HALLINTO-PALVELUT	YHTEENSÄ	-149 000		-149 000
	Talous- ja hallintopalveluiden henkilöstömenosäästöt	-119 000		-119 000
	Talous- ja hallintopalveluiden ja johdon: Palvelujen ostoissa ja	-30 000		-30 000

10 § **Rajakylän / Latupuiston päiväkotipaviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelma/ KK**

VD/4012/10.03.02.01/2020

Vantaan kaupungin hallintosäännön 10 luvun, 4 §:n kohdan 2 mukaan tekninen lautakunta päättää toimintaan liittyvien 1 000 000–3 000 000 euroa (alv 0%) maksavien hankkeiden tarveselvitysten (kustannusennusteineen) ja yli 1 000 000 euroa (alv 0%) maksavien hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä lukuun ottamatta useampaa toimialaa koskevien ja kaupunkitasoista linjausta vaativien investointihankkeiden tai teknisten perusparannushankkeiden hankesuunnitelmia.

Rajakylän / Latupuiston päiväkotipaviljongin 24.4.2020 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma on tehty yhteistyössä kasvatuksen ja oppimisen toimialan ja kaupunkiympäristön toimialan tilakeskuksen kanssa.

Rajakylän / Latupuiston paviljonki rakentuu Rajakylän kaupunginosaan Rajakylän päiväkodin tontille myöhemmin purettavan Latupuiston päiväkodin väistötilaksi. Paviljonki korvaa myös osittain huonokuntoisena käytöstä poistetun Rajakylän päiväkodin päärakennuksen tiloja.

Vantaan virallisen väestöennusteen 2019–2029 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa ennustekaudella Hakunilan suuralueella 147 lapsella. Rajakylän kaupungin osassa lasten määrä vähenee -11 lapsella ja Länsimäen kaupunginosassa lasten määrä kasvaa 48 lapsella ennustekaudella.

Hakunilan suuralueen päiväkotikiinteistöjen tarpeita on selvitetty vuoden 2018 alussa valmistuneessa alueellisessa päiväkotiselvityksessä (Tilakeskus). Rajakylä-Länsimäki alueilla ei ole kiinteistöjä, joita voisi hyödyntää riittäviksi väistötiloiksi.

Tilakeskus on valmistelemassa tarjouskilpailua enintään 10-vuoden vuokra- /tai leasingvaihtoehtoon pohjautuen ja pyytää vuokra- tai leasingtarjouksia tilaelementtitoimittajilta. Tavoitteena on, että tilat ovat otettavissa käyttöön viimeistään vuoden 2021 alussa. Paviljongin hankinnassa toteutetaan resurssiviisauden tiekartan tavoitteita ja tavoitellaan puun käytön lisäämistä rakennusmateriaalina.

Tilakeskuksessa on tehty alustava arvio syntyvistä tilakustannuksista pohjautuen aiempiin vastaaviin päiväkotipaviljonkihankkeisiin. Tilakeskuksen arvion mukaan tiloista syntyvä vuosittainen vuokrakustannusarvio (sisältäen ylläpitokustannuksen 40 500 € ja pääomavuokran 486 000 €) on yhteensä 526 500 €. Tilakustannukset tarkentuvat tarjousten ja suunnitelmaratkaisujen myötä.

Tarjouskilpailun jälkeen hankintapäätös tehdään voimassa olevan hallintosäännön ja siihen liittyvien delegointipäätösten perusteella.

Tekninen lautakunta hyväksyi 13.5.2020 § 10 Rajakylän / Latupuiston päiväkotipaviljongin 24.4.2020 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma ehdolla, että opetuslautakunta on hyväksynyt tämän osaltaan.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 10

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Rajakylän / Latupuiston päiväkotipaviljongin 24.4.2020 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite: Rajakylän / Latupuiston päiväkotipaviljongin 24.4.2020 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote tilakeskus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta / Kuntalaki 136§

Lisätiedot:
Janne Myllylä, 040 521 9722, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

27.4.2020

Rajakylän / Latupuiston päiväkodin paviljonki

Säilätie 31, 01280 Vantaa

uudisrakennus

TARVESELVITYS - HANKESUUNNITELMA

Sisällys

1 Tarvetietokortti ... 2
2 Perustelut tarpeelle ... 3
2.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset ... 3
2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan ... 3
2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan ... 4
3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet ... 4
3.1 Paviljongin pedagogisen toiminnan ja toiminnallisuuden tavoitteet ... 4
3.2 Päiväkodin ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet ... 5
3.3 Päiväkodin puhtauspalvelun tavoitteet ... 5
3.4 Päiväkodin tunnusluvut ja tilaohjelma ... 5
3.5 Arkkitehtoniset tavoitteet ... 6
3.6 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus ... 6
4 Tontti ja rakennuspaikka ... 6
4.1 Sijainti ... 6
4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot ... 7
4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet ... 7
4.4 Piha, liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka ... 7
4.5 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu ... 7
4.6 Liittyvät hankkeet ... 7
5 Tekniset järjestelmät ... 7
5.1 Rakennetekniset tavoitteet ... 7
5.2 LVIA-Tekniset tavoitteet ... 8
5.3 Sähkötekniset tavoitteet ... 9
6 Väistötilantarve ... 13
7 Kustannukset ... 13
7.1 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset ... 13
7.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle ... 13
7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset ... 13
8 Rahoitus ja aikataulu ... 13
9 Riskit ... 13
9.1 Normaalit riskit ... 13
9.1 Työturvallisuustehtävät ... 13
10 Vastuuhenkilöt / työryhmä ... 13

Liitteet:

- Liite 1 Asemakaavakarttaote ja -määräykset
- Liite 2 Karttaliitteet, melu ja johtokartat
- Liite 3 Tilaohjelma

Oheismateriaalit:

- Rajakylän päiväkodin rakennushistoriaselvitys 4.12.2019
- Vantaan kaupungin ohjeita suunnittelijoille 28.2.2020
- Vantaan kaupungin konseptipäiväkodin huonekortit 18.4.2019 (tilojen varusteet)

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 10 §

1 Tarvetietokortti

Kohteen nimi:

Rajakylän / Latupuiston päiväkodin paviljonki

Tarpeen kuvaus:

Rajakylän / Latupuiston paviljonki rakentuu Rajakylän kaupunginosaan Rajakylän päiväkodin tontille purettavan Latupuiston päiväkodin väistötilaksi. Paviljonki korvaa myös osittain huonokuntoisena käytöstä poistetun Rajakylän päiväkodin päärakennuksen tiloja.

Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:

Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018-2027, Hakunilan päiväkotiverkkoselvitys, päiväkotikiinteistöjen investointitarpeiden ja aikataulun tarkastelu, tilakeskus

Tarpeen perustelut:

Latupuiston päiväkoti tarvitsee väistötilat uuden päiväkodin rakentamisen ajaksi. Paviljonki korvaa myös osittain huonokuntoisena käytöstä poistetun Rajakylän päiväkodin päärakennuksen tiloja.

Käyttäjähallintokunta:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Kaupunginosa:	**Kiinteistötunnus:**	**Tontin pinta-ala:**
HAKUNILA 7	92-95-149-17	8817 m^2
Osoite ja tontti: Säilätie 31 01280 VANTAA	**Kaavatiedot:** 001455 YL 2000 II	**Rakennusoikeus:** 2000 m^2, josta käytetty tontilla oleviin rakennuksiin yhteensä 1563: 2019 valmistunut 346 m^2, 2016 valmistunut 519 m^2, 1967 valmistunut 698 m^2, sekä talousrakennukset 13+13 m^2. Tontilla on voimassa oleva rakennuslupa 330 m^2 päiväkodille 7.6.2019. Rakennusoikeutta jäljellä 81 m^2. 1967 valmistunut päiväkotirakennus on määrä purkaa.

Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0 %)	**brm^2**	**htm^2**	**hum^2**	**Investointikustannusennuste**		
				€	**€ / brm^2**	**€ / hym^2**
päiväkoti	n 1350	-	-	-	-	-
päiväkodin tilapaikkamäärä				160 tilapaikkaa		

Väistötilan tarve:

Paviljongin toteuttaminen ei aiheuta väistötilatarpeita. Paviljongin tieltä purettavan Rajakylän päiväkodin päärakennuksen toiminta on siirretty tontilla jo sijaitseviin paviljonkeihin ja hajautettu alueen muihin päiväkoteihin.

Määrärahavaraus investointiohjelmassa:

Paviljongille ei ole määrärahavarausta investointiohjelmassa. Määrärahatarpeesta Telan esitys Khs:lle 22.4.2020

Hankkeen toteutusaikataulu:

Syksyllä 2020, käyttöönotto vuodenvaihteessa 2020 - 2021

Ylläpitokustannukset:

Arvio 40 500 € / vuosi

Toimintakustannukset hallintokunnalle:

Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut säilyvät nykyisellään.

Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen:

93 000 €

Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle (perustamiskustannukset + paviljongin vuokra):

Tuleva vuokra		arvio 30 € / htm^2 / kk
Vuokravaikutus (pääomavuokra)	40 500 € / kk	486 000 € / v
Vuokravaikutus / tilapaikka	3291 € / vuosi	253 € / kk

Laatija(t):	**Päivämäärä:**
Ifa Kytösaho, Janne Myllylä	24.4.2020

*K*uva 1: Päiväkodin sijainti, Säilätie 31, Hakunila, Itä-Vantaa

2 Perustelut tarpeelle

2.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018–2027) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna. Varhaiskasvatuksen strategiana on lisätä yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta maltillisesti.

2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Vantaan virallisen väestöennusteen 2019 – 2029 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa ennustekaudella Hakunilan suuralueella 147 lapsella. Rajakylän kaupungin osassa lasten määrä vähenee -11 lapsella ja Länsimäen kaupunginosassa lasten määrä kasvaa 48 lapsella ennustekaudella.

Taulukko 1: Hakunilan suuralueen, Rajakylän ja Länsimäen kaupunginosien varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kehitys Vantaan virallisen väestöennusteen 2019-2029 mukaan

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Muutos 2019-2029
Hakunilan suuralue	10kk-6v	2228	2179	2148	2109	2017	2109	2157	2209	2259	2312	2375	147
Rajakylän kaupunginosa	10kk-6v	308	323	327	318	325	331	325	314	310	303	297	-11
Länsimäen kaupunginosa	10 kk-6v	409	411	391	392	396	395	411	414	428	440	459	48

Rajakylän paviljonki toteutetaan Rajakylän kaupunginosaan Rajakylän päiväkodin tontille purettavan Latupuiston päiväkodin väistötilaksi. Paviljonki korvaa osittain myös huonokuntoisena käytöstä poistetun Rajakylän päiväkodin päärakennuksen tiloja, joita on käytetty tontilla sijaitsevien muiden päiväkotipaviljonkien toiminnan tukena. Latupuiston päiväkodin väistötilatarpeiden jälkeen Latupuiston uuden päiväkodin valmistuttua paviljongin tiliolla on tarkoitus korvata tontilla sijaitsevia muita Rajakylän päiväkodin käytössä olevia pienempiä paviljonkeja.

2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan

Hakunilan suuralueen päiväkotikiinteistöjen tarpeita on selvitetty vuoden 2018 alussa valmistuneessa alueellisessa päiväkotiselvityksessä (Tilakeskus). Rajakylä-Länsimäki alueilla ei ole kiinteistöjä, joita voisi hyödyntää riittäviksi väistötiloiksi.

3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet

3.1 Yleistä

Paviljonkiin tulee yhteensä 160 tilapaikkaa, jotka jakautuvat viiteen kotialueeseen.

Kasvatushenkilökuntaa paviljonkiin tulee 20 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelee päiväkodin johtaja sekä puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökuntaa sekä vuosittain vaihtuvia opiskelijoita ja tilapäistä avustavaa henkilökuntaa, yhteensä noin 5 henkilöä. Henkilökunnan määrä yhteensä 28 henkilöä.

3.2 Paviljongin pedagogisen toiminnan ja toiminnallisuuden tavoitteet

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuslain mukaan päiväkodin oppimisympäristö on kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottava. Oppimisympäristö tukee lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen halua sekä ohjaa leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen

Paviljongissa lapsiryhmät koostuvat kahden kasvattajan muodostamista ryhmistä, joissa tilamitoituksellinen tilapaikkamäärä on lasten iästä riippuen minimissään kahdeksan ja maksimissaan kuusitoista (16). Ryhmissä voi olla lapsia, jotka tarvitsevat kasvun ja kehityksen tukea. Kaksi lapsiryhmää muodostavat kotialueen, jossa he tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Pienimpien lasten kotialueet pyritään saamaan maan tasolle. Tiloissa on mahdollista toteuttaa pienryhmätyöskentelyä 4-8 hengen ryhmissä ja ne ovat monikäyttöisiä. Tilat tukevat eri-ikäisten lasten perushoidon sujuvaa järjestämistä.

Paviljongissa on tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteiskumppaneiden kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn. Henkilökunnalle on sosiaali- ja taukotilat. Paviljongissa on sali- ja ruokailutila sekä le-wc. Paviljongissa on tilaohjelman mukaiset ateriahuollon ja puhtauspalveluiden tilat. Osaa yhteiskäytössä olevista tiloista käyttää myös tontilla sijaitseva Rajakylän päiväkoti.

Paviljonkihankkeessa noudatetaan ohjeellisesti Vantaan kaupungin konseptipäiväpäiväkotien huonekortteja. Kotialueiden varustelu tehdään 32 tilapaikan mukaan.

3.3 Päiväkodin ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet

Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö/ kuumennuskeittiö. Keittiössä valmistetaan vain energialisukkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat. Pääruoka-annokset tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta. Ateriat toimitetaan kuumana tai kylmänä. Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimiteen lämpökuljetuslaatikoissa.

Huomioitavat ateriahuollon tilatarpeita suunnitellessa:

- Keittiön sijainti on oltava hyvän huoltoyhteyden päässä.
- Jätehuolto ja rullakko/laatikko varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille.
- Pääruokasalinpuolella keittiöseinän vieressä tai keskilattialla tulee olla ateriabuffet (ei avaudu keittiötiloihin).
- Päiväkärryjä käytetään pienten lasten ryhmien aterioiden kuljetukseen kotialueille. Ryhmien määrä ja sijainti selviävät myöhemmin.
- Sekä ruokasaliin että kerroksien aulatiloihin asennetaan käsipesualtaat
- ruokasalin kotikeittiön yhteyteen varataan kotitalouskylmäkaappi välipalojen säilytystä varten.

3.4 Päiväkodin puhtauspalvelun tavoitteet

Turvalliset ja puhtaat tilat luovat puitteet varhaiskasvatukselle.

Puhtauspalvelujen tavoitteena on aikaan saada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana, esim. yläpölyjen kerääntymistä on suunnitteluratkaisuissa vältettävä.

Rakennuksen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettävä ja julkisen Tilan kulutusta kestävät.

Puhtaanapidolla ylläpidetään rakennuksen hygieenisyyttä, siellä työskentelevien henkilöiden työturvallisuutta, viihtyisyyttä ja rakennuksen edustavuutta.

Rakennuksen siivottavuus on hyvä, jos tilat voidaan siivota taloudellisesti, tehokkaasti, koneita apuna käyttäen.

Puhtauspalvelujen työturvallisuus tulee huomioida suunnittelussa; mm. liikkumisen esteettömyys, työergonomia, siivoustilojen riittävyys, saavutettavuus ja pistorasioiden riittävyys.

Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista. Lattiamateriaalin on oltava kulutuksen kestävä eikä lattian vahaustarvetta saa olla.

Tavarantoimittajien kulku huoltopihalta, ei kuitenkaan keittiön kautta.

3.5 Päiväkodin tunnusluvut ja tilaohjelma

Päiväkodin hyötyalatavoite ilman teknisiä tiloja on 1165,5 hym2 ja bruttoalatavoite noin 1350 brm2.

Päiväkodin huonetilaohjelma on liitteessä 3.

3.6 Arkkitehtoniset tavoitteet

Paviljongin tulee sopeutua tontilla olemassa oleviin rakennuksiin ja Rajakylän pienmittakaavaiseen arkkitehtuuriin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää rakennuksen ja maantason yhtymäkohtiin, sisäänkäyntien luontevaan asemointiin suhteessa tontilla oleviin muihin paviljonkirakennuksiin sekä piha-alueeseen.

Kattomuoto on harjakatto.

Sisäänkäynteihin tulee suunnitella katetut esteettömyysmääräykset täyttävä kevytrakenteinen luiska sekä helppokulkuiset portaat.

Mahdollisiin kylmiin piharakennelmiin tulee toteuttaa viherkatto.

3.7 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus

Paviljonkirakennuksen energiatehokkuudelta edellytetään pysyvien rakennusten määräysten mukaista tasoa.

4 Tontti ja rakennuspaikka

4.1 Sijainti

Päiväkotipaviljonki sijoittuu Itä-Vantaalle, Hakunilan kaupunginosaan. Rajakylän päiväkoti sijoittuu väljälle usealla eri aikaudella (1950 - 2010) rakentuneelle alueelle, päättyvän tien päähän.

Päiväkotitontti sijoittuu väljään pientalovaltaiseen ympäristöön sekä rajoittuu urheilukentän alueeseen, jonka takana on kerrostalovaltainen rakennettu alue.

Kaupunkikuvallisesti päiväkotitontti on väljä ja sen ympäristö on mittakaavallisesti yhtenäinen. Oleva puusto yhdessä matalien rakennusmassojen kanssa muodostavat kaupunkikuvallisesti ehjän kokonaisuuden ja suojatun pihapiirin lapsille.

Tontilla sijaitsee vuonna 1967 rakennettu asemakaavalla suojeltu päiväkodin päärakennus, sekä kaksi päiväkotipaviljonkia. Asemakaavan käsittelyvaiheessa vuonna 2013 päiväkodin päärakennus on muodostanut yhtenäisen kokonaisuuden korttelissa 95 120 sijainneiden Rajakylän koulun ja neuvolan kanssa. Nämä jälkimmäiset rakennukset on sittemmin purettu.

Vantaan kaupunginmuseon Kirsti-kulttuuriympäristötietokannassa todetaan Rajakylän päiväkodilla olevan kulttuurihistoriallisia arvoja. Sen katsotaan olevan edustava esimerkki rakennusaikansa ja lajityyppinsä tyypillisestä rakennustavasta ja tyylistä. Peruskorjausten jäljet vuodelta 1982 todetaan olevan näkyvissä, mutta vähäisiä. Rakennuksella todetaan olevan ympäristöarvoja ja soveltuvansa hyvin ympäristöönsä. Rakennuksen todetaan olevan paikallisesti tärkeä. Kokonaisuuteen liittyvät saman aikakauden muut rakennukset on sittemmin purettu.

Vantaan kaupunginmuseon näkemyksen mukaan vuonna 1967 valmistuneen päärakennuksen alkuperäisyysarvot ovat jo heikentyneet rakennuksessa tehtyjen muutostöiden takia. Alkujaankin hieman vaatimattoman rakennuksen suojeluperusteet heikentyvät entisestään tulevan kattomuutoksen vuoksi. Näin ollen museon puolesta suojelumääräyksestä voidaan hakea poikkeamista Uudenmaan elinkeino-, liikenne- Ja ympäristökeskukselta (ELY).

Uusi paviljonki sijoittuu joko purettavan päärakennuksen paikalle tai vastaavasti tontin vastakkaiselle laidalle, tontin länsirajaan kiinni.

4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot

Tontti on kaupungin omistuksessa.

Asemakaava edellyttää tontin luonnonmukaisen ilmeen säilyttämistä tonttien havupuilla. Korttelialueelle edellytetään maiseman yleissuunnitelman laatimista. Rakennukset rakenteet ja aidat tulee toteuttaa korkealuokkaisista materiaaleista. Päiväkodin ulkokuoren ääneneristävyydelle asetetaan vaatimuksia, piha-alueella melutaso ei saa ylittää 55 dB. Päiväkodille tulee toteuttaa 30 autopaikkaa sekä riittävästi polkupyöräpaikkoja. Päiväkodin päärakennus on todettu historiallisesti ja aluekokonaisuuden kannalta merkittäväksi eikä sitä saa purkaa. Rakennuksen hahmo tulee säilyttää. Korjaus-, muutos ja lisärakentamistoimenpiteille on hankittava museoviranomaisen lausunto.

Liite 1 asemakaavaote ja -määräykset
Liite 2 Karttaliite, melukartta ja johtokartat

4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet

Maalajikartan mukaan tontin luoteisessa osassa on kallioinen alue. Tontin maalaji on hiekkaa.

Kaikki rakennukset salaojitetaan ja perustusrakenteet routasuojataan.

4.4 Piha, liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Pysäköinti- ja liikennejärjestelyt säilytetään ennallaan.

Jätehuolto
Pihassa oleva jätekatos on toiminut kaikkien päiväkotirakennusten jätepisteenä. Nyt kun uudisrakennuksesta tulee kaksikerroksinen, niin samalla on suunnitteluvaiheessa pohdittava, onko tarpeen laajentaa jätetilaa tai puretaanko nykyinen tila ja toteutetaan syväkeräyssäiliöt.

4.5 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu

Päärakennus on suojeltu. Ei muita rakentamisrajoitteita.

4.6 Liittyvät hankkeet

Rajakylän paviljonki toimii uuden Latupuiston päiväkodin väistötilana. Latupuiston uuden päiväkodin tavoitteellinen valmistumisaika on 6/2023.

5 Tekniset järjestelmät

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa Vantaan kaupungin päiväkotisuunnittelun laatutasoa. Rakennus-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, valaistukseen sekä äänenvaimennukseen.

5.1 Rakennetekniset tavoitteet

Rakennus perustetaan maanvaraisin anturoin, jotka routasuojataan. Alustatila on tuuletettu (ei koneellinen). Maahan asennettavat vesi- ja viemäriasennukset lämmöneristetään. Vesijohdolle asennetaan saattolämmitys.

Paviljonkirakennuksen energiatehokkuudelta edellytetään määräysten mukaista tasoa. Rakenteet suunnitellaan rakennusfysikaalisesti toimiviksi ja toteutuskelpoisiksi. Ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Rakenneratkaisuissa noudatetaan YM:n, RakMk:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Rakentamisessa noudatetaan kuivaketju 10-järjestelmän mukaista kosteudenhallintaa, toimittajalla on mahdollisuus hyväksyttää myös oma kosteudenhallintamenettelynsä, jonka periaatteet noudattavat kuivaketju 10.fi sisältöä. Rakentamisen puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018).

Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Pintamateriaalit M1 luokkaa (Sisäilmastoluokitus).

Akustiikkaan kiinnitetään erityistä huomiota.

5.2 LVIA-Tekniset tavoitteet

LVI-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet; lämmityksen, sisäilman laadun, sekä vesi- ja viemäritoimintojen osalta. Olosuhteet luodaan energiatehokkaalla tavalla. Tavoite huomioidaan suunnittelussa, sekä laite- ja järjestelmähankinnoissa ja -asennuksissa. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden, sekä energian ja veden käytön etäseurannan.

Järjestelmien tulee olla kohtuullisessa määrin ’muuntojoustavia’. Järjestelmät suunnitellaan ja toteutetaan siten, että tilojen osittaiset muutokset (ja alla mainittava ilmamäärien lisääminen) ovat mahdollisia, ilman laajamittaisia järjestelmämuutoksia. Tekniset tilat ja laitteet sijoitetaan järjestelmien kannalta optimoituihin paikkoihin.

Kaikkien LVIA-järjestelmien osien, laitteiden ja komponenttien tulee olla yleisesti käytössä olevia, testattuja ja tyyppihyväksyttyjä, sekä järjestelmään yhteensopivia tuotteita. Laitteiden ja ohjelmien tulee olla yhteensopivia. Ohjelmien ja toimintojen tulee olla etäohjattavia ja -valvottavia Vantaan mallin mukaisesti.

Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1. IV-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

Suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Liitetään kiinteistön liittymien piiriin, tarvittavin muutoksin.

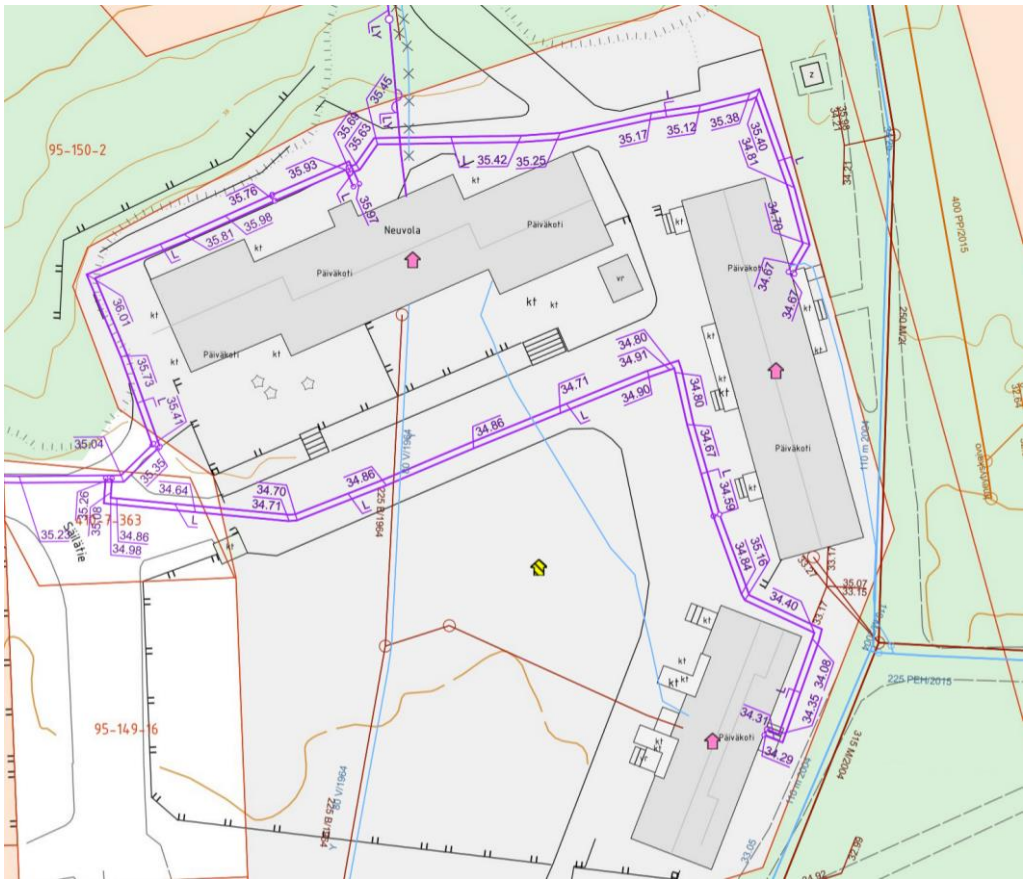
Lämmönjakokeskus sijoitetaan ensimmäiseen kerrokseen, sille varattuun erilliseen tekniseen tilaan, käynti rakennuksen ulkopuolelta. Kiinteistön lämmöntuottojärjestely toteutetaan kaukolämmöllä. Nykyinen rakennuksen kaukolämpösopimus irtisanotaan ja tehdään uusi sopimus- ja työtilaus.

Lämmitysjärjestelmät varustetaan omilla erillisellä lämmönsiirtimillä (lämmitys, ilmanvaihdon lämmitys, sekä lämpimän käyttöveden valmistus).

Vesimittari sijoitetaan lämmönjakokeskukseen. Mittari mallia ’ultraääni’, liitetään automaatio-ohjelmiston ja etäluennan piiriin. Lämpimän käyttöveden kv-syöttöjohto varustetaan kiinteistöautomaation luennan piiriin liitettävällä veden mittauksella. Tonttivesi-

johto varustetaan tarvittaessa ’itse säätyvällä’ saattolämmityskaapelilla. Toteutusvaiheessa huomioidaan erityisjärjestelyt liittymän piiriin kuuluvien rakennusten osalta. Vesi- ja viemäriliittymäsopimukset päivitetään vastaamaan muutostarvetta.

Hulevesiä viivytetään kiinteistön alueella. Järjestelmä suunnitellaan ja varustetaan viivytysjärjestelmällä. Viivytyksen suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia. Viivytyksen toteutustapa määritetään suunnitteluvaiheen aikana.

95-150-2
95-149-16
Neuvola
Päiväkoti
Päiväkoti
Päiväkoti

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Nykyinen sähköliittymä hyödynnetään. Vanhan rakennuksen purkutöiden yhteydessä tulee huomioida mahdolliset teleliittymät läheisille paviljonkipäiväkodeille.

Piha-alueiden valaistus rakennuksen lähialueella toteutetaan seiniin ja katoksiin asennettavilla valaisimilla. Pihalle asennetaan pihavalaistukseen soveltuvat pylväsvalaisimet. Valaisimien tulee olla ilkivaltaa kestävää rakennetta.

Sähkönjakelu ja keskukset

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Rakennus varustetaan pääkeskuksella ja ryhmäkeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön ja kaapeloinnin minimointi.

Johtotiet

Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakennetta olevia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

Johdot ja niiden varusteet

Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja, jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia/ukkossuojauksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA -laitteita

Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Upotettavien sähkökalusteiden sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

Valaistusjärjestelmät

Tilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (Led). Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan

siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella.

Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa. Ryhmä- ja lepohuoneiden valaistusohjaus jaetaan kahteen ryhmään siten, että ns. joka toinen valaisin on eri ryhmässä. Lisäksi lepohuoneisiin asennetaan himmennettävä lukuvalo.

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpintojen valaistus.

Ulkovalaistus toteutetaan energiatehokkailla (Led) valaisimilla. Valaistusohjaukset toteutetaan rakennusautomaation aikaohjelmilla ja valoisuusanturilla huomioon ottamalla katuvalaistus sekä lähiseudun asutus. Pimeän aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkivaltariskin sekä kameravalvonnan takia.

Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta, wlan)
Rakennus varustetaan Cat 6A mukaisella UTP/FTP yleiskaapelointijärjestelmällä. Järjestelmä palvelee tietoliikennettä ja puhelinyhteyksiä sekä videovalvontaa.

Yleiskaapelointiteline asennetaan omaan erilliseen lukittavaan teletilaan. Teline varustetaan mm. ristikytkentä- ja pistorasiapaneeleilla, kolmella laitehyllyllä sekä siihen varataan tilat kuitupaneelille ja videovalvonnan tallentimelle. Yleiskaapelointipistorasioita asennetaan mm. toimistoihin, kokoushuoneeseen, ryhmähuoneisiin, keittiöön ja teknisiin tiloihin.

Rakennus ja sen pääsisäänkäyntien edustat varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla. Tukiasemat ovat tilaajan erillishankinnassa. Tukiasemia varten asennetaan 2-osainen RJ-45-rasia / tukiasema sisäänkäyntien tuulikaappeihin.

Tukiasemien ja valvontakameroiden sähkösyöttö toteutetaan tilaajan erillishankinnoissa olevilla PoE-kytkimillä.

Yhteisantennijärjestelmä
Rakennukseen ei rakenneta erillistä yhteisantenniverkkoa, vaan tarvittaessa tv-lähetyksiä voidaan seurata tietoliikenneverkon kautta.

Äänentoisto- ja AV-järjestelmä
Monitoimisaliin asennetaan yleiskaapelointi (Cat 6a) varalle mahdollista käyttäjähankinnassa olevaa AV-vaunua varten. Lisäksi monitoimisali ja ruokailutila varustetaan kuulorajoitteisten ns. induktiosilmukalla/ –vahvistimella.

Keskuskellojärjestelmä
Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan sisääntuloauloihin, ryhmähuoneisiin, henkilökunnan taukotilaan, keittiöön ja pihan puolelle ulkoseinään. Ulkokello valaistua mallia.

Inva-WC -hälytysjärjestelmä
Inva-WC -tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä.

Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet
Rakennuksen pääsisäänkäynnit ja keittiön sisäänkäynti varustaan soittokellojärjestelmällä. Lapsiryhmien sisäänkäyntien soittokellot asennetaan käytäville ja rinnakkaiskellot lapsiryhmiin. Rinnakkaiskellojen tarve selvitettävä suunnitteluvaiheessa.

Kiinteistöautomaatiojärjestelmä
Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja. Hälytys johdetaan rakennuksesta ulos murtohälyttimen robottipuhelimen välityksellä (yksi kanava varataan robottipuhelimeen). Robottipuhelin tilaajan erillishankinnassa osana rikosilmoitinjärjestelmätoimitusta.

Rikosilmoitusjärjestelmä (Hedegren HHL)
Rakennus varustetaan rikosilmoitusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena liikeilmaisimilla. Ilmaisimia asennetaan sisääntuloeteisiin, käytäville ja kolmeen muuhun suunnitteluvaiheessa päätettävään tilaan. Järjestelmä on tilaajan erillishankinnassa. Kaapelointi sisältyy paviljonkitoimitukseen.

Videovalvontajärjestelmä (Avigilon)
Rakennus varustetaan IP- pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja sekä osin piha-aluetta ja katoksia. Päiväkodin nurkkiin asennetaan ns. Multisensorikulmakamerat (4 kpl dome-kameroita). Videovalvontajärjestelmä on tilaajan erillishankinta.

Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa paviljonkitoimitukseen kuuluvana. Yleiskaapelointirasiat (2xRJ-45) asennetaan rakennuksen sisätiloihin. Läpivientireikien (halkaisija min. 25mm) teko rakennusurakassa.

Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä
Rakennus varustetaan määräysten mukaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä.

Palohälytysjärjestelmä
Rakennus varustetaan paloilmoitinkäyttöön soveltuvalla palovaroitinjärjestelmällä, ellei rakennusluvan ehdot muuta edellytä. Kts. Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017 luku 7.

Savunpoistojärjestelmä
Rakennuksen varustetaan savunpoistojärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät.

Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät
Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus). Lämmitysmuodon valinta on tarkasteltava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Keittiölaitteille, pesukoneille/kuivauskoneille sekä ruoan kuljetus- ja säilytysvaunuille asennetaan sähköliitännät. Mm. lapsiryhmiin asennetaan pistorasiat (230V) ruoan säilytysvaunuille ja jääkaapeille.

6 Väistötilantarve

Ei väistötilatarvetta.

Tämä päiväkotipaviljonki toimii Latupuiston päiväkodin väistötilana uuden Latupuiston päiväkodin rakentamisen aikana.

7 Kustannukset

7.1 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset

Vuokratilojen vuosikustannukset (arviolta 10 v sopimuskausi) arviolta 486 000 eur/v.
Tilojen ylläpitokulut arviolta 40 500 eur/v.

7.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut säilyvät nykyisellä tasolla.

7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat noin 93 000.

8 Rahoitus ja aikataulu

Hanke toteutetaan vuokrahankkeena.

Paviljonki on käyttöön otettavissa loppuvuonna 2020.

9 Riskit

9.1 Normaalit riskit

Tarveselvitysvaiheessa ei hankkeeseen sisälly normaalirakentamisesta poikkeavia riskejä,
mutta rakentamisen valmisteluaika ja rakentamisaika on poikkeuksellisen lyhyt.

9.1 Työturvallisuustehtävät

Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat. Rakentamisen osalla
on huomioitava tontilla sijaitsevien päiväkotirakennusten toimintaedellytykset sekä turvallisuustekijät.

10 Vastuuhenkilöt / työryhmä

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

Janne Myllylä, palveluverkkoasiantuntija
Leena- Mari Tornivaara, Varhaiskasvatuspäällikkö, Kaakkoisen alueen varhaiskasvatuspalvelut

Kaupunkiympäristön toimiala, kiinteistöt ja tilat
Tilakeskus, rakennuttaminen

Ifa Kytösaho, hankesuunnittelupäällikkö, Tilakeskus
Ilkka Poikkimäki, LVI-insinööri, Tilakeskus
Yrjö Jaakkola, Sähköinsinööri, Tilakeskus

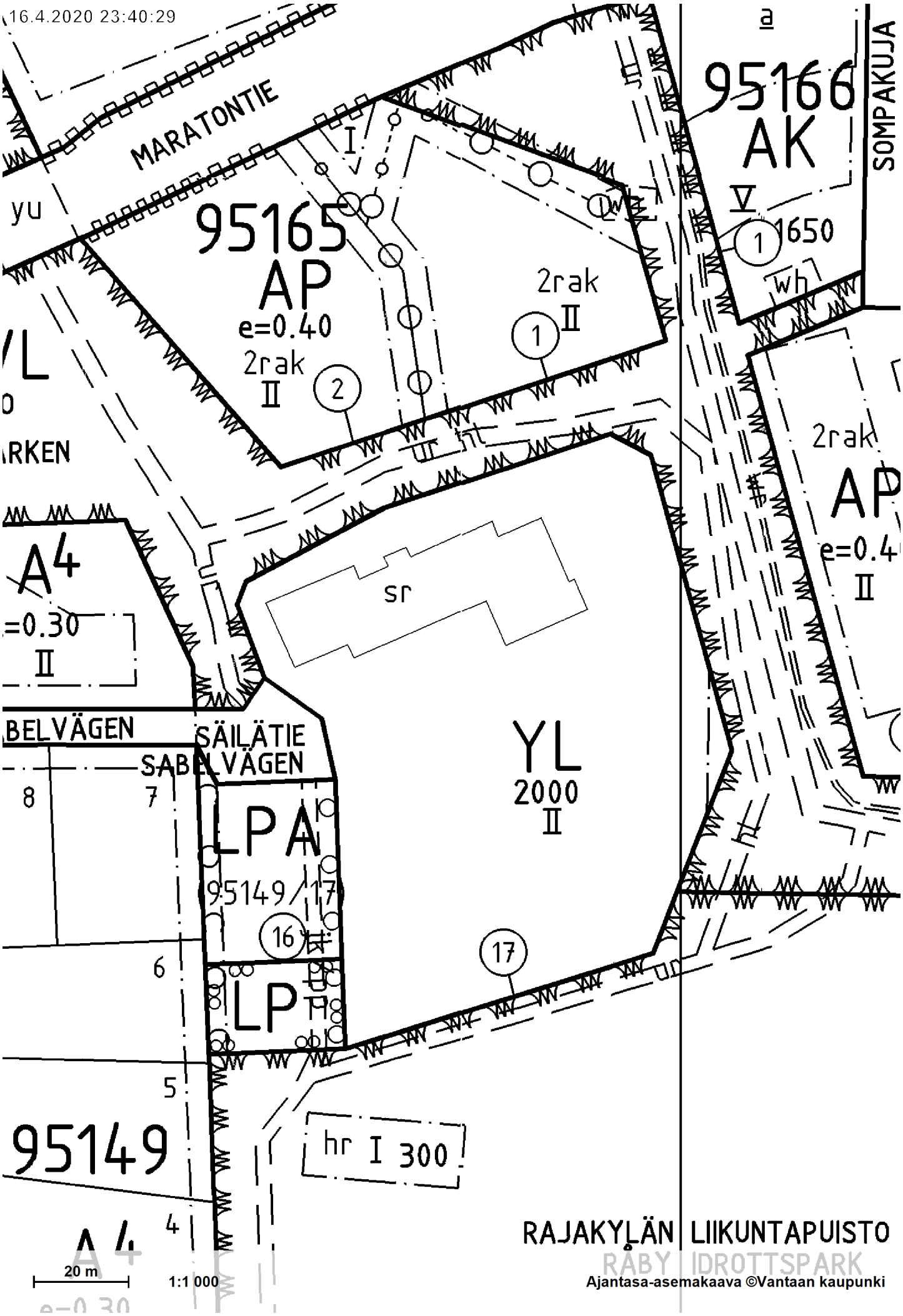
Tarja Aaltola, Keittiöasiantuntija, Tilakeskus
Anne Valkeapää, Puhtauspalveluasiantuntija, Tilakeskus

Tilakeskus, hankevalmistelu

Mikko Juolahti, hankekehitysarkkitehti, Tilakeskus

Vantaan kaupunki Kulttuuripalvelut, Museopalvelut
Vantaan kaupunginmuseo

Susanna Paavola, rakennustutkija

16.4.2020 23:40:29
MARATONTIE
95165
AP
e=0.40
2rak
II
2rak
II
95166
AK
V
1650
SOMPAKUJA
2rak
AP
e=0.4
II
sr
YL
2000
II
LPA
95149/17
LP
95149
hr I 300
SÄILÄTIE
SABELVÄGEN
BELVÄGEN
A4
=0.30
II
RKEN
20 m
1:1 000
RAJAKYLÄN LIIKUNTAPUISTO
RÅBY IDROTTSPARK
Ajantasa-asemakaava ©Vantaan kaupunki

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer	1/6
001455	9.9.2013	682505-06, 681505-06	

Kv 7.10.2013

Vantaan kaupunki

Asemakaavan muutos

Kaupunginosa 95

RAJAKYLÄ

Korttelit 95119, 95120, 95165 - 95167, osa korttelia 95149 sekä katu-, virkistys- ja liikennealuetta.
(Kumoutuvan asemakaavan korttelit 95119 ja 95120, osat kortteleista 95150 ja 91207 sekä katu-, virkistys- ja liikennealueet.)
Tonttijako
Osat kortteleista 95119, 95120, 95149, 95166 ja 95167.
Tonttijaon muutos
Kortteli 95165 sekä osat kortteleista 95119, 95120, 95149, 95166 ja 95167.

Kaupunginosa 93

VAARALA

Erityisalueet.
(Osa kumoutuvan asemakaavan korttelia 93201 sekä erityisalueet.)

Kaupunginosa 91

LÄNSIMÄKI

Katu- ja virkistysaluetta.
(Osa kumoutuvan asemakaavan korttelia 91207 sekä katu- ja virkistysaluetta.)

1:2000

Vanda stad

Ändring av detaljplanen

Stadsdel 95

RÅBY

Kvarteren 95119, 95120, 95165 - 95167, del av kvarteret 95149 samt gatu-, rekreations- och trafikområden.
(Kvarteren 95119 och 95120, delar av kvarteren 95150 och 91207 samt gatu-, rekreations- och trafikområdena i den plan som upphävs.)
Tomtindelning
Delar av kvarteren 95119, 95120, 95149, 95166 ja 95167.
Ändring av tomtindelningen
Kvarteret 95165 och delar av kvarteren 95119, 95120, 95149, 95166 och 95167.

Stadsdel 93

FAGERSTA

Specialområdena.
(En del av kvarter 93201 samt specialområdena i den plan som upphävs.)

Stadsdel 91

VÄSTERKULLA

Gatu- och rekreationsområden.
(En del av kvarter 91207 samt gatu- och rekreationsområden i den plan som upphävs.)

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
AK Asuinkerrostalojen korttelialue.	Kvartersområde för flervåningshus.
AK-korttelia 95166 ja AK-aluetta korttelissa 95167 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller AK-kvarteret 95166 och AK-området i kvarter 95167:
Asuinrakennuksen kaikkiin kerroksiin sekä talousrakennuksiin saa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi rakentaa asumista palvelevia asunnon ulkopuolisia varasto-, huolto-, askartelu-, kerho-, pyykinpesu-, sauna-, väestönsuoja-, teknisiä ym. tiloja yhteensä enintään 20 % tontin rakennusoikeudesta.	I en bostadsbyggnads samtliga våningsplan och ekonomibyggnader får, utöver den våningsyta som anvisas i detaljplanen, dessutom utanför bostaden byggas förråd, servicerum, hobby-, klubb-, tvätt- och bastuutrymmen, skyddsrum, tekniska utrymmen och andra utrymmen som betjänar boendet, motsvarande sammanlagt högst 20 % av tomtens byggrätt.
Saunoja ja teknisiä tiloja saa rakentaa sen estämättä, mitä suurimmasta sallitusta kerrosluvusta on määrätty.	Bastur och tekniska utrymmen får byggas utan att det som bestäms om högsta tillåtna våningstal utgör något hinder.
Asuntoa kohti saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi enintään 12 m² suuruisen lasikuistin, kasvi- /viherhuoneen tai muun vastaavan puolilämpimän tilan.	Utöver byggrätten får per bostad byggas en högst 12 m² stor glasveranda, ett växthus, en vinterträdgård eller annat motsvarande halvvarmt utrymme.
Porrashuoneiden 15 k-m² ylittävän osan saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi.	Utöver den i detaljplanen anvisade våningsytan får i trapphusen byggas en del som överskrider 15 m²-vy.
Yksikerroksiset talousrakennukset saa sijoittaa rakennusoikeuden ja rakennusalan estämättä.	Ekonomibyggnaderna i ett plan får placeras utan att byggrätten och byggnadsytan utgör ett hinder.
Tonttien Länsimäentien ja Maratontien vastaisille rajoille tulee rakentaa korkeatasoinen melulta suojaava ja kaupunkikuvaa rikastuttava autokatosten ja aitojen muodostama yhtenäinen tiivis aita-seinärakenne. Aidan korkeus tulee olla vähintään 2,5 metriä ja autokatosten harjakorkeus vähintään 3,6 metriä. Autokatosten enimmäispituus saa olla 31 metriä. Aidan tulee olla puinen ja maalattu.	På tomtgränserna mot Västerkullavägen och Maratonvägen ska byggas en enhetlig och kompakt inhägnads-vägg-konstruktion som håller hög klass och består av en kombination av carportar och staket som skyddar mot buller och berikar stadsbilden.Staketet ska vara minst 2,5 meter högt och carportarnas tacknock minst 3,6 meter. Staketet ska vara av träd och målat.
Arkkitehtuuri	**Arkitekturen**
Arkkitehtuurin tulee olla laadukasta.	Arkitekturen ska vara högklassig.
Maantasokerroksen julkisivu ei saa antaa umpinaista vaikutelmaa.	Fasaden i bottenplanet får inte ge ett slutet intryck.
Elementtisaumat tulee häivyttää arkkitehtonisin keinoin.	Elementfogarna ska döljas med arkitektoniska medel.
Rakennusten julkisivuissa ja aidoissa on käytettävä korkealuokkaisia materiaaleja ja yhdistettävä elävästi eri materiaaleja. Sisääntulo-osan tulee erottua selvästi.	Byggnadernas fasader och inhägnadena skall bestå av högklassigt material och olika material skall kombineras på ett livfullt sätt. Ingångspartiet skall tydligt markeras.
Rakennuksista tulee järjestää luonteva kulku joukkoliikenteen pysäkeille.	Från byggnaderna skall ordnas naturlig gångförbindelse till hållplats för kollektivtrafik.
Rakennuksia voi liittää toisiinsa kevyin rakennelmin.	Bostäderna kan sammanbindas med lätta konstruktioner.
Kerrostalokortteleiden toisiinsa rajautuvia tontteja ei saa erottaa aidoin.	I kvarteren med flervåningshus får angränsande tomter inte separeras med staket.
Rakennuksen katutasossa sijaitsevan asuinhuoneen lattian tulee olla vähintään 0,5 metriä viereisen katualueen pinnan yläpuolella.	Golvet i det bostadsrum som finns i byggnadens gatuplan ska ligga minst 0,5 meter över ytan på det intilliggande gatuområdet.
Porrashuoneiden tulee olla luonnonvaloisia.	Trapphusen skall ha naturligt ljus.

Samalla tontilla olevilla asuinrakennuksilla on oltava sama katemateriaali ja kattokulma, kaltevuus 1:3 - 1:5. Harja- tai pulpettikatot ovat sallittuja. Katemateriaalit on valittava niin, ettei niistä irtoa metalleja tai haitta-aineita, jolloin kattojen hulevedet ovat imeytettävissä.

Katon on oltava väritykseltään tumma.
Autokatoksissa, erillisissä piha- ja varastorakennuksissa sekä jätekatoksissa katto voi olla myös viherkatto ja kattokulma asuinrakennuksia loivempi.

Asuinrakennusten julkisivut tulee olla tiiltä, rappausta tai väribetonisia. Julkisivuissa on käytettävä tehostevärejä ja -materiaaleja päävärin lisäksi.

Parvekkeiden taustaseinissä voidaan käyttää puuta.

Talousrakennusten ja autokatosten seinien värin tulee olla ruskea tai tiilenpunainen.

Asuinkortteleissa tulee varata riittävä tilat eri jätteiden keräykselle.

Tontin raja-alueelle rakennettava palomuuri voidaan korvata riittävällä palo-osastoinnilla.

Liikenne ja pysäköinti

Pysäköintialuetta on jäsenneltävä istutuksin.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Asunnot 1 ap/ asunto,
Vieraspysäköintiin lisäksi: 10 % asuntoautopaikoista.

Rakennusluvassa on esitettävä riittävä määrä polkupyöräpaikkoja sekä asunnon sisäänkäynnin yhteyteen että lukittavaan tilaan.

Rakennusoikeuden estämättä autopaikat saa sijoittaa katoksiin tai autotalleihin.

Kerrosalan lisäksi rakennettavaksi sallittuja tiloja varten ei tarvitse rakentaa autopaikkoja.

Meluntorjunta

Tontilla on meluestein tai muutoin huolehdittava siitä, ettei melutaso ylitä oleskeluun tarkoitetuilla piha-alueilla ja parvekkeilla 55 dB päivällä eikä 45 dB yöllä. Vaiheittain rakennettaessa on huolehdittava, että tämä vaatimus toteutuu kaikissa rakentamisvaiheissa.

Länsimäentien ja Maratontien puoleisilla rakennusten sivuilla parvekkeet ja terassit on lasitettava ja tarvittaessa muilla keinoin eristettävä niin ettei melutaso siellä ylitä 55 dB päivällä eikä 45 dB yöllä.

AK-alueella korttelissa 95166 ja korttelin 95167 tontilla 3 asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL liikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB.

AK-alueilla korttelin 95167 tonteilla 1 ja 2 asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB.

Pihat

Tonteille on luotava luonnonmukainen ilme säilyttämällä tonttien havupuita. Säilytettävät puut on suojattava rakentamisen aikana.

Säilytettävän puuston alueilla maanpinnan korkeutta ei saa merkittävästi muuttaa.

Maantasokerroksen asunnoilla tulee olla oma piha.

Leikki- ja oleskelualueita on suojattava ja elävöitettävä istutuksin. Niiden yhteyteen voi rakentaa loivasti kaltevia tai tasakattoisia oleskelukatoksia ja pergoloita.

Maaston korkeuserot on tarvittaessa muokattava luiskin ja tukimuurein.
Luiska saa maksimissaan olla 1:2,5 - 1:3, ja sen tulee olla runsaasti istutettu.

Jalankulkualueiden tulee olla kivettyjä tai kiveyksellä rajattuja.

Liikenne- ja pysäköintialueiden pinta päällystetään niin, että hulevedet on johdettavissa viemäriverkkoon.

AP **Asuinpientalojen korttelialue.**

AP-korttelia 95165 ja AP-aluetta korttelissa 95167 koskevia määräyksiä:

Korttelialueelle tulee ensisijaisesti rakentaa yksiasuntoisia pientaloja.
Alueelle voi rakentaa myös paritaloja, kytkettyjä pientaloja tai rivitaloja. Yhden rakennuksen enimmäiskerrosala on 700 k-m².

Asuinrakennuksen kaikkiin kerroksiin sekä talousrakennuksiin saa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi rakentaa asumista palvelevia asunnon ulkopuolisia varasto-, huolto-, askartelu-, kerho-, pyykinpesu-, sauna-, väestönsuoja-, teknisiä ym. tiloja yhteensä enintään 20 % tontin rakennusoikeudesta.

Bostadsbyggnader som ligger på samma tomt ska ha samma takmaterial och takvinkel, lutning 1:3-1:5. Sadel- och pulpettak är tillåtna. Det ska väljas takmaterial, som inte avger metaller eller skadliga ämnen, varvid regnvattnet från taken kan tas upp i marken.

Taket ska ha en mörk färgsättning.
Taken på carportar, separata gårds- och förrådsbyggnader och avfallsskjul kan också utgöras av gröntak och deras takvinklar ska ha en lägre lutning än bostadsbyggnaderna.

Bostadsbyggnadernas fasader ska utgöras av tegel, puts eller färgad betong. I fasaderna ska, utöver huvudfärg, användas effektskapande färger och material.

Balkongernas fondväggar kan också förses med träd.

Ekonomibyggnadernas och carportarnas väggar ska vara bruna eller tegelröda till färgen.

I bostadskvarteren ska tillräckliga utrymmen reserveras för insamling av olika sorters avfall.

Brandmuren som byggs på tomtgränsområdet kan ersättas med en tillräcklig brandsektionering.

Trafik och parkering

Parkeringsområdet ska indelas med hjälp av planteringar.

Minimiantalet bilplatser:
Bostäder 1 bp/ bostad,
För gästparkering dessutom:10 % av bostädernas bilplatser.

I bygglovet ska föreslås ett tillräckligt antal cykelplatser både i anslutning till bostadens ingång och i ett låsbart utrymme.

Bilplatserna får placeras i carportar eller garage utan att byggrätten utgör ett hinder.

Inga bilplatser behöver byggas för de utrymmen som får byggas utöver våningsytan.

Bullerbekämpning

På tomten ska med bullerskydd eller på annat sätt sörjas för att bullernivån på de gårdsområden och balkonger som är avsedda för vistelse inte överskrider 55 dB på dagen och 45 dB på natten. Vid byggande i etapper ska det sörjas för att detta krav förverkligas i samtliga byggnadsskeden.

Balkongerna och terrasserna på de sidor av byggnaderna som ligger mot Västerkullavägen och Maratonvägen ska inglasas och vid behov på annat sätt isoleras, så att bullernivån på dessa inte överskrider 55 dB på dagen och 45 dB på natten.

I AK-området i kvarter 95166 och på tomt 3 i kvarter 95167 ska ljudisoleringen ΔL mot trafikbuller i bostadsrummens ytterskikt vara minst 32 dB.

I AK-områdena på tomterna 1 och 2 i kvarter 95167 ska ljudisoleringen ΔL mot trafikbuller i bostadsrummens ytterskikt vara minst 35 dB.

Gårdsplaner

Tomterna ska ges en naturenlig prägel genom att bevara barrträden på tomterna. Träd som bevaras ska skyddas under byggandet.

I de områden där trädbeståndet bevaras får markytans nivå inte ändras i någon större utsträckning.

Bostäderna i markplan ska ha egen gård.

Lek- och vistelseområdena ska skyddas och livas upp genom planteringar. I anslutning till dessa kan byggas takförsedda vistelseutrymmen med flackt sluttande eller plana tak samt pergolor.

Höjdskillnader i terrängen ska formas med slänter och stödmurar.
En slänt får vara maximalt 1:2,5-1:3, och den ska vara rikligt planterad.

Områdena för gångtrafik ska vara stenlagda eller avgränsade med stenläggning.

Trafik- och parkeringsområdena ytbeläggs, så att dagvattnet kan ledas till avloppssystemet.

Kvartersområde för småhus.

Bestämmelser som gäller AP-kvarteret 95165 och AP-området i kvarter 95167:

Kvartersområdet bör i första hand bebyggas med enfamiljshus.
Området kan även bebyggas med tvåfamiljshus, kopplade småhus eller radhus. Maximala byggrätt av bostadsbyggnaden är högst 700 m²-vy.

I en bostadsbyggnads samtliga våningsplan och ekonomibyggnader får, utöver den våningsyta som anvisas i detaljplanen, dessutom utanför bostaden byggas förråd, servicerum, hobby-, klubb-, tvätt- och bastuutrymmen, skyddsrum, tekniska utrymmen och andra utrymmen som betjänar boendet, motsvarande sammanlagt högst 20 % av tomtens byggrätt.

Asuntoa kohti saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi enintään 12 m² suuruisen lasikuistin, kasvi- /viherhuoneen tai muun vastaavan puolilämpimän tilan.

Yksikerroksiset talousrakennukset on suunniteltava osana asuinrakennusten arkkitehtuuria.
Nämä saa sijoittaa rakennusalan estämättä.

Korttelissa 95165 Maratontien vastaiselle rajalle tulee rakentaa korkeatasoinen melulta suojaava ja kaupunkikuvaa rikastuttava autokatosten, autotallien tai aitojen muodostama yhtenäinen rakenne. Aidan korkeus tulee olla vähintään 2,5 metriä ja autokatosten harjakorkeus vähintään 3,6 metriä.

Arkkitehtuuri

Arkkitehtuurin tulee olla laadukasta.

Rakennusten julkisivuissa ja aidoissa on käytettävä korkealuokkaisia materiaaleja ja yhdistettävä elävästi eri materiaaleja.

Rakennuksen katutasossa sijaitsevan asuinhuoneen lattian tulee olla vähintään 0,5 metriä viereisen katualueen pinnan yläpuolella.

Samalla tontilla olevilla asuinrakennuksilla on oltava sama katemateriaali ja kattokulma, kaltevuus 1:7 - 1:10. Harja- tai pulpettikatot ovat sallittuja. Katemateriaalit on valittava niin, ettei niistä irtoa metalleja tai haitta-aineita, jolloin kattojen hulevedet ovat imeytettävissä.

Katon on oltava väritykseltään tumma.
Autokatoksissa, erillisissä piha- ja varastorakennuksissa sekä jätekatoksissa katto voi olla myös viherkatto.

Asuinrakennusten julkisivut tulee olla puuta, rappausta tai poltettua tiiltä. Julkisivuissa on käytettävä tehosteväreiä ja -materiaaleja pääväri lisäksi.

Talousrakennusten ja autokatosten seinien värin tulee olla ruskea tai harmaa.

Rakennuksista tulee järjestää luonteva kulku joukkoliikenteen pysäkeille.

Asuinkortteleissa tulee varata riittävät tilat eri jätteiden keräykselle.

Tontin raja-alueelle rakennettava palomuuri voidaan korvata riittävällä palo-osastoinnilla.

Liikenne ja pysäköinti

Pysäköintialuetta on jäsenneltävä istutuksin.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Asunnot:
Vähintään 10 asunnon pientalotonteilla, joilla on
osittain keskitetty pysäköinti 1,5 ap/asunto.
Alle 10 asunnon pientalotonteilla: 2,0 ap/asunto.
Erillispientalot: 2,0 ap/asunto.
Vieraspysäköintiin lisäksi: 10 % asuntoautopaikoista.

Osalle asunnoista tulee varata 1 autopaikka asunnon yhteyteen.

Rakennusluvassa on esitettävä riittävä määrä polkupyöräpaikkoja.

Rakennusoikeuden estämättä autopaikat saa sijoittaa katoksiin tai autotalleihin.

Kerrosalan lisäksi rakennettavaksi sallittuja tiloja varten ei tarvitse rakentaa autopaikkoja.

Meluntorjunta

Maratontien puoleisilla rakennusten sivuilla parvekkeet, terassit tai oleskeluun tarkoitetut piha-alueet on lasitettava ja tarvittaessa muilla keinoin eristettävä niin ettei melutaso niillä ylitä 55 dB päivällä eikä 45 dB yöllä.
Vaiheittain rakennettaessa on huolehdittava, että tämä vaatimus toteutuu kaikissa rakentamisvaiheissa.

Pihat

Tonteille on luotava luonnonmukainen ilme säilyttämällä tonttien havupuita. Säilytettävät puut on suojattava rakentamisen aikana.

Maantasokerroksen asunnoilla tulee olla oma piha.

Leikki- ja oleskelualueita on suojattava ja elävöitettävä istutuksin. Niiden yhteyteen voi rakentaa loivasti kaltevia tai tasakattoisia oleskelukatoksia ja pergoloita.

Maaston korkeuserot on tarvittaessa muokattava luiskin ja tukimuurein.
Luiska saa maksimissaan olla 1:2,5 - 1:3, ja sen tulee olla runsaasti istutettu.

Jalankulkualueiden tulee olla kivettyjä tai kiveyksellä rajattuja.

Liikenne- ja pysäköintialueiden pinta päällystetään niin, että hulevedet on johdettavissa viemäriverkkoon.

Y

Yleisten rakennusten korttelialue.

Y-aluetta korttelissa 95119 koskevia määräyksiä:

Utöver byggrätten får per bostad byggas en högst 12 m² stor glasveranda, ett växthus, en vinterträdgård eller annat motsvarande halvvarmt utrymme.

Ekonomibyggnaderna i ett plan ska planeras så att de utgör en del av bostadsbyggnadernas arkitektur.
Dem får placeras utan att byggnadsytan utgör ett hinder.

I kvarter 95165 på gränsen mot Maratonvägen ska byggas en enhetlig konstruktion som håller hög klass och består av en kombination av carportar, garage eller staket som skyddar mot buller och berikar stadsbilden. Staketet ska vara minst 2,5 meter högt och carportarnas taknock minst 3,6 meter.

Arkitekturen

Arkitekturen ska vara högklassig.

Byggnadernas fasader och inhägnadena skall bestå av högklassigt material och olika material skall kombineras på ett livfullt sätt.

Golvet i det bostadsrum som finns i byggnadens gatuplan ska ligga minst 0,5 meter över ytan på det intilliggande gatuområdet.

Bostadsbyggnader som ligger på samma tomt ska ha samma takmaterial och takvinkel, lutning 1:7-1:10. Sadel- och pulpettak är tillåtna. Det ska väljas takmaterial, som inte avger metaller eller skadliga ämnen, varvid regnvattnet från taken kan tas upp i marken.

Taket ska ha en mörk färgsättning.
Taken på carportar, separata gårds- och förrådsbyggnader och avfallsskjul kan också utgöras av gröntak.

Bostadsbyggnadernas fasader ska vara av träd, puts eller av bränt tegel. I fasaderna ska, utöver huvudfärg, användas effektskapande färger och material.

Ekonomibyggnadernas och carportarnas väggar ska vara bruna eller gråa till färgen.

Från byggnaderna skall ordnas naturlig gångförbindelse till hållplats för kollektivtrafik.

I bostadskvarteren ska tillräckliga utrymmen reserveras för insamling av olika sorters avfall.

Brandmuren som byggs på tomtgränsområdet kan ersättas med en tillräcklig brandsektionering.

Trafik och parkering

Parkeringsområdet ska indelas med hjälp av planteringar.

Minimiantalet bilplatser:
Bostäder:
På småhustomter med minst 10 bostäder som
delvis har centraliserad parkering 1,5 bp/bostad.
På småhustomter med färre än 10 bostäder 2,0 bp/bostad.
Fristående småhus: 2,0 bp/bostad.
För gästparkering dessutom:10 % av bostädernas bilplatser.

För en del av bostäderna ska en bilplats reserveras i anslutning till bostaden.

I bygglovet ska föreslås ett tillräckligt antal cykelplatser.

Bilplatserna får placeras i carportar eller garage utan att byggrätten utgör ett hinder.

Inga bilplatser behöver byggas för de utrymmen som får byggas utöver våningsytan.

Bullerbekämpning

Balkongerna, terrasserna eller gårdsområdena avsedda för vistelse på de sidor av byggnaderna som ligger mot Maratonvägen ska inglasas och vid behov på annat sätt isoleras, så att bullernivån på dem inte överskrider 55 dB på dagen och 45 dB på natten.
Vid byggande i etapper ska det sörjas för att detta krav förverkligas i samtliga byggnadsskeden.

Gårdsplaner

Tomterna ska ges en naturenlig prägel genom att bevara barrträden på tomterna. Träd som bevaras ska skyddas under byggandet.

Bostäderna i markplan ska ha egen gård.

Lek- och vistelseområdena ska skyddas och livas upp genom planteringar. I anslutning till dessa kan byggas takförsedda vistelseutrymmen med flackt sluttande eller plana tak samt pergolor.

Höjdskillnader i terrängen ska formas med slänter och stödmurar.
En slänt får vara maximalt 1:2,5-1:3, och den ska vara rikligt planterad.

Områdena för gångtrafik ska vara stenlagda eller avgränsade med stenläggning.

Trafik- och parkeringsområdena ytbeläggs, så att dagvattnet kan ledas till avloppssystemet.

Kvartersområde för allmänna byggnader.

Bestämmelser som gäller Y-området i kvarter 95119:

Korttelialueelle voidaan sijoittaa myös virkistyspalveluja, joiden toiminnan luonne on julkinen.

Korttelialueelle on laadittava yhtenäinen pihasuunnitelma.

Korttelialueen rakennukset, rakenteet ja aidat tulee toteuttaa korkealuokkaisista materiaaleista.

Katemateriaalit on valittava niin, ettei niistä irtoa metalleja tai haitta-aineita, jolloin kattojen hulevedet ovat imeytettävissä.

Rakentamatta jäävillä tontin osilla, joita ei käytetä toiminta- ja oleskelualueeksi tai liikenteelle, tulee olla puita ja pensaita.

Autopaikkatarve määritellään rakennusluvan yhteydessä.

Alueelle on varattava riittävästi polkupyöräpaikkoja; tarve määritellään rakennusluvan yhteydessä.

I kvartersområdet kan också placeras rekreationsservice, av offentlig karaktär.

För kvartersområdet ska en enhetlig plan för gårdsplanerna utarbetas.

Kvartersområdets byggnader, konstruktioner och stängsel ska byggas av högklassiga material.

Sådana takmaterial ska väljas, som inte avger metaller eller skadliga ämnen, varvid regnvattnet från taken kan tas upp i marken.

De delar av tomten som förblir obyggda och inte används som aktivitets- och vistelseområde eller för trafik ska vara försedda med träd och buskar.

Behovet av bilplatser bestäms i samband med bygglovet.

För området ska reserveras tillräckligt med cykelplatser; behovet fastställs i anslutning till bygglovet.

YL

Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue.

Kvartersområde för byggnader för offentlig närservice.

YL-korttelia 95120 ja YL-alueita kortteleissa 95119 ja 95149 koskevia määräyksiä:

Bestämmelser som gäller YL-kvarteret 95120 och YL-områdena i kvarteren 95119 och 95149:

Alueille on luotava luonnonmukainen ilme säilyttämällä tonttien havupuita. Korttelialueelle on laadittava maiseman yleissuunnitelma, jota pääpiirteissään noudatetaan.

Områdena ska ges en naturenlig prägel genom att bevara barrträden på tomterna. För kvartersområdet ska utarbetas en översiktsplan för landskapet som följs till sina huvuddrag.

Korttelialueen rakennukset, rakenteet ja aidat tulee toteuttaa korkealuokkaisista materiaaleista.

Kvartersområdets byggnader, konstruktioner och stängsel ska byggas av högklassiga material.

Katemateriaalit on valittava niin, ettei niistä irtoa metalleja tai haitta-aineita, jolloin kattojen hulevedet ovat imeytettävissä.

Sådana takmaterial ska väljas, som inte avger metaller eller skadliga ämnen, varvid regnvattnet från taken kan tas upp i marken.

Asuinhuoneiden ja herkkien kohteiden, kuten päiväkodit, ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL liikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB.

Ljudisoleringen ΔL mot trafikbuller i ytterskiktet till bostadsrum och känsliga ställen, t.ex. daghem, ska vara minst 32 dB.

Tontilla on meluestein tai muutoin huolehdittava siitä, ettei melutaso ylitä oleskeluun tarkoitetuilla piha-alueilla ja parvekkeilla 55 dB.

På tomten ska med bullerskydd eller på annat sätt sörjas för att bullernivån på de gårdsområden och balkonger som är avsedda för vistelse inte överskrider 55 dB.

Rakentamatta jäävillä tontin osilla, joita ei käytetä toiminta- ja oleskelualueeksi tai liikenteelle, tulee olla puita ja pensaita.

De delar av tomten som förblir obyggda och inte används som aktivitets- och vistelseområde eller för trafik ska vara försedda med träd och buskar.

Autopaikkojen vähimmäismäärät ovat:

Asunnot	1 ap/asunto
Koulu	1 ap/150 k-m²
Päiväkodit	30 ap
Neuvola	8 ap

Minimiantalet bilplatser:

Bostäder	1 bp/bostad
Skola	1 bp/150 m²-vy
Daghem	30 bp
Rådgivning	8 bp

Alueelle on varattava riittävästi polkupyöräpaikkoja; tarve määritellään rakennusluvan yhtey-dessä.

För området ska reserveras tillräckligt med cykelplatser; behovet fastställs i an-slutning till bygglovet.

YL-aluetta korttelissa 95119 koskeva määräys:

Bestämmelse som gäller YL-området i kvarter 95119:

Rakennusten korvausilma on otettava vähintään 20 metrin etäisyydeltä Maratontien lähimmän ajoradan reunasta.

Byggnadernas ersättningsluft ska tas på minst 20 meters avstånd från sidan på den närmast liggande körbanan på Maratonvägen.

YL-korttelia 95120 koskeva määräys:

Bestämmelse som gäller YL-kvarteret 95120:

Rakennusten korvausilma on otettava vähintään 40 metrin etäisyydeltä Porvoonväylän ja Länsimäentien lähimmän ajoradan reunasta.

Byggnadernas ersättningsluft ska tas på minst 40 meters avstånd från sidan på den närmast liggande körbanan på Borgåleden och Västerkullavägen.

Suojeltavaa rakennusta kortelissa 95120 koskeva määräys:

Bestämmelse som gäller byggnad som ska skyddas i kvarter 95120:

Historiallisesti, rakennushistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja aluekokonaisuuden kannalta erittäin merkittävä rakennusryhmä.
Rakennuksia ei saa purkaa eikä niissä saa tehdä sellaisia korjaus-, muutos- tai lisärakentamistöitä, jotka vaarantavat edellä mainittujen arvojen säilymisen.
Korjaus-, muutos- ja lisärakentamistoimenpiteille on hankittava museoviranomaisen lausunto.

En historiskt, byggnadshistoriskt, arkitektoniskt och med tanke på områdeshelheten mycket betydelsefull byggnadsgrupp.
Byggnaderna får inte rivas och inga sådana reparations-, ändrings- eller tillbyggnadsarbeten får utföras i dem som riskerar bevarandet av de ovan nämnda värdena.
För reparations-, ändrings- eller tillbyggnadsåtgärder ska museimyndighetens utlåtande inhämtas.

Suojeltavaa rakennusta korttelissa 95149 koskeva määräys:

Bestämmelse som gäller byggnad som ska skyddas i kvarter 95149:

Historiallisesti ja aluekokonaisuuden kannalta merkittävä rakennus.
Rakennusta ei saa purkaa.
Rakennuksen ulkohahmo tulee säilyttää.
Korjaus-, muutos- ja lisärakentamistoimenpiteille on hankittava museoviranomaisen lausunto.

En historiskt och med tanke på områdeshelheten betydelsefull byggnad.
Byggnaden får inte rivas utan tvingande skäl.
Byggnadens exteriör ska bevaras
För reparations-, ändrings- eller tillbyggnadsåtgärder ska museimyndighetens utlåtande inhämtas.

VL

Lähivirkistysalue.

Område för närrekreation.

VU

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.

Område för idrotts- och rekreationsanläggningar.

VU-aluetta koskevia määräyksiä:

Bestämmelser som gäller VU-området:

Alueelle saa rakentaa perhe- ja liikuntapuiston, johon saa sijoittaa pääasiassa erilaisia urheilua ja liikuntaa palvelevia suorituspaikkoja sekä niiden vaatimia rakenteita ja rakennelmia.

I området får byggas en familje- och idrottspark, i vilken det huvudsakligen får placeras olika prestationsställen som betjänar idrott och motion samt konstruktioner och anläggningar som dessa kräver.

Alueen tulee olla vehreä ja viihtyisä.
Viherrakentaminen tulee liittää hulevesien hallintaan teknisesti ja toiminnallisesti.

Området ska vara grönt och trivsamt.
Anläggningen av grönområden ska kopplas tekniskt och funktionellt till dagvattenhanteringen.

Leikki- ja oleskelualueita on suojattava ja elävöitettävä istutuksin. Lisäksi alueet tulee sijoittaa pienilmaston ja liikennemelun kannalta suojaisasti.

Lek- och vistelseområdena ska skyddas och livas upp genom av planteringar. Områdena ska dessutom placeras så att de är skyddade med avseende på mikroklimatet och trafikbullret.

	Alueelle on luotava luonnonmukainen ilme säilyttämällä tonttien havupuita.Säilytettävät puut on suojattava rakentamisen aikana. Korttelialueelle on laadittava maiseman yleissuunnitelma, jota pääpiirteissään noudatetaan.	Områdena ska ges en naturenlig prägel genom att bevara barrträden på tomterna. Träd som bevaras ska skyddas under byggandet. För kvartersområdet ska utarbetas en översiktsplan för landskapet som följs till sina huvuddrag.
	Autopaikkatarve määritellään rakennusluvan yhteydessä.	Behovet av bilplatser bestäms i samband med bygglovet.
	Alueelle on varattava riittävästi polkupyöräpaikkoja; tarve määritellään rakennusluvan yhteydessä.	För området ska reserveras tillräckligt med cykelplatser; behovet fastställs i anslutning till bygglovet.
LT	**Maantien alue.**	**Område för landsväg.**
LP	**Yleinen pysäköintialue.**	**Område för allmän parkering.**
LPA	**Autopaikkojen korttelialue.**	**Kvartersområde för bilplatser.**
	LPA-aluetta korttelissa 95149 koskevia määräyksiä:	**Bestämmelser som gäller LPA-området i kvarter 95149:**
	Alue on varattu tontin 95149/17 autopaikoille.	Området är reserverat för bilplatserna i tomten 95149/17.
	Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialueen rakennusoikeuden ollessa vajaasti hyödynnetty osa autopaikoista voidaan tilapäisesti osoittaa urheilu- ja virkistyspalvelujen alueen käyttöön.	Då byggrätten som tilldelats kvartersområdet för byggnader för offentlig närservice bara delvis är i bruk kan en del av bilplatserna temporärt reserveras för området för idrotts- och rekreationsanläggningar.
	Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialueen toiminta-ajan ulkopuolella autopaikkojen korttelialue tulee olla urheilu- ja virkistyspalvelujen alueen käytössä.	Utanför versamhetstiden för kvartersområdet för byggnader för offentlig närservice bör kvartersområdet för bilplatserna vara tillgänglig för området för idrotts- och rekreationsanläggningarnas verksamhet.
	Alueen tulee olla korkeatasoinen. Se tulee käsitellä korkealuokkaisin materiaalein. Alueelle tulee istuttaa puita. Istutuksissa tulee käyttää kookkaita taimia. Riittävä juuristotila on varmistettava tarvittaessa kantavalla kasvualustalla.	Området bör hålla hög klass. Det bör anläggas med användande av högklassiga material. Träd bör planteras på området. Vid planteringen bör uppvuxna plantor användas. Tillräckligt med rotutrymme bör garanteras genom ett bärande växtunderlag.
EV	**Suojaviheralue.**	**Skyddsgrönområde.**
	Kaupunginosan raja.	**Stadsdelsgräns.**
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	**Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**
	Osa - alueen raja.	**Gräns för delområde.**
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	**Riktgivande gräns för område eller del av område.**
1	**Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.**	**Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.**
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	**Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.**
95	**Kaupunginosan numero.**	**Stadsdelsnummer.**
RAJA	**Kaupunginosan nimi.**	**Stadsdelens namn.**
95120	**Korttelin numero.**	**Kvartersnummer.**
MARATONTIE	**Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.**	**Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.**
2000	**Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.**	**Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.**
II	**Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.**	**Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.**
e=0.50	**Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.**	**Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.**
a	**Alleviivaus osoittaa ehdottomasti käytettävän kaavamääräyksen.**	**Understreckningen anger planbestämmelse som ovillkorligen skall tillämpas.**
	Rakennusala.	**Byggnadsyta.**
2rak	**Merkintä osoittaa kuinka monta erillistä asuinrakennusta rakennusalalle on vähintään rakennettava**	**Beteckningen visar hur många separata bostadshus som åtminstone måste byggas på byggnadsarealen.**
yph	**Rakennusala, jolle saa sijoittaa ylipainehallin.**	**Byggnadsområde där åskådarläktare får uppföras.**
hr	**Rakennusala, jolle saa sijoittaa huoltorakennuksen.**	**Byggnadsyta där servicebyggnad får placeras.**
a	**Auton säilytyspaikan rakennusala.**	**Byggnadsyta för förvaringsplats för bil.**
mat	**Ohjeellinen matonpesupaikka.**	**Anvisad plats för mattvättning.**
hl	**Ohjeellinen latupohja.**	**Riktgivande skidspårsbotten.**
ur	**Ohjeellinen ulkoilureitti.**	**Riktgivande friluftsled.**
wh	**Ohjeellinen hulevesialue.**	**Riktgivande dagvattenområde.**
wr	**Ohjeellinen hulevesireitti.**	**Riktgivande dagvattenled.**
	Istutettava alueen osa.	**Del av område som bör planteras.**
	Säilytettävä / istutettava puurivi. Rajakentäntielle kantavalle kasvualustalle istutettava puurivi tulee sopeuttaa kadun eteläpuolisen puurivin kokoon ja ulkonäköön.	**Trädrad som skall bevaras / planteras.** Den trädrad som planteras på bärande växtunderlag på Råbyplansvägen ska anpassas till storleken och utseendet på den trädrad som finns på gatans södra sida.
	Alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita.	**Del av område som skall planteras med träd och buskar.**

s	Alueen osa, jonka puustoa tulee hoitaa elinvoimaisena ja tarvittaessa uudistaa siten, että sen maisemallinen merkitys säilyy.
	Katu.
ajo	Ajoyhteys.
jk/pp	Ohjeellinen alueen sisäiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa.
p	Pysäköimispaikka.
k	Maakaasujohtoa varten varattu alueen osa.
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.
a	Kadun tai liikennealueen alittava kevyen liikenteen yhteys.
yu	Kadun tai liikennealueen ylittävä ohjeellinen ulkoilureitti.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.
(95149/17)	Suluissa olevat numerot osoittavat korttelit ja tontit, joiden autopaikkoja saa alueelle sijoittaa.
melu	Ohjeellinen meluesteelle varattu alueen osa.
va	Vaara-alue.
sm	Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolain mukainen muinaismuistoalue. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava Museoviraston kanssa.
sr	Suojeltava rakennus.
pv	Tärkeä pohjavesialue. Alueella harjoitettava toiminta ei saa vaarantaa pohjaveden laatua tai määrää. Rakentaminen, ojitukset, hulevesien hallinta ja maankaivu on tehtävä siten, ettei aiheudu pohjaveden laatumuutoksia tai pysyviä muutoksia pohjaveden korkeuteen. Tontilla ei saa käsitellä pohjavettä vaarantavia kemikaaleja tai räjähteitä.

s	Del av område där trädbeståndet skall skötas så att det bibehålls livskraftigt och vid behov förnyas så att trädens landskapsmässiga betydelse bevaras.
	Gata.
ajo	Körförbindelse.
jk/pp	Riktgivande del av området som reserverats för gång- och cykeltrafik inom området.
p	Parkeringsplats.
k	Del av område reserverad för naturgasledning.
	Del av område reserverad för underjordisk ledning.
a	Gång- och cykelförbindelse under gata eller trafikområde.
yu	Riktgivande friluftsled över gata eller trafikområde.
	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.
(95149/17)	Siffrorna inom parentesen anger de tomter och kvarter vilkas bilplatser får förläggas till området.
melu	Riktgivande del av område reserverat för bullerskärm.
va	Faroområde.
sm	Del av område inom vilken i lagen om fornminnen avsett fornminnesområde är beläget. Teksti- osuus
sr	Byggnad som bör skyddas.
pv	Viktigt grundvattensområde. Verksamheten som idkas på området får inte riskera grundvattnets kvalitet eller kvantitet. Byggandet, dikningarna, dagvattenhanteringen och jordschaktningen ska utföras så att det inte uppstår ändringar i grundvattnets kvalitet, eller bestående förändringar i grundvattennivån. På tomten får inte hanteras kemikalier eller explosiva ämnen som äventyrar grundvattnet.

MAISEMA- JA LOUHINTASUUNNITELMA

Rakennuslupahakemukseen on liitettävä hyväksyttävä maisema- ja louhintasuunnitelma, joka myös sisältää luiska- ja tukimuurirakenteet.

HULEVESIEN HALLINTASUUNNITELMA

Hulevesien virtausta tulee hidastaa ja imeyttää kattovedet mahdollisuuksien mukaan tontilla. Piha-alueiden hulevedet tulee käsitellä ja mahdollisuuksien mukaan imeyttää tontilla siten, että ne eivät aiheuta haittaa maaperälle ja pohjavedelle. Rakennuslupaan on liitettävä hulevesien hallintasuunnitelma.

ESTEETTÖMYYS

Rakennuslupahakemukseen on liitettävä hyväksyttävä esteettömyystarkastelu.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

LANDSKAPS- OCH SCHAKTPLAN

Till bygglovsansökan skall bifogas en godtagbar landskaps - och schaktplan, som också omfattar slänt- och stödmurskonstruktioner.

DAGVATTENHANTERINGSPLAN UTARBETAS

Dagvattenströmmarna ska dämpas och takvattnet i mån av möjlighet sugas upp på tomten. Dagvattnet på gårdsområdena ska hanteras och i mån av möjlighet sugas upp på tomten, så att det inte orsakar skada för jordmånen och grundvattnet. Till bygglovet ska bifogas en plan för hantering av dagvatten.

TILLGÄNGLIGHET

Till bygglovet skall en godtagbar tillgänglighetsgranskning bifogas.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Vesa Karisalo
Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen 1284 / 1999 vaatimukset.

Karttakoordinaatti-järjestelmä EUREF-FIN ja korkeusjärjestelmä N2000 1.12.2012 mukaan

Vantaalla / Vanda 30.9.2013

Pekka Tervonen
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Mätningsavdelningen

Baskartan fyller de anspråk som förordningen om planläggningsmätning 1284 / 1999 kräver.

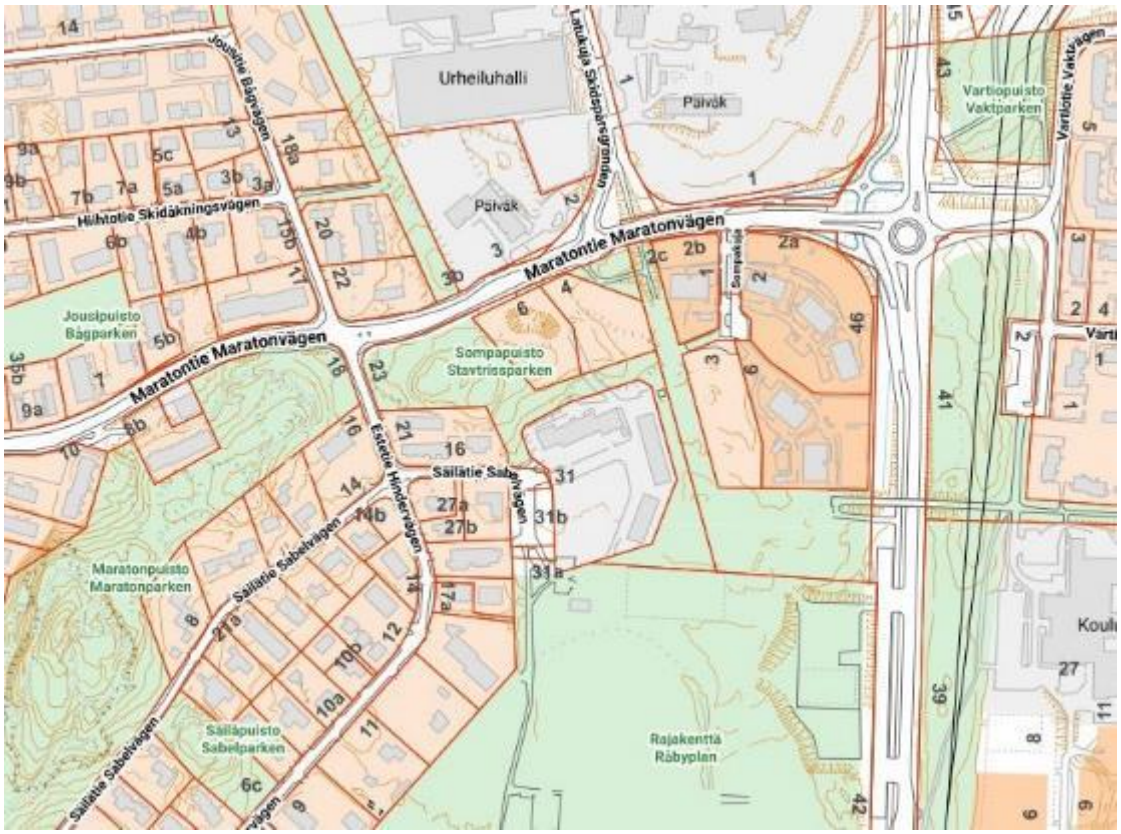
Kartkoordinatsystemet EUREF-FIN och höjdsystemet N2000 enligt läget 1.12.2012

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 7.10.2013

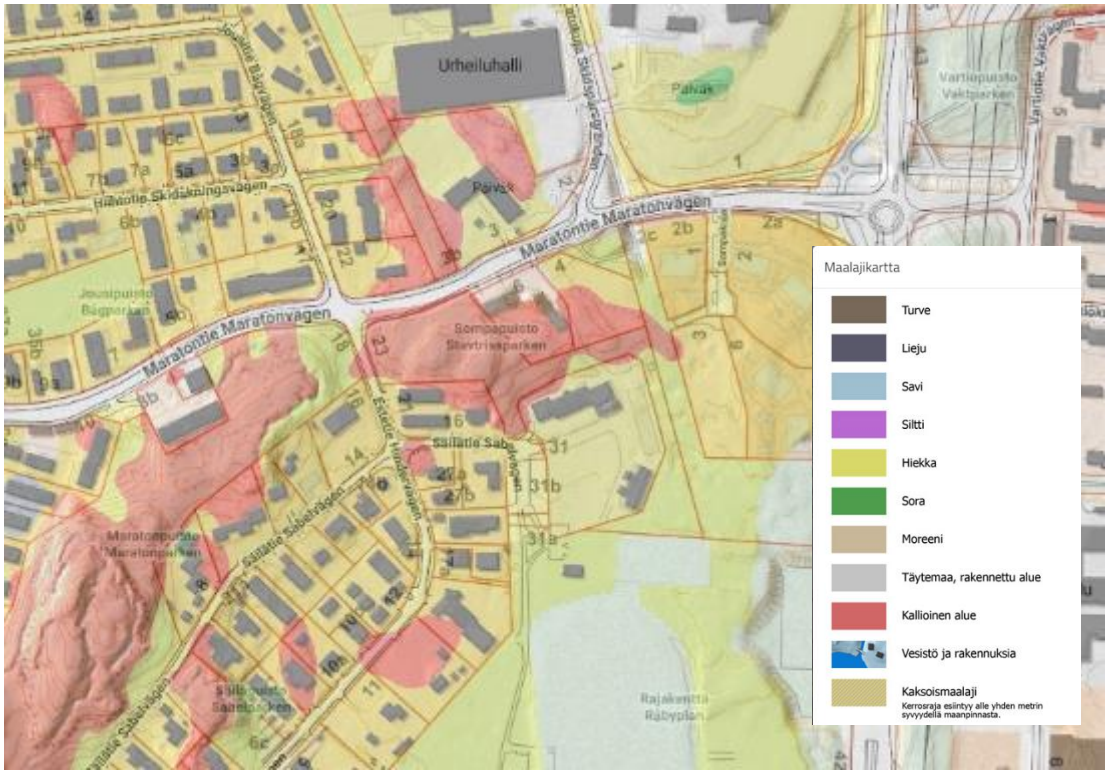
Godkänd av stadsfullmäktige 7.10.2013

Liite 2 Karttaliitteet, 2020-04-24

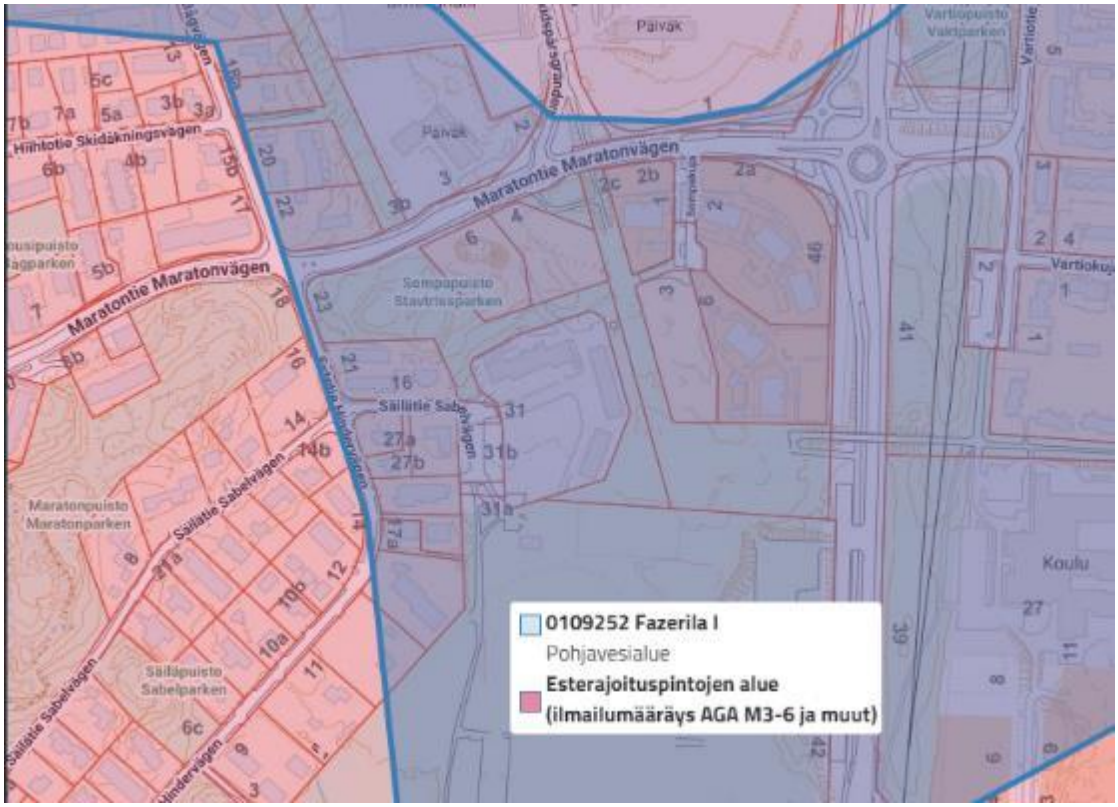
Rajakylä-Latupuiston päiväkodin paviljonki

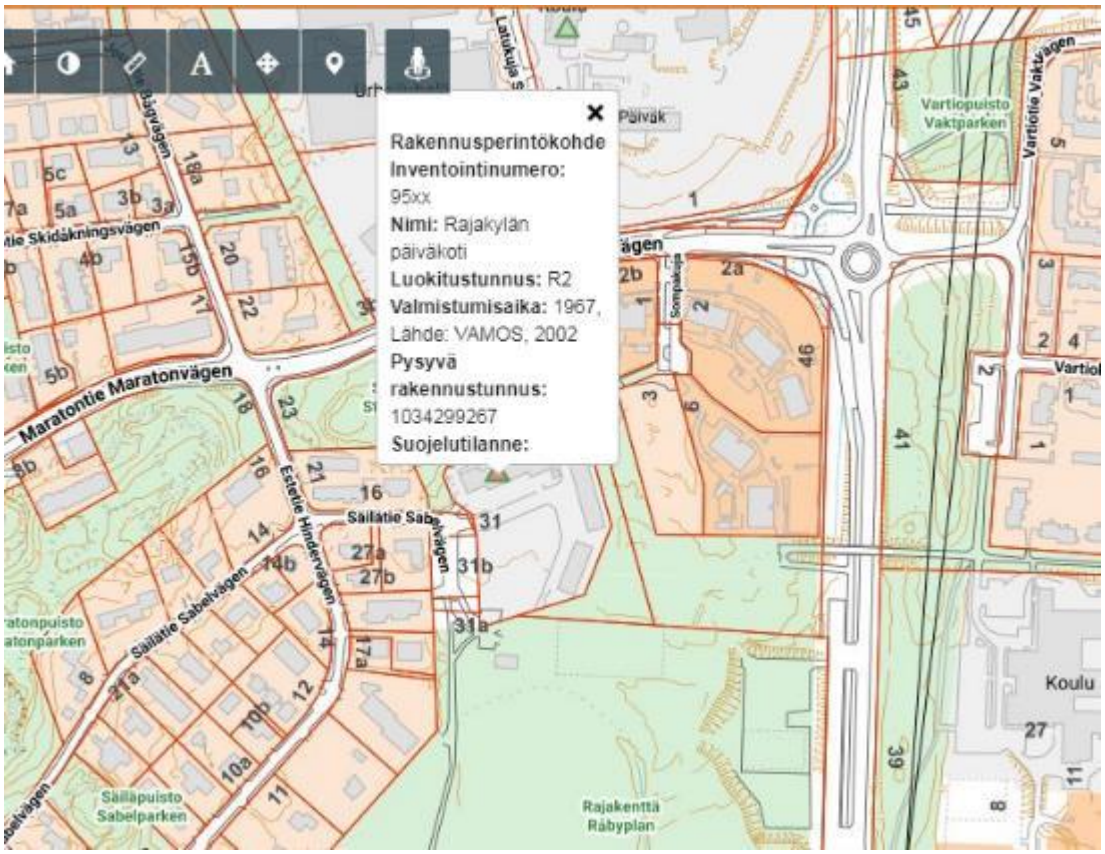
Kuva 1. Rajakylä-Latupuiston päiväkodin sijainti. Vampatti 16.4.2020

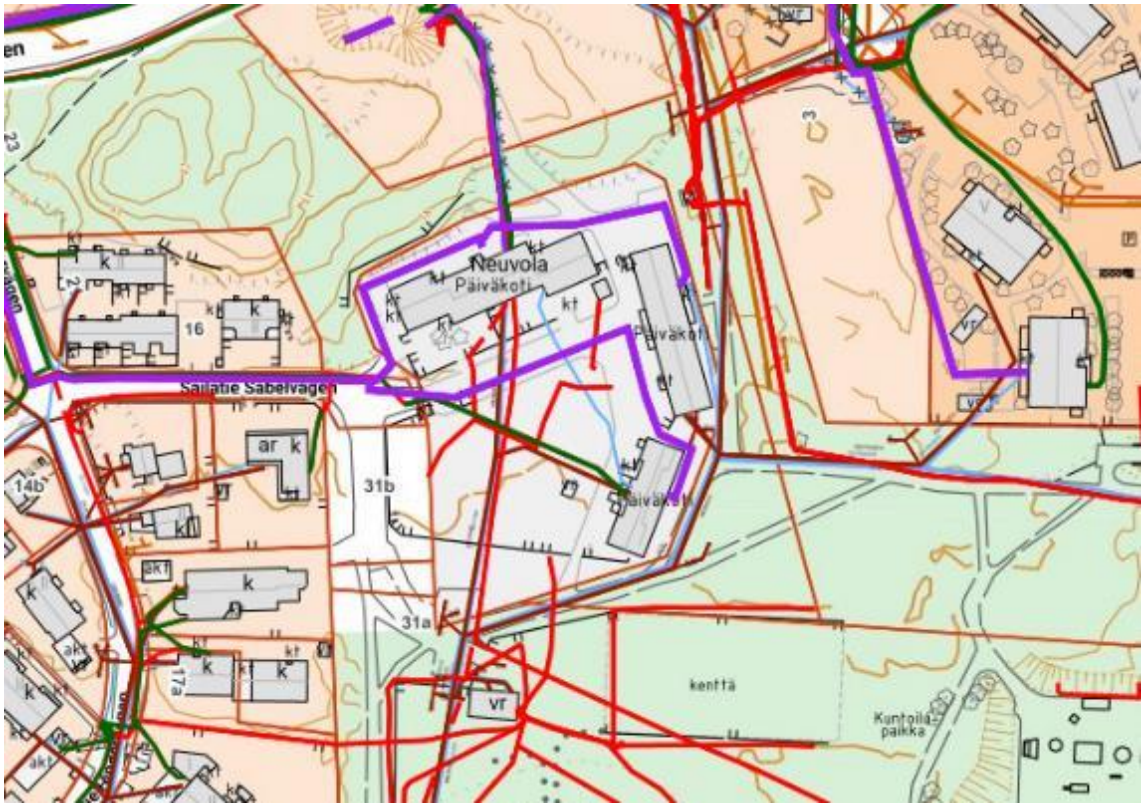
Kuva 2. Maalajikartta. Vampatti 16.4.2020

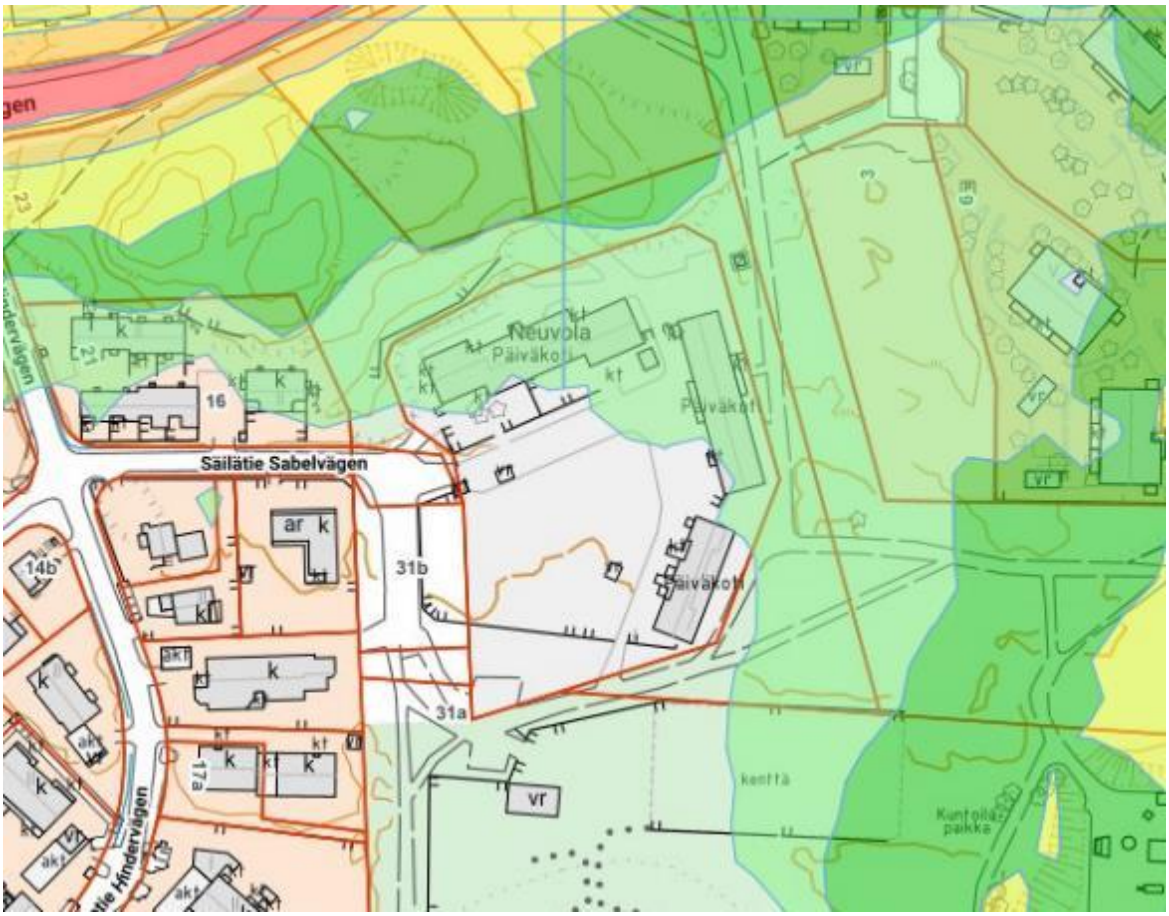
Kuva 3. Päiväkotitontti sijoittuu ilmailumääräysten esterajoitusten alueelle sekä pohjavesialueelle.

Kuva 4. Rajakylän päiväkodin päärakennus on suojeltu. Vampatti 16.4.2020

Kuva 5. Johtokartta. Vampatti 16.4.2020.

Kuva 6. Tiemelu päivällä. Päiväkotitontilla tiemelu alittaa < 50 dB. Vampatti 16.4.2020

Kuva 7. Näkymä tontille, kuvassa purettava Rajakylän päiväkotirakennus. Googlemaps 16.4.2020

Rajakylän väistötilapaviljonki (Latupuiston päiväkodin väistötila)		**TILAOHJELMA**
15.4.2020		
kotialue A, B, C, D ja E 32 tilapaikkaa/ kotialue		
yhteensä 160 tilapaikkaa		Huonekortit täydentävät tilaohjelmaa
Kotialue A1 ja A2, 32 tilapaikkaa	**hym2**	**muuta**
märkäeteinen, yhteinen	12	yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle
eteistilat A1, A2	19	osana käytävää
wc-pesutilat A1, A2	15	**yleisesti wc-tiloihin:** 3-4 wc-istuinta wc tilaa kohden, eriöt, etuhuoneellinen pesutila
varastotilat	4	voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa	116	2 rauhallista tilaa käytetään myös lepotilana, kooltaan 32 m2 (2m2 /16 tilapaikkaa)
		2 toimintatilaa
kotialue A1 + A2	**166**	
wc	2	yhdellä kotialueeella (1.krs), helposti ulkoa saavutettaviss
Kotialueet yhteensä:	**832**	
Yhteiset tilat:		
kotikeittiö / neuvottelu	20	toimii henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilana, lasten tilana, yhteiskäytössä asukkaisden kanssa, salin läheisyyteen.
työpaja	16	huom. hiekanerotuskaivo
pienryhmä	10	
inva-wc	6	
liikuntasali ja väline/patjavarastovarasto	85	toimii myös henkilökunnan koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 10m2, syvyys n.2m, yhteiskäytössä asukkaiden kanssa
ruokailutila	52	yhteiskäytössä asukkaiden kanssa
wc-tila ruokasalin yhteyteen	2	
keskusvarasto	6	
Yhteiset tilat. yhteensä:	**197,0**	
Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat		
toimisto / johtaja	12	monikäyttöinen toimistotila
henkilökunnan työhuone 12m2	12	
perhe- ja konsultaatiotila / työhuone / neuvottelu	10	sijoitetaan johtajan huoneen viereen
henk.kunnan wc:t 2kpl	3	1 kpl wc/kerros, miehille ja naisille yhteinen
henk.kunnan suihkutila	3	yhteinen (mahduttava pukeutumaan)
henk.kunnan pukutila, 28h x 0,8m2	22,4	miehille ja naisille erikseen
siivouskeskus ja vaatelhuoltotila	16	yhdistetty tila, huomioitava likainen ja puhdas puoli
siivouskomero	3	
Toimintatilat tilat yhteensä:	**81,4**	
Keittiötilat		
palvelukeittiö aputiloineen	55,0	aputiloineen poisluk. rullakoiden ja pahvin säilytystilat; Huomioitava tontin muihin paviljonkeihin tapahtuva ruuanjakelu
keittiön wc-tila	1,5	Huom! Sis. Keittiön neliöihin
Keittiötilat yhteensä	**55,0**	
Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:	**1165,4**	
Bruttoalatavoite	**1350**	

11 § **Patotien päiväkoti, hankesuunnitelman hyväksyminen/ KK**

VD/4702/10.03.02.01/2020

Patotien päiväkoti tarvitaan vastaamaan Myyrmäen alueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvuun. Vantaan väestöennusteen 1.1.2019 - 1.1.2029 mukaan Myyrmäen suuralueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa 752 lapsella. Patotien uusi päiväkoti korvaa Patotien vanhan päiväkodin ja vastaa alueen lapsimäärän kasvuun.

Hankesuunnitelma on tehty tilakeskuksessa yhteistyössä kasvatus ja oppimisen ja kaupunkisuunnittelun kanssa.

Päiväkoti rakennetaan osoitteeseen Patotien 8, kiinteistötunnukset 92-015-600-1 ja 92-017-9903-005, tontit ovat kaupungin omistuksessa. Rakennuspaikalta puretaan Patotien päiväkoti. Päiväkodin rakentaminen edellyttää kaavamuutoksen mukaista tonttien yhdistämistä ja rakennusoikeuden nostamista. Asemakaavamuutos on tullut voimaan 5.2.2020.

Uusi päiväkoti on 192-tilapaikkainen, hoito- ja kasvatushenkilökuntaa on enimmillään 24 henkilöä. Päiväkodin tilat koostuvat kotialuepareista ja yhteistiloista, jotka mahdollistavat iltakäytön. Myös päiväkodin piha-alue on alueen asukkaiden käytettävissä iltaisin.

Tilakeskuksen hankevalmistelussa päiväkodille laskettu 18.5.2020 päivätty tavoitehinta on 8,3 milj. € (alv 0 % / KL 103).

Patotien päiväkodin hankesuunnitelma on valmisteltu teknisen lautakunnan hyväksyttäväksi kokoukseen 03.06.2020 ehdolla, että opetuslautakunta myös hyväksyy sen.

Hallintosäännön 10 luvun 4 § kohdan 2 mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin yli 1 000 000 euroa (alv 0 %) maksavien toimitilainvestointihankkeiden hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 11

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Patotien päiväkodin 20.5.2020 päivätty hankesuunnitelma ja sille tavoitehinta 8,3 milj. € (alv 0 %).

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet: Patotien päiväkodin tarveselvitys 20.5.2020 liitteineen

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote tilakeskus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta / Kuntalaki 136 §

Lisätiedot:
Janne Myllylä, 040 521 9722, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

20.5.2020

PATOTIEN PÄIVÄKOTI

Myyrmäki

Patotie 8, 01600 Vantaa

uudisrakennus

HANKESUUNNITELMA

20.5.2020

Sisällys

.....0
1 Hanketietokortti.....4
2 Yhteenveto.....5
2.1 Tiivistelmä.....5
2.2 Hankkeesta aiemmin tehdyt päätökset.....6
3 Perustelut tarpeelle.....7
3.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset.....7
3.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan.....7
3.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan.....8
4 Mitoitusperusteet ja tavoitteet.....8
4.1 Päiväkodin pedagogisen toiminnan ja toiminnallisuuden tavoitteet.....8
4.2 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet.....9
4.3 Puhtauspalvelujen tavoitteet.....9
4.3.1 Siivouskeskus/ Vaatehuoltotila.....9
4.3.2 Jätehuollon tilat.....10
4.4 Mitoitusperusteet, tilaohjelma ja huonekortit.....10
4.4.1 Päiväkodin toiminnallinen henkilömitoitus.....10
4.4.2 Tilaohjelma ja tehokkuustavoitteet.....11
4.5 Tilojen vaatimukset.....11
4.5.1 Yleistä.....11
4.6 Pihan toiminnalliset vaatimukset.....12
4.6.1 Leikkipihat.....12
4.6.2 Saatto- ja huoltopiha.....13
4.7 Lasten osallistaminen ja osallisuuden toteutuminen hankkeessa.....13
5 Rakennus.....14
5.1 Rakennusratkaisun tavoitteet.....14
5.1.1 Rakennusratkaisun toiminnallinen ja liikenteellinen ratkaisu.....14
5.2 Arkkitehtoniset tavoitteet.....14
5.3 Esteettömyys- ja käyttöturvallisuusvaatimukset.....14
5.4 Muuntojoustotavoite.....15
5.4.1 Rakenteiden muuntojousto.....15
5.4.2 Tilojen muuntojousto.....16
5.4.3 Talotekniikan muuntojousto.....16
5.5 Elinkaaritavoitteet.....16
5.6 Energiatehokkuustavoitteet.....16
5.7 Palotekniset vaatimukset.....16
5.8 Sisäilmatavoite.....17
5.8.1 Yleistä.....17
5.8.2 Valaistustavoitteet.....17
5.8.3 Lämmönhallinnan tavoitteet.....17
5.8.4 Kosteudenhallinnan tavoitteet.....17
5.8.5 Äänitekniset tavoitteet.....17
5.8.6 Sisätilojen rakennusmateriaalien päästöluokkavaatimus.....18

5.8.7 Tiiveysvaatimus 18
5.9 Tieto/viestintätekniikkavaatimus 18
5.10 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset 18
5.11 Rakennetekniset tavoitteet 18
5.12 LVI-Tekniset tavoitteet 20
5.12.1 Lämmitysjärjestelmät ja jäähdytys 21
5.12.2 Ilmanvaihtojärjestelmät 21
5.12.3 Vesi- ja viemärijärjestelmät 22
5.12.4 Sprinkler 24
5.12.5 Rakennusautomaatiojärjestelmät 24
5.13 Sähkötekniset tavoitteet 24
5.13.1 Yleistä 24
5.13.2 Aluesähköistys ja liittymät 25
5.13.3 Sähkönjakelu ja keskukset 25
5.13.4 Johtotiet 25
5.13.5 Johdot ja niiden varusteet 25
5.13.6 Valaistusjärjestelmät 26
5.13.7 Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta) 26
5.13.8 Yhteisantennijärjestelmä 26
5.13.9 Äänentoisto- ja AV-järjestelmä 27
5.13.10 Keskuskellojärjestelmä 27
5.13.11 Inva WC -hälytysjärjestelmä 27
5.13.12 Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet 27
5.13.13 Kiinteistöautomaatiojärjestelmä 27
5.13.14 Rikosilmoitusjärjestelmä 27
5.13.15 Videovalvontajärjestelmä 27
5.13.16 Sähköiset ovilukitukset ja kulunvalvontajärjestelmä 27
5.13.17 Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä 27
5.13.18 Palohälytysjärjestelmä 28
5.13.19 Savunpoistojärjestelmä 28
5.13.20 Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät 28
6 Rakennustyön aikaiset vaatimukset 28
6.1 Yleistä 28
7 Tontti ja rakennuspaikka 29
7.1 Sijainti 29
7.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, hallinta, rasitteet 30
7.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet 33
7.3.1 Topografia 33
7.3.2 Rakennettavuus maaperän suhteen 33
7.3.3 Tarvittavat lisätutkimukset ennen rakentamista 34
7.4 Vesihuolto 34
7.4.1 Hulevedet 34
7.5 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka 34
7.6 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu ja hiukkaset 35
7.7 Väestönsuojatilat 36
7.8 Liittyvät hankkeet 36
8 Väistötilantarve 36

9 Rahoitus ja aikataulu 36
10 Kustannukset 36
10.1 Tavoitehinta 36
10.2 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset 36
10.3 Toimintakustannukset hallintokunnalle 37
10.4 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset 37
10.5 Investointi €/hoitopaikka ja oppilaspaikka 37
11 Riskit 37
11.1 Aikatauluun liittyvät riskit 37
11.2 Maaperään, ympäristön ja rakennettavuuteen liittyvät riskit 37
11.3 Työturvallisuustehtävät 37
12 Vastuuhenkilöt / työryhmä 38

Liitteet:

- Liite 1: ilmakuva
- Liite 2: tontti- ja johtokartta
- Liite 3: tilaohjelma
- Liite 4: asemakaavakartta ja määräykset
- Liite 5: tavoitehintalaskelma
- Liite 6: Havat-riskikartta

Oheismateriaalit:

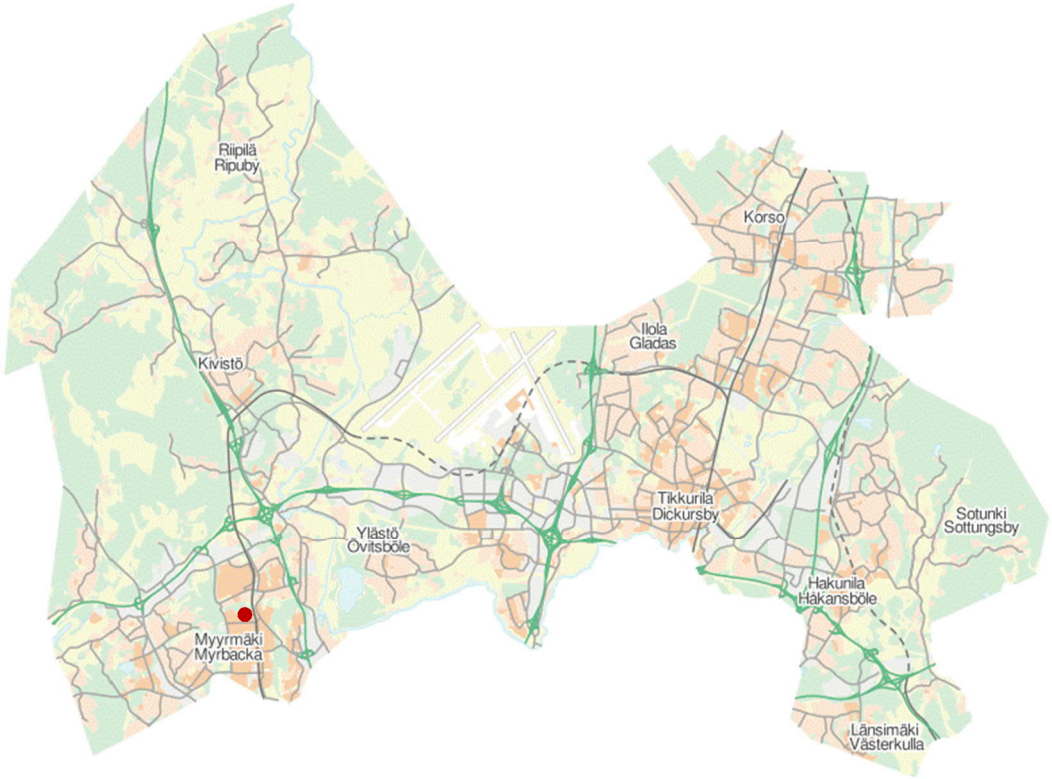
- Vantaan kaupungin ohjeita suunnittelijoille 28.2.2020
- Vantaan kaupungin konseptipäiväkodin käsikirja 18.4.2019
- Vantaan kaupungin konseptipäiväkodin huonekortit 18.4.2019
- Patotien päiväkodin keittiön suunnitteluohjeistus 2019
- Ohje lattialämmityksen suunnittelusta ja toteutuksesta 4.5.2020
- Rakennusautomaation suunnitteluohjeistus 11.6.2018/14.1.2019
- Pohjatutkimus, alustava 6.2.2019
- Patotie 8 -tärinäraportti, 6.3.2019
- Vantaan Myyrmäen runkomeluselvitys-2018
- Vantaan Myyrmäen kaavarunkoselostus
- Patotien päiväkoti Asemakaavamuutoksen selostus 002430 / Myyrmäki ja Martinlaakso, sisältäen kaavaote ja -määräykset, tontinkäyttöselvitykset, rasitteet, melukartat ja johtokartat

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 11 §

1 Hanketietokortti

<table>
<tr><td colspan="6">Kohteen nimi:
Patotien päiväkoti</td></tr>
<tr><td colspan="6">Tarpeen kuvaus:
Patotien päiväkoti tarvitaan vastaamaan Myyrmäen alueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvuun.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018 - 2027, Myyrmäen päiväkotiselvitys, päiväkotikiinteistöjen investointitarpeiden ja aikataulun tarkastelu, tilakeskus 2017</td></tr>
<tr><td colspan="6">Tarpeen perustelut:
Myyrmäen suuralueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa vuosina 2019 - 2029 arviolta 752 lapsella, päiväkoti korvaa Patotien vanhan päiväkodin.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Käyttäjähallintokunta:
Kasvamisen ja oppimisen toimiala</td></tr>
<tr><td>Kaupunginosa:
MYYRMÄKI 15</td><td colspan="2">Kiinteistötunnus:
92-015-600-1 ja 92-017-9903-005 (Viherpuisto)</td><td colspan="3">Tontin pinta-ala:
4858 m^2 + 2147 m^2 = tuleva tontti 7005 m^2.</td></tr>
<tr><td>Osoite ja tontti:
Patotie 8
Patotie 10 (puisto)</td><td colspan="2">Kaavatiedot:
Asemakaavamuutos 002403 Patotien tullut voimaan 5.2.2020.</td><td colspan="3">Rakennusoikeus:
Yhdistetty Patotie 8 ja osa Patotie 10:stä
Rakennusoikeus: 2200 k-m^2, III-kerrosta.

Purettava päiväkotirakennus 955 kem^2.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Tilatarve, suuruus ja kustannukset
(ALV 0 %)</td><td rowspan="2">brm^2</td><td rowspan="2">htm^2</td><td rowspan="2">hym^2</td><td colspan="3">Investointikustannusennuste
hintataso KL 103</td></tr>
<tr><td>€</td><td>€ / brm^2</td><td>€ / htm^2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Päiväkoti</td><td>2003</td><td>1700</td><td>1391</td><td>8,3M €</td><td>4150</td><td>4882</td></tr>
<tr><td colspan="4">Päiväkodin tilapaikkamäärä</td><td colspan="3">192 tilapaikkaa</td></tr>
<tr><td colspan="6">Väistötilan tarve:
Patotien vanha päiväkoti tarvitsee väistötilat rakentamisen ajaksi.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
Valtuuston hyväksymässä vuosien 2020 - 2029 taloussuunnitelmassa on varattu määräraha
Patotien päiväkodille yhteensä 7,1 M€, varaus kohdistuu vuosille 2020 - 2023.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Hankkeen toteutusaikataulu:
2019 - 2022 (rakentamisvaihe 2021 - 22).</td></tr>
<tr><td colspan="6">Ylläpitokustannukset:
98 532 € / vuosi</td></tr>
<tr><td colspan="6">Toimintakustannukset hallintokunnalle:
Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin 700 000 €. Kuluissa on huomioitu uudisrakennuksella korvattavan Patotien vanhan päiväkodin kulut.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen:
~112 000 €</td></tr>
<tr><td colspan="6">Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle (pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset yhteensä):</td></tr>
<tr><td>Vuokravaikutus</td><td colspan="2">49 711 € / kk</td><td colspan="3">596 532€ / v</td></tr>
<tr><td colspan="2">Vuokravaikutus / tilapaikka</td><td colspan="2">3107 € / vuosi</td><td colspan="2">259 € / kk</td></tr>
<tr><td colspan="4">Laatija(t):
Josée Courtemanche, Janne Myllylä, Tuula Raulo</td><td colspan="2">Päivämäärä:
20.5.2020</td></tr>
</table>

Kuva 1: Päiväkodin sijainti, Patotie 8, Myyrmäki

2 Yhteenveto

2.1 Tiivistelmä

Patotien päiväkodin uudisrakennuksen tarveselvitys on laadittu tilakeskuksessa yhteistyössä kasvatuksen ja oppimisen toimialan asiantuntijoiden kanssa.

Päiväkotiin tulee kuusi kotialuetta, yhteensä 192 tilapaikkaa. Päiväkoti valmistuu vuoden 2022 kesällä.

Patotien päiväkoti tarvitaan vastaamaan Myyrmäen varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvuun. Mahdollisuuksien mukaan päiväkoti korvaa myös osittain nykyisiä tiloja. Myyrmäen päiväkotien palveluverkko on syntynyt 1980-luvulla ja 1990-luvun alussa.

Myyrmäen suuralueen varhaiskasvatusikäisten määrän ennustetaan Vantaan virallisen väestöennusteen 2019 - 2029 mukaan kasvavan ennustekaudella 752 lapsella. Myyrmäen kaupunginosassa kasvu on 389 varhaiskasvatusikäistä lasta.

Tontista on laadittu tontinkäyttöselvitys, jossa on esitetty tilaohjelmaltaan noin 2000 brm^2 suuruisen päiväkodin sijoittaminen tontille. Tontti sijaitsee itärinteessä ja korkeuserot saattavat edellyttää tavanomaisesta poikkeavia tilajärjestelyjä, pihasuunnitelmia ja tavanomaisesta poikkeavia kustannuksia.

Päiväkodin tontti kuuluu juna- ja lentomelualueeseen sekä juna runkomelu- ja tärinäalueeseen.

Tilakeskuksen hankevalmistelussa on uudelle päiväkodille laskettu 18.5.2020 päivätty tavoitehinta 8 300 000 milj. € (alv 0 %).

2.2 Hankkeesta aiemmin tehdyt päätökset

Patotien päiväkodin pää- ja arkkitehtisuunnittelijan hankinnan on hyväksynyt tilakeskusjohtaja 22.10.2019, viranhaltijanpäätös § 47/1029, VD/1606/02.08.00.00/2019.

Patotien päiväkodin tonttia koskeva asemakaavamuutos on käsitelty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 4.11.2019 § 13, kaupunginhallituksessa 11.11.2019 § 27, hyväksytty kaupunginvaltuustossa 16.12.2019. Kaava tullut voimaan 5.2.2020.

Patotien päiväkodin uudisrakennuksesta on laadittu tarveselvitys (24.4.2020) tilakeskuksessa yhteistyössä kasvatus ja oppiminen asiantuntijoiden kanssa. Patotien päiväkodin tarveselvitys hyväksyttiin opetuslautakunnassa 11.5.2020 § 8 ja teknisessä lautakunnassa 13.5.2020 § 6, VD/2365/10.03.02.01/2020.

3 Perustelut tarpeelle

3.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018 - 2027) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna myös uusilla asuinalueilla. Varhaiskasvatuksen strategiana on lisätä yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta maltillisesti.

Palveluverkkoa kehitetään uudishankkeilla, joiden optimikoko on noin 160 - 192 tilapaikkaa. Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella.

Tilakeskus on kehittänyt yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa päiväkotikonseptia. Ratkaisumallia toteutetaan useassa päiväkotihankkeessa ajalla 2020 - 2022. Myyrmäen rakennettava Patotien päiväkoti on konseptipäiväkoti.

3.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Vantaan virallisen väestöennusteen 2019 - 2029 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä lisääntyy ennustekaudella 752 lapsella Myyrmäen suuralueella. Voimakkainta kasvu on Myyrmäen (389) ja Martinlaakson (213) kaupunginosissa.

Taulukko 1: Myyrmäen suuralueen, Martinlaakson ja Myyrmäen kaupunginosien varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kehitys Vantaan virallisen väestöennusteen 2019 - 2029 mukaan.

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Muutos 2019-2029
Myyrmäen suur-alue	10kk-6v	3664	3730	3757	3818	3912	3975	4082	4162	4246	4331	4416	752
Martinlaak-son kaupun-ginosa	10kk-6v	803	848	847	871	898	926	940	954	978	997	1016	213
Myyrmäen kaupungin-osa	10 kk-6v	1065	1064	1069	1073	1120	1162	1227	1273	1329	1391	1454	389

Valmistuva päiväkoti korvaa myös nykyisen tontilla sijaitsevan Patotien päiväkodin ja vastaa varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvusta syntyneeseen varhaiskasvatuspaikkojen vajeeseen Myyrmäen alueella.

Myyrmäen päiväkotien palveluverkko on syntynyt 1980-luvulla ja 1990-luvun alussa. Osassa vanhoja tiloja on myös tarvetta vähentää lapsi- ja henkilökuntamäärää ilmanvaihdon riittävyyden vuoksi tai korvata niitä kokonaan uusilla tiloilla.

Tarvittavien varhaiskasvatuspaikkojen määrään vaikuttaa lisäksi se, että varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä lapsista on viime vuosina kasvanut Myyrmäen suuralueella.

Päiväkoti toteutetaan kaupungin omana hankkeena mm. korvattavien varhaiskasvatuspaikkojen vuoksi.

3.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan

Myyrmäen suuralueen päiväkotikiinteistöjen tarpeita on selvitetty 2020 valmistuneessa alueellisessa päiväkotiverkkoselvityksessä. Sen mukaan Myyrmäen suuralueen nykyinen toimitilaverkko ei riitä kattamaan väestöennusteeseen perustuvaa varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvua, minkä vuoksi alueelle tarvitaan uusi päiväkoti. Patotien päiväkodin on määrä valmistua 2022.

4 Mitoitusperusteet ja tavoitteet

4.1 Päiväkodin pedagogisen toiminnan ja toiminnallisuuden tavoitteet

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuslain mukaan päiväkodin oppimisympäristö on kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottava. Oppimisympäristö tukee lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen halua sekä ohjaa leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Esteettinen ja viihtyisä oppimisympäristö vaikuttaa myönteisesti oppimiseen ja henkiseen hyvinvointiin.

Päiväkodin tilasuunnittelun tehtävänä on tukea Vantaan varhaiskasvatuksen toimintaperiaatteita. Suunnittelulla mahdollistetaan päiväkodin oppimisympäristön muokkaaminen lapsiryhmän tarpeiden mukaiseksi. Joustavat ja muunneltavat oppimisympäristöt tarjoavat lapsille haasteita sekä antavat tilaisuuksia lasten omaehtoiseen pohdintaan, tutkimiseen, ongelmien ratkaisemiseen ja kokeiluun. Varhaiskasvatuksen toiminnassa oppimisympäristöjä rakennetaan yhdessä lasten kanssa. Esillä olevat lasten työt, rakennelmat ja leikit ovat osa oppimisympäristöä ja yksi pedagogisen dokumentoinnin väline.

Lapsiryhmä koostuu kahden kasvattajan muodostamasta ryhmästä, jossa tilamitoituksellinen tilapaikkamäärä on maksimissaan kuusitoista (16). Ryhmissä voi olla lapsia, jotka tarvitsevat kasvun ja kehityksen tukea. Kaksi lapsiryhmää muodostavat kotialueen, jossa he tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Pienimpien lasten kotialueet pyritään saamaan maan tasolle. Sisäänkäynnit järjestetään aidatun pihan kautta. Päiväkodissa ei ole erillistä pääsisäänkäyntiä.

Päiväkodin sydämen muodostavat ruokailutila, kotikeittiö ja sali. Tavoitteena on, että ne ovat yhdistettävissä. Päiväkodissa järjestetään myös koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia lapsille ja perheille. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteiskumppaneiden kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn.

Sydänalue ja yksi kotialue ovat myös asukkaiden monipuolisessa käytössä päiväkodin käyttöajan ulkopuolella. Tilat tulee rajata päiväkodin muista tiloista ja Iltakäytön sisäänkäynti nimetään suunnitteluvaiheessa.

Patotien päiväkoti on ollut mukana kansainvälisessä ympäristökasvatusohjelmassa vuodesta 2005. Tästä työstä päiväkodille on myönnetty Vihreä Lippu -sertifikaatti. Ympäri-

tökasvatuksen ja Vihreä Lippu -ohjelman periaatteet tulee huomioida myös uutta Patotien päiväkotia suunnitellessa. Vihreä lippu -ohjelman keskeisiä ajatuksia ovat mm. ympäristökuormituksen vähentäminen ja jokapäiväisessä toiminnassa näkyvä kestävän kehityksen kasvatus.

Pihaan liittyvät tavoitteet on esitetty kohdassa 4.6. Piha

4.2 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet

Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö (kuumennuskeittiö). Keittiössä valmistetaan vain energialisukkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat. Pääruoka-annokset tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta kuumana, tai kylmänä (Cook and Chill). Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimiteen lämpökuljetuslaatikoissa.

Huomioitava ateriahuollon tilatarpeita suunnitellessa:

- Keittiön sijainti on oltava hyvän huoltoyhteyden päässä.
- Jätehuolto ja rullakko/pahvi varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille.
- Pääruokasalinpuolella keittiöseinän vieressä tulee olla ateriabuffet (ei avaudu keittiötiloihin).
- Päiväkärryjä käytetään pienten lasten aterioiden kuljetukseen kerroksissa ja alakerran tiloissa. Ryhmien määrä ja sijainti selviävät myöhemmin.
- Sekä ruokasaliin että kerroksien aulatiloihin asennetaan käsipesualtaat
- ruokasalin kotikeittiön yhteyteen varataan kotitalouskylmäkaappi välipalojen säilytystä varten.

Katso liittyvät asiakirjat 04 Keittiön suunnitteluohjeistus

4.3 Puhtauspalvelujen tavoitteet

Puhtauspalvelujen tavoitteena on aikaan saada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana. Esimerkiksi yläpölyjen kerääntymistä on suunnitteluratkaisuissa vältettävä. Tavoitteena on yhtenäistää materiaalivalintoja. Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista. Rakennuksen pintojen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettäviä ja julkisen tilan kulutusta kestäviä.

Keskusvarastotavaroiden kuljetukseen ja vastaanottoon pitää olla kulku sisätilojen kautta huoltopihalle. Materiaalien päästöluokka M1.

4.3.1 Siivouskeskus/ Vaatehuoltotila

Siivouskeskus tulee sijoittaa aina 1. kerrokseen, mikäli se vain on mahdollista.

Siivouskeskuksen suunnittelussa tulee ottaa huomioon tilan m^2-määrä. Samaan tilaan tulee päiväkodin vaatehuoltotila. Tilassa tulee eriyttää puhdas ja likainen puoli. Siivouskeskus toimii myös laitoshuollon varastotilana, jossa säilytetään käsipaperia, wc-pape-

ria ja käsisaippuat. Siivouskeskuksessa pestään päivittäin siivouksen ja päiväkodin pyykkiä, joten tilan ilmanvaihdon tulee olla hyvä. Siivouskeskukseen pitää olla huoltoliikenteeltä suora sisäyhteys.

Siivouskeskus ja yhdistetty vaatehuoltotila toimiin myös päiväkodin puhtaiden liinavaatteiden säilytystilana, joten tilassa tulee olla kaappitilaa puhtaille liinavaatteille, sekä tilaa likaisille pyykkisäkeille

4.3.2 Jätehuollon tilat

Tontinkäyttöselvityksessä päiväkodin jätteille on varattu jätetila huoltopihan yhteyteen. Vaihtoehtoisesti jätehuolto voidaan toteuttaa syväkeräyssäiliöin; sekajätteelle, biojätteelle, kartonkijätteelle ja puolitettu säiliö muovi- ja metallijätteelle.

Jätepisteiden tulee sijaita lähellä keittiötä ja kulku jätepisteelle pitää olla sisätilojen kautta. Kulkureitin tulee olla mahdollisimman lyhyt. Syväsäiliöiden tyhjennyksessä tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde. Säiliöiden edustoilta lumien poiston pitää olla poistettavissa - ja muutoinkin kulku esteetöntä.

Syväkeräyssäiliöiden pieniin kansiin lukitus kiinteistön sarjaan ja lukkojen päälle kumilätkät, estämään lukkojen jäätyminen.

Tarkemmat tilakohtaiset määrittelyt ja varusteet löytyvät Ohjeita suunnittelijoille -asiakirjasta.

4.4 Mitoitusperusteet, tilaohjelma ja huonekortit

4.4.1 Päiväkodin toiminnallinen henkilömitoitus

Varhaiskasvatuslain (2016) mukaan yhtä hoito- ja kasvatushenkilöä kohden saa olla lapsia:

- alle 3-vuotiaita enintään 4 lasta / 1 hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö
- ja 3 vuotta täyttäneitä enintään 8 lasta / 1 hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö.

Patotien päiväkotiin tulee 192 tilapaikkaa. Lasten määrä vaihtelee sen mukaan, ovatko he alle vai yli 3-vuotiaita. Päiväkodissa toimintaa järjestetään 1-vuotiaista 6-vuotiaisiin saakka.

Tilapaikkoja yhteensä 192, jotka jakautuvat neljään kotialueeseen:

- Yhden kotialueen (kaksi ryhmää) 32 tilapaikkaa
- yhteensä 6 x 32 = 192 tilapaikkaa.

Päiväkodissa on hoito- ja kasvatushenkilökuntaa 24 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelee päiväkodin johtaja, puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökuntaa sekä vuosittain vaihtuvia opiskelijoita ja tilapäistä avustavaa henkilökuntaa, yhteensä noin 8 henkilöä. Henkilökunnan määrä yhteensä 32 henkilöä.

Päiväkoti toteutetaan osana tilakeskuksen ja varhaiskasvatuksen kehittämää päiväkotikonseptia. Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin päiväkotikonseptin myötä kehitettyyn tilaohjelmamalliin ja päiväkotien yleisiin suunnitteluohjeisiin sekä uuteen päiväkotien RT-ohjekorttiin.

4.4.2 Tilaohjelma ja tehokkuustavoitteet

Päiväkodin tilat perustuvat päiväkotikonseptin mukaiseen 192-paikkaisen päiväkodin tilamitoitukseen.

- Päiväkodin huoneistoalatavoite on huonetilaohjelman mukaisesti 8,2 htm^2/tilapaikka = 1 572 htm^2.
- Päiväkodin bruttoalatavoite 2003 brm^2.

Päiväkodin huonetilaohjelma on liitteessä 3.

4.5 Tilojen vaatimukset

4.5.1 Yleistä

Rakennuksen tulee olla tilaratkaisultaan toiminnallinen, tehokas ja tarkoituksenmukainen. Ratkaisun tulee ottaa huomioon toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen. Uuden oppimisympäristön suunnittelussa tulee erityisesti huomioida riittävä akustiikka ja tilakohtaiset määräykset.

Päiväkodin viereisten talojen varjostus tulee minimoida niin sisä- kuin ulkotiloissakin. Lasten toimintatilojen tulee saada suora luonnonvaloa ja sijoittua siten, ettei kotialueen kaikki tilat ole pohjoiseen.

Riittävä päivänvalon saanti ulko- ja sisätiloihin varmistetaan tutkimalla viereisten rakennusten varjostavuus. Valoa tulee saada 5 tuntia päivässä kevät- ja syyspäivän tasauksen välisenä aikana klo 8:n ja 18 välisenä aikana.

Kotialueen kummallakin ryhmällä (16 tilapaikkaa) on oma toimintatila sekä rauhallinen suljettava tila. Rauhallinen tila mahdollistaa lepäämisen ja rauhoittumisen (noin 30 m^2). Ryhmien lepotilat tulee saada yhdistettyä yhdeksi suuremmaksi tilaksi. Kotialueiden levolle varatut tilat varustetaan kaappisängyillä ja irtokalusteina hankittavilla sängyillä. Yhdellä kotialueella (esiopetusikäiset) ei ole nukkumismahdollisuutta. Tiloihin laitetaan kattoon kaksi koukkua, jotka kestävät esim. aikuisen ja lasten keinun. Kaksikerroksisissa päiväkodeissa 2. kerroksen lepoon käytettävistä huonetiloista on kaksi toisistaan riippumatonta poistumistietä.

Märkäeteistilat ovat kotialueen kahden ryhmän yhteiset. Eteistilat suunnitellaan yhdelle ryhmälle mutta ovat osa isompaa kokonaisuutta. Eteistilat ovat osa toiminnallisia tiloja.

Wc-pesutilat tukevat toiminnan sujuvuutta ja ne toteutetaan kotialueille huonekortin mukaan.

Päiväkodin sydämen muodostavat ruokailutila, kotikeittiö ja sali. Sydänalue ja yksi kotialue ovat myös asukkaiden monipuolisessa käytössä päiväkodin käyttöajan ulkopuolella. Tilat tulee rajata päiväkodin muista tiloista.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on käyttää teknologiaa palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lasten käyttöön tarkoitetut tieto- ja viestintätekniikkalaitteet (tvt) ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä. Laitteiden käyttöä tukevat järkevästi sijoitetut sähköpistorasiat.

Rakennusurakkaan esitetään jokaiselle kotialueelle kaksi sermiä ja yksi kalusteratkaisu, (esim. akustisesti vaimentava “leikkimökki”), joilla jaetaan tiloja pienemmiksi kokonaisuuksiksi. Huonetilojen välillä käytetään sisäikkunoita ja / tai ikkunallisia sisäovia tai lasiovia.

Ruokailutila suunnitellaan siten, että etäisyydet ruokaa hakiessa ja astioita palauttaessa ovatn mahdollisimman lyhyitä eikä synny risteäviä reittejä. Ruokailutilassa on miellyttävä, sosiaalista kanssakäymistä edistävä tunnelma. Ruokailutilaa käytetään myös muuhun toimintaan, esim. pelaamiseen ja muuhun pöytätyöskentelyyn.

Kummassakin kerroksessa tulee olla LE-wc. Toisessa kerroksessa toinen sosiaalitilan wc-tilasta suunnitellaan LE-tilaksi. Ensimmäisessä kerroksessa ruokailutilan yhteyteen tuleva wc suunnitellaan LE-tilaksi.

Sisäänkäynnit järjestetään aidatun pihan kautta. Päiväkodissa ei ole erillistä pääsisäänkäyntiä. Tavaraliikenne hoidetaan lastauslaiturin kautta eriyttäen muu kuljetus keittiöstä. Vapaa-ajan käytön sisäänkäynti nimetään suunnitteluvaiheessa. Sisäänkäynnin yhteyteen tulee kenkä- ja vaatesäilytys.

Rakennukseen tehdään hissi, joka on mitoitettu pyörätuolia käyttäville.

Päiväkodin lattiamateriaali on mm. lepotiloissa akustisesti vaimentava Astma- ja allergialiiton hyväksymä tekstiilimatto, joka sitoo pölyä, on helposti imuroitavissa ja siten allergiaystävällinen ja akustisesti toimiva ratkaisu, joka luo osaltaan viihtyisyyttä.

Tilojen linkittäminen, läpinäkyvyys, sujuvat kulkureitit ja riittävä valaistus lisäävät turvallisuutta sekä valvottavuutta.

Kalustus ja varustus
Tilat suunnitellaan Vantaan kaupungin konseptipäiväkodin käsikirjan mukaan, liittyvä asiakirja 02. Tilat varustetaan ja kalustetaan kaupungin päiväkotisuunnittelun tilakorttien mukaan, liittyvä asiakirja 03. Keittiötilojen suunnitteluohjeistus on liittyvä asiakirja 04.

4.6 Pihan toiminnalliset vaatimukset

4.6.1 Leikkipihat

Pihaa on varattava 20 m^2 lasta kohti.

Päiväkodin piha on osa oppimisympäristöä. Se suunnitellaan virikkeiseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista ja kannustaa liikkumaan. Pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus.

Liikkumisen ohjaukseen sekä valvottavuuteen ja ilkivaltaan ehkäiseviin tekijöihin kiinnitetään erityistä huomiota.

Leikkipiha voidaan suunnitella siten, että se jakautuu kahteen osaan: pienten ja isojen piha-alueisiin. Piha aidataan. Pienten pihan tavoitelaajuus on 1280 m^2 ja isompien pihan noin 2560 m^2. Tavoitepinta-ala 3840 m^2.

Päiväkodin pihaan sijoitetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen ”piha”-tilakortin mukaiset lasten leikkivälineet. Tontilla tulee sijaita myös leikkiväline- ja vaunuvarastot, jotka voivat sijaita myös osana päiväkotirakennusta. Lisäksi pihassa tulee olla sadekatos/aurinkosuoja. Piha vaatii myös selkeästi merkityt ja turvalliset tilat pyörien ja pyörien lastenkuljetusperäkärryjen säilytykseen.

Pihalle suunnitellaan yhtenäisiä kasvillisuusalueita ja istutettaviksi kasveiksi valitaan lajikkeita, jotka viihtyvät tontin olosuhteissa. Piha toteutetaan Vantaan kaupungin pihakortin mukaisesti sekä otetaan ohjeellisena huomioon pihaan kohdistuvat kaavamääräykset. Tonttivedet imeytetään oman tontin alueella Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti.

Tarkempi pihan toteutustapa kuvataan konseptikäsikirjassa.

4.6.2 Saatto- ja huoltopiha

Päiväkodin huoltopiha sijoittuu rakennuksen länsipuolelle.

Päiväkodin keskeisen sijainnin vuoksi tontille toteutetaan saatto- ja henkilökunnan pysäköintiä varten 21 autopaikkaa, joissa lämpötolpat neljälle autolle ja yksi pikalatauspiste sekä yksi LE-paikka.

Pyörätelinepaikkoja toteutetaan 20 paikkaa. Lisäksi päiväkodin pihaportin viereen tulee katos, mihin voi kiinnittää viisi pyörän lastenkuljetuskärryä. Paikkoja voi käyttää myös lasten rattaiden säilytykseen.

Saatto- ja huoltoliikenne eivät saa ristetä.

4.7 Lasten osallistaminen ja osallisuuden toteutuminen hankkeessa

Patotien päiväkodin lapset toimivat kokemusasiantuntijoina Patotien uuden päiväkodin suunnittelussa. Heillä on mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin kysymyksiin ja he osallistuvat suunnitteluun osallistavin menetelmin hankkeen eri vaiheissa. Osallisuuden suunnittelussa ja menetelmien valinnassa lasten lisäksi huomioidaan myös päiväkodin henkilöstö, lasten huoltajat ja lähialueen asukkaat sekä mahdolliset muut päiväkodin lähiympäristön toimijat. Osallisuuden toteuttamisessa käyttäjien lisäksi ovat mukana hankkeen suunnitteluvaiheessa hankkeen eri tahot, kuten tilaaja, pää- ja alisuunnittelijat tai muut osallisuuden toteutumiseen vaikuttavat tahot.

Patotien päiväkotihankkeessa osallisuus toteutetaan erityisesti pihasuunnittelun ja kestävän kehitykseen liittyvien teemojen pohjalta.

5 Rakennus

5.1 Rakennusratkaisun tavoitteet

5.1.1 Rakennusratkaisun toiminnallinen ja liikenteellinen ratkaisu

Tavoitteena on toiminnallisesti ja liikenteellisesti toimiva tilaratkaisu. Toiminnot sijoitetaan ja niille varataan tilat oikeissa keskinäisissä suhteissa. Liikenteellisesti tilajako toteutetaan siten, että vältetään umpiperiä ja siten, etteivät toisiinsa liittyvien toimintojen väliset etäisyydet muodostu liian pitkiksi.

Päiväkodin toiminta on turvallista ja ilmanlaadultaan terveellistä mahdollisesti toiminnan aikana ympärillä olevista muista rakennustyömaista huolimatta.

5.2 Arkkitehtoniset tavoitteet

Myyrmäki on täydentyvää kaupunkikeskusaluetta. Ympäröivä olemassa oleva rakennuskanta on betonielementtikerrostaloja 1970- ja 1980-luvulta, ne ovat sijoitettu ortogonaalisesti, kuten katujen verkko. Lähirakennukset ovat pääasiassa kermasävyisiä tiilijulkisivuja ja tasakattoisia.

Uudisrakennuksen tulee noudattaa Vantaan arkkitehtuuriohjelman periaatteita ja sen tavoitetta laadukkaasta ja ilmaisuvoimaisesta arkkitehtuurista: ”Luomme ilmaisuvoimaisella ja kekseliäällä arkkitehtuurilla vantaalaista identiteettiä. Anonyymin modernismin sijaan tavoittelemme erilaisuutta ja elämyksiä sekä luomme paikkoja ja tiloja, joissa viihdytään ja jotka palvelevat sosiaalista integroitumista. Luomme arkkitehtuuria teknisesti koetelluin ratkaisuin.” Päiväkodin tulee olla luonteeltaan julkinen rakennus, ja arkkitehtuuriltaan ohjelman periaatteen mukainen.

Päiväkodin arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista, värikästä ja leikkisää. Julkisivujen väreinä tulee käyttää kermasävyisiä murrettuja maavärejä, tiili- ja rappauspintoja harkitusti edellisiin sopivia punaisen sävyjä. Vierekkäiset rakennusosat voivat olla eri värisiä. Sekä rakennuksen että päiväkodin piha-aidan sisäänkäyntejä tulee korostaa arkkitehtuurin keinoin. Julkisivusommittelun tulee olla pienimittakaavaista ja kävelymiljöötä korostavaa. Pihavarastot tulee tehdä viherkattoisina. Piharakennukset ja sääsuojat tulee suunnitella osin kiviaineisina ja arkkitehtuurilta korkealuokkaisina, samoin huoltoalueen rajaukset.

5.3 Esteettömyys- ja käyttöturvallisuusvaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL 117 § Esteettömyys) on määritelty rakentamiselle asetettavat vaatimukset. MRL:n mukaan rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten henkilöiden kannalta. Valtioneuvoston asetus 241/2017 esteettömästä rakennuksesta ja asetus 1007/2017 rakennuksen käyttöturvallisuudesta tulivat voimaan tammikuussa 2018.

Esteettömyys- ja käyttöturvallisuuden osalta noudatetaan mm. seuraavia vaatimuksia:

Rakennukseen on oltava vähintään 1 200 millimetriä leveä, helposti havaittava, pinnaltaan tasainen, kova ja luistamaton kulkuväylä tontin tai rakennuspaikan rajalta sekä tilasta ja alueelta, joka palvelee rakennuksen käyttöä. Ulkotilassa sijaitsevan kulkuväylän kaltevuus saa olla enintään viisi prosenttia. Jos kulkuväylällä on porras, sen yhteydessä on oltava luiska tai kiinteästi asennettu pyörätuolin ja pyörillä varustetun kävelytelineen käyttäjälle soveltuva henkilöiden nostoon tarkoitettu laite.

Rakennuksen sisäänkäynnit suunnitellaan esteettömiksi. Sisäänkäyntien yhteyteen toteutetaan avautumispuolelle vähintään 1500*1500 mm levyinen tasanne. Kynnysten korkeudet toteutetaan korkeintaan 20 mm korkuisina. Esteettömien kulkureittien ovet toteutetaan vapaalta leveydeltään vähintään 850 mm levyisinä.

Portaan ja tasanteen sivureunat on varustettava korotuksella, joka estää luistamisen reunan yli, jos tason ja kaiteen tai seinän välisestä raosta mahtuu leveydeltään yli 50 millimetrin kokoinen kuutio. Portaan tasanteelle aukeavan oven etäisyyden luiskan tai porrassyöksyn yläreunasta on syöksyn sivuseinällä oltava vähintään 400 millimetriä ja päätyseinällä vähintään 1 500 millimetriä. Uloskäytävän kulkureitillä olevan oven eteen ja taakse on varattava vähintään 800 millimetrin pituinen tasanne.

Portaassa ja luiskassa on oltava käsijohde koko pituudella ja molemmilla puolilla syöksyä. Julkisissa ja lasten käyttöön tulevissa tiloissa on oltava kaksi käsijohdetta päällekkäin lasten ja pyörätuolilla liikkuvien huomioon ottamiseksi. Käsijohteesta on saatava tukeva ote. Käsijohteen ja sen päätteen on oltava turvallinen ja sen on jatkuttava syöksyn vähintään 300 mm alkamis- ja loppumiskohdan ohi. Johteen on jatkuttava yhtenäisenä välitasanteella.

Kaksikerroksiseen rakennukseen toteutetaan hissi (kevyt hissi). Esteetön wc-tila toteutetaan molempiin kerroksiin. Esteettömien wc-tilojen tulee yhdessä muodostaa kokonaisuus, jossa rakennuksesta löytyy kummaltakin puolelta lähestyttävä wc-istuin.

Lisäksi noudatetaan soveltaen vanhentuneita esteettömän rakentamisen ohjeistuksia kuten RakMK F1Esteetön rakennus, Määräykset ja ohjeet 2005, sillä poikkeuksella, että rakennuksen lattiapintojen ja rakennukseen liittyvien ulkopuolisten kulkuväylien tulee olla täysin tasaisia. Lattia- ym. pinnasta kohoavia saumalistoituksia, kynnyksiä ym. ei saa olla. Ovien kynnyksettömyyden toteuttamisessa noudatetaan RT-ohjekortin, Vanhusten palveluasuminen RT 93–11134, kuvan 85 mukaan. Eteis- ym. matot tulee olla upotettuna lattiapinnan tasoon.

5.4 Muuntojoustotavoite

5.4.1 Rakenteiden muuntojousto

Kantavat seinälinjat sijoitetaan ulkoseinälinjoille ja rakennusrungon syvyyden vaatiessa rakennusrungon sisällä kantava linja toteutetaan teräspalkeilla ja pilareilla. Poikittaiset

jäykistävät seinälinjat ovat sallittuja vain esim. porrashuoneen seininä. Jäykistävät seinät ovat ulkoseinälinjoilla tai käytetään mastojäykistystä. Maantasokerroksen vapaa korkeus valitaan siten, että talotekniikalla on riittävästi tilaa korkeussuunnassa.

5.4.2 Tilojen muuntojousto

Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin.

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin. Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

5.4.3 Talotekniikan muuntojousto

Talotekniikan nousukuilut mitoitetaan ja sijoitetaan niin, että myöhemmät asennustyöt ovat joustavasti tehtävissä.

5.5 Elinkaaritavoitteet

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentävien rakennusosien osalta 50 vuotta. Vahvavirtakaapeliverkon ja sähkökeskusten tekninen tavoitekäyttöikä on 40 vuotta. LVI-runkokanava-, putki- ja johtoverkkojen tekninen tavoitekäyttöikä 50 vuotta.

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa tämän päivän päiväkotirakentamisen tasoa. Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

5.6 Energiatehokkuustavoitteet

Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017); Opetusrakennus ja päiväkoti (luokka 6) mukaan päiväkodin energiatehokkuuden vertailuluku saa olla enintään 100 kWhE/(m², a). Patotien päiväkodin rakennuksen tavoitteellinen laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) on 85 kWhE/m2 a. Energiatehokkuuden suunnittelu edellyttää kaikkien suunnittelualojen saumatonta yhteistyötä.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkopaneeleilla, joilla tuotetaan rakennuksen kesäaikaisen peruskulutuksen mukaan mitoitettu sähköenergiamäärä.

5.7 Palotekniset vaatimukset

Rakennuksen paloluokka on P1 tai P2 suunnitteluratkaisusta riippuen. Koko rakennuksessa on automaattinen sammutuslaitteisto (sprinkler) ja paloilmoitinjärjestelmä. Palo-osastointi tehdään paloteknisen suunnitelman mukaan. Palo-osastojen läpivienneistä laaditaan toteutuskelpoinen palokatkosuunnitelma. Teräsrakenteiden palosuojaus toteutetaan palosuojamaalilla.

5.8 Sisäilmatavoite

5.8.1 Yleistä

Tilojen sisäilman tulee täyttää Sisäilmastoluokituksen 2018 sisäilmaluokan S2-vaatimukset muutamin poikkeuksin.

5.8.2 Valaistustavoitteet

Valaistustavoitteet ovat standardin SFS-EN 12464-1 (Valo ja valaistus, Osa 1) mukaiset.

5.8.3 Lämmönhallinnan tavoitteet

Sisälämpötilan lämmönhallinnan yläraja sisäilmaluokka S3:sen mukaan.

5.8.4 Kosteudenhallinnan tavoitteet

Tilat toteutetaan julkaisun RIL 250 - 2011 kosteudenhallinta- ja homevaurioiden estäminen, kosteusriskiluokan R2 mukaisesti sääsuojan alla.

Noudatetaan Kuivaketju 10 -toimintatapaa tai vastaavaa toimintatapaa.

5.8.5 Äänitekniset tavoitteet

Noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta 796/2017 rakennuksen ääniympäristöstä perusteluineen ja ohjeineen.

Ympäristöministeriön asetuksessa edellytetään muun muassa, että opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- ja toimistotilojen ääneneristys on suunniteltava ja toteutettava tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen siten, että niissä saavutetaan toimintaa vastaava riittävän hyvä ääniympäristö. Rakennuksen opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- ja toimistotilojen melun- ja tärinäntorjunta on suunniteltava ja toteutettava tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen siten, että niissä saavutetaan toimintaa vastaava riittävän hyvä ääniympäristö ja käyttötarkoitus huomioon ottaen riittävä puheenerotettavuus. (Yma 796/2017)

Asetuksen perustelumuistiossa todetaan, että uuden rakennuksen taloteknisistä laitteista tai hissistä aiheutuva keskiäänitaso ei saisi ylittää 28 desibeliä. Puheenerottavuutta koskevan vaatimuksen täyttymiseksi käytettäviä arvoja perustelumuistion mukaan.

Taulukko 4. Ympäristöministeriön asetuksen 796/2017 vaatimukset erilaisten tilojen akustisista ominaisuuksista koskien jälkikaiunta-aikaa ja puheensiirtoindeksiä.

Huonetila	Jälkikaiunta-aika T (s)	Puheensiirtoindeksi STI
Opetus- tai kokoustila	0,5 - 0,7	≥ 0,7
Ruokailu- tai liikuntatila	≤ 1,2	≥ 0,6
Potilashuone, hoito- tai harrastustila	≤ 0,8	≥ 0,6
Toimistotila	≤ 0,6	≤ 0,5

Ympäristöministeriön ohje rakennuksen ääniympäristöstä määrittelee mm. seuraavaa:

Päiväkodin varhaiskasvatuksen opetustiloissa kommunikoinnin tulee olla vaivatonta. Päiväkodin varhaiskasvatuksen opetushuoneen jälkikaiunta-ajan T ohjearvo on pienempi tai yhtä suuri kuin 0,6 sekuntia.

Opetustiloissa kommunikoinnin opettajan ja oppilaan, sekä oppilaiden välillä tulee olla vaivatonta. Opetustilan jälkikaiunta-ajan T ohjearvo on välillä 0,5 - 0,7 sekuntia ja puheensiirtoindeksin STI ohjearvo on suurempi tai yhtä suuri kuin 0,7. Avoimissa oppimisryhmissä puheenerotettavuuden lukuarvo koskee yksittäistä oppimisryhmää lyhyillä etäisyyksillä. Oppimisryhmien välillä pyritään siihen, että puheen erotettavuus on mahdollisimman pieni. Luentosaleissa puheenerotettavuutta koskeva vaatimus on tarkoituksenmukaista toteuttaa käyttämällä sähköistä äänentoistoa, jos lukuarvot eivät toteudu huoneakustisella suunnittelulla. Kokoustilan jälkikaiunta-ajan T ohjearvo on välillä 0,5 - 0,7 sekuntia ja puheensiirtoindeksin STI ohjearvo on suurempi tai yhtä suuri kuin 0,7.

5.8.6 Sisätilojen rakennusmateriaalien päästöluokkavaatimus

Rakennusmateriaalien tulee täyttää Sisäilmastoluokituksen 2018 päästöluokan M1 vaatimukset.

5.8.7 Tiiveysvaatimus

Noudatetaan ympäristöministeriön asetusta uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017). Ilmanpitävyys varmistetaan tiiveysmittauksilla.

5.9 Tieto/viestintätekniikkavaatimus

(Rakennukseen tulee kattava langaton verkko. Sisäverkkokaapelointi ja mobiilitukiasema tulee toteuttaa siten, että matkapuhelimien kuuluvuus sisätiloissa on hyvä.)

Noudatetaan viestintäviraston lainmukaisia määräyksiä, erityisesti määräystä 65 rakennuksen sisäverkkokaapeloinnista.

5.10 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa Vantaan konseptipäiväkodin käsikirjassa määriteltyä tasoa. Rakennus-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, valaistukseen sekä äänenvaimennukseen.

5.11 Rakennetekniset tavoitteet

Tontilla sijaitseva päiväkoti puretaan ennen uuden rakentamista. Purettava rakennus on perustettu maanvaraisesti. Uusi päiväkotirakennus tulee sijoittumaan ainakin osittain vanhan päiväkodin kohdalle.

Uusi päiväkotirakennus perustetaan maanvaraisesti ennen suunnitteluvaihetta laadittavan perustamistapalausunnon mukaisesti. Perustukset routasuojataan, rakennus salaojitetaan ja varustetaan radonin poistolla. Maata vasten rakennettavat rakenteet vesieristetään ja otetaan salaojituksessa huomioon.

Valittavan kantavan rakenteen mukaisesti valitaan joko jatkuvat anturalinjat tai pilarianturat.

Raideliikenteen aiheuttamat runkomelutasot on selvitettävä ja huolehdittava runkomelun vaimentamisesta rakennuksen perustamisen yhteydessä.

Rakennuksen alapohja tehdään kantavana alustatilallisena koneellisella ilmanvaihdolla varustettuna. Ryömintätilan perusmaan päälle asennetaan 150 mm kevytsorakerros alustatilan kosteudenhallintaa varten. Perusmaa kallistetaan salaojiin päin.

Runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys valitaan siten, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikittaisia ja pitkittäisiä kantavia seinälinjoja ei pääsääntöisesti sallita estämään muuntojoustavuutta. Runkojärjestelmänä suositellaan käytettäväksi pilari-palkki-järjestelmää rakennusrungon sisällä.

Ulkoseinälinjoilla on kantavana rakenteena joko pilari-palkki-rakenneratkaisu ja nauhaelementit tai teräsbetoninen sandwich-elementti kantavalla sisäkuorella.

Yläpohjan päälle asennetaan yhtenäinen kermikerros estämään mahdolliset vesivuodot kerroksiin.

Rakenteet suunnitellaan rakennusfysikaalisesti toimiviksi ja toteutuskelpoisiksi.

Ulkovaipan sisäpinnan tiiveyden varmistamiseksi on laadittava detaljit kaikista erilaisista liitos- ja epäjatkuvuuskohdista.

Raideliikenteen aiheuttamat runkomelutasot on selvitettävä ja huolehdittava runkomelun vaimentamisesta rakenneteknisin ratkaisuin runkosuunnittelun yhteydessä.

Rakennukseen suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina. Erityistä huomiota on kiinnitettävä rakenteiden ja rakennusmateriaalien pysymiseen kuivina koko rakennustyön ajan. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Julkisivu- ja runkomateriaalivalinnassa on vältettävä palonleviämisen kannalta epäedullisia materiaaleja.

Lämmöneristeiden ja rakenteiden kastumisen estämiseksi hankkeessa edellytetään sääsuojan alla rakentamista ja Kuivaketju 10 -järjestelmän tai Kosteusjumppa-järjestelmän noudattamista. Rakenneratkaisuissa noudatetaan YM:n, RakMk:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Talotekniikan nousukuilut minimoidaan ja keskitetään. Talotekniset linjat viedään ulkovaipan sisäpinnan sisäpuolella.

Rakennuksen paloluokka on P2 tai P1, paloluokka tarkentuu suunnitteluvaiheessa.

Rakennustöiden puhtausluokka on P1.

5.12 LVI-Tekniset tavoitteet

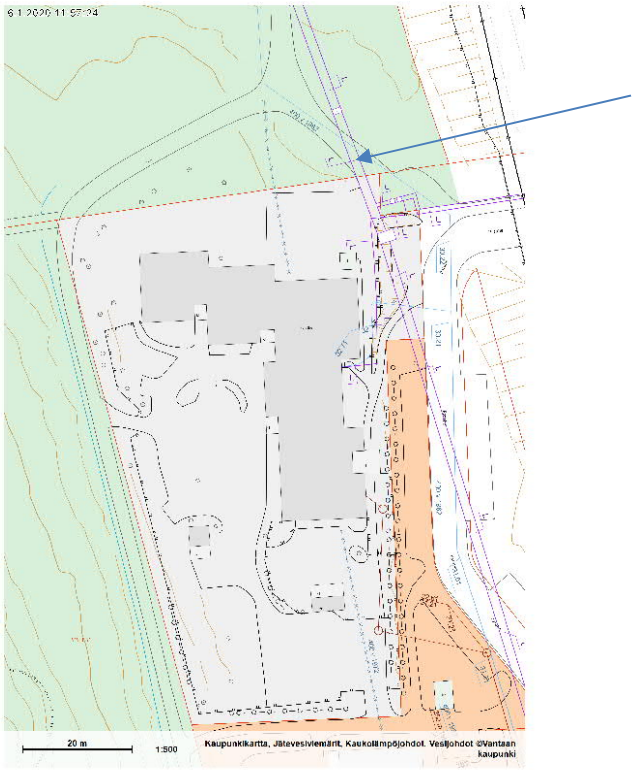
LVI-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet; lämmityksen, sisäilman laadun, sekä vesi- ja viemäritoimintojen osalta. Olosuhteet luodaan energiatehokkaalla tavalla. Tavoite huomioidaan suunnittelussa, sekä laite- ja järjestelmähankinnoissa ja -asennuksissa. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden, sekä energian ja veden käytön etäseurannan.

Järjestelmien tulee olla kohtuullisessa määrin 'muuntojoustavia'. Järjestelmät suunnitellaan ja toteutetaan siten, että tilojen osittaiset muutokset (ja alla mainittava ilmamäärien lisääminen) ovat mahdollisia, ilman laajamittaisia järjestelmämuutoksia. Tekniset tilat ja laitteet sijoitetaan järjestelmien kannalta optimoituihin paikkoihin.

Kaikkien LVIA-järjestelmien osien, laitteiden ja komponenttien tulee olla yleisesti käytössä olevia, testattuja ja tyyppihyväksyttyjä, sekä järjestelmään yhteensopivia tuotteita. Laitteiden ja ohjelmien tulee olla yhteensopivia. Ohjelmien ja toimintojen tulee olla etäohjattavia ja -valvottavia Vantaan mallin mukaisesti.

Tilat varustetaan käyttötarpeen mukaisin LVIA-laittein ja -varustein, mikä takaa hyvän toiminnallisuuden.

Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018). IV-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

Merkittävä Päävesijohto (HSY)

Kaava- ja tonttiselvitysratkaisu on laadittu siten, että päävesijohto ja kaukolämpöputki säilyvät nykyisillä paikoillaan rasitteeksi merkityllä johtokujan alueella. Rasitealue kattaa tontista sen koko Patotiehen rajautuvan osan (lähde: asemakaavamuutosselostus).

Kuva 8: Alueen vesi-, viemäri- ja kaukolämpöjohdot (kuvassa olemassa olevan Patotien päiväkoti)

5.12.1 Lämmitysjärjestelmät ja jäähdytys

Rakennus vesikiertoiset lämmitysjärjestelmät liitetään alueen kaukolämpöverkoston piiriin. Lämmönjakokeskus varusteineen sijoitetaan tekniseen tilaan. Alueen kaukolämpöjohtojen sijoitus alueelle on esitetty selvityksen osana.

Lämmönjakokeskus sijoitetaan rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen, sille varattuun erilliseen tekniseen tilaan. Käynti tilaan rakennuksen ulkopuolelta.

Lämmitysjärjestelmät varustetaan omilla erillisellä lämmönsiirtimillä (lämmitys, ilmanvaihdon lämmitys, sekä lämpimän käyttöveden valmistus).

Tarkempi tilakohtainen lämmitystaparatkaisu määritetään suunnitteluvaiheen aikana. Lämmönjakotapa; Lämmönjakotapa voi olla joko koko rakennusta kattava täysimittainen lattialämmitysjärjestelmä, tai järjestelmä, jossa osassa tiloja lämmönjakotapa lattialämmitys, osaan tiloja radiaattoripatterilämmitys. Lattialämmityksen piiriin kuuluvat mm; märkäeteiset, päiväkodin leikki- ja lepohuoneet, sekä keittiö. Eteistiloihin asennetaan lattialämmityksen lisäksi kiertoilmalämmittimet, jotka liitetään samaan lämmityspiiriin kuin ilmanvaihto.

Lattialämmitysjärjestelmän suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupunki, Tilakeskus; Ohje lattialämmityksen suunnittelusta ja toteutuksesta Vantaan kaupungin rakennuskohteissa 19.6.2018. Lattialämmitysputkistossa käytetään tehdasvalmisteisesta happidiffuusiosuojattua lattialämmitykseen tarkoitettua muoviputkea (valmistaja esim. Uponor Oy).

Lämmitysjärjestelmän ja ilmanvaihdon lämmityksen runkojohdot asennetaan rakennuksen sisälle 'alas lasketun katon' sisään. Runkojohtojen materiaali on teräsputki, putkisto eristetään (jos käytetään mineraalivillakourueristettä, eriste pinnoitetaan).

Jäähdytys toteutetaan rakenteellisin keinoin. Koneellista jäähdytystä ei käytetä. Viilennys toteutetaan tarvittaessa rakenteellisin keinoin.

5.12.2 Ilmanvaihtojärjestelmät

Rakennus varustetaan koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihdolla. Ilmanvaihtokoneet varustetaan tehokkailla lämmöntalteenottolaitteilla. Puhaltimet ovat kammiopuhaltimia, jotka varustetaan energiatehokkailla EC-moottoreilla. SFP-luku (100 % ilmamäärällä) max. 1,5 kW/m³, s. LTO-laitteiden hyötysuhteen tulee olla korkea minimi 85 %. Tämä huomioidaan suunnittelussa ja laitehankinnoissa (kone-, kanava- ja päätelaitteet). Ilmanvaihto jaetaan tarpeenmukaisiin, konekohtaisiin palvelualueisiin tilojen toimintojen mukaan.

Tilakohtainen raitisilmavirtaminimi lepo-, ryhmä- ja opetustiloissa tilojen käyttöaikoina on 8 dm³/s, hlö, kuitenkin aina vähintään 3 dm³/s, m². Mitoitusperustetta sovelletaan kaikkiin tiloihin, joita käyttäjän mukaan tullaan käyttämään lasten ja nuorten oleskeluun. Muiden tilojen osalta, mitoitus toteutetaan vallitsevien ohjeiden ja säädösten mukaisesti.

Ilmanvaihto varustetaan tilakohtaisilla ilmamääräsäätimillä. Tilojen ilmamäärää säädetään olosuhdemittauksen (CO_2, lämpötila) mukaan siten, että ilmamäärä kasvaa käytössä olevilla alueilla ja vastaavasti pienenee alueilla, joissa ei ole käyttöä.

Ilmanvaihdon käyntiä ohjataan tilojen käyttöaikojen mukaisesti, automaatiojärjestelmään ohjelmoitavan ilmanvaihdon aikaohjelman mukaan. Yhtenäisiin toiminnallisiin tiloihin asennetaan kerroskohtaisesti ajastinkytkimet (0…3 h), joilla ilmanvaihdon käyttöä voidaan ohjata tilasta käsin, normaalikäyttöaikojen ulkopuolella.

Tilojen käytön ulkopuolinen tuuletuskäyttö toteutetaan ohjelmallisesti minimivaatimuksen mukaiseen tasoon, tai jaksottaisella tuuletuksella.

Ilmanvaihtojärjestelmän tulee olla kohtuullisessa määrin 'muuntojoustava'. Järjestelmän tulee mukautua mahdollisiin tilamuutoksiin, ilman laajamittaisia muutostöitä, mikä huomioidaan kanava- ja laitesijoituksissa.

Keittiön ilmanvaihdon laitehankinnat ja asennukset tehdään valmistuskeittiön vaatimustason mukaisesti.

Keittiön ilmanvaihto varustetaan (0…2h) käyttökytkimellä, mikä mahdollistaa ilmanvaihdon lisäaika- ja tehostustoiminnon keittiötiloista ohjattuna.

Ilmanvaihtojärjestelmän kanavistot; tehdasvalmisteinen sinkitty kierresaumakanava.

Päätelaitteet; tarkoitukseen sopivia tehdasvalmisteisia tulo- ja poistoilmaelimiä, joissa hyvä ilmavirtojen säädettävyys.

5.12.3 Vesi- ja viemärijärjestelmät

Rakennus liitetään kunnallisen vesi- ja viemärijärjestelmän piiriin. Alueen johtokartat on esitetty hankesuunnitelman kartta-aineiston osana.

Vesimittari sijoitetaan lämmönjakokeskukseen. Mittari mallia 'ultraääni', liitetään automaatio-ohjelmiston ja etäluennan piiriin. Lämpimän käyttöveden kv-syöttöjohto varustetaan kiinteistöautomaation luennan piiriin liitettävällä veden mittauksella. Tonttivesijohto varustetaan tarvittaessa 'itse säätyvällä' saattolämmityskaapelilla.

Runkovesijohdot tehdään komposiittiputkista ko. putkelle tarkoitetuilla liitosmenetelmillä. Vesijohdot eristetään. Mikäli eristeenä käytetään villakourueristettä, se pinnoitetaan.

Jako- ja kytkentäjohdot tehdään kupariputkesta (näkyviltä osin kromattu kupariputki), tai suojaputkeen asennettavasta muoviputkesta, tarkoituksen mukaisin asennuksin; Jakoputkisto voidaan asentaa osin 'alaslasketunkaton' yläpuolelle, osin rakenteiden sisään. Osa jako- ja kytkentäjohdoista voidaan tehdä pinta-asenteisesti kromatusta kupariputkesta.

Mikäli putkia asennetaan rakenteiden sisään, asennettavat putket tehdään suojaputkeen asennettavasta muoviputkista. Tällöin suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan myös vaatimus vesijohtojen vaihdettavuudesta ja vuotojen havaittavuudesta.

Vesijohdot ja viemärit tehdään noudattaen uusia ympäristöministeriön asetuksia ja soveltaen myös Suomen rakentamismääräyskokoelman osan D1 ”kiinteistöjen vesi- ja viemärilaitteistot” (2010) määräyksiä ja ohjeita, sekä Vantaan kaupungin ja HSY:n käytänteitä.

Kattosadevesien syöksyputket johdetaan kattovesikaivoihin. Kattosadevesikaivojen tyyppi: ’malli Vantaa’. Jokainen syöksyputki varustetaan kattosadevesikaivolla, joka liitetään sadevesiputkiston piiriin, kuten pihavesi- ja perusvesikaivot sekä salaojituksen perusvesikaivo. Materiaalit ja varusteet; suunnitteluohjeen mukaan.

Hulevesiä viivytetään kiinteistön alueella. Järjestelmä suunnitellaan ja varustetaan viivytysjärjestelmällä. Viivytyksen suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia. Viivytysjärjestelmän tyyppi määritetään suunnitteluvaiheen aikana.

Sadevesiviemäriputkena voidaan käyttää myös ns. ”maanrakennusputkea”. Kaikkien putkikaivantojen rakenteessa huomioidaan alueen maaperäolosuhteet. Putkikaivannot eristetään tarpeenmukaisesti. Tarvittaessa kaivannot arinoidaan ja salaojitetaan rakennuspaikan edellyttämällä tavalla. Putkistoon ei saa muodostua painaumia.

Jätevesiviemärit sijoitetaan rakennuksen alustatilaan (tai tarvittaessa maahan). Putkisto ei saa päästä jäätymään. Putkistot eristetään, eristeet pinnoitetaan. Putkistot kannakoidaan määräysten mukaan. Vesikaton yläpuoliset tuuletusviemärit varustetaan lämpösuojavaipalla. Putkikaivantojen tulee olla tarvittaessa salaojitettuja.

WC-tilat varustetaan keraamisin wc-istuimin, lattiakaivoin, pesualtain sekä yksiotesekoittajin bide-suihkulla. Le-wc varustetaan tarkoituksenmukaisin vesi- ja viemärikalustein. Päiväkodin wc-tilojen sekoittajat varustetaan ”kosketusvapailla” sekoittajilla. Vesikalusteiden tulee olla SFS- tai ISO-tyyppihyväksyttyjä. Ohjaus ei saa olla paristotoiminen, vaan sekoittajien ohjaus kytketään verkkovirran piiriin muuntajan välityksellä. Päiväkotitilojen märkäeteisten varustus; ”Vantaan kaupunki/Tilakeskus/PK 2017 huonekortit” mukaisesti.

Siivouskomerot ja -keskus varustetaan Vantaan kaupunki/”PK 2017 huonekortit” mukaisin vesi- ja viemärilaittein, -kalustein ja asennuksin. Lisäksi pesukoneen kytkentää varten siivouskeskukseen asennetaan vierekkäin kylmä- ja kuumavesihana. Siivouskomeroiden ja -keskusten suunnitteluvaiheessa, kaivojen ja kalustuksen tarkempien paikkojen, sekä kalusteiden tyyppien määritys tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, puhtaanapitoasiantuntijan ohjaamana.

Ruokahuoltoa varten; tehdään suunnitelmissa esitettyjä laitteita ja toimintaa varten tarvittavat lvia-asennukset, joilla varmistetaan hyvä tekninen ja toiminnallinen laatu.

Keittiön ilmanvaihdon laitehankinnat- ja asennukset tehdään valmistuskeittiön vaatimustason mukaan. Ilmanvaihtolaitteet varustetaan lämmön talteenotolla. Keittiön ilmanvaihtolaitteiden tulee täyttää korkean hygieniatason vaatimukset, ja niiden tulee olla helposti huollettavissa.

Keittiön viemärit varustetaan rasvaneroittimella. Astianpesukone on mallia 'LTO' (käyttöveden esilämmitys pesukoneen poistovedellä).

Keittiölaitteita ovat mm. astianpesukone, astioiden esipesupöytä, jääkaappi, jääkaappi/kylmiö, uuni, lämmityslevyt, pata, käsienpesualtaat ja muut mahdollisesti keittiötoiminnan laitteet.

Esipesun ja astianpesukoneen, keittiön viemärit tehdään rasvanerottimelle asti hst-putkesta. Keittiön kylmälaitteiden kompressori-lauhdutinyksiköt eivät saa olla laitteen yhteyteen kiinteästi asennettuja, tilan lämpökuormituksen välttämiseksi. Mikäli mahdollista, lauhdelämpöä pyritään hyödyntämään tarkoituksenmukaisessa kohteessa.

Keittiö- ja ruokailutilojen tarkemmat määritykset tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, keittiöasiantuntijan ohjaamana.

5.12.4 Sprinkler

Sprinkler-järjestelmä rakennetaan, mikäli lupaehdot sitä edellyttävät, esim. jos rakennus on puurakenteinen tai ympärivuorokautinen. Sprinkler-järjestelmän tarve ja laajuus selvitetään paloviranomaisten kanssa ehdotussuunnitteluvaiheesssa.

5.12.5 Rakennusautomaatiojärjestelmät

Automaatiotoiminnot, lvi-tekniikan laitteet, -varusteet ja -ohjelmat suunnitellaan ja rakennetaan Vantaan kaupungin käytössä oleviin järjestelmiin ja toimintoihin yhteensopiviksi. Järjestelmä mahdollistaa laitteiden ja järjestelmien tarpeenmukaisen etäseurannan ja -ohjaukset, hälytystoiminnot siirtoineen, sekä energian ja veden käytön seurannan ja tietojen taltioinnin myöhempää tarkastelua varten, 'pilvitoimintona' verkkoyhteyttä käyttäen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta.

Rakennusautomaation suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin rakennusautomaation suunnitteluohjeistusta 11.6.2018/14.1.2019.

5.13 Sähkötekniset tavoitteet

5.13.1 Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

Päiväkodin sähköjärjestelmien suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan moduulipäiväkotikonseptin edellyttämät tavoitteet. Keskusyksiköt ja johtotiet sijoitetaan siten, että em. tavoitteet täyttyvät. Kaapeloinnissa ja laite/kojesijoittelussa huomioidaan muuntojoustavuus.

5.13.2 Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon nykyisen säilytettävän liittymän kautta ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla alueen nykyinen valaistus huomioiden. Valaisimien tulee olla ilkivaltaa kestävää rakennetta.

Kaapeloinnissa tulee huomioida pylväsvalaisimien ja autolämmityspistorasioiden lisäysmahdollisuus tulevaisuudessa. Kahdelle autopaikalle asennetaan sähköautojen pikalatauslaitteisto.

5.13.3 Sähkönjakelu ja keskukset

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Rakennus varustetaan pääkeskuksella ja ryhmäkeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön ja kaapeloinnin minimointi sekä modulaarisuus.

Rakennus varustetaan sähköntoimittajan päämittauksen lisäksi kiinteistöautomaatioon liitettävillä energiankulutuksen seurantamittareilla. Alamittausten määrä arviolta 10–20 kpl riippuen suunnitteluaikana määritettävistä tarpeista.

Alamittauksilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energiankulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

5.13.4 Johtotiet

Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakenteisia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin sekä modulaarisuuteen. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

5.13.5 Johdot ja niiden varusteet

Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja, jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia/ukkossuojauksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita

- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA-laitteita

Kaapeleihin tulee päästä käsiksi kohtuudella rakennuksen valmistumisen jälkeen. Esim. väliseinissä ei käytetä putketonta asennusta ja kuiluissa on avattavat luukut. Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Sähkökalusteiden (rasiat ym.) sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

5.13.6 Valaistusjärjestelmät

Tilojen valaistustasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (kuten Led). Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella. Saliin asennetaan urheilutilan valaisimet.

Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa. Valaistusohjaukset voidaan toteuttaa mm. soveltaen kiinteistöautomaation aikaohjauksia, valoisuusantureita, läsnäolotunnistimia, ryhmä- ja lepohuoneiden himmennyksillä sekä järkevää valaistusryhmitystä.

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpintojen valaistus.

Ulkovalaistus toteutetaan energiatehokkailla valaisimilla. Käytettäessä heti syttyviä ja mahdollisesti säädettäviä Led-lamppuvalaisimia, voidaan syttymistä ohjata osittain liiketunnistimilla ja/tai valoisuusantureilla huomioon ottamalla katuvalaistus sekä lähiseudun asutus. Pimeän aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkivaltariskin sekä kameravalvonnan takia.

5.13.7 Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta)

Rakennus varustetaan Cat 6 mukaisella yleiskaapelointijärjestelmällä (UTP/FTP). Järjestelmä palvelee tietoliikennettä ja videovalvontaa.

Yleiskaapelointiteline asennetaan omaan erilliseen lukittavaan teletilaan. Pistorasioita asennetaan mm. toimistoihin, kokoushuoneeseen, ryhmähuoneisiin, monitoimitilaan, keittiöön ja teknisiin tiloihin. Lisäksi aurinkosähköjärjestelmän dataloggereille asennetaan kaapelointi ja pistorasia energian tuoton seurantamonitorille.

Rakennus ja sen pääsisäänkäyntien edustat varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla.

5.13.8 Yhteisantennijärjestelmä

Rakennukseen ei rakenneta erillistä yhteisantenniverkkoa, vaan tarvittaessa tv-lähetyksiä voidaan seurata tietoliikenneverkon kautta.

5.13.9 Äänentoisto- ja AV-järjestelmä

Monitoimisaliin asennetaan vahvistimella varustettu kotiteatterityyppinen äänentoistojärjestelmä. Vaihtoehtoisesti salin äänentoisto voidaan toteuttaa ns. AV-vaunulla. Laitteisto päätetään suunnitteluvaiheessa. Lisäksi monitoimisali ja ruokailutila varustetaan kuulorajoitteisten ns. induktiosilmukalla/ -vahvistimella.

5.13.10 Keskuskellojärjestelmä

Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan sisääntuloauloihin, ryhmähuoneisiin, monitoimisaliin, henkilökunnan taukotilaan, keittiöön ja pihan puolelle ulkoseinään. Ulkokello on valaistua mallia.

5.13.11 Inva WC -hälytysjärjestelmä

LEWC -tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä.

5.13.12 Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet

Rakennuksen pääsisäänkäynnit ja keittiön sisäänkäynti varustaan soittokellojärjestelmällä.

Yksi toimistohuone varustetaan sisäänpyyntöjärjestelmällä (”liikennevalot”).

5.13.13 Kiinteistöautomaatiojärjestelmä

Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja.

5.13.14 Rikosilmoitusjärjestelmä

Rakennus varustetaan rikosilmoitusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena liikeilmaisimilla.

5.13.15 Videovalvontajärjestelmä

Rakennus varustetaan IP-pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja sekä osin piha-aluetta ja katoksia.

Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa.

5.13.16 Sähköiset ovilukitukset ja kulunvalvontajärjestelmä

Rakennuksen pääkulkureittien ulko-ovet (myös keittiön ulko-ovi) varustetaan putkitusvarauksilla ja ylivientisuojilla.

5.13.17 Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä

Rakennus varustetaan määräysten mukaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan yksikköakullisena järjestelmänä, jossa akkuina käytetään valaisinkohtaisesti ns. superkondensaattoreita.

5.13.18 Palohälytysjärjestelmä

Rakennus varustetaan automaattisella osoitteellisella analogisella paloilmoitinjärjestelmällä, jota ei liitetä hätäkeskukseen, ellei rakennusluvan ehdot muuta edellytä. Kts. Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017 luku 7. Järjestelmän laitteina käytetään automaattisen osoitteellisen paloilmoitinjärjestelmän laitteita (kuten Schneider FXM NET).

5.13.19 Savunpoistojärjestelmä

Rakennuksen varustetaan savunpoistojärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät.

5.13.20 Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät

Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus), ellei niissä ole vesikiertoista lattialämmitystä. Lämmitysmuodon valintaa on tarkasteltava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Keittiölaitteille, pesukoneille/kuivauskoneille sekä ruoan kuljetus- ja säilytysvaunuille asennetaan sähköliitännät.

Aurinkosähköjärjestelmän inverttereille ja dataloggerille asennetaan kaapelointi.

6 Rakennustyön aikaiset vaatimukset

6.1 Yleistä

Rakennustyössä on noudatettava valtioneuvoston asetusta rakennustyön turvallisuudesta Vna 205/2009.

Rakennustyön puhtausluokka on P1 (Sisäilmaluokitus 2018)

Rakennusosien ja -tarvikkeiden kuivaketjun on oltava aukoton. Rakennusosat ja -tarvikkeet eivät saa kostua tai kastua missään rakentamisen vaiheessa.

Rakennustyönaikaisesta sääsuojauksesta tulee laatia suunnitelma rakennesuunnittelun yhteydessä ja selvitettävä sääsuojien tarve (”huputus”).

Betonin suhteellinen kosteusprosentti < 80 % RH (Betonin pintaosien (2-3 cm) alle 75%) ennen seuraavaa työvaihetta. Mittaus tapahtuu rakenteissa olevilla antureilla rakennustyön aikana.

7 Tontti ja rakennuspaikka

7.1 Sijainti

Kuva 2. Ilmakuva Patotien päiväkodista, rakennuspaikan sijainti esitetty punaisella.

Myyrmäki on aluekeskus ja tiivis 16 000 asukkaan kerrostaloalue. Kaupungin tavoitteena on asemakeskusten kehittäminen. Patotien päiväkodin tontti sijaitsee korkean ja tiiviin asuinalueen (A1-C) keskittymässä ja Myyrmäen Viherpuiston vieressä. Louhelan rautatieasemalle on matkaa 50 metriä.

Lähialueella on erikorkuisia betonielementtikerrostaloja 1970- ja 1980-luvulta.

Tontilla on tällä hetkellä vuonna 1985 valmistunut tiiliverhoiltu päiväkotirakennus, joka on tarkoitus purkaa. Uusi päiväkoti rakentuu osittain vanhan päiväkodinpaikalle.

7.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, hallinta, rasitteet

Uuden päiväkodin tontti on muodostettu olemassa olevan päiväkodin tontista osoitteessa Patotie 8, kiinteistötunnus 92-015-600-1, liittämällä siihen osat sekä Viherpuiston puistoalueesta ja Patotien katualueesta.

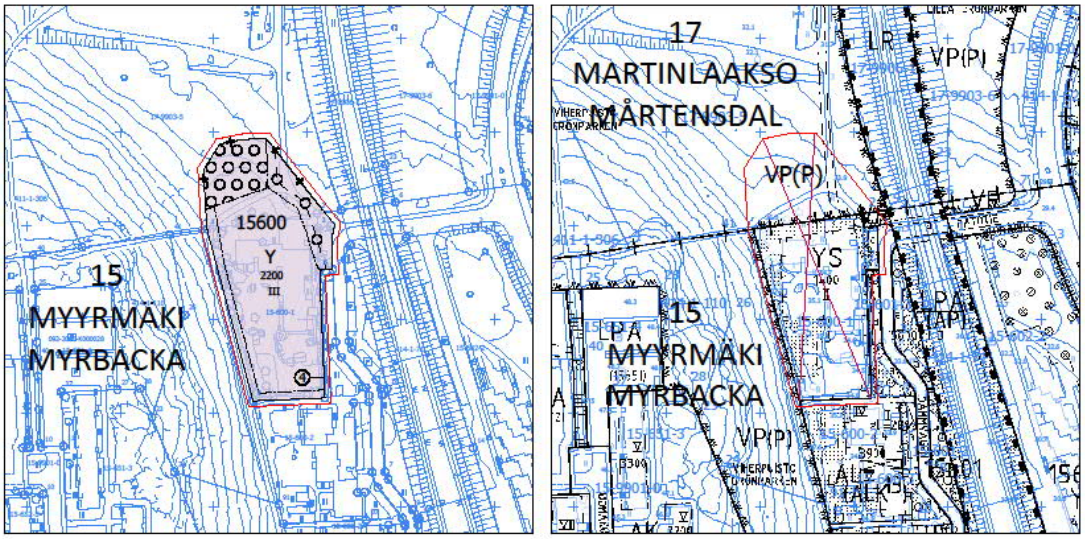
.

Tontti, puistoalue ja katu ovat kaupungin omistuksessa. Asemakaavamuutos hyväksyttiin joulukuussa 2019 kaupunginvaltuustossa.

Asemakaavamuutos no 002403

Asemakaavamuutoksella mahdollistetaan enintään kolmikerroksisen, 2200 k-m^2 päiväkodin rakentaminen 7005 m^2 tontille. Asemakaavamuutoksen yhteydessä tontin rakennusoikeus kasvoi yhteensä 800 k-m^2. Hanke on kiireellinen ja sillä vastataan päiväkotipaikkojen kasvavaan tarpeeseen Myyrmäen alueella. Päiväkodin tavoitteellinen valmistumisvuosi on 2022. Nykyisessä päiväkotirakennuksessa on esiintynyt rakennusteknisiä vaurioita, mm. pohjaolosuhteiden ja rakennustavan vuoksi ja se on heikkokuntoinen.

Päiväkotitontin laajentamisen yhteydessä puistoalueen nykyisiä ulkoilureittejä jää tonttialueelle ja ne rakennetaan Viherpuistoon uusin linauksin. Kaukolämpöputkea sekä vesihuollon päävesijohtoa varten osoitettu johtokuja merkitään rasitteeksi tontin alueelle. Kaavan mukainen ajoyhteys tontille tulee Patotieltä ja pysäköinti sijoittuu tontilla.

Kuva 3. Asemakaavamuutos- ja olemassa olevan asemakaavakartat

Asemakaavamuutoksen mitoitus:

Yleisten rakennusten korttelialue (Y) ,7005 hehtaarin alue. Rakennusoikeus on 2200 k-m^2. Tehokkuusluku e=0,31.

Kaava mahdollistaa 192-tilapaikkaisen päiväkodin rakentamisen. Asemakaavamääräykset edellyttävät:

- autopaikkoja vähintään: 1/ 150 k-m^2

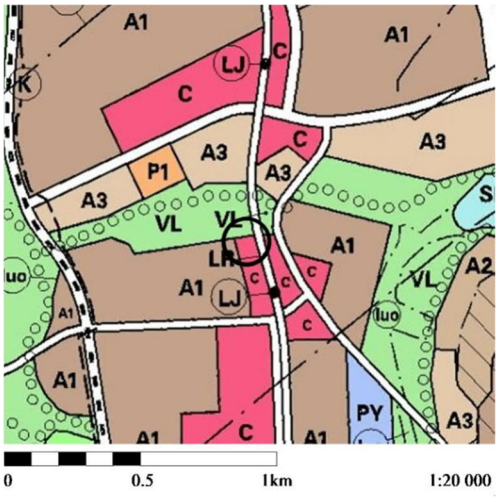
- polkupyöräpaikkoja vähintään: 20 paikkaa

Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Päiväkotirakennuksen rakennusala sijoittuu lähes nykyisen tontin paikalle. Näin virkistysalueen puolelle laajentuvalle osalle ei sijoitu rakentamista ja se toimii eräänlaisena vaihettumisvyöhykkeenä rakennetun alueen ja virkistysalueen välillä. Edellä mainitulle alueelle tontin pohjoisosaan on merkitty puilla istutettava alue, minkä avulla saadaan säilytettyä metsäinen silhuetti Viherpuistossa eikä puistosta aukea merkittäviä näkymiä kerrostalojen suuntaan. Liito-oravayhteys ja ylityspaikka säilyvät toimintakykyisinä. Rakennusten arkkitehtuurista on annettu laatua ja julkisivumateriaaleja koskevia määräyksiä. Viherrakentamisesta ja hulevesien käsittelystä on annettu määräykset. Uusiutuvan energian käyttöön ohjataan kaavamääräyksellä.

Yleiskaava
Yleiskaavassa (Kv 17.12.2007) kaava-alue on keskustatoimintojen aluetta (C) ja lähivirkistysaluetta (VL). Kaava-alueen pohjoispuolella virkistysalueen läpi kulkee ohjeellinen ulkoilureitti. Tontti sijaitsee yleiskaavan lentomeluvyöhykkeellä m3.

Luonnoksena nähtävillä 18.2. – 29.3.2019 olleessa Yleiskaava 2020:ssä kaava-alue on keskustatoimintojen aluetta (C) ja lähivirkistysaluetta (VL). Lisäksi suunnittelualuetta koskee kestävän kasvun vyöhyke. Alueen pohjoispuolelle on merkitty ekologinen runkoyhteys. Kaava-alueen pohjoispuolella virkistysalueen läpi kulkee ohjeellinen ulkoilureitti. Tontti sijaitsee yleiskaavan lentomeluvyöhykkeellä 3 sekä laskeutumisvyöhykkeellä.

Kuva 4: Ote yleiskaavasta.

Patotien päiväkodin tontinkäyttöselvitys

Patotien päiväkodin tontista on teetetty tontinkäyttöselvitys vuonna 2019. Tontinkäyttöselvityksessä on esitetty kuuden kotialueen päiväkoti tontin keskiosaan ja pysäköintialue tontin itäosaan. Piha on sijoitettu päiväkodin aurinkoiselle länsi ja eteläpuolelle. Tontti on rinteinen ja mahdollistaa päiväkodin sijoittumisen kahteen tasoon niin, että puolet kotialueista voivat sijoittua niin, että niiden märkäeteisiin on esteetön yhteys maantasosta ja toiseen puoleen päästään ulkoportailla. Huoltopiha sijoitetaan itä- tai pohjoispuolelle.

Päiväkodin laajuus tontinkäyttöselvityksessä on noin 2000 k-m^2., mikä vastaa varsin hyvin nyt esitettyä päiväkodin laajuustarvetta. Pihaa on varattava noin 20 m^2 lasta kohti. Tontinkäyttöselvityksessä on sijoitettu päiväkodin pihalle 21 autopaikkaa sekä 20 polkupyöräpaikkaa. Päiväkodin saatto- ja henkilökunnan tarvitsema pysäköintipaikkatarve on esitetty kohdassa 4.6.2.

Esitetty tontti- ja pysäköintiratkaisu on käyty läpi kaupunkisuunnitteluvirastossa laaditun asemakaavamuutoksen käsittelyn yhteydessä.

Päiväkodin tontinkäyttöselvityksen mukainen päiväkodin massoittelu ja pihajärjestelyt antavat luontevan lähtökohdan hankesuunnittelun pohjaksi.

Kuvat 5 ja 6: Viitteelliset suunnitelmat, jotka eivät kuvaa rakennettavaa hanketta, vaan asemakaavan toteutettavuutta. Kuvat esittävät kaksi eri tapaa toteuttaa hanke. Oikealla olevassa vaihtoehdossa päiväkoti on toteutettu osittain kolmeen kerrokseen siten, että keittiö sijaitsee Patotien katutasossa (-1 krs). Vasemmanpuoleisessa vaihtoehdossa rakennusoikeus on kahdessa kerroksessa Vantaan kaupunki, 16.5.2019.

Kuva 6: Näkymä tontille Patotielta. Näkyvä rakennus on olemassa oleva päiväkoti, jonka paikalle tuleva päiväkoti on tarkoitus toteuttaa. Kuva Courtemanche 3.9.2019.

7.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet

7.3.1 Topografia

Alueella on paljon korkeuseroja. Päiväkodin tontti on alun perin pengerretty rinteeseen, minkä vuoksi tasoero tontin länsi- ja itäpuolella on jopa noin kuusi metriä. Maaston korot vaihtelevat n. +31,8 ja 37,8 metrin välillä.

Kaava-alueen maanpinta vaihtelee välillä +31…+36 (N2000). Maanpinta on alimmillaan alueen koillisosassa, Patotien Kehäradan alikulun kohdalla. Maanpinta nousee kohti länttä.

7.3.2 Rakennettavuus maaperän suhteen

Alue on pintamaalajikartan mukaan pääosin täyttö- tai toiminta-aluetta sekä osin silttiä ja moreenia.

Patotien päiväkodin alueella, ennen rakentamista tehtyjen pohjatutkimusten mukaan alueen luonnonmaana on ollut silttiä tai savea. Hienorakeisen maakerroksen paksuus on vaihdellut noin 0–3 metriä. Siltin alla on moreenikerros. Kairaukset ovat päättyneet kiveen tai kallioon noin 1–5 metrin syvyydellä maanpinnasta. Nykyisen päiväkotirakennuksen pohja on mahdollisesti osin louhittu.

Pohjavedestä ei ole alueelta mitattua tietoa.

Uusien rakennusten arvioitu perustamistapa pohjamoreenin sekä ohuen saven ja siltin alueilla on maanvarainen tai massanvaihdolla maanvarainen. Junaliikenteestä aiheutuva tärinä ja runkomelu tulee huomioida suunniteltaessa rakentamista lähelle junarataa. Rakentamisratkaisujen tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin.

Vanhasta rakennuksesta löytyy perustuskuvat arkistosta.

Tulevasta perustamistasosta riippuen alueella voidaan joutua tekemään myös massanvaihtoa.

Rakennuksen perustusrakenteet salaojitetaan ja routasuojataan.

Kaivannot voidaan alustavasti tehdä luiskattuina.

7.3.3 Tarvittavat lisätutkimukset ennen rakentamista

Rakentamista varten laaditaan lopullinen perustamistapalausunto lisäpohjatutkimuksineen, kalliopinnan sijainti määritetään porakonekairauksilla sekä laaditaan runkomeluselvitys. Pohjavedenpinnantaso selvitetään. Maaperän mahdollinen pilaantuneisuus tutkitaan. Maaperän mahdollinen radonaktiivisuus tutkitaan ja ottaa huomioon suunnittelussa.

7.4 Vesihuolto

Suunnittelualue kuuluu rakennetun vesihuoltoverkoston piiriin.

Rakennuspaikka kuuluu Mätäojan valuma-alueeseen. Mätäojanlaakso on luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen arvokas alue ja toimii luontaisena tulva-alueena. Mätäojanlaaksossa elää harvinaisia eläin- ja kasvilajeja, joista merkittävin on halavasepikkä.

Alue ei sijaitse pohjavesialueella.

7.4.1 Hulevedet

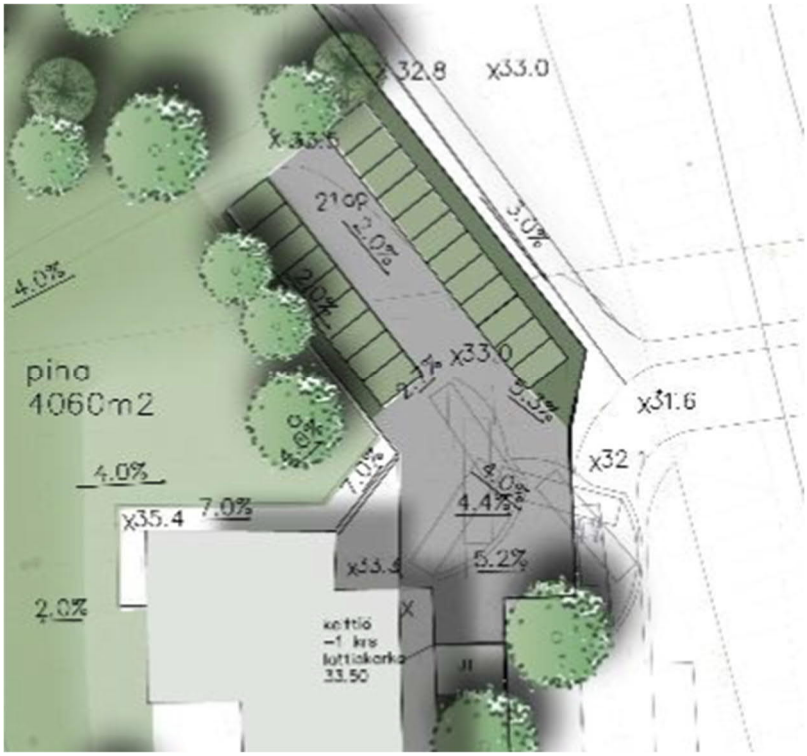
Rakentamisessa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia, jonka periaatteiden mukaisesti hulevesiä viivytetään tontilla.

Tontilla muodostuvia hulevesiä tulee imeyttää tai viivyttää ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon siltä osin, kun tontilla tehdään kaavamuutoksesta johtuvia muutostöitä.

Rakennusluvan yhteydessä alueelle on laadittava hulevesisuunnitelma, joka hyväksytetään kaupungilla.

7.5 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Päiväkodin saattoliikenne ohjataan Patotieltä päiväkotitontin itäosaan rakennettavan pysäköintipaikan kautta. Kotialueiden sisäänkäynnit on tontinkäyttöselvityksessä osoitettu kahdelta tasolta. Käynti rakennukselle olisi pysäköintikentän saattoliikenteen alueelta. Pihalta olisi käynnit kaikille kotialueille. Tontinkäyttöselvityksissä on tutkittu? esteetöntä yhteyttä saattoliikenteen pysäköintialueelta.

Kuva 7. (osa kuva 6:lta) Tontinkäyttöselvityksen pysäköintijärjestelyt

Päiväkodin huoltoliikenteelle on tontinkäyttöselvityksissä osoitettu yhteys Patotieltä sekä väliaikaisesti Viherpuiston puistokäytävältä rakennuksen koillispuolelle sijoittuvalle huoltopihalle. Patotien ja Vihertien välisellä puistokäytävällä on nykytilassa tilapäisesti huoltoajoa, koska Patotien alikulku on liian matala huolto- ja pelastusajoneuvoille sekä vastaaville suurille ajoneuvoille. Kyseessä on pakon sanelema yhteys ja jatkossa alueen huolto- ja pelastusliikenne ohjataan Uomatieltä Patoaukion kautta Patotielle, kun yhteys saadaan toteutettua Patotie 2:n kaavamuutoksella. Siihen asti päiväkotitontin suunnittelussa on varauduttava siihen, että suurikokoiset huoltoajoneuvot käyttävät tilapäistä yhteyttä Viherpuiston läpi.

Tontin pohjois-, itä- ja eteläpuolella kulkee kävely- ja polkupyöräyhteys, jolta on tontinkäyttöselvityksessä (2019) toivottu yhteyttä? päiväkodin pihalle. Pohjoispuolella ulkoilureittien paikka siirtyy Viherpuistoon.

Joukkoliikenteen pysäkit sijaitsevat Louhelantiellä, lähimmille pysäkeille on päiväkodilta alle 100 meriä. Louhelan rautatieasemalle on matkaa 50 metriä.

Patotielle rakennetaan uusia ajohidasteita päiväkodin tontin kohdalle.

7.6 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu ja hiukkaset

Päiväkotitontti kuuluu kokonaisuudessaan tie- ja rautatiemelualueeseen sekä raideliikenteen runkomelu- ja -tärinäalueeseen.

Kaava-alueen lentomelutaso Lden 50 - 55 dB ei rajoita asunto- ja palvelurakentamista, mutta edellyttää asunnoilta ΔL 32 dB ääneneristävyyttä sekä toimisto- ja muilta hiljaisilta työtiloilta ΔL 28 dB ääneneristävyyttä. Alue sijaitsee myös yleiskaavaluonnoksen

laskeutumisvyöhykkeellä, jossa edellytetään ΔL 35 dB ääneneristävyyttä. Rakennusluvan yhteydessä on esitettävä meluselvitys ja suunnitelmat rakennuksen ulkovaipan ääneneristyksen ja piha-alueiden melusuojauksen toteuttamisesta. Päiväkotirakennus ja piha-alue sijoittuu lähimmillään 30 metrin päähän junaraiteista.

Rakennusten ääneneristävyydestä määrätään Vantaan rakennusjärjestyksessä ja ympäristöministeriön asetuksessa 796/2017 (24.11.2017).

Melukartat on esitetty liitteenä asiakirjan lopussa.

7.7 Väestönsuojatilat

Päiväkodin laajuus ylittää pelastuslain 71 § määritellyn väestönsuojan rakentamisvelvoitteen 1200 k-m^2. Päiväkodin suojatilatarve (2 % kerrosalasta, suoja-alatarve < 30 m2) pyritään järjestämään osana olemassa olevia väestönsuojatiloja.

7.8 Liittyvät hankkeet

Päiväkodin rakentaminen edellyttää seuraavat hankkeet:

- Patotien päiväkodin purkaminen.
- Väistötila.

8 Väistötilantarve

Patotien päiväkoti tarvitsee toiminnalleen väistötilat vanhan rakennuksen purkamisen sekä uuden päiväkodin rakentamisen ajaksi.

9 Rahoitus ja aikataulu

Hanke sisältyy valtuustoon 11.11.2019 hyväksymään tilakeskuksen investointiohjelmaan 2020 - 2029, jossa hankkeelle on määrärahavaraus yhteensä 7,1 milj. €, vuosille 2020 - 2022.

Tarveselvitys on valmistunut 24.4.2020. Hankesuunnitelma valmistuu kesällä 2020, suunnittelu toteutetaan vuosina 2020 - 2021 ja rakentaminen vuosina 2021 - 2022. Päiväkodin on määrä olla valmis 6/2022.

10 Kustannukset

10.1 Tavoitehinta

Tavoitehinta Patotien päiväkodille on 8 300 000 € (alv 0 %) (KL 103).

Hinta sisältää mahdollista junarunkotärinävaimennuksen vaatimia toimenpiteitä.

Tavoitehinta ei sisällä:
- väestönsuojaa
- mahdollisia putkilinjojen siirtoja

10.2 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset

Ylläpitokustannukset ~ 98 532 € /vuosi

Pääomakustannukset ~ 498 000 € /vuosi

Yhteensä: ~ 596 532 € /vuosi
Vuokravaikutus tilapaikkaa kohden on 3107 euroa/vuosi.

10.3 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin 700 000 €. Kuluissa on huomioitu uudisrakennuksella korvattavan Patotien vanhan päiväkodin kulut.

10.4 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat noin 112 000 €.

10.5 Investointi €/hoitopaikka ja oppilaspaikka

Hankesuunnitelmasta lasketun tavoitehintaan mukainen investointikustannus tilapaikkaa kohti on 43 229 €.

11 Riskit

11.1 Aikatauluun liittyvät riskit

Hankkeen viivästyminen voi aiheuttaa väistötilojen tarpeen.

11.2 Maaperään, ympäristön ja rakennettavuuteen liittyvät riskit

1. Junaliikenteestä aiheutuva tärinä ja runkomelu tulee huomioida suunniteltaessa rakentamista lähelle junarataa.
2. Alueella on paljon korkeuseroja. Päiväkodin tontti on alun perin pengerretty rinteeseen, minkä vuoksi tasoero tontin länsi- ja itäpuolella ovat jopa noin kuusi metriä. Maaston korot vaihtelevat n. +31,8 ja 37,8 metrin välillä.
3. Tontilla on HSY-päävesijohto. Kaavaratkaisu on laadittu siten, että päävesijohto ja kaukolämpöputki säilyvät nykyisillä paikoillaan rasitteeksi merkityllä johtokujan alueella. Rasitealue kattaa tontista sen koko Patotiehen rajautuvan osan.
4. Liito-oravan yhteys ja ylityspaikka säilyvät toimintakykyisinä. Virkistysalueen puolelle laajentuvalle osalle ei sijoitu rakentamista ja se toimii eräänlaisena vaihettumisvyöhykkeenä rakennetun alueen ja virkistysalueen välillä. Edellä mainitulle alueelle tontin pohjoisosaan on merkitty puilla istutettava alue, minkä avulla saadaan säilytettyä metsäinen silhuetti Viherpuistossa eikä puistosta aukea merkittäviä näkymiä kerrostalojen suuntaan.

11.3 Työturvallisuustehtävät

Rakennuttajan suunnitteluvaiheen työturvallisuuskoordinaattorina toimii rakenneinsinööri Jukka Tuhkanen. Työturvallisuustehtävien tarkistuslista on käyty läpi tarveselvitysvaiheessa. Hankkeesta on laadittu Havat-riskikartta, liitteenä.

Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

12 Vastuuhenkilöt / työryhmä

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

Janne Myllylä, palveluverkkoasiantuntija
Teea-Kaarina Markkula, varhaiskasvatuspäällikkö, Läntisen alueen varhaiskasvatuspalvelut
Mervi Pykäläniemi, päiväkodin johtaja

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:
Tilakeskus:

Josée Courtemanche, rakennuttaja-arkkitehti (projektin vetäjä)
Tuula Raulo, kustannusinsinööri
Ilkka Poikkimäki, LVI-insinööri
Yrjö Jaakkola, sähköinsinööri
Jonna Rosenblad, sähköinsinööri
Tarja Aaltola, keittiöasiantuntija
Anne Valkeapää, puhtauspalveluasiantuntija
Sirpa Eskelinen, energian erityisasiantuntija
Marika Suotula, pihavastaava
Eija Kivineva, hankepäällikkö
Merja Ryytty, hankekehitysarkkitehti
Ifa Kytösaho, hankesuunnittelupäällikkö
Pasi Salo, toimitilapäällikkö
Pasi Simola, isännöitsijä

Kaupunkisuunnittelu:

Timo Kallaluoto, aluearkkitehti
Anna Hakamäki, asemakaava-arkkitehti
Elina Ekroos, maisema-arkkitehti, arvopuurekisteri

Rakennusvalvonta:

Ilkka Rekonen, lupapäällikkö

Taloussuunnittelu:

Irina Kuki, Erityisasiantuntija

Kuntatekniikan keskus:

Mikko Kettunen, liikennesuunnittelu, liikenneinsinööri
Marja Leppänen, vesihuolto, suunnitteluinsinööri
Anna-Leena Karhunen, geotekniikka, suunnitteluinsinööri
Heikki Kangas, geotekniikkapäällikkö

Työsuojeluvaltuutetut:

Tarja Mykkänen, työsuojeluvaltuutettu

12 § **Jokiuoman päiväkodin hankesuunnitelma/ KK**

VD/4802/10.03.02.01/2020

Jokiuoman päiväkoti tarvitaan vastaamaan Myyrmäen alueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvuun. Vantaan väestöennusteen 1.1.2019 - 1.1.2029 mukaan Myyrmäen suuralueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa 752 lapsella. Jokiuoman uusi päiväkoti korvaa Jokiuoman vanhan päiväkodin ja Metsikköpolun päiväkodin ja vastaa alueen lapsimäärän kasvuun.

Hankesuunnitelma on tehty tilakeskuksessa yhteistyössä Kasvatuksen ja oppimisen toimialan, Kaupunkisuunnittelun ja Kadut ja puistot -toimialan kanssa. Päiväkoti rakennetaan osoitteeseen Vihertie 16, kiinteistötunnus 92-17-614-1. Tontti on kaupungin omistuksessa ja vuokrattu VTK Kiinteistöt Oy:lle. Rakennuspaikalta puretaan nykyinen Jokiuoman päiväkoti, joka voi olla toiminnassa, kunnes uusi päiväkoti on valmis.

Uusi päiväkoti on 256-tilapaikkainen, hoito- ja kasvatushenkilökuntaa on enimmillään 32 henkilöä. Päiväkodin tilat koostuvat kotialueista, joissa kussakin toimii kaksi ryhmää, jotka tekevät toiminnallista yhteistyötä sekä yhteistiloista, jotka mahdollistavat iltakäytön. Myös päiväkodin piha-alue on alueen asukkaiden käytettävissä iltaisin.

Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella. Tilakeskus on kehittänyt yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa päiväkotikonseptia. Ratkaisumallia toteutetaan useassa päiväkotihankkeessa ajalla 2020 - 2022. Martinlaaksoon rakennettava Jokiuoman päiväkoti on yksi päiväkotikonseptilla toteutettavista hankkeista.

Jokiuoman päiväkoti sisältyy valtuuston 11.11.2019 hyväksymään vuosien 2020 - 2023 taloussuunnitelman vuosien 2020 - 2029 investointiohjelmaan VTK Kiinteistöt Oy:n hankkeena, jolloin hankkeelle ei ole määrärahavarausta kaupungin investointiohjelmassa. Tilakeskuksen hankevalmistelussa on laskettu päiväkodille tavoitehinta 10,35 M€ (alv 0 %, KL103). Tavoitehinta alittaa tarveselvitysvaiheessa hankkeelle lasketun kustannusennusteen (10,5 M€ alv 0 %, KL103) 150 000 eurolla, 1,45 %:lla.

Jokiuoman päiväkodin hankesuunnitelma on valmisteltu teknisen lautakunnan hyväksyttäväksi kokoukseen 03.06.2020 ehdolla, että opetuslautakunta myös hyväksyy sen.

Hankkeesta tehdyt aikaisemmat päätökset: Jokiuoman päiväkodin tarveselvitys on hyväksytty opetuslautakunnassa 14.4.2020 § 10 ja teknisessä lautakunnassa 22.4.2020 § 6.

Hallintosäännön 10 luvun § 4 kohdan 2 mukaan tekninen lautakunta päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin yli 1 000 000 euroa (alv 0 %) maksavien toimi-tilainvestointihankkeiden hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 12

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Jokiuoman päiväkodin 25.5.2020 päivätty hankesuunnitelma ja tavoitehinta 10,35 M€ (alv 0%, KL103)

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet: Jokiuoman päiväkodin hankesuunnitelma 25.5.2020 liitteineen

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote tilakeskus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta / Kuntalaki 136§

Lisätiedot:
Janne Myllylä, 040 521 9722, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

JOKIUOMAN PÄIVÄKOTI

Martinlaakso

Vihertie 16, Vantaa

uudisrakennus

HANKESUUNNITELMA

25.5.2020

Sisällys

1 Hanketietokortti ... 4
2 Yhteenveto ... 5
2.1 Tiivistelmä ... 5
2.2 Hankkeesta aiemmin tehdyt päätökset ... 6
3 Perustelut tarpeelle ... 6
3.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset ... 6
3.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan ... 6
3.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan ... 7
4 Mitoitusperusteet ja tavoitteet ... 7
4.1 Päiväkodin toiminnallinen henkilömitoitus ... 7
4.2 Päiväkodin pedagogisen toiminnan ja toiminnallisuuden tavoitteet ... 7
4.3 Pihan toiminnalliset vaatimukset ... 8
4.3.1 Leikkipihat ... 8
4.3.2 Saatto- ja huoltopiha ... 8
4.4 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet ... 9
4.5 Puhtauspalvelun tavoitteet ... 9
4.5.1 Yleistä ... 9
4.5.2 Siivouskeskus/ Vaatehuoltotila ... 10
4.5.3 Jätehuollon tavoitteet ... 10
4.6 Lasten osallistaminen ja osallisuuden toteutuminen hankkeessa ... 10
5 Rakennus ... 11
5.1 Arkkitehtoniset tavoitteet ... 11
5.2 Suunnitteluohjeet ja yleiset rakennustekniset tavoitteet ... 11
5.3 Esteettömyys- ja käyttöturvallisuusvaatimukset ... 12
5.4 Muuntojoustotavoite ... 13
5.4.1 Rakenteiden muuntojousto ... 13
5.4.2 Tilojen muuntojousto ... 13
5.4.3 Talotekniikan muuntojousto ... 13
5.5 Elinkaaritavoitteet ... 13
5.6 Energiatehokkuustavoitteet ... 13
5.7 Palotekniset vaatimukset ... 14
5.8 Sisäilmatavoite ... 14
5.8.1 Yleistä ... 14
5.8.2 Valaistustavoitteet ... 14
5.8.3 Lämmönhallinnan tavoitteet ... 14
5.8.4 Kosteudenhallinnan tavoitteet ... 14
5.8.5 Äänitekniset tavoitteet ... 14
5.8.6 Sisätilojen rakennusmateriaalien päästöluokkavaatimus ... 15
5.8.7 Tiiveysvaatimus ... 15
5.9 Tieto/viestintätekniikkavaatimus ... 15
5.10 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset ... 15
5.11 Rakennetekniset tavoitteet ... 15
5.12 LVI-Tekniset tavoitteet ... 16

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 12 §

5.12.1 Yleistä ... 16
5.12.2 Lämmitysjärjestelmät ... 17
5.12.3 Vesi- ja viemärijärjestelmät ... 18
5.12.4 Ilmanvaihtojärjestelmät ... 19
5.12.5 Rakennusautomaatiojärjestelmät ... 20
5.13 Sähkötekniset tavoitteet ... 20
5.13.1 Yleistä ... 20
5.13.2 Aluesähköistys ja liittymät ... 20
5.13.3 Sähkönjakelu ja keskukset ... 21
5.13.4 Johtotiet ... 21
5.13.5 Johdot ja niiden varusteet ... 21
5.13.6 Valaistusjärjestelmät ... 21
5.13.7 Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta) ... 22
5.13.8 Yhteisantennijärjestelmä ... 22
5.13.9 Äänentoisto- ja AV-järjestelmä ... 22
5.13.10 Keskuskellojärjestelmä ... 22
5.13.11 Inva –WC -hälytysjärjestelmä ... 22
5.13.12 Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet ... 22
5.13.13 Kiinteistöautomaatiojärjestelmä ... 23
5.13.14 Rikosilmoitusjärjestelmä ... 23
5.13.15 Videovalvontajärjestelmä ... 23
5.13.16 Sähköiset ovilukitukset ja kulunvalvontajärjestelmä ... 23
5.13.17 Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä ... 23
5.13.18 Palohälytysjärjestelmä ... 23
5.13.19 Savunpoistojärjestelmä ... 23
5.13.20 Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät ... 23
5.14 Väestönsuoja ... 24
6 Rakennustyön aikaiset vaatimukset ... 24
6.1 Yleistä ... 24
7 Tontti ja rakennuspaikka ... 24
7.1 Sijainti ... 24
7.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, hallinta, rasitteet ... 25
7.2.1 Omistus ja hallintaoikeudet ... 25
7.2.2 Asemakaava ... 25
7.2.3 Jokiuoman uuden päiväkodin tontinkäyttöselvitys ... 26
7.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet ... 27
7.3.1 Rakennettavuus maaperän suhteen ... 27
7.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka ... 28
7.5 Vesihuolto ... 28
7.5.1 Hulevedet ... 29
7.6 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu ... 29
7.6.1 Liito-oravat ... 29
7.6.2 Vesi ... 30
7.6.3 Korkeusrajoitusalue ... 30
7.6.4 Melu ... 30
7.7 Väestönsuoja ... 30
7.8 Liittyvät hankkeet ... 30
8 Väistötilantarve ... 31

9 Rahoitus ja aikataulu 31
10 Kustannukset 31
10.1 Kustannusennuste 31
10.2 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset 31
10.3 Toimintakustannukset hallintokunnalle 31
10.4 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset 31
10.5 Investointi €/hoitopaikka ja oppilaspaikka 32
11 Riskit 32
11.1 Aikatauluun liittyvät riskit 32
11.2 Maaperään ja rakennettavuuteen liittyvät riskit 32
11.3 Työturvallisuustehtävät 32
11.4 Rakentamisen aikainen turvallisuus 32
12 Vastuuhenkilöt / työryhmä 32

Liitteet:

- Liite 1: Asemakaavakartta ja määräykset
- Liite 2: Tontti- ja johtokartat
- Liite 3: Tilaohjelma
- Liite 4: Tavoitehintalaskelma 19.5.2020
- Liite 5: Havat-riskikartta
- Liite 6: Osallisuussuunnitelma

Oheismateriaalit:

1. Vantaan kaupungin ohjeita suunnittelijoille 28.2.2020
2. Vantaan kaupungin konseptipäiväkodin käsikirja 18.4.2019
3. Vantaan kaupungin konseptipäiväkodin huonekortit 18.4.2019
4. Jokiuoman päiväkodin keittiön suunnitteluohjeistus 2020
5. Ohje lattialämmityksen suunnittelusta ja toteutuksesta 4.5.2020
6. Rakennusautomaation suunnitteluohjeistus 11.6.2018/14.1.2019
7. Pohjatutkimus ja perustamisolosuhteet, alustava 24.2.2020

1 Hanketietokortti

Kohteen nimi:

Jokiuoman päiväkoti

Jokiuoman päiväkoti tarvitaan vastaamaan Myyrmäen alueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvuun

Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018 - 2027,
Myyrmäen päiväkotiselvitys, päiväkotikiinteistöjen investointitarpeiden ja aikataulun tarkastelu, tilakeskus 2017

Tarpeen perustelut:
Myyrmäen suuralueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa vuosina 2019 - 2029 arviolta 752 lapsella. Jokiuoman uusi päiväkoti korvaa Jokiuoman vanhan päiväkodin ja Metsikköpolun päiväkodin ja vastaa alueen lapsimäärän kasvuun.

Käyttäjähallintokunta:
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Kaupunginosa:	**Kiinteistötunnus:**	**Tontin pinta-ala:**
MARTINLAAKSO 17	92-17-614-1	7794 m^2
Osoite ja tontti: Vihertie 16 01620 Vantaa	**Kaavatiedot:** Asemakaava 000743, lainvoimainen 29.9.1988 YS Sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialue, II, e=0.35	**Rakennusoikeus:** 2728 k-m^2 Tarkoitus purkaa 1990 valmistunut päiväkotirakennus 823 m^2 / 2650 m^3.

Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0 %)	**brm²**	**htm²**	**hym²**	**Investointikustannusennuste** hintataso KL103		
				€	**€ / brm²**	**€ / htm²**
Päiväkoti	2566	2014	1782	10 350 000	4034	5045
Päiväkodin tilapaikkamäärä				256 tilapaikkaa		

Väistötilan tarve:
Ei väistötilan tarvetta.

Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
Valtuuston 11.11.2019 hyväksymässä vuosien 2020 - 2023 taloussuunnitelmassa on vuosien 2020 - 2029 investointiohjelmaan merkitty Jokiuoman päiväkoti VTK Kiinteistöt Oy:lle vuodelle 2022.

Hankkeen toteutusaikataulu:
2020 - 2022 (rakentamisvaihe 2021 - 2022)

Ylläpitokustannukset:
116 731 € / vuosi

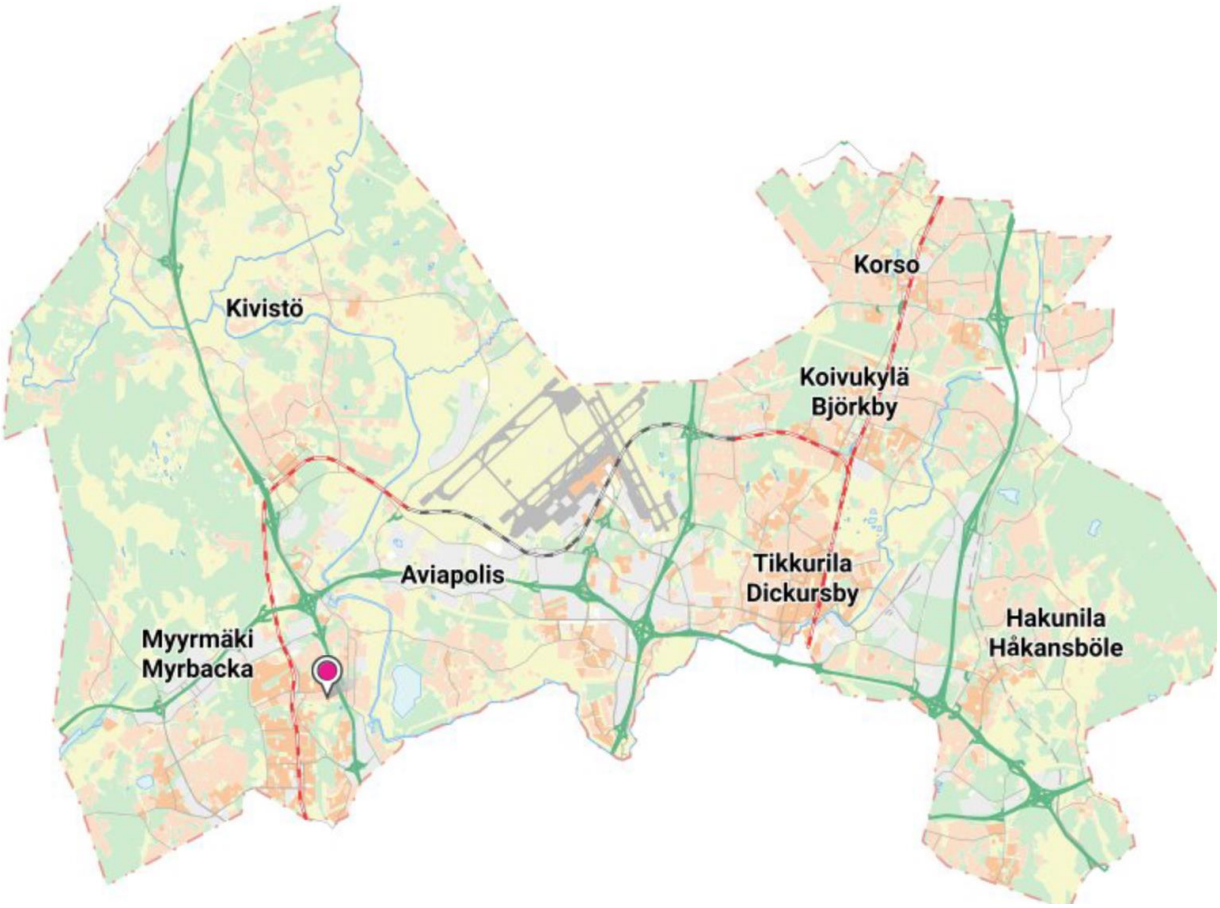
Toimintakustannukset hallintokunnalle:
Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin 450 000 €, kuluissa on huomioitu korvattavien Jokiuoman ja Metsikköpolun päiväkotien toimintakulut.

Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen:
~ 150 000 €

Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle (pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset yhteensä):

Vuokravaikutus	61 478 € / kk	737 731 € / v
Vuokravaikutus / tilapaikka	2882 € / vuosi	240 € / kk

Laatija(t):	**Päivämäärä:**
Ifa Kytösaho, Janne Myllylä	22.5.2020

Kuva 1: Päiväkodin sijainti, Vihertie 16, Martinlaakso, Länsi-Vantaa

2 Yhteenveto

2.1 Tiivistelmä

Jokiuoman päiväkodin uudisrakennuksen tarveselvitys on laadittu tilakeskuksessa yhteistyössä kasvatuksen ja oppimisen toimialan asiantuntijoiden kanssa.

Päiväkotiin tulee kahdeksan kotialuetta, yhteensä 256 tilapaikkaa. Päiväkoti valmistuu vuoden 2022 kesällä.

Jokiuoman päiväkoti tarvitaan vastaamaan Myyrmäen varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvuun. Mahdollisuuksien mukaan päiväkoti korvaa myös osittain nykyisiä tiloja. Myyrmäen päiväkotien palveluverkko on syntynyt 1980-luvulla ja 1990-luvun alussa.

Vantaan virallisen väestöennusteen 2019 - 2029 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä lisääntyy ennustekaudella 752 lapsella Myyrmäen suuralueella. Voimakkainta kasvu on Myyrmäen (389) ja Martinlaakson (213) kaupunginosissa.

Tontista on laadittu tontinkäyttösuunnitelma, jossa on tutkittu laajuudeltaan noin 2600 brm^2 suuruisen päiväkodin sijoittaminen tontille. Tontilla sijaitseva olemassa oleva päiväkoti on tarkoitus pitää toiminnassa, kunnes uudisrakennus on valmis. Tämä edellyttää erityisjärjestelyjä ja hyvää työmaansuojausta sekä tiedottamista.

Päiväkodin tontti kuuluu tällä hetkellä tiemelualueeseen, mutta sijoittamalla uudisrakennus tontin itälaidalle saadaan piha-alue suojattua päiväkotitoimintaan soveltuvaksi. Tontti kuuluu myös lentomelualueeseen, minkä vuoksi tontille tulee toteuttaa katoalueita lasten melusuojattuja leikkejä varten noin 100 m^2. Kylmät piharakennukset ja -katokset toteutetaan viherkattoisina.

Tilakeskuksen hankevalmistelussa on uudelle päiväkodille laskettu 19.5.2020 päivätty tavoitehinta alittaa tarveselvitysvaiheessa hyväksytyn 24.3.2020 päivätyn kustannusennusteen (10,35 M€, alv 0 %) yhteensä 150 000 € (1,45 %).

2.2 Hankkeesta aiemmin tehdyt päätökset

Jokiuoman päiväkodin tarveselvitys on hyväksytty opetuslautakunnassa 14.4.2020 § 10 ja teknisessä lautakunnassa 22.4.2020 § 6.

3 Perustelut tarpeelle

3.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018 - 2027) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna myös uusilla asuinalueilla. Kunnallista palveluverkkoa tukevat yksityiset päiväkodit. Varhaiskasvatuksen strategiana on lisätä yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta maltillisesti.

Palveluverkkoa kehitetään uudishankkeilla, joiden optimikoko on noin 160 - 192 tilapaikkaa. Mahdollisuuksien mukaan rakennetaan optimikokoa suurempiakin päiväkoteja. Jokiuoman päiväkodissa tilapaikkoja on 256. Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella.

Kohteen suunnittelussa noudatetaan tilakeskuksen yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa kehittämään päiväkotikonseptia. Ratkaisumallia toteutetaan useassa päiväkotihankkeessa ajalla 2020 - 2022. Martinlaaksoon rakennettava Jokiuoman päiväkoti on mukana hankkeessa.

3.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Vantaan virallisen väestöennusteen 2019 - 2029 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä lisääntyy ennustekaudella 752 lapsella Myyrmäen suuralueella. Voimakkainta kasvu on Myyrmäen (389) ja Martinlaakson (213) kaupunginosissa.

Taulukko1. Myyrmäen suuralueen, Martinlaakson ja Myyrmäen kaupunginosien varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kehitys Vantaan virallisen väestöennusteen 2019 - 2029 mukaan.

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Muutos 2019-2029
Myyrmäen suuralue	10kk-6v	3664	3730	3757	3818	3912	3975	4082	4162	4246	4331	4416	752
Martinlaakson kaupunginosa	10kk-6v	803	848	847	871	898	926	940	954	978	997	1016	213
Myyrmäen kaupunginosa	10 kk-6v	1065	1064	1069	1073	1120	1162	1227	1273	1329	1391	1454	389

Jokiuoman päiväkoti rakentuu Martinlaakson kaupunginosaan vastaamaan lähialueen kasvavan tilatarpeen lisäksi Myyrmäen suuralueen varhaiskasvatuspalveluverkon kasvaviin tilatarpeisiin. Uudishankkeella korvataan myös nyt tontilla sijaitseva vanha Jokiuoman päiväkoti sekä Metsikköpolun päiväkoti.

Myyrmäen päiväkotien palveluverkko on syntynyt 1980-luvulla ja 1990-luvun alussa. Osassa vanhoja tiloja on tarve vähentää lapsi- ja henkilökuntamäärää ilmanvaihdon riittävyyden vuoksi tai korvata niitä kokonaan uusilla tiloilla. Tarvittavien varhaiskasvatuspaikkojen määrään vaikuttaa lisäksi se, että varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä lapsista on viime vuosina kasvanut Myyrmäen suuralueella.

3.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan

Myyrmäen suuralueen päiväkotikiinteistöjen tarpeita on selvitetty vuoden 2020 alussa valmistuvassa alueellisessa päiväkotiselvityksessä (Tilakeskus 2020). Martinlaakson alueilla ei ole muita kiinteistöjä, joita voisi hyödyntää riittäviksi päiväkotitiloiksi.

Tontilla sijaitseva päiväkotirakennus on osakorjattu vuonna 2014, kyseessä on niin sanottu 10-päiväkoti. Jokiuoman päiväkodin tavoitevalmistumisaika on kesäkuu 2022.

4 Mitoitusperusteet ja tavoitteet

4.1 Päiväkodin toiminnallinen henkilömitoitus

Jokiuoman uuteen päiväkotiin tulee kahdeksan kotialuetta, yhteensä 256 tilapaikkaa.

Päiväkodissa on hoito- ja kasvatushenkilökuntaa 32 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelevät päiväkodin johtajat sekä puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökuntaa sekä vuosittain vaihtuvia opiskelijoita ja tilapäistä avustavaa henkilökuntaa, yhteensä noin 8 henkilöä. Henkilökunnan määrä yhteensä 40 henkilöä. Jokiuoman päiväkodissa käytössä on kahden johtajan malli, jossa johtamistehtävät on jaettu johtajien kesken.

Jokiuoman Päiväkoti toteutetaan osana tilakeskuksen ja varhaiskasvatuksen kehittämää päiväkotikonseptia. Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin päiväkotikonseptin myötä kehitettyyn tilaohjelmamalliin ja päiväkotien yleisiin suunnitteluohjeisiin sekä päiväkotien RT-ohjekorttiin.

4.2 Päiväkodin pedagogisen toiminnan ja toiminnallisuuden tavoitteet

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuslain mukaan päiväkodin oppimisympäristö on kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottava. Oppimisympäristö tukee lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen halua sekä ohjaa leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Esteettinen ja viihtyisä oppimisympäristö vaikuttaa myönteisesti oppimiseen ja henkiseen hyvinvointiin.

Päiväkodin tilasuunnittelun tehtävänä on tukea Vantaan varhaiskasvatuksen toiminta-periaatteita. Suunnittelulla mahdollistetaan päiväkodin oppimisympäristön muokkaaminen lapsiryhmän tarpeiden mukaiseksi. Joustavat ja muunneltavat oppimisympäristöt tarjoavat lapsille haasteita sekä antavat tilaisuuksia lasten omaehtoiseen pohdintaan, tutkimiseen, ongelmien ratkaisemiseen ja kokeiluun. Varhaiskasvatuksen toiminnassa oppimisympäristöjä rakennetaan yhdessä lasten kanssa. Esillä olevat lasten työt, rakennelmat ja leikit ovat osa oppimisympäristöä ja yksi pedagogisen dokumentoinnin väline.

Lapsiryhmä koostuu kahden kasvattajan muodostamasta ryhmästä, jossa tilamitoituksellinen tilapaikkamäärä on maksimissaan kuusitoista (16). Ryhmissä voi olla lapsia, jotka tarvitsevat kasvun ja kehityksen tukea. Kaksi lapsiryhmää muodostavat kotialueen, jossa he tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Pienimpien lasten kotialueet pyritään saamaan maan tasolle. Sisäänkäynnit järjestetään aidatun pihan kautta. Päiväkodissa ei ole erillistä pääsisäänkäyntiä.

Päiväkodin sydämen muodostavat ruokailutila, kotikeittiö ja sali. Tavoitteena on, että ne ovat yhdistettävissä. Päiväkodissa järjestetään myös koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia lapsille ja perheille. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteiskumppaneiden kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn.

Sydänalue ja yksi kotialue ovat myös asukkaiden monipuolisessa käytössä päiväkodin käyttöajan ulkopuolella. Tilat tulee rajata päiväkodin muista tiloista ja Iltakäytön sisäänkäynti nimetään suunnitteluvaiheessa.

4.3 Pihan toiminnalliset vaatimukset

4.3.1 Leikkipihat

Lasten leikkipiha suunnitellaan virikkeiseksi, monipuoliseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Liikkumisen ohjaukseen sekä valvottavuuteen ja ilkivaltaan ehkäiseviin tekijöihin kiinnitetään erityistä huomiota.

Pihalle suunnitellaan yhtenäisiä kasvillisuusalueita ja istutettaviksi kasveiksi valitaan lajikkeita, jotka viihtyvät tontin olosuhteissa. Piha toteutetaan Vantaan kaupungin pihakortin mukaisesti sekä otetaan ohjeellisena huomioon pihaan kohdistuvat kaavamääräykset. Tonttivedet imeytetään oman tontin alueella Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti.

Pihalle sijoitetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen ”piha”-huonekortin mukaiset rakennukset, jotka voivat sijaita myös osana päiväkotirakennusta: pihavarastot (leikki- ja ulkoiluvälineet), vaunuvarastot, sadekatos/aurinkosuoja. Piha vaatii selkeästi merkityt ja turvalliset tilat pyörien säilytykseen.

Pihaa on varattava 20 m^2 lasta kohti.

4.3.2 Saatto- ja huoltopiha

Päiväkodin huoltopiha sijoittuu tontin koillisnurkkaan. Huoltoliikenteelle avataan oma liityntäyhteys Vihertieltä. Huoltopihan yhteydessä voi olla henkilökunnan autopaikkoja.

Saattoliikenteen pysäköintipaikoille toteutetaan oma liityntä Vihertieltä. Saatto- ja huoltoliikenne eivät saa ristetä. Saatto- ja huoltopihan välille ei toteuteta ajoyhteyttä kiinteistöhuoltoa varten, kävely-yhteyden turvallisuutta voidaan lisätä esimerkiksi ajoyhteyden estävällä kasvillisuudella tai muurilla.

Päiväkodin keskeisen sijainnin vuoksi tontille toteutetaan saatto- ja henkilökunnan pysäköintiä varten 19 - 27 autopaikkaa. Mitoitusperusteena on 1-2 saatto-ap / kotialue ja 1 henkilökunta-ap / kotialue, 2 autolämmitystolppaa (keittiö+johtaja) sekä 1 le-autopaikka. Lisäksi toteutetaan yksi sähköauton yksi pikalatauspiste.

Pyörätelinepaikkoja toteutetaan 20 paikkaa. Lisäksi päiväkodin pihaporttien viereen toteutetaan katos, mihin voi kiinnittää viisi pyörän lastenkuljetuskärryä.

4.4 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet

Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö (kuumennuskeittiö). Keittiössä valmistetaan vain energialisukkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat. Pääruoka-annokset tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta. Ateriat toimitetaan kuumana tai kylmänä (cook and chill). Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimiteen lämpökuljetuslaatikoissa.

Huomioitavat ateriahuollon tilatarpeita suunnitellessa:

- Keittiön sijainti on oltava hyvän huoltoyhteyden päässä.
- Jätehuolto ja rullakko/laatikko varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille.
- Pääruokasalinpuolella keittiöseinän vieressä tai keskilattialla tulee olla ateriabuffet (ei avaudu keittiötiloihin).
- Päiväkärryjä käytetään pienten lasten aterioiden kuljetukseen kerroksissa ja alakerran tiloissa. Ryhmien määrä ja sijainti selviävät myöhemmin.
- Sekä ruokasaliin että kerroksien aulatiloihin asennetaan käsipesualtaat. (varustettu sähköisellä hanalla)
- ruokasalin kotikeittiön yhteyteen varataan kotitalouskylmäkaappi välipalojen säilytystä varten.

Katso liittyvät asiakirjat 04 Keittiön suunnitteluohjeistus.

4.5 Puhtauspalvelun tavoitteet

4.5.1 Yleistä

Turvalliset ja puhtaat tilat luovat puitteet varhaiskasvatukselle.
Puhtaanapidolla ylläpidetään rakennuksen hygieenisyyttä, siellä työskentelevien henkilöiden työturvallisuutta, viihtyisyyttä ja rakennuksen edustavuutta. Rakennuksen siivottavuus on hyvä, jos tilat voidaan siivota taloudellisesti, tehokkaasti koneita apuna käyttäen. Puhtauspalvelujen työturvallisuus tulee ottaa huomioon suunnittelussa mm; liikkumisen ja työskentelyn esteettömyys, työergonomia siivoustilojenriittävyys- ja saavutettavuus

Pistorasioiden sijoittelu, niin että kaikissa tiloissa on riittävä määrä, tilojen kokoon nähden ja pistorasiat ovat oikealla korkeudella.

Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista.
Lattiamateriaalin on oltava kulutuksen kestävä, eikä lattian vahaustarvetta saa olla.

Tavarantoimittajien kulku huoltopihalta, ei kuitenkaan keittiön kautta.

4.5.2 Siivouskeskus/ Vaatehuoltotila

Siivouskeskus tulee sijoittaa aina 1. kerrokseen, mikäli se vain on mahdollista.

Siivouskeskuksen suunnittelussa tulee ottaa huomioon tilan m^2-määrä. Samaan tilaan tulee päiväkodin vaatehuoltotila. Tilassa tulee eriyttää puhdas ja likainen puoli. Siivouskeskus toimii myös laitoshuollon varastotilana, jossa säilytetään käsipaperia, wc-paperia ja käsisaippuat. Siivouskeskuksessa pestään päivittäin siivouksen ja päiväkodin pyykkiä, joten tilan ilmanvaihdon tulee olla hyvä. Siivouskeskukseen pitää olla huoltoliikenteeltä suora sisäyhteys.

Siivouskeskus ja yhdistetty vaatehuoltotila toimiin myös päiväkodin puhtaiden liinavaatteiden säilytystilana, joten tilassa tulee olla kaappitilaa puhtaille liinavaatteille, sekä tilaa likaisille pyykkisäkeille.

4.5.3 Jätehuollon tavoitteet

Jätteiden laaja kierrättäminen tulee ottaa suunnittelussa huomioon. Varhaiskasvatuksen oppimisen yhtenä tavoitteena on kierrättämisen opettelu, joka tulee tänä päivänä päiväkotirakentamisessa myös mahdollistaa.

Tontinkäyttöselvityksessä päiväkodin jätteille on osoitettu tilavaraus syväkeräyssäiliöille huoltopihan yhteyteen. Vaihtoehtoisesti jätehuolto voidaan toteuttaa jätekatokseen. Tarvittavat jätesäiliöt ovat 5 m^3 sekajätteelle, 800 l biojätteelle, 3 m^3 kartonkijätteelle ja puolitettu säiliö 1,5 m^3 muovi- ja 1,5 m^3 metallijätteelle, sekä 600 l säiliö paperijätteelle. Syväkeräyssäiliöiden pieniin kansiin lukitus kiinteistön sarjaan ja lukkojen päälle kumilätkät, estämään lukkojen jäätyminen.

Jätepisteiden tulee sijaita lähellä keittiötä ja kulku jätepisteelle tulee olla mahdollisimman lyhyt. Syväsäiliöiden tyhjennyksissä tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde, sekä talvilumenpoistoon vaadittava tila.

Tarkemmat tilakohtaiset määrittelyt ja varusteet löytyvät Ohjeita suunnittelijoille -asiakirjasta.

4.6 Lasten osallistaminen ja osallisuuden toteutuminen hankkeessa

Osallisuuden toteuttamisessa ja menetelmien valinnassa lasten lisäksi huomioidaan päiväkodin henkilöstö, lasten huoltajat ja lähialueen asukkaat sekä mahdolliset muut päiväkodin lähiympäristön toimijat. Hankesuunnitelman liitteeksi on laadittu osallisuussuunnitelma, josta käyvät ilmi osallisuuden toteuttamisen vaiheet, toimintatavat ja vastuualueet.

Osallisuussuunnitelma, liite 6.

5 Rakennus

5.1 Arkkitehtoniset tavoitteet

Martinlaakso on täydentyvää kaupunkialuetta.
Päiväkodin tonttia ympäröivä olemassa oleva rakennuskanta käsittää sekalaisia rivi- ja omakotitaloja. Tontti rajautuu etelälaidaltaan Jokiuoman puistoalueeseen.

Uudisrakennuksen tulee noudattaa Vantaan arkkitehtuuriohjelman periaatteita ja sen tavoitetta laadukkaasta ja ilmaisuvoimaisesta arkkitehtuurista: ”*Luomme ilmaisuvoimaisella ja kekseliäällä arkkitehtuurilla vantaalaista identiteettiä. Anonyymin modernismin sijaan tavoittelemme erilaisuutta ja elämyksiä sekä luomme paikkoja ja tiloja, joissa viihdytään ja jotka palvelevat sosiaalista integroitumista. Luomme arkkitehtuuria teknisesti koetelluin ratkaisuin.*” Päiväkodin tulee olla luonteeltaan julkinen rakennus, ja arkkitehtuuriltaan ohjelman periaatteen mukainen.

Päiväkodin arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista. Sekä rakennuksen että päiväkodin piha-aidan sisäänkäyntejä tulee korostaa arkkitehtuurin keinoin. Julkisivusommittelun tulee olla pienimittakaavaista ja kävelymiljöötä korostavaa. Pihavarastot tulee tehdä viherkattoisina. Piharakennukset ja sääsuojat tulee suunnitella osin kiviaineisina ja arkkitehtuurilta korkealuokkaisina, samoin huoltoalueen rajaukset.

Pihakatokset ja piharakennukset muodostavat pysäköintialueiden ja leikkipihan väliin kaupunkikuvallisen rakennusrivistön, jolla on tarkoitus muodostaa päiväkotitontille pientaloja muistuttavaa rakeisuutta.

5.2 Suunnitteluohjeet ja yleiset rakennustekniset tavoitteet

Päiväkodin suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen Ohjetta suunnittelijoille sekä konseptipäiväkoti-käsikirjan suunnitteluohjeistusta.

Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin.

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin.

Päiväkodin tilojen tulee olla esteettömiä ja saavutettavia.

Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

Päiväkodin tilat suunnitellaan akustisesti toimiviksi ja niissä noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta ja ohjetta rakennuksen ääniympäristöstä.

Rakennus-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, valaistukseen sekä äänenvaimennukseen.
Piharakennusten ja -rakennelmien katot toteutetaan viherkattoisina.

5.3 Esteettömyys- ja käyttöturvallisuusvaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL 117 § Esteettömyys) on määritelty rakentamiselle asetettavat vaatimukset. MRL:n mukaan rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten henkilöiden kannalta. Valtioneuvoston asetus 241/2017 esteettömästä rakennuksesta ja asetus 1007/2017 rakennuksen käyttöturvallisuudesta tulivat voimaan tammikuussa 2018.

Esteettömyys- ja käyttöturvallisuuden osalta noudatetaan mm. seuraavia vaatimuksia:

Rakennukseen on oltava vähintään 1 200 millimetriä leveä, helposti havaittava, pinnaltaan tasainen, kova ja luistamaton kulkuväylä tontin tai rakennuspaikan rajalta sekä tilasta ja alueelta, joka palvelee rakennuksen käyttöä. Ulkotilassa sijaitsevan kulkuväylän kaltevuus saa olla enintään viisi prosenttia. Jos kulkuväylällä on porras, sen yhteydessä on oltava luiska tai kiinteästi asennettu pyörätuolin ja pyörillä varustetun kävelytelineen käyttäjälle soveltuva henkilöiden nostoon tarkoitettu laite.

Rakennuksen sisäänkäynnit suunnitellaan esteettömiksi. Sisäänkäyntien yhteyteen toteutetaan avautumispuolelle vähintään 1500*1500 mm levyinen tasanne. Kynnysten korkeudet toteutetaan korkeintaan 20 mm korkuisina. Esteettömien kulkureittien ovet toteutetaan vapaalta leveydeltään vähintään 850 mm levyisinä.

Portaan ja tasanteen sivureunat on varustettava korotuksella, joka estää luistamisen reunan yli, jos tason ja kaiteen tai seinän välisestä raosta mahtuu leveydeltään yli 50 millimetrin kokoinen kuutio. Portaan tasanteelle aukeavan oven etäisyyden luiskan tai porrassyöksyn yläreunasta on syöksyn sivuseinällä oltava vähintään 400 millimetriä ja päätyseinällä vähintään 1 500 millimetriä. Uloskäytävän kulkureitillä olevan oven eteen ja taakse on varattava vähintään 800 millimetrin pituinen tasanne.

Portaassa ja luiskassa on oltava käsijohde koko pituudella ja molemmilla puolilla syöksyä. Julkisissa ja lasten käyttöön tulevissa tiloissa on oltava kaksi käsijohdetta päällekkäin lasten ja pyörätuolilla liikkuvien huomioon ottamiseksi. Käsijohteesta on saatava tukeva ote. Käsijohteen ja sen päätteen on oltava turvallinen ja sen on jatkuttava syöksyn vähintään 300 mm alkamis- ja loppumiskohdan ohi. Johteen on jatkuttava yhtenäisenä välitasanteella.

Kaksikerroksiseen rakennukseen toteutetaan hissi (kevyt hissi). Esteetön wc-tila toteutetaan molempiin kerroksiin. Esteettömien wc-tilojen tulee yhdessä muodostaa kokonaisuus, jossa rakennuksesta löytyy kummaltakin puolelta lähestyttävä wc-istuin.

Lisäksi noudatetaan soveltaen vanhentuneita esteettömän rakentamisen ohjeistuksia kuten RakMK F1Esteetön rakennus, Määräykset ja ohjeet 2005, sillä poikkeuksella, että rakennuksen lattiapintojen ja rakennukseen liittyvien ulkopuolisten kulkuväylien tulee olla täysin tasaisia. Lattia- ym. pinnasta kohoavia saumalistoituksia, kynnyksiä ym. ei

saa olla. Ovien kynnyksettömyyden toteuttamisessa noudatetaan RT-ohjekortin, Vanhusten palveluasuminen RT 93–11134, kuvan 85 mukaan. Eteis- ym. matot tulee olla upotettuna lattiapinnan tasoon.

5.4 Muuntojoustotavoite

5.4.1 Rakenteiden muuntojousto

Kantavat seinälinjat sijoitetaan ulkoseinälinjoille ja rakennusrungon syvyyden vaatiessa rakennusrungon sisällä kantava linja toteutetaan teräspalkeilla ja pilareilla. Poikittaiset jäykistävät seinälinjat ovat sallittuja vain esim. porrashuoneen seininä. Jäykistävät seinät ovat ulkoseinälinjoilla tai käytetään mastojäykistystä. Maantasokerroksen vapaa korkeus valitaan siten, että talotekniikalla on riittävästi tilaa korkeussuunnassa.

5.4.2 Tilojen muuntojousto

Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin.

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin. Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

5.4.3 Talotekniikan muuntojousto

Talotekniikan nousukuilut mitoitetaan ja sijoitetaan niin, että myöhemmät asennustyöt ovat joustavasti tehtävissä.

5.5 Elinkaaritavoitteet

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentävien rakennusosien osalta 50 vuotta. Vahvavirtakaapeliverkon ja sähkökeskusten tekninen tavoitekäyttöikä on 40 vuotta. LVI-runkokanava-, putki- ja johtoverkkojen tekninen tavoitekäyttöikä 50 vuotta.

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa tämän päivän päiväkotirakentamisen tasoa. Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

5.6 Energiatehokkuustavoitteet

Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017); Opetusrakennus ja päiväkoti (luokka 6) mukaan päiväkodin energiatehokkuuden vertailuluku saa olla enintään 100 kWhE/(m², a). Jokiuoman päiväkodin rakennuksen tavoitteellinen laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) on 80 kWhE/m2 a. Energiatehokkuuden suunnittelu edellyttää kaikkien suunnittelualojen saumatonta yhteistyötä.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkopaneeleilla, joilla tuotetaan rakennuksen kesäaikaisen peruskulutuksen mukaan mitoitettu sähköenergiamäärä.

5.7 Palotekniset vaatimukset

Rakennuksen paloluokka on P1 tai P2 suunnitteluratkaisusta riippuen. Koko rakennuksessa on automaattinen sammutuslaitteisto (sprinkler) ja paloilmoitinjärjestelmä. Palo-osastointi tehdään paloteknisen suunnitelman mukaan. Palo-osastojen läpivienneistä laaditaan toteutuskelpoinen palokatkosuunnitelma. Teräsrakenteiden palosuojaus toteutetaan palosuojamaalilla.

5.8 Sisäilmatavoite

5.8.1 Yleistä

Tilojen sisäilman tulee täyttää Sisäilmastoluokituksen 2018 sisäilmaluokan S2-vaatimukset muutamin poikkeuksin.

5.8.2 Valaistustavoitteet

Valaistustavoitteet ovat standardin SFS-EN 12464-1 (Valo ja valaistus, Osa 1) mukaiset.

5.8.3 Lämmönhallinnan tavoitteet

Sisälämpötilan lämmönhallinnan yläraja sisäilmaluokka S3:sen mukaan.

5.8.4 Kosteudenhallinnan tavoitteet

Tilat toteutetaan julkaisun RIL 250 - 2011 kosteudenhallinta- ja homevaurioiden estäminen, kosteusriskiluokan R2 mukaisesti sääsuojan alla. Noudatetaan Kuivaketju 10 -toimintatapaa tai vastaavaa toimintatapaa.

5.8.5 Äänitekniset tavoitteet

Noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta 796/2017 rakennuksen ääniympäristöstä perusteluineen ja ohjeineen.

Ympäristöministeriön asetuksessa edellytetään muun muassa, että opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- ja toimistotilojen ääneneristys on suunniteltava ja toteutettava tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen siten, että niissä saavutetaan toimintaa vastaava riittävän hyvä ääniympäristö. Rakennuksen opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- ja toimistotilojen melun- ja tärinäntorjunta on suunniteltava ja toteutettava tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen siten, että niissä saavutetaan toimintaa vastaava riittävän hyvä ääniympäristö ja käyttötarkoitus huomioon ottaen riittävä puheenerotettavuus. (Yma 796/2017)

Asetuksen perustelumuistiossa todetaan, että uuden rakennuksen taloteknisistä laitteista tai hissistä aiheutuva keskiäänitaso ei saisi ylittää 28 desibeliä. Puheenerottavuutta koskevan vaatimuksen täyttymiseksi käytettäviä arvoja perustelumuistion mukaan.

Taulukko 4. Ympäristöministeriön asetuksen 796/2017 vaatimukset erilaisten tilojen akustisista ominaisuuksista koskien jälkikaiunta-aikaa ja puheensiirtoindeksiä.

Huonetila	Jälkikaiunta-aika T (s)	Puheensiirtoindeksi STI
Opetus- tai kokoustila	0,5 - 0,7	≥ 0,7
Ruokailu- tai liikuntatila	≤ 1,2	≥ 0,6
Potilashuone, hoito- tai harrastustila	≤ 0,8	≥ 0,6
Toimistotila	≤ 0,6	≤ 0,5

Ympäristöministeriön ohje rakennuksen ääniympäristöstä määrittelee mm. seuraavaa:

Päiväkodin varhaiskasvatuksen opetustiloissa kommunikoinnin tulee olla vaivatonta. Päiväkodin varhaiskasvatuksen opetushuoneen jälkikaiunta-ajan T ohjearvo on pienempi tai yhtä suuri kuin 0,6 sekuntia.

Opetustiloissa kommunikoinnin opettajan ja oppilaan, sekä oppilaiden välillä tulee olla vaivatonta. Opetustilan jälkikaiunta-ajan T ohjearvo on välillä 0,5 - 0,7 sekuntia ja puheensiirtoindeksin STI ohjearvo on suurempi tai yhtä suuri kuin 0,7. Avoimissa oppimisryhmissä puheenerotettavuuden lukuarvo koskee yksittäistä oppimisryhmää lyhyillä etäisyyksillä. Oppimisryhmien välillä pyritään siihen, että puheen erotettavuus on mahdollisimman pieni. Luentosaleissa puheenerotettavuutta koskeva vaatimus on tarkoituksenmukaista toteuttaa käyttämällä sähköistä äänentoistoa, jos lukuarvot eivät toteudu huoneakustisella suunnittelulla. Kokoustilan jälkikaiunta-ajan T ohjearvo on välillä 0,5 - 0,7 sekuntia ja puheensiirtoindeksin STI ohjearvo on suurempi tai yhtä suuri kuin 0,7.

5.8.6 Sisätilojen rakennusmateriaalien päästöluokkavaatimus

Rakennusmateriaalien tulee täyttää Sisäilmastoluokituksen 2018 päästöluokan M1 vaatimukset.

5.8.7 Tiiveysvaatimus

Noudatetaan ympäristöministeriön asetusta uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017). Ilmanpitävyys varmistetaan tiiveysmittauksilla.

5.9 Tieto/viestintätekniikkavaatimus

(Rakennukseen tulee kattava langaton verkko. Sisäverkkokaapelointi ja mobiilitukiasema tulee toteuttaa siten, että matkapuhelimien kuuluvuus sisätiloissa on hyvä.)

Noudatetaan viestintäviraston lainmukaisia määräyksiä, erityisesti määräystä 65 rakennuksen sisäverkkokaapeloinnista.

5.10 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa Vantaan konseptipäiväkodin käsikirjassa määriteltyä tasoa. Rakennus-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, valaistukseen sekä äänenvaimennukseen.

5.11 Rakennetekniset tavoitteet

Uusi päiväkotirakennus perustetaan joko teräs- tai teräsbetonipaaluilla ennen suunnitteluvaihetta laadittavan perustamistapalausunnon mukaisesti. Perustukset routasuojataan ja rakennus salaojitetaan. Maata vasten rakennettavat rakenteet vesieristetään ja rakenteet otetaan salaojituksessa huomioon. Valittavan kantavan rakenteet mukaan valitaan joko jatkuvat anturalinjat tai pilarianturat.

Rakennuksen alapohja tehdään kantavana alustatilallisena koneellisella ilmanvaihdolla ja radoninpoistolla varustettuna. Ryömintätilan perusmaan päälle asennetaan 150 mm

kevytsorakerros alustatilan kosteudenhallintaa varten. Perusmaa kallistetaan salaojiin päin.

Runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys valitaan siten, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikittaisia ja pitkittäisiä kantavia seinälinjoja ei pääsääntöisesti sallita estämään muuntojoustavuutta. Runkojärjestelmänä suositellaan käytettäväksi pilari-palkki-järjestelmää rakennusrungon sisällä. Rakennus on kaksikerroksinen ja rakennukseen tulee hissi.

Ulkoseinälinjoilla on kantavana rakenteena joko pilari-palkki-rakenneratkaisu ja nauhaelementit tai teräsbetoninen sandwich-elementti kantavalla sisäkuorella.

Yläpohjan päälle asennetaan yhtenäinen kermikerros estämään mahdolliset vesivuodot kerroksiin.

Rakennukseen suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina. Erityistä huomiota on kiinnitettävä rakenteiden ja rakennusmateriaalien pysymiseen kuivina koko rakennustyön ajan. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Julkisivu- ja runkomateriaalivalinnassa on vältettävä palonleviämisen kannalta epäedullisia materiaaleja. Ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen kiinnitetään erityistä huomiota ja tiiveyden varmistamiseksi laaditaan detaljit kaikista erilaisesta liitos- ja epäjatkuvuuskohdista. Rakenneratkaisuissa noudatetaan YM:n, RakMk:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Lämmöneristeiden ja rakenteiden kastumisen estämiseksi hankkeessa edellytetään sääsuojan alla rakentamista ja Kuivaketju 10 -järjestelmän tai Kosteusjumppa-järjestelmän noudattamista, lisäksi on mahdollisuus hyväksyttää myös oma kosteudenhallintamenettelynsä, jonka periaatteet noudattavat kuivaketju 10.fi sisältöä.

Talotekniikan nousukuilut minimoidaan ja keskitetään. Talotekniset linjat viedään ulkovaipan sisäpinnan sisäpuolella.

Rakennuksen paloluokka on P2 tai P1, paloluokka tarkentuu suunnitteluvaiheessa. Rakennustöiden puhtausluokka on P1.

5.12 LVI-Tekniset tavoitteet

5.12.1 Yleistä

LVI-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet; lämmityksen, sisäilman laadun, sekä vesi- ja viemäritoimintojen osalta. Olosuhteet luodaan energiatehokkaalla tavalla. Tavoite huomioidaan suunnittelussa, sekä laite- ja järjestelmähankinnoissa ja -asennuksissa. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden, sekä energian ja veden käytön etäseurannan.

Suunnittelu- ja toteutustyössä noudatetaan Vantaan kaupungin suunnitteluohjetta, jossa on esitetty yksityiskohtaisemmat ohjeet ja energiatavoitteet.

5.12.2 Lämmitysjärjestelmät

Rakennus liitetään Vantaan Energian kaukolämpöverkoston piiriin.

Kuva 2. Alueen KL-johtokartta; nykyisen tonttijohdon sijoitus kiinteistölle

Nykyinen kaukolämpösopimus irtisanotaan ja kiinteistölle tehdään uusi kaukolämpösopimus ja -liittymä. Liittymä mitoitetaan uuden rakennuksen lämmityksen tehon tarpeen mukaan. Liittymätöistä ja sopimuspäivityksestä sovitaan hyvissä ajoin Vantaan Energian kanssa.

Lämmönjakokeskus sijoitetaan rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen, sille varattuun erilliseen tekniseen tilaan. Käynti tilaan rakennuksen ulkopuolelta.

Lämmitysjärjestelmät varustetaan omilla erillisellä lämmönsiirtimillä (lämmitys, ilmanvaihdon lämmitys, sekä lämpimän käyttöveden valmistus).

Tarkempi tilakohtainen lämmitystaparatkaisu määritetään suunnitteluvaiheen aikana. Lämmönjakotapa; Lämmönjakotapa voi olla joko koko rakennusta kattava täysimittainen lattialämmitysjärjestelmä, tai järjestelmä, jossa osassa tiloja lämmönjakotapa lattialämmitys, osaan tiloja radiaattoripatterilämmitys. Lattialämmityksen piiriin kuuluvat mm; märkäeteiset, päiväkodin leikki- ja lepohuoneet.

Lattialämmitysjärjestelmän suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupunki, Tilakeskus; Ohje lattialämmityksen suunnittelusta ja toteutuksesta Vantaan kaupungin rakennuskohteissa.

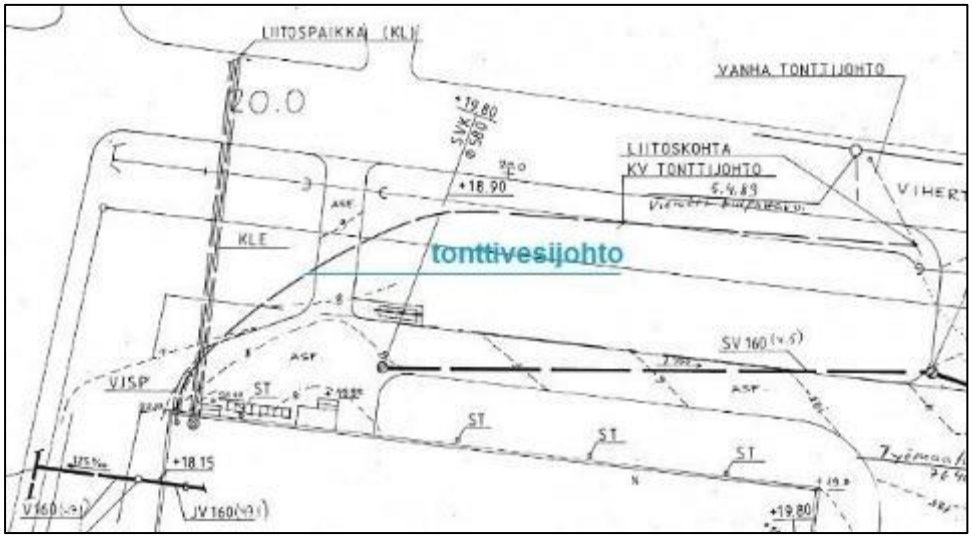
Eteistiloihin asennetaan kiertoilmalämmittimet, jotka liitetään ilmanvaihdon lämmityspiirin yhteyteen.

5.12.3 Vesi- ja viemärijärjestelmät

Rakennus liitetään kunnallisen vesi- ja viemärijärjestelmän piiriin. Liitospaikat uuden rakennuksen sijoituspaikan mukaan. Alla olevissa kuvissa esitys nykyisistä suunnitelman mukaisista tonttijohdoista.

Kuva 3. Alueen vesi-, viemäri- ja hulevesienjohtokartta

Kuva 4. Nykyisen rakennuksen tonttivesijohto ja -viemäri (asemapiirustus)

Vesi- ja viemäriliittymäsopimus ja liittymät päivitetään uudelle rakennettavalle päiväkodille. Liittymäjohtojen koko ja liitospaikat suunnitellaan uuden rakennuksen tarpeiden mukaan. Lisäksi ne esitetään, sekä pyydetään lausuma HSY:ltä, ja sovitaan asennusajankohdasta.

Vesimittari sijoitetaan lämmönjakokeskukseen. Mittari mallia ’ultraääni’ (hankitaan HSY:ltä), liitetään automaatio-ohjelmiston ja etäluennan piiriin. Lämpimän käyttöveden kv-syöttöjohto varustetaan kiinteistöautomaation luennan piiriin liitettävällä veden mittauksella. Tonttivesijohto varustetaan tarvittaessa ’itse säätyvällä’ saattolämmityskaapelilla.

Siivouskomerot ja -keskus varustetaan Vantaan kaupunki/”PK 2017 huonekortit” mukaisin vesi- ja viemärilaittein, -kalustein ja asennuksin. Lisäksi pesukoneen kytkentää varten siivouskeskukseen asennetaan vierekkäin kylmä- ja kuumavesihana. Siivouskomeroiden ja -keskusten suunnitteluvaiheessa, kaivojen ja kalustuksen tarkempien paikkojen, sekä kalusteiden tyyppien määritys tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, puhtaanapitoasiantuntijan ohjaamana.

Keittiö- ja ruokailutilojen tarkemmat määritykset tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, keittiöasiantuntijan ohjaamana.

Hulevesiä viivytetään kiinteistön alueella. Järjestelmä suunnitellaan ja varustetaan viivytysjärjestelmällä. Viivytyksen suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia. Viivytysjärjestelmän tyyppi määritetään suunnitteluvaiheen aikana.

5.12.4 Ilmanvaihtojärjestelmät

Rakennus varustetaan koneellisella energiatehokkaalla tulo- ja poistoilmanvaihdolla.

Tilakohtainen raitisilmavirta lepo-, ryhmä- ja opetustiloissa tilojen käyttöaikoina on 8 dm^3/s, hlö, kuitenkin aina vähintään 3 dm^3/s, m^2. Ilmanvaihdon käyntiä ohjataan käyttöaikojen mukaisesti rakennusautomaatiojärjestelmän aikaohjelmalla. Tilat varustetaan tilakohtaisella lämpötila- ja CO2 mittauksella. Ilmanvaihdon tehoa ohjataan rakennusautomaatiojärjestelmään aseteltujen raja-arvojen perusteella esimerkiksi siten, että palvelualueen tilakohtaisen mittauksen heikoin ilmanlaadun mittaustulos (PPM yläraja) ohjaa/korottaa ilmanvaihtokoneen tuottamaa ilmamäärää.

Vaihtoehtoinen toteutustapa kotialueen tilojen ilmanvaihdon tarpeenmukaiseen ohjaukseen ovat IMS-laitteet, joilla ilmanvaihtoa ohjataan tilakohtaisesti ko. tilan mittaustiedon perusteella.

Ilmanvaihdon henkilömääräistä mitoitusperustetta sovelletaan kaikkiin tiloihin, joita käyttäjän mukaan tullaan käyttämään lasten ja nuorten oleskeluun.
Muiden tilojen osalta, mitoitus toteutetaan vallitsevien ohjeiden ja säädösten mukaisesti.
Tilojen ulkopuolelle asetetaan huonetilaa osoittavan kilven alapuolelle tilan maksimihenkilömäärää osoittava kilpi. Henkilömäärä määritetään tilan raitisilmamäärän perusteella (8 dm^3/s, hlö).

Yhtenäisiin toiminnallisiin tiloihin asennetaan palvelualueen ilmanvaihdon käyntiä ohjaavat lisäaika-ajastinkytkimet (0…3 h), joilla ilmanvaihdon käyttöä voidaan ohjata tilasta käsin, normaalikäyttöaikojen ulkopuolella.

Tilojen käytön ulkopuolinen tuuletuskäyttö toteutetaan ohjelmallisesti minimivaatimuksen mukaiseen tasoon.

Keittiön ilmanvaihto varustetaan (0…2h) lisäaikakäyttökytkimellä, sekä ilmanvaihdon tehostustoiminnon kytkimellä, mikä mahdollistaa ilmanvaihdon lisäaika- ja tehostustoiminnon keittiötiloista ohjattuna.

5.12.5 Rakennusautomaatiojärjestelmät

Automaatio, toiminnot, lvi-tekniikan laitteet, varusteet ja ohjelmat suunnitellaan ja rakennetaan Vantaan kaupungin käytössä oleviin järjestelmiin ja toimintoihin yhteensopiviksi. Järjestelmä mahdollistaa laitteiden ja järjestelmien tarpeenmukaisen etäseurannan ja -ohjaukset, hälytystoiminnot siirtoineen, sekä energian ja veden käytön seurannan ja tietojen taltioinnin myöhempää tarkastelua varten, ’pilvitoimintona’ verkkoyhteyttä käyttäen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta. Kiinteistöautiojärjestelmän suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungilla käytössä olevaa suunnitteluohjetta.

5.13 Sähkötekniset tavoitteet

5.13.1 Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

Päiväkodin sähköjärjestelmien suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan moduulipäiväkotikonseptin edellyttämät tavoitteet. Keskusyksiköt ja johtotiet sijoitetaan siten, että em. tavoitteet täyttyvät. Kaapeloinnissa ja laite/kojesijoittelussa huomioidaan muuntojoustavuus.

5.13.2 Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon nykyisen säilytettävän liittymän kautta ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla alueen nykyinen valaistus huomioiden. Valaisimien tulee olla ilkivaltaa kestävää rakennetta.

Kaapeloinnissa tulee huomioida pylväsvalaisimien ja autolämmityspistorasioiden lisäysmahdollisuus tulevaisuudessa. Kahdelle autopaikalle asennetaan sähköautojen pikalatauslaitteisto.

5.13.3 Sähkönjakelu ja keskukset

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Rakennus varustetaan pää- ja ryhmäkeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön ja kaapeloinnin minimointi sekä modulaarisuus.

Rakennus varustetaan sähköntoimittajan päämittauksen lisäksi kiinteistöautomaatioon liitettävillä energian kulutuksen seurantamittareilla. Alamittausten määrä arviolta 10 – 20 kpl riippuen suunnitteluaikana määritettävistä tarpeista.

Alamittauksilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

5.13.4 Johtotiet

Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakennetta olevia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin sekä modulaarisuuteen. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

5.13.5 Johdot ja niiden varusteet

Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja, jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia/ukkossuojauksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA-laitteita

Kaapeleihin tulee päästä käsiksi kohtuudella rakennuksen valmistumisen jälkeen. Esim. väliseinissä ei käytetä putketonta asennusta ja kuiluissa on avattavat luukut. Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Sähkökalusteiden sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

5.13.6 Valaistusjärjestelmät

Tilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (kuten Led). Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella.

Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa. Valaistusohjaukset voidaan toteuttaa mm. soveltaen kiinteistöautomaation aikaohjauksia, valoisuusantureita,

läsnäolotunnistimia, ryhmä- ja lepohuoneiden himmennyksillä sekä järkevää valaistusryhmitystä.

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpintojen valaistus.

Ulkovalaistus toteutetaan energiatehokkailla valaisimilla. Käytettäessä heti syttyviä ja mahdollisesti säädettäviä Led-lamppuvalaisimia, voidaan syttymistä ohjata osittain liiketunnistimilla ja/tai valoisuusantureilla huomioon ottamalla katuvalaistus sekä lähiseudun asutus. Pimeän aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkivaltariskin sekä kameravalvonnan takia.

5.13.7 Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta)

Rakennus varustetaan Cat 6 mukaisella yleiskaapelointijärjestelmällä (UTP/FTP). Järjestelmä palvelee tietoliikennettä ja puhelinyhteyksiä sekä videovalvontaa.

Yleiskaapelointiteline asennetaan omaan erilliseen lukittavaan teletilaan. Pistorasioita asennetaan mm. toimistoihin, kokoushuoneeseen, ryhmähuoneisiin, monitoimitilaan, keittiöön ja teknisiin tiloihin. Lisäksi aurinkosähköjärjestelmän dataloggereille asennetaan kaapelointi ja pistorasia energian tuoton seurantamonitorille.

Rakennus ja sen pääsisäänkäyntien edustat varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla.

5.13.8 Yhteisantennijärjestelmä

Rakennukseen ei rakenneta erillistä yhteisantenniverkkoa, vaan tarvittaessa tv-lähetyksiä voidaan seurata tietoliikenneverkon kautta.

5.13.9 Äänentoisto- ja AV-järjestelmä

Monitoimisaliin asennetaan vahvistimella varustettu kotiteatterityyppinen äänentoistojärjestelmä. Vaihtoehtoisesti salin äänentoisto voidaan toteuttaa ns. AV-vaunulla. Laitteisto päätetään suunnitteluvaiheessa. Lisäksi monitoimisali ja ruokailutila varustetaan kuulorajoitteisten ns. induktiosilmukalla/ –vahvistimella.

5.13.10 Keskuskellojärjestelmä

Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan sisääntuloauloihin, ryhmähuoneisiin, monitoimisaliin, henkilökunnan taukotilaan, keittiöön ja pihan puolelle ulkoseinään. Ulkokello on valaistua mallia.

5.13.11 Inva –WC -hälytysjärjestelmä

Inva –WC -tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä.

5.13.12 Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet

Rakennuksen pääsisäänkäynnit ja keittiön sisäänkäynti varustaan soittokellojärjestelmällä.

Yksi toimistohuone varustetaan sisäänpyyntöjärjestelmällä (”liikennevalot”).

5.13.13 Kiinteistöautomaatiojärjestelmä

Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja.

5.13.14 Rikosilmoitusjärjestelmä

Rakennus varustetaan rikosilmoitusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena liikeilmaisimilla.

5.13.15 Videovalvontajärjestelmä

Rakennus varustetaan IP- pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja sekä osin piha-aluetta ja katoksia.

Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa.

5.13.16 Sähköiset ovilukitukset ja kulunvalvontajärjestelmä

Rakennuksen pääkulkureittien ulko-ovet (myös keittiön ulko-ovi) varustetaan putkitusvarauksilla ja ylivientisuojilla.

5.13.17 Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä

Rakennus varustetaan määräysten mukaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan yksikköakullisena järjestelmänä, jossa akkuina käytetään valaisinkohtaisesti ns. superkondensaattoreita.

5.13.18 Palohälytysjärjestelmä

Rakennus varustetaan automaattisella osoitteellisella analogisella paloilmoitinjärjestelmällä, jota ei liitetä hätäkeskukseen, ellei rakennusluvan ehdot muuta edellytä. Kts. Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017 luku 7. Järjestelmän laitteina käytetään automaattisen osoitteellisen paloilmoitinjärjestelmän laitteita (kuten Schneider FXM NET).

5.13.19 Savunpoistojärjestelmä

Rakennuksen varustetaan savunpoistojärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät.

5.13.20 Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät

Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus). Lämmitysmuodon valinta on tarkasteltava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Keittiölaitteille, pesukoneille/kuivauskoneille sekä ruoan kuljetus- ja säilytysvaunuille asennetaan sähköliitännät.

Aurinkosähköjärjestelmän inverttereille ja dataloggerille asennetaan kaapelointi.

5.14 Väestönsuoja

Päiväkodin laajuus ylittää pelastuslain 71 § määritellyn väestönsuojan rakentamisvelvoitteen 1200 k-m2. Päiväkodin suojatilatarve (2 % kerrosalasta, suoja-alatarve < 30 m2) toteutetaan esisijaisesti jo olemassa oleviin kaupungin rakennusten väestönsuojiin.

6 Rakennustyön aikaiset vaatimukset

6.1 Yleistä

Rakennustyössä on noudatettava valtioneuvoston asetusta rakennustyön turvallisuudesta Vna 205/2009.

Rakennustyön puhtausluokka on P1 (Sisäilmaluokitus 2018).

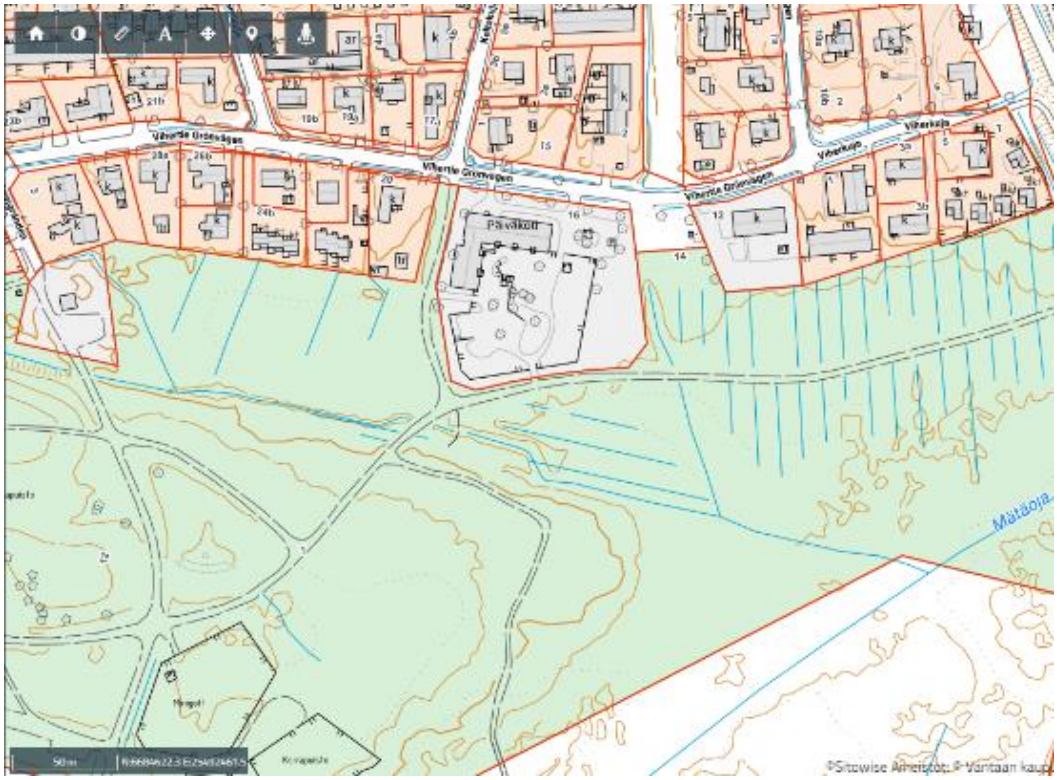
Rakennusosien ja -tarvikkeiden kuivaketjun on oltava aukoton. Rakennusosat ja -tarvikkeet eivät saa kostua tai kastua missään rakentamisen vaiheessa.

Rakennustyönaikaisesta sääsuojauksesta tulee laatia suunnitelma rakennesuunnittelun yhteydessä ja selvitettävä sääsuojien tarve (”huputus”).

Betonin suhteellinen kosteusprosentti < 80 % RH (Betonin pintaosien (2-3 cm) alle 75%) ennen seuraavaa työvaihetta. Mittaus tapahtuu rakenteissa olevilla antureilla rakennustyön aikana.

7 Tontti ja rakennuspaikka

7.1 Sijainti

Kuva 5. Kaupunkikartta ja päiväkotitontin sijainti puistoalueen pohjoislaidalla.
Lähde Vampatti 5.2.2020

Martinlaakso on täydentyvää kaupunkialuetta.
Päiväkodin tonttia ympäröivä olemassa oleva rakennuskanta käsittää sekalaisia rivi- ja omakotitaloja. Tontti rajautuu etelälaidaltaan Jokiuoman puistoalueeseen.

Tontilla on tällä hetkellä vuonna 1990 valmistunut päiväkoti, joka on määrä purkaa. Uusi päiväkoti rakentuu tontin itälaitaan.

7.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, hallinta, rasitteet

7.2.1 Omistus ja hallintaoikeudet

Kuva 6. Olemassa oleva päiväkoti. Lähde Googlemaps 14.2.2020.

Vihertie 16, kiinteistötunnus 92-17-614-1, tontti on kaupungin omistuksessa oleva sosiaalitointa ja terveydenhoitoa palvelevien toimintojen tontti. Tontti on Vantaan kaupungin omistuksessa ja vuokrattu VTK Kiinteistöt Oy:lle. Tontilla sijaitseva päiväkotirakennus on Vantaan kaupungin täysin omistaman VTK Kiinteistöt Oy:n omistuksessa.

7.2.2 Asemakaava

Tontin asemakaava on vuodelta 1988. Asemakaavassa tontti on varattu sosiaalitointa ja terveydenhoitoa palvelevien toimintojen korttelialueeksi (YS), jolle saa rakentaa päiväkodin. Kaava sallii kaksikerroksisen rakentamisen. Tontin voimassa oleva rakennusoikeus on määritetty e-luvun mukaan ja on yhteensä 2728 k-m^2. Asemakaavassa on annettu autopaikkavaatimus yleisille rakennuksille 1 ap / 150 k-m^2.

Nykyisen päiväkotirakennuksen (pysyvä rakennustunnus VPJ 101814183F) käytetty rakennusoikeus on 823 kem^2. Rakennus on määrä purkaa.

Alueella on voimassa lainvoimainen asemakaava, joten yleiskaavaa ja yleiskaavaluonnosta ei tarvitse hankkeessa huomioida.

7.2.3 Jokiuoman uuden päiväkodin tontinkäyttöselvitys

Kuva 7. Jokiuoman päiväkodin alustava sijoittuminen tontille. Tilakeskus, rakennuttaja-arkkitehti Maja Haltia ja hankesuunnittelupäällikkö Ifa Kytösaho 22.5.2020.

Jokiuoman uuden päiväkodin sijoittumista tontille on tutkittu Tilakeskuksessa laaditun tontinkäyttöselvityksen avulla. Tontinkäyttöselvityksessä on esitetty kahdeksan kotialueen päiväkodin sijoittuminen tontin itäosaa. Päiväkotirakennus on sijoitettu tontin itäreunaan niin, että olemassa oleva rakennus voidaan pitää toiminnassa uuden päiväkotirakennuksen rakentamisen ajan. Sijainti tontin itälaidalla tiemelulähteen puolelle myös suojaa leikkipiha-aluetta tiemelulta.

Päiväkodin laajuus tontinkäyttöselvityksessä on noin 2600 k-m^2., mikä vastaa varsin hyvin tilaohjelmassa esitettyä päiväkodin laajuustarvetta. Pihaa on varattava noin 20 m^2 lasta kohti.

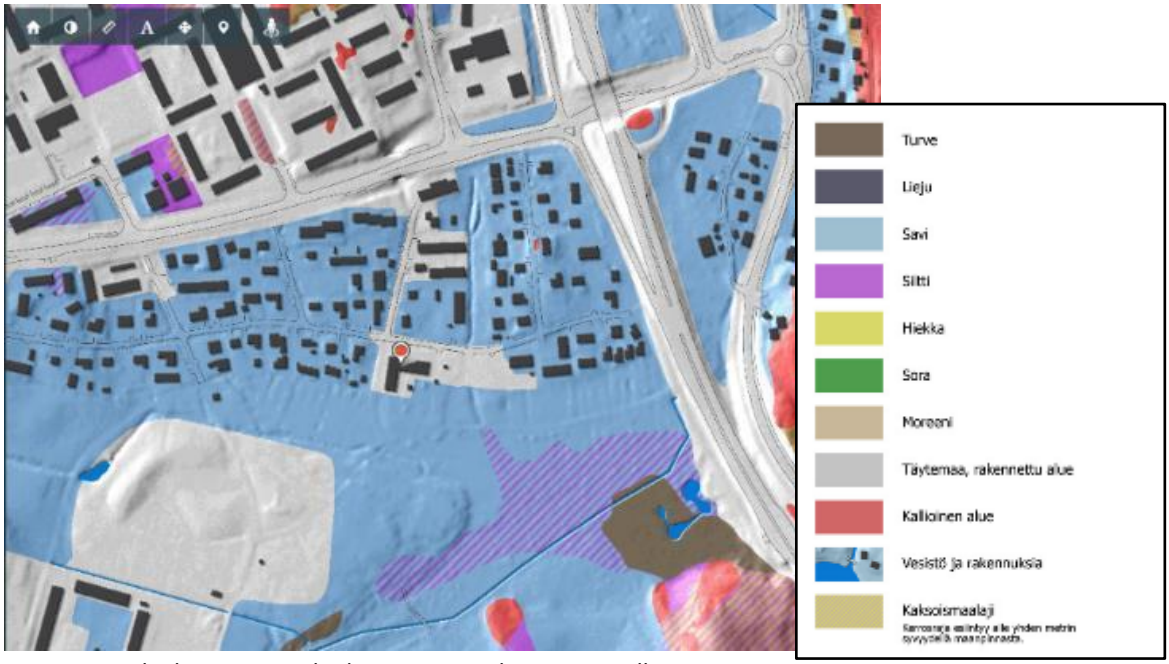
Tontinkäyttöselvityksessä on sijoitettu päiväkodin pihalle 24 autopaikkaa pysäköintialueelle, jolle on myös osoitettu istutusalueita autopaikkojen väliin (autopaikkavarauksi 9 kpl). Näin saadaan laaja pysäköintialue näyttämään kadulle päin vehreältä. Lisäksi tontille on osoitettu 7 autopaikkaa henkilöstölle huoltopihaan liittyen. Päiväkodin saattoliikenteen ja henkilökunnan tarvitsema pysäköintipaikkatarve on esitetty kohdassa 4.3.2.

Esitetty tontti- ja pysäköintiratkaisu on käyty läpi kaupunkisuunnitteluviraston ja rakennusvalvonnan sekä liikennesuunnittelun edustajien kanssa.

Päiväkodin tontinkäyttöselvityksen mukainen päiväkodin massoittelu ja pihajärjestelyt antavat luontevan lähtökohdan hankesuunnittelun pohjaksi.

Rakennustöiden aikainen työmaatie esitetään perustettavaksi tontin itäpuoleiselle puistokaistalle. Työmaatien perustusten jättämisestä paikoilleen jalankulun ja pyöräilyn mahdollistavaa kulkuyhteyttä varten tulee sopia puisto-osaston ja Kadut ja puistot -toimialan kanssa. Mikäli työmaatie perustetaan tontin itälaidalle, tontin itäpuolella kulkeva puro/avo-oja tulee putkittaa.

7.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet

Kuva 8. Maalajikartta. Päiväkodin sijainti merkitty punaisella. Vampatti 5.2.2020.

Tontti sijoittuu pintamaalajikartan mukaan täytemaalle, ja on pääosin rakennettua aluetta.

Rakennuspaikka sijaitsee Mätäojalaakson reunalla. Luonnollinen maanpinta viettää lievästi kohti Mätäojaa. Pinnassa alueella on täyttöä noin 0,5-1 metrin kerros (nykyisen päiväkodin pihan rakennekerrokset). Pinnan alla oleva savikerrostuma on erittäin pehmeä. Savikerrostuma on kalteva, se paksunee tieltä mätäojalle päin. Pohjavedenpinta on alueella todennäköisesti lähellä maanpintaa.

7.3.1 Rakennettavuus maaperän suhteen

Tontilla oleva päiväkotirakennus on perustettu noin 10 metrin paaluilla.

Rakennukset perustetaan alueella paaluttamalla. Paalupituus alueella vaihtelee arviolta välillä noin 10,5-19,5 metriä. Paalupituuden alustavana arviona kustannuslaskennassa voidaan käyttää lähimmän kairauksen kairauspituutta lisättynä kahdella metrillä. Alimmat lattiat tehdään kantavina. Piha-alueiden ja putkijohtojen perustaminen vaatii pohjanvahvistustoimenpiteitä, koska alueen maaperä painuu kuormituksen johdosta. Tuleva tasaus tontilla tulisi pitää mahdollisimman lähellä nykyistä maanpintaa. Arviolta 0,5 metrin tasauksen muutos aiheuttaisi noin 250-350 mm painuman (savikerros kalteva).

Rakennuspaikan stabiliteetti mätäojan suhteen tulee tarkistaa, aluetta voidaan joutua vahvistamaan tarvittaessa.

Kaivannot vaativat tukisuunnitelmat ja tuennat.

Rakennuksen ja kantavien seinien sijoittelussa otetaan huomioon purettavan rakennuksen paalutus, uusia anturoita ei voida tehdä vanhojen anturoiden kohdalle. Rakentamistoimenpiteillä ei saisi laskea pohja- tai orsivedenpintaa pysyvästi tai väliaikaisesti.

Perustamistapa voidaan määrittää tarkemmin rakennuspaikkakohtaisen pohjatutkimuksen jälkeen. Rakennuspaikalta tulisi tehdä lisäpohjatutkimuksia mm. siipikairauksia, maanäytteenottoa, pohjavedenpinnan tason selvityksiä, stabiliteettiselvitykset. Heijarikairauksilla voidaan määrittää paalutuspituus tarkemmin. Alueelle laaditaan pohjanvahvistussuunnitelma ja kaivantosuunnitelmat. Täytön mahdollinen pilaantuneisuus olisi myös hyvä selvittää.

Rakennuksen perustusrakenteet salaojitetaan ja routasuojataan.

7.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Uuden päiväkodin valmistuttua ja kun nykyinen tontilla sijaitseva päiväkoti on purettu, tontin saatto- ja huoltoliikenteet ohjataan Vihertieltä omilla liittymillään.

Päiväkotitontin koillisnurkassa sijaitsee tällä hetkellä päiväkodin pysäköinti- ja saattoliikennealue. Tämä alue on tarkoitus säilyttää toiminnassa rakentamisen ajan.

Työmaayhteys on tarkoituksenmukaisinta johtaa tontin itälaidalla sijaitsevalta katualueelta Keltatieltä ja sen jatkeena toteutettavalta työmaayhteydeltä. Työmaatie voi jäädä rakentamisen jälkeen toimimaan kävely- ja pyöräily-yhteytenä puistoalueelle. Tontin itärajan läheisyydessä nykyisin kulkeva puro/avo-oja tulee ottaa huomioon työmaatietä perustettaessa.

Tontin itäpuoli on kaava-alueena liikennealuetta, joka jatkuu viheryhteytenä eteläpuoliselle Jokiuoman puistoalueelle. Viheryhteys on tällä hetkellä perustamaton polku.

Joukkoliikenteen lähin pysäkki on Vihertiellä päiväkotitontin kohdalla. Pysäkillä pysähtyy Martinlaakso-Myyrmäki -alueen palvelulinja kolmasti päivässä kulkusuuntaa kohden ja vie muun muassa Martinlaakson rautatieasemalle. Lähimmät varsinaiset bussipysäkit sijaitsevat noin 200 m päässä Martinlaaksontiellä. Martinlaakson rautatieasemalle on matkaa noin 850 metriä.

Kunnallistekniset liittymät sijaitsevat Vihertiellä sekä osin tontin itä- ja länsipuolisilla viheryhteyksillä. Kaukolämpöverkko ulottuu tontille tontin luoteiskulmasta, toinen liittymismahdollisuus sijaitsee jonkin matkan päässä tontin koilliskulmasta Vihertiellä.

7.5 Vesihuolto

Suunnittelualue kuuluu rakennetun vesihuoltoverkoston piiriin.

Alueen lähimmät yleiset vesijohdot sijaitsevat Vihertiellä (d200 V 1968). Vesijohtoverkosto kuuluu Myyrmäen painepiiriin. Painepiirin vesisäiliöinä toimii Myyrmäen ylävesi-

säiliö, jonka tilavuus on 4 500 m^3. Vesi syötetään Myyrmäen painepiiriin etelästä, Helsingistä Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Kaivokselan ja Myyrmäen paineenkorotuspumppaamoiden kautta. Vesijohtoverkon ylin painetaso kaava-alueella on noin +95.00 ja alin painetaso noin +82.00.

Alueen lähimmät yleiset jätevesiviemärit sijaitsevat Vihertiellä (d600 B 1968). Keltakujan ja Vihertien risteyksessä jätevesiviemäri johtaa jätevedet etelän suuntaan ja edelleen Vihertien jätevedenpumppaamolle.

Jätevedenpumppaamolta vedet johdetaan Vapaalan jätevedenpumppaamon kautta edelleen Koivuvaaran kautta Espoon viemäriverkostoon. Espoossa jätevedet päätyvät puhdistettavaksi Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

Alueen lähikatujen kuivatus perustuu avo-ojiin ja kadut alittaviin tierumpuihin. Alueella muodostuvat hulevedet johdetaan Mätäojanlaaksossa virtaavaan Mätäojaan, joka laskee edelleen Suomenlahteen.

7.5.1 Hulevedet

Kaikessa rakentamisessa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia, jonka periaatteiden mukaisesti hulevesiä viivytetään tontilla.

Rakennuspaikka kuuluu Mätäojan valuma-alueeseen. Mätäojanlaakso on luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen arvokas alue ja toimii luontaisena tulva-alueena. Mätäojanlaaksossa elää harvinaisia eläin- ja kasvilajeja, joista merkittävin on halavasepikkä.

Alue ei sijaitse pohjavesialueella.

Tontilla muodostuvia hulevesiä tulee imeyttää tai viivyttää ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon siltä osin, kun tontilla tehdään kaavamuutoksesta johtuvia muutostöitä. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien tasaus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Tämä tulvamitoitus tehdään 30 minuuttia kestävälle sateelle, jonka rankkuus on 167 l/s/ha. Tätä suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille. Tulvareitti on syytä mitoittaa 50 mm sadetilanteelle.

Rakennusluvan yhteydessä tulee tehdä tarkemmat hulevesisuunnitelmat, jotka hyväksytetään kaupungilla. Mätäojan läheisyyden vuoksi on varauduttava mahdolliseen hulevesien laadulliseen hallintaan ja rakentamisen aikaisten hulevesien käsittelyyn.

7.6 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu

7.6.1 Liito-oravat

Tontin itälaidalla kulkee liito-oravien ylitysreitti, karttaliite 2.

7.6.2 Vesi

Tontin itäpuolella virtaa puro/avo-oja. Mätäojan pääuoma on luokiteltu vesilain mukaiseksi puroksi.

Vesilain tarkoittama puro
Puro määritellään vesilaissa virtaavan veden vesistöksi, jonka valuma-alue on yli 10 km^2, ja jokena pidetään sellaista virtavesistöä, jonka valuma-alue on vähintään 100 km^2. Puroksi voidaan katsoa pienemmänkin kuin kymmenen neliökilometrin valuma-alueen vesistö, jos uomassa virtaa jatkuvasti vettä ja kalojen kulku on mahdollista.

Mahdollisen puron uoman muokkaamisen yhteydessä on pyydettävä Uudenmaan ELY-keskukselta lausuntoa vesilain mukaisen luvan tarpeesta.

7.6.3 Korkeusrajoitusalue

Tontti sijaitsee korkeusrajoitusten alueella, karttaliite 2.

7.6.4 Melu

Päiväkoti tontti kuuluu kokonaisuudessaan lentomelualueeseen 50 dB.
Kaava-alueen lentomelutaso Lden 50 - 55 dB ei rajoita asunto- ja palvelurakentamista, mutta edellyttää asunnoilta ΔL 32 dB ääneneristävyyttä sekä toimisto- ja muilta hiljaisilta työtiloilta ΔL 28 dB ääneneristävyyttä. Alue sijaitsee osittain myös yleiskaavaluonnoksen laskeutumisvyöhykkeellä, jossa edellytetään ΔL 35 dB ääneneristävyyttä. Rakennusluvan yhteydessä on esitettävä meluselvitys ja suunnitelmat rakennuksen ulkovaipan ääneneristyksen ja piha-alueiden melusuojauksen toteuttamisesta.

Tiemelutaso tontilla on päiväsaikaan Aeq 55 - 60 dB. Tiemelutaso ylittää tällä hetkellä herkille toiminnoille asetetun melurajan 50 dB. Sijoittamalla uusi päiväkoti tontin itälaitaan voidaan suojata piha-aluetta tiemelulta ja saavuttaa hyväksyttävät olosuhteet toiminnalle.

Rakennusten ääneneristävyydestä määrätään Vantaan rakennusjärjestyksessä (57 §) ja ympäristöministeriön asetuksessa 796/2017 (24.11.2017).

Melukartat on esitetty liitteenä asiakirjan liitteenä.

7.7 Väestönsuoja

Päiväkodin laajuus ylittää pelastuslain 71 § määritellyn väestönsuojan rakentamisvelvoitteen 1200 k-m^2. Tilakeskus hakee vapautusta väestönsuojan rakentamisvelvoitteesta. Päiväkodin suojatilatarpeen (2 % kerrosalasta, suoja-alatarve < 30 m^2) katsotaan täyttyvän Vantaalla jo olemassa olevissa väestönsuojissa. Väestönsuojan rakentamisvelvoitteesta haetaan rakennusvalvonnalta vapautusta rakennuslupaprosessin yhteydessä.

7.8 Liittyvät hankkeet

Päiväkodin rakentaminen edellyttää seuraavat hankkeet:

- Jokiuoman päiväkodin purkaminen.

8 Väistötilantarve

Ei väistötilan tarvetta. Uusi päiväkoti voidaan toteuttaa tontin itälaitaan ja olemassa oleva päiväkoti voidaan pitää käytössä, kunnes uusi päiväkoti valmistuu.

9 Rahoitus ja aikataulu

Hanke sisältyy Vantaan kaupungin investointiohjelmaan 2020 - 2029 konserniyhtiön hankkeena, jolle ei ole osoitettu varoja investointibudjetista. Vastaavan kokoisille kaupungin omana hankkeena toteutettaville päiväkodeille on varattu investointiohjelmassa 7,1 M€, kun kyseessä on 192-tilapaikkainen päiväkoti ja 9,5 M€, kun kyseessä on 256-tilapaikkainen päiväkoti.

Tarveselvitys valmistuu huhtikuussa 2020, hankesuunnitelma valmistuu toukokuussa ja hyväksytetään lautakunnissa kesällä 2020, suunnittelu toteutetaan vuosina 2020 - 2021 ja rakentaminen vuosina 2021 - 2022. Päiväkodin on määrä olla valmis 6/2022.

10 Kustannukset

10.1 Kustannusennuste

Hankesuunnitteluvaiheessa tilakeskuksen hankevalmistelun laatiman laskelman (25.3.2020) mukaan hankkeen tavoitehinta on noin 10,35 M€ (alv 0 %, KL 103). Tavoitehinta alittaa tarveselvitysvaiheessa lasketun kustannusennusteen (10,5 M€, alv 0 %, KL103) 150 000 € (1,45 %).

Kustannusennustelaskelmassa on arviota pienentävänä otettu ennakoivasti huomioon ratkaisun kehittäminen tilavuudeltaan toteuttamiskelpoisemmaksi.

Tavoitehinta ei sisällä väestönsuojaa, eikä mahdollisia vanhojen putkilinjojen siirtoja. Tavoitehinta ei sisällä myöskään tontilla olevan vanhan päiväkotirakennuksen purkua ja siihen liittyviä tontin tasaustöitä, mahdollista sprinklerijärjestelmää eikä mahdollisia saastuneen maan käsittelykuluja.

10.2 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset

Ylläpitokustannukset ~ 116 731 € /vuosi
Pääomakustannukset ~ 621 000 € /vuosi

Yhteensä: ~ 737 731 € /vuosi
Vuokravaikutus tilapaikkaa kohden on 2882 euroa/vuosi.

10.3 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin 450 000 €, kuluissa on huomioitu korvattavien Jokiuoman ja Metsikköpolun päiväkotien toimintakulut.

10.4 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat ~150 000 €.

10.5 Investointi €/hoitopaikka ja oppilaspaikka

Tilakeskuksessa lasketun tavoitehinnan mukainen investointikustannus tilapaikkaa kohti on 40 430 € (alv 0 %). Liite 4 Tavoitehintalaskelma 19.5.2020.

11 Riskit

11.1 Aikatauluun liittyvät riskit

Hankkeen viivästyminen voi aiheuttaa väistötilojen tarpeen.

11.2 Maaperään ja rakennettavuuteen liittyvät riskit

Tontti on painuvaa savimaata ja saattaa edellyttää tuentaa rakentamisaikana.

11.3 Työturvallisuustehtävät

Tarveselvitysvaiheen työturvallisuuskoordinaattorina on rakenneinsinööri Jukka Tuhkanen. Työturvallisuustehtävien tarkistuslista on käyty läpi. Hankkeesta on laadittu Havatriskikartta, Liite 5.

Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

11.4 Rakentamisen aikainen turvallisuus

Olemassa olevan päiväkodin ja rakennustyömaan yhteensovittaminen sisältää riskejä ja edellyttää hyvää työmaasuojausta ja opasteita saatto- ja huoltoliikenteelle, sekä työmaaliikenteen erottamista käyttäjien käyttämistä reiteistä.

12 Vastuuhenkilöt / työryhmä

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Janne Myllylä, palveluverkkoasiantuntija
Lena Karlsson, varhaiskasvatuspäällikkö, Keskisen alueen varhaiskasvatuspalvelut

Kaupunkiympäristön toimiala, Kiinteistöt ja tilat -palvelualue:
Tilakeskus, Rakennuttaminen:

Jukka Tuhkanen, rakenneinsinööri
Ilkka Poikkimäki, LVI-insinööri
Yrjö Jaakkola, sähköinsinööri
Jonna Rosenblad, sähköinsinööri
Ifa Kytösaho, hankesuunnittelupäällikkö

Tilakeskus, Hankevalmistelu:

Tuula Raulo, kustannusinsinööri
Tarja Aaltola, keittiöasiantuntija

Tilakeskus, Kunnossapito:

Anne Valkeapää, puhtauspalveluasiantuntija

Tilakeskus, Tilahallinta:

Pasi Salo, toimitilapäällikkö
Sirpa Eskelinen, energia-asioiden erityisasiantuntija

Kaupunkiympäristön toimiala, Kaupunkirakenne ja ympäristö -palvelualue

Kaupunkisuunnittelu

Timo Kallaluoto, aluearkkitehti

Rakennusvalvonta

Matti Kärki, kaupunkikuva-arkkitehti
Timo Tamminen, lupa-arkkitehti

Kaupunkiympäristön toimiala, Kadut ja puisto -palvelualue

Teemu Vihervaara, liikenteen aluesuunnittelu, liikenneinsinööri (liikenne)
Marja Kivelä, vesihuolto, suunnitteluinsinööri
Antti Auvinen, vesihuolto, suunnitteluinsinööri
Anna-Leena Karhunen, geotekniikka, suunnitteluinsinööri

Kaupunkistrategian ja johdon toimiala, Tietohallinto

Kirsi Lehto, asiakkuuspäällikkö
Helge Finnberg, ICT-projektipäällikkö

Kasvatuksen ja oppimisen työsuojeluvaltuutettu

Työsuojeluvaltuutettu Tarja Mykkänen, puh. 0400 760 985

VTK Kiinteistöt Oy

Rakennuttajapäällikkö Kari Laine

13 § Koivukylän uusi päiväkoti, tarveselvityksen hyväksyminen/ KK

VD/4854/02.08.00.00/2020

Koivukylän päiväkoti rakentuu Rekolan kaupunginosaan vastaamaan lähialueen kasvavan tilatarpeen lisäksi Koivukylän suuralueen varhaiskasvatuspalveluverkon kasvaviin tilatarpeisiin. Uudishankkeella korvataan Tarhapuiston ja Minkkipuiston päiväkodit ja sinne siirtyvät Koivukylän paviljongissa toimivat ryhmät.

Tarveselvitys on tehty yhteistyössä kasvatuksen ja oppimisen toimialan, kaupunkisuunnittelun ja tilakeskuksen kanssa. Päiväkoti rakennetaan osoitteeseen Kustaantie 21 kiinteistötunnukset 92-73-207-1. Tontti on kaupungin omistuksessa. Tontti on rakentamaton.

Uusi päiväkoti on 256-tilapaikkainen, hoito- ja kasvatushenkilökuntaa on enimmillään 32 henkilöä. Päiväkodin tilat koostuvat kotialueista, joissa kussakin toimii kaksi ryhmää, jotka tekevät toiminnallista yhteistyötä sekä yhteistiloista, jotka mahdollistavat iltakäytön. Myös päiväkodin piha-alue on alueen asukkaiden käytettävissä iltaisin.

Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella. Tilakeskus on kehittänyt yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa päiväkotikonseptia. Ratkaisumallia toteutetaan useassa päiväkotihankkeessa ajalla 2020–2022. Rekolaan rakennettava Koivukylän uusi päiväkoti on yksi päiväkotikonseptilla toteutettavista hankkeista.

Koivukylän uusi päiväkoti sisältyy valtuuston 11.11.2019 hyväksymään vuosien 2023–2026 taloussuunnitelman vuosien 2020–2029 investointiohjelmaan. Vuoden 2020 investointiesityksessä Kasvatuksen ja oppimisen toimiala on esittänyt Kivistön suuralueelle Ruusupuun päiväkodin lisäksi vuonna 2022 valmistuvaksi kaavaillun Kivistö II päiväkoti-investoinnin toteuttamista Koivukylän suuralueella Koivukylän päiväkotihankkeena.

Tilakeskuksen hankevalmistelussa on laskettu päiväkodille kustannusennuste 10,1 M€ (alv 0 %). Koivukylän päiväkodin hankesuunnitelma on valmisteltu teknisen lautakunnan hyväksyttäväksi kokoukseen 03.06.2020 ehdolla, että opetuslautakunta myös hyväksyy sen.

Hallintosäännön 9 luvun kohdan 29 mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin yli 3 000 000 euroa (alv 0 %) maksavien toimitilainvestointihankkeiden tarveselvitysten (kustannusennusteineen) hyväksymisestä.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 13

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Koivukylän uuden päiväkodin 26.05.2020 päivätty tarveselvitys ja sille kustannusennuste 10.1 M€ (alv 0%).

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet: Koivukylän uuden päiväkodin tarveselvitys 26.05.2020 liitteineen

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote tilakeskus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta / Kuntalaki 136§

Lisätiedot:
Janne Myllylä, 040 521 9722, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

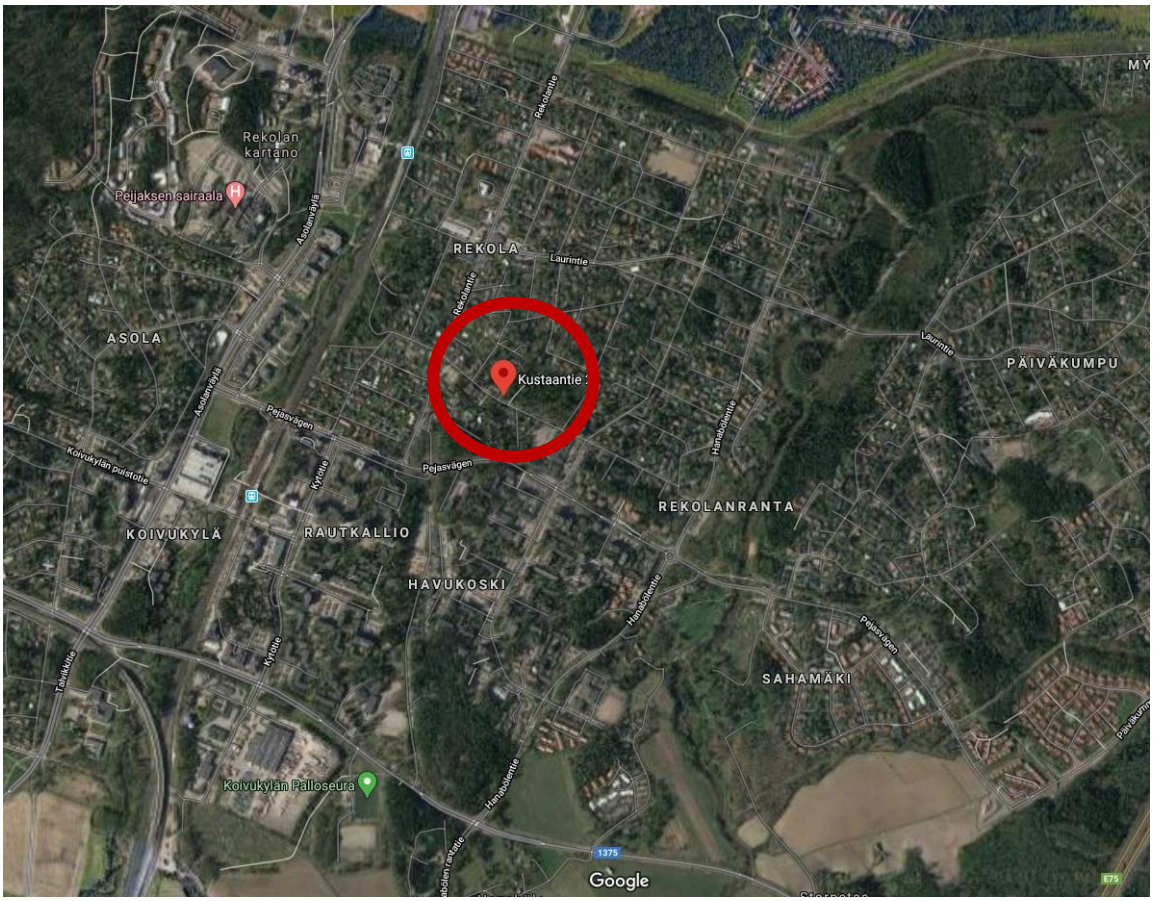
KOIVUKYLÄN PÄIVÄKOTI

Koivukylä

Kustaantie 21, Vantaa

uudisrakennus

TARVESELVITYS

Sisällys

1 Tarvetietokortti ... 4
2 Perustelut tarpeelle ... 5
2.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset ... 5
2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan ... 5
2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan ... 6
3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet ... 6
3.1 Yleistä ... 6
3.2 Päiväkodin toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan kuvaus ... 6
3.3 Lasten osallistaminen ja osallisuuden toteutuminen hankkeessa ... 7
3.4 Päiväkodin tunnusluvut ja tilaohjelma ... 7
3.5 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet ... 7
3.6 Puhtauspalvelujen tavoitteet ... 8
3.7 Piha ... 8
3.7.1 Lasten leikkipihan tavoitteet ... 8
3.7.2 Jätehuollon tavoitteet ... 9
3.8 Rakennustekniset tavoitteet ... 9
3.8.1 Arkkitehtoniset tavoitteet ... 9
3.8.2 Suunnitteluohjeet ja yleiset rakennustekniset tavoitteet ... 9
3.8.3 Tekniset järjestelmät ... 10
3.8.4 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus ... 11
4 Tontti ja rakennuspaikka ... 12
4.1 Sijainti ... 12
4.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, hallinta, rasitteet ... 12
4.2.1 Omistus ja hallintaoikeudet ... 12
4.2.2 Asemakaava ... 13
4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet ... 14
4.3.1 Rakennettavuus maaperän suhteen ... 14
4.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka ... 15
4.5 Vesihuolto ... 15
4.5.1 Vesi- ja jätevesi ... 15
4.5.2 Hulevedet ... 16
4.6 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu ... 16
4.6.1 Korkeusrajoitusalue ... 16
4.6.2 Melu ... 16
4.7 Väestönsuoja ... 16
4.8 Liittyvät hankkeet ... 16
4.9 Mitoitusperusteet, tilaohjelma ja huonekortit ... 16
4.9.1 Päiväkodin toiminnallinen henkilömitoitus ... 16
4.9.2 Tilaohjelma ja tehokkuustavoitteet ... 17
5 Väistötilantarve ... 17
6 Rahoitus ja aikataulu ... 17
7 Kustannukset ... 18
7.1 Kustannusennuste ... 18
7.2 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset ... 18
7.3 Toimintakustannukset hallintokunnalle ... 18
7.4 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset ... 18
7.5 Investointi €/hoitopaikka ja oppilaspaikka ... 18
8 Riskit ... 18
8.1 Aikatauluun liittyvät riskit ... 18
8.2 Työturvallisuustehtävät ... 18

8.3 Rakennuksen perustamiseen liittyvät riskit 18
9 Vastuuhenkilöt / työryhmä 18

Liitteet:

- Liite 1 Kaavaote ja -määräykset, rasitteet, melukartta ja johtokartat
- Liite 2 Tilaohjelma
- Liite 3 Havat-riskikartta
- Liite 4 Kustannusennuste

Oheismateriaalit:

- Vantaan kaupungin ohjeita suunnittelijoille 28.2.2020
- Vantaan kaupungin konseptipäiväkodin käsikirja 18.4.2019
- Vantaan kaupungin konseptipäiväkodin huonekortit 28.3.2019
- Pohjatutkimus ja perustamisolosuhteet, alustava 26.3.2020

1 Tarvetietokortti

Kohteen nimi:

Koivukylän päiväkoti

Koivukylän päiväkoti tarvitaan vastaamaan Koivukylän alueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvuun

Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018 - 2027,
Koivukylän suuralueen päiväkotiselvitys, päiväkotikiinteistöjen investointitarpeiden ja aikataulun tarkastelu, tilakeskus 2019

Tarpeen perustelut:
Koivukylän suuralueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa vuosina 2019 - 2029 arviolta 57 lapsella. Koivukylän päiväkoti korvaa Tarhapuiston ja Minkkipuiston päiväkodit sekä Koivukylän paviljongissa toimivat lapsiryhmät. Lisäksi se vastaa alueen lapsimäärän ja varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrän kasvuun.

Käyttäjähallintokunta:
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Kaupunginosa:	**Kiinteistötunnus:**	**Tontin pinta-ala:**
REKOLA 73	92-73-207-1	14330 m^2
Osoite ja tontti: Kustaantie 21 01400 Vantaa	**Kaavatiedot:** Asemakaava 730200, lainvoimainen 23.2.1990 YO Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue, II, e=0.30	**Rakennusoikeus:** 4299 k-m^2 Tontti on rakentamaton

Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0 %)	**brm²**	**htm²**	**hym²**	**Investointikustannusennuste** hintataso KL103		
				€	**€ / brm²**	**€ / htm²**
Päiväkoti	2566	2014	1782	10 100 000	3936,08	5014,89
Päiväkodin tilapaikkamäärä				256 tilapaikkaa		

Väistötilan tarve:
Ei tarvetta väistötilalle

Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
Vuoden 2020 investointiesityksessä Kasvatuksen ja oppimisen toimiala on esittänyt Kivistön suuralueelle Ruusupuun päiväkodin lisäksi vuonna 2022 valmistuvaksi kaavaillun Kivistö II päiväkoti-investoinnin toteuttamista Koivukylän suuralueella Koivukylän päiväkotihankkeena.

Hankkeen toteutusaikataulu:
2020 - 2022 (rakentamisvaihe 2021 - 2022)

Ylläpitokustannukset:
125 136 € / vuosi

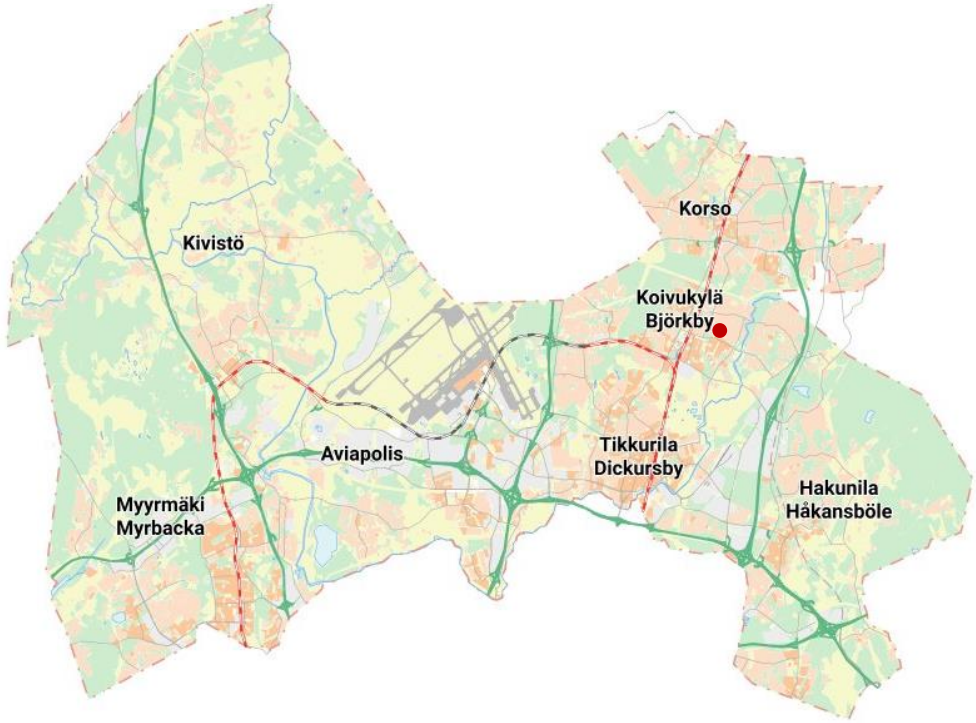
Toimintakustannukset hallintokunnalle:
Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin 430 000 €. Kuluissa on huomioitu korvattavien päiväkotien ja paviljongissa toimivien ryhmien toimintakulut.

Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen:
150 000 €

Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle (pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset yhteensä):

Vuokravaikutus	60 928 € / kk	731 136 € / v
Vuokravaikutus / tilapaikka	2856 € / vuosi	238 € / kk

Laatija(t):	**Päivämäärä:**
Sini Koskinen, Janne Myllylä	26.5.2020

Kuva 1: Päiväkodin sijainti, Kustaantie 21, Rekola, Itä-Vantaa

2 Perustelut tarpeelle

2.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018–2027) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna myös uusilla asuinalueilla. Kunnallista palveluverkkoa tukevat yksityiset päiväkodit. Varhaiskasvatuksen strategiana on lisätä yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta maltillisesti.

Palveluverkkoa kehitetään uudishankkeilla, joiden optimikoko on noin 160–192 tilapaikkaa. Mahdollisuuksien mukaan rakennetaan optimikokoa suurempiakin päiväkoteja. Koivukylän päiväkodissa tilamitoituksellinen tilapaikkamäärä on 256. Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella.

Kohteen suunnittelussa noudatetaan tilakeskuksen yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa kehittämään päiväkotikonseptia. Ratkaisumallia toteutetaan vuoteen 2022 useassa päiväkotihankkeessa ajalla 2020 - 2022. Rekolaan rakennettava Koivukylän päiväkoti on mukana kokeiluhankkeessa.

2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Koivukylän suuralueen varhaiskasvatusikäisten määrän ennustetaan Vantaan virallisen väestöennusteen 2019 - 2029 mukaan kasvavan ennustekaudella 57 lapsella. Rekolan ja Asolan kaupunginosissa lasten määrä kasvaa ennustekaudella 23 ja 55 lapsella.

Taulukko1. Koivukylän suuralueen, Rekolan ja Asolan kaupunginosien varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kehitys Vantaan virallisen väestöennusteen 2019-2029 mukaan.

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Muutos 2019-2029
Koivukylän suuralue	10kk-6v	2247	2231	2192	2143	2168	2222	2251	2274	2295	2301	2304	57
Rekolan kaupunginosa	10kk-6v	195	199	178	171	168	184	197	204	210	213	218	23
Asolan kaupunginosa	10kk -6v	366	388	385	375	394	397	411	414	419	420	421	55

Koivukylän päiväkoti rakentuu Rekolan kaupunginosaan vastaamaan lähialueen kasvavan tilatarpeen lisäksi Koivukylän suuralueen varhaiskasvatuspalveluverkon kasvaviin tilatarpeisiin. Uudishankkeella korvataan Tarhapuiston ja Minkkipuiston päiväkodit ja sinne siirtyvät Koivukylän paviljongissa toimivat ryhmät.

Koivukylän päiväkotien palveluverkko on syntynyt 1980-luvulla ja 1990-luvun alussa. Osassa vanhoja tiloja on tarve vähentää lapsi- ja henkilökuntamäärää ilmanvaihdon riittävyyden vuoksi tai korvata niitä kokonaan uusilla tiloilla. Tarvittavien varhaiskasvatuspaikkojen määrään vaikuttaa lisäksi se, että varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä lapsista on viime vuosina kasvanut Koivukylän suuralueella.

2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan

Koivukylän suuralueen päiväkotikiinteistöjen tarpeita on selvitetty vuoden 2020 alussa valmistuvassa alueellisessa päiväkotiselvityksessä (tilakeskus). Koivukylän alueilla ei ole kiinteistöjä, joita voisi hyödyntää riittäviksi päiväkotitiloiksi.

3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet

3.1 Yleistä

Koivukylän uuteen päiväkotiin tulee kahdeksan kotialuetta, yhteensä 256 tilapaikkaa. Päiväkodin tavoitevalmistumisaika on vuoden 2022 kesällä.

Päiväkodissa on hoito- ja kasvatushenkilökuntaa 32 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelevät päiväkodin johtajat sekä puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökuntaa sekä vuosittain vaihtuvia opiskelijoita ja tilapäistä avustavaa henkilökuntaa, yhteensä noin 6 henkilöä. Koivukylän päiväkodissa käytössä on kahden johtajan malli, jossa johtamistehtävät on jaettu johtajien kesken. Henkilökunnan määrä yhteensä on 40 henkilöä.

3.2 Päiväkodin toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuslain mukaan päiväkodin oppimisympäristö on kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottava. Oppimisympäristö tukee lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen halua sekä ohjaa leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Esteettinen ja viihtyisä oppimisympäristö vaikuttaa myönteisesti oppimiseen ja henkiseen hyvinvointiin.

Päiväkodin tilasuunnittelun tehtävänä on tukea Vantaan varhaiskasvatuksen toiminta-periaatteita. Suunnittelulla mahdollistetaan päiväkodin oppimisympäristön muokkaaminen lapsiryhmän tarpeiden mukaiseksi. Joustavat ja muunneltavat oppimisympäristöt tarjoavat lapsille haasteita sekä antavat tilaisuuksia lasten omaehtoiseen pohdintaan, tutkimiseen, ongelmien ratkaisemiseen ja kokeiluun. Varhaiskasvatuksen toiminnassa oppimisympäristöjä rakennetaan yhdessä lasten kanssa. Esillä olevat lasten työt, rakennelmat ja leikit ovat osa oppimisympäristöä ja yksi pedagogisen dokumentoinnin väline.

Lapsiryhmä koostuu kahden kasvattajan muodostamasta ryhmästä, jossa tilamitoituksellinen tilapaikkamäärä on lasten iästä riippuen minimissään kahdeksan ja maksimissaan kuusitoista (16). Ryhmissä voi olla lapsia, jotka tarvitsevat kasvun ja kehityksen tukea. Kaksi lapsiryhmää muodostavat kotialueen, jossa he tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Pienimpien lasten kotialueet pyritään saamaan maan tasolle.

Päiväkodin sydämen muodostavat ruokailutila, kotikeittiö ja sali. Tavoitteena on, että ne ovat yhdistettävissä. Päiväkodissa järjestetään myös koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia lapsille ja perheille. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteiskumppaneiden kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn.

Sydänalue ja yksi kotialue ovat myös asukkaiden monipuolisessa käytössä päiväkodin käyttöajan ulkopuolella. Tilat tulee rajata päiväkodin muista tiloista ja Iltakäytön sisäänkäynti nimetään suunnitteluvaiheessa.

Pihaan liittyvät tavoitteet on esitetty kohdassa 3.7 Piha

3.3 Lasten osallistaminen ja osallisuuden toteutuminen hankkeessa

Osallisuuden suunnittelussa ja menetelmien valinnassa lasten lisäksi huomioidaan päiväkodin henkilöstö, lasten huoltajat ja lähialueen asukkaat sekä mahdolliset muut päiväkodin lähiympäristön toimijat. Hankesuunnitelman liitteeksi laaditaan erillinen osallisuussuunnitelma, josta käyvät ilmi osallisuuden toteuttamisen vaiheet, toimintatavat ja vastuualueet.

3.4 Päiväkodin tunnusluvut ja tilaohjelma

Päiväkoti toteutetaan osana tilakeskuksen ja varhaiskasvatuksen kehittämää päiväkotikonseptia. Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin päiväkotien tilasuunnittelun kehityshankkeen myötä kehitettyyn tilaohjelmamalliin ja päiväkotien yleisiin suunnitteluohjeisiin sekä päivitettävänä olevaan päiväkotien RT-ohjekorttiin.

Päiväkodin huonetilaohjelma on liitteessä 2.

3.5 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet

Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö/kuumennuskeittiö (Cook and Chill vastaanottava). Keittiössä valmistetaan vain energialisukkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat. Pääruoka-annokset tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta. Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimiteen lämpökuljetuslaatikoissa.

Huomioitavat ateriahuollon tilatarpeita suunnitellessa:

- Keittiön sijainti on oltava hyvän huoltoyhteyden päässä.
- Jätehuolto ja rullakko/laatikko varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille.
- Pääruokasalinpuolella keittiöseinän vieressä tulee olla ateriabuffet (ei avaudu keittiötiloihin).
- Päiväkärryjä käytetään pienten lasten aterioiden kuljetukseen kerroksissa ja alakerran tiloissa. Ryhmien määrä ja sijainti selviävät myöhemmin.
- Sekä ruokasaliin että kerroksien aulatiloihin asennetaan käsipesualtaat, valokennohanoilla.
- Kerroksiin asennetaan lavuaaripöytä, alla tilaa jäteastioille ja pöydänalus-jääkaapille.
- ruokasalin kotikeittiön yhteyteen varataan kotitalouskylmäkaappi välipalojen säilytystä varten.

3.6 Puhtauspalvelujen tavoitteet

Puhtaat tilat luovat puitteet terveelliselle ja turvalliselle varhaiskasvatukselle. Puhtaanapidolla ylläpidetään rakennuksen hygieenisyyttä, siellä työskentelevien henkilöiden työturvallisuutta, viihtyisyyttä ja rakennuksen edustavuutta.

Puhtauspalvelujen tavoitteena on aikaan saada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana. Yläpölyjen kerääntymistä on suunnitteluratkaisuissa vältettävä.

Tavoitteena on yhtenäistää materiaalivalintoja. Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista. Rakennuksen pintojen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettäviä ja julkisen tilan kulutusta kestäviä. Lattiapintojen vahauksille ei tule olla tarvetta.

Keskusvarastotavaroiden kuljetukseen ja vastaanottoon tulee olla kulku sisätilojen kautta huoltopihalle. Materiaalien päästöluokka M1.

Siivouskeskus/vaatehuoltotila tulee sijoittaa aina 1. kerrokseen, mikäli se on vain mahdollista. Useamman kerroksen kiinteistöillä tulee jokaisella kerroksella olla oma siivoustila.

3.7 Piha

3.7.1 Lasten leikkipihan tavoitteet

Päiväkodin piha-alueen tavoitemitoitus on noin 20 m^2 / tilapaikka. Tämän kohteen tavoitteellinen piha-alueen koko on siten 5120 m^2.

Lasten leikkipiha suunnitellaan virikkeiseksi, monipuoliseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Liikkumisen ohjaukseen sekä valvottavuuteen ja ilkivaltaan ehkäiseviin tekijöihin kiinnitetään erityistä huomiota.

Pihalle suunnitellaan yhtenäisiä kasvillisuusalueita ja istutettaviksi kasveiksi valitaan lajikkeita, jotka viihtyvät tontin olosuhteissa. Piha toteutetaan Vantaan kaupungin pihakortin mukaisesti sekä otetaan ohjeellisena huomioon pihaan kohdistuvat kaavamääräykset. Tonttivedet imeytetään oman tontin alueella Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti.

Pihalle sijoitetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen ”piha”-huonekortin mukaiset rakennukset, jotka voivat sijaita myös osana päiväkotirakennusta: pihavarastot (leikki- ja ulkoiluvälineet), vaunuvarastot, sadekatos/aurinkosuoja. Piha vaatii selkeästi merkityt ja turvalliset tilat pyörien säilytykseen.

3.7.2 Jätehuollon tavoitteet

Tontinkäyttöselvityksessä päiväkodin jätteille on varattu jätetila huoltopihan yhteyteen. Jätehuolto voidaan toteuttaa syväkeräyssäiliöin; sekajätteelle, biojätteelle, kartonkijätteelle ja puolitettu säiliö muovi- ja metallijätteelle. Syväkeräyssäiliöiden malli pyöreät säiliöt, ovat todettu käytössä kestävimmiksi.

Jätepisteiden tulee sijaita lähellä keittiötä ja kulku jätepisteelle pitää olla sisätilojen kautta kaikilla kiinteistön käyttäjillä. Kulkureitin tulee olla mahdollisimman lyhyt. Syväsäiliöiden tyhjennyksessä tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde, sekä talvilumenpoistoon vaadittava tila.

3.8 Rakennustekniset tavoitteet

3.8.1 Arkkitehtoniset tavoitteet

Uudisrakennuksen tulee noudattaa Vantaan arkkitehtuuriohjelman periaatteita ja sen tavoitetta laadukkaasta ja ilmaisuvoimaisesta arkkitehtuurista: ”*Luomme ilmaisuvoimaisella ja kekseliäällä arkkitehtuurilla vantaalaista identiteettiä. Anonyymin modernismin sijaan tavoittelemme erilaisuutta ja elämyksiä sekä luomme paikkoja ja tiloja, joissa viihdytään ja jotka palvelevat sosiaalista integroitumista. Luomme arkkitehtuuria teknisesti koetelluin ratkaisuin.*” Päiväkodin tulee olla luonteeltaan julkinen rakennus, ja arkkitehtuuriltaan ohjelman periaatteen mukainen.

Päiväkodin arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista. Sekä rakennuksen että päiväkodin piha-aidan sisäänkäyntejä tulee korostaa arkkitehtuurin keinoin. Julkisivusommittelun tulee olla pienimittakaavaista ja kävelymiljöötä korostavaa. Pihavarastot tulee tehdä viherkattoisina. Piharakennukset ja sääsuojat tulee suunnitella osin kiviaineisina ja arkkitehtuurilta korkealuokkaisina, samoin huoltoalueen rajaukset.

3.8.2 Suunnitteluohjeet ja yleiset rakennustekniset tavoitteet

Päiväkodin suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen Ohjetta suunnittelijoille sekä moduulipäiväkotikonseptin suunnitteluohjetta.

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentäviltä osien osilta 50 vuotta ja järjestelmien osalta 25–35 vuotta. Rakennus on kaksikerroksinen.

Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017); Opetusrakennus ja päiväkoti (luokka 6) mukaan päiväkodin energiatehokkuuden vertailuluku saa olla enintään 100 kWh_E /(m² a). Rakennuksen tavoitteellinen laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) on 85 kWh_E /(m^2a). Energiatehokkuuden suunnittelu edellyttää kaikkien suunnittelualojen saumatonta yhteistyötä.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkopaneeleilla, joilla tuotetaan rakennuksen kesäaikaisen peruskulutuksen mukaan mitoitettu sähköenergiamäärä.

Piharakennusten ja -rakennelmien katot toteutetaan viherkattoisina.

Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin.

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin.

Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

3.8.3 Tekniset järjestelmät

LVIA-tekniset tavoitteet

LVIA-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet; lämmityksen, sisäilman laadun, sekä vesi- ja viemäritoimintojen osalta. Olosuhteet luodaan energiatehokkaalla tavalla. Tavoite huomioidaan suunnittelussa, sekä laite- ja järjestelmähankinnoissa ja -asennuksissa. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden, sekä energian ja veden käytön etäseurannan.

Suunnittelu- ja toteutustyössä noudatetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen Ohjeita suunnittelijoille sekä Vantaan päiväkotikonsepti -suunnitteluohjeita (esitetty yksityiskohtaisemmat ohjeet ja energiatavoitteet).

Rakennus liitetään Vantaan Energian kaukolämpöverkoston piiriin. Leikki ja lepohuoneiden lämmönjako lattialämmitysratkaisuna. Rakennus liitetään kunnallisen vesi- ja viemärijärjestelmän piiriin. Rakennus varustetaan koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihdolla. Ilmanvaihtokoneet varustetaan tehokkailla lämmöntalteenottolaitteilla ja suunnitteluohjeessa esitetyillä energiatehokkailla puhaltimilla.

Automaatio, toiminnot, lvi-tekniikan laitteet, varusteet ja ohjelmat suunnitellaan ja rakennetaan Vantaan kaupungin käytössä oleviin järjestelmiin ja toimintoihin yhteensopiviksi.

Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä
Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Johtoreittien ja sähkölaitteiden asennuksissa huomioidaan muuntojoustavuus.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla.

Sähköjärjestelmät (400V)
Rakennus varustetaan sähkökeskuksilla, jotka palvelevat valaistusta, pistorasioita, LVIA-laitteita kiinteistön laitteita sekä tele- ja turvajärjestelmiä.

Energian kulutuksen seurantaa varten sähkökeskuksiin asennetaan alamittareita, joilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Telejärjestelmät
Rakennus varustetaan yleiskaapelointijärjestelmällä, joka palvelee puhelimia, videovalvontaa sekä tietoliikenneyhteyksiä. Lisäksi rakennukseen asennetaan keskuskellojärjestelmä, ovikellot kaikkiin sisäänkäyntioviin, kuvallinen ovipuhelin pääoveen ja yhteen toimistohuoneeseen sisäänpyyntöjärjestelmä (ns. liikennevalot).

Sähköiset turvajärjestelmät
Rakennus varustetaan rikosilmoitin-, videovalvonta-, merkki- ja turvavalaistus- sekä paloilmoitinjärjestelmillä. Paloilmoitinjärjestelmää ei liitetä Häke:en (Ympäristöministeriön asetus 848/2017 § 38 luku 7).

Lisäksi rakennus varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä mikäli lupaehdot sitä edellyttävät.

Muut järjestelmät
Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan sähkölattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus) poiketen muiden lattialämmitteisten tilojen vesikiertoisesta järjestelmästä, jos se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

Sali varustetaan paikallisella AV-järjestelmällä, joka palvelee mm. juhlatilaisuuksia. Äänilähteet sijoitetaan pyörillä varustettuun tehdasvalmisteiseen AV-vaunuun.

Rakennus varustetaan aurinkosähköjärjestelmällä. Järjestelmän mitoitetaan siten, että energian tuotto käytetään kokonaisuudessaan rakennuksessa.

3.8.4 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus

Päiväkodin suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen Ohjetta suunnittelijoille sekä moduulipäiväkotikonseptin suunnitteluohjetta.

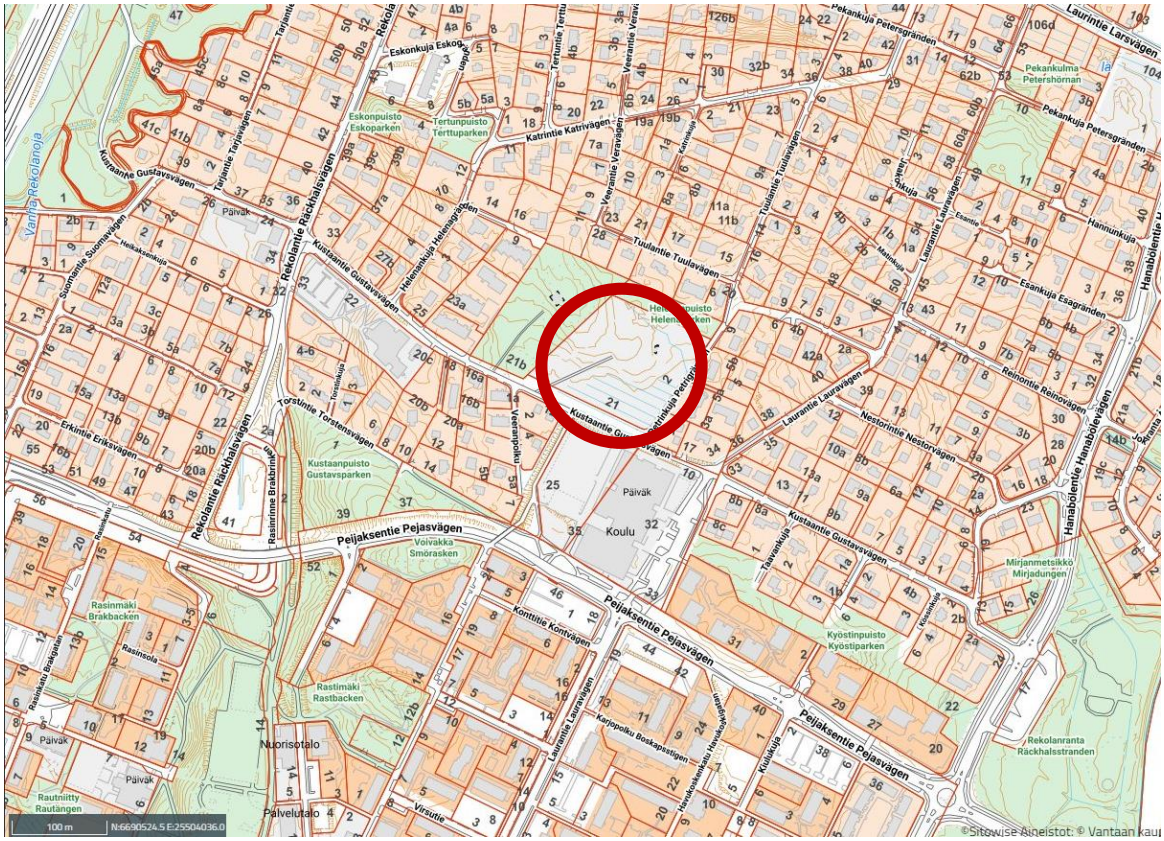
Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin.

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin.

Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

4 Tontti ja rakennuspaikka

4.1 Sijainti

Kuva 1. Kaupunkikartta. Tontti sijaitsee Helenanpuiston eteläpuolella osoitteessa Kustaantie 21. Vampatti 05.05.2020

Päiväkodin tonttia ympäröivä olemassa oleva rakennuskanta käsittää sekalaisia rivi- ja omakotitaloja. Tontti rajautuu pohjois- ja länsireunaltaan Helenanpuiston puistoalueeseen.

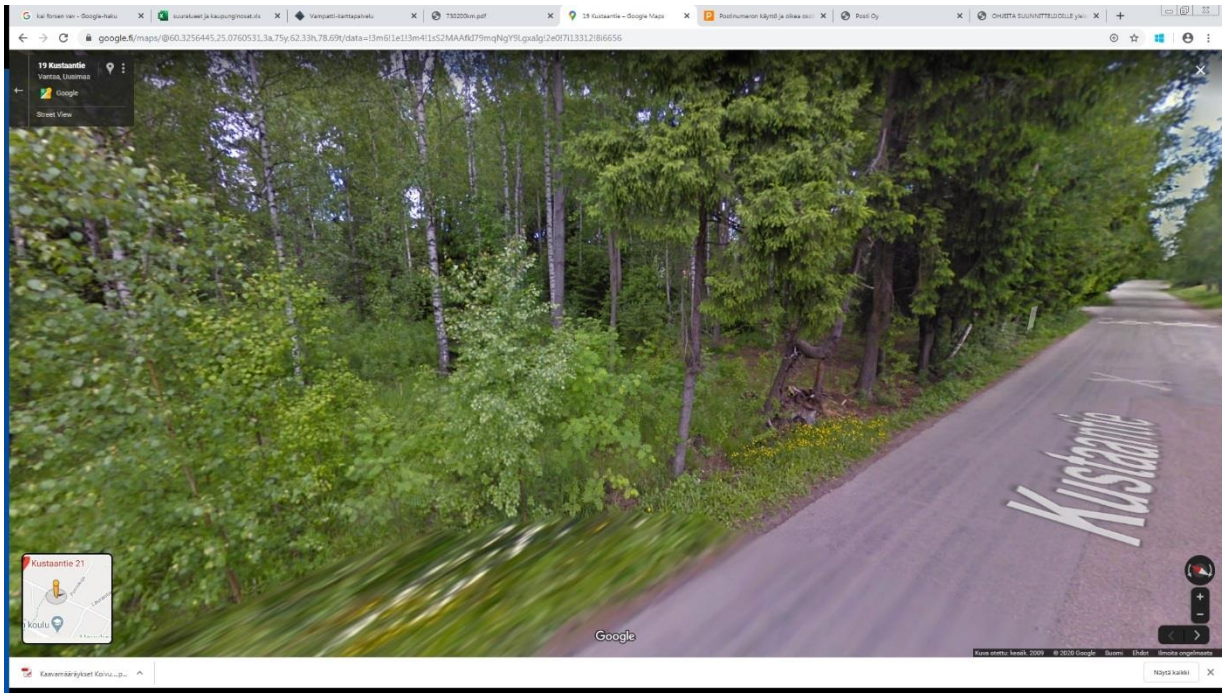
4.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, hallinta, rasitteet

4.2.1 Omistus ja hallintaoikeudet

Kustaantie 21, kiinteistötunnus 92-73-207-1, tontti on kaupungin omistuksessa oleva Opetustoimintaa palvelevien rakennusten tontti. Tontti on rakentamaton.

Kuva 2. Tontti on rakentamaton ja sillä kasvaa keskikokoista puustoa. Näkymä Petrinkujan ja Kustaantien kulmasta luoteeseen. Lähde Googlemaps 20.3.2020.

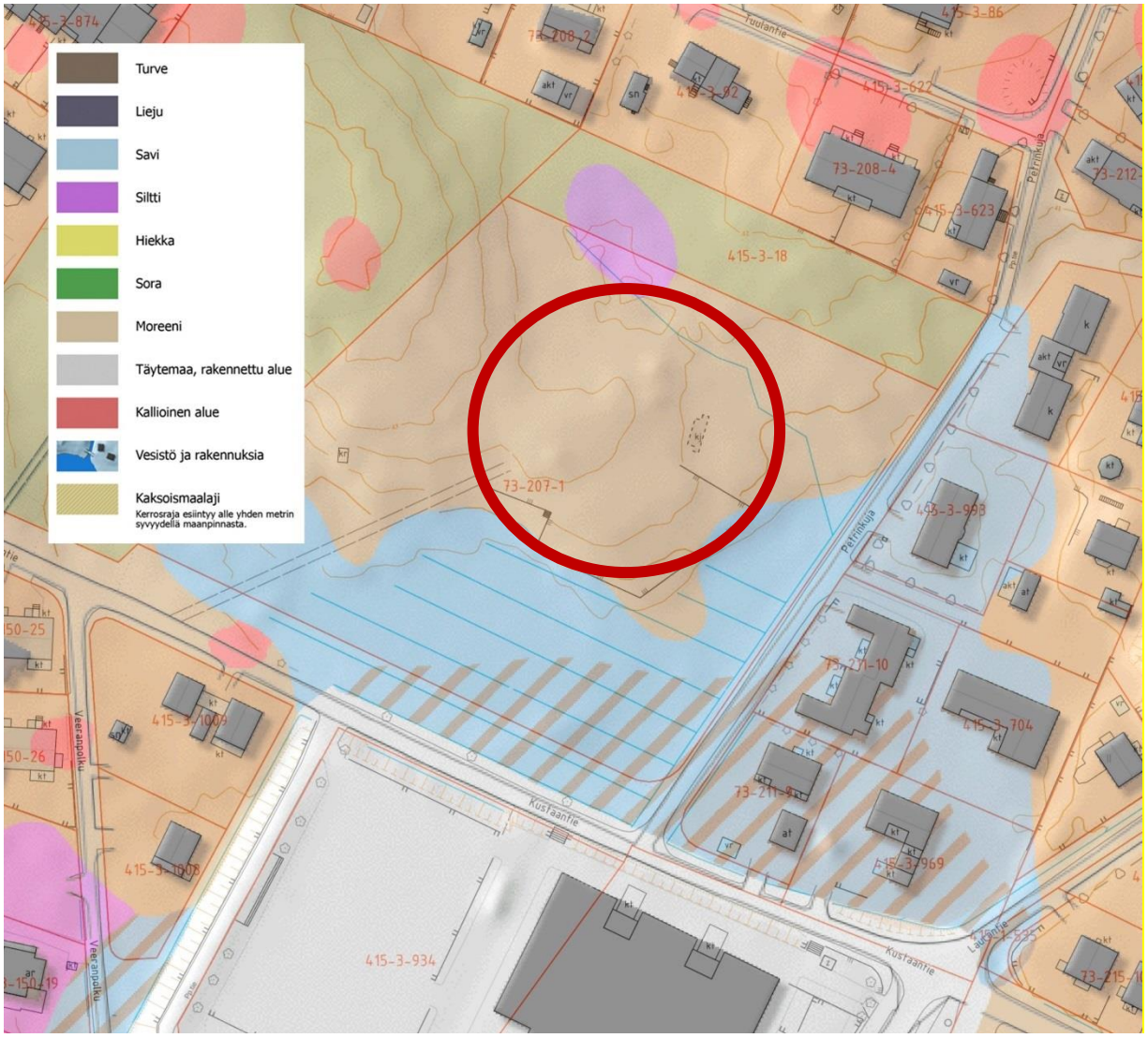
Kuva 3. Tontti on rakentamaton ja sillä kasvaa keskikokoista puustoa. Näkymä koilliseen Kustaantieltä. Lähde Googlemaps 20.3.2020.

4.2.2 Asemakaava

Alueella on voimassa lainvoimainen asemakaava vuodelta 1990. Asemakaavassa tontti on varattu opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YO), jolle saa rakentaa päiväkodin. Kaava sallii kaksikerroksisen rakentamisen. Tontin voimassa oleva rakennusoikeus on määritetty e-luvun mukaan ja on yhteensä 4299 k-m^2.

Asemakaavassa on annettu autopaikkavaatimus AO-korttelialueille 2 autopaikkaa / asunto ja opetustoimen rakennuksille 1 ap / 200 k-m^2.

4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet

Kuva 3. Maalajikartta. Päiväkodin sijoituspaikka merkitty punaisella. Vampatti 4.5.2020.

Tontin luoteiskulmassa on moreenimäki, joka laskee kaakkoon päin mentäessä. Tontin alavampi kaakkoispuoli on savialuetta sekä turve-savi kaksoismaalajialuetta.

4.3.1 Rakennettavuus maaperän suhteen

Pintamaalajikartan mukaisella rinnealueella, moreenialueella voidaan rakennukset perustaa maanvaraisesti. Rinnealueen tasoeroista johtuen voidaan joutua tekemään myös louhintaa ja täyttöjä perustusten/lattioiden alle. Kallion pinta saattaa moreenialueella olla lisäksi paikoitellen lähellä maanpintaa. Tasoeroista johtuen alimmat lattiat voidaan tehdä myös kantavina.

Pintamaalajikartan mukaisella savialueella savikerrostuman paksuus on todennäköisesti ohuehko (alle 2,5 metriä) ja rakennukset voidaan alustavan arvion mukaan perustaa massanvaihdon varaan tai savikerrostuman alapuolisen kitkamaakerrostuman varaan, myös lyhyet paalut voivat tulla vaihtoehdoksi.

Kaksoismaa turve-savi (Tv/Sa) -alueella rakennukset paalutetaan ja alimmat lattiat tehdään kantavina. Paalupituuden tarkemmaksi määrittämiseksi tulisi rakennuksen kohdalla tehdä lisäkairauksia. (esim. heijarikairaukset).

Alueella ei saa pysyvästi alentaa pohjavedenpinnan tasoa.

Lopullinen perustamistapa tarkentuu ja saadaan selville rakennuspaikkakohtaisilla pohjatutkimuksilla.
Rakennukset salaojitetaan. Rinteeseen rakennettaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota ylärinteen kuivatuksen toimivuuteen. Moreenialueella on otettava huomioon radon alapohjaratkaisuissa.

Perustusrakenteet routasuojataan.

Lisätutkimustarpeet:
Tontilla suoritetaan rakentamispaikkakohtaiset pohjatutkimukset. Rakentamista varten laaditaan erillinen perustamistapasuunnitelma.

Tontin pilaantuneisuus tulee tutkia, koska alueella on ollut vanhoja rakennuksia ja on vanhoja rakenteita.

Putkijohtojen ja piha-alueiden perustamistapaa tarkennetaan lisätutkimuksilla.

4.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Päiväkodin saattoliikenne ohjataan Kustaantieltä.

Kaavassa pysäköinti- ja saattoliikennealue sijaitsevat päiväkotitontin lounaisnurkassa. Työmaayhteys on tarkoituksenmukaisinta johtaa tontin etelälaidalla sijaitsevalta Kustaantien katualueelta tai harkinnanvaraisesti Petrinkujan kevyenliikenteen väylää pitkin.

Päiväkodin huoltoliikenteen ohjaaminen tontille täytyy tutkia tarkemmin suunnitteluvaiheessa.

Joukkoliikenteen lähimmät pysäkit sijaitsevat noin 200-300 metrin päässä Peijaksentiellä ja Rekolantiellä.
Koivukylän rautatieasemalle on matkaa noin 1000 metriä.

Kunnallistekniset liittymät sijaitsevat Kustaantiellä sekä Petrinkujalla. Kaukolämpöverkon mahdolliset liittymäkohdat sijaitsevat melko kaukana tontista. Liittymäkohtaa tiedusteltava Vantaan energialta. Myös vaihtoehtoisia, kestävän kehityksen mukaisia, lämmitysmuotoja tulee harkita suunnitteluvaiheessa.

4.5 Vesihuolto

4.5.1 Vesi- ja jätevesi

Suunnittelualue kuuluu rakennetun vesihuoltoverkoston piiriin.

Alueen lähikatujen kuivatus perustuu avo-ojiin ja kadut alittaviin tierumpuihin. Alueelta muodostuvat hulevedet johdetaan pääasiassa tonttien omien järjestelmien kautta avo-ojiin.

4.5.2 Hulevedet

Kaikessa rakentamisessa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia, jonka periaatteiden mukaisesti hulevesiä viivytetään tontilla.

Alue ei sijaitse pohjavesialueella.

Alueelta muodostuvat hulevedet johdetaan pääasiassa tonttien omien järjestelmien kautta avo-ojiin.

Tontilla muodostuvia hulevesiä tulee imeyttää tai viivyttää ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon siltä osin, kun tontilla tehdään kaavamuutoksesta johtuvia muutostöitä. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien tasaus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Tämä tulvamitoitus tehdään 30 minuuttia kestävälle sateelle, jonka rankkuus on 167 l/s/ha. Tätä suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille. Tulvareitti on syytä mitoittaa 50 mm sadetilanteelle.

Rakennusluvan yhteydessä tulee tehdä tarkemmat hulevesisuunnitelmat, jotka hyväksytetään kaupungilla rakennusluvan yhteydessä.

4.6 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu

4.6.1 Korkeusrajoitusalue

Tontti sijaitsee korkeusrajoitusten alueella.

4.6.2 Melu

Tontilla ei ole herkkien toimintojen sijoittumista estävää melua.
Melukartat on esitetty liitteenä asiakirjan lopussa.

4.7 Väestönsuoja

Päiväkodin laajuus ylittää pelastuslain 71 § määritellyn väestönsuojan rakentamisvelvoitteen 1200 k-m2. Tilakeskus hakee vapautusta väestönsuojan rakentamisvelvoitteesta. Päiväkodin suojatilatarpeen (2 % kerrosalasta, suoja-alatarve < 30 m2) katsotaan täyttyvän Vantaalla jo olemassa olevissa väestönsuojissa. Väestönsuojan rakentamisvelvoitteesta haetaan rakennusvalvonnalta vapautusta rakennuslupaprosessin yhteydessä.

4.8 Liittyvät hankkeet

Koivukylän paviljonkipäiväkotihanke hoitaa alueen päivähoitopaikkavajetta, kunnes tämä päiväkoti valmistuu.

4.9 Mitoitusperusteet, tilaohjelma ja huonekortit

4.9.1 Päiväkodin toiminnallinen henkilömitoitus

Varhaiskasvatuslain (2016) mukaan yhtä hoito- ja kasvatushenkilöä kohden saa olla lapsia:

- alle 3-vuotiaita enintään 4 lasta / 1 hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö
- ja 3 vuotta täyttäneitä enintään 8 lasta / 1 hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö.

Koivukylän päiväkotiin tulee 256 tilapaikkaa. Lasten määrä vaihtelee sen mukaan, ovatko he alle vai yli 3-vuotiaita. Päiväkodissa toimintaa järjestetään 1-vuotiaista 6-vuotiaisiin saakka.

Tilapaikkoja yhteensä 256, jotka jakautuvat kahdeksaan kotialueeseen:

- Yhden kotialueen (kaksi ryhmää) 32 tilapaikkaa
- yhteensä 8 x 32 = 256 tilapaikkaa.

Päiväkodissa on hoito- ja kasvatushenkilökuntaa 32 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelee päiväkodin johtaja sekä puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökuntaa sekä vuosittain vaihtuvia opiskelijoita ja tilapäistä avustavaa henkilökuntaa, yhteensä noin 6 henkilöä. Henkilökunnan määrä yhteensä 40 henkilöä.

Päiväkoti toteutetaan osana tilakeskuksen ja varhaiskasvatuksen kehittämää päiväkotikonseptia. Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin päiväkotikonseptin myötä kehitettyyn tilaohjelmamalliin ja päiväkotien yleisiin suunnitteluohjeisiin sekä päivitettävänä olevaan päiväkotien RT-ohjekorttiin.

4.9.2 Tilaohjelma ja tehokkuustavoitteet

Päiväkodin tilat perustuvat päiväkotikonseptin mukaiseen 256-paikkaisen päiväkodin tilamitoitukseen.

- Päiväkodin huoneistoalatavoite on huonetilaohjelman mukaisesti 8,2 htm^2/tilapaikka = 2014 htm^2.
- Päiväkodin bruttoalatavoite 2566 brm^2.

Päiväkodin huonetilaohjelma on liitteessä 3.

5 Väistötilantarve

Ei väistötilatarvetta

6 Rahoitus ja aikataulu

Hanke sisältyy Vantaan kaupungin investointiohjelmaan 2020-2029 nimellä Koivukylän uusi päiväkoti.

Valtuuston 11.11.2019 hyväksymässä vuosien 2020 - 2023 taloussuunnitelmassa on vuosien 2020 – 2029 investointiohjelmaan merkitty investointivaraus (7,8 M€) Koivukylän uusi päiväkoti vuodelle 2025. Vuoden 2020 investointiesityksissä Kasvatuksen ja oppimisen toimiala esittää hankkeen aikaistamista valmistumaan jo vuonna 6/2022, samalla Kivistö II päiväkodin investointi siirrettäisiin myöhemmäksi ja Koivukylän päiväkodin laajuuden kasvattamista 192-tilapaikkaisesta päiväkodista 256-tilapaikkaiseksi.

Tarveselvitys valmistuu huhtikuussa 2020, hankesuunnitelma kesäkuussa 2020 ja hyväksytetään lautakunnissa kesä-elokuussa 2020, suunnittelu toteutetaan vuosina

2020 - 2021 ja rakentaminen vuosina 2021 - 2022. Päiväkodin on määrä olla valmis 6/2022

7 Kustannukset

7.1 Kustannusennuste

Tilakeskuksen kustannusennuste Koivukylän uudesta päiväkodista on 10,1 M€. (alv 0%) KL 103

7.2 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset

Pääomakustannukset ~ 606 000 € /vuosi
Ylläpitokustannukset ~ 125 136 € /vuosi

Yhteensä: ~ 731 136 € /vuosi
Vuokravaikutus tilapaikkaa kohden on 2856 euroa/vuosi.

7.3 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin 430 000 €. Kuluissa on huomioitu korvattavien päiväkotien ja paviljongissa toimivien ryhmien toimintakulut.

7.4 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat noin 150 000 €.

7.5 Investointi €/hoitopaikka ja oppilaspaikka

Kustannusennusteen mukainen investointikustannus tilapaikkaa kohti on 39 453€.

8 Riskit

8.1 Aikatauluun liittyvät riskit

Hankkeen viivästyminen voi aiheuttaa väistötilojen tarpeen.

8.2 Työturvallisuustehtävät

Suunnitteluvaiheen turvallisuuskoordinaattorina toimii rakenneinsinööri Jukka Tuhkanen. Työturvallisuustehtävien tarkistuslista on käyty läpi. Hankkeesta on laadittu Havat-riskikartta, liite 3.

Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

8.3 Rakennuksen perustamiseen liittyvät riskit

Ei riskejä.

9 Vastuuhenkilöt / työryhmä

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

Janne Myllylä, palveluverkkoasiantuntija
Mikael Kokljuschkin, varhaiskasvatuspäällikkö, pohjoisen alueen varhaiskasvatuspalvelut

Kaupunkiympäristön palvelualue, Kiinteistöt ja tilat:
Tilakeskus, Rakennuttaminen:

Sini Koskinen, rakennuttaja-arkkitehti
Jukka Tuhkanen, rakenneinsinööri
Katri Onnela, LVI-insinööri
Jonna Rosenblad, sähköinsinööri
Ifa Kytösaho, hankesuunnittelupäällikkö

Kaupunkiympäristön palvelualue, Kiinteistöt ja tilat:
Tilakeskus, Hankevalmistelu:

Olga Jefimkina, kustannusasiantuntija
Tarja Aaltola, keittiöasiantuntija
Mikko Juolahti, hankekehitysarkkitehti

Kaupunkiympäristön palvelualue, Kiinteistöt ja tilat:
Tilakeskus, Kunnossapito:

Anne Valkeapää, puhtauspalveluasiantuntija

Kaupunkiympäristön palvelualue, Kiinteistöt ja tilat:
Tilakeskus, Tilahallinta:

Pasi Salo, toimitilapäällikkö
Pasi Simola, isännöitsijä

Kaupunkisuunnittelu:

Timo Kallaluoto, aluearkkitehti

Kadut ja puistot:

Antti Auvinen, vesihuolto, suunnitteluinsinööri
Anna-Leena Karhunen, geotekniikka, suunnitteluinsinööri

Tietohallinto:

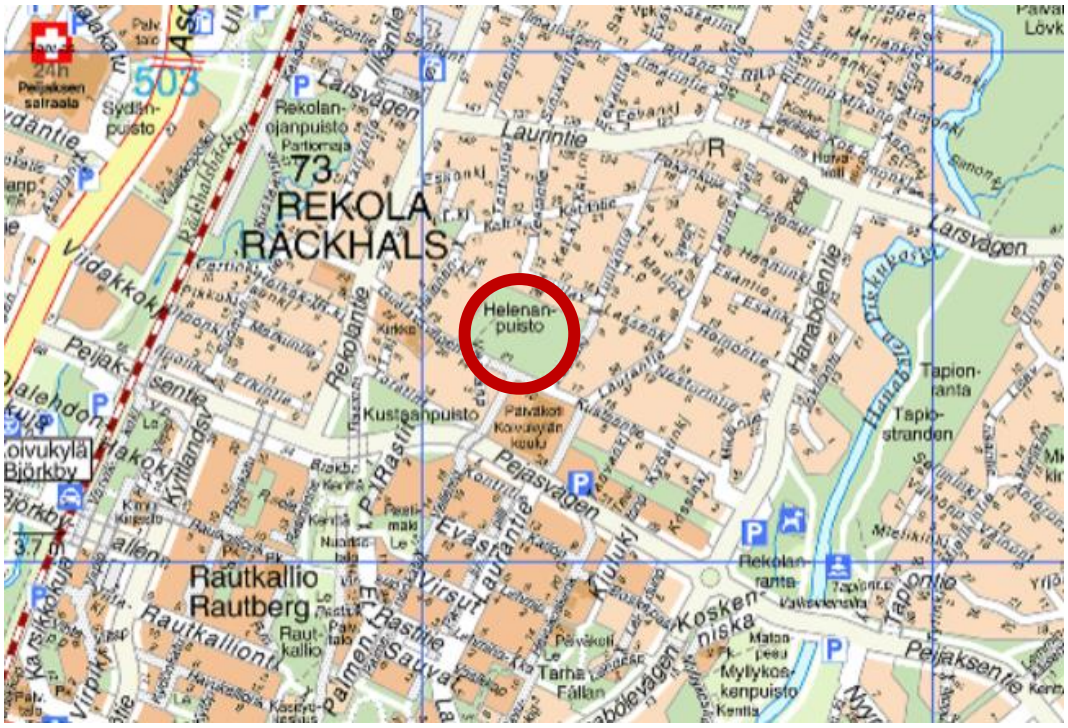
Työsuojeluvaltuutetut:

Työsuojeluvaltuutettu Matti Nurmi, puh. 0400 760 984

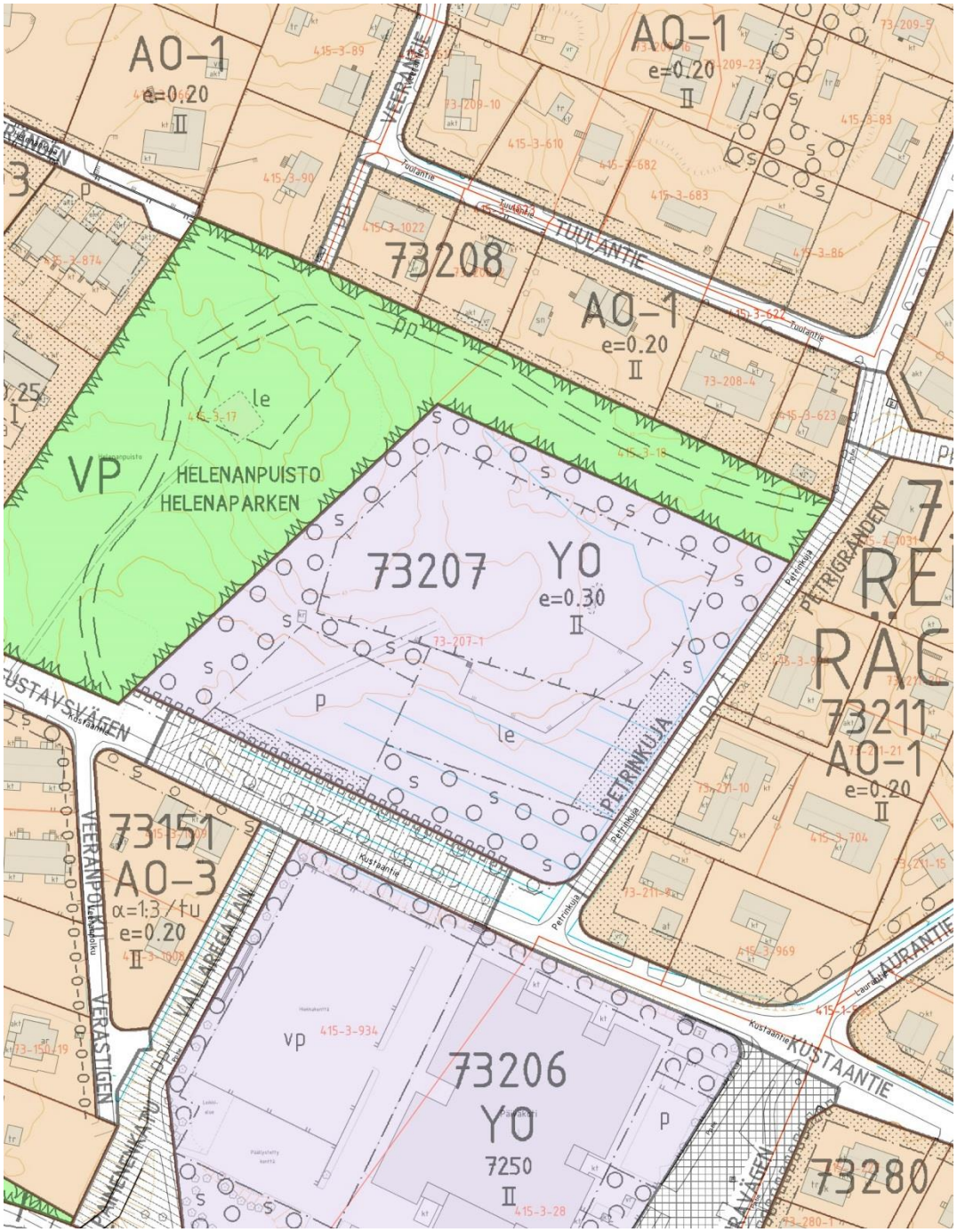
Liite 1 Kartat

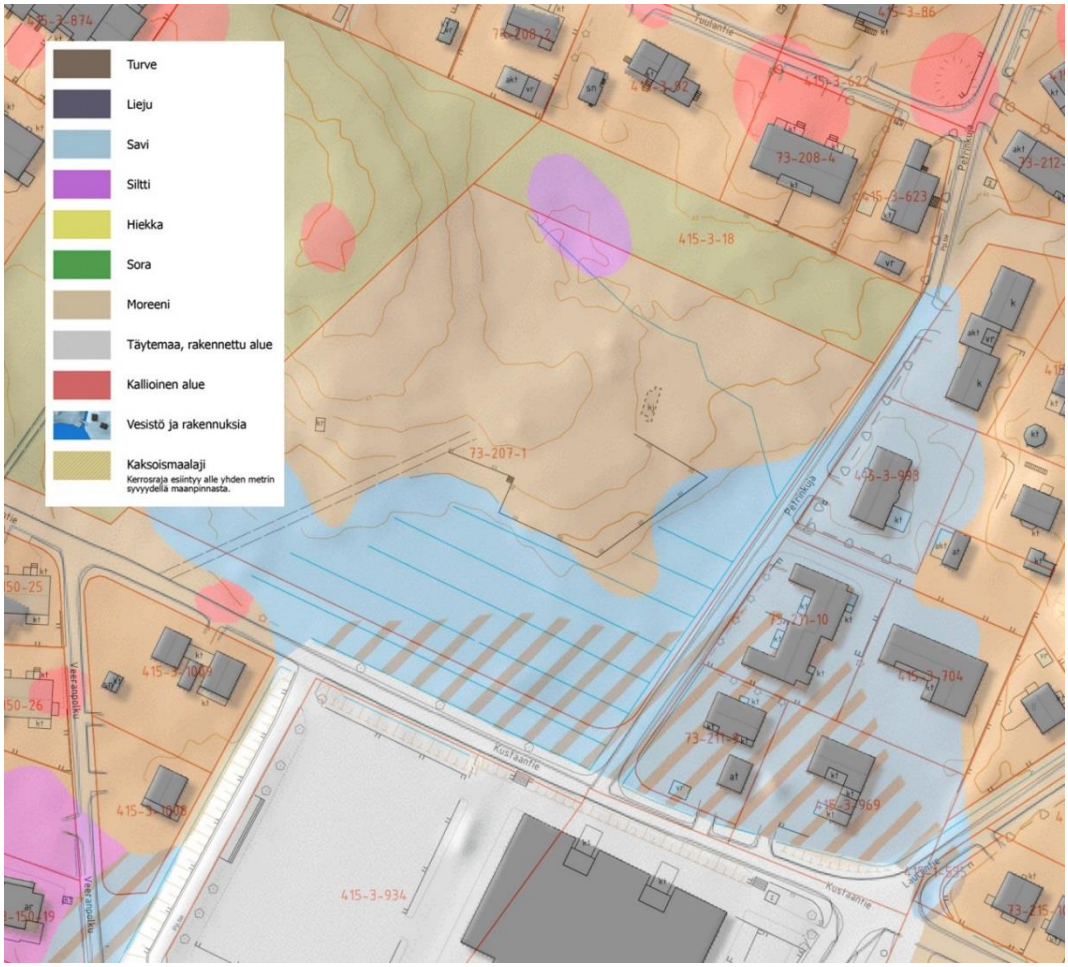
Kuva 1. Opaskartta, Koivukylän päiväkodin sijainti. Lähde Vampatti 05.05.2020.

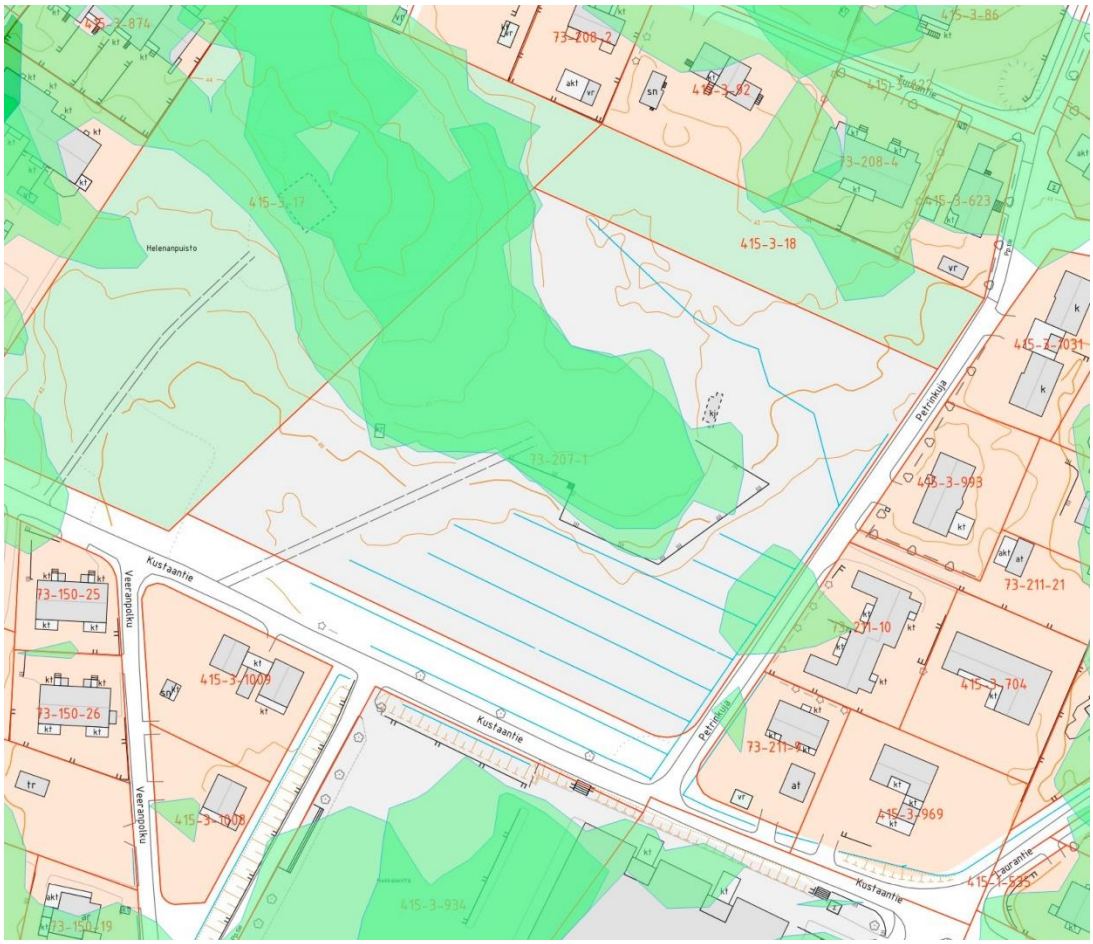
Kuva 2. Koivukylän päiväkoti sijaitsee Helenanpuisto-nimisen puistoalueen kaakkois-reunalla osoitteessa Kustaantie 21.

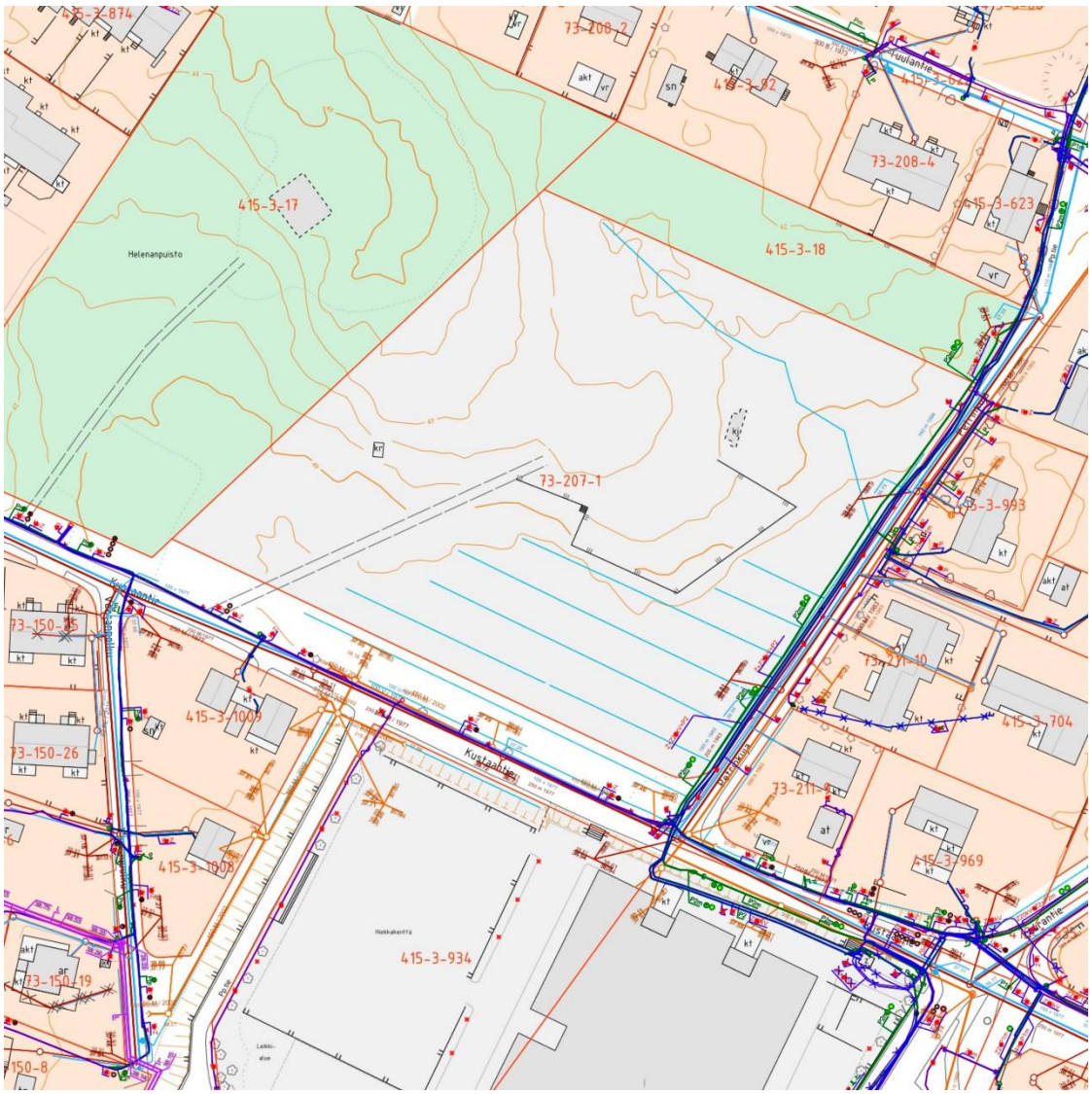
Kuva 3. Kaavamerkinnät ajantasa-asemakaavakartta. Lähde Vampatti 05.05.2020.

Kuva 4. Maalajikartta. Päiväkodin sijainti merkitty punaisella. Vampatti 5.2.2020.

Kuva 5. Päiväkotitontille ei kantaudu melualueita. Vampatti 05.05.2020.

Kuva 6. Johtokarttaote tontilta. Vampatti 05.05.2020.

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
701100	19.11.2008	86/46-47, 87/52, 87/46-47, 88/49, 88/50-51, 88/52-53, 88/58, 88/46-47, 89/46-47, 89/48-49, 89/53, 89/58 90/46-47, 90/48, 90/53, 90/54-55, 90/56-57, 90/58

Vantaan kaupunki

KEHÄRATA

Maanalainen kaava
Kylä 407, Kirkonkylä
Tilat 407-11-113, 407-11-114 ja 407-12-13
Kylä 423, Veronmiehenkylä
423-4-44 ja 423-5-30
895-2-10
Asemakaava
Kaupunginosa 17, Martinlaakso
Osa korttelia 17111 sekä katu- ja liikennealueet.
Kaupunginosa 21, Piispankylä
Kortteli 21124 sekä katu-, virkistys- ja liikennealueet.
Kaupunginosa 22, Keimola
Liikenne- ja erityisalueet.
Kaupunginosa 23, Kivistö
Katu-, liikenne- ja erityisalueet.
Kaupunginosa 24, Lapinkylä
Katu- ja virkistysalueet.
Kaupunginosa 25, Myllymäki
Liikennealuetta.
Kaupunginosa 41, Viinikkala
Katu- ja liikennealueet.
Kaupunginosa 53, Lentokenttä
Liikennealuetta.
Kaupunginosa 62, Jokiniemi
Virkistys- ja liikennealueet.
Kaupunginosa 67, Ruskeasanta
Osa korttelia 67200 sekä katu-, liikenne- ja erityisalueet.
Kaupunginosa 74, Havukoski
Virkistys- ja liikennealueet.

Asemakaavan muutos
(Entinen Ylä-Tikkurila rakennuskaava)
Kaupunginosa 67, Ruskeasanta
Osa korttelia 67200 sekä katu-, virkistys-, liikenne- ja erityisalueet.
(Kumoutuvan asemakaavan katu-, puisto- ja maa- ja metsätalousalue.)
Kaupunginosa 74, Havukoski
Liikennealuetta.
(Kumoutuvan asemakaavan maa- ja metsätalousaluetta.)

Asemakaavan muutos
Kaupunginosa 17, Martinlaakso
Osat kortteleita 17106 ja 17111 ja kortteli 17116 sekä katu- ja liikennealueet.
(Osa kumoutuvan asemakaavan kortteleita 17106, 17111, 17116 sekä katu-, virkistys- ja liikennealueet.)
Kaupunginosa 21, Piispankylä
Kortteli 21124 sekä katualuetta.
Kaupunginosa 23, Kivistö
Katu- ja erityisalueet.
(Kumoutuvan asemakaavan erityisalueet.)
Kaupunginosa 41, Viinikkala
Korttelit 41250 ja 41255 sekä katu-, virkistys-, liikenne- ja erityisalueet.
(Kumoutuvan asemakaavan korttelit 41250, 41255 sekä katu-, virkistys- ja erityisalueet.)

Vanda stad

Kv 15.12.2008

RINGBANAN

Underjordisk detaljplan
By 407, Kyrkoby
Fastigheten 407-11-113, 407-11-114 ja 407-12-13
By 423, Skattmanns
423-4-44 ja 423-5-30
895-2-10
Detaljplan
Stadsdel 17 , Mårtensdal
Del av kvarteret 17111 samt gatu- och trafikområden
Stadsdel 21, Biskopsböle
Kvarteret 21124 samt gatu-, rekreations- och trafikområden.
Stadsdel 22, Käinby
Trafik- och specialområden.
Stadsdel 23, Kivistö
Gatu-, trafik- och specialområden.
Stadsdel 24, Lappböle
Gatu- och rekreationsområden.
Stadsdel 25, Kvarnbacka
Trafikområde.
Stadsdel 41, Vinikby
Gatu- och trafikområden.
Stadsdel 53, Flygfältet
Trafikområde.
Stadsdel 62, Ånäs
Rekreations- och trafikområden.
Stadsdel 67, Rödsand
Del av kvarteret 67200 samt gatu-, trafik- och specialområden.
Stadsdel 74, Havukoski
Rekreations- och trafikområden.

Ändring av detaljplan
(Den gamla byggnadsplanen Övre Dickursby)
Stadsdel 67, Ruskeasanta
Del av kvarteret 67200 samt gatu-, rekreations-, trafik- och specialområden.
(Gatu-, park- och jord- och skogsbruksområden i den plan som upphävs.)
Stadsdel 74, Havukoski
Trafikområde.
(Jord- och skogsbruksområden i den plan som upphävs.)

Ändring av detaljplanen
Stadsdel 17, Mårtensdal
Del av kvarteren 17106 och kvarteret 17111 och 17116 samt gatu- och trafikområden.
(Del av kvarteret 17106 och kvarteren 17111 och 17116 samt gatu-, rekreations- och trafikområden i den plan som upphävs.)
Stadsdel 21, Biskopsböle
Karteret 21124 samt gatuområde.
Stadsdel 23, Kivistö
Gatu- och specialområden.
(Specialområde i den plan som upphävs.)
Stadsdel 41, Vinikby
Kvarteren 41250 och 41255 samt gatu-, rekreations-, trafik- och specialområden.
(Kvarteren 41250 och 41255 samt gatu-, rekreations- och specialområden.)

Kaupunginosa 52, Veromies
Osa korttelia 52101 ja 52109 sekä katualueet.
Kaupunginosa 53, Lentokenttä
Katualue.
(Kumoutuvan asemakaavan liikennealuetta.)
Kaupunginosa 67, Ruskeasanta
Katu-, virkistys-, liikenne- ja erityisalueet.
(Kumoutuvan asemakaavan katu-, liikenne- ja erityisalueet.)
Kaupunginosa 70, Koivukylä
Osa korttelia 70150 sekä katu-, virkistys-, liikenne-, erityis-alueet.
Kaupunginosa 71, Ilola
Osat kortteleista 71142 ja 71143 sekä katu- ja virkistysalueet.
Kaupunginosa 74, Havukoski
Korttelit 74414 ja 74500 sekä katu- ja liikennealueet.
(Kumoutuvan asemakaavan kortteli 74414 ja 74500 sekä katu-, virkistys- ja liikennealueet.)

Tonttijako
Osa korttelia 17106 ja kortteli 17111.

Tonttijaon muutos
Osa korttelia 17106 ja korttelit 17116, 21124.

1:2000

Stadsdel 52, Skattmans
Del av kvarteren 52101 och 52109 samt gatuområden.
Stadsdel 53, Flygfältet
Gatuområde.
(Trafikområde i den plan som upphävs.)
Stadsdel 67, Rödsand
Gatu-, rekreations-, trafik- och spacialområden.
(Gatu-, trafik- och specialområden i den plan som upphävs.)
Stadsdel 70, Björkby
Del av kvarteret 70150 samt gatu-, rekreations-, trafik- och specialområden.
Stadsdel 71, Gladas
Del av kvarteren 71142 och 71143 samt gatu- och rekreationsområden
Stadsdel 74 Havukoski
Kvarteren 74414 och 74500 samt gatu- och trafikområden.
(Kvarteren 74414 och 74500 samt gatu-, rekreations- och trafikområde i den plan som upphävs.)

Tomtindelning
Del av kvarteret 17106 och kvarteret 17111.

Ändring av tomtindelningen
Del av kvarteret 17106 och kvarteren 17111 och 21124.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
AO	Erillispientalojen korttelialue.	Kvartersområde för fristående småhus.
	Osia AO-kortteleista 71142 ja 71143 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller AO-kvarteren 71142 och 71143:
	Tontille saa rakentaa suurimman sallitun kerrosalan lisäksi pohjapinta-alaltaan enintään 40 m2:n suuruisen taloustilan autotallin tai katoksen.	På tomten får utöver den största tillåtna våningsytan byggas ett ekonomiutrymme, garage eller skyddstak med en grundyta på högst 40 m2.
	Rakennusoikeudesta saa 20% käyttää toimisto- ja työtiloina, jotka eivät häiritse asumista.	Av byggrätten får 20% användas som kontors- och arbetslokaler som inte stör boendet.
	Asuinrakennusta ei saa rakentaa kahta (2) metriä lähemmäksi naapuritontin rajaa.	Bostadshus får inte byggas närmare än två (2) meter från gränsen till granntomten.
	Olemassa olevia rakennuksia saa peruskorjata uudisrakentamiseen verrattavalla tavalla sen estämättä, mitä on määrätty rakennusoikeudesta, rakennusaloista tai kerrosluvusta.	Befintliga byggnader får byggas om på ett med nybyggnad jämförbart sätt utan att det som bestämts om byggrätt, byggnadsytor eller våningstal hindrar det.
	Asuinhuoneiden ääneneristävyys ΔL lentomelua vastaan on oltava vähintään 32 dB. Toimisto- ja niihin verrattavien työtilojen ääneneristävyys ΔL lentomelua vastaan on oltava vähintään 28 dB.	Ljudisoleringen ΔL mot flygbuller ska vara minst 32 dB i bostadsrum. Ljudisoleringen ΔL mot flygbuller ska vara minst 28 dB i kontors- och motsvarande arbetslokaler.
	Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon alueelle sijoitettavan rautatietunnelin asettamat rajoitukset.	I byggandet av området och i övrig markanvändning ska begränsningarna som sätts av den järnvägstunnel som placeras i området tas i beaktande.
YO	Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue.	Kvartersområde för byggnader för undervisningsverksamhet.
	Osaa YO-korttelista 70150 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller en del av YO-kvarter 70150:
	Talvikkitielle suuntautuvien työhuoneiden ulkokuoren ääneneristyskyvyn on oltava moottoriajoneuvoliikenteen aiheuttamaa melua vastaan vähintään 32 dBA.	Ytterhöljet hos arbetsrummen mot Pyrolavägen ska ha en ljudisoleringskapacitet mot buller från motorfordonstrafik på minst 32 dBA.
	Rakennusten pääasiallisena julkisivumateriaalina on käytettävä punatiiltä.	Rödtegel ska användas som huvudsakligt fasadmaterial i byggnaderna.
	Korttelialueelle rakennettavat autopaikat on ympäröitävä puu- ja pensasistutuksin.	Bilplatserna som byggs i kvartersområdet ska omgärdas med träd- och buskplanteringar.
	Autopaikkojen vähimmäismäärät: Yleiset rakennukset 1 autopaikka/180 krs-m2	Minimiantalet bilplatser: Allmänna byggnader 1 bilplats/180 m2-vy
KL	Liikerakennusten korttelialue.	Kvartersområde för affärsbyggnader.
	KL-aluetta korttelissa 21124 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller KL-området i kvarter 21124:
	Julkisivuissa tulee käyttää yhtenä värinä valkoista.	I fasaderna ska vitt användas som en färg.
	Ulkokuoren ääneneristyskyvyn lentoliikennemelua vastaan on oltava työhuoneissa vähintään 32 dBA.	I arbetsrummens ytterhölje ska ljudisoleringskapaciteten mot flygtrafikbuller vara minst 32 dBA.

Ulkovarastojen näkösuojaksi on rakennettava tai istutettava riittävän korkea aita.

Katujen luiskat saavat ulottua korttelialueille.

Päivittäistavaramyymälän koko saa olla enintään 500 krs-m2.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Liikerakennukset, toimistot 1 autopaikka/50 krs-m2

KL-aluetta korttelissa 17106 koskevia määräyksiä:

Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavaramyymälää.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Liikerakennukset 1 autopaikka/50 krs-m2
Autopaikkoja saa sallitun kerrosalan lisäksi rakentaa tasoihin.

För uteförråden ska ett staket eller en häck med tillräcklig höjd byggas eller planteras som skydd för insyn.

Gatornas slänter får sträcka sig till kvartersområdena.

Dagligvarubutiken får ha en storlek av högst 500 m2-vy.

Minimiantalet bilplatser:
Affärsbyggnader, Kontor 1 bilplats/50 m2-vy

Bestämmelser som gäller KL-området i kvarter 17108:

En dagligvarubutik får inte placeras i området.

Minimiantalet bilplatser:
Affärsbyggnader 1 bilplats/50 m2-vy
Bilplatser får utöver den tillåtna våningsytan byggas i planen.

KTY **Toimitilarakennusten korttelialue.**

KTY - kortteleita 17111 ja 17116 koskevia määräyksiä:

Alueelle saa rakentaa toimistorakennuksia sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia teollisuus- ja varastorakennuksia ja niiden yhdistelmiä sekä koulutus-, virkistys-, sosiaali-, huoltoasema- ja niihin verrattavia tiloja.

Koulutus-, virkistys- ja toimistotilojen ja muiden vastaavien tilojen ulkokuoren ääneneristys lento- ja tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 38 dBA.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Liiketilat 1 autopaikka / 35 krs-m2
Toimistot 1 autopaikka / 50 krs-m2
Teollisuus, varastot 1 autopaikka / 100 krs-m2
Autopaikkoja saa sallitun kerrosalan lisäksi rakentaa tasoihin.

KTY-aluetta korttelissa 17111 koskevia määräyksiä:

Alueelle saa rakentaa liike- ja palvelutiloja korkeintaan 2000 krs-m2.
Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavaramyymälä.

KTY-aluetta korttelissa 17116 koskevia määräyksiä:

Alueelle saa rakentaa liike- ja palvelutiloja korkeintaan 3500 krs-m2.

Kvartersområde för verksamhetsbyggnader.

Bestämmelser som gäller KTY - kvarteren 17111 och 17116:

I området får kontorsbyggnader samt ickemiljöstörande industri- och lagerbyggnader samt kombinationer av dessa samt utbildnings-, rekreations-, personal-, bensinstations- och jämförbara lokaler byggas.

Utbildnings-, rekreations- och kontorslokalers och övriga jämförbara lokalers ytterhölje ska ha en ljudisolering mot flyg- och vägtrafikbuller på minst 38 dBA.

Minimiantalet bilplatser:
Affärslokaler 1 bilplats/35 m2-vy
Kontor 1 bilplats/50 m2-vy
Industri, lager 1 bilplats/100 m2-vy
Bilplatser får utöver den tillåtna våningsytan byggas i planen.

Bestämmelser som gäller KTY - området i kvarter 17111:

Högst 2000 m2-vy affärs- och servicelokaler får byggas i området.
En dagligvarubutik får inte placeras i området.

Bestämmelser som gäller KTY - området i kvarter 17116:

Högst 3500 m2-vy affärs- och servicelokaler får byggas i området.

T **Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.**

T-aluetta korttelissa 52101 (tontit 9, 10 ja 16) koskevia määräyksiä:

Rakennuskorkeus saa olla enintään 12 metriä ellei erillisin kaavamerkinnöin muuta ole osoitettu.

Korttelialueelle saa rakentaa kiinteistönhoidon kannalta välttämättömiä asuntoja.

Asuntoa kohden on rakennettava vähintään 30m2 suojattua ja riittävillä välineillä ja istutuksilla varustettua ulko-oleskelu- ja leikkitilaa.

Asuinhuoneistojen ulkokuoren ääneneristyksen tulee olla vähintään 35 dBA.
Työtilojen osalla ikkunoiden vastaava arvo tulee olla vähintään 25 dBA.

Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon alueelle sijoitettavan rautatietunnelin asettamat rajoitukset.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Teollisuus 1 autopaikka/ 150 krs-m2

T-alueita kortteleissa 52109 ja 52101 (tontit 12 ja 13) koskevia määräyksiä:

Rakennusten korkeus saa olla enintään 12 metriä, ellei erillisin kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

Ulkokuoren ääneneristyskyvyn lentomelua vastaan on oltava työtiloissa vähintään 32 dBA ja asunnoissa vähintään 35 dBA.

Toiminnalle välttämättömät rakenteet saavat ylittää enimmäiskorkeuden edellyttäen ettei lentoliikenteen turvallisuutta vaaranneta.

Kvartersområde för industri- och lagerbyggnader.

Bestämmelser som gäller T-området i kvarter 52101 (tomterna 9, 10 och 16):

Byggnadshöjden får uppgå till högst 12 meter om inget annat anvisats med separata planbeteckningar.

I kvartersområdet får bostäder som är nödvändiga för fastighetsskötseln byggas.

Per bostad ska minst 30 m2 skyddade och med tillräckliga redskap och planteringar försedda utrymmen för utevistelse och lek byggas.

Ljudisoleringen i lägenheternas ytterhölje ska uppgå till minst 35 dBA.
I fråga om arbetsutrymmen ska det motsvarande värdet för fönster vara minst 25 dBA.

I byggandet av området och i övrig markanvändning ska begränsningarna som sätts upp av den järnvägstunnel som placeras i området tas i beaktande.

Minimiantalet bilplatser:
Industri 1 bilplats/150 m2-vy

Bestämmelser som gäller T-området i kvarteren 52109 och 52101 (tomterna 12 och 13):

Byggnadshöjden får uppgå till högst 12 meter om inget annat anvisats med separata planbeteckningar.

Ytterhöljet ska ha en ljudisoleringsförmåga mot flygbuller på minst 32 dBA i arbetslokaler och minst 35 dBA i bostäder.

Konstruktioner som är nödvändiga för verksamheten får överskrida den maximala höjden förutsatt att inte flygtrafiksäkerheten äventyras.

Korttelialueille saa rakentaa kiinteistönhoidon kannalta välttämättömiä asuntoja.

Ulkovarastojen näkösuojaksi on rakennettava tai istutettava riittävän korkea aita.

Katujen luiskat saavat ulottua korttelialueille.

Teollisuusrakennusten korttelialueille saa rakentaa toimintaan liittyviä toimisto- ja varastotiloja.

Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon alueelle sijoitettavan rautatietunnelin asettamat rajoitukset.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Asunnot 2 autopaikkaa/ asunto
Toimistot ja näyttelytilat 1 autopaikka/ 50 krs-m2
Teollisuus 1 autopaikka/ 150 krs-m2
Myymälä ja ravintolatilat 1 autopaikka/ 50 krs-m2

T - aluetta tonteilla 52101/13 ja 52109/7 koskevia määräyksiä:

Julkisivujen tulee olla värisävyltään vaaleita.

Ulkokuoren ääneneristyskyvyn lentoliikennemelua vastaan on oltava työhuoneissa vähintään 35 dBA ja asuinhuoneissa vähintään 38 dBA.

T-aluetta tontilla 52109/2 koskevia määräyksiä:

Korttelialueella tulee säilyttää vähintään 3 metrin korkuisia puita ja tarpeen vaatiessa istuttaa uusia puita niin, että 3m korkeiden puiden määrä on vähintään viisi kappaletta kutakin alkavaa tontin tuhatta neliömetriä kohti.

Korttelialueilla on asuin- toimisto- ja vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristyskyvyn lentoliikennemelua vastaan oltava vähintään 35 dBA.

Korttelialueille rakennettavat autopaikat on ympäröitävä puu- ja pensasistutuksin.

TKT

Teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialue.

TKT - aluetta kortteleissa 41250 ja 41255 koskevia määräyksiä:

Mikään rakenne, laite tai antenni ei saa edes tilapäisesti läpäistä lentoesteiden korkeusrajoituspintoja.

Lentoesteiden korkeusrajoituspinnat vastaavat kaavaan merkityn rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasemaa korttelin 41255 länsiosassa (+56-+60).

Muulla asemakaava-alueella lentoesteiden korkeusrajoituspinnat sijaitsevat rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasemaa ylempänä.

Lentoesteiden korkeusrajoituspinnat muuttuvat lineaarisesti rajoituslinjojen välillä.

Toimistotilojen ja vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristys lentoliikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dBA.

Avovarastointiin käytettävä tontin osa on rajattava vähintään kaksi metriä korkealla näkyvyyden estävällä aidalla tai puista ja pensaista muodostuvalla istutusvyöhykkeellä liikenne-, katu-, puisto- tai muuhun yleiseen alueeseen rajoittuvalta osaltaan.

Rakentamatta jäävillä tontin osilla, joita ei käytetä varastointiin tai liikenteelle, tulee olla puita ja pensaita.

Henkilöautopaikat on jaettava puu- ja pensasistutuksin enintään 500 neliömetrin suuruisiin osiin.

Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon alueelle sijoitettavan rautatietunnelin asettamat rajoitukset.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Teollisuus 1 autopaikka/ 100 krs-m2
Varastot 1 autopaikka/ 150 krs-m2
Toimistot 1 autopaikka/ 50 krs-m2
Näyttelytilat 1 autopaikka/ 30 krs-m2

I kvartersområdet får bostäder som är nödvändiga för fastighetsskötseln byggas.

För uteförråden ska ett staket eller en häck med tillräcklig höjd byggas eller planteras som skydd för insyn.

Gatornas slänter får sträcka sig till kvartersområdena.

I kvartersområdena för industribyggnader får kontors- och lagerlokaler som anknyter till verksamheten byggas.

I byggandet av området och i övrig markanvändning ska begränsningarna som sätts upp av den järnvägstunnel som placeras i området tas i beaktande.

Minimiantalet bilplatser:
Bostäder 2 bilplats/ bostad
Kontor och utställningslokaler 1 bilplats/ 50 m2-vy
Industri 1 bilplats/ 150 m2-vy
Affärslokaler och restauranger 1 bilplats/ 50 m2-vy

Bestämmelser som gäller T-området i tomterna 52101 /13 och 52109/7:

Fasaderna ska vara ljusa till sin färgton.

Ytterhöljet i arbetsrummen ska ha en ljudisoleringskapacitet mot flygtrafikbuller på minst 35 dBA och i bostadsrummen på minst 38 dBA.

Bestämmelser som gäller T-området i tomten 52109/2:

I kvartersområdet ska minst 3 meter höga träd bevaras och vid behov ska nya träd planteras så att antalet 3 meter höga träd uppgår till minst fem för varje begynnande tusen kvadratmeter tomt.

I kvartersområdena ska ytterhöljet i bostadsrum, kontors- och motsvarande tysta arbetslokaler ha en ljudisoleringskapacitet mot flygtrafikbuller på minst 35 dBA.

Bilplatserna som byggs i kvartersområdena ska omgärdas med träd- och buskplanteringar.

Kvartersområde för industri-, lager- och kontorsbyggnader.

Bestämmelser som gäller TKT - området i kvarteren 41250 och 41255:

Ingen konstruktion, anordning eller antenn får ens tillfälligt överstiga flyghindrens höjdbegränsningsytor.

Flyghindrens höjdbegränsningsytor motsvarar höjdläget hos den högsta punkten i den i planen betecknade byggnadens yttertak i västra delen av kvarteret 41255 (+56-+60).

På det övriga detaljplaneområdet ligger flyghindrens höjdbegränsningsytor högre upp jämfört med den högsta punkten i byggnadens yttertak.

Flyghindrens höjdbegränsningsytor förändras lineärt mellan begränsningslinjerna.

Ljudisoleringen mot flygtrafikbuller ska i kontorslokalers och motsvarande tysta arbetslokalers ytterhölje uppgå till minst 35 dBA.

Den del av tomten som används för öppen lagring ska avgränsas med ett minst två meter högt insynshindrande staket eller en planteringszon bestående av träd och buskar för den del som angränsar till ett trafik-, gatu-, park- eller annat allmänt område.

På de delar av tomten som lämnas obyggda och som inte används till lagerföring eller trafik, ska det finnas träd och buskar.

Personbilsplatserna ska med träd- och buskplanteringar delas upp i högst 500 kvadratmeter stora delar.

I byggandet av området och i övrig markanvändning ska begränsningarna som sätts av den järnvägstunnel som placeras i området tas i beaktande.

Minimiantalet bilplatser:
Industri 1 bilplats/ 100 m2-vy
Lager 1 bilplats/ 150 m2-vy
Kontor 1 bilplats/ 50 m2-vy
Utställningslokaler 1 bilplats/ 30 m2-vy

TT

Teollisuusrakennusten korttelialue.

TT-aluetta korttelissa 21124 koskevia määräyksiä:

Korttelialueelle saa rakentaa toimintaan liittyviä toimisto- ja varastotiloja.

Julkisivuissa tulee käyttää yhtenä värinä käyttää valkoista.

Ulkokuoren ääneneristyskyvyn lentoliikennemelua vastaan on oltava työhuoneissa vähintään 32 dBA.

Ulkovarastojen näkösuojaksi on rakennettava tai istutettava riittävän korkea aita.

Katujen luiskat saavat ulottua korttelialueille.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Liikerakennukset, toimistot 1 autopaikka/ 50 krs-m2
Teollisuus 1 autopaikka/150 krs-m2

Kvartersområde för industribyggnader.

Bestämmelser som gäller TT-området i kvarter 21124:

I kvartersområdet får kontors- och lagerlokaler som anknyter till verksamheten byggas.

I fasaderna ska vitt användas som en färg.

Ljudisoleringskapaciteten mot flygtrafikbuller ska i arbetslokalernas ytterhölje uppgå till minst 32 dBA.

För uteförråden ska ett staket eller en häck med tillräcklig höjd byggas eller planteras som skydd för insyn.

Gatornas slänter får sträcka sig till kvartersområdena.

Minimiantalet bilplatser:
Affärsbyggnader, kontor 1 bilplats/ 50 m2-vy
Industri 1 bilplats/150 m2-vy

VL

Lähivirkistysalue.

Område för närrekreation.

LT

Maantien alue.

Område för landsväg.

LR

Rautatiealue.

Järnvägsområde.

LR-aluetta asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:

Alue tulee varustaa meluesteillä, tai on muutoin huolehdittava siitä, ettei rautatiealueelta aiheutuva päivämelutaso ole yli 55 dBA asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevien asemakaavojen asumiseen varatuilla korttelialueilla eikä nykyisen asutuksen piha-alueilla.

Rata tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei junaliikenne aiheuta haitallista tärinää tai runkomelua nykyiselle tai asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevissa asemakaavoissa osoitetulle maankäytölle.
Alueella tulee varautua asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevien yleiskaavojen mukaisen maankäytön suojaamiseen melulta, runkomelulta ja tärinältä.

Bestämmelser som gäller LR-området i detaljplanen 701100:

Området ska förses med bullerhinder, eller så ska det på annat sätt ses till att bullernivån dagtid från järnvägsområdet inte överskrider 55 dBA i de kvartersområden som reserverats för boende i de under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande detaljplanerna eller på det nuvarande bostadsområdets gårdsplaner.
Banan ska planeras och byggas så att inte tågtrafiken orsakar skadliga vibrationer eller stomljud för den nuvarande markanvändningen eller för den markanvändning som anvisats i de under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande detaljplanerna.
I området ska det finnas beredskap för att skydda den under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande generalplaneenliga markanvändningen från buller, stomljud och vibrationer.

LRA

Rautatieaseman alue.

Järnvägsstationsområde.

LRA-aluetta asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:

Alueelle sijoitetaan aseman tarvitsevat laituri- ja odotustilat kulkuyhteyksineen sekä aseman tarvitsemat tekniset tilat ja muuntamot suojavyöhykkeineen.
Aseman alue on toteutettava kaupunkikuvaltaan, arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisena, valoisana ja viihtyisänä.
Aluetta suunniteltaessa ja toteutettaessa on erityisesti otettava huomioon turvallisuus, esteettömyys, tuulelta suojaamisen tarve ja taiteen käyttö.
Alue tulee varustaa meluesteillä, tai on muutoin huolehdittava siitä, ettei rautatiealueelta aiheutuva päivämelutaso ole yli 55 dBA asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevien asemakaavojen asumiseen varatuilla korttelialueilla eikä nykyisen asutuksen piha-alueilla.
Rata tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei junaliikenne aiheuta haitallista tärinää tai runkomelua nykyiselle eikä asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevissa asemakaavoissa osoitetulle maankäytölle.
Alueella tulee varautua asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevien yleiskaavojen mukaisen maankäytön suojaamiseen melulta, runkomelulta ja tärinältä.

Bestämmelser som gäller järnvägsstationsområdet i detaljplanen 701100:

I området placeras av stationen erfordrade perronger och väntrum med passager samt tekniska utrymmen och transformatorstationer med skyddszoner.
Stationsområdet ska realiseras så att det till sin stadsbild, arkitektur och sina material håller hög standard, är ljust och trivsamt.
Vid planeringen och byggandet av området ska särskild uppmärksamhet fästas på säkerhet, tillgänglighet, behovet av skydd för vind och användningen av konst.
Området ska förses med bullerhinder, eller så ska det på annat sätt ses till att bullernivån dagtid från järnvägsområdet inte överskrider 55 dBA i de kvartersområden som reserverats för boende i de under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande detaljplanerna eller på det nuvarande bostadsområdets gårdsplaner.
Banan ska planeras och byggas så att inte tågtrafiken orsakar skadliga vibrationer eller stomljud för den nuvarande markanvändningen eller för den markanvändning som anvisats i de under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande detaljplanerna.
I området ska det finnas beredskap för att skydda markanvändningen enligt de under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande generalplanerna från buller, stomljud och vibrationer.

LL

Lentokenttäalue.

Flygplatsområde.

LP

Yleinen pysäköintialue.

Område för allmän parkering.

LHK

Huoltoasema- ja liikerakennusten korttelialue.

LHK-aluetta korttelissa 21124 koskevia määräyksiä:

Julkisivuissa tulee käyttää yhtenä värinä valkoista.

Ulkokuoren ääneneristyskyvyn lentoliikennemelua vastaan on oltava työhuoneissa vähintään 32 dBA.

Ulkovarastojen näkösuojaksi on rakennettava tai istutettava riittävän korkea aita.

Katujen luiskat saavat ulottua korttelialueille.

Kvartersområde för servicestations- och affärsbyggnader.

Bestämmelser som gäller LHK-området i kvarter 21124:

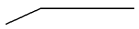
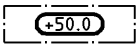
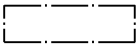
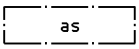
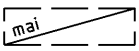
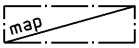
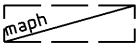
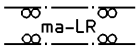
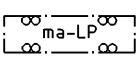
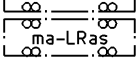
I fasaderna ska vitt användas som en färg.

I arbetsrummens ytterhölje ska ljudisoleringskapaciteten mot flygtrafikbuller vara minst 32 dBA.

För uteförråden ska ett staket eller en häck med tillräcklig höjd byggas eller planteras som skydd för insyn.

Gatornas slänter får sträcka sig till kvartersområdena.

	Päivittäistavaramyymälän koko saa olla enintään 500 krs-m2. Autopaikkojen vähimmäismäärät: Liikerakennukset, toimistot 1 autopaikka/ 50 krs-m2	Dagligvarubutiken får ha en storlek av högst 500 m2-vy. Minimiantalet bilplatser: Affärsbyggnader, kontor 1 bilplats/ 50 m2-vy
LHA	Henkilöliikenneterminaalin korttelialue.	Kvartersområde för persontrafikterminal.
	LHA-aluetta korttelissa 67200 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller LHA-området i kvarter 67200:
	Alue on tarkoitettu liityntäpysäköinnin ja linja-autoterminaalien tarvitsemille alueille ja niitä palveleville pysäkkikatos ja laiturirakenteille sekä maanalaista rautatieasemaa palveleville kulkuyhteyksille ja teknisille tiloille.	Området är avsett för områden som erfordras av anslutningsparkeringen och bussterminalerna och för dessas hållplatstak och perrongkonstruktioner samt för passager och tekniska utrymmen som tjänar den underjordiska järnvägsstationen.
LPA	Autopaikkojen korttelialue.	Kvartersområde för bilplatser.
ET	Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.	Område för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk försörjning.
ET	Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialue.	Kvartersområde för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk försörjning.
	ET-aluetta korttelissa 74500 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller ET-området i kvarter 74500:
	Avovarastointiin käytettävä tontin osa on rajattava vähintään kaksi metriä korkealla näkyvyyden estävällä aidalla tai puista ja pensaista muodostuvalla istutusvyöhykkeellä liikenne-, katu-, puisto- tai muuhun yleiseen alueeseen rajoittuvalta osaltaan.	Den del av tomten som används för öppen lagring ska avgränsas med ett minst två meter högt insynshindrande staket eller en planteringszon bestående av träd och buskar för den del som angränsar till ett trafik-, gatu-, park- eller annat allmänt område.
	Alueella olevia puita on hoidettava niin, etteivät ne kaatuessaan vaaranna rautatiealueen liikenneturvallisuutta.	Områdets träd ska vårdas så att de inte äventyrar trafiksäkerheten i järnvägsområdet om de faller.
EH	Hautausmaa - alue.	Område för begravningsplats.
	EH-aluetta asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller EH - området i detaljplanen 701100:
	Uurnahautausmaa. Alueelle ei saa rakentaa krematoriota.	Urnlund. I området får inte krematorium byggas.
EV	Suojaviheralue.	Skyddsgrönområde.
	EV-aluetta asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller EV - området i detaljplanen 701100:
	Rautatiealueeseen liittyvän suojaviheralueen puita on hoidettava niin, etteivät ne kaatuessaan vaaranna rautatieliikenteen turvallisuutta. Laaksotien länsipuolisen kansirakenteen päällä oleva alue on maisemoitava istutuksin. Nietospuiston ja Alhopuiston kohdalla oleva puro järjestellään suojaviheralueen kautta ja ohjataan takaisin omaan uomaansa.	Träden i det till järnvägsområdet anknytande skyddsgrönområdet ska skötas så att de inte äventyrar järnvägstrafikens säkerhet om de faller. Området på däckkonstruktionen på Dalvägens västra sida ska landskapsmodelleras med planteringar. Bäcken vid Snödrivsparken och Dalgångsparken regleras via skyddsgrönområdet och leds tillbaka till sin egen fåra.
	Kaupunginosan raja.	Stadsdelsgräns.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
	Poikkiviiva osoittaa rajan sen puolen, johon merkintä kohdistuu.	Tvärstrecken anger på vilken sida av gränsen beteckningen gäller.
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av område.
①	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
67	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
RUSK	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
67200	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
TUUSULANVÄY	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
LEINELÄ	Korttelin, korttelinosan tai alueen nimi.	Namn på kvarteret, del av kvarteret eller området.
30000	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.

II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.	Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.
e=0.60	Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.
	Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.	Högsta höjd för byggnads vattentak.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
	Ohjeellinen rakennusala.	Riktgivande byggnadsyta.
	Rakennusala, jolle saa sijoittaa asuinrakennuksen.	Byggnadsyta där bostadshus får placeras.
	Ohjeellinen maanalainen tila, johon saa sijoittaa maanpinnalle tai rakennukseen johtavan hätäpoistumistien, ilmanvaihtokuilun ja näihin liittyvät tekniset tilat suojavyöhykkeineen.	Ett riktgivande underjordiskt utrymme, där en nödutgång eller en ventilationstrumma som leder upp till markytan eller in i byggnaden, samt tekniska utrymmen inklusive skyddszoner i anslutning till dessa får placeras.
	Ohjeellista maanalaista tilaa (mai) asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller riktgivande underjordiskt utrymme (mai) i detaljplanen 701100:
	Maanpäälliset rakenteet on sovitettava kaupunkikuvaan ja ympäristöön.	Konstruktioner ovan jord ska anpassas till stadsbilden och miljön.
	Maanalainen pysäköintitila.	Underjordiskt parkeringsutrymme.
	Ohjeellinen tila, johon saadaan sijoittaa maanalaisista tiloista maanpinnalle tai rakennukseen johtavan portaan, hissiyhteyden, hätäpoistumistien, ilmanvaihtokuilun ja näihin liittyvät tekniset tilat suojavyöhykkeineen.	Ett riktgivande utrymme, där det får placeras en trappa, hissförbindelse, nödutgång eller en ventilationstrumma som leder från de underjordiska utrymmena upp till markytan eller in i byggnaden samt tekniska utrymmen inklusive skyddszoner i anslutning till dessa.
	Ohjeellista maanalaista tilaa (maph) asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller riktgivande underjordiskt utrymme (maph) i detaljplanen 701100:
	LT-alueella on varmistettava liikenteen toimivuus ja turvalliset vaihtoyhteydet kulkumuodosta toiseen.	I LT-området ska det säkerställas att trafiken fungerar och att det tryggt går att byta från ett färdsätt till ett annat.
	Maanpäälliset rakenteet on sovitettava kaupunkikuvaan ja ympäristöön.	Konstruktioner ovan jord ska anpassas till stadsbilden och miljön.
	Maanalainen rautatietunneli.	Underjordiskt järnvägstunnel.
	Maanalaista rautatietunnelia asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	För underjordiskt järnvägstunnel i detaljpanen 701100 gällande bestämmelser:
	Maanalaiset tilat on sijoitettava, louhittava ja lujitettava siten, ettei niistä tai niiden rakentamisesta aiheudu vahinkoa rakennuksille, maanalaisille tiloille tai rakenteille eikä puistoille, kaduille tai tekniselle verkostolle.	De underjordiska utrymmena ska placeras, schaktas och armeras så att inte de eller byggandet av dem medför skada för byggnader, underjordiska utrymmen eller konstruktioner eller för parker, gator eller det tekniska nätverket.
	Rata tulee suunnitella ja rakentaa niin, ettei junaliikenne aiheuta haitallista tärinää tai runkomelua nykyiselle eikä asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevissa asemakaavoissa tai yleiskaavoissa osoitetulle maankäytölle.	Banan ska planeras och byggas så att inte tågtrafiken orsakar skadliga vibrationer eller stomljud för den nuvarande eller den i detaljplanen eller generalplanen anvisade arkanvändningen.
	Rakentaminen ei saa aiheuttaa rakennuksille, kasvillisuudelle tai vedenhankinnalle haitallista pohjaveden pinnan alenemista eikä pohjaveden laadun huononemista.	Byggandet får inte ge upphov till en för byggnaderna, växtligheten eller vattenanskaffningen skadlig sänkning av grundvattennivån eller försämring av kvaliteten på grundvattnet.
	Maanalaisten tilojen yläpuolella olevilla alueilla rakennettaessa tai louhittaessa on otettava huomioon maanalaisten tilojen sijainti ja rakenteiden suojaetäisyydet siten, ettei aiheuteta haittaa junaliikenteelle, maanalaisille tiloille, rakenteille tai vesihuollon verkostolle.	Vid byggande och schaktning i områden ovanför de underjordiska utrymmena ska placeringen av de underjordiska utrymmena och konstruktionernas skyddsavstånd tas i beaktande på så sätt att det inte medförs någon olägenhet för tågtrafiken, de underjordiska utrymmena, konstruktionerna eller vattenförsörjningsnätverket.
	Maanalaisten tilojen uloskäytävät ja pelastusyhteydet maan pinnalle tulee suunnitella ja toteuttaa pelastusviranomaisten hyväksymällä tavalla.	De underjordiska utrymmenas utgångar och räddningsvägar till markytan ska planeras och verkställas på ett sätt som godkänts av räddningsmyndigheterna.
	Ennen maanalaisen tilan rakennus- tai louhintaluvan myöntämistä tulee hakijan laatia selvitys pelastusturvallisuustason säilymisestä myös lupa-alueen ulkopuolisissa tiloissa maanalaisen tilan liittyessä niihin.	Innan det beviljas tillstånd för byggande eller schaktning av underjordiskt utrymme ska sökanden utarbeta en redogörelse för hur räddningsnivån också bibehålls i utrymmen som ligger utanför tillståndsområdet då det underjordiska utrymmet står i anslutning till dem.
	Rakennettaessa maanalaisia tiloja olemassa olevien tilojen kautta tulee olemassa olevien tilojen käytön henkilöturvallisuus- ja pelastusturvallisuustaso turvata työn aikana	Då byggandet av underjordiska utrymmen genomförs via redan existerande utrymmen ska personsäkerhets- och räddningssäkerhetsnivån för användningen av de befintliga utrymmena säkerställas under arbetets gång.
	Maanalainen pysäköintialue.	Underjordisk område för allmän parkering.
	Maanalaiselle rautatieasemalle varattu alueen osa.	Områdesdel som reserverats för en underjordisk järnvägsstation.
	Maanalaista rautatieasemaa asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller en underjordisk järnvägsstation i detaljplanen 701100:

Alueelle sijoitetaan aseman tarvitsemat laituri- ja odotustilat kulkuyhteyksineen sekä aseman tarvitsemat tekniset tilat ja muuntamot suojavyöhykkeineen.

I området placeras av stationen erfordrade perronger och väntrum med passager samt tekniska utrymmen och transformatorstationer med skyddszoner.

Asema on toteutettava kaupunkikuvaltaan, arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisena, valoisana ja viihtyisänä.

Stationen ska realiseras så att det till sin stadsbild, arkitektur och sina material håller hög standard, är ljus och trivsam.

Aluetta suunniteltaessa ja toteutettaessa on erityisesti otettava huomioon turvallisuus, esteettömyys ja taiteen käyttö.

Vid byggandet av stationsområdena ska anvisningen för byggande av stationer följas.

Maanalaiset tilat on sijoitettava, louhittava ja lujitettava siten, ettei niistä tai niiden rakentamisesta aiheudu vahinkoa rakennuksille, maanalaisille tiloille tai rakenteille eikä puistoille, kaduille tai tekniselle verkostolle.

De underjordiska utrymmena ska placeras, schaktas och armeras så att inte de eller byggandet av dem medför skada för byggnader, underjordiska utrymmen eller konstruktioner eller för parker, gator eller det tekniska nätverket.

Rata tulee suunnitella ja rakentaa niin, ettei junaliikenne aiheuta haitallista tärinää tai runkomelua nykyiselle eikä asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevissa asemakaavoissa tai yleiskaavoissa suunnitellulle maankäytölle.

Banan ska planeras och byggas så att inte tågtrafiken orsakar skadliga vibrationer eller stomljud för den nuvarande markanvändningen eller för den markanvändning som anvisats i de under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande detaljplanerna eller generalplanerna.

Rakentaminen ei saa aiheuttaa rakennuksille, kasvillisuudelle tai vedenhankinnalle haitallista pohjaveden pinnan alenemista eikä pohjaveden laadun huononemista.

Byggandet får inte ge upphov till en för byggnaderna, växtligheten eller vattenanskaffningen skadlig sänkning av grundvattennivån eller försämring av kvaliteten på grundvattnet.

Maanalaisten tilojen yläpuolella olevilla alueilla rakennettaessa tai louhittaessa on otettava huomioon maanalaisten tilojen sijainti ja rakenteiden suojaetäisyydet siten, ettei aiheuteta haittaa junaliikenteelle, maanalaisille tiloille, rakenteille tai vesihuollon verkostolle.

Vid byggande och schaktning i områden ovanför de underjordiska utrymmena ska placeringen av de underjordiska utrymmena och konstruktionernas skyddsavstånd tas i beaktande på så sätt att det inte medförs någon olägenhet för tågtrafiken, de underjordiska utrymmena, konstruktionerna eller vattenförsörjningsnätverket.

Maanalaisten tilojen uloskäytävät ja pelastusyhteydet maan pinnalle tulee suunnitella ja toteuttaa pelastusviranomaisten hyväksymällä tavalla.

De underjordiska utrymmenas utgångar och räddningsvägar till markytan ska planeras och verkställas på ett sätt som godkänts av räddningsmyndigheterna.

Maanalainen rautatieasema tulee varustaa automaattisella sammutuslaitteistolla.

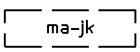
Den underjordiska järnvägsstationen ska förses med en automatisk släckanläggning.

Ennen maanalaisen tilan rakennus- tai louhintaluvan myöntämistä tulee hakijan laatia selvitys pelastusturvallisuustason säilymisestä myös lupa-alueen ulkopuolisissa tiloissa maanalaisen tilan liittyessä niihin.

Innan det beviljas tillstånd för byggande eller schaktning av underjordiskt utrymme ska sökanden utarbeta en redogörelse för hur räddningsnivån också bibehålls i utrymmen som ligger utanför tillståndsområdet då det underjordiska utrymmet står i anslutning till dem.

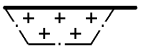
Rakennettaessa maanalaisia tiloja olemassa olevien tilojen kautta tulee olemassa olevien tilojen käytön henkilöturvallisuus- ja pelastusturvallisuustaso turvata työn aikana.

Då byggandet av underjordiska utrymmen genomförs via redan existerande utrymmen ska personsäkerhets- och räddningssäkerhetsnivån för användningen av de befintliga utrymmena säkerställas under arbetets gång.

Ohjeellinen alueen osa, johon saa sijoittaa maanalaisen jalankulkuyhteyden.

Riktgivande områdesdel, på vilken det får placeras en underjordisk gångförbindelse.

Alueen osa, jolla aidan, istutuksen tai muun näkemäesteen korkeus saa ylittää enintään 80 senttimetriä kadun pinnan tason.

Del av område där höjden på staket, plantering eller skymd sikt får överstiga gatuplanets nivå högst med 80 cm.

Alueen osa, jolle ei saa sijoittaa melusta häiriintyviä toimintoja.

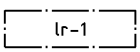
Områdesdel, på vilken det inte får placeras sådana funktioner som störs av buller.

Alueen osaa (meh) asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:

Bestämmelser som gäller del av område (meh) i detaljplanen 701100:

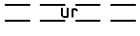
Alueen puita on hoidettava niin, etteivät ne kaatuessaan vaaranna rautatieliikenteen turvallisuutta.

Områdets träd ska vårdas så att de inte äventyrar järnvägstrafikens säkerhet om de faller.

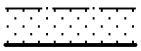
Rautatielle varattu alueen osa, jolla tutkitaan vaihtoehtoisina toteuttamisratkaisuina avoleikkausta tai radan kattamista.

Områdesdel som reserverats för järnväg, på vilken öppen skärning eller överbyggande av banan utreds alternativa lösningar för genomförandet.

Ohjeellinen ulkoilureitti.

Riktgivande friluftsled.

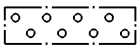

Istutettava alueen osa.

Del av område som bör planteras.

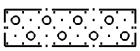
Säilytettävä / istutettava puurivi.

Trädrad som skall bevaras / planteras.

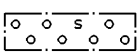
Alueen osa, jolle on kehitettävä puista ja pensaista tiheä reunavyöhyke.

Del av område där träd och buskar skall bilda en tät avgränsande zon.

Alueen osa, joka on kokonaisuudessaan kehitettävä suojavihervyöhykkeeksi.

Del av område som i sin helhet skall planteras så att den utgör en skyddsgrönzon.

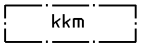
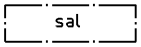
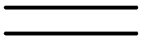
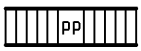
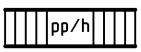
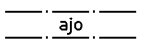
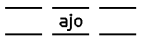
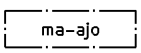
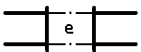
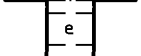
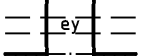
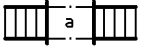
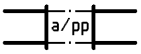
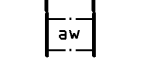
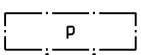
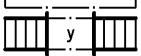
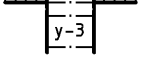

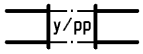
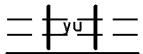
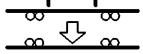
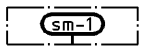
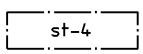
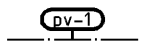
Alueen osa, jonka puustoa tulee hoitaa elinvoimaisena ja tarvittaessa uudistaa siten, että sen maisemallinen merkitys säilyy.

Del av område där trädbeståndet skall skötas så att det bibehålls livskraftigt och vid behov förnyas så att trädens landskapsmässiga betydelse bevaras.

Alueen osaa asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:

Bestämmelser som gäller del av området i detaljplanen 701100:

Alueella olevia puita on hoidettava niin, etteivät ne kaatuessaan vaaranna rautatiealueen liikenneturvallisuutta.	Områdets träd ska vårdas så att de inte äventyrar järnvägstrafikens säkerhet om de faller.
 Kaupunkikuvallisesti merkittävä alue	**Landskapsmässigt betydelsefullt område.**
Kaupunkikuvallisesti merkittävää aluetta (kkm) asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	**Landskapsmässigt betydelsefullt område i detaljplanen 701100:**
Rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia. Rautatiealueen reunaosalle sijoitettavat ratatekniset laitteet eivät saa rajoittaa alueen reunaosien käyttötarkoituksen muutosta.	Konstruktionerna ska sin arkitektur och sina material hålla hög standard. Bantekniska anordningar som placeras i järnvägsområdets ytterdel får inte begränsa en ändring av användningsändamålet för områdets ytterdelar.
 Maisemallisesti arvokas alue.	**Landskapsmässigt betydelsefullt område.**
Maisemallisesti arvokasta aluetta asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	**Bestämmelser som gäller landskapsmässigt betydelsefullt område i detaljplanen 701100:**
Rakentaminen ja ympäristönhoito on sovitettava valtakunnallisesti arvokkaaseen ja merkittävään maisemakokonaisuuteen ja kulttuurihistorialliseen ympäristöön.	Byggande och miljövård ska anpassas till den nationellt värdefulla och betydelsefulla landskapshelheten och den kulturhistoriska miljön.
Rakentamisen sopeutuminen maisemaan on näytettävä suunnitelma-asiakirjoissa.	Anpassandet av byggandet till landskapet ska påvisas i planeringshandlingarna.
Suunniteltaessa aluetta koskevia toimenpiteitä, on suunnitelmista pyydettävä museoviranomaisen lausunto.	Vid planering av åtgärder som berör området ska utlåtande om planerna begäras av museimyndigheten.
 Katu.	**Gata.**
Katua asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	**Bestämmelser som gäller gata i detaljplanen 701100:**
Alueella olevaa puustoa on hoidettava niin etteivät ne kaatuessaan vaaranna rautatiealueen liikenneturvallisuutta.	Områdets träd ska vårdas så att de inte äventyrar järnvägstrafikens säkerhet om de faller.
Syväkivenraitti ja siihen liittyvät sillat on toteutettava kaupunkikuvaltaan, arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisina, valoisina ja viihtyisinä.	Djupbergsstråket och de anknytande broarna ska byggas så att de till sin stadsbild, arkitektur och sina material håller hög standard, är ljusa och trivsamma.
 Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu.	**För gång- och cykeltrafik reserverad gata.**
 Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, jolla huoltoajo on sallittu.	**För gång- och cykeltrafik reserverad gata där servicetrafik är tillåten.**
 Ajoyhteys.	**Körförbindelse.**
 Alueella oleva ohjeellinen ajoyhteys.	**Riktgivande körförbindelse inom området.**
 Alueen osa, johon saa sijoittaa maanalaisiin tiloihin johtavan ajoluiskan.	**Del av område på vilken får placeras körslänt till underjordiska utrymmen.**
Alueen osaa (ma-ajo) asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	**Bestämmelser som gäller del av området i detaljplanen 701100:**
Alueen osalle saa sijoittaa maanalaisiin tiloihin johtajavan ajotunnelin	På områdesdelen får en tillfartstunnel som leder till de underjordiska utrymmena placeras.
 Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	**Del av område reserverad för underjordisk ledning.**
 Eritasoristeys.	**Planskild korsning.**
 Ohjeellinen eritasoristeys.	**Riktgivande planskild korsning.**
 Ohjeellinen eläinten liikkumista palveleva yhteys.	**Riktgivande förbindelse för vilda djur.**
 Kadun tai liikennealueen alittava kevyen liikenteen yhteys.	**Gång- och cykelförbindelse under gata eller trafikområde.**
 Kadun tai liikennealueen alittava jalankulku- ja polkupyöräkatu.	**Gå- och cykelgata under gata eller trafikområde.**
 Kadun tai liikennealueen alittava ohjeellinen ulkoilureitti.	**Riktgivande friluftsled under gata eller trafikområde.**
 Kadun tai liikennealueen alittava joki tai puro.	**Å eller bäck som passerar under en gata eller ett trafikområde.**
Katua tai liikennealuetta alittavaa jokea tai puroa asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	**Bestämmelser som gäller å eller bäck som passerar under en gata eller ett trafikområde i detaljplanen 701100:**
Alueen maankäytössä tulee huomioida alueen erityiset luontoarvot.	I områdets markanvändning ska områdets specifika naturvärden tas i beaktande.
 Pysäköimispaikka.	**Parkeringsplats.**
 Kadun tai liikennealueen ylittävä kevyen liikenteen yhteys.	**Gång- och cykelförbindelse över gata eller trafikområde.**
 Kadun tai liikennealueen ylittävä liikenneväylä.	**Trafikled som passerar över en gata eller ett trafikområde.**

 Kadun tai liikennealueen ylittävä jalankulku- ja polkupyöräkatu.	Gå- och cykelgata över gata eller trafikområde.
 Kadun tai liikennealueen ylittävä ohjeellinen ulkoilureitti.	Riktgivande friluftsled över gata eller trafikområde.
 Ajoneuvoliittymän likimääräinen sijainti.	Ungefärligt läge för utfart.
 Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.
 Merkintä, jonka osoittamalle likimääräiselle kohdalle tulee toteuttaa liikennemelulta suojaava este.	Beteckning som anger den ungefärliga platsen där en bullerskärm som skyddar mot trafikbuller skall byggas.
(74410) Suluissa olevat numerot osoittavat korttelit, joiden autopaikkoja saa alueelle sijoittaa.	Siffrorna inom parentesen anger de kvarter vilkas bilplatser får förläggas till området.
 Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolain (nro 295/1963) nojalla rauhoitettu muinaisjäännös. Museovirastolle on varattava mahdollisuus tutkimukseen ennen rakennustyön aloittamista. Tutkimuskustannuksista vastaa rakennushankkeen toteuttaja.	Del av område där det finns en enligt fornfyndsladen (nr 295/1963) fredad fornlämning. Museiverket bör beredas tillfälle att undersöka platsen innan byggnadsarbetet inleds. För undersökningskostnaderna svarar den som genomför byggnadsprojektet.
 Suojeltava tie. Alueen osa, jolla sijaitsee historiallisesti merkittävä tieosuus. Tien historiallinen luonne ja linjaus on säilytettävä. Alueen rakentamis- ja hoitosuunnitelmista on pyydettävä paikallisen museoviranomaisen lausunto.	Väg som ska skyddas. Del av område inom vilken ett historiskt betydelsefullt vägavsnitt är beläget. Vägens historiska karaktär och sträckning skall bibehållas. Utlåtande om områdets byggnads- och skötselplaner ska begäras av den lokala museimyndigheten.
 Tärkeän pohjavesialueen raja. Alueella harjoitettava toiminta ei saa vaarantaa pohjaveden laatua tai määrää.	Gräns för viktigt grundvattensområde. Verksamheten på området får inte medföra risk för grundvattens kvalitet eller kvantitet.
 Tärkeä pohjavesialue. Alueella harjoitettava toiminta ei saa vaarantaa pohjaveden laatua tai määrää.	Viktigt grundvattensområde. Verksamheten på området får inte medföra risk för grundvattens kvalitet eller kvantitet.
 Vaara-alue.	Faroområde.
/s Alue, jolla ympäristö säilytetään.	Område där miljön bevaras.
 Raakavesitunneli.	Råvattentunnel.
 Raakavesitunnelin suoja-alueen raja. Alueen käytössä on otettava huomioon raakaveden ja tunnelin suojaamiseksi tarvittavat toimenpiteet.	Skyddsområde för råvattentunnel. Vid användning av området skall åtgärder för skyddande av råvattnet beaktas.
Raakavesitunnelia asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller råvattentunnel i detaljplanen 701100:
Tunnelin kohdalla kalliota ei saa louhia siten, että tunnelille aiheutuu haittaa.	Päijännetunneln, vid vilken bergsbrytning inte får ske på ett sådant sätt att tunneln tar skada.
 Jätevesitunneli.	Avloppstunnel.
TONTTIJAKO	TOMTINDELNING
Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning och miljö
Stadsplaneringen

[redacted]

Timo Kallaluoto
Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Lea Varpanen
Kaavoituspäällikkö/Planläggningschef

Elli Maalismaa
Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Anitta Pentinmikko
Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Mittausosasto

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen 1284 / 1999 vaatimukset.

Mätningsavdelningen

Baskartan fyller de anspråk som förordningen om planläggningsmätning 1284 / 1999 kräver.

Vantaalla / Vanda 10.12.2008

[redacted]

Pekka Tervonen
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.12.2008

Godkänd av stadsfullmäktige 15.12.2008

Rakennushankkeen turvallisuusriskit, HAVAT Riskikartta

KOHDE: Koivukylän päiväkoti/ Kustaantie 21

PÄIVÄYS: 28.4.2020

LAATIJAT: Sini Koskinen, Jukka Tuhkanen

Rakennushankkeen ominaisuudet

- ☐ Koko
- ☐ Muoto
- ☐ Suuruus
- ☐ Mitat
- ☐ Poikkeuksellisuus
- ☐ Ainutkertaisuus
- ☐ Materiaalivalinnat
- ☐ Tekniset ratkaisut
- ☐ Runkoratkaisu
- ☐ Ajankohta
- ☐ Suunnitteluratkaisut
- ☐ Vaativuus
- ☐ Rakennuksen kunto
- ☐ Talotekniikka
- ☐ Muu

Työturvallisuutta ja terveyttä koskevat tiedot

- ☐ Mikrobit (Home)
- ☐ Pöly
- ☐ Kaasut
- ☐ Muut ilman epäpuhtaudet
- ☐ Melu, tärinä
- ☐ Kuumuus/kylmyys
- ☐ Säteily
- ☐ Häikäisy
- ☐ Happipitoisuus, hapen puute
- ☐ Myrkyt
- ☐ Vaaralliset aineet
- ☐ Altistuminen
- ☐ Ergonomia, hankalat työasennot
- ☐ Vaaralliset työt
- ☐ Räjähdys
- ☐ Syttyminen
- ☐ Muu

Rakennushankkeen luonne

- ☐ Työmaan johtamisen erityispiirteet
- ☐ Yhteensovittamisen erityispiirteet
- ☒ Aikataulu, lyhyt toteutusaika
- ☐ Urakoitsijoiden määrä
- ☐ Urakkarajat
- ☐ Erillistoimitukset
- ☐ Töiden läheisyys/peräkkäisyys
- ☐ Töiden päällekkäisyys
- ☒ Tiedonkulun erityispiirteet, tiedottaminen työmaan etenemisestä tontin muille käyttäjille
- ☐ Työmenetelmien reunaehdot
- ☐ Muu

Rakennushankkeen olosuhteet

- ☒ Varottavat rakenteet, viereinen käytössä oleva päiväkoti ja koulu sekä minigolfkenttä
- ☐ Vaaralliset johdot
- ☐ Varottavat toiminnot
- ☐ Asukkaat, asiakkaat, tilaajan henkilöstö, vuokralaiset, käyttäjät
- ☐ Liikenne, liikennemuodot
- ☐ Työkoneiden käyttö
- ☐ Työvälineiden käyttö
- ☐ Materiaalit ja aineet
- ☐ Vaaralliset jätteet
- ☐ Teollinen toiminta lähellä, prosessit
- ☒ Tilojen rakennusaikainen käyttö, viereiset rakennukset toiminnassa koko rakennusajan
- ☐ Muu toiminta
- ☐ Herkät laitteet ja laitteistot
- ☐ Muut ympäristötekijät
- ☐ Purettavat rakenteet
- ☐ Sähkökaapelit/kaasuputket
- ☐ Muu

Työhön liittyviä vaaroja

- ☐ **Arvioitava aina VNp629/94 liitteen 2 mukaista erityistä vaaraa sisältävät työt**
- ☐ Rakennusratkaisuihin liittyvät vaarat

VANTAAN KAUPUNKI	**Kustannusennuste**
TILAKESKUS	**Tarveselvitys**
Hankevalmistelu	**19.05.2020**

KOIVUKYLÄN PÄIVÄKOTI, UUDISRAKENNUS
Kustaantie 21, 01400 Vantaa

Laajuustiedot :

bruttoala	2 566	brm2
hyötyala	1 782	hym2
tilavuus	10 000	rm3
tehokkuusluku	1,44	

Rakennuskustannukset		**Yht.€**	**€/brm2**	**€/hym2**	**€/rm3**
Rakennuttajan kulut		1 387 000	540,53	778,34	138,70
suunnittelu	756 000				
rakennuttaminen	436 000				
liittymismaksut	195 000				
Rakennustekniset työt		6 669 000	2 598,99	3 742,42	666,90
rakennusteknilliset työt					
- sis.pihatyöt					
LVI-työt		853 000	332,42	478,68	85,30
LVV-työt	406 000				
IV-työt	368 000				
Säätölaitteet	79 000				
Sähkötyöt		526 000	204,99	295,17	52,60
Erillishankinnat		108 000	42,09	60,61	10,80
Muutos- ja lisätyövaraus		557 000	217,07	312,57	55,70
KUSTANNUSENNUSTE (alv 0%)		10 100 000	3 936,09	5 667,79	1 010,00
KUSTANNUSENNUSTE (ALV 24%)		12 524 000	4 880,75	7 028,06	1 252,40

Hintataso KL 103 (05/2020)

Hankevalmistelu 19.05.2020

Olga Jefimkina
kustannuslaskija

19.05.2020

KOIVUKYLÄN PÄIVÄKOTI, UUDISRAKENNUS			
Hankkeen huoneistoala		**2 159**	**htm2**
Hankkeen jälleenhankinta-arvo		**10 100 000**	**€**
-hankkeen kustannukset (talousarviohinta)	**10 100 000**		
-rakentamisen yksikköhinta huoneisto-m2	**4 678**		

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

		€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
0	Yhteistehtävät	9067,80	4,20	0,35
1	Kiinteistönhoito ja valvonta sekä ulkoalueen hoito	37825,68	17,52	1,46
2	Lämpöhuolto	11917,68	5,52	0,46
3	Sähköhuolto	13472,16	6,24	0,52
4	Vesihuolto	11917,68	5,52	0,46
5	Erityislaitehuolto	1813,56	0,84	0,07
6	Siivous	0,00	0,00	0,00
7	Jätehuolto	9067,80	4,20	0,35
9	Kunnossapito	30053,28	13,92	1,16
0-9	**Yhteensä**	**125 136**	**57,96**	**4,83**

Pääomakustannukset:				
Korjausvastike	3	303 000	140,34	11,70
Korko %	3	303 000	140,34	11,70
Pääomakustannukset yhteensä		**606 000**	**280,70**	**23,39**
Pääoma- ja ylläpitokustannukset yhteensä		**731 136**	**338,66**	**28,22**

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

14 § Koivukylän päiväkotipaviljonki, tarveselvitys-hankesuunnitelma/ KK

VD/4291/10.03.02.01/2020

Koivukylän paviljonki rakentuu Koivukylän kaupunginosaan. Koivukylän päiväkotipaviljonki rakentuu vastaamaan Koivukylän suuralueen varhaiskasvatuspalveluverkon kasvaviin tilatarpeisiin. Varhaiskasvatuksen peittävyys on kasvanut, joka on lisännyt päiväkotitilatarpeita alueella.

Vantaan virallisen väestöennusteen 2019 - 2029 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa ennustekaudella Koivukylän suuralueella 52 lapsella.

Koivukylän paviljonki rakentuu Koivukylän kaupungin osaan vastaamaan Koivukylän suuralueen varhaiskasvatuspalveluverkon kasvaviin tilatarpeisiin. Koivukylän suuralueella varhaiskasvatuksen peittävyys on kasvanut, joka on lisännyt päiväkotitilatarpeita alueella. Lisäksi olemassa olevien päiväkotien kunnossa on tapahtunut yllättäviä muutoksia, minkä vuoksi toimintaa niissä ei pystytä tällä hetkellä järjestämään.

Tilakeskus on valmistelemassa tarjouskilpailua enintään 10-vuoden vuokra- /tai leasingvaihtoehtoon pohjautuen ja pyytää vuokra- tai leasingtarjouksia tilaelementtitoimittajilta. Tavoitteena on, että tilat ovat otettavissa käyttöön viimeistään vuoden 2021 alussa.

Tilakeskuksessa on tehty alustava arvio syntyvistä tilakustannuksista pohjautuen aiempiin vastaaviin päiväkotipaviljonkihankkeisiin. Tilakeskuksen arvion mukaan tiloista syntyvä vuosittainen vuokrakustannusarvio (sisältäen ylläpitokustannuksen 21 000 € ja pääomavuokran 110 000 €) on yhteensä 131 000€. Tilakustannukset tarkentuvat tarjousten ja suunnitelmaratkaisujen myötä.

Tarjouskilpailun jälkeen hankintapäätös tehdään voimassa olevan hallintosäännön ja siihen liittyvien delegointipäätösten perusteella.

Vantaan kaupungin hallintosäännön I osan, 6 luvun, 12 §:n kohdan 1 mukaan tilakeskusjohtaja päättää alle 1 milj. euroa (alv 0 %) maksavien hankkeiden ja alle 500 m2 vuokratilojen tarveselvitysten (kustannusennusteineen) ja hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä.

Koivukylän päiväkotipaviljongin 29.4.2020 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma on tehty yhteistyössä kasvatuksen ja oppimisen toimialan ja kaupunkiympäristön toimialan tilakeskuksen kanssa.

Koivukylän päiväkotipaviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelma on valmisteltu teknisen lautakunnan hyväksyttäväksi kokoukseen 03.06.2020.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 14

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Koivukylän päiväkotipaviljongin 29.4.2020 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite: Koivukylän päiväkotipaviljongin 29.4.2020 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote tilakeskus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta / Kuntalaki 136§

Lisätiedot:
Janne Myllylä, 040 521 9722, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

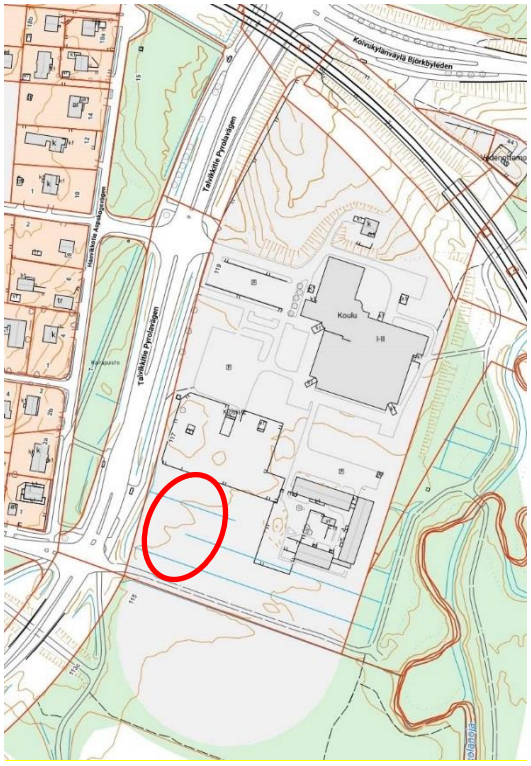
29.4.2020

Koivukylän päiväkotipaviljonki

Talvikkitie 117, 01360 Vantaa

uudisrakennus

TARVESELVITYS - HANKESUUNNITELMA

Paviljonki sijoittuu samalle kiinteistölle Varian aikuisopiston sekä Talvikkitien päiväkodin kanssa.

Sisällys

1 Tarvetietokortti ... 2
2 Perustelut tarpeelle ... 3
2.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset ... 3
2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan ... 3
2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan ... 3
3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet ... 3
3.1 Paviljongin pedagogisen toiminnan ja toiminnallisuuden tavoitteet ... 4
3.2 Päiväkodin ateriahuollon tavoitteet ... 4
3.3 Päiväkodin puhtauspalvelujen tavoitteet ... 5
3.4 Päiväkodin tunnusluvut ja tilaohjelma ... 5
3.5 Arkkitehtoniset tavoitteet ... 5
3.6 Puurakentaminen, elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus ... 6
4 Tontti ja rakennuspaikka ... 6
4.1 Sijainti ... 6
4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot ... 6
4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet ... 6
4.4 Piha, liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka ... 7
4.5 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu ... 7
4.6 Liittyvät hankkeet ... 8
5 Tekniset järjestelmät ... 8
5.1 Rakennetekniset tavoitteet ... 8
5.2 LVI-Tekniset tavoitteet ... 8
5.3 Sähkötekniset tavoitteet ... 9
6 Väistötilantarve ... 13
7 Kustannukset ... 13
7.1 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset ... 13
7.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle ... 13
7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset ... 13
8 Rahoitus ja aikataulu ... 14
9 Riskit ... 14
9.1 Normaalit riskit ... 14
9.1 Työturvallisuustehtävät ... 14
10 Vastuuhenkilöt / työryhmä ... 14

Liitteet:

- Liite 1: kaavaote ja – määräykset ja johtokartat
- Liite 2: tilaohjelma

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 14 §

1 Tarvetietokortti

<table>
<tr><td colspan="7">Kohteen nimi:
Koivukylän päiväkotipaviljonki</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen kuvaus:
Koivukylän päiväkodin paviljonki tarvitaan korvaamaan Koivukylän alueelta purettavien päiväkotien tilat</td></tr>
<tr><td colspan="7">Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018-2027, Koivukylän päiväkotiverkkoselvitys, päiväkotikiinteistöjen investointitarpeiden ja aikataulun tarkastelu, tilakeskus</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen perustelut:
Koivukylän päiväkotipaviljonki rakentuu vastaamaan Koivukylän suuralueen varhaiskasvatuspalveluverkon kasvaviin tilatarpeisiin. Varhaiskasvatuksen peittävyys on kasvanut, joka on lisännyt päiväkotitilatarpeita alueella.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Käyttäjähallintokunta:
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kaupunginosa:
70 Koivukylä</td><td colspan="2">Kiinteistötunnus:
92-70-150-4</td><td colspan="3">Tontin pinta-ala:
47052 m^2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Osoite ja tontti:
Talvikkitie 117
01360 VANTAA</td><td colspan="2">Kaavatiedot:
YO</td><td colspan="3">Rakennusoikeus:
16468 m2, josta on käytetty 7011 m2 ja käyttämättä on 9457 m2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0 %)</td><td rowspan="2">brm^2</td><td rowspan="2">htm^2</td><td rowspan="2">hum^2</td><td colspan="3">Investointikustannusennuste</td></tr>
<tr><td>€</td><td>€ / brm^2</td><td>€ / hym^2</td></tr>
<tr><td>päiväkoti</td><td>n. 1200</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="4">päiväkodin tilapaikkamäärä</td><td colspan="3">105 tilapaikkaa</td></tr>
<tr><td colspan="7">Väistötilan tarve:
Ei väistötilatarvetta.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
Ei ole</td></tr>
<tr><td colspan="7">Hankkeen toteutusaikataulu:
Syksyllä 2020</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ylläpitokustannukset:
Arvio 21 000 € / vuosi</td></tr>
<tr><td colspan="7">Toimintakustannukset hallintokunnalle:
Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat 900 000€</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen:
70 000 €</td></tr>
<tr><td colspan="7">Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle (perustamiskustannukset + paviljongin vuokra):</td></tr>
<tr><td colspan="4">Tuleva vuokra</td><td colspan="3">xx € / htm2 / kk</td></tr>
<tr><td colspan="2">Vuokravaikutus</td><td colspan="2">9166 € / kk</td><td colspan="3">110 000 € / v</td></tr>
<tr><td colspan="4">Vuokravaikutus / oppilaspaikka xx € / vuosi</td><td colspan="3">€ / kk</td></tr>
<tr><td colspan="4">Laatija(t):
Sini Koskinen
Janne Myllylä</td><td colspan="3">Päivämäärä:
24.4.2020</td></tr>
</table>

2 Perustelut tarpeelle

2.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018–2027) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna. Varhaiskasvatuksen strategiana on lisätä yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta maltillisesti.

2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Vantaan virallisen väestöennusteen 2019 – 2029 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa ennustekaudella Koivukylän suuralueella 52 lapsella.

Taulukko: Koivukylän suuralueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kehitys Vantaan virallisen väestöennusteen 2019-2029 mukaan

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Muutos 2019-2029
Koivukylän suuralue	10kk -6v	2247	2231	2192	2143	2168	2222	2251	2274	2295	2301	2304	57

Koivukylän paviljonki rakentuu Koivukylän kaupungin osaan vastaamaan Koivukylän suuralueen varhaiskasvatuspalveluverkon kasvaviin tilatarpeisiin. Koivukylän suuralueella varhaiskasvatuksen peittävyys on kasvanut, joka on lisännyt päiväkotitilatarpeita alueella. Lisäksi olemassa olevien päiväkotien kunnossa on tapahtunut yllättäviä muutoksia, minkä vuoksi toimintaa niissä ei pystytä tällä hetkellä järjestämään.

2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan

Koivukylän suuralueen päiväkotikiinteistöjen tarpeita on selvitetty vuoden 2020 alussa valmistuvassa alueellisessa päiväkotiselvityksessä (tilakeskus). Koivukylän suuralueella ei ole kiinteistöjä, joita voisi hyödyntää riittäviksi päiväkotitiloiksi.

3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet

Paviljonkiin tulee yhteensä 105 tilapaikkaa, jotka jakautuvat viiteen ryhmään.

Kasvatushenkilökuntaa paviljonkiin tulee 15 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelee päiväkodin johtaja sekä puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökuntaa. Vaihtuvia opiskelijoita ja tilapäistä avustavaa henkilökuntaa, yhteensä noin 3 henkilöä. Henkilökunnan määrä yhteensä 20 henkilöä.

3.1 Paviljongin pedagogisen toiminnan ja toiminnallisuuden tavoitteet

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuslain mukaan päiväkodin oppimisympäristö on kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottava. Oppimisympäristö tukee lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen halua sekä ohjaa leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen

Paviljongissa lapsiryhmät koostuvat kolmen kasvattajan muodostamista ryhmistä, joissa tilamitoituksellinen tilapaikkamäärä on lasten iästä riippuen maksimissaan kaksimymmentäyksi (21). Ryhmissä voi olla lapsia, jotka tarvitsevat kasvun ja kehityksen tukea. Pienimpien lasten ryhmät pyritään saamaan maan tasolle. Tiloissa on mahdollista toteuttaa pienryhmätyöskentelyä 4-8 hengen ryhmissä ja ne ovat monikäyttöisiä. Tilat tukevat eri-ikäisten lasten perushoidon sujuvaa järjestämistä.

Paviljongissa on tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteiskumppaneiden kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn. Henkilökunnalle on sosiaali- ja taukotilat. Paviljonissa on sali- ja ruokailutila sekä le-wc. Paviljongissa on tilaohjelman mukaiset ateriahuollon ja puhtauspalveluiden tilat.

Paviljonkihankkeessa noudatetaan ohjeellisesti Vantaan kaupungin konseptipäiväpäiväkotien huonekortteja. Kotialueiden varustelu tehdään 24 tilapaikan mukaan.

3.2 Päiväkodin ateriahuollon tavoitteet

Päiväkotiin tulee jakelukeittiö

- ateriat tuodaan paviljonkiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta lähes valmiina. Päiväkodissa voidaan valmistaa aamiaiset ja välipalat
- aterian kuljetusreitti on oltava mahdollisimman lyhyt ja esteetön. Paviljonkiin (katettu luiska)
- aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimitetaan lämpökuljetuslaatikoissa.
- Jakelukeittiön läheisyyteen on varattava rullakkovarasto ja hygieeninen paikka kuljetuslaatikoille/vaunuille (verkkovirtaliitäntä)
- keittiössä tulee olla oma siivouskaappi.
- tiloissa pestään ruokailuastiat (huomioitava tehostettu ilmanvaihto, kupukone lämmöntalteenotolla.
- ruokasalissa on tarjoilulinjasto, joko seinänvieressä tai keskilattialla (ei avaudu keittiötiloihin)
- päiväkärryjä käytetään pienempien lasten aterioiden kuljetukseen päiväkodin tiloissa (kärrylle varattava tila)
- ryhmätiloihin varataan pienet kotitalousjääkaapit välipalojen säilytystä varten.

- Keittiöhenkilökunnan pukutilat ja wc on sijaittava samassa rakennuksessa.

3.3 Päiväkodin puhtauspalvelujen tavoitteet

Turvalliset ja puhtaat tilat luovat puitteet varhaiskasvatukselle.
Puhtaanapidolla ylläpidetään rakennuksen hygieenisyyttä, siellä työskentelevien Henkilöiden työturvallisuutta, viihtyisyyttä ja rakennuksen edustavuutta.

Puhtauspalvelujen tavoitteena on aikaan saada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana, esim. yläpölyjen kerääntymistä on suunnitteluratkaisuissa vältettävä. Rakennuksen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettävä ja julkisen tilan kulutusta kestäviä. Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista.

Rakennuksen siivottavuus on hyvä, jos tilat voidaan siivota taloudellisesti, tehokkaasti koneita apuna käyttäen. Puhtauspalvelujen työturvallisuus tulee ottaa huomioon suunnittelussa mm; liikkumisen esteettömyys, työergonomia siivoustilojen riittävyys, saavutettavuus ja pistorasioiden riittävyys.

Siivouskeskus/vaatehuoltotila on hyvä sijoittaa 1-krs. jos suinkin mahdollista.
Lattiamateriaalin on oltava kulutuksen kestävä, eikä lattian vahaustarvetta saa olla.
Tavarantoimittajien kulku rakennuksen huoltopihalta, ei kuitenkaan keittiön huolto-oven kautta.

3.4 Päiväkodin tunnusluvut ja tilaohjelma

Päiväkodin hyötyalatavoite ilman teknisiä tiloja on 825 hym2 ja bruttoalatavoite 1188 brm2.

Päiväkodin huonetilaohjelma on liitteessä 2.

3.5 Arkkitehtoniset tavoitteet

Paviljongin tulee sopeutua tontilla olemassa oleviin rakennuksiin.

Kattomuoto on harjakatto.

Sisäänkäynnissä on katettu, esteettömyysmääräykset täyttävä kevytrakenteinen luiska sekä helppokulkuiset portaat.

3.6 Puurakentaminen, elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus

Paviljonkirakennuksen energiatehokkuudelta edellytetään määräysten mukaista tasoa.

Tekninen lautakunta on linjannut 22.04.2020 päätöksessään, että paviljonkipäiväkoti- ja paviljonkikouluhankinnoissa toteutetaan resurssiviisauden tiekartan tavoitteita ja tavoitellaan puun käytön lisäämistä rakennusmateriaalina, joten paviljongit tullaan toteuttamaan puurakenteisina.

4 Tontti ja rakennuspaikka

4.1 Sijainti

Päiväkoti sijoittuu Itä-Vantaalle, Koivukylän kaupunginosaan. Koivukylän päiväkotipaviljonki sijoittuu kiinteistölle, jolla sijaitsee jo ennestään Varian aikuiskoulutuskeskus sekä päiväkotirakennus.
Tontti rajautuu etelässä peltomaisemaan, idässä ja pohjoisessa tontti rajautuu pieniin metsäkaistaleisiin joiden takaa kulkee kehärata. Lännessä tontti rajautuu Talvikkitiehen, jonka takaa alkaa Koivukylän omakotitalo-asutusalue.
Tarveselvitysvaiheessa ei tunnistettu vaihtoehtoisia ja palvelutarpeeseen soveltuvia Y-tontteja.

Koivukylän päiväkotipaviljongin tontilla sijaitsevat vuonna 2017 valmistunut päiväkotirakennus (1220 kem2), vuonna 1991 valmistunut Varian ammattioppilaitos (6200 kem2) sekä ilmeisesti talonmiehen asuntona toiminut vuonna 1991 yhden asunnon rakennus (80 kem2).

Rakennus tulee sijoittaa tontin länsireunaan Talvikkitien suuntaisesti, rakennuksen selkäpuoli Talvikkitiehen päin. Talvikkitien ja rakennuksen väliin on jäätävä vähintään 20 metrin matka ja rakennuksen ilmanottoaukkoja ei saa sijoittaa Talvikkitien puolelle rakennusta.

4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot

Tontti on kaupungin omistuksessa.

Tontti sijaitsee pohjavesialueella.

Liite 1: kaavaote ja – määräykset, melukartta ja johtokartat

4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet

Maalajikartan mukaan tontin maalaji on savimaata.
Rakennus salaojitetaan ja perustusrakenteet routasuojataan.

Maalajikartta

4.4 Piha, liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Rakennukselle perustettava omat pysäköinti- ja liikennejärjestelyt.

4.4.1 Jätehuollon tavoitteet

Jätteiden laaja kierrättäminen tulee ottaa suunnittelussa huomioon
Varhaiskasvatuksen oppimisen yhtenä tavoitteena on kierrättämisen opettelu, joka tulee tänä päivänä päiväkotirakentamisessa myös mahdollistaa.
Tontinkäyttöselvityksessä päiväkodin jätteille on varattu jätetila huoltopihan yhteyteen. Jätehuolto voidaan toteuttaa syväkeräyssäiliöin; sekajätteelle, biojätteelle, kartonkijätteelle ja puolitettu säiliö muovi- ja metallijätteelle.

Jätepisteiden tulee sijaita lähellä keittiötä ja kulku jätepisteelle sisätilojen kautta. Kulkureitin tulee olla mahdollisimman lyhyt. Syväsäiliöiden tyhjennyksissä tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde, sekä talvilumenpoistoon vaadittava tila.

4.5 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu

Alueella ei ole lentomelua.

Tontin länsireunassa Talvikkitien reunassa tiemelu nousee päiväsaikaan 55-60 dB. Muuten tontilla tiemelua 50-55 dB. Tien aiheuttamat hiukkaspäästöt on otettava huomioon rakennuksen sijoittamisessa sekä rakenteissa.
Rautatiemelua 55-60 dB.

4.6 Liittyvät hankkeet

Ei liittyviä hankkeita.

5 Tekniset järjestelmät

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa Vantaan kaupungin päiväkotisuunnittelun laatutasoa. Rakennus-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, valaistukseen sekä äänenvaimennukseen.

5.1 Rakennetekniset tavoitteet

Rakennuksen alustava perustamistapaselvitys on vielä kesken. Tontilla on olemassa oleva päiväkotirakennus, joka on paalutettu. Perustukset routasuojataan. Alustatila on tuuletettu (ei koneellinen). Maahan asennettavat vesi- ja viemäriasennukset lämmöneristetään. Vesijohdolle asennetaan saattolämmitys.

Rakennus on kaksikerroksinen. Rakenneratkaisuissa noudatetaan YM:n, RakMk:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita. Rakenteet suunnitellaan rakennusfysikaalisesti toimiviksi ja toteutuskelpoisiksi. Ulkovaipan sisäpinnan tiiveyden varmistamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Paviljonkirakennuksen energiatehokkuudelta edellytetään määräysten mukaista tasoa.

Rakentamisessa noudatetaan kuivaketju 10-järjestelmän mukaista kosteudenhallintaa, toimittajalla on mahdollisuus hyväksyttää myös oma kosteudenhallintamenettelynsä, jonka periaatteet noudattavat kuivaketju 10.fi sisältöä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä rakenteiden ja rakennusmateriaalien pysymiseen kuivina koko rakennustyön ajan.

Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Pintamateriaaliluokka on M1 (Sisäilmastoluokitus 2018). Rakentamisen puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018).

Akustiikkaan kiinnitetään erityistä huomiota.

5.2 LVI-Tekniset tavoitteet

LVI-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet; lämmityksen, sisäilman laadun, sekä vesi- ja viemäritoimintojen osalta. Olosuhteet luodaan energiatehokkaalla tavalla. Tavoite huomioidaan suunnittelussa, sekä laite- ja

järjestelmähankinnoissa ja -asennuksissa. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden, sekä energian ja veden käytön etäseurannan.

Kaikkien LVIA-järjestelmien osien, laitteiden ja komponenttien tulee olla yleisesti käytössä olevia, testattuja ja tyyppihyväksyttyjä, sekä järjestelmään yhteensopivia tuotteita. Laitteiden ja ohjelmien tulee olla yhteensopivia. Ohjelmien ja toimintojen tulee olla etäohjattavia ja -valvottavia Vantaan mallin mukaisesti.

Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018). IV-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

Suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Rakennus liitetään kaukolämpöverkoston piiriin omalla erillisellä KL-liittymällä. Voidaan myös selvittää Vantaan energialta mahdollisuutta liittyä viereisen paviljonkipäiväkodin KL-johtoihin, omalla erillisellä mittauksella.

Rakennus liitetään kunnalliseen vesijohtoverkostoon, tutkien mahdollisuus liittyä viereisen koulun tai päiväkodin vesijohtoon alaliittymänä. Rakennus liitetään mahdollisuuksien mukaan viereisen päiväkodin viemäriliitokseen. Hulevedet viivytetään tontin alueella ja johdetaan kunnalliseen sekavesiviemäriverkostoon (tutkitaan myös mahdollisuus liittymisestä viereisen paviljonkirakennuksen viivytysjärjestelmän piiriin).

Huomioitava kiinteistön alueella sijaitsevan muuntamon maanalaiset sähköjohdot, sekä (hulevesien osalta) tontin perällä oleva HSY jätevesilinja.

Automaatio, toiminnot, lvi-tekniikan laitteet, varusteet ja ohjelmat suunnitellaan ja rakennetaan Vantaan kaupungin käytössä oleviin järjestelmiin ja toimintoihin yhteensopiviksi. Järjestelmä mahdollistaa laitteiden ja järjestelmien tarpeenmukaisen etäseurannan ja -ohjaukset, hälytystoiminnot siirtoineen, sekä energian ja veden käytön seurannan ja tietojen taltioinnin myöhempää tarkastelua varten, ’pilvitoimintona’ verkkoyhteyttä käyttäen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta. Kiinteistöautiojärjestelmän suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungilla käytössä olevaa suunnitteluohjetta.

5.3 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

Päiväkodin sähköjärjestelmien suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan moduulipäiväkotikonseptin edellyttämät tavoitteet. Keskusyksiköt ja johtotiet sijoitetaan siten, että em. tavoitteet täyttyvät. Kaapeloinnissa ja laite/kojesijoittelussa huomioidaan muuntojoustavuus.

Aluesähköistys ja liittymät
Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus rakennuksen lähialueella toteutetaan seiniin ja katoksiin asennettavilla valaisimilla. Pihalle asennetaan pihavalaistukseen soveltuvat pylväsvalaisimet. Valaisimien tulee olla ilkivaltaa kestävää rakennetta.

Kaapeloinnissa tulee huomioida pylväsvalaisimien ja autolämmityspistorasioiden lisäysmahdollisuus tulevaisuudessa. Kahdelle autopaikalle asennetaan sähköautojen pikalatauslaitteisto.

Sähkönjakelu ja keskukset
Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Rakennus varustetaan pääkeskuksella ja ryhmäkeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön ja kaapeloinnin minimointi sekä modulaarisuus.

Rakennus varustetaan sähköntoimittajan päämittauksen lisäksi kiinteistöautomaatioon liitettävillä energian kulutuksen seurantamittareilla. Alamittausten määrä arviolta 10 – 20 kpl riippuen suunnitteluaikana määritettävistä tarpeista.

Alamittauksilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Johtotiet
Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakennetta olevia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin sekä modulaarisuuteen. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

Johdot ja niiden varusteet
Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja, jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia/ukkossuojauksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA -laitteita

Kaapeleihin tulee päästä käsiksi kohtuudella rakennuksen valmistumisen jälkeen. Esim. väliseinissä ei käytetä putketonta asennusta ja kuiluissa on avattavat luukut. Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Upotettavien sähkökalusteiden sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

Valaistusjärjestelmät
Tilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (Led). Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella.

Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa. Valaistusohjaukset voidaan toteuttaa mm. soveltaen kiinteistöautomaation aikaohjauksia, valoisuusantureita, läsnäolotunnistimia, ryhmä- ja lepohuoneiden himmennyksillä sekä järkevää valaistusryhmitystä.

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpintojen valaistus.

Ulkovalaistus toteutetaan energiatehokkailla valaisimilla. Käytettäessä heti syttyviä ja mahdollisesti säädettäviä Led-lamppuvalaisimia, voidaan syttymistä ohjata osittain liiketunnistimilla ja/tai valoisuusantureilla huomioon ottamalla katuvalaistus sekä lähiseudun asutus. Pimeän aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkivaltariskin sekä kameravalvonnan takia.

Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta, wlan)
Rakennus varustetaan Cat 6 mukaisella yleiskaapelointijärjestelmällä (UTP/FTP). Järjestelmä palvelee tietoliikennettä ja puhelinyhteyksiä sekä videovalvontaa.

Yleiskaapelointiteline asennetaan omaan erilliseen lukittavaan teletilaan. Pistorasioita asennetaan mm. toimistoihin, kokoushuoneeseen, ryhmähuoneisiin, monitoimitilaan, keittiöön ja teknisiin tiloihin.

Rakennus ja sen pääsisäänkäyntien edustat varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla.

Yhteisantennijärjestelmä
Rakennukseen ei rakenneta erillistä yhteisantenniverkkoa, vaan tarvittaessa tv-lähetyksiä voidaan seurata tietoliikenneverkon kautta.

Äänentoisto- ja AV-järjestelmä
Monitoimisaliin asennetaan vahvistimella varustettu kotiteatterityyppinen äänentoistojärjestelmä. Vaihtoehtoisesti salin äänentoisto voidaan toteuttaa ns. AV-vaunulla. Laitteisto päätetään suunnitteluvaiheessa. Lisäksi monitoimisali ja ruokailutila varustetaan kuulorajoitteisten ns. induktiosilmukalla/ –vahvistimella.

Keskuskellojärjestelmä
Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan sisääntuloauloihin, ryhmähuoneisiin, monitoimisaliin, henkilökunnan taukotilaan, keittiöön ja pihan puolelle ulkoseinään. Ulkokello on valaistua mallia.

Inva –WC -hälytysjärjestelmä
Inva –WC -tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä.

Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet
Rakennuksen pääsisäänkäynnit ja keittiön sisäänkäynti varustaan soittokellojärjestelmällä. Lapsiryhmien sisäänkäyntien soittokellot asennetaan käytäville ja rinnakkaiskellot lapsiryhmiin. Rinnakkaiskellojen tarve selvitettävä suunnitteluvaiheessa.

Yksi toimistohuone varustetaan sisäänpyyntöjärjestelmällä (”liikennevalot”).

Kiinteistöautomaatiojärjestelmä
Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja.

Rikosilmoitusjärjestelmä
Rakennus varustetaan rikosilmoitusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena liikeilmaisimilla.

Videovalvontajärjestelmä
Rakennus varustetaan IP- pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja sekä osin piha-aluetta ja katoksia.

Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa.

Sähköiset ovilukitukset ja kulunvalvontajärjestelmä
Rakennuksen pääkulkureittien ulko-ovet (myös keittiön ulko-ovi) varustetaan putkitusvarauksilla ja ylivientisuojilla.

Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä
Rakennus varustetaan määräysten mukaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan yksikköakullisena järjestelmänä, jossa akkuina käytetään valaisinkohtaisesti ns. superkondensaattoreita.

Palohälytysjärjestelmä
Rakennus varustetaan osoitteellisella analogisella palovaroitinjärjestelmällä, ellei rakennusluvan ehdot muuta edellytä. Kts. Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017 luku 7.

Savunpoistojärjestelmä
Rakennuksen varustetaan savunpoistojärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät.

Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät
Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus). Lämmitysmuodon valinta on tarkasteltava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Keittiölaitteille, pesukoneille/kuivauskoneille sekä ruoan kuljetus- ja säilytysvaunuille asennetaan sähköliitännät.

6 Väistötilantarve

Ei väistötilan tarvetta.

7 Kustannukset

7.1 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset

Vuokratilojen vuosikustannukset (arviolta 8 v sopimuskausi) arviolta 110 000 eur/v.
Tilojen ylläpitokulut arviolta 21 000 eur/v.

7.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat 900 000 €

7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat noin 70 000 €.

8 Rahoitus ja aikataulu

Hanke toteutetaan vuokrahankkeena.

Paviljonki on käyttöön otettavissa alkuvuodesta 2021

9 Riskit

9.1 Normaalit riskit

Tarveselvitysvaiheessa ei hankkeeseen sisälly normaalirakentamisesta poikkeavia riskejä, mutta rakentamisen valmisteluaika ja rakentamisaika on poikkeuksellisen lyhyt.

9.1 Työturvallisuustehtävät

Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat. Rakentamisen osalla on huomioitava tontilla sijaitsevien päiväkotirakennusten toimintaedellytykset sekä turvallisuustekijät.

10 Vastuuhenkilöt / työryhmä

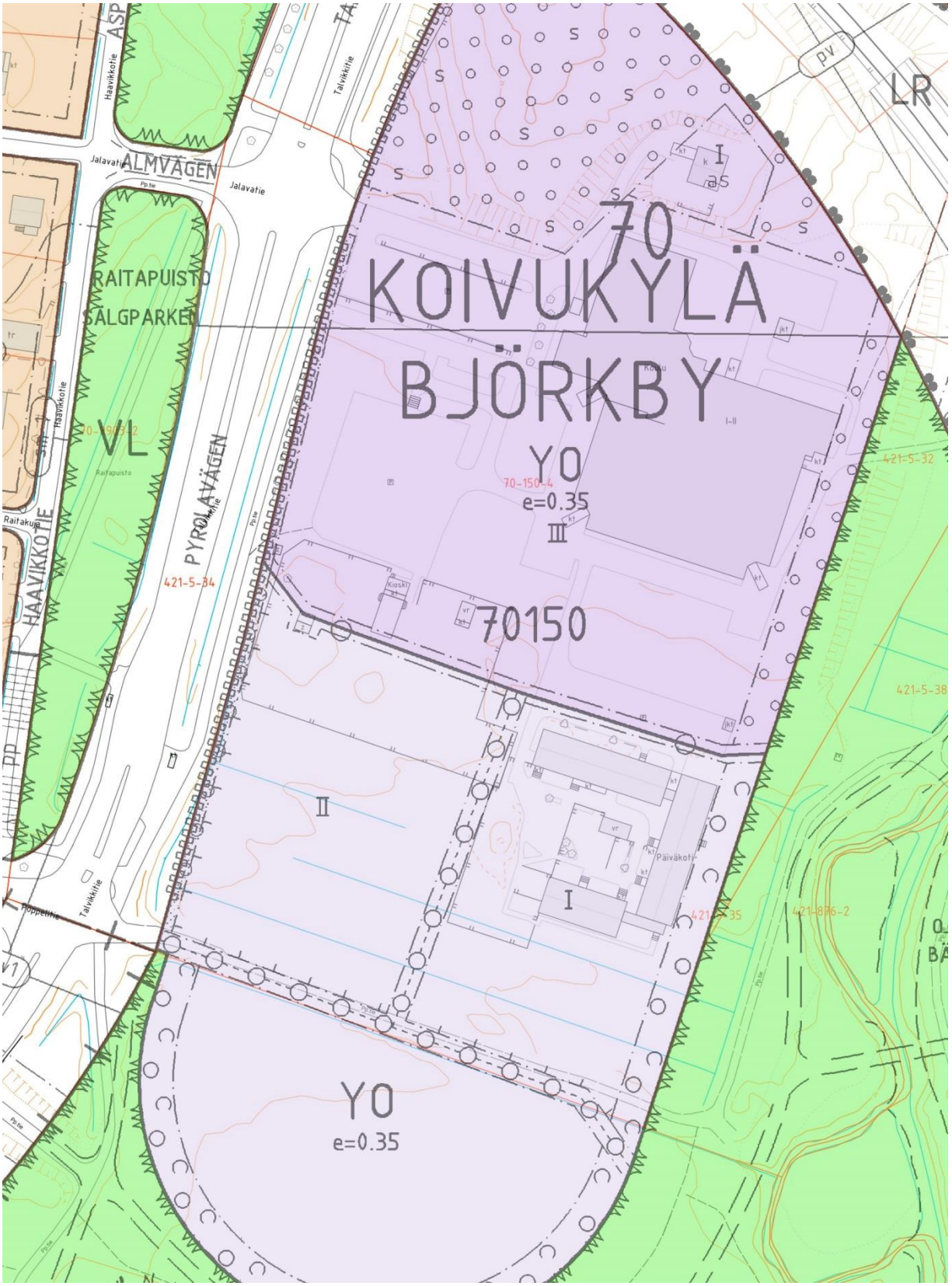
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

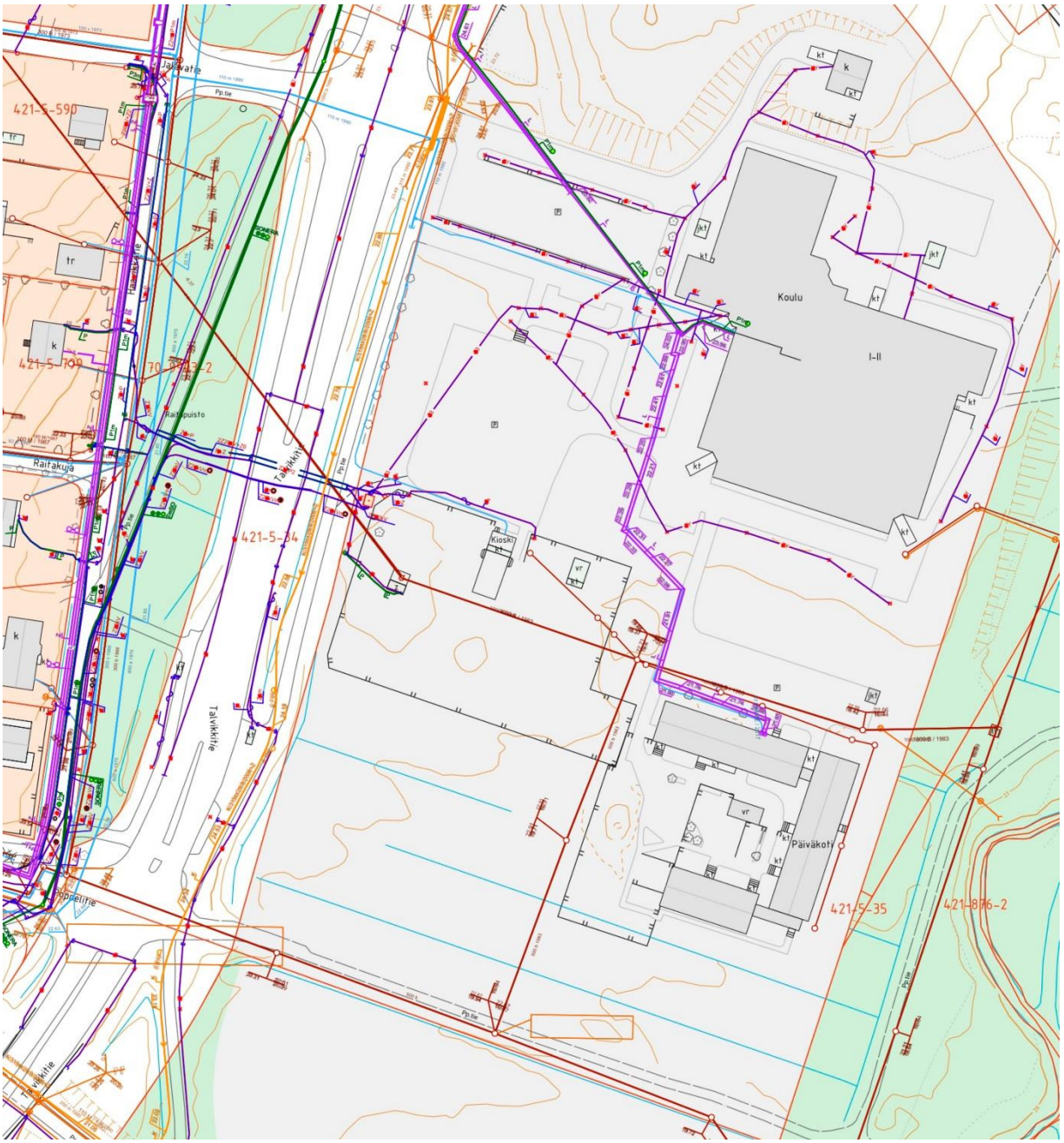
Janne Myllylä, palveluverkkoasiantuntija
Mikael Kokljuschkin, Varhaiskasvatuspäällikkö, pohjoisen alueen varhaiskasvatuspalvelut

Kaupunkiympäristön toimiala kiinteistöt ja tilat
Tilakeskus:

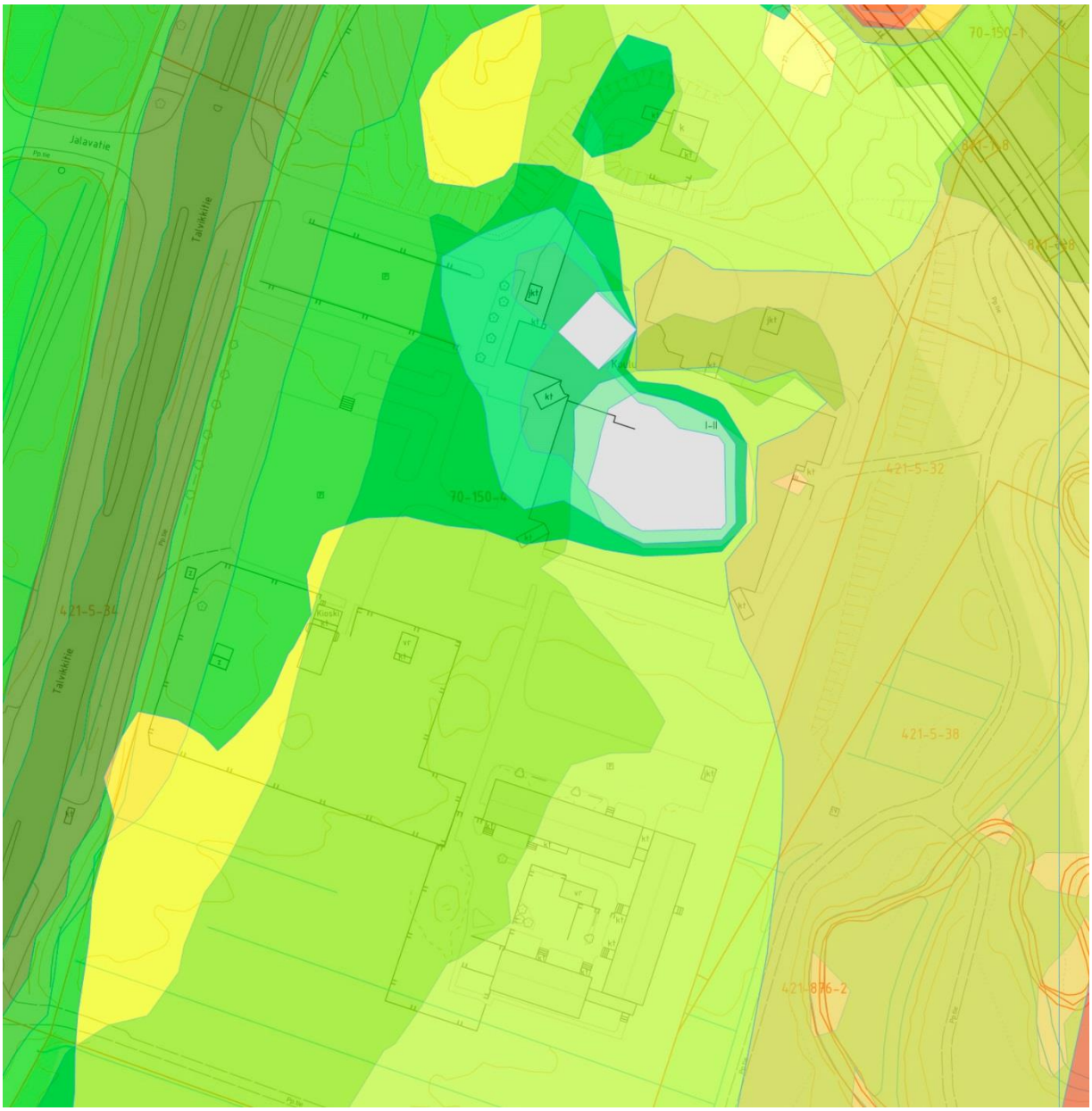
Sini Koskinen, Rakennuttaja-arkkitehti, Tilakeskus
Jukka Tuhkanen, rakenneinsinööri, Tilakeskus
Katri Onnela, LVI-insinööri, Tilakeskus
Jonna Rosenblad, Sähköinsinööri, Tilakeskus
Tarja Aaltola, Keittiöasiantuntija, Tilakeskus
Anne Valkeapää, Puhtauspalveluasiantuntija, Tilakeskus
Ifa Kytösaho, Hankesuunnittelupäällikkö, Tilakeskus

Liite 1: kaavaote ja – määräykset ja johtokartat

Johtokartta

Melualueet

Tontin länsireunassa Talvikkitien reunassa tiemelu päiväsaikaan 55-60 dB.
Muuten tontilla tiemelua 50-55 dB.
Rautatiemelua 55-60 dB.

Talvikkitien II paviljonki /Koivukylän alueen paviljonki		**TILAOHJELMA**
20.4.2020		
Ryhmät A, B, C, D ja E 21 tilapaikkaa/ ryhmä		
yhteensä 105 tilapaikkaa		Huonekortit täydentävät tilaohjelmaa
Ryhmä A ,21 tilapaikkaa, varustelu á 24	**hym2**	**muuta**
märkäeteinen	11	Varustelu á 24 lasta, á 2x600 kuivauskaappi
eteistilat	12	Varustelu á 24 lasta, osana käytävää
wc-pesutilat	10	1 wc/suihku,2wc-istuinta,1wc/babystander,2 wc-istuinta,seinältä kääntyvä hoitopöytä,1 wc /3 wc-istuinta, muu varustelu huonekorttien
varastotilat	2	voivat olla kaapistoja tai yksittänen varasto
Toimintatilat , minkä yhteydessä väliseinin pienryhmätila	40	
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila	35	á 9 x kaappisängyt välikaappeineen, 1 x patjakaappi (6 patjaa), 1 x hyllykaappi
Ryhmä A	**110**	
Kotialueet yhteensä:	**550**	
Yhteiset tilat:		
kotikeittiö / neuvottelu	20	toimii henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilana, lasten tilana,
työpaja	16	huom. hiekanerotuskaivo
pienryhmä	10	
le-wc	6	suihku ja 2 kpl sos.tilan kaappia
liikuntasali ja väline/patjavarastovarasto	60	toimii myös henkilökunnan koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 10m2, syvyys n.2m,
ruokailutila	40	sisältää tarjoilulinjaston
wc-tila ruokasalin yhteyteen	2	
keskusvarasto	6	
Yhteiset tilat. yhteensä:	**160,0**	
Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat		
toimisto / johtaja	12	monikäyttöinen toimistotila
henkilökunnan työhuone 12m2	12	
perhe- ja konsultaatiotila / työhuone / neuvottelu	10	sijoitetaan johtajan huoneen viereen
henk.kunnan wc:t 2kpl	3	1 kpl wc/kerros, miehille ja naisille yhteinen
henk.kunnan suihkutila	3	yhteinen (mahduttava pukeutumaan)
henk.kunnan pukutila, 20h x 0,8m2	16	sos.tilan kaapit 20
siivouskeskus ja vaatelhuoltotila	16	yhdistetty tila, huomioitava likainen ja puhdas puoli
siivouskomero	3	
Toimintatilat tilat yhteensä:	**75,0**	
Keittiötilat		
palvelukeittiö aputiloineen	40,0	aputiloineen poisluk. rullakoiden ja pahvin säilytystilat
keittiön wc-tila	1,5	Huom! Sis. Keittiön neliöihin
Keittiötilat yhteensä	**40,0**	
Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:	**825,0**	
Bruttoala 1,44 x hym2	**1188**	

Liite 2: Tilaohjelma

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
701100	19.11.2008	86/46-47, 87/52, 87/46-47, 88/49, 88/50-51, 88/52-53, 88/58, 88/46-47, 89/46-47, 89/48-49, 89/53, 89/58 90/46-47, 90/48, 90/53, 90/54-55, 90/56-57, 90/58

Vantaan kaupunki

KEHÄRATA

Maanalainen kaava
Kylä 407, Kirkonkylä
Tilat 407-11-113, 407-11-114 ja 407-12-13
Kylä 423, Veronmiehenkylä
423-4-44 ja 423-5-30
895-2-10
Asemakaava
Kaupunginosa 17, Martinlaakso
Osa korttelia 17111 sekä katu- ja liikennealueet.
Kaupunginosa 21, Piispankylä
Kortteli 21124 sekä katu-, virkistys- ja liikennealueet.
Kaupunginosa 22, Keimola
Liikenne- ja erityisalueet.
Kaupunginosa 23, Kivistö
Katu-, liikenne- ja erityisalueet.
Kaupunginosa 24, Lapinkylä
Katu- ja virkistysalueet.
Kaupunginosa 25, Myllymäki
Liikennealuetta.
Kaupunginosa 41, Viinikkala
Katu- ja liikennealueet.
Kaupunginosa 53, Lentokenttä
Liikennealuetta.
Kaupunginosa 62, Jokiniemi
Virkistys- ja liikennealueet.
Kaupunginosa 67, Ruskeasanta
Osa korttelia 67200 sekä katu-, liikenne- ja erityisalueet.
Kaupunginosa 74, Havukoski
Virkistys- ja liikennealueet.

Asemakaavan muutos
(Entinen Ylä-Tikkurila rakennuskaava)
Kaupunginosa 67, Ruskeasanta
Osa korttelia 67200 sekä katu-, virkistys-, liikenne- ja erityisalueet.
(Kumoutuvan asemakaavan katu-, puisto- ja maa- ja metsätalousalue.)
Kaupunginosa 74, Havukoski
Liikennealuetta.
(Kumoutuvan asemakaavan maa- ja metsätalousaluetta.)

Asemakaavan muutos
Kaupunginosa 17, Martinlaakso
Osat kortteleita 17106 ja 17111 ja kortteli 17116 sekä katu- ja liikennealueet.
(Osa kumoutuvan asemakaavan kortteleita 17106, 17111, 17116 sekä katu-, virkistys- ja liikennealueet.)
Kaupunginosa 21, Piispankylä
Kortteli 21124 sekä katualuetta.
Kaupunginosa 23, Kivistö
Katu- ja erityisalueet.
(Kumoutuvan asemakaavan erityisalueet.)
Kaupunginosa 41, Viinikkala
Korttelit 41250 ja 41255 sekä katu-, virkistys-, liikenne- ja erityisalueet.
(Kumoutuvan asemakaavan korttelit 41250, 41255 sekä katu-, virkistys- ja erityisalueet.)

Vanda stad

Kv 15.12.2008

RINGBANAN

Underjordisk detaljplan
By 407, Kyrkoby
Fastigheten 407-11-113, 407-11-114 ja 407-12-13
By 423, Skattmanns
423-4-44 ja 423-5-30
895-2-10
Detaljplan
Stadsdel 17 , Mårtensdal
Del av kvarteret 17111 samt gatu- och trafikområden
Stadsdel 21, Biskopsböle
Kvarteret 21124 samt gatu-, rekreations- och trafikområden.
Stadsdel 22, Käinby
Trafik- och specialområden.
Stadsdel 23, Kivistö
Gatu-, trafik- och specialområden.
Stadsdel 24, Lappböle
Gatu- och rekreationsområden.
Stadsdel 25, Kvarnbacka
Trafikområde.
Stadsdel 41, Vinikby
Gatu- och trafikområden.
Stadsdel 53, Flygfältet
Trafikområde.
Stadsdel 62, Ånäs
Rekreations- och trafikområden.
Stadsdel 67, Rödsand
Del av kvarteret 67200 samt gatu-, trafik- och specialområden.
Stadsdel 74, Havukoski
Rekreations- och trafikområden.

Ändring av detaljplan
(Den gamla byggnadsplanen Övre Dickursby)
Stadsdel 67, Ruskeasanta
Del av kvarteret 67200 samt gatu-, rekreations-, trafik- och specialområden.
(Gatu-, park- och jord- och skogsbruksområden i den plan som upphävs.)
Stadsdel 74, Havukoski
Trafikområde.
(Jord- och skogsbruksområden i den plan som upphävs.)

Ändring av detaljplanen
Stadsdel 17, Mårtensdal
Del av kvarteren 17106 och kvarteret 17111 och 17116 samt gatu- och trafikområden.
(Del av kvarteret 17106 och kvarteren 17111 och 17116 samt gatu-, rekreations- och trafikområden i den plan som upphävs.)
Stadsdel 21, Biskopsböle
Karteret 21124 samt gatuområde.
Stadsdel 23, Kivistö
Gatu- och specialområden.
(Specialområde i den plan som upphävs.)
Stadsdel 41, Vinikby
Kvarteren 41250 och 41255 samt gatu-, rekreations-, trafik- och specialområden.
(Kvarteren 41250 och 41255 samt gatu-, rekreations- och specialområden.)

Kaupunginosa 52, Veromies
Osa korttelia 52101 ja 52109 sekä katualueet.
Kaupunginosa 53, Lentokenttä
Katualue.
(Kumoutuvan asemakaavan liikennealuetta.)
Kaupunginosa 67, Ruskeasanta
Katu-, virkistys-, liikenne- ja erityisalueet.
(Kumoutuvan asemakaavan katu-, liikenne- ja erityisalueet.)
Kaupunginosa 70, Koivukylä
Osa korttelia 70150 sekä katu-, virkistys-, liikenne-, erityisalueet.
Kaupunginosa 71, Ilola
Osat kortteleista 71142 ja 71143 sekä katu- ja virkistysalueet.
Kaupunginosa 74, Havukoski
Korttelit 74414 ja 74500 sekä katu- ja liikennealueet.
(Kumoutuvan asemakaavan kortteli 74414 ja 74500 sekä katu-, virkistys- ja liikennealueet.)

Tonttijako
Osa korttelia 17106 ja kortteli 17111.

Tonttijaon muutos
Osa korttelia 17106 ja korttelit 17116, 21124.

1:2000

Stadsdel 52, Skattmans
Del av kvarteren 52101 och 52109 samt gatuområden.
Stadsdel 53, Flygfältet
Gatuområde.
(Trafikområde i den plan som upphävs.)
Stadsdel 67, Rödsand
Gatu-, rekreations-, trafik- och spacialområden.
(Gatu-, trafik- och specialområden i den plan som upphävs.)
Stadsdel 70, Björkby
Del av kvarteret 70150 samt gatu-, rekreations-, trafik- och specialområden.
Stadsdel 71, Gladas
Del av kvarteren 71142 och 71143 samt gatu- och rekreationsområden
Stadsdel 74 Havukoski
Kvarteren 74414 och 74500 samt gatu- och trafikområden.
(Kvarteren 74414 och 74500 samt gatu-, rekreations- och trafikområde i den plan som upphävs.)

Tomtindelning
Del av kvarteret 17106 och kvarteret 17111.

Ändring av tomtindelningen
Del av kvarteret 17106 och kvarteren 17111 och 21124.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
AO	Erillispientalojen korttelialue.	Kvartersområde för fristående småhus.
	Osia AO-kortteleista 71142 ja 71143 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller AO-kvarteren 71142 och 71143:
	Tontille saa rakentaa suurimman sallitun kerrosalan lisäksi pohjapinta-alaltaan enintään 40 m2:n suuruisen taloustilan autotallin tai katoksen.	På tomten får utöver den största tillåtna våningsytan byggas ett ekonomiutrymme, garage eller skyddstak med en grundyta på högst 40 m2.
	Rakennusoikeudesta saa 20% käyttää toimisto- ja työtiloina, jotka eivät häiritse asumista.	Av byggrätten får 20% användas som kontors- och arbetslokaler som inte stör boendet.
	Asuinrakennusta ei saa rakentaa kahta (2) metriä lähemmäksi naapuritontin rajaa.	Bostadshus får inte byggas närmare än två (2) meter från gränsen till granntomten.
	Olemassa olevia rakennuksia saa peruskorjata uudisrakentamiseen verrattavalla tavalla sen estämättä, mitä on määrätty rakennusoikeudesta, rakennusaloista tai kerrosluvusta.	Befintliga byggnader får byggas om på ett med nybyggnad jämförbart sätt utan att det som bestämts om byggrätt, byggnadsytor eller våningstal hindrar det.
	Asuinhuoneiden ääneneristävyys ΔL lentomelua vastaan on oltava vähintään 32 dB. Toimisto- ja niihin verrattavien työtilojen ääneneristävyys ΔL lentomelua vastaan on oltava vähintään 28 dB.	Ljudisoleringen ΔL mot flygbuller ska vara minst 32 dB i bostadsrum. Ljudisoleringen ΔL mot flygbuller ska vara minst 28 dB i kontors- och motsvarande arbetslokaler.
	Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon alueelle sijoitettavan rautatietunnelin asettamat rajoitukset.	I byggandet av området och i övrig markanvändning ska begränsningarna som sätts av den järnvägstunnel som placeras i området tas i beaktande.
YO	Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue.	Kvartersområde för byggnader för undervisningsverksamhet.
	Osaa YO-korttelista 70150 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller en del av YO-kvarter 70150:
	Talvikkitielle suuntautuvien työhuoneiden ulkokuoren ääneneristyskyvyn on oltava moottoriajoneuvoliikenteen aiheuttamaa melua vastaan vähintään 32 dBA.	Ytterhöljet hos arbetsrummen mot Pyrolavägen ska ha en ljudisoleringskapacitet mot buller från motorfordonstrafik på minst 32 dBA.
	Rakennusten pääasiallisena julkisivumateriaalina on käytettävä punatiiltä.	Rödtegel ska användas som huvudsakligt fasadmaterial i byggnaderna.
	Korttelialueelle rakennettavat autopaikat on ympäröitävä puu- ja pensasistutuksin.	Bilplatserna som byggs i kvartersområdet ska omgärdas med träd- och buskplanteringar.
	Autopaikkojen vähimmäismäärät: Yleiset rakennukset 1 autopaikka/180 krs-m2	Minimiantalet bilplatser: Allmänna byggnader 1 bilplats/180 m2-vy
KL	Liikerakennusten korttelialue.	Kvartersområde för affärsbyggnader.
	KL-aluetta korttelissa 21124 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller KL-området i kvarter 21124:
	Julkisivuissa tulee käyttää yhtenä värinä valkoista.	I fasaderna ska vitt användas som en färg.
	Ulkokuoren ääneneristyskyvyn lentoliikennemelua vastaan on oltava työhuoneissa vähintään 32 dBA.	I arbetsrummens ytterhölje ska ljudisoleringskapaciteten mot flygtrafikbuller vara minst 32 dBA.

Ulkovarastojen näkösuojaksi on rakennettava tai istutettava riittävän korkea aita.

Katujen luiskat saavat ulottua korttelialueille.

Päivittäistavaramyymälän koko saa olla enintään 500 krs-m2.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Liikerakennukset, toimistot 1 autopaikka/50 krs-m2

KL-aluetta korttelissa 17106 koskevia määräyksiä:

Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavaramyymälää.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Liikerakennukset 1 autopaikka/50 krs-m2
Autopaikkoja saa sallitun kerrosalan lisäksi rakentaa tasoihin.

För uteförråden ska ett staket eller en häck med tillräcklig höjd byggas eller planteras som skydd för insyn.

Gatornas slänter får sträcka sig till kvartersområdena.

Dagligvarubutiken får ha en storlek av högst 500 m2-vy.

Minimiantalet bilplatser:
Affärsbyggnader, Kontor 1 bilplats/50 m2-vy

Bestämmelser som gäller KL-området i kvarter 17108:

En dagligvarubutik får inte placeras i området.

Minimiantalet bilplatser:
Affärsbyggnader 1 bilplats/50 m2-vy
Bilplatser får utöver den tillåtna våningsytan byggas i planen.

KTY **Toimitilarakennusten korttelialue.**

KTY - kortteleita 17111 ja 17116 koskevia määräyksiä:

Alueelle saa rakentaa toimistorakennuksia sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia teollisuus- ja varastorakennuksia ja niiden yhdistelmiä sekä koulutus-, virkistys-, sosiaali-, huoltoasema- ja niihin verrattavia tiloja.

Koulutus-, virkistys- ja toimistotilojen ja muiden vastaavien tilojen ulkokuoren ääneneristys lento- ja tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 38 dBA.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Liiketilat 1 autopaikka / 35 krs-m2
Toimistot 1 autopaikka / 50 krs-m2
Teollisuus, varastot 1 autopaikka / 100 krs-m2
Autopaikkoja saa sallitun kerrosalan lisäksi rakentaa tasoihin.

KTY-aluetta korttelissa 17111 koskevia määräyksiä:

Alueelle saa rakentaa liike- ja palvelutiloja korkeintaan 2000 krs-m2.
Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavaramyymälä.

KTY-aluetta korttelissa 17116 koskevia määräyksiä:

Alueelle saa rakentaa liike- ja palvelutiloja korkeintaan 3500 krs-m2.

Kvartersområde för verksamhetsbyggnader.

Bestämmelser som gäller KTY - kvarteren 17111 och 17116:

I området får kontorsbyggnader samt ickemiljöstörande industri- och lagerbyggnader samt kombinationer av dessa samt utbildnings-, rekreations-, personal-, bensinstations- och jämförbara lokaler byggas.

Utbildnings-, rekreations- och kontorslokalers och övriga jämförbara lokalers ytterhölje ska ha en ljudisolering mot flyg- och vägtrafikbuller på minst 38 dBA.

Minimiantalet bilplatser:
Affärslokaler 1 bilplats/35 m2-vy
Kontor 1 bilplats/50 m2-vy
Industri, lager 1 bilplats/100 m2-vy
Bilplatser får utöver den tillåtna våningsytan byggas i planen.

Bestämmelser som gäller KTY - området i kvarter 17111:

Högst 2000 m2-vy affärs- och servicelokaler får byggas i området.
En dagligvarubutik får inte placeras i området.

Bestämmelser som gäller KTY - området i kvarter 17116:

Högst 3500 m2-vy affärs- och servicelokaler får byggas i området.

T **Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.**

T-aluetta korttelissa 52101 (tontit 9, 10 ja 16) koskevia määräyksiä:

Rakennuskorkeus saa olla enintään 12 metriä ellei erillisin kaavamerkinnöin muuta ole osoitettu.

Korttelialueelle saa rakentaa kiinteistönhoidon kannalta välttämättömiä asuntoja.

Asuntoa kohden on rakennettava vähintään 30m2 suojattua ja riittävillä välineillä ja istutuksilla varustettua ulko-oleskelu- ja leikkitilaa.

Asuinhuoneistojen ulkokuoren ääneneristyksen tulee olla vähintään 35 dBA.
Työtilojen osalla ikkunoiden vastaava arvo tulee olla vähintään 25 dBA.

Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon alueelle sijoitettavan rautatietunnelin asettamat rajoitukset.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Teollisuus 1 autopaikka/ 150 krs-m2

T-alueita kortteleissa 52109 ja 52101 (tontit 12 ja 13) koskevia määräyksiä:

Rakennusten korkeus saa olla enintään 12 metriä, ellei erillisin kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

Ulkokuoren ääneneristyskyvyn lentomelua vastaan on oltava työtiloissa vähintään 32 dBA ja asunnoissa vähintään 35 dBA.

Toiminnalle välttämättömät rakenteet saavat ylittää enimmäiskorkeuden edellyttäen ettei lentoliikenteen turvallisuutta vaaranneta.

Kvartersområde för industri- och lagerbyggnader.

Bestämmelser som gäller T-området i kvarter 52101 (tomterna 9, 10 och 16):

Byggnadshöjden får uppgå till högst 12 meter om inget annat anvisats med separata planbeteckningar.

I kvartersområdet får bostäder som är nödvändiga för fastighetsskötseln byggas.

Per bostad ska minst 30 m2 skyddade och med tillräckliga redskap och planteringar försedda utrymmen för utevistelse och lek byggas.

Ljudisoleringen i lägenheternas ytterhölje ska uppgå till minst 35 dBA.
I fråga om arbetsutrymmen ska det motsvarande värdet för fönster vara minst 25 dBA.

I byggandet av området och i övrig markanvändning ska begränsningarna som sätts upp av den järnvägstunnel som placeras i området tas i beaktande.

Minimiantalet bilplatser:
Industri 1 bilplats/150 m2-vy

Bestämmelser som gäller T-området i kvarteren 52109 och 52101 (tomterna 12 och 13):

Byggnadshöjden får uppgå till högst 12 meter om inget annat anvisats med separata planbeteckningar.

Ytterhöljet ska ha en ljudisoleringsförmåga mot flygbuller på minst 32 dBA i arbetslokaler och minst 35 dBA i bostäder.

Konstruktioner som är nödvändiga för verksamheten får överskrida den maximala höjden förutsatt att inte flygtrafiksäkerheten äventyras.

Korttelialueille saa rakentaa kiinteistönhoidon kannalta välttämättömiä asuntoja.

Ulkovarastojen näkösuojaksi on rakennettava tai istutettava riittävän korkea aita.

Katujen luiskat saavat ulottua korttelialueille.

Teollisuusrakennusten korttelialueille saa rakentaa toimintaan liittyviä toimisto- ja varastotiloja.

Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon alueelle sijoitettavan rautatietunnelin asettamat rajoitukset.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Asunnot 2 autopaikkaa/ asunto
Toimistot ja näyttelytilat 1 autopaikka/ 50 krs-m2
Teollisuus 1 autopaikka/ 150 krs-m2
Myymälä ja ravintolatilat 1 autopaikka/ 50 krs-m2

T - aluetta tonteilla 52101/13 ja 52109/7 koskevia määräyksiä:

Julkisivujen tulee olla värisävyltään vaaleita.

Ulkokuoren ääneneristyskyvyn lentoliikennemelua vastaan on oltava työhuoneissa vähintään 35 dBA ja asuinhuoneissa vähintään 38 dBA.

T-aluetta tontilla 52109/2 koskevia määräyksiä:

Korttelialueella tulee säilyttää vähintään 3 metrin korkuisia puita ja tarpeen vaatiessa istuttaa uusia puita niin, että 3m korkeiden puiden määrä on vähintään viisi kappaletta kutakin alkavaa tontin tuhatta neliömetriä kohti.

Korttelialueilla on asuin- toimisto- ja vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristyskyvyn lentoliikennemelua vastaan oltava vähintään 35 dBA.

Korttelialueille rakennettavat autopaikat on ympäröitävä puu- ja pensasistutuksin.

TKT

Teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialue.

TKT - aluetta kortteleissa 41250 ja 41255 koskevia määräyksiä:

Mikään rakenne, laite tai antenni ei saa edes tilapäisesti läpäistä lentoesteiden korkeusrajoituspintoja.

Lentoesteiden korkeusrajoituspinnat vastaavat kaavaan merkityn rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasemaa korttelin 41255 länsiosassa (+56-+60).

Muulla asemakaava-alueella lentoesteiden korkeusrajoituspinnat sijaitsevat rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasemaa ylempänä.

Lentoesteiden korkeusrajoituspinnat muuttuvat lineaarisesti rajoituslinjojen välillä.

Toimistotilojen ja vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristys lentoliikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dBA.

Avovarastointiin käytettävä tontin osa on rajattava vähintään kaksi metriä korkealla näkyvyyden estävällä aidalla tai puista ja pensaista muodostuvalla istutusvyöhykkeellä liikenne-, katu-, puisto- tai muuhun yleiseen alueeseen rajoittuvalta osaltaan.

Rakentamatta jäävillä tontin osilla, joita ei käytetä varastointiin tai liikenteelle, tulee olla puita ja pensaita.

Henkilöautopaikat on jaettava puu- ja pensasistutuksin enintään 500 neliömetrin suuruisiin osiin.

Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon alueelle sijoitettavan rautatietunnelin asettamat rajoitukset.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Teollisuus 1 autopaikka/ 100 krs-m2
Varastot 1 autopaikka/ 150 krs-m2
Toimistot 1 autopaikka/ 50 krs-m2
Näyttelytilat 1 autopaikka/ 30 krs-m2

I kvartersområdet får bostäder som är nödvändiga för fastighetsskötseln byggas.

För uteförråden ska ett staket eller en häck med tillräcklig höjd byggas eller planteras som skydd för insyn.

Gatornas slänter får sträcka sig till kvartersområdena.

I kvartersområdena för industribyggnader får kontors- och lagerlokaler som anknyter till verksamheten byggas.

I byggandet av området och i övrig markanvändning ska begränsningarna som sätts upp av den järnvägstunnel som placeras i området tas i beaktande.

Minimiantalet bilplatser:
Bostäder 2 bilplats/ bostad
Kontor och utställningslokaler 1 bilplats/ 50 m2-vy
Industri 1 bilplats/ 150 m2-vy
Affärslokaler och restauranger 1 bilplats/ 50 m2-vy

Bestämmelser som gäller T-området i tomterna 52101 /13 och 52109/7:

Fasaderna ska vara ljusa till sin färgton.

Ytterhöljet i arbetsrummen ska ha en ljudisoleringskapacitet mot flygtrafikbuller på minst 35 dBA och i bostadsrummen på minst 38 dBA.

Bestämmelser som gäller T-området i tomten 52109/2:

I kvartersområdet ska minst 3 meter höga träd bevaras och vid behov ska nya träd planteras så att antalet 3 meter höga träd uppgår till minst fem för varje begynnande tusen kvadratmeter tomt.

I kvartersområdena ska ytterhöljet i bostadsrum, kontors- och motsvarande tysta arbetslokaler ha en ljudisoleringskapacitet mot flygtrafikbuller på minst 35 dBA.

Bilplatserna som byggs i kvartersområdena ska omgärdas med träd- och buskplanteringar.

Kvartersområde för industri-, lager- och kontorsbyggnader.

Bestämmelser som gäller TKT - området i kvarteren 41250 och 41255:

Ingen konstruktion, anordning eller antenn får ens tillfälligt överstiga flyghindrens höjdbegränsningsytor.

Flyghindrens höjdbegränsningsytor motsvarar höjdläget hos den högsta punkten i den i planen betecknade byggnadens yttertak i västra delen av kvarteret 41255 (+56-+60).

På det övriga detaljplaneområdet ligger flyghindrens höjdbegränsningsytor högre upp jämfört med den högsta punkten i byggnadens yttertak.

Flyghindrens höjdbegränsningsytor förändras lineärt mellan begränsningslinjerna.

Ljudisoleringen mot flygtrafikbuller ska i kontorslokalers och motsvarande tysta arbetslokalers ytterhölje uppgå till minst 35 dBA.

Den del av tomten som används för öppen lagring ska avgränsas med ett minst två meter högt insynshindrande staket eller en planteringszon bestående av träd och buskar för den del som angränsar till ett trafik-, gatu-, park- eller annat allmänt område.

På de delar av tomten som lämnas obyggda och som inte används till lagerföring eller trafik, ska det finnas träd och buskar.

Personbilsplatserna ska med träd- och buskplanteringar delas upp i högst 500 kvadratmeter stora delar.

I byggandet av området och i övrig markanvändning ska begränsningarna som sätts av den järnvägstunnel som placeras i området tas i beaktande.

Minimiantalet bilplatser:
Industri 1 bilplats/ 100 m2-vy
Lager 1 bilplats/ 150 m2-vy
Kontor 1 bilplats/ 50 m2-vy
Utställningslokaler 1 bilplats/ 30 m2-vy

TT

Teollisuusrakennusten korttelialue.

TT-aluetta korttelissa 21124 koskevia määräyksiä:

Korttelialueelle saa rakentaa toimintaan liittyviä toimisto- ja varastotiloja.

Julkisivuissa tulee käyttää yhtenä värinä käyttää valkoista.

Ulkokuoren ääneneristyskyvyn lentoliikennemelua vastaan on oltava työhuoneissa vähintään 32 dBA.

Ulkovarastojen näkösuojaksi on rakennettava tai istutettava riittävän korkea aita.

Katujen luiskat saavat ulottua korttelialueille.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Liikerakennukset, toimistot 1 autopaikka/ 50 krs-m2
Teollisuus 1 autopaikka/150 krs-m2

Kvartersområde för industribyggnader.

Bestämmelser som gäller TT-området i kvarter 21124:

I kvartersområdet får kontors- och lagerlokaler som anknyter till verksamheten byggas.

I fasaderna ska vitt användas som en färg.

Ljudisoleringskapaciteten mot flygtrafikbuller ska i arbetslokalernas ytterhölje uppgå till minst 32 dBA.

För uteförråden ska ett staket eller en häck med tillräcklig höjd byggas eller planteras som skydd för insyn.

Gatornas slänter får sträcka sig till kvartersområdena.

Minimiantalet bilplatser:
Affärsbyggnader, kontor 1 bilplats/ 50 m2-vy
Industri 1 bilplats/150 m2-vy

VL

Lähivirkistysalue.

Område för närrekreation.

LT

Maantien alue.

Område för landsväg.

LR

Rautatiealue.

Järnvägsområde.

LR-aluetta asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:

Alue tulee varustaa meluesteillä, tai on muutoin huolehdittava siitä, ettei rautatiealueelta aiheutuva päivämelutaso ole yli 55 dBA asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevien asemakaavojen asumiseen varatuilla korttelialueilla eikä nykyisen asutuksen piha-alueilla.

Rata tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei junaliikenne aiheuta haitallista tärinää tai runkomelua nykyiselle tai asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevissa asemakaavoissa osoitetulle maankäytölle.
Alueella tulee varautua asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevien yleiskaavojen mukaisen maankäytön suojaamiseen melulta, runkomelulta ja tärinältä.

Bestämmelser som gäller LR-området i detaljplanen 701100:

Området ska förses med bullerhinder, eller så ska det på annat sätt ses till att bullernivån dagtid från järnvägsområdet inte överskrider 55 dBA i de kvartersområden som reserverats för boende i de under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande detaljplanerna eller på det nuvarande bostadsområdets gårdsplaner.
Banan ska planeras och byggas så att inte tågtrafiken orsakar skadliga vibrationer eller stomljud för den nuvarande markanvändningen eller för den markanvändning som anvisats i de under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande detaljplanerna.
I området ska det finnas beredskap för att skydda den under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande generalplaneenliga markanvändningen från buller, stomljud och vibrationer.

LRA

Rautatieaseman alue.

Järnvägsstationsområde.

LRA-aluetta asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:

Alueelle sijoitetaan aseman tarvitsevat laituri- ja odotustilat kulkuyhteyksineen sekä aseman tarvitsemat tekniset tilat ja muuntamot suojavyöhykkeineen.
Aseman alue on toteutettava kaupunkikuvaltaan, arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisena, valoisana ja viihtyisänä.
Aluetta suunniteltaessa ja toteutettaessa on erityisesti otettava huomioon turvallisuus, esteettömyys, tuulelta suojaamisen tarve ja taiteen käyttö.
Alue tulee varustaa meluesteillä, tai on muutoin huolehdittava siitä, ettei rautatiealueelta aiheutuva päivämelutaso ole yli 55 dBA asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevien asemakaavojen asumiseen varatuilla korttelialueilla eikä nykyisen asutuksen piha-alueilla.
Rata tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei junaliikenne aiheuta haitallista tärinää tai runkomelua nykyiselle eikä asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevissa asemakaavoissa osoitetulle maankäytölle.
Alueella tulee varautua asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevien yleiskaavojen mukaisen maankäytön suojaamiseen melulta, runkomelulta ja tärinältä.

Bestämmelser som gäller järnvägsstationsområdet i detaljplanen 701100:

I området placeras av stationen erfordrade perronger och väntrum med passager samt tekniska utrymmen och transformatorstationer med skyddszoner.
Stationsområdet ska realiseras så att det till sin stadsbild, arkitektur och sina material håller hög standard, är ljust och trivsamt.
Vid planeringen och byggandet av området ska särskild uppmärksamhet fästas på säkerhet, tillgänglighet, behovet av skydd för vind och användningen av konst.
Området ska förses med bullerhinder, eller så ska det på annat sätt ses till att bullernivån dagtid från järnvägsområdet inte överskrider 55 dBA i de kvartersområden som reserverats för boende i de under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande detaljplanerna eller på det nuvarande bostadsområdets gårdsplaner.
Banan ska planeras och byggas så att inte tågtrafiken orsakar skadliga vibrationer eller stomljud för den nuvarande markanvändningen eller för den markanvändning som anvisats i de under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande detaljplanerna.
I området ska det finnas beredskap för att skydda markanvändningen enligt de under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande generalplanerna från buller, stomljud och vibrationer.

LL

Lentokenttäalue.

Flygplatsområde.

LP

Yleinen pysäköintialue.

Område för allmän parkering.

LHK

Huoltoasema- ja liikerakennusten korttelialue.

LHK-aluetta korttelissa 21124 koskevia määräyksiä:

Julkisivuissa tulee käyttää yhtenä värinä valkoista.

Ulkokuoren ääneneristyskyvyn lentoliikennemelua vastaan on oltava työhuoneissa vähintään 32 dBA.

Ulkovarastojen näkösuojaksi on rakennettava tai istutettava riittävän korkea aita.

Katujen luiskat saavat ulottua korttelialueille.

Kvartersområde för servicestations- och affärsbyggnader.

Bestämmelser som gäller LHK-området i kvarter 21124:

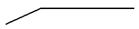
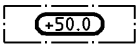
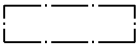
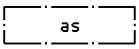
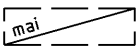
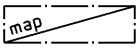
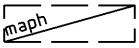
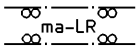
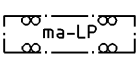
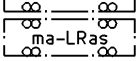
I fasaderna ska vitt användas som en färg.

I arbetsrummens ytterhölje ska ljudisoleringskapaciteten mot flygtrafikbuller vara minst 32 dBA.

För uteförråden ska ett staket eller en häck med tillräcklig höjd byggas eller planteras som skydd för insyn.

Gatornas slänter får sträcka sig till kvartersområdena.

	Päivittäistavaramyymälän koko saa olla enintään 500 krs-m2. Autopaikkojen vähimmäismäärät: Liikerakennukset, toimistot 1 autopaikka/ 50 krs-m2	Dagligvarubutiken får ha en storlek av högst 500 m2-vy. Minimiantalet bilplatser: Affärsbyggnader, kontor 1 bilplats/ 50 m2-vy
LHA	Henkilöliikenneterminaalin korttelialue.	Kvartersområde för persontrafikterminal.
	LHA-aluetta korttelissa 67200 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller LHA-området i kvarter 67200:
	Alue on tarkoitettu liityntäpysäköinnin ja linja-autoterminaalien tarvitsemille alueille ja niitä palveleville pysäkkikatos ja laiturirakenteille sekä maanalaista rautatieasemaa palveleville kulkuyhteyksille ja teknisille tiloille.	Området är avsett för områden som erfordras av anslutningsparkeringen och bussterminalerna och för dessas hållplatstak och perrongkonstruktioner samt för passager och tekniska utrymmen som tjänar den underjordiska järnvägsstationen.
LPA	Autopaikkojen korttelialue.	Kvartersområde för bilplatser.
ET	Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.	Område för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk försörjning.
ET	Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialue.	Kvartersområde för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk försörjning.
	ET-aluetta korttelissa 74500 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller ET-området i kvarter 74500:
	Avovarastointiin käytettävä tontin osa on rajattava vähintään kaksi metriä korkealla näkyvyyden estävällä aidalla tai puista ja pensaista muodostuvalla istutusvyöhykkeellä liikenne-, katu-, puisto- tai muuhun yleiseen alueeseen rajoittuvalta osaltaan.	Den del av tomten som används för öppen lagring ska avgränsas med ett minst två meter högt insynshindrande staket eller en planteringszon bestående av träd och buskar för den del som angränsar till ett trafik-, gatu-, park- eller annat allmänt område.
	Alueella olevia puita on hoidettava niin, etteivät ne kaatuessaan vaaranna rautatiealueen liikenneturvallisuutta.	Områdets träd ska vårdas så att de inte äventyrar trafiksäkerheten i järnvägsområdet om de faller.
EH	Hautausmaa - alue.	Område för begravningsplats.
	EH-aluetta asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller EH - området i detaljplanen 701100:
	Uurnahautausmaa. Alueelle ei saa rakentaa krematoriota.	Urnlund. I området får inte krematorium byggas.
EV	Suojaviheralue.	Skyddsgrönområde.
	EV-aluetta asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller EV - området i detaljplanen 701100:
	Rautatiealueeseen liittyvän suojaviheralueen puita on hoidettava niin, etteivät ne kaatuessaan vaaranna rautatieliikenteen turvallisuutta. Laaksotien länsipuolisen kansirakenteen päällä oleva alue on maisemoitava istutuksin. Nietospuiston ja Alhopuiston kohdalla oleva puro järjestellään suojaviheralueen kautta ja ohjataan takaisin omaan uomaansa.	Träden i det till järnvägsområdet anknytande skyddsgrönområdet ska skötas så att de inte äventyrar järnvägstrafikens säkerhet om de faller. Området på däckkonstruktionen på Dalvägens västra sida ska landskapsmodelleras med planteringar. Bäcken vid Snödrivsparken och Dalgångsparken regleras via skyddsgrönområdet och leds tillbaka till sin egen fåra.
	Kaupunginosan raja.	Stadsdelsgräns.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
	Poikkiviiva osoittaa rajan sen puolen, johon merkintä kohdistuu.	Tvärstrecken anger på vilken sida av gränsen beteckningen gäller.
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av område.
①	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
67	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
RUSK	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
67200	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
TUUSULANVÄY	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
LEINELÄ	Korttelin, korttelinosan tai alueen nimi.	Namn på kvarteret, del av kvarteret eller området.
30000	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.

II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.	Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.
e=0.60	Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.
	Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.	Högsta höjd för byggnads vattentak.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
	Ohjeellinen rakennusala.	Riktgivande byggnadsyta.
	Rakennusala, jolle saa sijoittaa asuinrakennuksen.	Byggnadsyta där bostadshus får placeras.
	Ohjeellinen maanalainen tila, johon saa sijoittaa maanpinnalle tai rakennukseen johtavan hätäpoistumistien, ilmanvaihtokuilun ja näihin liittyvät tekniset tilat suojavyöhykkeineen.	Ett riktgivande underjordiskt utrymme, där en nödutgång eller en ventilationstrumma som leder upp till markytan eller in i byggnaden, samt tekniska utrymmen inklusive skyddszoner i anslutning till dessa får placeras.
	Ohjeellista maanalaista tilaa (mai) asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller riktgivande underjordiskt utrymme (mai) i detaljplanen 701100:
	Maanpäälliset rakenteet on sovitettava kaupunkikuvaan ja ympäristöön.	Konstruktioner ovan jord ska anpassas till stadsbilden och miljön.
	Maanalainen pysäköintitila.	Underjordiskt parkeringsutrymme.
	Ohjeellinen tila, johon saadaan sijoittaa maanalaisista tiloista maanpinnalle tai rakennukseen johtavan portaan, hissiyhteyden, hätäpoistumistien, ilmanvaihtokuilun ja näihin liittyvät tekniset tilat suojavyöhykkeineen.	Ett riktgivande utrymme, där det får placeras en trappa, hissförbindelse, nödutgång eller en ventilationstrumma som leder från de underjordiska utrymmena upp till markytan eller in i byggnaden samt tekniska utrymmen inklusive skyddszoner i anslutning till dessa.
	Ohjeellista maanalaista tilaa (maph) asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller riktgivande underjordiskt utrymme (maph) i detaljplanen 701100:
	LT-alueella on varmistettava liikenteen toimivuus ja turvalliset vaihtoyhteydet kulkumuodosta toiseen.	I LT-området ska det säkerställas att trafiken fungerar och att det tryggt går att byta från ett färdsätt till ett annat.
	Maanpäälliset rakenteet on sovitettava kaupunkikuvaan ja ympäristöön.	Konstruktioner ovan jord ska anpassas till stadsbilden och miljön.
	Maanalainen rautatietunneli.	Underjordiskt järnvägstunnel.
	Maanalaista rautatietunnelia asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	För underjordiskt järnvägstunnel i detaljpanen 701100 gällande bestämmelser:
	Maanalaiset tilat on sijoitettava, louhittava ja lujitettava siten, ettei niistä tai niiden rakentamisesta aiheudu vahinkoa rakennuksille, maanalaisille tiloille tai rakenteille eikä puistoille, kaduille tai tekniselle verkostolle.	De underjordiska utrymmena ska placeras, schaktas och armeras så att inte de eller byggandet av dem medför skada för byggnader, underjordiska utrymmen eller konstruktioner eller för parker, gator eller det tekniska nätverket.
	Rata tulee suunnitella ja rakentaa niin, ettei junaliikenne aiheuta haitallista tärinää tai runkomelua nykyiselle eikä asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevissa asemakaavoissa tai yleiskaavoissa osoitetulle maankäytölle.	Banan ska planeras och byggas så att inte tågtrafiken orsakar skadliga vibrationer eller stomljud för den nuvarande eller den i detaljplanen eller generalplanen anvisade arkanvändningen.
	Rakentaminen ei saa aiheuttaa rakennuksille, kasvillisuudelle tai vedenhankinnalle haitallista pohjaveden pinnan alenemista eikä pohjaveden laadun huononemista.	Byggandet får inte ge upphov till en för byggnaderna, växtligheten eller vattenanskaffningen skadlig sänkning av grundvattennivån eller försämring av kvaliteten på grundvattnet.
	Maanalaisten tilojen yläpuolella olevilla alueilla rakennettaessa tai louhittaessa on otettava huomioon maanalaisten tilojen sijainti ja rakenteiden suojaetäisyydet siten, ettei aiheuteta haittaa junaliikenteelle, maanalaisille tiloille, rakenteille tai vesihuollon verkostolle.	Vid byggande och schaktning i områden ovanför de underjordiska utrymmena ska placeringen av de underjordiska utrymmena och konstruktionernas skyddsavstånd tas i beaktande på så sätt att det inte medförs någon olägenhet för tågtrafiken, de underjordiska utrymmena, konstruktionerna eller vattenförsörjningsnätverket.
	Maanalaisten tilojen uloskäytävät ja pelastusyhteydet maan pinnalle tulee suunnitella ja toteuttaa pelastusviranomaisten hyväksymällä tavalla.	De underjordiska utrymmenas utgångar och räddningsvägar till markytan ska planeras och verkställas på ett sätt som godkänts av räddningsmyndigheterna.
	Ennen maanalaisen tilan rakennus- tai louhintaluvan myöntämistä tulee hakijan laatia selvitys pelastusturvallisuustason säilymisestä myös lupa-alueen ulkopuolisissa tiloissa maanalaisen tilan liittyessä niihin.	Innan det beviljas tillstånd för byggande eller schaktning av underjordiskt utrymme ska sökanden utarbeta en redogörelse för hur räddningsnivån också bibehålls i utrymmen som ligger utanför tillståndsområdet då det underjordiska utrymmet står i anslutning till dem.
	Rakennettaessa maanalaisia tiloja olemassa olevien tilojen kautta tulee olemassa olevien tilojen käytön henkilöturvallisuus- ja pelastusturvallisuustaso turvata työn aikana	Då byggandet av underjordiska utrymmen genomförs via redan existerande utrymmen ska personsäkerhets- och räddningssäkerhetsnivån för användningen av de befintliga utrymmena säkerställas under arbetets gång.
	Maanalainen pysäköintialue.	Underjordisk område för allmän parkering.
	Maanalaiselle rautatieasemalle varattu alueen osa.	Områdesdel som reserverats för en underjordisk järnvägsstation.
	Maanalaista rautatieasemaa asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller en underjordisk järnvägsstation i detaljplanen 701100:

Alueelle sijoitetaan aseman tarvitsemat laituri- ja odotustilat kulkuyhteyksineen sekä aseman tarvitsemat tekniset tilat ja muuntamot suojavyöhykkeineen.

I området placeras av stationen erfordrade perronger och väntrum med passager samt tekniska utrymmen och transformatorstationer med skyddszoner.

Asema on toteutettava kaupunkikuvaltaan, arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisena, valoisana ja viihtyisänä.

Stationen ska realiseras så att det till sin stadsbild, arkitektur och sina material håller hög standard, är ljus och trivsam.

Aluetta suunniteltaessa ja toteutettaessa on erityisesti otettava huomioon turvallisuus, esteettömyys ja taiteen käyttö.

Vid byggandet av stationsområdena ska anvisningen för byggande av stationer följas.

Maanalaiset tilat on sijoitettava, louhittava ja lujitettava siten, ettei niistä tai niiden rakentamisesta aiheudu vahinkoa rakennuksille, maanalaisille tiloille tai rakenteille eikä puistoille, kaduille tai tekniselle verkostolle.

De underjordiska utrymmena ska placeras, schaktas och armeras så att inte de eller byggandet av dem medför skada för byggnader, underjordiska utrymmen eller konstruktioner eller för parker, gator eller det tekniska nätverket.

Rata tulee suunnitella ja rakentaa niin, ettei junaliikenne aiheuta haitallista tärinää tai runkomelua nykyiselle eikä asemakaavan hyväksymisajankohtana voimassa olevissa asemakaavoissa tai yleiskaavoissa suunnitellulle maankäytölle.

Banan ska planeras och byggas så att inte tågtrafiken orsakar skadliga vibrationer eller stomljud för den nuvarande markanvändningen eller för den markanvändning som anvisats i de under tidpunkten för detaljplanens godkännande gällande detaljplanerna eller generalplanerna.

Rakentaminen ei saa aiheuttaa rakennuksille, kasvillisuudelle tai vedenhankinnalle haitallista pohjaveden pinnan alenemista eikä pohjaveden laadun huononemista.

Byggandet får inte ge upphov till en för byggnaderna, växtligheten eller vattenanskaffningen skadlig sänkning av grundvattennivån eller försämring av kvaliteten på grundvattnet.

Maanalaisten tilojen yläpuolella olevilla alueilla rakennettaessa tai louhittaessa on otettava huomioon maanalaisten tilojen sijainti ja rakenteiden suojaetäisyydet siten, ettei aiheuteta haittaa junaliikenteelle, maanalaisille tiloille, rakenteille tai vesihuollon verkostolle.

Vid byggande och schaktning i områden ovanför de underjordiska utrymmena ska placeringen av de underjordiska utrymmena och konstruktionernas skyddsavstånd tas i beaktande på så sätt att det inte medförs någon olägenhet för tågtrafiken, de underjordiska utrymmena, konstruktionerna eller vattenförsörjningsnätverket.

Maanalaisten tilojen uloskäytävät ja pelastusyhteydet maan pinnalle tulee suunnitella ja toteuttaa pelastusviranomaisten hyväksymällä tavalla.

De underjordiska utrymmenas utgångar och räddningsvägar till markytan ska planeras och verkställas på ett sätt som godkänts av räddningsmyndigheterna.

Maanalainen rautatieasema tulee varustaa automaattisella sammutuslaitteistolla.

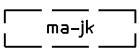
Den underjordiska järnvägsstationen ska förses med en automatisk släckanläggning.

Ennen maanalaisen tilan rakennus- tai louhintaluvan myöntämistä tulee hakijan laatia selvitys pelastusturvallisuustason säilymisestä myös lupa-alueen ulkopuolisissa tiloissa maanalaisen tilan liittyessä niihin.

Innan det beviljas tillstånd för byggande eller schaktning av underjordiskt utrymme ska sökanden utarbeta en redogörelse för hur räddningsnivån också bibehålls i utrymmen som ligger utanför tillståndsområdet då det underjordiska utrymmet står i anslutning till dem.

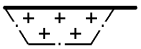
Rakennettaessa maanalaisia tiloja olemassa olevien tilojen kautta tulee olemassa olevien tilojen käytön henkilöturvallisuus- ja pelastusturvallisuustaso turvata työn aikana.

Då byggandet av underjordiska utrymmen genomförs via redan existerande utrymmen ska personsäkerhets- och räddningssäkerhetsnivån för användningen av de befintliga utrymmena säkerställas under arbetets gång.

Ohjeellinen alueen osa, johon saa sijoittaa maanalaisen jalankulkuyhteyden.

Riktgivande områdesdel, på vilken det får placeras en underjordisk gångförbindelse.

Alueen osa, jolla aidan, istutuksen tai muun näkemäesteen korkeus saa ylittää enintään 80 senttimetriä kadun pinnan tason.

Del av område där höjden på staket, plantering eller skymd sikt får överstiga gatuplanets nivå högst med 80 cm.

Alueen osa, jolle ei saa sijoittaa melusta häiriintyviä toimintoja.

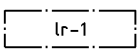
Områdesdel, på vilken det inte får placeras sådana funktioner som störs av buller.

Alueen osaa (meh) asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:

Bestämmelser som gäller del av område (meh) i detaljplanen 701100:

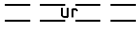
Alueen puita on hoidettava niin, etteivät ne kaatuessaan vaaranna rautatieliikenteen turvallisuutta.

Områdets träd ska vårdas så att de inte äventyrar järnvägstrafikens säkerhet om de faller.

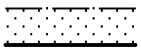
Rautatielle varattu alueen osa, jolla tutkitaan vaihtoehtoisina toteuttamisratkaisuina avoleikkausta tai radan kattamista.

Områdesdel som reserverats för järnväg, på vilken öppen skärning eller överbyggande av banan utreds alternativa lösningar för genomförandet.

Ohjeellinen ulkoilureitti.

Riktgivande friluftsled.

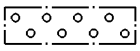

Istutettava alueen osa.

Del av område som bör planteras.

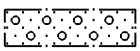
Säilytettävä / istutettava puurivi.

Trädrad som skall bevaras / planteras.

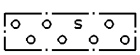
Alueen osa, jolle on kehitettävä puista ja pensaista tiheä reunavyöhyke.

Del av område där träd och buskar skall bilda en tät avgränsande zon.

Alueen osa, joka on kokonaisuudessaan kehitettävä suojavihervyöhykkeeksi.

Del av område som i sin helhet skall planteras så att den utgör en skyddsgrönzon.

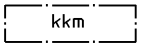
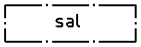
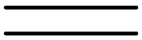
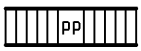
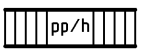
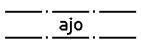
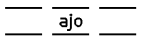
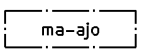
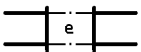
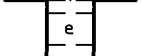
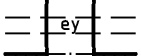
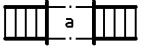
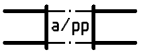
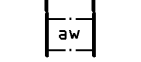
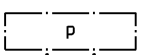
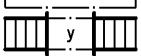
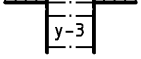

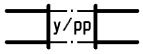
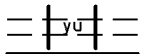
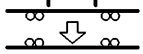
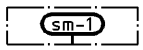
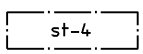
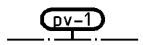
Alueen osa, jonka puustoa tulee hoitaa elinvoimaisena ja tarvittaessa uudistaa siten, että sen maisemallinen merkitys säilyy.

Del av område där trädbeståndet skall skötas så att det bibehålls livskraftigt och vid behov förnyas så att trädens landskapsmässiga betydelse bevaras.

Alueen osaa asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:

Bestämmelser som gäller del av området i detaljplanen 701100:

Alueella olevia puita on hoidettava niin, etteivät ne kaatuessaan vaaranna rautatiealueen liikenneturvallisuutta.	Områdets träd ska vårdas så att de inte äventyrar järnvägstrafikens säkerhet om de faller.
 Kaupunkikuvallisesti merkittävä alue	**Landskapsmässigt betydelsefullt område.**
Kaupunkikuvallisesti merkittävää aluetta (kkm) asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	**Landskapsmässigt betydelsefullt område i detaljplanen 701100:**
Rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia. Rautatiealueen reunaosalle sijoitettavat ratatekniset laitteet eivät saa rajoittaa alueen reunaosien käyttötarkoituksen muutosta.	Konstruktionerna ska sin arkitektur och sina material hålla hög standard. Bantekniska anordningar som placeras i järnvägsområdets ytterdel får inte begränsa en ändring av användningsändamålet för områdets ytterdelar.
 Maisemallisesti arvokas alue.	**Landskapsmässigt betydelsefullt område.**
Maisemallisesti arvokasta aluetta asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	**Bestämmelser som gäller landskapsmässigt betydelsefullt område i detaljplanen 701100:**
Rakentaminen ja ympäristönhoito on sovitettava valtakunnallisesti arvokkaaseen ja merkittävään maisemakokonaisuuteen ja kulttuurihistorialliseen ympäristöön.	Byggande och miljövård ska anpassas till den nationellt värdefulla och betydelsefulla landskapshelheten och den kulturhistoriska miljön.
Rakentamisen sopeutuminen maisemaan on näytettävä suunnitelma-asiakirjoissa.	Anpassandet av byggandet till landskapet ska påvisas i planeringshandlingarna.
Suunniteltaessa aluetta koskevia toimenpiteitä, on suunnitelmista pyydettävä museoviranomaisen lausunto.	Vid planering av åtgärder som berör området ska utlåtande om planerna begäras av museimyndigheten.
 Katu.	**Gata.**
Katua asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	**Bestämmelser som gäller gata i detaljplanen 701100:**
Alueella olevaa puustoa on hoidettava niin etteivät ne kaatuessaan vaaranna rautatiealueen liikenneturvallisuutta.	Områdets träd ska vårdas så att de inte äventyrar järnvägstrafikens säkerhet om de faller.
Syväkivenraitti ja siihen liittyvät sillat on toteutettava kaupunkikuvaltaan, arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisina, valoisina ja viihtyisinä.	Djupbergsstråket och de anknytande broarna ska byggas så att de till sin stadsbild, arkitektur och sina material håller hög standard, är ljusa och trivsamma.
 Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu.	**För gång- och cykeltrafik reserverad gata.**
 Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, jolla huoltoajo on sallittu.	**För gång- och cykeltrafik reserverad gata där servicetrafik är tillåten.**
 Ajoyhteys.	**Körförbindelse.**
 Alueella oleva ohjeellinen ajoyhteys.	**Riktgivande körförbindelse inom området.**
 Alueen osa, johon saa sijoittaa maanalaisiin tiloihin johtavan ajoluiskan.	**Del av område på vilken får placeras körslänt till underjordiska utrymmen.**
Alueen osaa (ma-ajo) asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	**Bestämmelser som gäller del av området i detaljplanen 701100:**
Alueen osalle saa sijoittaa maanalaisiin tiloihin johtajavan ajotunnelin	På områdesdelen får en tillfartstunnel som leder till de underjordiska utrymmena placeras.
 Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	**Del av område reserverad för underjordisk ledning.**
 Eritasoristeys.	**Planskild korsning.**
 Ohjeellinen eritasoristeys.	**Riktgivande planskild korsning.**
 Ohjeellinen eläinten liikkumista palveleva yhteys.	**Riktgivande förbindelse för vilda djur.**
 Kadun tai liikennealueen alittava kevyen liikenteen yhteys.	**Gång- och cykelförbindelse under gata eller trafikområde.**
 Kadun tai liikennealueen alittava jalankulku- ja polkupyöräkatu.	**Gå- och cykelgata under gata eller trafikområde.**
 Kadun tai liikennealueen alittava ohjeellinen ulkoilureitti.	**Riktgivande friluftsled under gata eller trafikområde.**
 Kadun tai liikennealueen alittava joki tai puro.	**Å eller bäck som passerar under en gata eller ett trafikområde.**
Katua tai liikennealuetta alittavaa jokea tai puroa asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	**Bestämmelser som gäller å eller bäck som passerar under en gata eller ett trafikområde i detaljplanen 701100:**
Alueen maankäytössä tulee huomioida alueen erityiset luontoarvot.	I områdets markanvändning ska områdets specifika naturvärden tas i beaktande.
 Pysäköimispaikka.	**Parkeringsplats.**
 Kadun tai liikennealueen ylittävä kevyen liikenteen yhteys.	**Gång- och cykelförbindelse över gata eller trafikområde.**
 Kadun tai liikennealueen ylittävä liikenneväylä.	**Trafikled som passerar över en gata eller ett trafikområde.**

 Kadun tai liikennealueen ylittävä jalankulku- ja polkupyöräkatu.	Gå- och cykelgata över gata eller trafikområde.
 Kadun tai liikennealueen ylittävä ohjeellinen ulkoilureitti.	Riktgivande friluftsled över gata eller trafikområde.
 Ajoneuvoliittymän likimääräinen sijainti.	Ungefärligt läge för utfart.
 Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.
 Merkintä, jonka osoittamalle likimääräiselle kohdalle tulee toteuttaa liikennemelulta suojaava este.	Beteckning som anger den ungefärliga platsen där en bullerskärm som skyddar mot trafikbuller skall byggas.
(74410) Suluissa olevat numerot osoittavat korttelit, joiden autopaikkoja saa alueelle sijoittaa.	Siffrorna inom parentesen anger de kvarter vilkas bilplatser får förläggas till området.
 Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolain (nro 295/1963) nojalla rauhoitettu muinaisjäännös. Museovirastolle on varattava mahdollisuus tutkimukseen ennen rakennustyön aloittamista. Tutkimuskustannuksista vastaa rakennushankkeen toteuttaja.	Del av område där det finns en enligt fornfyndsladen (nr 295/1963) fredad fornlämning. Museiverket bör beredas tillfälle att undersöka platsen innan byggnadsarbetet inleds. För undersökningskostnaderna svarar den som genomför byggnadsprojektet.
 Suojeltava tie. Alueen osa, jolla sijaitsee historiallisesti merkittävä tieosuus. Tien historiallinen luonne ja linjaus on säilytettävä. Alueen rakentamis- ja hoitosuunnitelmista on pyydettävä paikallisen museoviranomaisen lausunto.	Väg som ska skyddas. Del av område inom vilken ett historiskt betydelsefullt vägavsnitt är beläget. Vägens historiska karaktär och sträckning skall bibehållas. Utlåtande om områdets byggnads- och skötselplaner ska begäras av den lokala museimyndigheten.
 Tärkeän pohjavesialueen raja. Alueella harjoitettava toiminta ei saa vaarantaa pohjaveden laatua tai määrää.	Gräns för viktigt grundvattensområde. Verksamheten på området får inte medföra risk för grundvattens kvalitet eller kvantitet.
 Tärkeä pohjavesialue. Alueella harjoitettava toiminta ei saa vaarantaa pohjaveden laatua tai määrää.	Viktigt grundvattensområde. Verksamheten på området får inte medföra risk för grundvattens kvalitet eller kvantitet.
 Vaara-alue.	Faroområde.
/s Alue, jolla ympäristö säilytetään.	Område där miljön bevaras.
 Raakavesitunneli.	Råvattentunnel.
 Raakavesitunnelin suoja-alueen raja. Alueen käytössä on otettava huomioon raakaveden ja tunnelin suojaamiseksi tarvittavat toimenpiteet.	Skyddsområde för råvattentunnel. Vid användning av området skall åtgärder för skyddande av råvattnet beaktas.
Raakavesitunnelia asemakaavassa 701100 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller råvattentunnel i detaljplanen 701100:
Tunnelin kohdalla kalliota ei saa louhia siten, että tunnelille aiheutuu haittaa.	Päijännetunneln, vid vilken bergsbrytning inte får ske på ett sådant sätt att tunneln tar skada.
 Jätevesitunneli.	Avloppstunnel.
TONTTIJAKO	TOMTINDELNING
Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning och miljö
Stadsplaneringen

[redacted]

Timo Kallaluoto
Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Lea Varpanen
Kaavoituspäällikkö/Planläggningschef

Elli Maalismaa
Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Anitta Pentinmikko
Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Mittausosasto

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen 1284 / 1999 vaatimukset.

Mätningsavdelningen

Baskartan fyller de anspråk som förordningen om planläggningsmätning 1284 / 1999 kräver.

Vantaalla / Vanda 10.12.2008

[redacted]

Pekka Tervonen
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.12.2008

Godkänd av stadsfullmäktige 15.12.2008

15 § Sanomalan koulupaviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelman hyväksyminen/ KK

VD/4014/10.03.02.01/2020

Sanomalan koulupaviljongin 27.4.2020 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma on tehty yhteistyössä kasvatuksen ja oppimisen toimialan ja kaupunkiympäristön toimialan tilakeskuksen kesken.

Sanomalan koulupaviljonki rakentuu Martinlaakson kaupunginosaan Sanomalan päärakennuksen viereen Kiinteistö Oy Vantaan Martinkyläntie 9A omistamalle tontille.

Sanomalan päärakennus toimii tällä hetkellä väistötilana Hämeenkylän koulun 480 oppilaalle. Tulevaisuudessa Sanomalaan sijoitetaan myös Veromäen koulun oppilaita (syksy 2020), Kilterin koulun oppilaita (2021–kevät 2022), Kivimäen koulun oppilaita (syksy 2022–kevät 2023) sekä Ojahaasta tulevia oppilaita. Koulut kuuluvat Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan 2018–2027. Veromäen, Kilterin ja Kivimäen kouluissa toteutetaan lähivuosina muutos- ja korjaustöitä, joiden vuoksi Sanomalan tiloja tarvitaan väistötiloina. Ojahaan alueen oppilasmäärä kasvaa lähivuosina. Ojahaasta tulevat oppilaat siiryvät Sanomalan tiloihin jatkuvasti, kunnes Ojahaan koulu valmistuu. Sanomala toimii usean koulun väistötilana sekä vastaa Ojahaan oppilasmäärän kasvuun. Sanomalan päärakennuksen tilat eivät riitä (550 oppilaspaikkaa), joten päärakennuksen viereen suunnitellaan rakennettavaksi koulupaviljonkia 150 oppilaalle. Tarve Paviljongille jatkuu, kunnes Ojahaan yhtenäiskoulu valmistuu vuosikymmenen loppupuolella.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala on yhdessä tilakeskuksen kanssa selvittänyt lisätilan sijoittumisvaihtoehtoja. Parhaimmaksi sijoituspaikaksi osoittautui Sanomalan päärakennuksen vieressä olevan liikuntahallin edusta.

Tilakeskus on valmistelemassa tarjouskilpailua enintään 10-vuoden vuokra- /tai leasingvaihtoehtoon pohjautuen ja pyytää vuokra- tai leasingtarjouksia tilaelementtitoimittajilta. Tavoitteena on, että tilat ovat otettavissa käyttöön viimeistään vuoden 2021 alussa.

Tilakeskuksessa on tehty alustava arvio syntyvistä tilakustannuksista pohjautuen aiempiin vastaaviin päiväkotipaviljonkihankkeisiin. Tilakeskuksen arvion mukaan tiloista syntyvä vuosittainen vuokrakustannusarvio on yhteensä 408 960 €. Vuokrakustannusarvio ei sisällä ylläpitovuokra-arviota. Tilakustannukset tarkentuvat tarjousten ja suunnitelmaratkaisujen myötä.

Tarjouskilpailun jälkeen hankintapäätös tehdään voimassa olevan hallintosäännön ja siihen liittyvien delegointipäätösten perusteella.

Vantaan kaupungin hallintosäännön I osan, 6 luvun, 12 §:n kohdan 1 mukaan tilakeskusjohtaja päättää alle 1 milj. euroa (alv 0%) maksavien hankkeiden ja alle 500 m2 vuokratilojen tarveselvitysten (kustannusennusteineen) ja hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä.

Tekninen lautakunta hyväksyi 13.5.2020 § 9 Sanomalan koulupaviljongin 27.4.2020 päivätyn tarveselvitys-hankesuunnitelman ehdolla, että myös opetuslautakunta hyväksyy sen.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 15

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Sanomalan koulupaviljongin 27.4.2020 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

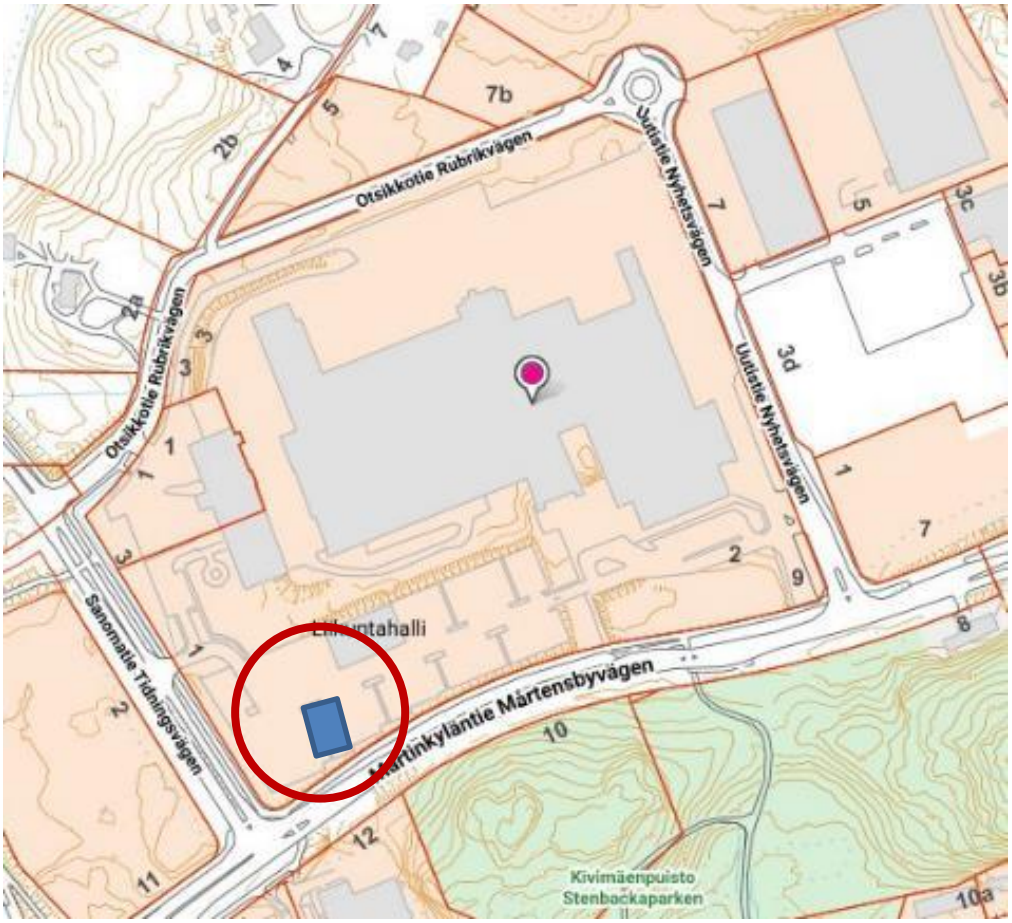
Liitteet:	Sanomalan koulupaviljongin 27.4.2020 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma
Täytäntöönpano:	Valmistelu- ja lakiasiat -ote tilakeskus
Muutoksenhakuohje:	Ei muutoksenhakuoikeutta / Kuntalaki 136§

Lisätiedot:
Hannu Haarala, 050 302 9750, Ifa Kytösaho, 040 749 2595, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

27.4.2020

Sanomalan koulun paviljonki

Martinkyläntie 9 A, 01770 Vantaa

uudisrakennus

TARVESELVITYS - HANKESUUNNITELMA

Sisällys

1 Tarvetietokortti 2
2 Perustelut tarpeelle 3
2.1 Perusopetuksen palvelustrategiset linjaukset 3
2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan 3
2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan 3
3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet 4
3.1 Paviljongin toiminnalliset tavoitteet 4
3.2 Ateriapalvelut 6
3.3 Puhtauspalvelun tavoitteet 6
3.4 Paviljongin tunnusluvut ja tilaohjelma 7
3.5 Muunneltavuus-, laatutaso- ja arkkitehtoniset tavoitteet 7
3.6 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus 7
4 Tontti ja rakennuspaikka 8
4.1 Sijainti 8
4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot 8
4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet 8
4.4 Piha, liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka 9
4.5 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu 9
4.6 Liittyvät hankkeet 9
5 Tekniset järjestelmät 9
5.1 Rakennetekniset tavoitteet 9
5.2 LVI-Tekniset tavoitteet 10
5.3 Sähkötekniset tavoitteet 11
6 Väistötilantarve 14
7 Kustannukset 14
7.1 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset 14
7.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle 14
7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset 14
8 Rahoitus ja aikataulu 14
9 Riskit 14
9.1 Normaalit riskit 14
9.1 Työturvallisuustehtävät 15
10 Vastuuhenkilöt / työryhmä 15

Liitteet:

- Liite 1 Kaavaote ja -määräykset
- Liite 2 Karttaliite: melu- ja johtokartat
- Liite 3 Tilaohjelma

Oheismateriaalit

- Vantaan kaupungin perusopetuksen tilakortit (huonekohtaiset kalusteet ja varusteet)

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 15 §

1 Tarvetietokortti

Kohteen nimi:

Sanomalan koulupaviljonki

Tarpeen kuvaus:
Sanomalan koulupaviljonki tarvitaan Myyrmäen suuralueen koulujen väistötilaksi sekä vastaamaan oppilasmäärän kasvuun Ojahaan alueella. Tarve on perusopetuksen yleisille oppimisen tiloille.

Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018-2027,
päiväkotikiinteistöjen investointitarpeiden ja aikataulun tarkastelu, tilakeskus

Tarpeen perustelut:
Sanomalan päärakennuksen ja paviljongin väistötilaketjutus: Hämeenkylän koulu, kesään 2020 asti; Veromäen koulu, syksy 2020; Kilterin koulu, vuosi 2021- kevät 2022; Kivimäen koulu, syksy 2022 – kevät 2023; Ojahaan koulun oppilaat kertyvät tiloihin jatkuvasti (kunnes Ojahaan koulu valmistuu).

Käyttäjähallintokunta:
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Kaupunginosa:	**Kiinteistötunnus:**	**Tontin pinta-ala:**
MYYRMÄKI 17 Martinlaakso	92-17-113-4	88900 m^2 Tontin omistaa Kiinteistö Oy Vantaan Martinkyläntie 9 A
Osoite ja tontti: Martinkyläntie 9A, 01170 VANTAA	**Kaavatiedot:** 171200, vuodelta 2012 KTY 94443 XII, Kaava sallii koulutustilojen rakentamisen	**Rakennusoikeus:** 94443 k-m2, josta on jäljellä 45668 k-m^2. Tontilla sijaitsee - 1977 valmistunut tuotantorakennus 47848 kem2 (rakennusoikeus), 49093 kem2 (kokonaisala), joka on suojeltu - 2018 valmistunut 927 kem^2, teräsrakenteinen liikuntahalli

Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0 %)	**brm^2**	**htm^2**	**hym^2**	**Investointikustannusennuste**		
				€	**€ / brm^2**	**€ / hym^2**
koulupaviljonki	1136	**-**	**783,5**	-	-	-
koulun paviljongin oppilasmäärä				150 oppilasta, 245 ruokailijaa		

Väistötilan tarve:
Ei väistötilan tarvetta.

Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
Ei ole määrärahavarausta.

Hankkeen toteutusaikataulu:
Loppuvuodesta 2020

Ylläpitokustannukset:
Arvio 0 € / vuosi

Toimintakustannukset hallintokunnalle:
Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut säilyvät nykyisellään.

Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen:
150.000e

Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle (perustamiskustannukset + paviljongin vuokra):

Tuleva vuokra		30 € / htm2 / kk
Vuokravaikutus yhteensä (pääomavuokra)	34 080 € / kk	408 960 €/v
Vuokravaikutus / oppilaspaikka 2726 € / vuosi		227 € / kk

Laatija(t):	**Päivämäärä:**
Ifa Kytösaho, Hannu Haarala	27.4.2020

2 Perustelut tarpeelle

2.1 Perusopetuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018 - 2027) mukaan suomenkieliset peruskoulupalvelut järjestetään lähikouluperiaatteen mukaisesti. Koulurakentamisessa siirrytään kotiluokka-ajattelusta ryhmätila-ajatteluun, jossa tilakokonaisuutta ajatellaan moduulina. Tulevaisuuden palveluverkon tulee olla joustava ja mahdollistaa tilojen yhteiskäyttö. Tulevaisuuden kouluverkon tulee omalta osaltaan vähentää alueellista eriytymistä. (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018 - 2027.) Palveluverkkosuunnittelussa otetaan huomioon olemassa oleva palveluverkko sisältäen myös huonokuntoisista, epätarkoituksenmukaisista ja epätaloudellisista tiloista luopumisen. Myös tähän vastataan optimaalisella ja aiempaa suuremmalla yksikkökoolla sekä yhteishankkeilla. (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018 - 2027.)

Vantaan perusopetuksessa korostetaan laaja-alaisissa osaamisalueissa opetuksen kokonaisuuden tarkastelua. Käsitys laaja-alaisesta osaamisesta syntyy kouluyhteisön yhteisessä keskustelussa. Avoimuus ympäröivään yhteisöön rikastuttaa laaja-alaisen osaamisen käsitettä. Oppimisen lähtökohtana ovat usein arjen tilanteet. Tavoitteena on, että oppilas oppii pitämään huolta itsestään, toisista sekä rakennetusta ja luonnon ympäristöstä. Vantaalaisissa kouluissa ennakoidaan tulevaisuuden työelämässä tarvittavia taitoja. Opitaan ponnistelemaan ja arvostamaan työn tekemistä. Ahkeruutta ja luovaa ajattelua tuetaan. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia uusien ideoiden tuottamiseen ja ongelmien ratkaisemiseen (OPS Vantaa).

2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Sanomalan päärakennus toimii tällä hetkellä väistötilana Hämeenkylän koulun 480 oppilaalle. Tulevaisuudessa Sanomalaan sijoitetaan myös Veromäen koulun oppilaita (syksy 2020), Kilterin koulun oppilaita (2021- kevät 2022), Kivimäen koulun oppilaita (syksy 2022 - kevät 2023) sekä Ojahaasta tulevia oppilaita. Koulut kuuluvat Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan 2018 - 2027. Veromäen, Kilterin ja Kivimäen kouluissa toteutetaan lähivuosina muutos- ja korjaustöitä, joiden vuoksi Sanomalan tiloja tarvitaan väistötiloina. Ojahaan alueen oppilasmäärä kasvaa lähivuosina. Ojahaasta tulevat oppilaat kertyvät Sanomalan tiloihin jatkuvasti, kunnes Ojahaan koulu valmistuu. Sanomala toimii usean koulun väistötilana sekä vastaa Ojahaan oppilasmäärän kasvuun. Sanomalan päärakennuksen tilat eivät riitä (550 oppilaspaikaa), joten päärakennuksen viereen suunnitellaan rakennettavaksi koulupaviljonkia 150 oppilaalle.

Kasvatuksen ja opetuksen toimiala on yhdessä tilakeskuksen kanssa selvittänyt lisätilan sijoittumisvaihtoehtoja. Parhaimmaksi sijoituspaikaksi osoittautui Sanomalan päärakennuksen vieressä olevan liikuntahallin edusta. Liitteenä koulupaviljongin tilaohjelma.

2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan

Myyrmäen alueen koulukiinteistöjen tarpeita on selvitetty vuonna 2015 selvityksessä Vantaan päiväkoti- ja koulukiinteistöjen investointitarpeiden ja aikataulun tarkastelu, Boost brothers oy. Selvityksen mukaan Veromäen, Kilterin ja Kivimäen kouluille tulisi tehdä peruskorjauksia 2015 - 2024 välisenä aikana. Sanomalan väistötiloihin kohdistuu oppilasmäärän kasvupainetta Ojahaan kaupunginosasta, kunnes Ojahaan yhtenäiskoulu valmistuu.

3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet

3.1 Paviljongin toiminnalliset tavoitteet

Kaikki perusopetuksen vuosiluokat siirtyivät uuteen opetussuunnitelmaan viimeistään 1.8.2019. Perusopetuksen opetustilojen suunnitteluohjeen (2019) mukaan uuden opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet luoda paremmat edellytykset koulun kasvatustyölle, oppilaiden mielekkäälle oppimiselle ja kestävälle tulevaisuudelle asettavat uudenlaisia tavoitteita myös koulujen oppimistiloille. Vanha opetustilan käsite ”luokka” on korvattu käsitteillä solu, oppimis- ja eriyttämistilat, joista muodostuu monipuolinen ja joustava oppimisympäristö. Uusissa oppimisympäristöissä on mahdollisuus tilojen muunneltavuuteen sen hetkisten pedagogisten tarpeiden ja tilanteen mukaan.

Opetussuunnitelmassa oppija nähdään aktiivisena toimijana, jolloin opettajan rooli muuttuu oppimisen ohjaajaksi ja valmentajaksi. Oppijoiden aktiivinen toimijuus edellyttää opetustiloilta muuntuvuutta ja virikkeisyyttä – opetustilojen käyttäminen monipuolisesti muodostuu oleelliseksi osaksi oppimisen prosessia. Ilmiöpohjainen oppiminen tai pari- ja tiimiopettajuus vaativat koulutiloilta joustavuutta ja suurempia tilakokonaisuuksia. Opettajien ja oppilasryhmien yhteistyö edellyttää tiloja, joissa mahdollistuvat vuorovaikutus, oppilaan aktiivinen rooli opiskelussa, TVT:n käyttö ja tarvittaessa mahdollisuus häiriöttömään opiskeluun opettajan välittömässä ohjauksessa. Koulutilojen ja kalusteiden tulisi olla helposti järjestettävissä uudelleen ryhmän tai tehtävän vaatimusten mukaan. Tilojen tulee olla turvalliset, terveelliset ja muunneltavat.

Uusi oppimisympäristö rakentuu soluista ja eriyttämistiloista, joissa on yhteiskäytössä olevia tiloja eri ikäisiä oppilaita varten. Yhteisopettajuuden mahdollistaminen ja tilojen yhdistäminen on suunnittelun tavoitteena, mutta oppimistilat tulee pystyä myös eriyttämään toisistaan. Eriytettynä toisistaan oppimistilat omaavat omat ääni- ja toimintamaailmansa. Oppimistilat voivat avautua toisiinsa taiteseinien tai isojen pariovien avulla. Taiteseinien ja pariovien tulee olla helposti avattavia. Rakennettavan paviljongin tiloja voidaan muunnella tarpeen mukaan uudelleensijoittamalla irtokalusteita. Tiloja voidaan jakaa esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi. Kaikkiin opetustiloihin, aulaan ja ruokalaan tulee olla videotykeille paikat. Paviljongin päätyihin voi sijoittaa sisäänkäynnit suoraan 2. kerroksen tiloihin, jotta sisääntuloväylät eivät ruuhkautuisi ja puhtaanapito helpottuisi.

Pienryhmätila toimii opetusta ja oppimista jaksottavana tilana, joka mahdollistaa myös julkisen ja yksityisen tilan muodostamisen ja vaihtelun arjen opetustilanteissa. Teknologian hyödyntämisellä oppimisessa tuetaan vapautta valita oppimisen tiloja. Tavoitteena on, että digitaaliset oppimateriaalit, mobiilipalvelut ja pelillisyys oppimisessa ja opetuksessa tulevat luontevaksi osaksi koulupäivää. Langaton verkko toimii kaikissa koulun tiloissa ja koulun lähiympäristössä. Lisäksi sähköpistokkeilla muun muassa TVT-laitteiden latausta ja käyttöä varten on riittävästi ja eri puolilla oppimistilaa. Paviljonkiin tarvitaan nykyaikaiset datayhteydet, jotta uudenaikaisen opetussuunnitelman mukaista opetusta pystytään toteuttamaan. Paviljongin info-tv:t toimivat synkronoituna päärakennuksen info-televisioiden kanssa.

Koulutilojen tulee olla hyvin valaistuja ja akustoituja. Sisätiloissa lähtökohtana on päivänvalon mahdollisimman suuri hyödyntäminen. Oleskelu- ja työtiloissa ikkunoiden valoaukkojen yhteenlaskettu pinta-alan tulee olla min. 10% huonealasta. Oppimisympäristöjen

osalta valaistuksen suunnitteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tilojen ääniolosuhteet suunnitellaan toimiviksi akustikon toimesta. Lattiamateriaalien valinnassa huomioidaan akustiikan lisäksi kengättömyys ja materiaaleille asetetut tekniset vaatimukset.

Turvallisuutta tarkastellaan uudenlaisen tilasuunnitteluun liittyvänä ensisijaisesti paloja poistumisturvallisuuden näkökulmasta. Kyseessä on arjen turvallisuus sekä häiriötilanteiden turvallisuus. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala puoltaa lasiseinien käyttöä toiminnan avoimuudella ja turvallisuudella. Rakennus varustetaan keskitetyllä kuulutusjärjestelmällä (yhteinen järjestelmä pääkoulun kanssa) ja automaattisella paloilmoitinjärjestelmällä, jos vaatimus on ollut rakennusluvan ehtona, muutoin verkkovirtaan kytketyillä palovaroittimilla. Rakennus varustetaan merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä. Poistumisreittien tulee olla selkeitä ja hyvin merkittyjä. Lisäksi paviljonki varustetaan välituntikelloilla sekä valvontakameroilla, jotka sijoitetaan avoimiin tiloihin ja piha-alueelle. Kaikkiin tiloihin tulee suunnitella kaksi poistumistietä. Kahden poistumistien mahdollisuus tulee olla turvattuna myös taiteovien ollessa kiinni.

Paviljongin oppilaat käyttävät Sanomalan päärakennuksen viereistä piha-aluetta. Jos piha-alueeseen on tarpeellista tehdä muutoksia, tehdään ne seuraavien ohjeiden mukaisesti. Liikennejärjestelyihin ja pihan valaistukseen tulee kiinnittää huomiota, ja pihatilan käyttäminen pimeinä vuodenaikoina tulee ottaa huomioon. Valvottavuus tulee turvata myös pimeän aikaan. Valaistuksen painopisteet sijoitetaan oleskelualueille ja sisäänkäyntien yhteyteen. Pihasuunnittelua ohjeistetaan tarkemmin tilakeskuksen ”Ohjeita suunnittelijoille” -dokumentissa. Sanomalan päärakennuksen piha-alue on koko koulun yhteisessä käytössä. Huoltoajoreitin (ruokalan kuljetukset) tulee kulkea erillään oppilaiden kulkureiteistä. Läheiset liikenneväylät tulee ottaa huomioon pihasuunnittelussa. Pihalla tulisi olla polkupyörätelineet sekä kello rakennuksen ulkoseinällä. Pihojen suunnittelu tulee toteuttaa RT-kortiston ohjeiden mukaisesti (RT-103084).

Paviljongin tilaohjelma voidaan jakaa kolmeen kokonaisuuteen: 1) Perusopetuksen tilat ja 2) puhtauspalvelut ja 3) ruokailutilat. Perusopetuksen tilat voidaan edelleen jakaa perusvarusteltuihin tiloihin sekä hallinto- ja varastotiloihin.

Perusopetuksen tilat. Perusopetuksen tilat muodostuvat perusvarustelluista tiloista sekä hallinto- ja varastotiloista. Perusvarusteltuja tiloja ovat oppimistilat, pienryhmätilat, oppilaiden wc-tilat ja le-wc:t sekä vaate- ja kenkäsäilytyksen tilat. Hallinto- ja varastotilat muodostuvat henkilökunnan huoneesta, henkilökunnan wc-tiloista sekä varastotiloista. Perusvarustellut oppimistilat muodostuvat pariluokista (4x100m2), jotka tulee voida jakaa taiteseinällä kahdeksi noin 50m2 tilaksi, jotka muodostavat omat tila- ja äänimaailmansa. Pienryhmätila (40m2) voidaan suunnitella sisältyvän osittain pariluokkien alaan. Pientyhmätila (40m2) tulee voida jakaa taiteseinällä (2x20m2), ja käynti pariluokista suoraan pienryhmätilaan (40m2) tulee mahdollistaa. Pienryhmätilat (2x5m2) ovat eriyttämistiloja, joihin voi olla ovellinen käynti käytävältä tai pariluokista. Oppilaiden wc-tiloja tulee olla molemmissa kerroksissa. Hallinto- ja varastotiloihin lukeutuva henkilökunnan huone sisältää mm. minikeittiön ja kaapit henkilökohtaisten tavaroiden säilyttämiselle.

Puhtauspalvelut. Puhtauspalvelut muodostuvat siivoustilasta ja siivouskomerosta. Siivouskomero tulee sijoittaa 2. kerrokseen.

Ruokailutilat. Ruokailutilat muodostuvat ruokailusalista (mukaan lukien minikeittiö ja erotettava kabinettitila) sekä jakelukeittiöstä ja sen yhteyteen sijoitettavasta keittiöhenkilökunnan wc:stä. Ruokailutilaan, johon tulee mahtua 245 oppilasta porrastetusti. Osa ruokailutilasta on erotettavissa oppimistilaksi esimerkiksi taiteseinän avulla.

Paviljongin molemmista päistä rakennetaan sisäänkäynti myös 2. kerrokseen, jos mahdollista. Tällöin vaate- ja kenkäsäilytystilat tulee sijoittaa myös kyseisille sisäänkäynneille. Kengättömässä koulussa oppilaille tulee varata vaate- ja kenkäsäilytystilaan soveltuvaa kenkien säilytystilaa sekä mahdollisesti säilytyskaappeja.

Tilat varustetaan ja kalustetaan kaupungin koulusuunnittelun huonekorttien mukaan. Opetustiloihin tulee käsienpesupisteet, kaappeja, ilmoitustaulu/kiinnityspintaa ja tussitaulut/heijastuspintaa, sekä pimennysverhot. Opettajien taukotilaan tarvitaan vesipiste ja säilytystilaa. Sisäänkäynnin/sisäänkäyntien tuulikaappeihin sijoitetaan kenkätelineet ja vesipisteet. Sisääntuloaulaan varataan tilat vaatesäilytykselle ja lokerot oppilaiden käyttöön. Ikkunat varustetaan sälekaihtimilla. Ulko-oviin ja osan sisäovista tehdään iLoq-Lukitus.

3.2 Ateriapalvelut

Koulun keittiö on palvelukeittiö (kuumennuskeittiö). Koulun keittiössä valmistetaan energialisukkeet ja erikoisruokavaliot. Päiväsaikaan pääruoka-annokset tuodaan keittiöön ulkopuolisen tuottajan toimesta.

Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimiteen lämpökuljetuslaatikoissa.

Huomioitavat ateriahuollon tilatarpeita suunnitellessa:

- Keittiön sijainti on oltava hyvän huoltoyhteyden päässä.
- Jätehuolto ja rullakko varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille.
- Pääruokasalinpuolella keittiöseinän vieressä tai keskilattialla tulee olla ateriabuffet (ei avaudu keittiötiloihin).
- Ruokasaliin asennetaan käsipesualtaat elekroonisella sekoittajalla
- ruokasalin kotikeittiön yhteyteen varataan kotitalouskylmäkaappi välipalojen säilytystä varten.

3.3 Puhtauspalvelun tavoitteet

Rakennuksen puhtauspalvelujen tavoitteena on aikaan saada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana, esim. yläpölyjen kerääntymistä on suunnitteluratkaisuissa vältettävä. Tavoitteena on myös yhtenäistää materiaalivalintoja. Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista.

Rakennuksen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettävä ja julkisen tilan kulutusta kestäviä.

Rakennuksen puhtausluokka P2.

Puhtauspalvelujen siivoustilat suunnitellaan huonetilaohjelman/tilakaavioiden mukaan. Siivouskeskuksen sijainti ensimmäinen kerros. Siivouskeskukseen sijoitetaan 6 kg pyykinkäsittelykoneet. Toisessa kerroksessa siivouskomero.
Puhtauspalvelujen esteettömyyden toteutuminen tilojen siivouksessa tärkeää.

Jätehuolto
Paviljongin jätehuollon paikka huoltopihan yhteyteen. Jätehuollon kierrätys toteutetaan jäteastioilla. Jäteastiat tulee astiasuojien sisään. Astiasuojiin tulee lukitukset kiinteistön- ja jätehuollon sarjaan. Kierrätettäviä jätteitä; biojäte, sekajäte, muovi ja kartonkijäte

3.4 Paviljongin tunnusluvut ja tilaohjelma

Mitoitus perustuu Vantaalla käytössä olevaan opetustilojen mitoitukseen ja Vantaan kaupungin opetustilojen suunnitteluohjeisiin. Oppilaita tiloissa tulee olemaan noin 150 (+95 oppilasta käyvät ruokailemassa). Henkilökuntaa 6-8 opettajaa.

Tavoitteena on noin 784 m^2:n hyötyala ilman teknisiä tiloja, ja bruttoalatavoite on 1000 brm^2.

Tilaohjelma on liitteenä 3.

Tilaohjelman lisäksi tarjoaja suunnittelee tarjoukseensa sopivat liikenne- ja muut vaadittavat tilat siten, että ratkaisu on tarkoituksenmukainen ja käyttöönsä soveltuva. IV-konehuoneet ja muut tekniset tilat tarjoussuunnitelman mukaan.

3.5 Muunneltavuus-, laatutaso- ja arkkitehtoniset tavoitteet

Paviljongin tulee sopeutua tontilla olemassa oleviin rakennuksiin. Rakennus suunnitellaan kokonaisuudeksi, jossa toteutuvat kaupunkikuvalliset, toiminnalliset sekä ympäristövaatimukset. Rakennus on kaksikerroksinen, harjakattoinen ja räystäällinen koulu. Kaikilla julkisivuilla on ikkunoita. Sisäänkäynneillä on katetut, esteettömyysmääräykset täyttävä kevytrakenteiset luiskat sekä helppokulkuiset portaat. Rakennusmateriaalien osalta on huomioitava asemakaavamääräykset sekä poikkeavilla osilla kaupunkisuunnittelun ja rakennusvalvonnan vaatimukset.

Paviljonkikoulu toteutetaan Vantaan kaupungin normaalin perusopetuksen laatuluokituksen mukaan. Rakennuksen tulee olla tilaratkaisuiltaan toiminnallinen, tehokas ja tarkoituksenmukainen. Suunnittelu- ja materiaalivalinnoilla vaikutetaan rakennuksen elinkaareen. Tehdyt ratkaisut valitaan mahdollisimman ekologisin perustein.

Koulun tilojen laadulliset ja tekniset tavoitteet ovat RT-ohjekortin RT 96-10939 Koulurakennus, tilasuunnittelu (julkaistu 2008) ja RT-ohjekortin RT 96-10938 Koulurakennus, yleissuunnittelu (julkaistu 2008) mukaisia.

Tilojen, kalusteiden ja varustelun laatu Vantaan kaupungin tilakeskuksen koulutilojen malliluokkien ja huonekorttien mukaan.

3.6 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus

Paviljonkirakennuksen energiatehokkuudelta edellytetään pysyvältä rakennukselta edellytettävää määräysten mukaista tasoa.

4 Tontti ja rakennuspaikka

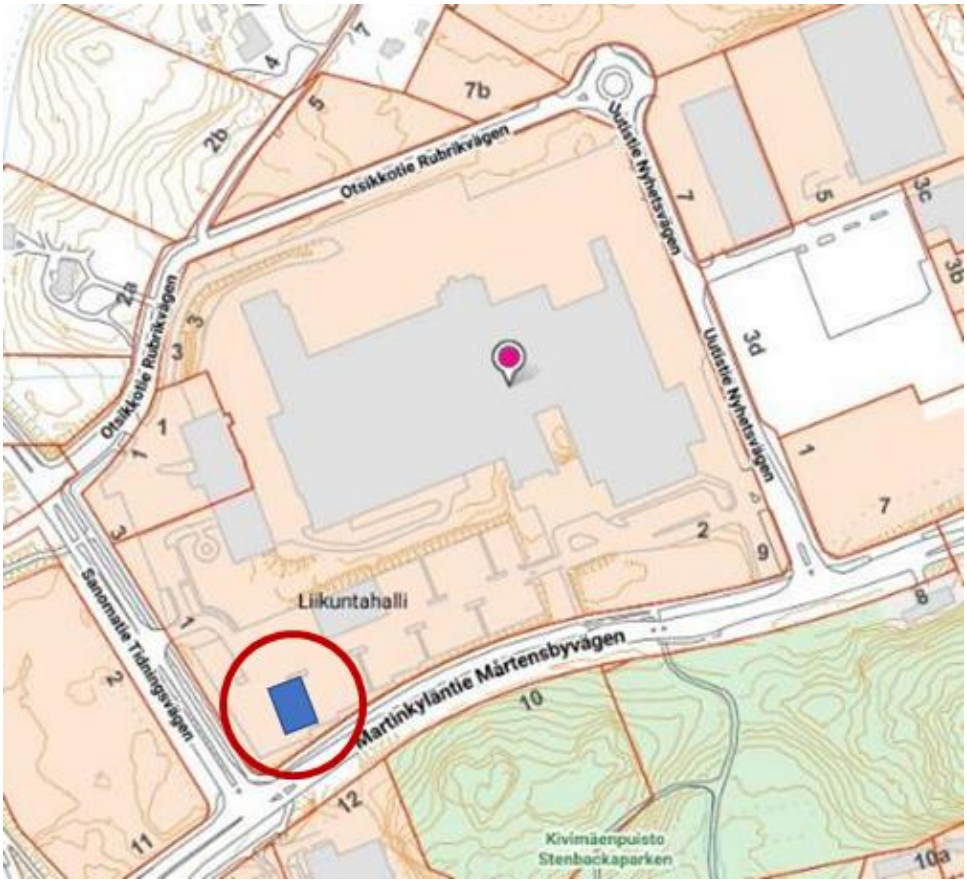
4.1 Sijainti

Paviljonki sijoittuu Länsi-Vantaalle, Myyrmäen Martinlaakson kaupunginosaan.

Tontilla sijaitsee vuonna 1977 valmistunut Sanomalan tiilipintainen painotalorakennus, jonka julkisivut ovat suojellut.

Lisäksi tontilla sijaitsee teräsrakenteinen vuonna 2018 valmistunut liikuntahalli.

Koulupaviljonki sijoittuu Sanomalan eteläpuoliselle pysäköintialueelle lähelle Sanomatien ja Martinkylän tien nurkkaan.

Kuva 2. Paviljongin alustava sijainti tontilla.

4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot

Tontin omistaa Tontin omistaa Kiinteistö Oy Vantaan Martinkyläntie 9 A.

Paviljongille suunnitellulla tontinosalla ei ole rasitteita.

Liite 1 Kaavaote ja -määräykset,
Liite 2 Melukartta ja johtokartat

4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet

Paviljongille suunnitellulla tontinosalla maalajit ovat maalajikartan mukaan täytemaata ja moreenia.

Paviljonki salaojitetaan ja perustusrakenteet routasuojataan.

4.4 Piha, liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Pysäköinti- ja liikennejärjestelyt ovat yhteiset Sanomalan rakennuksen kanssa. Ajoliittymä tontille on Sanomatieltä.

Sanomarakennuksessa olevien koulutilojen ulkoiluun tarkoitettu piha-alue sijait

4.5 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu

Tontti kuuluu korkeusrajoitteiden alueeseen.
Lisäksi painotoiminnasta johtuen tontti on merkitty pilaantuneeksi.
Tontille kantautuva tiemelu ylittää päiväsaikaan herkille toiminnoille asetetun raja-arvon 50 dB.

4.6 Liittyvät hankkeet

Sanomalan rakennukseen olemassa olevien koulutilojen lisäksi toteutettavat koulutilojen laajennukset noin 500 m^2.

5 Tekniset järjestelmät

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa Vantaan kaupungin koulusuunnittelun laatutasoa. Rakennus-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, valaistukseen sekä äänenvaimennukseen.

5.1 Rakennetekniset tavoitteet

Rakennus perustetaan maanvaraisin anturoin, jotka routasuojataan. Alustatila on tuuletettu (ei koneellinen). Maahan asennettavat vesi- ja viemäriasennukset lämmöneristetään. Vesijohdolle asennetaan saattolämmitys.

Rakennus on kaksikerroksinen. Paviljonkirakennuksen energiatehokkuudelta edellytetään määräysten mukaista tasoa. Rakenteet suunnitellaan rakennusfysikaalisesti toimiviksi ja toteutuskelpoisiksi. Ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Rakenneratkaisuissa noudatetaan YM:n, RakMk:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Rakentamisessa noudatetaan kuivaketju 10-järjestelmän mukaista kosteudenhallintaa, toimittajalla on mahdollisuus hyväksyttää myös oma kosteudenhallintamenettelynsä, jonka periaatteet noudattavat kuivaketju 10.fi sisältöä. Rakentamisen puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018).

Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Pintamateriaaliluokka on M1 (Sisäilmastoluokitus 2018).

Akustiikkaan kiinnitetään erityistä huomiota.

5.2 LVI-Tekniset tavoitteet

LVI-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet lämmityksen ja sisäilman laadun sekä vesi- ja viemäritoimintojen osalta. Olosuhteet luodaan energiatehokkaalla tavalla. Tavoite huomioidaan suunnittelussa, laite- ja järjestelmähankinnoissa sekä laiteasennuksissa. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden sekä energian ja veden käytön etäseurannan.

Kaikkien LVIA-järjestelmien osien, laitteiden ja komponenttien tulee olla yleisesti käytössä olevia, testattuja ja tyyppihyväksyttyjä sekä järjestelmään yhteensopivia tuotteita.

Laitteiden ja ohjelmien tulee olla yhteensopivia. Ohjelmien ja toimintojen tulee olla etäohjattavia ja -valvottavia Vantaan mallin mukaisesti.

Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018). IV-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

Suunnittelu ja toteutus Vantaan kaupungin suunnitteluohjeen mukaisesti.

Vesi- ja viemärijohdot liitetään kiinteistön johtoihin. Lämmöntuotto (alustava) esimerkiksi vesi-ilmalämpöpumppuratkaisuna, tutkitaan myös mahdollisuutta liittyä Sanomalan lämmitysverkon piiriin vaihtimien välityksellä. Lämmöntuottotapa päätetään lopullisesti suunnittelun alettua.

Wc ym. tilojen näkyviin jäävät vesijohdot on kiinnitettävä ruuvikiinnitteisillä kannakkeilla, painettavia kannakkeita ei tule käyttää.

Keittiö toimii kuumennuskeittiönä, jonka ilmanvaihto on mitoitettava lämpökuorman mukaan, minimi mitoitusilmavirtana on kuitenkin käytettävä vähintään 15 $dm^3/s/m^2$. Keittiön astianpesukone on LTO:lla varustettu malli. Astianpesukone liitetään kylmään veteen. Astianpesukone ei tarvitse huuvaa. Keittiön jätevesiviemäri on varustettava rasvanerottimella kaasutiivein kansistoin, hälytin asennetaan keittiötiloihin.

Tilojen ulkopuolelle asetetaan huonetilaa osoittavan kilven alapuolelle tilan maksimihenkilömäärää osoittava kilpi. Tilojen ilmamäärät määritetään henkilömäärien perusteella (8 dm^3/s/hlö). Jokaisen tilan henkilömäärä merkittävä kuviin.

Ilmanvaihdon käyntiä ohjataan tilojen käyttöaikojen mukaisesti automaatiojärjestelmään ohjelmoitavan ilmanvaihdon aikaohjelman mukaan. Yhtenäisiin toiminnallisiin tiloihin asennetaan palvelualueen ilmanvaihdon käyntiä ohjaavat lisäaika-ajastinkytkimet (0…5 h), joilla ilmanvaihdon käyttöä voidaan ohjata tilasta käsin, normaalikäyttöaikojen ulkopuolella.

Tilojen käytön ulkopuolinen tuuletuskäyttö toteutetaan ohjelmallisesti jaksottaisella käytöllä.

Automaatio, toiminnot, lvi-tekniikan laitteet, varusteet ja ohjelmat suunnitellaan ja rakennetaan Vantaan kaupungin käytössä oleviin järjestelmiin ja toimintoihin yhteensopiviksi. Järjestelmä mahdollistaa laitteiden ja järjestelmien tarpeenmukaisen etäseurana

ja -ohjaukset, hälytystoiminnot siirtoineen, sekä energian ja veden käytön seurannan ja tietojen taltioinnin myöhempää tarkastelua varten, ’pilvitoimintona’ verkkoyhteyttä käyttäen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta. Kiinteistöautiojärjestelmän suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungilla käytössä olevaa suunnitteluohjetta.

5.3 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia. Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon. Liittymät asennetaan ensisijaisesti nykyiseltä vieressä olevalta koululta.

Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla. Pihavalaistuksessa rakennuksen lähialueilla hyödynnetään mahdollisimman paljon seinille ja katoksiin asennettavia valaisimia.

Sähkönjakelu ja keskukset

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Rakennus varustetaan pää- ja ryhmäkeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön ja kaapeloinnin minimointi.

Rakennuksen pääkeskukseen asennetaan alamittari, joka on mahdollista liittää Vantaan kaupungin rakennusautomaatiojärjestelmään.

Johtotiet

Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakennetta olevia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.
Pistorasiapylväiden tarve selvitetään suunnitteluvaiheessa.

Johdot ja niiden varusteet

Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja, jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Sähkökeskuksia (nousu-, ohjaus- hälytysrunkojohdot)
- Maadoituksia/ukkossuojauksia
- Voimavirtalaitteita kuten keittiölaitteita
- Valaistusta ja pistorasioita

- Tele- ja turvajärjestelmiä
- AV-järjestelmiä
- LVIA -laitteita

Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Upotettavien sähkökalusteiden sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

Valaistusjärjestelmät
Tilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (kuten Led). Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella.

Valaistusohjaukset toteutetaan sisätiloissa paikallisesti valokytkimillä, painikkeilla ja liike/läsnäolo tunnistimilla. Ulkoseinien valaistuohjaus toteutetaan aika- ja hämäräkytkinohjauksilla.
Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpintojen valaistus.

Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, wlan)
Rakennus varustetaan Cat 6a mukaisella yleiskaapelointijärjestelmällä (UTP/FTP). Järjestelmä palvelee tietoliikennettä ja puhelinyhteyksiä sekä videovalvontaa.

Yleiskaapelointitelineet asennetaan omiin erilliseen lukittaviin teletiloihin.

Pistorasioita asennetaan mm. toimistotyyppisiin tiloihin, opetustiloihin, auloihin, neuvottelutiloihin, ruokalaan, teknisiin tiloihin, yms.

Rakennus varustetaan kattavalla langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla. Lisäksi rakennuksen ulkoeteisiin ulos asennetaan langattoman lähiverkon tukiasemarasiat varalla ulko-opetustoimintaa varten.

Rakennus liitetään tietoliikenneverkkoon valokuidun välityksellä.

Yhteisantennijärjestelmä
Rakennukseen ei rakenneta erillistä yhteisantenniverkkoa, vaan tarvittaessa tv-lähetyksiä voidaan seurata tietoliikenneverkon kautta.

Äänentoisto-, kuulutus- ja AV-järjestelmät:
Rakennus varustetaan keskusradiojärjestelmällä. Kaiuttimia asennetaan mm. opetustiloihin, ruokalaan, käytäville, auloihin, henkilökunnan tiloihin sekä ulkoseinille. Järjestelmällä välitetään kuulutuksia, hätäkuulutuksia, välituntisoittoja, yms. Järjestelmä liitetään pääkoulun järjestelmään.

Opetus- ja neuvottelutilat varustetaan ns. älytaulujärjestelmällä. Järjestelmän laitteet ja laitekaapelointi käyttäjien erillishankinnassa.

Ruokala varustetaan kuulorajoitteisia palvelevalla sähköisellä järjestelmällä (esim. Induktiosilmukalla + vahvistimella) sekä videoprojektorilla tai isolla näytöllä (projektori/näyttö käyttäjien erillishankinnassa).

Keskuskellojärjestelmä
Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan käytäville, auloihin, opetustiloihin, neuvottelutiloihin, ruokalaan ja pihan puolelle ulkoseinään. Kellot liitetään pääkoulun keskuskellojärjestelmään.

Avunpyyntöjärjestelmä
Inva –WC -tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä. Lisäksi henkilökunnan huoneeseen asennetaan rinnakkaishälytyskoje.

Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet
Rakennuksen pääsisäänkäynnit ja keittiön sisäänkäynti varustaan soittokellojärjestelmällä.

Taloautomaatiojärjestelmä
Rakennus varustetaan taloautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja. Yhteishälytys johdetaan vartiointiliikkeelle murtohälyttimen välitinlaitteen kautta.

Murtoilmaisujärjestelmä
Rakennus varustetaan murtoilmaisujärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena liikeilmaisimilla. Hälytystoiminto liitetään vartiointiliikkeeseen langattomasti. Laitteet (Hedegren HHL) ja niiden asennus tilaajan erillishankinta.

Videovalvontajärjestelmä
Rakennus varustetaan IP-pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja ja osin piha-alueita. Lisäksi koulun käytäville ja auloihin asennetaan dome-tyyppisiä kameroita. Sisäkameroille tehdään tässä vaiheessa vain kaapelointi ja rasiointi varalle. Laitteet ja niiden asennustyöt tilaajan erillishankinnassa.

Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa.

Sähköiset ovilukitukset ja kulunvalvontajärjestelmä

Rakennuksen pääkulkuovet varustetaan putkitusvarauksilla ja ylivientisuojilla. Varaudutaan sähköiseen kulunvalvontaan (kuten iLoq) myös kaapeloinnin osalta.

Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä
Rakennus varustetaan määräysten mukaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä.

Palohälytysjärjestelmä
Rakennus varustetaan automaattisella osoitteellisella analogisella paloilmoitinjärjestelmällä, jota ei liitetä hätäkeskukseen, ellei rakennusluvan ehdot muuta edellytä. Kts. Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017 luku 7. Järjestelmän laitteina käytetään automaattisen osoitteellisen paloilmoitinjärjestelmän laitteita (kuten Schneider FXM NET).

Savunpoistojärjestelmä
Rakennuksen varustetaan savunpoistojärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät.

Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät
Märkätilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus). Lämmitysmuodon valinta tarkasteltavana kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Vesi- ja viemäröintiliittymät varustetaan sähkölämmityksellä.

6 Väistötilantarve

Ei väistötilan tarvetta.

7 Kustannukset

7.1 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset

Vuokratilojen vuosikustannukset muodostuvat pääomavuokrasta (arviolta 5 v sopimuskausi) arviolta 408 960 eur/v.

7.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut säilyvät nykyisellä tasolla.

7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat noin 150.000 €.

8 Rahoitus ja aikataulu

Hanke toteutetaan vuokrahankkeena.

Paviljonki on käyttöön otettavissa vuodenvaihteessa 2020.

9 Riskit

9.1 Normaalit riskit

Tarveselvitysvaiheessa ei hankkeeseen sisälly normaalirakentamisesta poikkeavia riskejä,

mutta rakentamisen valmisteluaika ja rakentamisaika on poikkeuksellisen lyhyt.

9.1 Työturvallisuustehtävät

Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat. Rakentamisen osalla on huomioitava tontilla sijaitsevien päiväkotirakennusten toimintaedellytykset sekä turvallisuustekijät.

10 Vastuuhenkilöt / työryhmä

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

Koulut:
Hannu Haarala, palveluverkkoasiantuntija
Eero Väätäinen, projektipäällikkö

Kaupunkiympäristön toimiala, Kiinteistöt ja tilat -palvelualue:
Tilakeskus, Rakennuttaminen:

Ifa Kytösaho, hankesuunnittelupäällikkö, Tilakeskus
Annika Varsio, projektipäällikkö, Tilakeskus
Katri Onnela, LVI-insinööri, Tilakeskus
Yrjö Jaakkola, Sähköinsinööri, Tilakeskus

Tilakeskus, Hankevalmistelu:

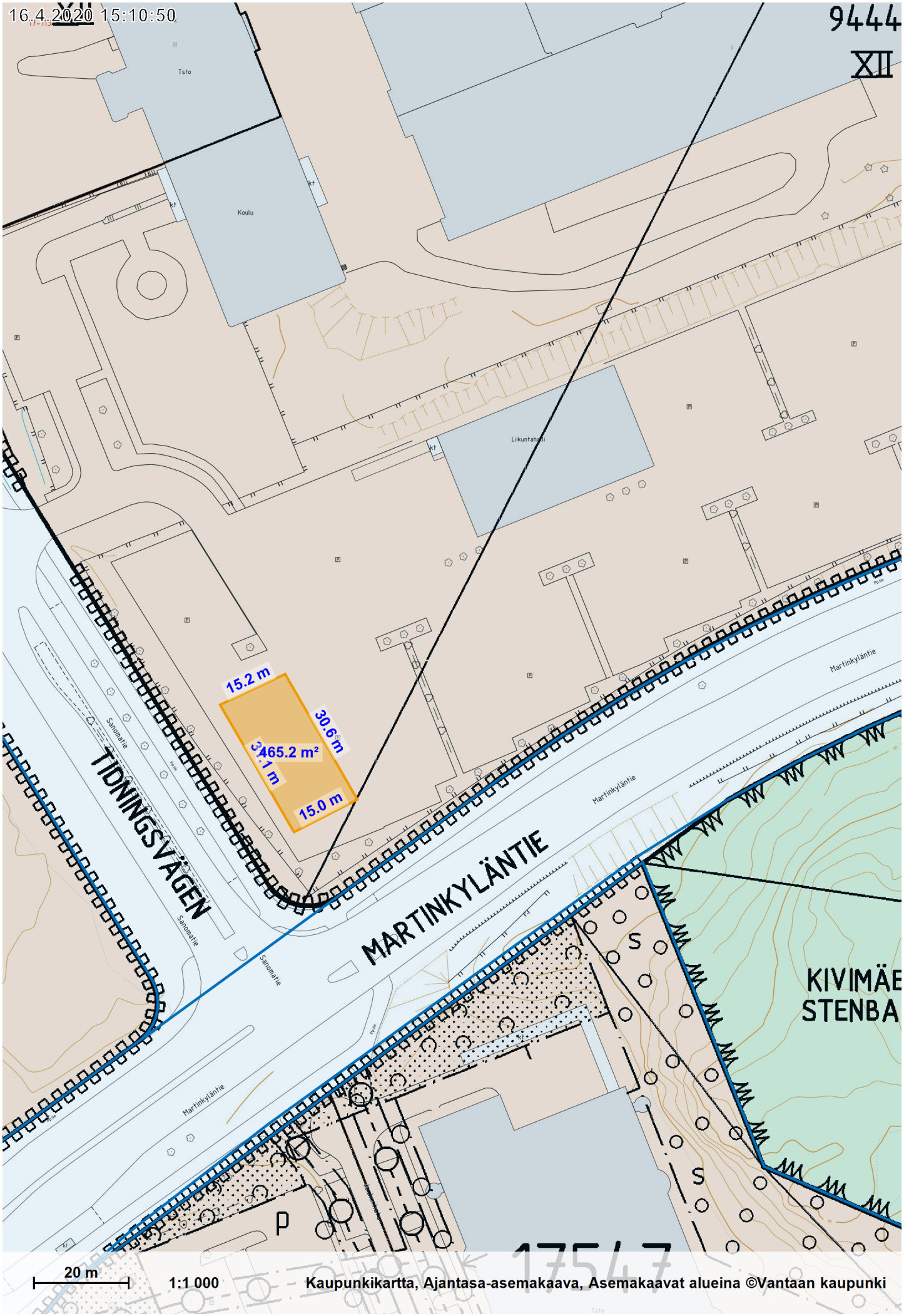
Tarja Aaltola, Keittiöasiantuntija, Tilakeskus

Tilakeskus, Kunnossapito:

Anne Valkeapää, puhtauspalveluasiantuntija

Kaupunkiympäristön toimiala, Kaupunkirakenne ja ympäristö -palvelualue
Kaupunkisuunnittelu

Timo Kallaluoto, aluearkkitehti

16.4.2020 15:10:50
9444
XII
Koulu
Liikuntahalli
15.2 m
30.6 m
465.2 m²
3.1 m
15.0 m
TIDNINGSVÄGEN
MARTINKYLÄNTIE
Martinkyläntie
Sanomatie
KIVIMÄE
STENBA
P
20 m
1:1 000
Kaupunkikartta, Ajantasa-asemakaava, Asemakaavat alueina ©Vantaan kaupunki

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer	1/2
171200	2.4.2012	86/47, 87/47	

Kv 27.8.2012

Vantaan kaupunki

VANTAANKOSKI 5

Kaupunginosa 17, Martinlaakso

Osa korttelia 17620 sekä katualueet.

Asemakaavan muutos
Korttelit 17113, 17621 ja osa korttelia 17620 sekä katu ja liikennealueet.
(Kumoutuvan asemakaavan korttelit 17113 sekä katu- ja virkistysalueet.)
tysalueet.)

Kaupunginosa 18, Vantaanlaakso

Asemakaavan muutos
Katu- ja liikennealueet.

Tonttijako
Kortteli 17621.

Tonttijaon muutos
Osa korttelia 17113.

1:2000

Vanda stad

VANDAFORSEN 5

Stadsdel 17, Mårtensdal

Del av kvarteret 17620 samt gatuområden.

Ändring av detaljplanen
Kvarteren 17113, 17621 och del av kvarteret 17620 samt gatu- och trafikområden.
(Kvarteren 17113 och samt gatu- och rekreationsområdena i den plan som upphävs.)

Stadsdel 18, Vandadalen

Ändring av detaljplanen
Gatu- och trafikområdena.

Tomtindelning
Kvarteret 17621.

Ändring av tomtindelningen
Del av kvarteret 17113.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
KTY	Toimitilarakennusten korttelialue.	Kvartersområde för verksamhetsbyggnader.
	KTY-kortteleita 17113 ja 17620 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller KTY-kvarteren 17113 och 17620:
	Alueelle saa rakentaa toimistorakennuksia sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia teollisuus- ja varastorakennuksia ja niiden yhdistelmiä, sekä työpaikkaravintoloita, koulutus-, virkistys-, sosiaali-, huoltoasema- ja niihin verrattavia tiloja.	I området får kontorsbyggnader samt ickemiljöstörande industri- och lagerbyggnader samt kombinationer av dessa samt arbetsplatsrestaurangs-, utbildnings-, rekreations-, personal-, servicestations-, och jämförbara lokaler
	Rakennusluvan yhteydessä on esitettävä hyväksyttävä hulevesisuunnitelma.	Bygglov måste åtföljas av godtagbara dagvattenplan.
	Liiketilat tulee sijoittaa maantasokerrokseen toimisto- tai tuotantotilojen rakennusrungon alle.	Affärsutrymmen skall förläggas till markplanet nedanom kontors- eller produktionslokalernas byggstomme.
	Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavaramyymälää.	En dagligvarubutik får inte placeras i området.
	Korttelissa 17113 on teollisuusrakennus (painotalo) vuodelta 1977, jonka julkisivut tulee säilyttää punatiilisinä Martinkyläntien suuntaan.	I kvarteret 17113 finns industribyggnad (tryckhus) från år 1977, vars fasaderna skall bevaras som rödtegel mot Mårtensbyvägen.
	Meluntorjunta tulee järjestää tie- ja lentomeluennusteiden pohjalta niin, että päivämelutaso liike-, toimisto- ja niihin verrattavissa hiljaisissa tiloissa on enintään 45 dB.	Bullerskydd skall ordnas på grund av väg- och flygbullerprognoser så, att dagbullersnivån i affärs-, kontors- och motsvarande tysta lokaliteter är i högst 45 dB.
	Autopaikkoja saa sallitun kerrosalan lisäksi rakentaa tasoihin.	Bilplatser får utöver den tillåtna våningsytan byggas i planen.
	Uutistien ja Otsikkotien katuluiskat saa sijoittaa korttelialueen puolelle.	Nyhetsvägens och Rubriksvägens gaturamper får placeras inom kvartersområdet.
	Istutettavalla alueen osalla tulee olla puita ja pensaita.	På den del av området som skall planteras, skall vara träd och buskar.
	Autopaikkoja saa sallitun kerrosalan lisäksi rakentaa tasoihin. Autopaikkojen vähimmäismäärät: Liikkeet 1 ap / 35 k-m² kuitenkin 1 ap / 50 k-m2, jos autopaikat ovat yhteiskäytössä toimistotilojen autopaikkojen kanssa Tilaa vaativa kauppa 1 ap / 50 k-m² Toimistot 1 ap / 50 k-m² Teollisuus 1 ap / 100 k-m² Varastot 1 ap / 150 k-m²	Bilplatser får utöver den tillåtna våningsytan byggas i planen. Minimiantalet bilplatser: Affärer 1 bp / 35 m²-vy , dock 1 bp / 50 m²-vy, om bilplatserna är i samanvändning tillsammans med kontorslokalernas bilplatser. Utrymmeskrävande affär 1 bp / 50 m²-vy Kontor 1 bp / 50 m²-vy Industri 1 bp / 100 m²-vy Lager 1 bp / 150 m²-vy
LPA	Autopaikkojen korttelialue.	Kvartersområde för bilplatser.
ET	Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialue.	Kvartersområde för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk försörjning.
LT	Maantien alue.	Område för landsväg.

	Kaupunginosan raja.	Stadsdelsgräns.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
④	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
17	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
MART	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
17113	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
UUTISTIE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
OTSIKKOKJ.	Korttelin, korttelinosan, alueen tai alueen osan nimi.	Namn på kvarteret, del av kvarteret, området eller del av området.
33500	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
XII	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
kl 3%	Merkintä osoittaa, kuinka monta prosenttia sallitusta rakennusoikeudesta saa käyttää liiketiloja varten.	Beteckningen anger hur många procent av den tillåtna byggnadsrätten som får användas för affärslokaler.
	Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.	Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.
e=1.30	Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
map	Maanalainen pysäköintitila.	Underjordiskt parkeringsutrymme.
a	Auton säilytyspaikan rakennusala.	Byggnadsyta för förvaringsplats för bil.
a II	Auton säilytyspaikan rakennusala, jossa roomalainen numero osoittaa autotasojen suurimman sallitun määrän.	Byggnadsyta för förvaringsplats för bil där den romerska siffran anger största tillåtna antal bilplan.
wh	Hulevesialue.	Dagvattenområde.
	Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
	Säilytettävä / istutettava puurivi.	Trädrad som skall bevaras / planteras.
	Katu.	Gata.
pp	Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu.	För gång- och cykeltrafik reserverad gata.
pp/t	Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa, jolla tontille ajo sallittu. Alueen sijanti on ohjeellinen mutta yhteys sitova.	Områdesdel som reserverats för allmän gång- och cykeltrafik, där infarten till tomten tillåts. Områdets placering är riktgivande medan förbindelsen är bindande.
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	Del av område reserverad för underjordisk ledning.
y	Kadun tai liikennealueen ylittävä kevyen liikenteen yhteys.	Gång- och cykelförbindelse över gata eller trafikområde.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.
ajo	Ajoyhteys.	Körförbindelse.
st	Suojeltava tie. Alueen osa, jolla sijaitsee historiallisesti merkittävä tieosuus. Tien historiallinen luonne ja linjaus on säilytettävä. Alueen rakentamis- ja hoitosuunnitelmista on pyydettävä paikallisen museoviranomaisen lausunto.	Väg som skall skyddas. Del av område inom vilken ett historiskt betydelsefullt vägavsnitt är beläget. Vägens historiska karaktär och sträckning skall bibehållas. Utlåtande om områdets byggnads- och skötselplaner ska begäras av den lokala museimyndigheten.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning och miljö
Stadsplaneringen

Timo Kallaluoto
Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Mittausosasto

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen 1284 / 1999 vaatimukset.

Mätningsavdelningen

Baskartan fyller de anspråk som förordningen om planläggningsmätning 1284 / 1999 kräver.

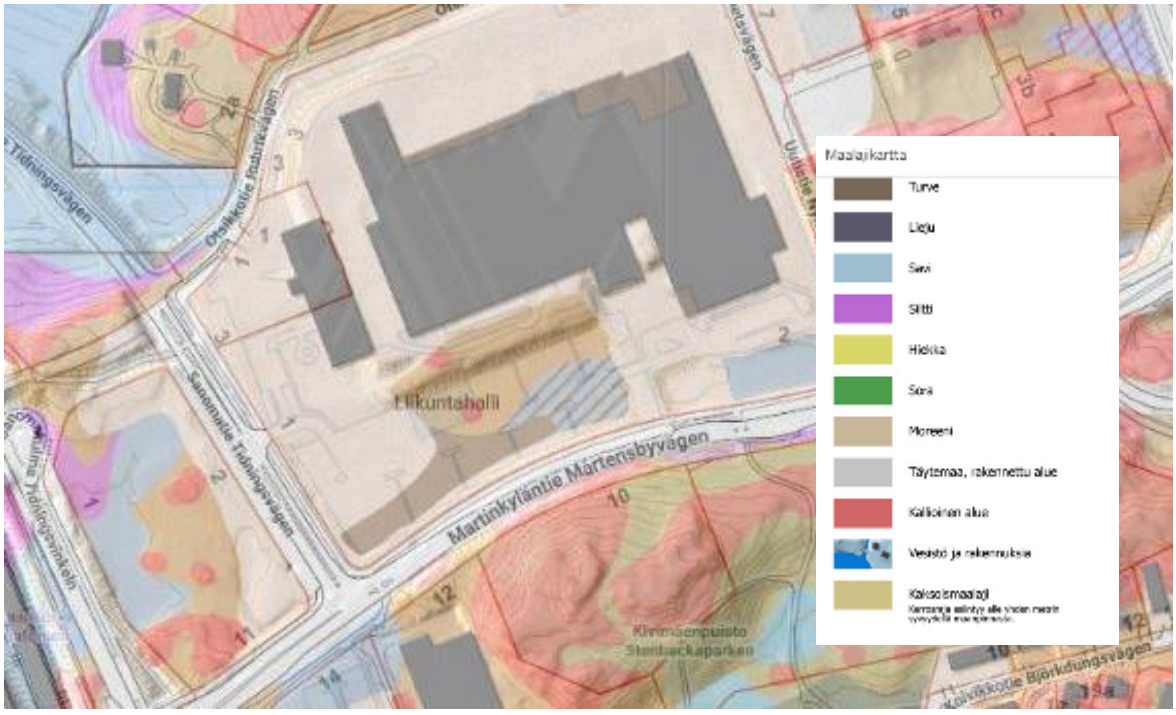
Vantaalla / Vanda 4.5.2012

Pekka Tervonen
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

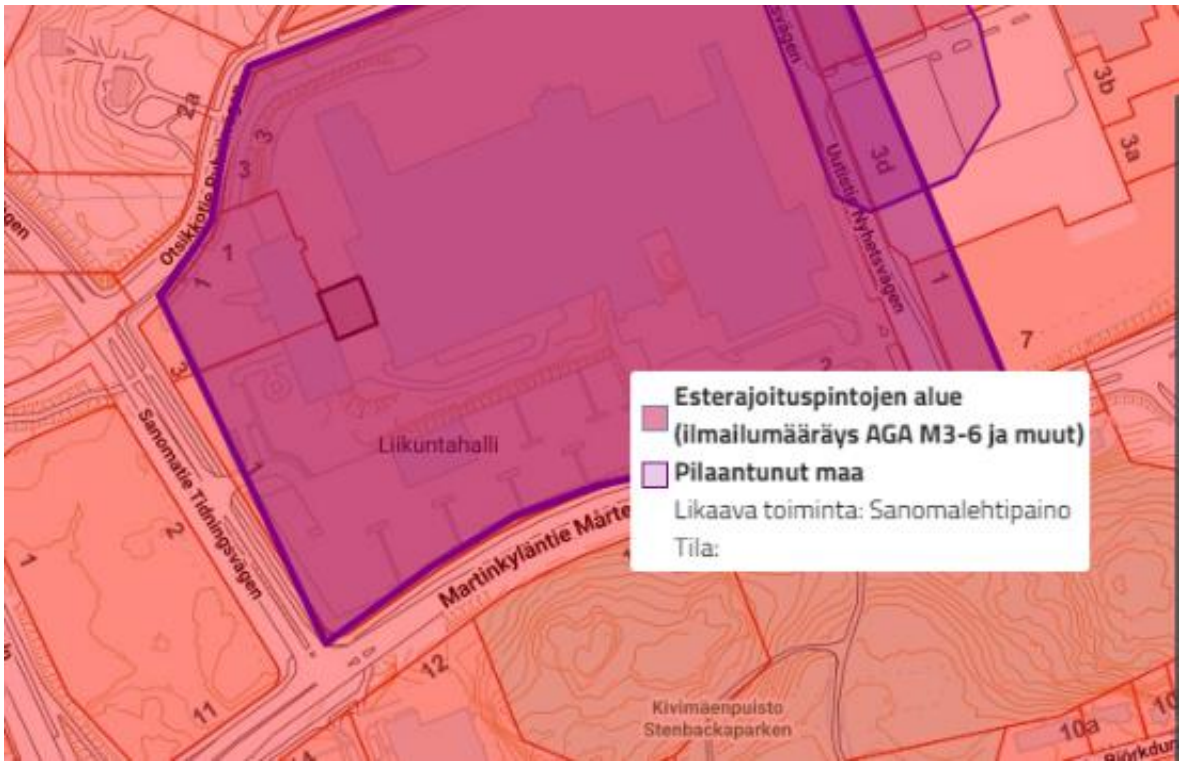
Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 27.8.2012

Godkänd av stadsfullmäktige 27.8.2012

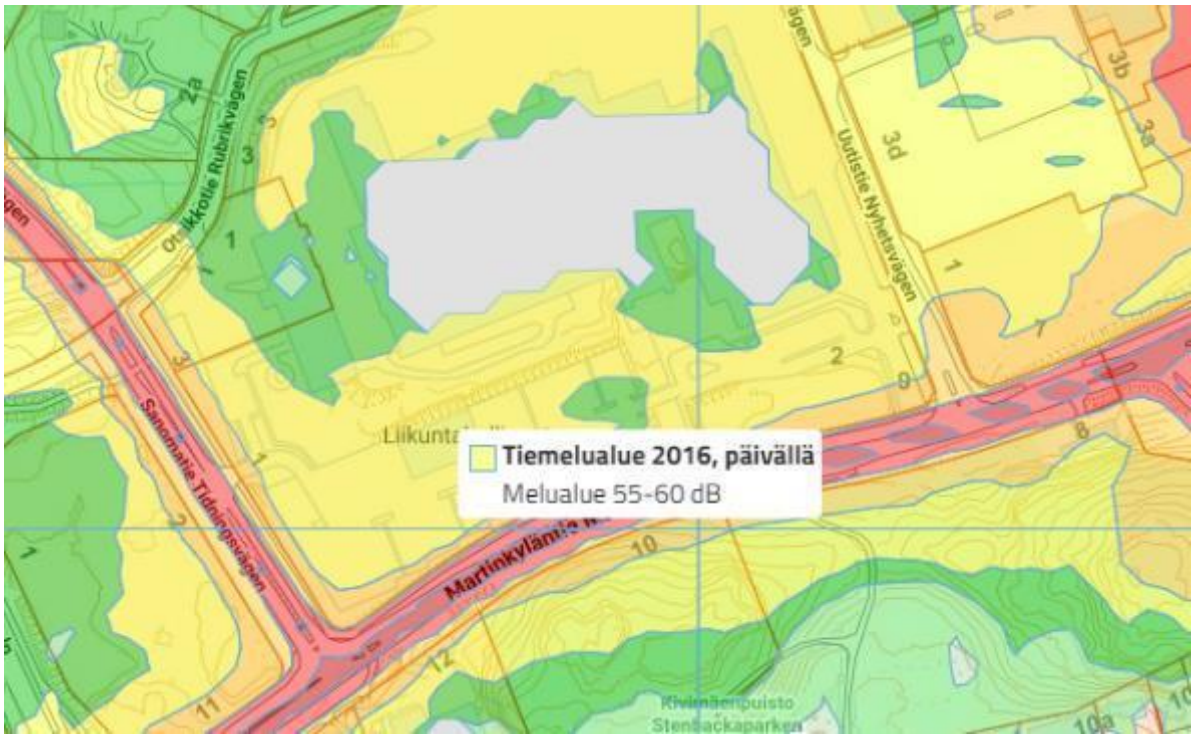
Sanomalan koulupaviljonki

Kuva 1. Maalajikartta. Tontilla on paviljongille suunnitellulla tontinosalla täytemaata ja moreenia. Vampatti 21.4.2020.

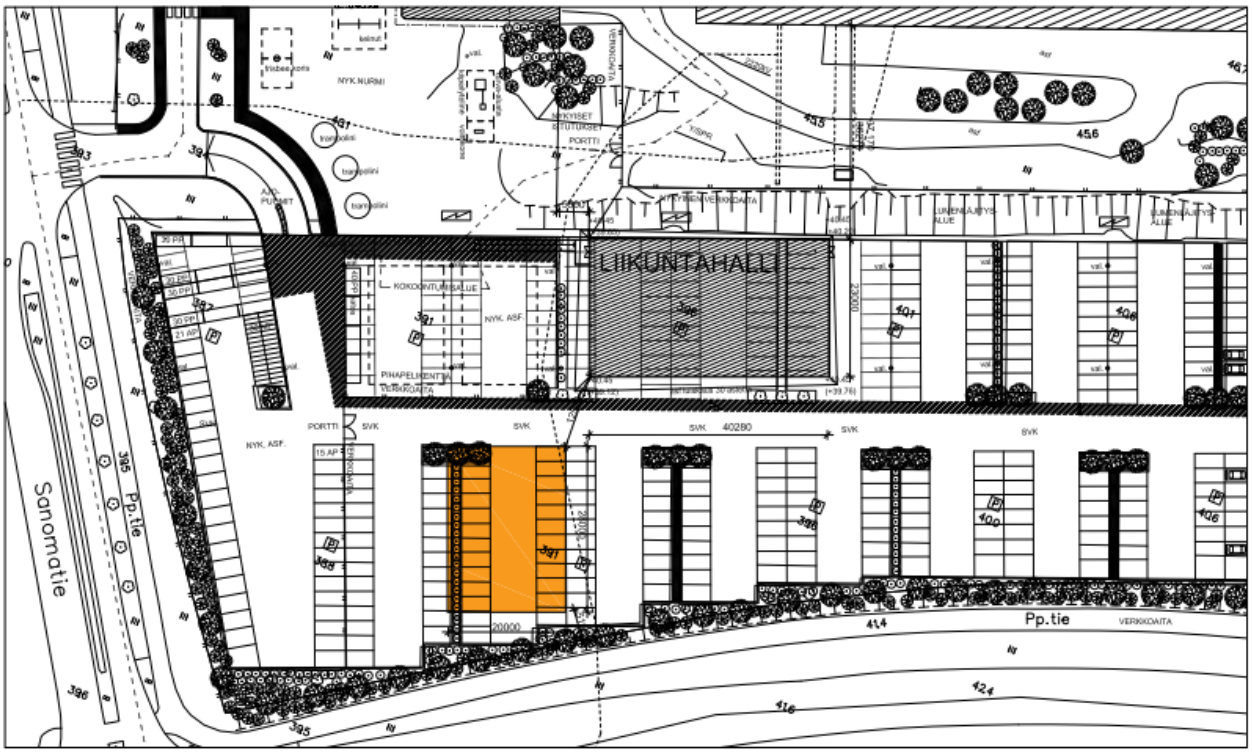
Kuva 2. Rakentamisrajoitukset. Tontti sijoittuu korkeusrajoitusten alueelle ja sanomalehtipainotoiminnan seurauksena arvioidaan tontilla olevan pilaantunutta maata.

Kuva 3. Tiemelu päiväaikaan tontilla ylittää herkille toiminnoille asetetut rajat. Vampatti 21.4.2020

Kuva 4. Johtokartat. Vampatti 21.4.2020

Kuva 5. Paviljongin sijainti tontilla. (kuvakaappaus, alkuperäinen mittakaavassa 1:500, A3) DAT Arkkitehdit 22.4.2020

SANOMALAN LISÄTILATARVE

noin 150 perusopetuksen alakoulun oppilasta

Perusopetuksen tilatarve	**kpl**	**a' hym2**	**yht hym2**	**Huomioita**	**150 opp**
Perusvarustellut tilat					
Oppimistila	4	100	400	Pariluokkina (jaettavissa 2x 50m2)	
Pienryhmätila 40 m2	1	40	40	Jaettavissa taiteseinällä (2x20m2)	
Pienryhmätila 5 m2	2	5	10	Erillisiä tiloja, käynti oppimistiloista	
Oppilaiden Wc tilat	9	1,5	13,5		
Le Wc (1 kpl/krs)	2	5,5	11	(1 kpl/kerros)	
Vaate- ja kenkäsäilytys	2	40	80	Riippuen toteutuksesta	
Hallinto- ja varastotilat					
Henkilökunnan huone (sis. minikeittiö, kaapit henkilökohtaisten	1	40	40		
Henkilökunnan wc:t	2	2	4		
Varastotilat ml. Monistus	1	15	15		
Puhtauspalvelu					
Siivoustila (pesukone)	1	8	8	ok	
Siivouskomero (2 kerrokseen)	1	3	3	ok	
Astiasuojat jäteastioille					
Ruokailutilat (150 + 95 henkeä, 245 ruokailijaa)					
Ruokailu (ml. minikeittiö ja erotettava kabinettitila)	1	90	90	taiteseinällä jaettava, käyttö myös opetukseen	
Palvelukeittiö+ henkilökunnan wc 1,5	1	63	63	Poislukien rullakkovarasto	
jakelulinjasto	1	6	6		
Yhteensä			**783,5**	1,45	1136,075

16 § **Martinlaakson lukion, Vaskivuoren lukion ja Sotungin etälukion opetussuunnitelmien päivitys/ AR**

VD/5014/12.00.01.02/2020

Martinlaakson ja Vaskivuoren lukion sekä Sotungin etälukion opetussuunnitelmat esitetään päivitettäväksi lukiokohtaisten muutosten osalta.

Vantaan lukioiden nuorten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmat on laadittu opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti lukuvuoden 2016–2017 aikana ja ne on hyväksytty opetuslautakunnassa 5.6.2017. Lukioiden opetussuunnitelmia on tämän jälkeen päivitetty siten, että Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma on hyväksytty opetuslautakunnassa 1.10.2018 ja Martinlaakson lukion opetussuunnitelma 10.6.2019.

Vaskivuoren lukion ja Martinlaakson lukion opetussuunnitelmat esitetään päivitettäväksi syksystä 2020 lähtien liitteenä kuvattujen muutosten osalta.

Vantaan aikuislukioiden opetussuunnitelmat on laadittu opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti kevään 2016 aikana ja ne on hyväksytty opetuslautakunnassa 13.6.2016. Viimeisimmät Sotungin etälukion opetussuunnitelman muutokset on hyväksytty opetuslautakunnassa 10.6.2019.

Sotungin etälukion osalta suunnitelma esitetään päivitettäväksi syksystä 2020 lähtien s. 22 tuntijaon osalta:

- Muut kielet, saksa, syventävien valtakunnallisten kurssien määrä on muutettu 2:sta sijaan 3:een

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 16

Toisen asteen koulutuksen johtajan esitys:
Päätetään hyväksyä

a) Martinlaakson lukion opetussuunnitelma
b) Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma
c) Sotungin lukion aikuislinjan, Sotungin etälukion opetussuunnitelma

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet: - Martinlaakson lukion opetussuunnitelma sekä yhteenveto muutoksista
- Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma sekä yhteenveto muutoksista
- Sotungin lukion aikuislinjan, Sotungin etälukion opetussuunnitelma

Täytäntöönpano: toisen asteen koulutuksen palvelualue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:
Hanna Kukkonen 050 3024916, Ari Ranki, 050 314 5378, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Uudet kurssit 2020 - 2021, Martinlaakson lukio

Liikunta

LI13 Laskettelu ja lautailu
Kurssilla tehdään laskettelu- ja lautailuretki yhdessä sovittuun kohteeseen joko kotimaassa tai ulkomailla. Kurssi voidaan järjestää yhteistyössä jonkin muun oppiaineen kanssa. Kurssin tavoitteena on opiskelijoiden liikkumisen lisääminen ja opiskelijoiden vuorovaikutuksen lisääminen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

LI29 Joukkuelajien valmennus
Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa. Lajivalmennukset toteutetaan yhteistyössä Vaskivuoren lukion kanssa. Arviointi: suoritusmerkintä.

Draama ja teatteri

DT0 Draamalinjan orientaatiokurssi
Kurssi on suunnattu draamalinjan opiskelijoille. Kurssin tavoitteena on suunnitella ja tutustua draamalinjan opintoihin ja opiskelijoihin. Arviointi: Suoritusmerkintä.

Usean oppiaineen yhteistyökurssit

TO16 Tiedettä ja taidetta
Tiedettä ja taidetta on Portugaliin suuntautuva STEAM- yhteistyökurssi, joka järjestetään yhteistyössä Portugalin ja Hollannin koulujen kanssa. Kurssin tavoitteena on kansainvälisyyden lisääminen ja opiskelijoiden kanssa yhdessä valitun projektin tekeminen. Kurssin opetuskieli on englanti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

TO17 Akustiikka
Kurssilla sovelletaan lukiomme tiede- ja taidepainotteista suuntausta yhdistämällä fysiikan ja musiikin oppiaineet. Tutkimme luovalla ja elämyksellisellä tavalla akustiikan ilmiöitä koko päivän retken aikana: kurssilla käydään kuuntelemassa RSO:n kenraaliharjoitukset ke 13.5. Sitä ennen tutustutaan musiikkitaloon sekä musiikkitalon akustiikkaan. Kurssilla tehdään vierailu Aalto-yliopiston akustiikkalaboratorioon sekä yritys Innofusorin tuotantoon, jossa robotit leikkaavat muun muassa akustiikkalevyjä. Kurssi toteutetaan jaksossa 5. Ennen vierailua on ennakkotehtäviä äänestä ja akustiikasta. Vierailuista kirjoitetaan raportti. Kurssi arvioidaan S-merkintänä, jonka saa kun on tehnyt ennakkotehtävät ja raportin sekä osallistunut vierailuihin.

KKS16 Kansainvälinen politiikka
Opintomatka Eu-parlamenttiin. Tavoitteena on tutustua syvällisesti EU-politiikkaan paikan päällä. Opiskelijat kurssille valitaan yhteiskuntaopin ja historian opinnoissa ansioitumisen mukaan.

Arviointi: Suoritusmerkintä

KKS17 Aisti metsä!
Tällä maastokurssilla opiskellaan aistihavaintojen fysiologiaa käytännön kautta, pohditaan metsän vaikutusta ihmiseen monella eri tasolla ja tehdään luovan kirjoittamisen harjoituksia omien luontohavaintojen ja -kokemusten pohjalta. Lisäksi tutustutaan retkeilyn perustaitoihin. Kurssille otetaan 16 opiskelijaa ja se arvioidaan suoritusmerkinnällä.

KKS63 Musiikki ja kielet
Kurssilla musisoidaan monipuolisesti eri kieliä hyödyntäen. Kurssin työkielenä on englanti. Osallistujien toiveet kurssilla käytettävistä kielistä otetaan huomioon. Kurssilla valmistetaan mahdollisesti musiikkiesitys johonkin koulun tilaisuuteen.
Arviointi: Suoritusmerkintä

KKS64 Kalevala
Kurssi perehtyy suomalaiseen muinaishistoriaan, mytologiaan ja kalevalaiseen maailmaan. Tarkastelun kohteena on aika josta ei ole suoria kirjallisia lähteitä, mutta se vaikuttaa suoraan suomalaiseen kulttuuriin, taiteeseen ja ajattelutapoihin. Pohdimme asioita historiatieteen, kansanperinteen ja uskototieteen näkökulmasta. Kurssilla käymme vierailuilla (esim. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura) ja kutsumme vierailijoita. Arviointi: Suoritusmerkintä. Opiskelija osallistuu jatkuvaan oppimisprosessiin ja vierailuihin.

KKS82 Työelämäkurssi
Toiminnallinen ja käytännönläheinen uusi kurssi, jossa perehdytään työelämään, työnhakuun, työnhaun kanaviin ja työelämätaitoihin. Kurssilla on vierailijoina mm. henkilöstöhallinnon, ammattijärjestön ja yrittäjyyden asiantuntijoita.

- Kurssilla tehdään mm. työhakemus ja erilaisia ansioluetteloita, video-CV, LinkedIn–profiili sekä harjoitellaan yhdessä työpaikkahaastattelua
- Kurssille osallistujat sitoutuvat kurssilla avoimeen vuorovaikutukseen ja keskusteluun sekä siihen, että omia tuotoksia (esim. ansioluettelot ja video CV) käsitellään koko ryhmän kanssa, ja että niitä arvioidaan yhdessä kannustavasti ja rakentavasti. Myös työhaastattelutilanteita harjoitellaan koko ryhmän nähden.
- Arviointi: S-merkintä

Kurssit kaupallisesta alasta kiinnostuneille

TAT23 Talous, raha ja yrittäjyys
Kurssin keskeistä sisältöä ovat yrityksen rahoitus ja laskentatoimen perusteet. Kurssilla keskitytään yrityksiin sijoituskohteina ja sijoittamisen perusteisiin. Sijoittamisen perustaidoista on hyötyä myös oman talouden hoidossa.

Kurssi suoritetaan Claned-oppimisalustan tehtävien mukaisesti kurssia ohjaavan opettajan ohjeita noudattaen. Kurssilla edetään moduuli kerrallaan numerojärjestyksessä. Tähdellä merkityt tehtävät ovat pakollisia. Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

TAT24 Globaalit markkinat
Tämän kurssin keskeisiä sisältöjä ovat kansainvälinen kauppa sekä markkinoiden toimintaympäristön ja asiakkaiden tarpeiden tunnistaminen. Näkökulmana on tutkia kansainvälisten yritysten kilpailukykyyn vaikuttavia tekijöitä.

Kurssi suoritetaan Claned-oppimisalustan tehtävien mukaisesti kurssia ohjaavan opettajan ohjeita noudattaen. Kurssilla edetään moduuli kerrallaan numerojärjestyksessä. Tähdellä merkityt tehtävät ovat pakollisia.
Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

Korkeakoulu- ja yliopisto-opinnot

KKY6 Metsäkurssi
Metsät ovat Suomen tärkein luonnonvara ja metsäala keskeinen hyvinvoinnin tuoja. Teemakurssilla monipuolinen metsäala esittäytyy vierailuilla ja retkillä. Kurssin järjestävät metsäalan koulutusta tarjoavat korkeakoulut sekä suurimmat metsäalan yritykset. Kurssiin sisältyy mm. vierailu Helsingin yliopiston metsäntutkimusasemalla, jossa yövytään pe-la syyskuussa. Pilottikurssi, vain muutama lukio saa mahdollisuuden osallistua!
Arviointi: suoritusmerkintä.

VASKIVUOREN LUKION OPS-MUUTOKSET LUKUVUODELLE 2020 - 2021

OPS-muutokset 28.5.2020

Yleisen osan muutokset

- Ei muutoksia.
- Järjestyssäännöt on päivitetty erilliseen asiakirjaan.

Muutokset kursseihin

- **Äidinkieli ja kirjallisuus, uusi kurssi:** ÄI14 *Kirjallisuutta ja animaatioita* (ÄI4 Raitin varrella -kurssi poistuu)
- **Biologia, uusi kurss**i: BI9 *Yhteinen Itämeri, yhteinen Vantaanjok*i (Kurssilla järjestämme yhdessä Vantaan Rotareiden kanssa seminaarin, jossa kerrotaan lähiympäristön merkityksestä, tilasta ja tavoista, joilla voimme parantaa ympäristömme tilaa.)
- **Liikunta, kurssin nimen ja sisällön painotuksen muutos ja opiskelijan osallisuuden lisääminen:** LI8 *Liikuntatutor-kurssi* (ent. Liikunnan ohjauskurssi) (Kurssilla perehdytään liikuntalajien ohjaustaitojen kehittämiseen ja *opiskelija osallistuu koulun liikuntatapahtumien (taukojumpat, aamunavaukset, liikuntapäivät) suunnitteluun ja toteutukseen. Kurssin sisältö päätetään yhdessä opiskelijoiden kanssa.)*
- **Tietotekniikka uusi kurssi:** *Kyberturvallisuus* AT8 (Kurssilla tutustutaan kyberturvallisuuteen sekä henkilökohtaisesta, että maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Opitaan ymmärtämään ja tunnistamaan kyberhyökkäyksiä ja tutustutaan kyberpuolustukseen. Perehdytään omaan digitaaliseen jalanjälkeen, siitä aiheutuviin riskeihin, sekä niiden hallintaan.) (AT8 Tietotekniikan projektikurssi poistuu)
- **Oppiainerajat ylittävät kurssit (OY-kurssit). Uudet kurssit merkitty tähdellä***
    - OY1 *Antiikki-kurssi* (ent. ANT1)
    - OY2 *Mielenkiintoiset molekyylit* (ent. MIMO1)
    - OY3 *USA! USA! USA! (ent. USA1)*
    - OY4 **Holokaust-kurssi ja opintomatka Puolaan** (Kurssilla tutustutaan juutalaisten kansanmurhaan kaunokirjallisuuden ja uskonto- tai yhteiskuntatieteiden näkökulmista).
    - OY5 **Matemaattinen fysiikka** (Matemaattisen analyysin ja vektorilaskennan soveltamista sekä fysiikan ilmiöiden mallintamista)
    - OY6 **Rytmi ja liike** (Liikunnan, musiikin ja tanssin yhteisellä kurssilla perehdytään musiikin elementeistä erityisesti rytmiikkaan kehollisesta näkökulmasta)

- **Musiikki, kaksi uutta kurssia:**
    - MUA1 *Musiikki ammattina* (Työelämälähtöisellä kurssilla tutustutaan musiikkialaan ja sen eri ammatteihin. Kurssilla opitaan mitä levy-yhtiö, kustantaja, keikkamyyjä, muusikko, tuottaja, biisinkirjoittaja, agentti tai musiikkiteatterin ammattilainen tekevät ja miten musiikkibisnes toimii.)
    - ÄVT1 *Ääni- ja videotekniikka.* (Kurssilla tehdään livemusiikkivideoita erilaisille kokoonpanoille ja opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan livemusiikkivideo käyttäen monipuolisesti erilaisia ääni- ja kuvaustekniikan mahdollisuuksia. Kurssin lopuksi äänitykset miksataan ja videot editoidaan valmiiksi.)

- **Uusi: Tanssi yleislukiossa:** Yleislukion tanssikurssit ovat avoimen tason tanssikursseja, joita voivat valita kaikki lukion opiskelijat. Aikaisempaa tanssitaustaa ei edellytetä.

Yleislukion tanssikursseista annetaan suoritusmerkintä. Ensin on suoritettava TAK1, jonka jälkeen voi valita kursseja vapaassa järjestyksessä:

- TAK1-3 *Tanssia kaikille*
- TAK4 *Katutanssi*
- TAK5 *Nykytanssi*
- TAK6 *Jazz/showtanssi*
- TAK8 *Tanssiproduktio*
- TALD7 *Tanssin lukiodiplomi*

- **Median koko ops on uudistunut** (*tähdellä on merkitty uudet tai muutetut kurssit. Liitteenä alla kurssien sisällöt. Medialinjan opiskelijat ovat medialinjalle päästyään sitoutuneet suorittamaan median kursseja seuraavasti: MED1, MED2, MED3, JOU1, TEL1 ja RAD1. Näiden lisäksi opiskelija valitsee vähintään kaksi jatkokurssia journalismi-, radio- tai televisiotyötä):

Peruskurssit

Med 1 *Median perustee*t
Med2 *Mediailmaisu*
Med3 **Valotekniikka* (**uutena ns. pakollisena medialinjalla)*

Journalismi

Jou1 **Journalismin perusteet (* entinen Lehtityö, nyt laajempi)*
Jou2 **Kuvallinen viestintä journalismissa**
Jou3 **Journalismi ammattina**
Jou4 **Journalismi kansainvälisesti**

Radiomedia

Rad1 *Radiotyön perusteet*
Rad2 *Radioilmaisu*
Rad3 *Radiolähetys suorana*
Rad4 **Urheiluselostus**

Elokuva- ja televisiotyö

Tel1 *Liikkuvan kuvan perusteet*
Tel2 *Televisiolähetys*
Tel3 *Elokuvaproduktio*
Tel4 **Kansainvälinen elokuvatuotanto**

Lukiodiplomi

MeLD5 *Median lukiodiplomi*

LIITE

Median uudistetun opsin kurssien sisällöt:

1. Median peruskurssi (MED1)

Kurssilla perehdytään median rakenteeseen, toimintaan ja lainsäädäntöön sekä median sisällöllisiin ja ilmaisullisiin erityispiirteisiin. Käsitellään journalismin peruskysymyksiä, median yhteiskunnallista ja kulttuurista vaikuttavuutta. Tehdään harjoituksia eri medioista mediakritiikin keinoin ja välinein.

2. Mediailmaisu (MED2)

Perehdytään sekä sanallisen että sanattoman viestinnän tekniikoihin ja niiden tulkitsemiseen. Opetellaan haastattelutekniikkaa ja esiintymisen taitoja puhe- ja improvisaatioharjoitusten avulla. Tehtävät syventävät ryhmän yhteenkuuluvuutta ja vapauttavat luovaa energiaa.

3. Valotekniikka (MED3)

Opiskellaan esiintymis-, elokuva-,televisio ja teatterivalotekniikkaa. Perehdytään valo-opin perusteisiin ja laitteistoihin sekä turvallisuuteen. Opiskellaan myös valosuunnittelua ja tapahtumien valojen rakentamiseen. Opiskelija osallistuu käytännön produktion toteuttamiseen kurssin aikana.

4. Radiotyö 1 (RAD1)
Opiskellaan äänenkäsittelyn perusteet. Kurssilla tutustutaan digitaaliseen tallennukseen, mikrofonin käyttöön ja äänen editointiin. Tutkitaan erilaisia radio- ohjelmia ja tehdään harjoitustöitä.
5. Radiotyö 2 (RAD2)
Opiskellaan radio-ohjelman teon peruskysymyksiä, ohjelmapolitiikkaa ja radioilmaisua. Tutustutaan jutun taustamateriaalin hankintaan, ohjelmasuunnitelman tekoon, haastatteluun, äänimateriaalin käyttöön, kielenkäyttöön sekä ohjelman editointiin. Tehdään harjoitustöitä ja tutustutaan lähetys- ja jakelutekniikkaan.
.
6. Radiotyö 3 (RAD3)
Radiotyön kurssiin liittyvä harjoittelu, jonka aikana kukin opiskelija tekee erityyppisiä radiojuttuja, jotka kaikki kritikoidaan, arvioidaan ja muokataan lähetyskuntoon. Ohjelmat julkaistaan joko koulun omassa radiossa, nettiradiossa tai paikallisradiossa.

7. Urheiluselostus 4 (RAD4)
Urheiluselostuskurssilla tehdään selostusharjoituksia videoituihin urheilusuorituksiin, palautetaan mieleen kielen tehokeinoja, koskettavaa sanastoa ja esitellään ryhmälle uutta urheilukirjallisuutta. Live-pelien selostaminen liikuntatunneilta on pakollinen osa suoritusta.
.
8. Televisiotyö ja elokuva 1 (TEL1)
Kurssilla harjoitellaan digitaalisen videokameran käyttöä, videon editointia sekä kuvaviestinnän perusteita. Tutustutaan televisio-ohjelman ja elokuvanteon peruskysymyksiin. Erilaisten käsikirjoitusten laadintaa sekä harjoitustöitä.

9. Televisiotyö 2 (TEL2)
Opetellaan televisio-ohjelman suunnittelua. Opetellaan aineiston hankintaa, kuvausta, editointia. Musiikin, tehosteiden ja lavastuksen suunnittelua. Kurssilla perehdytään suoran televisiolähetyksen toteuttamiseen. Laaditaan harjoitustöitä koulun sisäiseen tv- järjestelmään.

10. Televisiotyö ja elokuva 3 (TEL3)
Kurssilla perehdytään televisio-ohjelman tai elokuvan tekemisen prosessiin toteuttamalla sellainen ryhmätyönä. Kurssi vastaa vuosittaisen abivideon tuottamisesta ja toteuttamisesta.

11. Kansainvälinen elokuvatuotanto 4 (TEL4)
Kurssilla osallistutaan elokuvan tekemisen prosessiin kansainvälisessä toimintaympäristössä. Opitaan lisää elokuvan teosta ja roolituksesta sekä toimimaan kansainvälisissä ryhmissä. Mahdollista on myös päästä kansainväliselle lasten ja nuorten elokuvafestivaaleille osallistumaan työpajoihin tai tuomariksi

12. Journalismin perusteet (JOU1)
Kurssilla perehdytään journalismin piirteisiin mediateksteissä. Tutustutaan mediaopiskelijan rooliin sekä uuden tiedon tuottajana että yhteiskunnallisena keskustelijana. Kurssin aikana kehitetään omaa mediajuttujen tekemisen prosessia: ideointitekniikkaa, tiedonhankinnan menetelmiä, sisällön tuottamisen taitoja sekä tekstien viimeistely- ja editointitaitoja.

13. Kuvajournalismi (JOU2)
Perehdytään verkkojulkaisemiseen ilmiönä ja harjoitellaan jutun tekoa verkkoon. Kurssin aikana tuotetaan oma verkkolehti, jonka päivittämisestä voidaan tarvittaessa sopia. Verkkoviestinnän ominaispiirteen, vuorovaikutteisuus, välineen keveys ja matala kustannustaso ovat tarkastelun kohteena.

14. Journalismi ammattina (JOU3)
Kurssin tavoite on syventää journalistisen kirjoittamisen tietoja ja taitoja. Kurssilla tutustutaan tutkivaan journalismiin ja syvennetään JOU1 ja JOU2 -kursseilla saatuja taitoja. Perehdytään journalismin etiikkaan sekä median sisältöratkaisuihin vaikuttaviin tekijöihin. Kurssin erityinen fokus on kirjoittamisessa. Opitaan elävöittämään faktatekstiä erilaisilla kielen keinoilla.

15. Journalismi kansainvälisenä yhteistyönä (JOU4)
Harjoitetaan journalismin taitoja kansainvälisenä yhteistyönä muiden aiheesta kiinnostuneiden koulujen kanssa. Opitaan eri yhteiskuntien näkökulmia median tuottamiseen ja sen ilmiöihin. Opitaan toimimaan kansainvälisissä ryhmissä ja kehitetään myös kieli- sekä verkostoitumistaitoja.

Sotungin etälukion opetussuunnitelma

Nimi	**Sotungin etälukion opetussuunnitelma**
Kunta	**Vantaa**
Koulu	**Sotungin lukion aikuislinja (Sotungin etälukio)**
Hyväksymispäivämäärä	

SOTUNGIN ETÄLUKION OPETUSSUUNNITELMA 1.8.2016 alkaen

Sisällys

1. LUKION TOIMINTA-AJATUS JA ARVOPAINOTUKSET 5

1.1. Toiminta-ajatus 5
1.2. Arvopainotukset 5

2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN 7

2.1. Oppimiskäsitys 7

2.2 Toimintakulttuuri 8
2.2.1 Sotungin etälukion oman toiminnan arviointi ja jatkuva kehittäminen 10
2.3 Aihekokonaisuudet 10
2.4 Yhteistyö16
2.4.1. Kodin ja koulun välinen yhteistyö 16
2.4.2. Yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa 16
2.5 Opiskeluympäristöt ja -menetelmät 16
2.6 Sotungin etälukion TVT-suunnitelma 18
2.7 Opintojen rakenne 19
2.8 Tuntijako21
2.9 Lukion kieliohjelma 23
2.10 Itsenäinen suoritus 23

3. OPISKELIJAN OHJAUS JA OPPIMISEN TUKI 23

3.1 Ohjaus 23
3.2 Sotungin etälukion ohjaussuunnitelma 25
3.2.1 Ohjauksen tavoitteet ja arviointi 25
3.2.2 Ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa 25
3.2.3 Ohjauksen yhteistyön järjestäminen 25
3.2.4 Ohjaukseen osallistuvien tehtävät ja työnjako 26
3.3 Oppimisen ja opiskelun tuki 26
3.3.1 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä 28

4. ARVIOINTI 29

4.1 Arvioinnin tavoitteet 29
4.2 Kurssisuorituksen arviointi 30
4.2.1 Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät 31
4.2.2 Itsenäisesti suoritettu kurssi 31
4.2.3 Suullisen kielitaidon kurssien arviointi 32
4.2.4 Opinnoissa edistyminen 33
4.2.5 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen 33
4.3 Oppiaineen oppimäärän arviointi 36

4.4 Lukion oppimäärän suoritus aikuisten lukiokoulutuksessa 37
4.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot 38

5. OPPIAINEIDEN YLEISET TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT 41

5.1 Äidinkieli ja kirjallisuus 41
5.1.1 Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä 42
5.1.2 Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä 49
5.2 Toinen kotimainen kieli 58
5.2.1 Ruotsi 58
5.3 Vieraat kielet 65
5.3.1 Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä 68
5.3.2 Vieraat kielet, B3-oppimäärä 73
5.4 Matematiikka 83
5.4.1 Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus 84
5.4.2 Matematiikan pitkä oppimäärä 85
5.4.3 Matematiikan lyhyt oppimäärä 92
5.5 Biologia 96
5.6 Maantiede 104
5.7 Fysiikka 111
5.8 Kemia 116
5.9 Filosofia 121
5.10 Psykologia 125
5.11 Historia 130
5.12 Yhteiskuntaoppi 138
5.13 Uskonto 144
5.13.1 Evankelis-luterilainen uskonto 145
5.13.2 Ortodoksinen uskonto 148
5.15.3 Katolinen uskonto 152
5.15.4 Islam 154
5.14 Elämänkatsomustieto 155
5.15 Teemaopinnot 161
5.16 Muut lukion tehtävään kuuluvat kurssit 162
5.16.1 Terveystieto 162
5.16.2 Kuvataide 166
5.16.3 Tietotekniikka 169
5.16.4 Bisnes 171
5.16.5 Yrittäjyys 172
5.16.6 Lukiopaja 172

1. LUKION TOIMINTA-AJATUS JA ARVOPAINOTUKSET

1.1. Toiminta-ajatus

Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja menestyksekkäästi. Lukioaikanaan opiskelija kartuttaa ja syventää olennaista ihmistä, kulttuureja, luontoa ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Opetus harjaannuttaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Aikuisten lukiokoulutuksella on opetus- ja sivistystehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Aikuisten lukiokoulutus lisää opiskelijan työelämässä menestymisen yleisiä edellytyksiä sekä kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan.

Aikuisten lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Aikuisten lukiokulutuksessa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella ja muilla näytöillä. Aikuisten lukiokoulutus ehkäisee syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuuden jatkaa tai aloittaa lukio-opintoja aikuisena. Koulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan sekä oppimaan oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukio on verkossa toimiva Sotungin lukion aikuislinja, jossa voi suorittaa

-aikuislukion oppimäärän
-yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän
-yksittäisiä lukiokursseja
-muita lukion tehtävään kuuluvia yleissivistäviä aineita tai aihekokonaisuuksia
-ylioppilastutkinnon tai sen osan.

1.2. Arvopainotukset

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu suomalaiselle sivistysperinteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden

hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Aikuisten lukiokoulutuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Opetus pohjautuu YK:n ihmisoikeuksien julistukseen ja keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista.

Aikuisten lukiokoulutus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa. Opetus on opiskelijoita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden suunnassa.

Jokainen aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus- ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä harjaantua yhteistyöhön. Oppilaitoksessa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.
Arvoperusta toteutuu toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukion arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Vantaan kaupungin arvot arvot näkyvät Vantaalla ja Sotungin etälukiossa muun muassa seuraavin tavoin:

Avoimuus

Avoimuus tarkoittaa päätöksentekomme ja koko toimintakulttuurimme läpinäkyvyyttä. Kuuntelemme ja jaamme tietoa. Olemme kansainvälinen kaupunki. Sitoudumme keskusteluun ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Rohkeus
Rohkeus on uskallusta nousta tulevaisuuden suunnannäyttäjäksi. Pidämme yllä kokeilemisen kulttuuria, jossa toimimme ennakkoluulottomasti ja haastamme totutut tavat. Etsimme ratkaisuja ja käymme vuoropuhelua yli rajojen.

Vastuullisuus
Vastuullisuus tarkoittaa hyvän elämän turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset näkökulmat.

Yhteisöllisyys
Yhteisöllisyys on osallisuutta, luottamuksen ja yhteishengen luomista sekä sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin. Olemme hyvä kumppani asukkaille, yrityksille ja yhteisöille.

Sotungin etälukion toiminnan arvoperustana ovat lisäksi ennakkoluulottomuus, oikeudenmukaisuus ja uudistumiskykyisyys. Opiskelun ja oppimisen tavoitteena on itseohjautuvuuden, vastuullisuuden ja osaavuuden kehittyminen siten, että Sotungin etälukiosta valmistuneella opiskelijalla on taitoja osallistua rohkeasti ja innovatiivisesti suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen yhteisön toimintaan.

2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1. OPPIMISKÄSITYS

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta, tavoitteellisesta ja itseohjautuvasta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä informaatiota, rakentaa uutta tietoa ja syventää siten osaamistaan aikaisempien kokemustensa ja tietojensa pohjalta. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Lukio-opinnoissa opiskelijoita ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Oppimisprosesseistaan tietoiset opiskelijat osaavat arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan. Näin kehittyvät myös elinikäisen oppimisen edellyttämät taidot. Opintoihin liittyvät onnistumiset ja muut myönteiset kokemukset edistävät oppimista ja innostavat osaamisen kehittämiseen.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukion opetussuunnitelma pohjautuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Opiskelija käsittelee ja tulkitsee tietoa vuorovaikutuksessa opettajan, ympäristön ja mahdollisuuksien mukaan muiden opiskelijoiden kanssa. Aikuisopiskelijoilla aiemmin opitut asiat ja elämänkatsomus vaikuttavat oppimiseen. Sotungin etälukiossa opiskellaan verkossa ja hyödynnetään digitaalisia sovelluksia. Digitaaliset opetusmenetelmät mahdollistavat yksilöllistämisen ja syvemmän oppiaiheisiin perehtymisen.

2.2 Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta oppilaitoksen tehtävästä. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukiokoulutus on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella aikuisten lukiokoulutusta järjestävällä oppilaitoksella on omanlaisensa toimintakulttuuri. Opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Opetussuunnitelman perusteet korostavat toimintakulttuuria, joka edistää kestävää hyvinvointia ja osallisuutta sekä on avoin monimuotoiselle vuorovaikutukselle ja maailmassa tapahtuville muutoksille. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä oppilaitoksen koko henkilöstön, opiskelijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen perusedellytys on avoin ja vuorovaikutteinen sekä keskinäistä arvostusta ja luottamusta rakentava keskustelukulttuuri. Opetussuunnitelman perusteiden lähtökohtana ovat seuraavat toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat teemat.

Oppiva yhteisö
Aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos toimii oppivana yhteisönä, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista, kannustaa keskinäiseen vuorovaikutukseen ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Oppivan yhteisön rakentuminen edellyttää dialogisuutta ja pedagogista johtajuutta. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Jaksojen temaattinen toteutus voi luoda edellytyksiä opetuksen eheyttämiselle. Oppilaitoksen toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijoiden omaa toimijuutta ja vastuun ottamista omasta oppimisesta. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa oppimaan oppimiselle ja muille tulevaisuuden taidoille. Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden sekä työ- ja yrityselämän kanssa. Digitalisaatio tuo lisämahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijoita ohjataan toimimaan myös verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys
Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijoiden kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Koulutuksen järjestäjä edistää kaikkien opiskelijoiden osallisuutta luomalla heille monipuolisia mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen päätöksentekoon ja toimintatapojen kehittämiseen. Opiskelijoita rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Opiskelijoita kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan kautta. Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa sekä hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta että tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisten toimintatapojen merkitys korostuu aikuisten lukiokoulutuksen aloitusvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus
Oppivassa yhteisössä edistetään kestävää elämäntapaa ja hyvän tulevaisuuden edellytyksiä. Opiskelijoita rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus on oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijoilla on mahdollisuus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea ottaen huomioon heidän moninaisuutensa ja erityistarpeensa. Toiminnassa edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia eikä syrjintää hyväksytä vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan. Opiskelijoita kannustetaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään sekä liikunnalliseen elämäntapaan.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus
Aikuisten lukiokoulutusta järjestävässä oppilaitoksessa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Oppivassa yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan integroitumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Kielitietoisessa oppilaitoksessa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielistä, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Jokainen opettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja. Vieraskielisten opiskelijoiden kotoutumista tuetaan vahvistamalla opetuskielen hallintaa osana kaikkien oppiaineiden opetusta ja oppilaitoksen muuta toimintaa.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukion toimintakulttuuri tukee itseohjautuvaa opiskelua. Opiskelun

järjestelyissä hyödynnetään monipuolisia oppimateriaaleja. Sotungin etälukion opiskelujärjestelyt mahdollistavat joustavan, yksilöllisen ja vuorovaikutusta edistävän henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman. Jokainen opettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja ja kielitietoinen opettaminen on osa etälukion toimintakulttuuria.

Opiskelija saa opintojensa aikana tukea, ohjausta ja palautetta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä oppilaitoksen koko henkilöstön, opiskelijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Opiskelijoita kannustetaan ilmaisemaan mielipiteensä ja osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen. Opiskelijat vastaavat säännöllisesti palautekyselyihin ja näiden vastausten perusteella kehitetään etälukion toimintaa ja opetusjärjestelyjä. Opiskelijoilla on mahdollisuus antaa palautetta jatkuvasti opetuksesta, opetusjärjestelyistä ja etälukion toiminnasta koko opintojensa ajan. Yhteisöllisyyttä ja asioihin vaikuttamismahdollisuuksia edistetään myös koeviikoilla järjestettävillä iltatapahtumilla, joissa etälukion henkilöstöä on tavattavissa ennen kokeiden alkamista.

2.2.1 Sotungin etälukion oman toiminnan arviointi ja jatkuva kehittäminen

Vantaan lukioissa toiminnan tavoitteet kirjataan lukioiden yhteiseen tuloskorttiin, Sotungin lukion ja etälukion omaan tuloskorttiin sekä etälukion lukuvuosisuunnitelmaan. Henkilöstön erilaisissa kokouksissa ja kehittämispäivissä arvioidaan ja kehitetään toimintaa jatkuvasti. Lisäksi tavoitteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosittain erilaisilla opiskelijoille ja henkilöstölle tehdyillä kyselyillä ja saadun palautteen pohjalta toimintaa kehitetään edelleen.

Sotungin lukiossa tehdään erilaisia kyselyjä, kuten Kouluterveyskysely, Kunta 10-tutkimus, opiskeluympäristön terveellisyys- ja turvallisuuskartoitus, pääkaupunkiseudun palvelukykytutkimus. Etälukion toiminnassa otetaan näiden kyselyjen tulokset huomioon soveltuvin osin.

Etälukion opetussuunnitelma tarkistetaan ja päivitetään lukuvuosittain.

2.3 Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä koulutus- ja sivistyshaasteita. Samalla ne ovat ajankohtaisia arvokannanottoja. Käytännössä aihekokonaisuudet ovat oppiainerajat ylittäviä teemoja ja laaja-alaisia osaamisalueita. Aihekokonaisuudet on otettu huomioon perusteiden oppiainekohtaisissa osuuksissa sekä toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavissa teemoissa.

Kaikkien aihekokonaisuuksien yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä
- ymmärtää asioiden välisiä yhteyksiä, vuorovaikutussuhteita ja keskinäisriippuvuuksia sekä osaa jäsentää laaja-alaisia kokonaisuuksia tiedon- ja taidonalat ylittävästi ja yhdistävästi
- saa mahdollisuuksia osaamisen jakamiseen, vertaisoppimiseen, ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen sekä luovaan ongelmanratkaisuun ja

ajatteluun
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista sekä rohkaistuu toimimaan hyvän tulevaisuuden puolesta.

Kaikille lukioille yhteisiä aihekokonaisuuksia ovat
- aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat
- teknologia ja yhteiskunta.

Aihekokonaisuudet otetaan huomioon kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja lukion toimintakulttuurissa. Teemaopintojen sisältöjä voidaan valita aihekokonaisuuksista. Vapaaehtoistyö, työharjoittelu tai jokin muu lukion ulkopuolinen toiminta voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä

Aihekokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden tahtoa ja taitoa toimia aktiivisina kansalaisina sekä lisätä heidän työn, työelämän ja yrittäjyyden tuntemustaan. Aihekokonaisuus antaa opiskelijoille oppimiskokemuksia, jotka kannustavat aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ja tietoperustaiseen kriittisyyteen. Osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat aihekokonaisuuden keskeistä sisältöä.

Tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää kansalaisyhteiskunnan, yritysten ja julkisen vallan toimintaperiaatteita, analysoi yhteiskunnallisia kysymyksiä ja laajentaa työelämän tuntemustaan
- ymmärtää työelämän ja yrittäjyyden lähtökohtia sekä perehtyy yrittäjyyden ja työn tekemisen eri muotoihin, talouden toimintaperiaatteisiin ja tulevaisuuden näkymiin
- saa kokemuksia toimijuudesta kansalaisyhteiskunnassa sekä työ- ja yrityselämässä sekä löytää omia kiinnostuksen kohteita, toimintatapoja ja -kanavia
- kehittää ja käyttää kansalaisyhteiskunnan sekä työelämän edellyttämiä taitojaan, kuten kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaitoja
- osaa käyttää sananvapauttaan sekä analysoida ajankohtaisten esimerkkien valossa vastuullisen sananvapauden rajoja
- harjaantuu suunnittelemaan omaa toimintaansa, oppii ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä ottamaan kohtuullisia riskejä ja kestämään myös epäonnistumista ja pettymyksiä
- rohkaistuu ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä
- tunnistaa omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä osaa tehdä opintoihin ja työhön liittyvät valintansa harkiten.

Aihekokonaisuuden toteuttamista tukevia opiskeluympäristöjä kehitetään yhteistyössä opiskelijoiden sekä muiden toimijoiden, kuten erilaisten järjestöjen ja yritysten kanssa. Lähidemokratia, media sekä erilaiset toimintaryhmät tarjoavat väyliä aktiiviseen kansalaisuuteen. Elinkeino- ja työelämän sekä yrittäjyyden tuntemusta opiskelijat syventävät hyödyntämällä omia työkokemuksiaan, vertaisoppimista ja erilaisia tietolähteitä. Harjoitusyritystoiminta sekä yritysten, korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa tehtävät yhteiset projektit voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Aihekokonaisuuden tavoitteena on luoda yleiskuva hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavista psyykkisistä, sosiaalisista, fyysisistä, yhteiskunnallisista ja kulttuurisista tekijöistä. Elämänhallinnan taidot ja itsetuntemus sekä terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävät tiedot, taidot, asenteet, arvot ja tahto ovat aihekokonaisuuden keskeisiä sisältöjä. Aihekokonaisuudella edistetään liikunnallisen elämäntavan omaksumista, vahvistetaan mielenterveyden suojatekijöitä ja opitaan tunnistamaan mahdollisia riskitekijöitä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvata psyykkistä, sosiaalista, fyysistä ja kulttuurista hyvinvointia ymmärtäen inhimillistä moninaisuutta sekä ihmisten erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita
- ymmärtää omaan, lukioyhteisön ja yhteiskunnan hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa pohtia, miten niiden ylläpitämiseen voi osallistua
- tunnistaa hyvinvointia heikentäviä tekijöitä, kuten kiusaamisen, häirinnän, rasismin ja yhteisön ulkopuolelle jättämisen, sekä osaa puolustaa itseään ja muita näiltä
- osaa käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin
- osaa toimia ongelma- ja poikkeustilanteissa sekä tarvittaessa hakeutua ja ohjata toisia hakeutumaan palvelujärjestelmän tarjoaman avun piiriin
- osaa toimia oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi opiskeluyhteisöissä, omissa verkostoissaan ja yhteiskunnallisesti
- tuntee hyvinvoinnin ja turvallisuuden yhteiskunnallisia edistämiskeinoja sekä osaa kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Aihekokonaisuus on osa lukion hyvinvointia ja turvallisuutta ylläpitävää toimintakulttuuria, jossa yhteisöllisyys ja keskinäinen huolenpito korostuvat. Hyvinvointi- ja turvallisuusnäkökulmat liittyvät myös opiskelijakunnan toimintaan sekä kodin ja oppilaitoksen yhteistyöhön alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden osalta. Aihekokonaisuuden toteuttamiseksi lukio voi tehdä yhteistyötä nuoriso-, liikunta-, kulttuuri- ja sosiaalitoimen sekä poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa.

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu

Aihekokonaisuuden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita kestävään elämäntapaan ja

toimintaan kestävän kehityksen puolesta. Kestävän kehityksen päämääränä on turvata nykyiselle ja tuleville sukupolville hyvän elämän mahdollisuudet paikallisesti, alueellisesti ja globaalisti. Lähtökohtana on ihmisen toiminnan sopeuttaminen luonnonympäristöjen kantokykyyn ja luonnonvarojen rajallisuuteen sekä ekosysteemipalveluiden toimivuudesta huolehtiminen. Pyrkimyksenä on, että opiskelijat kehittyvät vastuullisina toimijoina, joilla on taito ja tahto toimia kestävän tulevaisuuden puolesta omassa elämässään.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee perusasiat kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta sekä sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä ymmärtää, että vasta niiden yhteensovittaminen tekee elämäntavasta kestävän
- osaa analysoida ja arvottaa luonnonympäristöissä, rakennetuissa ympäristöissä ja sosiaalisissa ympäristöissä tapahtuvia muutoksia sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta
- tuntee ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen vaikuttavia tekijöitä sekä tiedostaa niiden merkityksen ympäristölle ja ihmisen toiminnalle
- osaa analysoida globalisoitumista ja sen vaikutuksia kestävään elämäntapaan paikallisesti ja maailmanlaajuisesti sekä tuntee keinoja köyhyyden ja eriarvoisuuden lievittämiseksi
- osaa analysoida kestävän elämäntavan, tuotanto- ja kulutustapojen sekä poliittisten päätösten välisiä yhteyksiä
- osaa noudattaa luontoperustastaan ja kulttuuriperinnöstään ylisukupolvisesti huolehtivaa elämäntapaa
- osaa tehdä yhteistyötä eri tahojen kanssa edistääkseen yhteisvastuullisesti kestävää ja oikeudenmukaista kehitystä.

Aihekokonaisuuden toteuttamisessa luodaan yleiskuva muutostarpeista ja niiden mittavuudesta sekä tuodaan esiin jo tehtyjä korjauksia ja muutosmahdollisuuksia. Kehittyäkseen kestävän kehityksen aktiivisena edistäjänä opiskelija tarvitsee kokemuksia siitä, että hänen omilla valinnoillaan ja teoillaan on merkitystä. Globaalin vastuun näkökulman sisällyttäminen lukion toimintaan edistää kestävän elämäntavan oppimista.

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys

Aihekokonaisuuden tavoitteena on kartuttaa opiskelijoiden kulttuurien tuntemusta ja monikielisyyttä, antaa aineksia kulttuuri-identiteettien rakentamiseen sekä vahvistaa heidän toimijuuttaan kulttuurisesti moninaisissa toimintaympäristöissä. Aihekokonaisuuden keskeisenä lähtökohtana on opiskelijoiden oma kokemusmaailma, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia tutkia, mistä osallisuus ja toimintakykyisyys muodostuvat kulttuurisesti moninaistuvassa yhteiskunnassa, kansainvälistyneessä työelämässä ja monitulkintaisessa, keskinäisriippuvuuksien muovaamassa maailmassa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ihmisoikeuksia ja osaa pohtia niiden edistämistä kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninaisissa yhteisöissä sekä osaa arvioida, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä
- osaa reflektoida kulttuuriperintöjä, arvoja, taloudellisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa, suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmassa
- vahvistaa myönteisiä kulttuuri-identiteettejään ja kulttuurien tuntemustaan sekä oppii näkemään asioita toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin ja harjaantuu toimimaan kulttuuritulkkina
- ymmärtää, miten aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö ovat muodostuneet sekä mikä voi olla hänen ja hänen yhteisöjensä tehtävä kulttuuriperinnön vaalimisessa ja uusintamisessa
- vahvistaa kielitietoisuuttaan, monikielisyyttään ja monilukutaitoaan
- osaa toimia kulttuurisesti moninaisissa verkostoissa ja toimintaympäristöissä pyrkien keskinäiseen kunnioitukseen ja aitoon vuorovaikutukseen
- saa tilaisuuksia harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen osaamistaan tehden luovaa, monenkeskistä yhteistyötä hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Aihekokonaisuuden teemoja käsitellään mahdollisuuksien mukaan autenttisissa ja monikielisissä opiskeluympäristöissä. Opiskeluympäristöjen rakentamisessa aikuisten lukiokoulutusta tarjoava oppilaitos voi hyödyntää kansainvälisen toiminnan verkostojaan ja kotikansainvälisyyden keinovalikoimia. Yhteistyötä tehdään eri toimijoiden kanssa. Toimintakulttuuria kehitettäessä kiinnitetään huomiota lukioon kieli- ja kulttuuriympäristönä sekä hyvien tapojen edistämiseen. Lukion traditiot, juhlat ja muut tapahtumat voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Monilukutaito ja mediat

Aihekokonaisuus syventää opiskelijoiden ymmärrystä monilukutaidosta ja medioista sekä niiden keskeisestä asemasta ja merkityksestä ihmisenä kasvamiselle ja kulttuurille. Monilukutaidolla tarkoitetaan taitoja tulkita, tuottaa ja arvottaa tekstejä eri muodoissa ja konteksteissa. Medialukutaito on osa monilukutaitoa. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen tai kinesteettisten symbolijärjestelmien tai niiden yhdistelmien muodostamia kokonaisuuksia. Monilukutaito tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä sekä syventää kriittistä lukutaitoa ja kielitietoisuutta. Erilaiset lukutaidot kehittyvät kaikessa opetuksessa ja kaikissa oppiaineissa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja kehittää monilukutaitoaan, erityisesti monimuotoisten tekstien tulkintaa, tuottamista ja arvottamista
- syventää käsitystään eri tieteen- ja taiteenalojen kielten merkityksestä opiskelussa ja työelämässä
- harjaantuu hakemaan, valitsemaan, käyttämään ja jakamaan monenlaisia tekstiaineistoja tiedonhankinnassa ja opiskelussa
- syventää vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitojaan kehittämällä yhteisen mediatuottamisen osaamistaan yhdessä muiden kanssa eri viestintäympäristöissä ja eri välinein

- harjaantuu mediakriittisyyteen perehtymällä medioiden toimintaan vaikuttaviin yhteiskunnallisiin, taloudellisiin ja kulttuurisiin tekijöihin
- tuntee tekijänoikeuksia ja sananvapautta koskevia keskeisiä normeja sekä osaa analysoida medioihin liittyviä eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä
- osaa käyttää monilukutaitoa ja medioita itseilmaisussa ja vuorovaikutuksessa sekä toimia vastuullisesti sisällön tuottajana, käyttäjänä ja jakajana.

Opiskelijoiden monilukutaidon kehittymistä tukee oppiaineiden välinen yhteistyö, opiskelu monipuolisissa opiskeluympäristöissä, opiskelijoiden omien ideoiden ja toimintaympäristöjen hyödyntäminen sekä yhteistyö esimerkiksi medioiden, kirjastojen sekä tutkimus- ja kulttuurilaitosten kanssa. Opiskelijat oppivat erilaisia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä mediassa toimimisen tapoja esimerkiksi osallistumalla mediamateriaalin laatimiseen. Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavan oppilaitoksen tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelmassa otetaan huomioon aihekokonaisuuden toteutustavat.

Teknologia ja yhteiskunta

Aihekokonaisuuden tavoitteena on syventää opiskelijan ymmärrystä teknologisen ja yhteiskunnallisen kehityksen vuorovaikutteisuudesta. Teknologian avulla ihminen rakentaa maailmaa tarpeidensa pohjalta uusia ratkaisuja etsien ja luoden. Teknologisten ratkaisujen perustana on tietämys luonnonlaeista ja ilmiöistä. Luovuus ja ongelmanratkaisu, tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus sekä kestävä tulevaisuus ovat näkökulmia teknologian kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologian kehityksen keskeisiä sisältöjä ovat elämäntapojen, toimintaympäristön ja yhteiskunnan muuttuminen. Aihekokonaisuutta voidaan lähestyä historiallisista, ajankohtaisista ja tulevaisuuden näkökulmista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- käyttää eri oppiaineiden tietoja ja taitoja arvioidessaan teknologian eri ilmentymiä sekä pohtiessaan teknologisten innovaatioiden vaikutuksia ja teknologian moninaisia kehittämismahdollisuuksia
- ymmärtää ihmisen suhdetta teknologiaan sekä osaa pohtia teknologian osuutta ja merkitystä elämäntapojen muotoutumisessa, yhteiskunnan muutoksissa ja ympäristön tilaan vaikuttavana tekijänä
- ymmärtää tieteen, taiteen ja teknologian kehityksen keskinäistä vuorovaikutusta
- rohkaistuu käyttämään omia mahdollisuuksiaan, luovuuttaan ja ongelmanratkaisutaitojaan hakiessaan ratkaisuja käytännöllisiin ongelmiin sekä oppii suhtautumaan erehdyksiin luovaan prosessiin kuuluvana kokemuksena
- oppii yhteistyön taitoja ja yrittäjyyttä sekä tutustuu teknologisilta ratkaisuiltaan kiinnostaviin yrityksiin ja innovatiivisiin työelämän toimijoihin
- osaa tehdä järkeviä teknologiaa koskevia valintoja kansalaisena ja kuluttajana
- osaa pohtia teknologian, talouden ja politiikan vuorovaikutusta sekä teknologisten vaihtoehtojen vaikutusta työpaikkojen kehitykseen, työn

sisältöön ja työllisyyteen.

Ihmisen suhdetta teknologiaan pohditaan kodin, työelämän ja vapaa-ajanvieton näkökulmista. Teknologisen kehityksen suuntia ja vaihtoehtoja arvioidaan eettisin ja taloudellisin perustein sekä hyvinvointi- ja turvallisuusnäkökulmista. Opiskelijoita kannustetaan ottamaan kantaa teknologian kehittämiseen ja osallistumaan sitä koskevaan päätöksentekoon pitäen esillä pyrkimyksiä kestävään elämäntapaan. Aihekokonaisuuteen liittyviä kysymyksiä konkretisoidaan tutustumalla teknologioiden soveltamiseen eri aloilla. Työskentely digitaalisissa ympäristöissä ja teknologia-alan eri toimijoiden kanssa voi olla osa aihekokonaisuuden toteutusta. Ohjauksella voidaan edistää tasa-arvoa opiskelijoiden valinnoissa.

2.4 Yhteistyö

2.4.1. Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö Sotungin etälukiossa koskee alle 18-vuotiaana etälukio-opinnot aloittaneita opiskelijoita. Alaikäisen opiskelijan opinnot suunnitellaan yhteistyössä opiskelijan ja huoltajien kanssa. Huoltajat saavat tietoa opintojen edistymisestä Wilman kautta. Huoltajien kanssa järjestetään tarpeen vaatiessa palavereja opintojen aikana.

2.4.2. Yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa

Sotungin etälukio tarjoaa Vantaan muiden lukioiden opiskelijoille mahdollisuuden suorittaa yksittäisiä kursseja. Etälukio tiedottaa aktiivisesti muita lukioita tästä mahdollisuudesta.

Sotungin etälukio tekee yhteistyötä ammattiopisto Varian kanssa. Varian opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa kaksoistutkinto tai yksittäisiä kursseja etälukiossa. Etälukio järjestää kurssien lisäksi ohjausta Varian kaksoistutkinto-opiskelijoille.

Sotungin etälukio tekee yhteistyötä Sotungin lukion kanssa jatko-opintoihin ohjaamisessa. Yhteistyömuotoja ovat vierailut korkeakouluissa ja jatko-opintomessuilla.

2.5 Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen ja menetelmien valinnan ja kehittämisen perustana ovat myös opiskelijoiden edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet. Aikuisten lukiokoulutuksen järjestämisessä otetaan huomioon aikuisopiskelun erityispiirteet, joista keskeisin on aikuisopiskelijoiden opiskelulähtökohtien moninaisuus. Opiskeluympäristöjen ja -menetelmien avulla

luodaan mahdollisuuksia joustaviin yksilöllisiin ja yhteisöllisiin opiskelumahdollisuuksiin.

Koska oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa aiemmin hankittuun osaamiseen, käytetään aikuisten lukiokoulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä. Menetelmien valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineissa edellytetty käsitteellinen ja menetelmällinen osaaminen. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua. Menetelmällisillä ratkaisuilla voidaan rakentaa kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista.

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa opetus- ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijoiden aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijoita ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Heitä ohjataan myös käyttämään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Lisäksi opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä heidän kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijoita rohkaistaan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia. Aikuisen kokemukset sekä taito arvioida omaa ajatteluaan ja oppimistaan ovat aikuisten lukiokoulutuksessa erityinen voimavara.

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskelijat toimivat turvallisissa ja terveellisissä opiskeluympäristöissä. Tavoitteena on, että opiskeluympäristöt ovat monipuolisia ja että ne rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja edistävät opiskelumotivaatiota. Opiskeluympäristöjen kehittämisellä tuetaan vuorovaikutusta ja yhdessä oppimista itsenäisen työskentelyn ohella. Opiskeluympäristöjä koskevissa ratkaisuissa otetaan huomioon, että oppimista tapahtuu mitä moninaisimmissa tilanteissa ja paikoissa. Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista.

Opiskeluympäristöjä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia opiskeluympäristöjä hyödynnetään monin tavoin.

Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä eri muodossa esitetyn informaation hankintaan ja arviointiin sekä uuden tiedon tuottamiseen ja jakamiseen. Opiskelijat vastaavat itse henkilökohtaiseen opiskelukäyttöön tarkoitettujen työvälineiden, laitteiden ja materiaalien hankinnasta, ellei koulutuksen järjestäjä niitä tarjoa.

Opiskelijoiden yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja verkko-

opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös etäopiskeluna. Etäopiskeluna suoritettu kurssi koostuu opettajan ohjaamasta itsenäisestä opiskelusta, ja siinä käytetään monipuolisesti tietoverkkoja sekä muuta tieto- ja viestintäteknologiaa. Etäopiskelussa pyritään käyttämään myös yhteisöllisiä työtapoja. Lukiokurssi voidaan järjestää myös monimuoto-opetuksena, jolloin verkossa tapahtuvan etäopetuksen ja -opiskelun lisäksi kurssi sisältää myös lähiopetusta ja ohjausta.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Aikuisten lukiokoulutusta vankilassa tai muussa rikosseuraamuslaitoksessa suoritettaessa lukiokoulutusta säätelevien normien lisäksi otetaan huomioon vankeuslain ja -asetuksen säännökset sekä kansainväliset vankilaopetusta koskevat suositukset. Opetuksessa otetaan huomioon yhdenvertaisuus sekä rikosseuraamuslaitoksessa noudatettava normaalisuusperiaate ja mahdollisuuksien tasa-arvo. Vankilaopetus tukee opiskelijoiden yhteiskuntaan integroitumista. Vankilaopetus edistää vankeuslain (767/205 8. luku 1 §) mukaisia tavoitteita parantaa vankien elämänhallintataitoja sekä ohjaa rikoksettomaan elämään.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukio on verkossa toimiva Sotungin lukion aikuislinja, jossa opiskelu- ja opetusmenetelmät pohjautuvat verkko-oppimiseen ja opettajan ohjaamaan itsenäiseen opiskeluun, jossa käytetään apuna sähköisiä oppimisympäristöjä, tietoverkkoja ja muuta tieto- ja viestintäteknologiaa. Sotungin etälukiossa otetaan huomioon aikuisopiskelijoiden opiskelulähtökohtien moninaisuus ja opiskelumahdollisuuksien joustavuutta lisätään tarjoamalla monipuolisia sähköisiä ja virtuaalisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumuotoja.

Etäopiskelu mahdollistaa opiskelijoiden yksilöllisen etenemisen ja henkilökohtaiset oppimispolut sekä tukee verkko-opiskelutaitojen kehittymistä. Sotungin etälukion opiskelijoilla on myös mahdollisuus osallistua Sotungin lukion kursseille päivisin, mikäli opetusryhmässä on tilaa. Opiskelijat vastaavat itse työvälineiden ja laitteiden hankinnasta.

2.6 Sotungin etälukion TVT-suunnitelma

Etälukio-opetuksen tarkoituksena on valmistaa opiskelijat mahdollisimman hyvin tulevaisuuden haasteisiin. Tulevaisuuden työelämän taidot ja osaamisvaatimukset liittyvät monella alalla tieto- ja viestintätekniikan sujuvaan käyttämiseen. Opetuksen ja oppimisen digitalisaatio sekä sähköiset yo-kokeet edellyttävät uudenlaista pedagogista ajattelua ja ennakkoluulotonta laaja-alaista tiedon käsittelyä.

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytettäessä on olennaista, että opiskelija tulee tietoiseksi omista taidoistaan ja niistä tieto- ja viestintäteknologian osa-alueista, joissa hänellä on vielä parantamisen varaa. Etälukiossa opettajat laativat sellaisia

oppimistehtäviä, joita tekemällä opiskelijoiden on mahdollista saavuttaa mahdollisimman hyvät taidot tieto- ja viestintäteknologian avaintaidoissa.

Tieto- ja viestintäteknologian avaintaidot voidaan luokitella seuraaviin ryhmiin:

- *toimisto-ohjelmistojen osaaminen, kuten tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, esitysgrafiikka ja kuvankäsittely*
- *pilvipalvelujen käyttö*
- *lähdekritiikki, tiedon luotettavuuden arviointi, tehokas hakupalveluiden käyttö*
- *tietoturvan perusteet*
- *sosiaalisen median käyttötaidot*
- *sähköisissä ylioppilaskokeissa vaadittavat taidot*

Etälukion opetus järjestetään verkko-oppimisympäristössä, joten opiskelijat käyttävät tieto- ja viestintätekniikkaa kursseilla opiskellessaan. Edellä mainitut TVT-taidot kehittyvät koko lukion ajan. Oppiaineissa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa monipuolisesti oppiaineisiin soveltuvilla tavoilla.

2.7 Opintojen rakenne

Aikuisten lukiokoulutusta kehitetään osana lukiokoulutusta ja aikuisille suunnattua koulutusta. Opiskelumahdollisuuksien tarjonnan lähtökohtana on, että aikuinen rakentaa osaamistaan elämänkokemukselleen, aikaisemmin oppimilleen tiedoille ja taidoille sekä mahdollisesti rinnakkaisille opinnoille. Opetustarjonnan valinnaisuus ja vaihtoehdot mahdollistavat opiskelun erilaisissa elämäntilanteissa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärä sisältää vähintään 44 kurssia. Aikuisten lukio-opinnot muodostuvat lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen (942/2014, muutettu valtioneuvoston asetuksella 46/2017) mukaisesti pakollisista ja syventävistä kursseista sekä muista lukion tehtävään kuuluvista aineista ja aihekokonaisuuksista. Syventävät kurssit ovat valtakunnallisia syventäviä kursseja, ja niiden lisäksi voi olla koulutuksen järjestäjän päättämiä opetussuunnitelmassa määriteltyjä paikallisia syventäviä kursseja. Paikallisia syventäviä kursseja voi olla myös taito- ja taideaineissa sekä terveystiedossa, jotka ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille säädetyn oppimäärän mukaan (Lukiolaki 629/1998, 7 § 2 mom., muutettu lailla 1499/2016).

Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet valtakunnallisiin kursseihin, joista aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos tarjoaa valtioneuvoston asetuksen (942/2014, muutettu valtioneuvoston asetuksella 46/2017) mukaisen määrän. Luonnontieteellisissä opinnoissa oppilaitos tarjoaa pakollisten kurssien lisäksi viisi valtakunnallista syventävää kurssia. Luonnontieteellisten opintojen pakollisina kursseina opiskelija suorittaa kolmessa oppiaineessa yhden pakollisen kurssin ja yhdessä kaksi pakollista kurssia.

Kurssien suoritusjärjestyksestä päätetään opetussuunnitelmassa.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukiossa tarjotaan valtakunnallisia pakollisia ja syventäviä kursseja. Lisäksi etälukiossa voi opiskella koulukohtaisia syventäviä kursseja ja muita tässä opetussuunnitelmassa mainittuja kursseja.

2.8 Tuntijako

Aikuisille annettavan koulutuksen valtakunnallinen tuntijako (OPS 2015)

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset kurssit	Syventävät valtakunnalliset kurssit
Kieli- ja kommunikaatio-opinnot		
Äidinkieli ja kirjallisuus	5	1
A-kieli	6	2
B-kieli	5	2
Muut kielet		6
Matematiikka		
Yhteinen opintokokonaisuus	1	
pitkä oppimäärä	9	3
lyhyt	5	2
Luonnontieteelliset opinnot	5	5
fysiikka	1—2	
kemia	1—2	
biologia	1—2	
maantiede	1—2	
Humanistisyhteiskunnalliset ja katsomukselliset opinnot	6	7
uskonto/elämänkatsomustieto	1	
historia	2	
yhteiskuntaoppi	2	
filosofia	1	
psykologia		2
Teemaopinnot		1
Muut lukion tehtävään kuuluvat oppiaineet.		
Yhteensä vähintään	44	

Sotungin etälukion tuntijako (OPS 2015)

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset kurssit	Syventävät valtakunnalliset kurssit	Koulukohtaiset syventävät kurssit
Kieli- ja kommunikaatio-opinnot			
Äidinkieli ja kirjallisuus	5		1
A-kieli (englanti)	6	1	1
B-kieli (ruotsi)	5	1	2
Muut kielet:			
espanja		6	
venäjä		4	
saksa		3	
Matematiikka			
Yhteinen opintokokonaisuus	1		
pitkä oppimäärä	9	3	1
lyhyt	5	2	2
Luonnontieteelliset opinnot:	5		
fysiikka	1-2	5	1
kemia	1-2	3	1
biologia	1-2	3	1
maantiede	1-2	2	1
Humanistisyhteiskunnalliset ja katsomukselliset opinnot:	6		
uskonto/elämänkatsomustieto	1	5	
historia	2	4	1
yhteiskuntaoppi	2	2	1
filosofia	1	3	1
psykologia		5	1
Teemaopinnot		1	
Muut lukion tehtävään kuuluvat aineet ja aihekokonaisuudet:			15
terveystieto			4
kuvataide			2
tietotekniikka			3
bisnes			4
yrittäjyys			1
lukiopaja			1
Yhteensä vähintään	44		

Sotungin etälukio

2.9 Lukion kieliohjelma

Sotungin etälukiossa voi A-kielenä opiskella englantia. Toisen kotimaisen kielen (ruotsi) opetus järjestetään B1-oppimäärän mukaan. Lisäksi lukiossa alkavasta B3-kielestä on valittavissa espanjan, venäjän ja saksan kielen kursseja. Suullisen kielitaidon kurssit opiskelija suorittaa joko Sotungin lukiossa, Vantaan aikuislukiossa tai muussa oppilaitoksessa.

2.10 Itsenäinen suoritus

"Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti."
(Lukioasetus 810/1998, 4 § 1 mom.)

"Opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta." (Lukioasetus 810/1998, 4 § 2 mom.)

Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksytty arvosana.
Jos opiskelija opiskelee kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laaja-alaisesti kurssin kokonaisuuden kannalta.

Sotungin etälukio

Etälukiossa kurssin itsenäinen suorittaminen tarkoittaa kurssin suorittamista kurssitarjottimen ulkopuolella. Luvan kurssin suorittamiseksi kurssitarjottimen ulkopuolella antaa opinto-ohjaajan suosituksesta rehtori tai rehtoria etälukioasioissa sijaistava henkilö. Kurssin suorittaminen kurssitarjottimen ulkopuolella tehdään aina opettajan ohjauksessa ja samoilla kurssikriteereillä kuin muutenkin kurssilla.

3. OPISKELIJAN OHJAUS JA OPPIMISEN TUKI

3.1 Ohjaus

Ohjaustoiminta muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon, joka tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden hankkia perustiedot ja -taidot, joiden varassa hänen on mahdollista suunnitella lukio-opintojaan ja jatko-opintojaan sekä pohtia urasuuntautumistaan. Opintoihin liittyvän ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa

opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalle karttuu riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön yhteistä työtä. Ohjauksesta vastaavalla on päävastuu ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa, auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja tukee opiskelijoiden jatko-opintovalmiutta ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus ohjaukseen. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija.

Opiskelijan tulee saada lukio-opintojensa aikana ohjausta opiskelunsa ja valintojensa tueksi. Henkilökohtainen ohjaus sekä pienryhmä- ja vertaisohjaus tukevat opiskelijaa kiinnostusten kartoittamisessa, vahvuuksien tunnistamisessa, urasuunnittelussa sekä valinta- ja ongelmatilanteiden ratkaisemisessa. Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelija voi keskustella lukio-opintoihinsa, urasuunnitteluunsa, jatkokoulutusvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa ja tulevaisuuteensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmissä voidaan keskustella asioista, joissa opiskelija kokee tarvitsevansa vertaistukea.

Ohjaus toteutetaan tavalla, joka vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Tavoitteena on, että opiskelija löytäisi omat yksilölliset, myös elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia. Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämisen kohteensa sekä etsimään tietoa siitä, miten ja mistä hän saa apua mahdollisiin opiskelun haasteisiin. Ohjauksella edistetään opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista sekä tuetaan opiskelijaa elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa sekä koulutukseen, uravalintoihin ja tulevaisuuteen liittyvissä päätöksissä. Opiskelijan tiedonhakutaitoja vahvistetaan ohjaamalla häntä monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä hyödyntäväksi, aktiiviseksi ja kriittiseksi tiedonetsijäksi, joka osaa myös soveltaa etsimäänsä tietoa.

Ohjauksessa käsitellään monipuolisesti ja ennakkoluulottomasti erilaisia jatko-opintoihin ja urasuunnitteluun liittyviä vaihtoehtoja opiskelijan omien suunnitelmien ja valintojen tueksi. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija saa tietoa opiskelusta muissa oppilaitoksissa, lukion jälkeisistä jatko-opiskeluvaihtoehdoista, työ- ja elinkeinoelämästä sekä yrittäjyydestä. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, ammattialoihin ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja sähköiset hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelun ja jatko-opintoihin hakeutumisen tukena.

Lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen suunnitelman, joka pitää sisällään opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Opiskelijaa ohjataan henkilökohtaisen suunnitelman laatimisessa ja sen toteutumisen seurannassa. Hyväksiluettavat opiskelijan aikaisemmat opinnot, mahdollisesti opintoja korvaava työkokemus tai muutoin hankittu osaaminen otetaan huomioon joustavasti ja yksilöllisesti.

Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

3.2 Sotungin etälukion ohjaussuunnitelma

3.2.1 Ohjauksen tavoitteet ja arviointi

Sotungin etälukiossa ohjaustoiminta on kokonaisuus, joka suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä rehtorin, etälukiokoordinaattorin, opinto-ohjaajien, aineenopettajien ja etäohjaajien kanssa. Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja omaa vastuullisuutta. Etälukion ohjausta toteutetaan sekä henkilökohtaisena ohjauksena että virtuaalisena ohjauksena. Ohjauksen tavoitteita ja toteuttamista tuetaan henkilöstön koulutuksen, Vantaan sivistystoimen yhteistyön ja ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden avulla.

Ohjaustoimintaa arvioidaan ja kehitetään säännöllisissä ohjauksen toimijoiden tapaamisissa. Opiskelijoilta kerätään vähintään kerran vuodessa palaute ohjaustoiminnasta ja kehitetään toimintaa sen perusteella.

3.2.2 Ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa

Etälukion aloittava tutkintotavoitteinen opiskelija laatii opinto-ohjaajan avustuksella henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman lukio-opinnoista. Opiskelusuunnitelma sisältää hyväksiluvut mahdollisista aikaisemmista opinnoista ja osaamisesta sekä erityisen tuen tarpeet.

Etälukiosta valmistuville opiskelijoille tiedotetaan jatko-opintoihin liittyvistä hakukäytänteistä ja tarjotaan mahdollisuutta henkilökohtaiseen opinto-ohjaajan tapaamiseen.

Jos alle 29-vuotias nuori keskeyttää opintonsa lukiokoulutuksessa ilman jatkosuunnitelmia Sotungin etälukio luovuttaa nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot hänen kotikuntansa etsivää nuorisotyötä varten (Nuorisolaki 11 §).
Lukio-opintonsa keskeyttävä tai keskeyttämistä harkitseva opiskelija saa halutessaan ura- ja työelämäohjausta opinto-ohjaajalta.

3.2.3 Ohjauksen yhteistyön järjestäminen

Sotungin etälukio tekee yhteistyötä Sotungin lukion kanssa jatko-opintoihin ohjaamisessa. Yhteistyömuotoja ovat vierailut korkeakouluissa ja jatko-opintomessuilla.

Elämänhallintataitojen ohjauksen osalta tehdään yhteistyötä eri asiantuntijoiden ja tukipalvelujen tarjoajien kanssa.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö Sotungin etälukiossa koskee alle 18-vuotiaana etälukio-opinnot aloittaneita opiskelijoita. Alaikäisten opiskelijoiden huoltajat saavat

tietoa opintojen edistymisestä Wilman kautta. Huoltajien kanssa järjestetään tarpeen vaatiessa palavereja, mikäli opinnot eivät ole edenneet suunnitelmien mukaisesti.

3.2.4 Ohjaukseen osallistuvien tehtävät ja työnjako

Etälukion opinto-ohjauksessa korostuu opiskelijan henkilökohtainen ohjaaminen. Etäopiskelijan ohjauksesta vastaavat opinto-ohjaaja, etäohjaaja, aineenopettaja, opintosihteeri, etälukiokoordinaattori ja rehtori.

Opinto-ohjaaja laatii opiskelijan kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mahdollisimman pian etälukioon ilmoittautumisen jälkeen. Opinto-ohjauksen painopisteenä on opiskelun suunnitteleminen opiskelijan omista lähtökohdista ja elämäntilanteesta käsin. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy opiskelemaan täysipainoisesti, kykenee kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan sekä löytämään omat yksilölliset oppimisen tavat ja vahvuudet opiskelijana.
Opinto-ohjaajat ovat tavattavissa henkilökohtaisesti ajanvarauksella.

Tutkintotavoitteinen opiskelija liitetään ryhmään, jolla on oma etäohjaaja. Etäohjaaja on opiskelijan lähikontakti yleisissä opiskeluun liittyvissä asioissa. Oma etäohjaaja tukee opiskelijaa opinnoissa, tiedottaa ja opastaa käytännön asioissa, seuraa opintosuorituksia ja -suunnitelmaa ja pitää opiskelijaan yhteyttä.

Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa oppiaineen opiskelussa, auttaa kehittämään oppimaan oppimisen taitoja sekä oppimisen valmiuksia. Opettajaan voi olla yhteydessä Wilman kautta, sähköpostilla, verkko-oppimisympäristön kautta ja puhelimitse. Viesteihin vastataan pääsääntöisesti seuraavana työpäivänä.

Etälukion opintosihteeri vastaa opiskelijoiden opintoihin liittyviin kysymyksiin sekä tiedottaa säännöllisesti opiskelijoita etäopiskeluun liittyvistä asioista.

Etälukion rehtori ja etälukiokoordinaattori tukevat ohjauksessa tehtävää yhteistyötä ja suunnittelua. Rehtori vastaa aikaisempien opintojen hyväksilukujen ja osaamisen tunnustamisen päätöksistä sekä muista opintoihin liittyvistä hallinnollisista päätöksistä yhteistyössä etälukiokoordinaattorin kanssa.

Kaikkien ohjaukseen osallistuvien tehtävät ja työnjako on määritelty tarkemmin Sotungin etälukion Ohjauksen tehtävät ja työnjako -suunnitelmassa. Sitä päivitetään ja toimintaa arvioidaan ja kehitetään lukuvuosittain.

3.3 Oppimisen ja opiskelun tuki

Oppimisen ja opiskelun tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa. Tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet. Oppimisen ja opiskelun tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä. Huomiota kiinnitetään opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen taitojen

kehittämiseen ja vastuun ottamiseen opiskelunsa suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijoille ja alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista.

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelee eri-ikäisiä ja eri elämäntilanteissa olevia opiskelijoita. Opiskelijoiden oppimisen lähtökohdat tai kieli- ja kulttuuritausta ovat moninaisia. Lisäksi opetuskielen osaamisen taso voi vaihdella. Opiskelija voi olla tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan, tai tuen tarve voi johtua esimerkiksi oppimisen vaikeuksista tai tarkkaavaisuuden häiriöstä. Se voi liittyä myös sosiaalisiin, mielenterveyden tai elämäntilanteen ongelmiin. Lähtökohtana tuen tarpeen arvioinnissa on yhteistyö ja vuorovaikutus opiskelijan kanssa. Tuen tarpeen tunnistaminen voi pohjautua opiskelijan omiin, opettajien tai muun henkilöstön havaintoihin tai erilaisiin arviointeihin. Se voi pohjautua myös perusopetuksesta perusopetuslain 40 §:n perusteella (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) saatuun tietoon. Tuen suunnittelu perustuu saatavilla olevaan tietoon opiskelijan tuen tarpeesta ja mahdollisesti aiemmin annetusta tuesta. Tukitoimien suunnittelu ja toteuttaminen aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Käytössä olevia toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja opiskeluympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta opiskelijalle tarkastellaan ja niihin pyritään löytämään opiskelijan opiskelua tukevia ratkaisuja. Opettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa sekä ohjaa tarvittaessa opiskelijan oppilaitoksen ulkopuolisiin tukipalveluihin. Jokaisen opettajan tehtävänä on antaa kannustavaa palautetta ja ohjata tukea tarvitsevaa opiskelijaa siten, että hänen itseluottamuksensa, itsearviointitaitonsa ja oppimaan oppimisen taitonsa sekä taito suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opiskelijan tarvetta erityisjärjestelyihin ylioppilastutkinnon kokeissa arvioidaan hänen lukioaikana tarvitsemansa ja saamansa tuen pohjalta. Häntä ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa sekä sovitaan yhteistyöstä opiskelijan tarvitsemien erityisjärjestelyjen kokeilemiseksi ja harjoittelemiseksi.

Tukimuotoina voivat olla opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut, kurssien valintamahdollisuuksien hyödyntäminen ja monipuolinen opinto-ohjaus. Oppimistilanteet ja kokeet pyritään järjestämään siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. Lukiolain 13 §:n (629/1998, muutettu lailla 478/2003) mukaan opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja asetuksessa säädetään ja lukion opetussuunnitelmassa määrätään. Tarvittavat tukitoimet ja tuki eri oppiaineissa voidaan sopia kirjattavaksi opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan lukiolain 29 §:n 2 momentin mukaisia palveluja.

Sotungin etälukio

Ohjauksen tavoitteena on yhteistyössä Sotungin etälukion toimijoiden kanssa ennakoida opiskelijan tuen tarpeet. Opinto-ohjaajan tapaamisissa kartoitetaan opiskelijan tiedossa olevia oppimisen tuen tarpeita. Aineenopettajat tukevat

opiskelijaa opinnoissa hänen tuen tarpeensa mukaisesti. Opiskelun tuen muodoista tiedotetaan opinto-oppaassa.

Opiskelijan oppimista tuetaan erilaisilla pedagogisilla ratkaisuilla opintojen aikana. Opiskelija ohjataan hankkimaan tukea oppimisvaikeuksiin, mikäli pedagogiset ratkaisut eivät ole riittäviä. Opiskelija ohjataan hankkimaan lukivaikeuksiin liittyvät tutkimukset ja lääkärinlausunnot sekä häntä tiedotetaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavien erityisjärjestelyjen hakemisesta.

3.3.1 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijoiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijoita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata opiskelijoita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa opiskelijoiden kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Vieraskieliset opiskelijat

Vieraskielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden ja aikuisten lukiokoulutusta tarjoavan oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi muu opiskelu. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti moninaisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa äidinkieltä ja kirjallisuutta suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain 8 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Vieraskielisiä opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen kursseja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukion opetus tarjotaan suomen kielellä.

Suomi toisena kielenä -opettaja ohjaa vieraskieliset opiskelijat osallistumaan opintojensa alussa S2-opettajan järjestämään sähköiseen kielitaitotasotestiin. Testitulosten mukaan opiskelija ohjataan valitsemaan hänelle parhaiten sopiva suomen kielen oppimäärä (suomen kieli ja kirjallisuus tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus) tai hänet ohjataan muualle opiskelemaan suomen kielen alkeis- ja peruskursseja ennen lukio-opintojen aloittamista, jos kielitaito ei riitä lukiokurssien suorittamiseen. S2-opettaja ohjeistaa vieraskielisyystodistuksen hankkimisessa. S2-opettaja tiedottaa vieraskielisiä opiskelijoita kielitestaukseen ja vieraskielisyystodistukseen liittyvistä kysymyksistä. Koulun kotisivut, opinto-opas ja sähköiset oppimisalustat toimivat tiedottamisen kanavina.

4. ARVIOINTI

4.1 Arvioinnin tavoitteet

”Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti.”
(Lukiolaki 629/1998, 17 § 1 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on edistää opiskelijan oppimista. Lähtökohtana on, että opiskelijat ymmärtävät, mitä heidän on tarkoitus oppia ja miten oppimista arvioidaan. Arvioinnilla opiskelijaa kannustetaan omien tavoitteiden asettamiseen ja tarkoituksenmukaisten työskentelytapojen valintaan. Opintojen aikainen arviointi ja palautteen antaminen ovat osa opiskelijan ja opettajan välistä vuorovaikutusta. Palaute sekä itse- ja vertaisarviointi ohjaavat opiskelijaa tarkentamaan asetettuja tavoitteita ja kehittämään työskentelyään tavoitteiden suuntaisesti.

Opiskelijan oppimisen arviointi antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukio-opintojen aikana että opiskelun päättyessä. Lisäksi arviointi antaa tietoja jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten sekä alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajalle. Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa myös opettajaa ja kouluyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukiossa palautteen antamisella ja arvioinnilla ohjataan opiskelijaa omien opiskelutavoitteiden asettamisessa ja saavuttamisessa sekä työskentelytapojen kehittämisessä.

Kurssin aikana opiskelijalle annetaan säännöllisesti palautetta etälukion käytössä olevilla sähköisillä työvälineillä. Opettajan antaman palautteen lisäksi itse- ja vertaisarviointia voidaan käyttää osana arviointia.

4.2 Kurssisuorituksen arviointi

Opiskelijan oppimista arvioidaan kurssin aikana. Arvioinnilla edistetään opiskelijan oppimista ja annetaan palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta.

Opiskelijan kurssisuorituksesta annetaan arvosana kurssin päätyttyä. Annettavan arvosanan tulee perustua monipuoliseen näyttöön oppiaineen ja kurssin tavoitteiden saavuttamisesta. Erilaisten tuotosten lisäksi käytetään opiskelijan oppimisen ja työskentelyn havainnointia. Arvosanan antamisen tukena voidaan käyttää opettajan ja opiskelijan välisiä keskusteluja sekä opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot ja taidot. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin menetelmistä ja käytänteistä päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa.

"Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen." (Lukiolaki 629/1998, 17 § 2 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa. Arviointiperusteista tiedottaminen parantaa opiskelijoiden ja opettajien oikeusturvaa ja tukee opiskelijaa työskentelyn suunnittelussa.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan kurssiarvosanaa.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukiossa kurssin arviointiperusteet sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa ja ne ovat luettavissa sähköisessä oppimisympäristössä kurssin alkaessa. Kurssisuorituksen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön. Opiskelijat tietävät kurssisuorituksen arviointiin vaikuttavien eri osioiden painoarvon kurssin

alkaessa. Oppimisen edistymisen seuranta, palautteen antaminen ja vuorovaikutus tapahtuvat sähköisissä ympäristöissä.

4.2.1 Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

"Edellä 1 momentissa tarkoitettu arvostelu annetaan numeroin tai muulla opetussuunnitelmassa määrätyllä tavalla. Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4…"
(Lukioasetus 810/1998, 6 § 2 mom.)

Pakollisten ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen valtakunnallisten syventävien kurssien arvosana annetaan numeroin lukuun ottamatta teemaopintojen kurssia, josta annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Paikallisista syventävistä kursseista ja muista lukion tehtäviin kuuluvista kursseista voidaan antaa arvosanaksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty).

Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat täydentää ja täsmentää arvosanaa.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukiossa pakollisista ja valtakunnallisista syventävistä kursseista annetaan numeroarvosana lukuun ottamatta teemaopintojen kurssia, josta annetaan suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty). Muista lukion tehtäviin kuuluvista kursseista sekä koulukohtaisista syventävistä kursseista annetaan suoritusmerkintä, ellei kurssikohtaisesti ole opetussuunnitelmaan muuta kirjattu.

Kurssi on suoritettu, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin tavoitteet on saavutettu kurssin alussa sovituilla tavoilla.

Mikäli kurssi on osittain suoritettu, annetaan kurssista Z. Kesken olevan kurssin osasuoritusten arvioinnin opettaja kirjaa hallintojärjestelmään. Lopullisen arvosanan saamiseksi kurssin puuttuvat osat täytyy suorittaa hyväksytysti. Z:n yleisistä täydentämiskäytänteistä tiedotetaan opinto-oppaassa lukuvuoden alkaessa.

Keskeytynyt kurssi arvioidaan K-merkinnällä, jolloin kurssi täytyy suorittaa kokonaan uudelleen.

4.2.2 Itsenäisesti suoritettu kurssi

"Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti."
(Lukioasetus 810/1998, 4 § 1 mom.)

"Opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen

osallistumatta." (Lukioasetus 810/1998, 4 § 2 mom.)

Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksytty arvosana.
Jos opiskelija opiskelee kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laaja-alaisesti kurssin kokonaisuuden kannalta.

Sotungin etälukio

Etälukiossa kurssin itsenäinen suorittaminen tarkoittaa kurssin suorittamista kurssitarjottimen ulkopuolella. Luvan kurssin suorittamiseksi kurssitarjottimen ulkopuolella antaa opinto-ohjaajan suosituksesta rehtori tai rehtoria etälukioasioissa sijaistava henkilö. Kurssin suorittaminen kurssitarjottimen ulkopuolella tehdään aina opettajan ohjauksessa ja samoilla kurssikriteereillä kuin muutenkin kurssilla.

4.2.3 Suullisen kielitaidon kurssien arviointi

Toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kursseista annetaan numeroarvosana käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan numeroarvosana käyttäen asteikkoa 4–10.

”Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa arvioidaan erillisellä kokeella, jonka laatimisesta vastaa opetushallitus. Suullisen kielitaidon kokeen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.” (Lukiolaki 629/1998, 17 § 3 mom., muutettu lailla 1116/2008)

”Lukiolain 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu suullisen kielitaidon koe koostuu tehtävistä, joissa arvioidaan opiskelijan ääntämistä sekä kerronta- ja keskustelutaitoa. Koe arvioidaan numeroin käyttäen 2 momentissa tarkoitettua asteikkoa. Suullisen kielitaidon kurssin arvosana perustuu suullisen kielitaidon kokeeseen sekä muihin kurssin aikaisiin näyttöihin.” (Lukioasetus 810/1998, 6 § 4 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 1117/2008)

Kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen suoritus ja muut kurssin aikaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten. Kurssin arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut kurssin suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen.

Sotungin etälukio

Suullisen kielitaidon kurssi on suoritettavissa joko Sotungin lukiossa, Vantaan aikuislukiossa tai muussa oppilaitoksessa.

4.2.4 Opinnoissa edistyminen

"Opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä on annettava riittävän usein tietoa opiskelijalle ja hänen huoltajalleen. Tietojen antamisesta määrätään tarkemmin opetussuunnitelmassa." (Lukioasetus 810/1998, 6 § 1 mom.)

Jotta oppilaitos voisi varmistaa, että alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajat saavat asetuksen mukaisen tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, oppilaitos voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta tiedotteisiin sellaisilta opiskelijoilta, jotka eivät vielä ole täysi-ikäisiä.

"Opetussuunnitelmassa määrätään oppiaineittain tai aineryhmittäin kursseista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä asianomaisen aineen tai aineryhmän opinnoissa etenemiseen. Opiskelijalle, joka ei ole suorittanut edellä mainittuja opintoja hyväksytysti, tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa sellaiset tiedot ja taidot, jotka mahdollistavat opinnoissa etenemisen." (Lukioasetus 810/1998, 7 § 1 mom.)

Opiskelijan opintojen etenemistä tulee seurata.
Opiskelijalle tulee pyynnöstä antaa mahdollisuus hylätyn kurssiarvosanan korottamiseen osoittamalla osaamista kurssin keskeisissä tiedoissa ja taidoissa.

Sotungin etälukio

Ohjaussuunnitelmaan on kirjattu alle 18-vuotiaan opiskelijan kohdalla noudatettavat käytänteet. Opiskelijan edistymistä opinnoissa seurataan etälukion ohjaussuunnitelman mukaisesti. Etälukiossa ei käytetä etenemisesteitä.

Hylätyn arvosanan (arvosana 4 tai H) voi korottaa joko osallistumalla uudelleen kurssille tai suorittamalla opettajan määräämät kurssin osat hyväksytysti.

Hyväksyttyä kurssiarvosanaa voi korottaa osallistumalla uudelleen kurssille tai suorittamalla opettajan määräämät kurssin osat uudelleen.

Kurssiarvosanaksi tulee kyseisistä suorituksista parempi.

4.2.5 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

"Opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen

arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustamisella voidaan opiskelijalle lukea hyväksi ja korvata lukion oppimäärään kuuluvia pakollisia, syventäviä tai soveltavia opintoja. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 17 ja 17 a §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.”
(Lukiolaki 629/1998, 23 § 1 mom., muutettu lailla 1116/2008)

”Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista.” (Lukiolaki 629/1998, 23 § 2 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa (629/1998, 23 §, muutettu lailla 1116/2008) säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija hakee muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamista. Opiskelijan tulee esittää selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Oppilaitos voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöä suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Myös opintojen laajuuteen kiinnitetään huomiota. Opiskelijoille annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, syventäviksi tai muiksi lukion tehtävään kuuluviksi kursseiksi. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitavaan kurssiin, tulee kurssista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä. Muutoin hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään kuten opetussuunnitelman perusteissa ja opetussuunnitelmassa kurssien ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamaan arviointiin. Jos kyseessä on lukion opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava kurssi, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettu kurssi vastaa, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi.

Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa

noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritettujen opintojen osalta.

Lukiolain 34 §:n mukaan muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijalle tiedoksi. (Lukiolaki 629/1998, 34 § ja 34 b §, muutettu lailla 958/2015)

Lukiolain 34 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. Valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijalle tiedoksi. (Lukiolaki 629/1998, 34 a § 2 mom. ja 34 b §, muutettu lailla 958/2015)

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai muita lukion tehtävään kuuluvia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus oppiaineen oppimääränä on suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän mukaista opetusta vai ei tai onko oppilaitos voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän kursseista. Suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärän mukaisesti suoritetut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän kursseihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus kurssin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän kurssit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Sotungin etälukio

Lukio-opintojen alussa opinto-ohjaaja ja opiskelija käyvät yhdessä läpi muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemisen ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisen. Rehtori tekee päätöksen hyväksilukemisesta. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti.
Muualla suoritettuja opintoja voidaan hyväksilukea, jos ne vastaavat laajuudeltaan ja

sisällöltään opetussuunnitelman tavoitteita.

4.3 Oppiaineen oppimäärän arviointi

"Kunkin oppiaineen tai aineryhmän arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä." (Lukiolaki 629/1998, 17 a §, muutettu lailla 1116/2008)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista oppiaineen kursseista. Opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tavoitteellisiin kurssivalintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen kurssi luetaan opiskelijan suorittamaan matematiikan oppimäärään mukaan. Teemaopintojen valtakunnallinen syventävä kurssi ei muodosta oppimäärää, vaan se on erillinen kurssi. Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja ei voi jälkikäteen poistaa lukuun ottamatta hylättyä teemaopintokurssia.

Paikallisten syventävien kurssien sekä muiden lukion tehtävään kuuluvien kurssien mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään opetussuunnitelmassa. Näistä kursseista luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Oppiaineen oppimäärässä opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

Kursseja	Hylättyjä kurssiarvosanoja enintään
1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana.

"Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus erillisessä kuulustelussa arvosanan korottamiseen." (Lukioasetus 810/1998, 8 § 3 mom.)

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin kurssien arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa.

Oppiaineen oppimäärän arvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun erillisen

kuulustelun lisäksi

- paikallisten syventävien ja muiden lukion tehtävään kuuluvien kurssien pohjalta annetulla lisänäytöllä
- mikäli opiskelijan arvioinnista päättävät harkitsevat, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Päättötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukioasetuksen mukainen numeroarvosana. Teemaopintojen kurssista annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

Opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Sotungin etälukio

Oppiaineen arvosanan korottamismahdollisuus erillisessä kuulustelussa järjestetään opiskelijoille yhteistyössä Sotungin lukion kanssa. Korottamismahdollisuudesta tiedotetaan etälukion sähköisten viestintäkanavien kautta.

4.4 Lukion oppimäärän suoritus aikuisten lukiokoulutuksessa

"Aikuisille tarkoitetussa opetuksessa oppimäärä sisältää vähintään 44 kurssia ja kurssin kesto on keskimäärin 28 tuntia. Lähiopetuksessa opetukseen tulee tuntia kohti käyttää vähintään 40 minuuttia." (Lukioasetus 810/1998, 1 § 2 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 45/2017)

Opiskelija opiskelee oman opiskelusuunnitelmansa mukaan pakollisia, syventäviä ja muita lukion tehtävään kuuluvia kursseja lukion oppimäärän suorittamiseksi. Opiskelijan tulee suorittaa pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja vähintään siinä laajuudessa, kuin määrätään lukion tuntijakoa koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (Valtioneuvoston asetus 942/2014, muutettu valtioneuvoston asetuksella 46/2017).

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja aikuisten lukiokoulutuksen vähimmäiskurssimäärä 44 täyttyy. Valtakunnallisena syventävänä kurssina tarjottavasta teemaopintojen kurssista, paikallisista syventävistä sekä muista lukion tehtävään kuuluvista kursseista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Jos opiskelija vapautetaan lukiolain 13 §:n mukaan jonkin oppiaineen opiskelusta, hänen tulee valita sen tilalle muita opintoja niin, että säädetty kurssien vähimmäismäärä täyttyy.

Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

”Edellä 17 §:ssä tarkoitettuun opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.” (Lukiolaki 629/1998, 34 d § 1 mom., muutettu lailla 958/2015)

”Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.” (Lukiolaki 629/1998, 34 d § 2 mom., muutettu lailla 958/2015)

Aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 34 d §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla (lukiolaki 629/1998, 34 e § 2 mom., muutettu lailla 958/2015).

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukio tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta opinto-oppaassa.

4.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

”Lukion koko oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Kesken lukion oppimäärän suorittamista eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta.”
(Lukioasetus 810/1998, 8 § 1 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

”Päättö- ja erotodistukseen sekä yhden tai useamman aineen suorittamisesta annettavaan todistukseen sovelletaan mitä 6 §:ssä säädetään. Todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.”
(Lukioasetus 810/1998, 8 § 2 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

Aikuisten lukiokoulutuksessa käytetään seuraavia todistuksia:
1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lukioasetuksessa säädetty todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritetut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä
  S2/R2 = äidinkieli ja kirjallisuus oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärä
  A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä
  B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä
  B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä
  B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä
  ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)
- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 mukainen.
- Lukion päättötodistukseen merkitään ”Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä”.

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa äidinkieli ja kirjallisuus kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen kurssien määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi: kiitettävä…9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu).

Hyväksytysti suoritettu teemaopintojen kurssi merkitään käyttäen kurssin nimeä ja siitä saatua suoritusmerkintää (suoritettu).

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten esimerkiksi suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän kursseista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet ja niissä suoritetut kurssit sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot. Todistukseen merkitään kunkin kurssin numeroarvosana tai merkintä kurssin suorittamisesta (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut kurssit ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaiskurssimäärä. Kokonaiskurssimäärään ei lasketa hylättyjä paikallisia syventäviä, hylättyjä muita lukion tehtävään kuuluvia kursseja eikä hylättyä teemaopintojen kurssia.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta annetaan lukion päättötodistuksen liitteenä.

Lukioasetuksella säädetyn suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä ja kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

5. OPPIAINEIDEN YLEISET TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

5.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-kulttuuri- ja taideaine. Se tarjoaa aineksia kielellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen sekä oman identiteetin rakentamiseen. Opetus kehittää ajattelemisen taitoja ja vahvistaa sekä arjessa että opiskelussa tarvittavia oppimaan oppimisen taitoja ja vuorovaikutusosaamista. Se saa sisältöjä kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Oppiaine on osa lukion kieli-, kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on taito ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti eri tilanteiden vaatimalla tavalla. Opetus tähtää sellaiseen kielen ja kirjallisuuden tuntemukseen sekä kielenkäyttö-, teksti-, moniluku-, vuorovaikutus- ja mediataitoihin, joita jatko-opinnot, työelämä ja yhteiskunnassa toimiminen edellyttävät. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit voivat koostua sanoista, kuvista, äänistä, numeroista tai niiden yhdistelmistä tai muista symbolijärjestelmistä. Opetus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tulkintaan ja eettiseen pohdintaan.

Kirjallisuudenopetuksen tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, lukukokemusten syventäminen sekä tekstien eritteleminen ja tulkitseminen eri näkökulmista. Kirjallisuus tarjoaa elämyksiä ja tukee kriittisen ajattelun, empatian ja identiteetin sekä eettisen ja esteettisen pohdinnan kehittymistä ja kulttuuriperintöön tutustumista. Kirjallisuuden lukeminen monipuolistaa omaa ilmaisua.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus mahdollistaa omasta kielellisestä ja kulttuurisesta taustasta lähtevän identiteetin rakentamisen moninaisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Tavoitteena on oppia arvostamaan monikielisyyttä, kulttuurista monimuotoisuutta, kielellisiä ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, sillä eri tieto- ja taitoalueet ovat yhteydessä toisiinsa. Opiskelussa käytetään monipuolisia menetelmiä ja vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten verkkoympäristöjä, kirjastoja ja kulttuurilaitoksia, sekä opiskelijoille merkityksellisiä, elämyksellisiä ja oppimisen iloa tuottavia tehtäviä. Tekstejä tuotetaan, tulkitaan ja jaetaan sekä yksin että yhdessä, myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien opetuksessa tehdään yhteistyötä oppimäärien välillä ja muiden oppiaineiden kanssa.

5.1.1 Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen taitoa, moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä erityisesti suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä suomen kielen asema Suomen enemmistökielenä ja opetuksen kielenä sekä saamen kieli maan alkuperäiskansan kielenä. Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Opetuksessa toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen kuuluvat kurssien sisältöihin.

Opetuksen tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa suomen kielen taitoaan sekä teksti- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen itsensä ilmaisemiseen ja vuorovaikutukseen
- syventää ja monipuolistaa tietojaan kielestä, kauno- ja tietokirjallisuudesta, mediasta sekä vuorovaikutuksesta ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä
- syventää monilukutaitoaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä ja tekstikokonaisuuksia tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista
- monipuolistaa vuorovaikutusosaamistaan siten, että osaa eritellä ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita tietoisena niiden konteksteista, niihin liittyvistä vuorovaikutusilmiöistä ja -taidoista sekä vuorovaikutusetiikasta
- ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden, tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen ja hallitsee yleiskielen normit
- syventää kielen ja kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoitusperiä sekä etsiä ja valikoida tilanteeseen sopivan tietolähteen
- ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia ja käyttää lähteitä oikein
- osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti kaikilla oppimäärän osa-alueilla sekä ymmärtää digitaalisuuden vaikutuksia kieleen, teksteihin ja

vuorovaikutukseen
- nauttii kielestä ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta sekä ymmärtää niiden historiallisten juurten merkityksen ja näkyvyyden nykykulttuurissa.

Arviointi

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin kurssikohtaisiin tavoitteisiin. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Sotungin etälukio

Kurssin arviointiperusteet ovat tiedossa opiskelijalla kurssin alusta alkaen ja kirjattuina sähköiseen oppimisympäristöön, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan.

Pakolliset kurssit

1. Tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1)

Opiskelijan käsitys monimuotoisista teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyvät. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa ympäristöissä.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- oppii hahmottamaan tekstejä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja
- monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta, lukemisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisena, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana
- lisää tietojaan ja taitojaan puhumisesta ja ryhmäviestinnästä.

Keskeiset sisällöt

- oman viestijäkuvan kehittyminen puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana
- tekstin käsite ja tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit ja niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen, tekstien tavoitteen, kontekstin, sisällön, rakenteen ja näkökulmien erittely sekä tiedon soveltaminen omaan ilmaisuun
- tekstien monimuotoisuus, erityisesti mediatekstit ja kuvat mediassa
- tekstien moniäänisyys
- proosan erittely ja tulkinta: fiktiiviset ja faktatekstit, erityisesti romaanien ja novellien analyysi
- tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset
- tekstien referointi, kommentointi ja aineiston pohjalta kirjoittaminen sekä yhdessä kirjoittaminen
- ryhmäviestintätaidot ja ryhmädynamiikka tavoitteellisessa ryhmäkeskustelussa

2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (ÄI2)

Opiskelijan käsitys kielen ja muiden ilmaisutapojen merkityksiä rakentavasta luonteesta, kielen vaihtelusta, kulttuurin merkityksestä ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- syventää kieli- ja tekstitietoisuuttaan sekä ymmärtää kielen ja kirjallisuuden yhteiskunnallisen, yksilöllisen, yhteisöllisen ja merkityksiä rakentavan tehtävän
- oppii ymmärtämään kielen rakenteita ja käyttämään kieliopillisia käsitteitä tekstejä eritellessään
- ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa
- ymmärtää Suomen kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden, äidinkielen ja kielitaidon sekä tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen
- oppii suunnittelemaan, muokkaamaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä, antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä arvioimaan puhe- ja kirjoitustaitojaan.

Keskeiset sisällöt
- kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin merkitys identiteetin rakentamisessa
- kielen rakenteiden ja muiden merkityksiä rakentavien ilmaisutapojen analyysi, kielen metaforisuus
- suomen kielen vertailu muihin kieliin, kielen vaihtelu ja muuttuminen, kirjakielen normit, kehittäminen ja ohjailu, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys, kielten elinvoimaisuus
- kurssin teemaan liittyviä fiktiivisiä ja faktatekstejä
- kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaus ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely
- informatiivisen puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen sekä palautteen

antaminen ja vastaanottaminen

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI3)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä analyyttisesti ja eläytyen sekä omaa lukemistaan reflektoiden
- syventää käsitystään kaunokirjallisuudesta ja sen vaikutuskeinoista
- monipuolistaa taitoaan eritellä ja tulkita kaunokirjallisuutta sopivaa käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen ja oppii perustelemaan tulkintaansa
- oppii ymmärtämään kielen poeettista luonnetta
- syventää ryhmäviestintätaitojaan.

Keskeiset sisällöt
- kaunokirjallisuuden lajit sekä niiden moninaisuus ja muuttuvuus
- monitulkintaisuus, kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kaunokirjallisuudessa ja omissa teksteissä
- proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta, erityisesti näytelmien ja runojen analyysi
- monimuotoisten tekstien kerronnan ja ilmaisun tarkastelua, esimerkiksi teatterin, elokuvan ja taidekuvien erittelyä ja tulkintaa
- kirjallisuuden pohjalta kirjoittaminen
- tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen näkökulmasta

4. Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4)

Opiskelija oppii tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- osaa perustella niin kirjoittajana kuin puhujanakin monipuolisesti näkemyksiään
- oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja esimerkiksi ideologisista ja eettisistä lähtökohdista
- osaa tarkastella kirjallisuuden, muun taiteen ja median yhteiskunnallista vaikutusta ja kulttuurista merkitystä.

Keskeiset sisällöt

- vaikuttamisen ja argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot
- vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, tiedon- ja tieteenalojen puhetavat ja näkökulmat, tiedonhankinta ja -hallinta, viestinnän eettisyys
- sananvapaus, sensuuri, lähdekritiikki, tekijänoikeudet, mediakritiikki
- kantaa ottavan ja vaikuttavan kauno- ja tietokirjallisuuden keinoja ja lajeja
- argumentointitaidot, kantaa ottavien kirjoitusten ja puheenvuorojen harjoittelu

5. Teksti ja konteksti (ÄI5)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kontekseja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylisiä ja -lajisia tekstejä.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- oppii tarkastelemaan tekstejä niiden maantieteellisissä, kielellisissä, ajallisissa ja kulttuurisissa konteksteissa ja suhteessa muihin teksteihin
- oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä
- kehittää ja laajentaa omia suullisia ja kirjallisia ilmaisutapojaan
- tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa sijoittaa ne kulttuurikontekstiinsa.

Keskeiset sisällöt
- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä tekstin ilmestymisajankohdan että nykyajan kontekstissa
- tyylin vaikutus tekstiin ja kielenhuoltoa tyylin näkökulmasta
- suomalaisen ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia
- kirjallisuusaiheisia kirjoitus- ja puhetehtäviä, esimerkiksi puheenvuoro, draama, essee

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Valtakunnallisia syventäviä kursseja ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta kurssit voi opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

6. Nykykulttuuri ja kertomukset (ÄI6)

Opiskelija oppii tarkastelemaan nykykulttuurin ilmiöitä erityisesti kertomusten ja kertomuksellisuuden näkökulmasta. Opiskelijan käsitys suomalaisesta nykykulttuurista ja sen moninaisuudesta syvenee. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutusetiikasta.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- perehtyy ajankohtaisiin teksteihin ja ilmiöihin
- syventää käsitystään kielen ja tekstien merkityksestä kulttuurissa

- syventää käsitystään kertomuksista ja kertomuksellisuudesta kulttuurien keskeisenä ilmiönä sekä kerronnan ja ilmaisun keinoista
- tuntee Suomen ja muiden maiden nykykirjallisuuden ja -kulttuurin keskeisiä teoksia ja teemoja
- oppii toimimaan eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt
- ajankohtaisia kielen ja kulttuurin ilmiötä, esimerkiksi kielen ja tekstien muuttuminen digitaalisissa ympäristöissä, kieli ja identiteetti
- monimuotoisten tekstien ajankohtaiset lajit, esimerkiksi teatteri, mediatekstit, elokuva, kuvat
- kertomukset ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa ja muussa kulttuurissa, intertekstuaalisuus, kuten myytit ja klassikot nykykulttuurissa
- nykyteosten käsittelyä, puhe- ja kirjoitustehtäviä kurssin teemoista sekä kielenhuoltoa
- dialoginen vuorovaikutus ja vuorovaikutusetiikka, myös verkossa

7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (ÄI7)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, mukauttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä. Opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuus osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli Puhvi-kokeeseen.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöistä
- syventää käsitystään vuorovaikutussuhteiden rakentumisesta, ylläpitämisestä ja jännitteistä
- kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita
- kehittää viestintärohkeuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja eri näkökulmista.

Keskeiset sisällöt
- vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet
- puhuttujen tekstien erittely, tulkinta, arviointi
- kielellinen ja ei-kielellinen viestintä
- arjen vuorovaikutustilanteet
- esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat sekä argumentointitaidot niissä
- esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu

- puheviestinnän kulttuurisia piirteitä

8. Kirjoittamistaitojen syventäminen (ÄI8)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä, erityisesti asiatyylisiä laajoja aineistopohjaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin kulttuurin, median ja yhteiskunnallisen keskustelun aiheisiin.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä
- varmentaa taitoaan valmistella sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliltään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä
- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia teemoja
- löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun tuottamalla omaa tekstiä.

Keskeiset sisällöt

- kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen ja viimeistely palautteen perusteella sekä yhdessä kirjoittaminen, tekstien jakaminen
- tekstien ymmärrettävyyden, havainnollisuuden ja eheyden harjoittelua sekä kielenhuoltoa
- kirjoittaminen monipuolisen aineiston pohjalta, kuten fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien pohjalta
- mediatekstien tuottamista ja analyysia

9. Lukutaitojen syventäminen (ÄI9)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee. Opiskelija harjaantuu tuottamaan tekstien tulkintoja sekä puhuen että kirjoittaen.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä
- syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä, ominaisuuksista ja tekstilajeista
- varmentaa kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan sekä lukustrategioitaan
- syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista.

Keskeiset sisällöt

- tekstitiedon ja -analyysin syventäminen, kielen, kirjallisuuden, kuvan ja median käsitteiden käyttö tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa
- fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien analysointia eri näkökulmista

- tekstikokonaisuuksien lukeminen, esimerkiksi esseiden, romaanien, novellien, tietokirjojen ja oppiaineen alaan kuuluvien tietotekstien lukeminen

Koulukohtaiset syventävät kurssit

10. Äidinkielen abikurssi (ÄIS10)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa tekstejä, erityisesti asiatyylisiä laajoja aineistopohjaisia esseitä. Opiskelija syventää taitojaan analysoida ja tulkita erilaisia tekstejä, kuvia ja videoita. Opiskelijan käsitykset kielen rakenteista vahvistuvat.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä
- varmentaa taitoaan valmistella sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliltään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä
- kykenee analysoimaan ja tulkitsemaan monipuolisesti erilaisia asiatekstejä sekä kaunokirjallisia tekstejä
- pystyy tarkastelemaan kriittisesti erilaisia aineistoja
- vahvistaa taitojaan analyysien kirjoittajana.

Keskeiset sisällöt
- kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen ja viimeistely palautteen perusteella sekä esseiden kirjoittaminen erilaisten aineistojen pohjalta
- tekstien ymmärrettävyyden, havainnollisuuden ja eheyden harjoittelua sekä kielenhuoltoa
- kirjoittaminen monipuolisen aineiston pohjalta, kuten fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien pohjalta
- tekstien analysointi ja tulkinta sekä omien havaintojen kirjoittaminen ehyeksi, perustelluksi kokonaisuudeksi

5.1.2 Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei opettajien arvion mukaan anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito oman äidinkielen rinnalle. Lukion suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

-opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä. Yhdessä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä opetus vahvistaa opiskelijan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä suomen kielen asema ja velvoitteet Suomen enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa.

Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta. Kursseilla toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Opetuksen tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää suomen kielen taitoaan sekä monipuolistaa teksti- ja vuorovaikutustaitojaan siten, että pystyy käyttämään niitä ajattelun, oppimisen, vuorovaikutuksen ja vaikuttamisen välineenä
- osaa ja rohkenee ilmaista itseään ymmärrettävästi erilaisissa arkielämän ja opiskelun vuorovaikutustilanteissa
- syventää monilukutaitoaan siten, että kykenee tuottamaan, tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti eri tieteenalojen tekstejä sekä kehittää taitoaan etsiä, valita, muokata ja välittää tietoa erilaisista lähteistä
- havaitsee kielen vaihtelun puhujan, tilanteen ja alueen mukaan ja laajentaa tietojaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista ja työnjaosta
- vakiinnuttaa suomen kielen rakenteiden hallintaa ja tulee entistä tietoisemmaksi suomen kielen erityispiirteistä omaan kieleensä tai muihin kieliin verrattuna
- oppii ymmärtämään toisen kielen oppimisprosessia, pystyy tarkkailemaan omaa kielitaitoaan ja arvioimaan edistymistään, haluaa kehittää kielitaitoaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa ja osaa hyödyntää siinä erilaisia tapoja ja välineitä
- syventää kauno- ja tietokirjallisuuden tuntemusta ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään sekä rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään
- osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa

- nauttii kielestä, kirjallisuudesta ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta
- osaa pohtia monikielisyyttään, ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen, ja hänen käsityksensä kielen merkityksestä oppimisessa syvenee.

Arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus kursseista. Suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärän mukaisesti suoritetut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus kursseihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus kurssin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden kurssit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten kurssien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin kurssikohtaisiin tavoitteisiin. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, kirjoittajana ja tekstien tulkitsijana.

Sotungin etälukio

Kurssin arviointiperusteet ovat tiedossa opiskelijalla kurssin alusta alkaen ja kirjattuina sähköiseen oppimisympäristöön, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan.

Pakolliset kurssit

1. Tekstit ja vuorovaikutus (S21)

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyy. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa viestintäympäristöissä. Hän osaa käyttää luontevasti ja monipuolisesti suomen kielen keskeisiä rakenteita.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon
- kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja
- oppii lukio-opinnoissa tarvittavan yleiskielisen esitystavan sekä kirjallisesti että suullisesti sekä monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisena, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä
- oppii ymmärtämään sanaston muodostumiskeinoja
- vahvistaa suomen kielen perusrakenteiden hallintaa sekä oppii hahmottamaan tekstejä rakenteellisina kokonaisuuksina ja lähestymään niitä analyyttisesti
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä pystyy asettamaan tavoitteita suomen kielen opiskelulleen ja rohkaistuu suomen kielen käyttäjänä
- harjaantuu käyttämään ja soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhaussa sekä ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen.

Keskeiset sisällöt
- lukion opiskelukulttuuri ja suomen kielen opiskelutekniikka sekä lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitoja puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana
- tekstin käsite ja tekstilajit (kertovat, kuvaavat, ohjaavat ja pohtivat tekstit) sekä erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia
- tekstikokonaisuuden rakentuminen, kirjoitusprosessi ja lukustrategiat
- erilaiset vuorovaikutustilanteet ja niissä kommunikointiin tarvittavaa sanastoa
- yleiskielen ja puhekielen eroavaisuuksia, kielen rekisterit ja erilaiset kielimuodot, suomen kielen sananmuodostuskeinot
- tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset
- suomen kielen keskeisten rakenteiden kertaus
- virke, lause, sanaluokat, verbi, predikaatti, aikamuodot, tapaluokat

2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (S22)

Opiskelijan käsitys suomen kielen rakenteesta, kielen vaihtelusta ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- vahvistaa kielitaitoaan ja lisää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- ymmärtää suomen kielen rakenteellisen luonteen sekä syventää tietojaan kirjakielen perusnormeista ja osaa soveltaa niitä omia tekstejä tuottaessaan
- ymmärtää äidinkielen ja kielitaidon merkityksen ajattelun, vuorovaikutuksen ja identiteetin rakentamisen välineenä
- ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa

- vahvistaa käsitystään suomalaisuudesta
- oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan ja erityisesti puhe- ja vuorovaikutustaitojaan, kehittää tiedon- ja tieteenalojen kielten hallintaa sekä oppii laatimaan suunnitellun puhe-esityksen.

Keskeiset sisällöt
- kielen, vuorovaikutuksen, kirjallisuuden, kulttuurin ja median merkitys
- eri tekstilajien hallinnan syventäminen
- lauseen rakenne (subjekti, predikaatti, objekti, kongruenssi) ja lausetyypit sekä erilaisten lauseiden tehtävät
- suomen kielen vertailu omaan äidinkieleen ja muihin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys
- suomen kielen ominaispiirteet, kielen vaihtelu ja kielen kuvallisuus
- kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa rektio, lauseiden ja kappaleiden sidosteisuus
- aineiston pohjalta kirjoittaminen ja kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaus ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely
- kuullun ymmärtämisen ja oman viestimisen harjoittelua
- informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi sekä palautteen antamisen ja vastaanottamisen harjoittelua

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (S23)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä monipuolistuu. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä sekä suullisesti että kirjallisesti ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- syventää taitoaan eritellä ja tulkita fiktiivisiä ja digitaalisia tekstejä sekä kuvia ja liikkuvaa kuvaa
- oppii vertailemaan suomalaisia ja oman kulttuurin tekstejä
- harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä
- ymmärtää kielikuvien, vertausten, monitulkintaisten ilmausten sekä idiomien merkityksen ja niiden kulttuurisidonnaisuuden
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- oppii ymmärtämään kielen poeettista käyttöä, esimerkiksi kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta
- syventää ryhmäviestintätietojaan ja -taitojaan.

Keskeiset sisällöt
- yleiskuva suomalaisesta kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista
- kaunokirjallisuuden lajit ja niiden ominaispiirteitä

- kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kirjallisuudessa
- proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta suullisesti ja kirjallisesti
- suomalaisen kirjallisuuden keskeinen teos
- tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen ja -ilmiöiden näkökulmasta
- viestien tulkitsemista ja tuottamista
- kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa pronominit, konjunktiot

4. Tekstit ja vaikuttaminen (S24)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden kieltä ja vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää erilaisia suullisia, kirjallisia ja multimodaalisia asiatekstejä, erityisesti mielipidetekstejä, syventää kriittistä lukutaitoaan ja oppii tarkastelemaan tekstien välittämiä arvoja
- oppii tunnistamaan, miten kielellä vaikutetaan
- osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- osaa muodostaa ja ilmaista mielipiteitään perustellen
- syventää kielen perusrakenteiden hallintaa, erityisesti sijamuotojen merkitystehtäviä ja rektioita.

Keskeiset sisällöt
- kantaa ottavat tekstit, argumentaatio ja retoriikka
- asiatekstin analysointi- ja tulkintaharjoituksia, tiedon- ja tieteenalojen puhetavat ja näkökulmat, esimerkiksi virallinen ja epävirallinen viestintä, käsitteellinen ja konkreettinen kielenkäyttö ja lukion eri oppiaineiden kielenkäyttötapoja
- vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot
- argumentoinnin keinot ja retoriset keinot, huumori, vaikuttaminen arjen vuorovaikutussuhteissa
- kaunokirjallisuus ja media (myös sosiaalinen media) vaikuttajana
- perustelemisen harjoittelemista sekä suullisesti että kirjallisesti
- ryhmäkeskustelutehtäviä sekä muita kommunikointiharjoituksia
- sananvapaus, sensuuri, tekijänoikeudet
- nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tarkastelua, rektio

5. Teksti ja konteksti (S25)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden piirteitä ja kontekseja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylisiä ja -lajisia tekstejä.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan tekstejä niiden konteksteissa ja jatkumoissa ja suhteessa muihin teksteihin
- oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä
- pystyy itsenäiseen tekstin tuottamisen prosessiin ja kehittää omaa ilmaisutapaansa
- oppii valmistelemaan suullisen esityksen kirjallisuuden pohjalta yksin tai ryhmässä
- tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta
- vakiinnuttaa tieto- ja viestintäteknologista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

- tyylin aineksien vaikutus tekstiin
- abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön sekä yleiskielen ja puhekielen erot
- tietokirjallisuus, etenkin essee, verkkotekstit ja multimodaaliset tekstilajit
- eläytyvää kirjoittamista ja kirjoittamista kirjallisuuden pohjalta
- kielenhuoltoa erityisesti tyylin näkökulmasta
- suullinen esitys, esimerkiksi esitelmä, puheenvuoro, draama, paneeli, keskustelu
- kielitilanteiden vaihtelu ja puheen variaatio

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Valtakunnallisia syventäviä kursseja ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta kurssit voi opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa

6. Nykykulttuuri ja kertomukset (S26)

Opiskelija oppii tarkastelemaan suomalaista nykykulttuuria ja ilmiöitä. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutuksesta. Opiskelija vahvistaa suomen kielen taitoaan teksteillä ja tehtävillä.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen kulttuuriin, erityisesti kirjallisuuteen sekä muihin taiteisiin ja mediakulttuuriin ja vertailee suomalaista kulttuuria tuntemiinsa muihin kulttuureihin
- perehtyy nykykulttuurin ilmiöihin ja ajankohtaisiin tekstilajeihin

- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä
- oppii soveltamaan tietoaan suomen kielen normeista omia tekstejä tuottaessaan
- oppii toimimaan sujuvasti, eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- tekstien ajankohtaiset lajit ja mediatekstit
- kertomukset mediassa, elokuvissa ja tv-sarjoissa (myytit, klassikot, tarinallistaminen)
- kielenhuollon kertausta, sanaston laajentamista ja vaikeita kielen rakenteita
- luetun ymmärtämistä, tekstien selittämistä, kirjoitelmia
- erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelua
- suomalaista nykykirjallisuutta, kuten novelleja, lyhytproosaa, runoja, romaanikatkelmia sekä kokonaisteos

7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (S27)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, muuttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen ja vuorovaikutussuhteiden luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöstä
- harjaantuu viestimään tilanteen mukaisesti ja tulee tietoiseksi toimintamahdollisuuksistaan vuorovaikutustilanteissa
- kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita
- kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- oppii erottamaan eri tyylejä ja sävyjä kirjoitetussa ja puhutussa kielessä
- oppii erittelemään ja hallitsemaan kielen lauserakenteita.

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet
- puhuttujen tekstien erittely, tulkinta ja arviointi
- suomen puhekielen erityispiirteitä ja kielioppia
- esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja käytänteet
- esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- erilaiset asiointitilanteet
- puheviestinnän kulttuurisia piirteitä ja suomalaista ja kansainvälistä puhekulttuuria
- kielen lausetason perusrakenteet, peruslauseen jäsenet ja suomen kielelle ominaiset lausetyypit
- sananmuodostuskeinojen kertausta

8. Kirjoittamistaitojen syventäminen (S28)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaiseen kulttuuriin, median aiheisiin sekä kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun eri tavoin.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä
- harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon sekä rohkaistuu persoonalliseen kielen tuottamiseen
- syventää ja monipuolistaa kirjallisen ilmaisun taitojaan
- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään, arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia teemoja
- löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun
- varmentuu kielen rakenteiden hallinnassa ja harjaantuu kirjoitusprosessiin ja yhdessä kirjoittamiseen.

Keskeiset sisällöt

- kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen, viimeistely ja palautteen antaminen
- kirjoittamista erilaisiin tarkoituksiin, muun muassa asia- ja asioimiskirjoittamista
- tekstin tuottamista erilaisista aineistoista ja luovaa kirjoittamista
- kirjoittamista materiaalin pohjalta sekä pohjatekstin tekstilajin ja kielen havainnointia, esimerkiksi tekstin kommentointia
- kielen rakenteita opiskelijoiden tarpeiden mukaan
- kielenhuollon kertaus: muun muassa sitaattivälimerkit, lähteiden lainaaminen
- suullinen tehtävä kurssin aiheista, esimerkiksi paneeli, keskustelu, alustus, puheenvuoro

9. Lukutaitojen syventäminen (S29)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä
- syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä ja tekstilajeista
- syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista
- kehittää suomalaisen kirjallisuuden tuntemustaan.

Keskeiset sisällöt

- erilajisten kaunokirjallisten ja asiatekstien sekä eri tiedon- ja tieteenalan tekstien lukemista
- kirjallisuudesta keskustelemista ja kirjoittamista, oman lukukokemuksen jakamista
- kielen käsitteet tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa

- tekstianalyysi, tekstin rakenne, tekstilajit, intertekstuaalisuus
- vapaavalintainen kaunokirjallinen teos, esimerkiksi oman kulttuuri-identiteetin rakentumisen kannalta tärkeä teos
- kirjailija- tai teosesittely

Koulukohtaiset syventävät kurssit

10. Suomi toisena kielenä -abikurssi (S2S10)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa ja ymmärtää erilaisia tekstejä. Opiskelija kehittyy kuuntelijana, lukijana ja kirjoittajana. Opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä
- harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon sekä rohkaistuu persoonalliseen kielen tuottamiseen
- syventää ja monipuolistaa kirjallisen ilmaisun taitojaan
- kykenee käsittelemään, arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia teemoja
- kykenee kirjoittamaan johdonmukaisen tekstin aineiston pohjalta
- harjaantuu lukemaan ja ymmärtämään erilaisia tekstejä, enimmäkseen asiatekstejä
- harjaantuu kuuntelemaan ja ymmärtämään erilaisia aineistoja
- varmentuu kielen rakenteiden hallinnassa

Keskeiset sisällöt
- kirjoitusprosessi, erityisesti näkökulman valinta, rakenne, aiheen syvällinen käsittely ja tekstin viimeistely
- kirjoittamista aineiston pohjalta, tekstin tuottamista erilaisista aineistoista
- kirjoittamista materiaalin pohjalta sekä pohjatekstin tekstilajin ja kielen havainnointia, esimerkiksi tekstin kommentointia
- kuullun ymmärtämisen harjoituksia
- luetun ymmärtämisen harjoituksia
- kielen rakenteita opiskelijoiden tarpeiden mukaan
- kielenhuollon kertaus: muun muassa sitaattivälimerkit, lähteiden lainaaminen

5.2 Toinen kotimainen kieli

5.2.1 Ruotsi

Oppiaineen tehtävä

Ruotsin kielen opetus tarjoaa aikuiselle opiskelijalle mahdollisuuden syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään ruotsin kielen taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Ruotsin

kielen opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia ruotsia ja käyttää taitoaan rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia ruotsinkielisissä ympäristöissä sekä Suomessa että Ruotsissa kuin muuallakin, missä se on mahdollista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään, ja opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä opiskelijoiden kielenkäyttötarpeisiin eri elämäntilanteissa. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä. Opetus antaa valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventää opiskelijoissa maailmankansalaisen taitoja.

Opiskelijoita rohkaistaan kehittämään omia kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaitona. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa ruotsin kielellä, mahdollisesti myös muilla pohjoismaisilla kielillä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasoilla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Ruotsin kielen opetuksen yhteiset tavoitteet

Ruotsin kielen eri oppimäärien opetuksen yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- kehittyy ruotsin kielen käyttäjänä sekä toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista
- ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä
- rohkaistuu hyödyntämään ruotsin kieltä luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana
- vankentaa ruotsin kielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen
- kehittyy tavoitteellisena kielten oppijana ja osaa soveltaa

kieltenopiskelustrategioita
- ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet
- osaa arvioida oman osaamisensa riittävyyttä jatko-opintojen näkökulmasta
- osaa suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmista.

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa opiskelemassaan oppimäärässä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa	Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
A-oppimäärä	B2.1	B2.1	B1.2
B1-oppimäärä	B1.1	B1.1	B1.1
B3-oppimäärä	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen oppimäärä	B2.2	B2.2	B2.2

Arviointi

Ruotsin kielessä arviointi perustuu ruotsin kielen yhteisten tavoitteiden sekä oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat ruotsin kielen yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Sotungin etälukio

Kurssin arviointiperusteet ovat tiedossa opiskelijalla kurssin alusta alkaen ja kirjattuina sähköiseen oppimisympäristöön, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa ruotsin kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi seuraavasti:

Kurssit	Äidinkielenomainen oppimäärä		A-oppimäärä		B1-oppimäärä
Kurssi	1	→	1	→	1
Kurssi	2	→	2	→	2
Kurssi	3	→	3	→	3
Kurssi	4	→	4	→	4
Kurssi	5	→	5		
Kurssi	6	→	6	→	5
Kurssi	7	→	7	→	7
Kurssi	8	→	8	→	6

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai muita lukion tehtävään kuuluvia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai muiksi lukion tehtävää kuuluviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

5.2.1.2 Ruotsi, B1-oppimäärä

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Pakolliset kurssit

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–5 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

1. Minun ruotsini (RUB11)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Pohditaan ruotsin kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Syvennetään vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun ja arkeen liittyviä vuorovaikutustaitoja. Käsiteltävät aihepiirit liittyvät opiskelijan kiinnostuksen kohteisiin sekä tarpeisiin käyttää kieltä erityisesti suullisissa viestintätilanteissa.

Sotungin etälukio

Kurssilla painottuu opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään sähköisiä työkaluja ruotsin kielen opinnoissa. Kurssilla vahvistetaan ruotsin kielen perusteita.

---

2. Hyvinvointi ja ihmissuhteet (RUB12)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia käyttäen ja niistä suoriutumiseen tarvittavia strategioita. Harjoitellaan taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Kurssilla pohditaan eri näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja mikä merkitys hyvinvoinnilla ja ihmissuhteilla on ihmisen elämässä. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Sotungin etälukio

Kurssilla painottuvat opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen ja erilaisten arkisten vuorovaikutustilanteiden harjoitteleminen. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään sähköisiä työkaluja ruotsin kielen opinnoissaan. Kurssin teemat käsittelevät aihekokonaisuuksia kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys sekä hyvinvointi ja turvallisuus.

---

3. Kulttuuri ja mediat (RUB13)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Tutustutaan suomenruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisista ja opiskelijoita kiinnostavista näkökulmista.

Sotungin etälukio

RUB13-kurssin tavoitteena on tehdä suomenruotsalaisuus eläväksi ja kartuttaa opiskelijan valmiuksia olla matkailijana Pohjoismaissa. Kurssin puitteissa hyödynnetään tietotekniikkaa muun muassa tiedonhaussa, medioihin tutustumisessa ja eri tekstilajien tuotoksien laadinnassa. Aihekokonaisuuksista painotetaan kurssilla seuraavia: teknologia ja yhteiskunta, mediat ja monilukutaito sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

---

4. Monenlaiset elinympäristömme (RUB14)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään erilaisten tekstilajien tulkintaa ja tuottamista. Aihepiireinä ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö sekä yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt, joita tarkastellaan ensisijaisesti opiskelijoiden eri elämäntilaisiin liittyvistä näkökulmista.

Sotungin etälukio

Opiskelija harjaantuu hakemaan monenlaisia tekstiaineistoja opiskelussa sekä tuottamaan niitä. Kurssilla opitaan ymmärtämään monikulttuurisuutta Pohjoismaissa. Aihekokonaisuuksista painotetaan kurssilla seuraavia: teknologia ja yhteiskunta sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

---

5. Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (RUB15)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohditaan jatko-opintoja ja tulevaisuudensuunnitelmia. Tutkitaan mahdollisuuksia opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Sotungin etälukio

Kurssilla harjoitellaan työn hakemista ja ansioluettelon kirjoittamista.
Kurssilla aihekokonaisuuksista on mahdollista painottaa aktiivista kansalaisuutta, yrittäjyyttä ja työelämää sekä teknologiaa ja yhteiskuntaa.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

6. Viesti ja vaikuta puhuen (RUB16)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

---

7. Kestävä elämäntapa (RUB17)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Sotungin etälukio

Kurssilla opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan sekä käsittelemään aihetta monipuolisesti ruotsiksi. Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu sekä mediat ja monilukutaito ovat mahdollisia sisällyttää kurssin aihepiireihin.

Koulukohtaiset syventävät kurssit

8. RUBS18 Starta på nytt – ruotsin rakenteiden kertauskurssi

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssi on tarkoitettu peruskoulusta lukioon juuri siirtyneille opiskelijoille. Kurssin tavoitteena on kerrata kaikki peruskoulussa opitut rakenteen ja perehdyttää opiskelija lukion työtapoihin. Kurssilla harjoitellaan monipuolisesti kirjallista tuottamista

9. RUBS20 Slutspurten! – Kohti yo-kirjoituksia!

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssi on tarkoitettu lähinnä abiturienteille. Kurssilla vankennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja keskitytään erilaisten tekstien monipuoliseen käsittelyyn sekä kirjalliseen tuottamiseen. Kurssilla myös valmentaudutaan ylioppilaskokeiden kuullunymmärtämisosioon.

5.3 Vieraat kielet

Oppiaineen tehtävä

Kieltenopetus tarjoaa aikuiselle opiskelijalle mahdollisuuden syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Kielten opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua

kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia kulttuurisesti, kansainvälisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään, ja opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä opiskelijoiden kielenkäyttötarpeisiin eri elämäntilanteissa. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä. Opetus antaa valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventää opiskelijoiden maailmankansalaisen taitoja.

Opiskelijoita rohkaistaan kehittämään omia kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaitona. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa osaamillaan kielillä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasoilla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Vieraiden kielten opetuksen yhteiset tavoitteet

Vieraiden kielten eri oppimäärien opetuksen yhteisenä tavoitteena on, että opiskelija
- rohkaistuu hyödyntämään kielitaitoaan luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana
- vankentaa kohdekielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen
- kehittyy tavoitteellisena kielten oppijana ja osaa soveltaa kieltenopiskelustrategioita
- ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet
- osaa arvioida omaa osaamistaan sekä suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten jatko-opintojen, työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmasta.

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri kielissä tai oppimäärissä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa	Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
Englanti A	B2.1	B2.1	B2.1
Muut kielet A	B1.2	B1.2	B1.2
Englanti B1	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet B1	B1.1	B1.1	B1.1
Englanti B2	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet B2	A2.2	A2.2	A2.2
Englanti B3	B1.1	B1.1	A2.2
Aasian ja Afrikan kielet B3	A2.1	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)
Muut kielet B3	A2.1	A2.1	A2.1

Arviointi

Vieraissa kielissä arviointi perustuu vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden sekä kieli- ja oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat vieraiden kielten yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuoro-vaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe

arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa vieraassa kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi latinan kieltä lukuun ottamatta seuraavasti:

Kurssit	A-oppimäärä		B1-oppimäärä		B2-oppimäärä		B3-oppimäärä
Kurssi	1	→	1	→	1	→	3
Kurssi	2	→	2	→	3	→	5
Kurssi	3	→	3	→	4	→	6
Kurssi	4	→	4	→	2	→	4
Kurssi	6	→	5	→	5	→	7
Kurssi	7	→	7	→	6	→	8
Kurssi	8	→	6				

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai muita lukion tehtävään kuuluvia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai muiksi lukion tehtävään kuuluviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Kurssit

Vieraiden kielten kurssikoodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja kurssinumeroiden mukaan. Esimerkiksi RAB32 tarkoittaa ranskan kielen B3-oppimäärän kurssia numero 2. Vieraista kielistä käytetään seuraavia koodeja:

EN = englannin kieli
SA = saksan kieli
VE = venäjän kieli
EA = espanjan kieli

5.3.1 Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opetuksen tavoitteet

Englannin kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kehittyy englannin kielen käyttäjänä sekä toimijana kulttuurisesti moninaisessa

maailmassa niin paikallisissa, kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä
- ymmärtää englannin kielen merkityksen ja roolin kansainvälisen kommunikaation kielenä
- osaa arvioida oman osaamisensa riittävyyttä jatko-opintojen näkökulmasta
- osaa suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmista
- saa kokemuksia laajempien englanninkielisten tekstien lukemisesta, tulkitsemisesta ja käsittelystä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B2.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Arviointi

Sotungin etälukio

Sotungin etälukiossa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Kurssin arviointiperusteet ovat tiedossa opiskelijalla kurssin alusta alkaen ja ne kirjataan paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Arvioinnin tukena ja muotona voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia mahdollisuuksien mukaan.

Pakolliset kurssit

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

1. Englannin kieli ja maailmani (ENA1)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita, analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita englannin opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta, englannin kieltä globaalina ilmiönä sekä kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, opiskelijan

elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

Sotungin etälukio

Lukion ensimmäisellä englannin kurssilla opiskelijaa tuetaan arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijoina ja suunnittelemaan englannin opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan. Kurssisisältöjen avulla tavoitteena on oppia huomioimaan ja ymmärtämään inhimillistä moninaisuutta, ihmisten erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita. Sotungin etälukiossa ensimmäisen kurssin tavoitteena on myös se, että opiskelija oppii käyttämään sähköisiä oppimisympäristöjä opiskelunsa tukena sujuvasti.

---

2. Ihminen verkostoissa (ENA2)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Sotungin etälukio

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita kehittämään vuorovaikutustaitojaan ja kertomaan omasta elinpiiristään. Opiskelijoita tuetaan myös kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

---

3. Kulttuuri-ilmiöitä (ENA3)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, englanninkieliset mediat sekä luova toiminta.

Sotungin etälukio

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun englanniksi ja oman kulttuuri-identiteetin sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

---

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (ENA4)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta englannin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

Sotungin etälukio

Kurssi antaa hyvät mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa ja yhteiskunnallisten rakenteiden ymmärtämistä englanniksi.

---

5. Tiede ja tulevaisuus (ENA5)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista sekä englannin kielen asemaa kansainvälisenä tieteen ja teknologian kielenä. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

Sotungin etälukio

Tiede ja tulevaisuus - kurssilla Sotungin etälukion opiskelijoita tuetaan löytämään myös omien kiinnostusten mukaisia tiede- ja/tai teknologia-aiheita ja työstämään niitä englanniksi.

---

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (ENA6)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät opiskelijan elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Sotungin etälukio

Opiskelu, työ ja toimeentulo -kurssi antaa mahdollisuuden tutustua yrittäjyyden ja työntekemisen eri muotoihin sekä erityisesti englannin kielen merkitykseen globaalin työllistymisen näkökulmasta. Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä asettaa myös tavoitteita sen kehittämiseksi. Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin englannin kielellä esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää englannin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen englanninkielinen osuus tai kokonaisuus.

7. Kestävä elämäntapa (ENA7)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa englantia erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla analysoidaan tai tuotetaan eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Sotungin etälukio

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

---

8. Viesti ja vaikuta puhuen (ENA8)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

Koulukohtaiset syventävät

9. ENS9 Englannin tukikurssi abiturienteille

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kerrataan kielioppia ja sanastoa sekä vahvistetaan monin tavoin kielitaitoa ylioppilaskoetta varten. Kurssilla harjoitellaan kuullun- ja luetunymmärtämistä, kerrataan kielioppirakenteita, tehdään yo-kokeen tehtävätyyppejä ja kirjoitetaan erilaisia tekstejä.

5.3.2 Vieraat kielet, B3-oppimäärä

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi
- kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Sotungin etälukio

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.
Tavoitteena on myös, että opiskelijat ymmärtävät lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkityksen ja rohkaistuisivat hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia.
Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Arviointi

Sotungin etälukio

Sotungin etälukiossa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Kurssin arviointiperusteet ovat tiedossa opiskelijalla kurssin alusta alkaen ja ne kirjataan paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

5.3.2.1 Saksan kieli, B3-oppimäärä

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (SAB31)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita

sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Sotungin etälukio

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja heitä ohjataan itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan. Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

---

2. Matkalla maailmassa (SAB32)

Tavoiteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

Sotungin etälukio

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

---

3. Elämän tärkeitä asioita (SAB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskelijoiden jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

---

4. Monenlaista elämää (SAB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

---

5. Hyvinvointi ja huolenpito (SAB35)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

---

6. Kulttuuri ja mediat (SAB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai

alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisista ja opiskelijoita kiinnostavista näkökulmista.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

---

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (SAB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä opiskelijoiden tulevaisuudensuunnitelmiin.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

---

8. Yhteinen maapallomme (SAB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan suullisen kielitaidon harjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

5.3.2.2 Espanjan kieli, B3-oppimäärä

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (EAB31)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Sotungin etälukio

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja heitä ohjataan itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan. Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

---

2. Matkalla maailmassa (EAB32)

Tavoiteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

Sotungin etälukio

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

---

3. Elämän tärkeitä asioita (EAB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskelijoiden jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

Sotungin etälukio

Opiskelijoita ohjataan kertaamaan ja vahvistamaan aiemmilla kursseilla opittua keskeistä sanasto- ja kielioppiainesta, jotta tuloksena olisi mahdollisimman vahva perusteiden hallinta. Opiskelijoita kannustetaan jo saavutetun kielitaidon rohkeaan käyttämiseen.

---

4. Monenlaista elämää (EAB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

Sotungin etälukio

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

---

5. Hyvinvointi ja huolenpito (EAB35)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Sotungin etälukio

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan kielitaitonsa aktiiviseen suulliseen ja kirjalliseen soveltamiseen.

---

6. Kulttuuri ja mediat (EAB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisista ja opiskelijoita kiinnostavista näkökulmista.

Sotungin etälukio

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

---

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (EAB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä opiskelijoiden tulevaisuudensuunnitelmiin.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

---

8. Yhteinen maapallomme (EAB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan suullisen kielitaidon harjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

5.3.2.3 Venäjän kieli, B3-oppimäärä

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (VEB31)

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (VEB32)

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (VEB33)

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskelijoiden jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (VEB34)

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (VEB35)

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

---

6. Kulttuuri ja mediat (VEB36)

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisista ja opiskelijoita kiinnostavista näkökulmista.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

---

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä opiskelijoiden tulevaisuudensuunnitelmiin.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

---

8. Yhteinen maapallomme

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Sotungin etälukio

Kurssia ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

5.4 Matematiikka

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Sillä on merkittävä tai ratkaiseva rooli muun muassa tieteissä, teknologiassa, taloudessa, yrittäjyydessä, terveydenhuollossa ja turvallisuudessa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen, ilmiöiden mallintamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä. Erityisesti opiskelijaa ohjataan hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin. Opiskelijaa rohkaistaan myös käyttämään ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä sekä tuetaan opiskelijan taitoa siirtyä toisesta matemaattisen tiedon esitysmuodosta toiseen.

Opiskelijaa kannustetaan kehittämään luovia ratkaisuja matemaattisiin ongelmiin. Opetuksessa tutkitaan matematiikan ja arkielämän välisiä yhteyksiä sekä tietoisesti käytetään eteen tulevia mahdollisuuksia opiskelijan persoonallisuuden kehittämiseen, mikä tarkoittaa muun muassa hänen kiinnostuksensa ohjaamista, kokeiluihin kannustamista sekä tiedonhankintaprosessien kehittämistä.

Opiskelija harjaannutetaan käyttämään tietokoneohjelmistoja matematiikan oppimisen ja tutkimisen sekä ongelmanratkaisun apuvälineinä. Matematiikan opiskelussa hyödynnetään muun muassa dynaamisen matematiikan ohjelmistoja, symbolisen laskennan ohjelmistoja, tilasto-ohjelmistoja, taulukkolaskentaa, tekstinkäsittelyä sekä mahdollisuuksien mukaan digitaalisia tiedonlähteitä. Tärkeää on myös arvioida apuvälineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta. Edellä mainituista apuvälineistä käytetään jatkossa nimitystä tekniset apuvälineet.

Arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn

arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien ja teknisten apuvälineiden valintaan ja käyttöön sekä päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukiossa palautteen antamisella ja arvioinnilla ohjataan opiskelijaa omien opiskelutavoitteiden asettamisessa ja saavuttamisessa sekä työskentelytapojen kehittämisessä. Kurssin aikana opiskelija saa säännöllisesti palautetta etälukion käytössä olevilla sähköisillä työvälineillä. Opettajan antaman palautteen lisäksi itse- ja vertaisarviointia voidaan käyttää osana arviointia. Sotungin etälukiossa kurssin arviointiperusteet sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa ja ne ovat luettavissa sähköisessä oppimisympäristössä kurssin alkaessa. Kurssisuorituksen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön. Opiskelijat tietävät kurssisuorituksen arviointiin vaikuttavien eri osioiden painoarvon kurssin alkaessa. Oppimisen edistymisen seuranta, palautteen antaminen ja vuorovaikutus tapahtuvat sähköisissä ympäristöissä.

Oppimäärän vaihtaminen

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkästä lyhyeen kursseja luetaan hyväksi seuraavasti: MAA2 → MAB2, MAA3 → MAB3, MAA6 → MAB7 ja MAA8 → MAB4 ja MAA10 → MAB5. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän paikallisia syventäviä tai muita lukion tehtävään kuuluvia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset kurssit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän paikallisiksi syventäviksi tai muiksi lukion tehtävään kuuluviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

5.4.1 Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus

Matematiikan yhteisen opintokokonaisuuden tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus matematiikkaa kohtaan muun muassa tutustuttamalla hänet matematiikan moninaiseen merkitykseen ihmiselle ja yhteiskunnalle sekä sen ainutlaatuiseen ja kiehtovaan olemukseen tieteenalana. Tässä opintokokonaisuudessa opiskelijalla on tilaisuus vahvistaa pohjaa matematiikan opinnoilleen ja nähdä matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena selitettäessä ja hallittaessa muun muassa yhteiskunnan, talouden ja luonnon tapahtumia ja tilanteita.

Pakollinen kurssi

1. Luvut ja lukujonot (MAY1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- pohtii matematiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- kertaa ja täydentää lukualueet, kertaa peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskennan periaatteet
- vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- osaa määrittää lukujonoja, kun annetaan alkuehdot ja tapa, jolla seuraavat termit muodostetaan
- saa havainnollisen käsityksen lukujonon summan määrittämisestä
- osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kuvaajan ja lukujonojen tutkimisessa sekä lukujonoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt
- reaaliluvut, peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskenta
- funktio, kuvaajan piirto ja tulkinta
- lukujono
- rekursiivinen lukujono
- aritmeettinen jono ja summa
- logaritmi ja potenssi sekä niiden välinen yhteys
- muotoa $a^x = b$, $x \in \mathbb{N}$ olevien yhtälöiden ratkaiseminen
- geometrinen jono ja summa

5.4.2 Matematiikan pitkä oppimäärä

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle ammatillisten ja korkeakouluopintojen edellyttämät matemaattiset valmiudet sekä matemaattinen yleissivistys. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia ja tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä oppii niiden kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- rohkaistuu kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin

- ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä, kuten seuraamaan matemaattisen tiedon esittämistä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä
- oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena
- kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.

Pakolliset kurssit

2. Polynomifunktiot ja -yhtälöt (MAA2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita
- osaa ratkaista toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkia ratkaisujen lukumäärää
- osaa ratkaista korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomiyhtälöihin ja polynomiepäyhtälöihin sekä polynomifunktioihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt
- polynomien tulo ja muotoa $(a+b)^n, n \leq 3, n \in \mathbb{N}$ olevat binomikaavat
- 2. asteen yhtälö ja ratkaisukaava sekä juurten lukumäärän tutkiminen
- 2. asteen polynomin jakaminen tekijöihin
- polynomifunktio
- polynomiyhtälöitä
- polynomiepäyhtälön ratkaiseminen

3. Geometria (MAA3)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita
- osaa ratkaista geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa

- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt
- kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria
- kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

4. Vektorit (MAA4)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- osaa tutkia kuvioiden ominaisuuksia vektoreiden avulla
- ymmärtää yhtälöryhmän ratkaisemisen periaatteen
- osaa tutkia kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä vektoreiden tutkimisessa sekä suoriin ja tasoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt
- vektoreiden perusominaisuudet
- vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla
- koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo
- yhtälöryhmän ratkaiseminen
- suorat ja tasot avaruudessa

5. Analyyttinen geometria (MAA5)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja
- syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia yksinkertaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä pistejoukon yhtälön tutkimisessa sekä yhtälöiden, yhtälöryhmien, itseisarvoyhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt
- pistejoukon yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt

- itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen
- pisteen etäisyys suorasta

6. Derivaatta (MAA6)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaaliepäyhtälöitä
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta
- osaa määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot
- tietää, kuinka rationaalifunktion suurin ja pienin arvo määritetään
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa ja rationaaliyhtälöiden ja -epäyhtälöiden ratkaisemisessa sekä polynomi- ja rationaalifunktion derivaatan määrittämisessä sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt
- rationaaliyhtälö ja epäyhtälö
- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen
- polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

7. Trigonometriset funktiot (MAA7)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tutkii trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa trigonometristen funktioiden yhteydet $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$ ja $\tan x = \frac{\sin x}{\cos x}$
- osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- osaa tutkia trigonometrisia funktioita derivaatan avulla
- osaa hyödyntää trigonometrisia funktioita mallintaessaan jaksollisia ilmiöitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä trigonometristen funktioiden tutkimisessa ja trigonometristen yhtälöiden ratkaisemisessa ja trigonometristen funktioiden derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt
- suunnattu kulma ja radiaani
- trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen
- yhdistetyn funktion derivaatta
- trigonometristen funktioiden derivaatat

8. Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA8)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- kertaa potenssienlaskusäännöt mukaan lukien murtopotenssit
- tuntee juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- osaa tutkia juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla
- osaa hyödyntää eksponenttifunktiota mallintaessaan erilaisia kasvamisen ja vähenemisen ilmiöitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden tutkimisessa ja juuri-, eksponentti- ja logaritmiyhtälöiden ratkaisemisessa sekä juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktion derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt
- potenssien laskusäännöt
- juurifunktiot ja -yhtälöt
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt
- juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat

9. Integraalilaskenta (MAA9)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan
- osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja integraalifunktion määrittämisessä sekä määrätyn integraalin laskemisessa sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt
- integraalifunktio
- alkeisfunktioiden integraalifunktiot
- määrätty integraali
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

10. Todennäköisyys ja tilastot (MAA10)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa havainnollistaa diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittää ja tulkita jakaumien tunnuslukuja

- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla.

Keskeiset sisällöt
- diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma
- jakauman tunnusluvut
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- kombinatoriikka
- todennäköisyyksien laskusäännöt
- diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo
- normaalijakauma

Valtakunnalliset syventävät kurssit

11. Lukuteoria ja todistaminen (MAA11)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- perehtyy logiikan alkeisiin ja tutustuu todistusperiaatteisiin sekä harjoittelee todistamista
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla
- syventää ymmärrystään lukujonoista ja niiden summista
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä lukujen ominaisuuksien tutkimisessa.

Keskeiset sisällöt
- konnektiivit ja totuusarvot
- geometrinen todistaminen
- suora, käänteinen ja ristiriitatodistus
- induktiotodistus
- kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö
- Eukleideen algoritmi
- alkuluvut ja Eratostheneen seula
- aritmetiikan peruslause
- kokonaislukujen kongruenssi

12. Algoritmit matematiikassa (MAA12)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- syventää algoritmista ajatteluaan
- osaa tutkia ja selittää, kuinka algoritmit toimivat
- ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan epälineaarisia yhtälöitä numeerisesti
- osaa tutkia polynomien jaollisuutta ja osaa määrittää polynomin tekijät
- osaa määrittää numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä algoritmien tutkimisessa ja laskutoimituksissa.

Keskeiset sisällöt
- iterointi ja Newton-Raphsonin menetelmä
- polynomien jakoalgoritmi
- polynomien jakoyhtälö
- Newton-Cotes-kaavat: suorakaidesääntö, puolisuunnikassääntö ja Simpsonin sääntö

13. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan
- osaa tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita
- täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen
- osaa tutkia lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja derivaatan laskemisessa annetun muuttujan suhteen sekä epäoleellisten integraalien, lukujonon raja-arvon ja sarjan summan laskemisessa sovellustehtävissä.

Keskeiset sisällöt
- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- käänteisfunktio
- kahden muuttujan funktio ja osittaisderivaatta
- funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit
- lukujonon raja-arvo, sarjat ja niiden summa

Koulukohtaiset syventävät kurssit

14. Pitkän matematiikan yo-valmennus (MAAS15)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on kerrata pitkän matematiikan keskeisiä sisältöjä ja valmistautua ylioppilaskirjoituksiin. Kurssilla tutustutaan aiempien vuosien ylioppilaskirjoitusten tehtäviin ja harjoitellaan tehtävien sujuvaa tekemistä digitaalisesti.

5.4.3 Matematiikan lyhyt oppimäärä

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä ja monissa eri tieteissä.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään, oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa ja rohkaistuu kokeilevaan, tutkivaan ja keksivään oppimiseen
- hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille
- sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä
- kehittää käsitystään matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta
- harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatiota ja arvioimaan sen luotettavuutta
- tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä
- osaa käyttää kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.

Pakolliset kurssit

2. Lausekkeet ja yhtälöt (MAB2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet
- vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomiyhtälöihin sekä polynomifunktioihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt

- suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus
- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden ja yhtälöparien graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen

3. Geometria (MAB3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa

4. Matemaattisia malleja (MAB4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta
- tutustuu ennusteiden tekemiseen mallien pohjalta
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusongelmien yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla
- lukujonot matemaattisina malleina

5. Tilastot ja todennäköisyys (MAB5)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- arvioi erilaisia regressiomalleja mm. taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä diskreettien jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Keskeiset sisällöt
- diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- kombinatoriikkaa
- todennäköisyyden käsite
- todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä

6. Talousmatematiikka (MAB6)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- ymmärtää talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- kehittää matemaattisia valmiuksiaan oman taloutensa suunnitteluun
- vahvistaa laskennallista pohjaansa yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt
- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Matemaattinen analyysi (MAB7)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kulun tutkimisessa ja funktion

derivaatan sekä suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellustehtävissä.

Keskeiset sisällöt
- graafisia ja numeerisia menetelmiä
- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä

8. Tilastot ja todennäköisyys II (MAB8)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittelytaitojaan
- osaa määrittää tilastollisia tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä jatkuvien jakaumien avulla hyödyntäen teknisiä apuvälineitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa, todennäköisyysjakauman odotusarvon ja keskihajonnan määrittämisessä, todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla sekä luottamusvälin laskemisessa.

Keskeiset sisällöt
- normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet
- toistokoe
- binomijakauma
- luottamusvälin käsite

Koulukohtaiset syventävät kurssit

9. Lyhyen matematiikan kertauskurssi (MABS9)

Tavoitteet:
Kurssi tukee valmistautumista ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt:
Kerrataan kurssien 1-6 pääkohdat, minkä lisäksi voidaan käsitellä syventävien kurssien asioita. Kurssilla lasketaan myös vanhoja ylioppilaskirjoitustehtäviä.

10. Lukiomatematiikan alkuaskel (MAYS0)

Tavoitteet:
Kurssin tavoitteena on vahvistaa matematiikan pohjatietoja lukio-opintoja varten.

Keskeiset sisällöt:
Murtoluvut, itseisarvo, vastaluku, neliöjuuri, prosenttilaskuja, potenssi- ja polynomilaskentaa, ensimmäisen asteen yhtälö, suoran piirtäminen, geometrian perusteita.

5.5 Biologia

Oppiaineen tehtävä

Biologian opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus lisää ymmärrystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Biologian opetuksen tarkoituksena on lisäksi herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksestä.

Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Opetuksen tuella opiskelija myös ymmärtää evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tiedonaloja, joiden sovelluksia, kuten geeniteknologiaa, hyödynnetään monin tavoin maataloudessa, teollisuudessa ja lääketieteessä. Opetus myös ohjaa opiskelijaa ymmärtämään, miten biologista tietoa voidaan hyödyntää arkielämässä, jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin, kokeellisuuteen ja tutkimuksellisuuteen perustuva tiedonhankinta sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tutustutaan laborointiin ja työskennellään myös digitaalisissa opiskeluympäristöissä. Opetuksessa tehdään yhteistyötä erityisesti terveystiedon, mutta myös muiden oppiaineiden kanssa.

Sotungin etälukio

Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy laaja kuva biologiasta tieteenalana ja kuva omasta osallisuudestaan luonnonkiertokulussa sekä siitä, miten opittua tietoa voidaan hyödyntää omissa kulutusvalinnoissa. Opetuksessa hyödynnetään digitaalisia opiskeluympäristöjä ja niiden tuomia mahdollisuuksia.

Opetuksen tavoitteet

Biologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kiinnostuu biologisesta tiedosta ja motivoituu biologiaa koskevien uutisten seuraamiseen
- saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa
- ymmärtää, mikä on biologialle tieteenalana ominaista, tuntee biologisia rakenteita ja prosesseja, perinnöllisyyttä sekä ymmärtää evoluution merkityksen

- perehtyy biologisen tiedonhankinnan ja tutkimuksen menetelmiin
- osaa asettaa kysymyksiä ja tutkimusongelmia tarkasteltavista ilmiöistä
- suunnittelee ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa
- osaa hankkia, käsitellä, analysoida ja tulkita tutkimusaineistoa sekä arvioida ja esittää tutkimustuloksia
- osaa työskennellä digitaalisissa opiskeluympäristöissä ja laboratoriossa
- arvioi kriittisesti median kautta välittyvää biologista tietoa
- käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti biologian opiskelun tukena
- perehtyy biologian soveltamiseen eri aloilla
- osaa soveltaa ja käyttää biologisia tietoja ja taitoja arkielämässä
- arvostaa eliökunnan monimuotoisuutta, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden ja ymmärtää oman vastuunsa ekosysteemien tulevaisuudesta.

Sotungin etälukio

Etälukion digitaali- ja etäpohjaisen opiskelumuodon vuoksi opiskelijoiden tavoitteena on saada ymmärrystä laboroinneista hyödyntäen muun muassa digilaborointeja ja kotona omilla välineillä tehtäviä, opettajan ohjeistamia, turvallisia pieniä kokeita.

Arviointi

Biologiassa arvioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttamista kurssikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Arviointi ohjaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta, ja taidot, kuten ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, yhdistellä, arvioida, havainnollistaa ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky arvioida tietoa kriittisesti.

Biologian tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, kokeellisessa työskentelyssä sekä laatimalla yksin tai yhteisöllisesti biologisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut.

Sotungin etälukio

Arviointiperusteet sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa ja ne ovat luettavissa sähköisessä oppimisympäristössä kurssin alkaessa. Kurssisuorituksen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön. Arvioinnin osana, kurssikohtaisesti, käytetään

lisäksi itsearviointia sekä vertaispalautteen antamista. Opiskelijat saavat opettajaltaan digitaalisesti palauttamistaan viikoittaisista tehtävistä palautetta, joka tukee opiskelua ja oppimista.

Pakolliset kurssit

1. Elämä ja evoluutio (BI1)

Kurssilla perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Kurssilla tutustutaan myös biologian tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteellistä ajattelua. Keskeinen näkökulma kurssilla on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan
- ymmärtää evoluution jatkuvuuden, prosessit ja merkityksen
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen ja tulkita sen kehitystä
- työskentelee kokeellisesti tai toteuttaa pienimuotoisen tutkimuksen tai projektin yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Sotungin etälukio

Tavoitteena on kokeelliseen työskentelyyn tutustuminen ja tutkimuksen vaiheiden ymmärtäminen toteutettavan tutkimussuunnitelman kautta. Tutkimussuunnitelmasta saadaan ja annetaan vertaispalautetta.

Keskeiset sisällöt

Biologia tieteenä
- elämän ominaisuudet, perusedellytykset ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologisen tiedon esittäminen mallien avulla

Solu elämän perusyksikkönä
- elämän syntyvaiheet
- solujen rakenne ja energiatalous
- DNA ja geenien ilmeneminen

Eliön elinkaari

- suvullinen ja suvuton lisääntyminen
- muuntelu
- kasvu, kehittyminen ja kuolema

Evoluutio
- luonnonvalinta ja sopeutuminen
- lajien syntyminen ja häviäminen
- eliökunnan sukupuu

Biologian kokeellisuuteen liittyvä pienimuotoinen tutkimus tai projekti

2. Ekologia ja ympäristö (BI2)

Kurssi tarkastelee ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta sekä sen uhkia Suomessa ja muualla maailmassa. Keskeisinä teemoina ovat luonnon monimuotoisuutta uhkaavat tekijät ja mahdollisuudet suojella monimuotoisuutta. Kurssi perehdyttää myös muihin ekologisiin ympäristöongelmiin. Kurssilla tehdään itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoinen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai kehittämisprojekti.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakenteiden, vuorovaikutusten ja toimintojen periaatteet
- osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä
- ymmärtää luonnon monimuotoisuuden merkityksen ihmiskunnan tulevaisuudelle
- hahmottaa ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä sekä tuntee menetelmiä, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia
- ymmärtää ekososiaalisen sivistyksen ja kestävän elämäntavan välttämättömyyden sekä oppii toimimaan niiden mukaisesti
- osaa suunnitella ja toteuttaa itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoisen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskevan tutkimuksen tai ympäristön tilaa koskevan yhteisen kehittämisprojektin.

Sotungin etälukio

Tutkimusprojektin kirjallisesta tutkimusraportista saadaan ja annetaan vertaispalautetta.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet
- elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutukset

- ekosysteemien rakenne ja palautuvuus
- aineiden kierto ja energian virtaus ekosysteemissä
- luonnon monimuotoisuus
- populaatioiden ominaisuudet
- lajien väliset suhteet
- eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä ja eliöiden levinneisyys

Ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet
- ilmastonmuutoksen ekologiset vaikutukset
- luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemeihin kohdistuvat uhkat
- aineiden kiertoon ja energian virtaukseen liittyvät ongelmat
- paikalliset ympäristöongelmat

Kohti kestävää tulevaisuutta
- ekosysteemipalveluiden merkitys
- ekologisesti kestävä kehitys, kiertotalous ja ekososiaalinen sivistys
- toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi omassa lähiympäristössä

Ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai ympäristön kehittämisprojekti

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Solu ja perinnöllisyys (BI3)

Kurssin tarkoituksena on auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystä solun rakenteesta ja toiminnasta. Kurssilla tarkastellaan myös solun toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Kurssin työtavoille on keskeistä kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimustyö.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- käyttää käsitteitä, malleja ja teorioita tarkastellessaan soluihin ja perinnöllisyyteen liittyviä ilmiöitä
- syventää osaamistaan solun eri osien toiminnasta ja ymmärtää eliöiden rakenteiden ja toimintojen pohjautuvan solutason prosesseihin
- tutkii erilaisia soluja, solukoita ja kudoksia ja tulkitsee niiden rakenteita
- arvioi solujen ja geenien toimintaa koskevan tiedon merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- suunnittelee ja toteuttaa tutkimuksen yksin tai yhteistyössä muiden kanssa.

Sotungin etälukio

Opiskelijat tutkivat soluja ja niihin liittyviä ilmiöitä digitaalisesti, videoita ja digitaalisia laborointeja hyödyntäen.

Keskeiset sisällöt

Solu tutkimuskohteena
- miten soluja tutkitaan
- solubiologisen tiedon ja genomitiedon tarve ja käyttö

Eliöt rakentuvat soluista
- biomolekyylit
- tumallisen ja tumattoman solun rakenne ja toiminta
- DNA:n ja RNA:n rakenne
- proteiinisynteesi ja epigeneettinen säätely

Solujen lisääntyminen
- mitoosi ja sen merkitys
- solujen jakautuminen, kasvu ja erilaistuminen

Periytymisen perusteet
- geenit ja alleelit
- sukusolut ja niiden synty meioosissa
- geenien periytyminen ja ominaisuuksien siirtyminen sukupolvelta toiselle
- mutaatiot ja mutageenit

Solubiologinen tutkimus laboratoriossa tai sähköisten aineistojen avulla

4. Ihmisen biologia (BI4)

Kurssilla perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot, lisääntyminen sekä perimän ja ympäristön merkitys ihmisen terveyteen. Kurssilla tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa analysoida kudosten ja elinten rakenteiden toimintaperiaatteita
- ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelyä sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia siihen
- ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toimintojen ohjaajana
- ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia
- osaa selittää elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan
- ymmärtää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen
- osaa toteuttaa pienimuotoisen ihmisen elimistön toimintaa mittaavan tutkimuksen ja esittää sen tulokset.

Sotungin etälukio

Opiskelijat suorittavat pienimuotoisia elimistön toimintaa mittaavia tehtäviä ja kurssiin liittyviä laborointeja kotona omilla välineillä opettajan antaman ohjeistuksen mukaisesti ja raportoivat tulokset osana palautettavia tehtäviä.

Keskeiset sisällöt

Energia, aineenvaihdunta ja sen säätely
- ravintoaineet ja ruoansulatus
- verenkiertoelimistö
- hengityselimistö ja hengityksen säätely

Liikkuminen
- tuki- ja liikuntaelimistö

Elintoimintojen säätely
- hermosto ja aistit
- umpirauhaset ja hormonit
- lämmönsäätely
- kemiallinen tasapaino
- elimistöjen sopeutuminen ja puolustusmekanismit

Lisääntyminen
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys
- sukupuolinen kehitys ja seksuaalisuus
- perimän ja ympäristön merkitys

Ihmiselimistön toimintaa mittaava tutkimus

5. Biologian sovellukset (BI5)

Kurssin tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen tulevaisuuden ongelmien ratkaisemisessa. Kurssilla perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa ja luonnonvarojen kestävän kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Kurssilla opiskelija suunnittelee ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää biologian innovaatioiden ja sovellutusten merkityksen yhteiskunnassa
- tutustuu bioteknologian menetelmiin, tuotteisiin ja mahdollisuuksiin edistää kestävää tulevaisuutta
- ymmärtää geeniteknologian mahdollisuudet lääketieteessä ja teollisuudessa
- ymmärtää mikrobien merkityksen luonnossa ja erilaisissa bioteknologian prosesseissa
- ymmärtää kasvien ja eläinten jalostuksen merkityksen ravinnontuotannossa
- osaa arvioida bioteknologian ja genetiikan sovellusten mahdollisuuksia, uhkia ja eettisiä kysymyksiä
- osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Sotungin etälukio

Opiskelijat tutustuvat biotekniikan menetelmiin ja tutkimukseen digitaalisesti videoita ja digitaalisia laborointeja hyödyntäen.

Keskeiset sisällöt

Bioteknologian sovellukset ja merkitys
- ravinnon, energian, tuotteiden ja palvelujen tuottaminen uusiutuvien luonnonvarojen avulla
- bioteknologian sovellukset teollisuudessa ja ympäristönsuojelussa

Mikrobiologian sovellukset ja merkitys
- bakteerien ja virusten rakenne ja toiminta
- bakteerien viljely, käsittely ja tunnistaminen
- mikrobit luonnossa ja ihmisen taloudessa

Geeniteknologian sovellukset ja merkitys
- geenitekniikan menetelmät
- genomitieto
- mikrobit geeniteknologiassa

Kasvi- ja eläinjalostus

Biologian sovellusalaan liittyvä koe tai tutkimus

Koulukohtaiset syventävät kurssit

6. Biologian abikurssi (BIS6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on vahvistaa ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt
Lukion biologian oppimäärän kertaaminen

5.6 Maantiede

Oppiaineen tehtävä

Maantieteen opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja antaa hänelle valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössä, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä. Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua ekososiaalisesti sivistyneeksi kansalaiseksi.

Opiskelijoiden elämismaailma sekä heidän arkiset kokemuksensa ja havaintonsa ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Tutkiva lähestymistapa auttaa opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä, paikallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla tapahtuvia muutoksia.

Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Geomedialla tarkoitetaan karttojen, paikkatiedon, diagrammien, kuvien, videoiden, kirjallisten lähteiden, median, suullisten esitysten sekä muiden maantieteellisten tiedonhankinta- ja esitystapojen monipuolista käyttöä.

Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös koulun ulkopuolisia opiskeluympäristöjä sekä verkkoympäristöjä.

Opiskelijalle välittyy laaja kuva maantieteestä tieteenalana. Opiskelija oppii tarkastelemaan alueita ja erilaisia ilmiöitä. Opetuksessa hyödynnetään digitaalisia opiskeluympäristöjä ja niiden tuomia mahdollisuuksia.

Opetuksen tavoitteet

Maantieteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana
- kehittää maantieteellistä ajattelutaitoaan sekä hahmottaa maailmaa ja sen monimuotoisuutta
- ymmärtää, tulkitsee, soveltaa ja arvioi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä
- osaa havainnoida arkiympäristöjä sekä kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita
- osaa kriittisesti pohtia ajankohtaisia maailman tapahtumia ja niihin vaikuttavia tekijöitä
- osaa havainnoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti
- ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee, ja osaa pohtia mahdollisia ratkaisuja eriarvoisuusongelmiin
- ymmärtää, mitä ihmisoikeudet tarkoittavat, ja arvostaa kulttuurien moninaisuutta
- tuntee aluesuunnittelun keinoja sekä osaa osallistua ja vaikuttaa oman lähiympäristönsä kehittämiseen
- kiinnostuu maantieteellisestä tiedosta ja motivoituu seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia eri puolilla maailmaa
- osaa käyttää maantieteellisiä tietoja ja taitoja arkielämässä
- tietää, millaisissa ammateissa ja työtehtävissä maantieteellistä osaamista tarvitaan
- toimii paikallisiin, alueellisiin ja globaaleihin kysymyksiin kantaaottavana ja kestävää kehitystä edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Arviointi

Maantieteessä arvioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttamista kurssikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään omaa osaamistaan.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat paitsi opiskelijan tiedot ja peruskäsitteiden hallinta myös maantieteellinen ajattelu- ja argumentointitaito sekä tiedonprosessointitaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, yhdistellä, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Keskeisiä arvioitavia taitoja maantieteessä ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot.

Maantieteen tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä laatimalla maantieteellisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut, yksin tai yhdessä toisten kanssa. Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon myös opiskelijan osoittamat tiedot ja taidot koulussa toteutetussa osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa.

Sotungin etälukio

Arviointiperusteet sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa ja ne ovat luettavissa sähköisessä oppimisympäristössä kurssin alkaessa. Kurssisuorituksen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön. Arvioinnin osana, kurssikohtaisesti, käytetään lisäksi itsearviointia sekä vertaispalautteen antamista. Opiskelijat saavat opettajaltaan digitaalisesti palauttamistaan viikoittaisista tehtävistä palautetta, joka tukee opiskelua ja oppimista.

Pakolliset kurssit

1. Maailma muutoksessa (GE1)

Kurssi perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ongelmien tarkasteluun. Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnonriskien, ympäristöriskien että ihmiskunnan riskien kannalta. Kurssi käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä ja mahdollisuuksia hillitä, varautua, ennakoida sekä sopeutua riskeihin. Keskeisiä näkökulmia ovat ekososiaalinen kestävyys, kiertotalous ja globaalit kehityskysymykset.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- tunnistaa luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyviä riskialueita maapallolla
- ymmärtää, millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee ja mitkä tekijät vaikuttavat niihin
- osaa vertailla ja arvioida alueiden riskiherkkyyttä ja riskien vaikuttavuutta alueiden luonnonvarojen ja kehittyneisyyden näkökulmasta
- tietää, millaisten ratkaisujen avulla riskejä voidaan hillitä tai niiden vaikutuksia lieventää, sekä tuntee mahdollisuudet ennakoida ja varautua riskeihin sekä toimia kestävän kehityksen mukaisesti
- osaa analysoida maailman eri alueiden myönteistä kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä
- ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa globaaleja kysymyksiä koskevan tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä sekä osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia alueellisia uutisia eri medioissa.
- ymmärtää omassa kokemuspiirissään havaitsemiaan maantieteellisten ilmiöiden syitä sekä niiden vaikutusta paikallisesti ja globaalisti
- hyödyntää digitaalisia tiedonhankintatapoja sekä eri ohjelmia ilmiöiden esittämiseen

Keskeiset sisällöt

Maantiede tieteenalana
- miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa

- opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot omasta lähiympäristöstä ja muuttuvasta maailmasta
- maantieteelliset tutkimustaidot ja geomedia
- miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa
- alueellisia riskejä, myönteistä kehitystä ja innovaatioita koskevat ajankohtaiset uutiset maapallon eri alueilla
- maailman karttakuvan ja paikannimistön syventäminen

Luonnon järjestelmään liittyvät keskeiset globaalit riskialueet, riskien ennakointi ja niihin varautuminen

Luonnonvaroihin ja ympäristöön liittyvät keskeiset globaalit riskialueet, riskien hillintä, niihin varautuminen ja sopeutuminen
- ilmastonmuutos ja muut globaalit ympäristöriskit
- resurssien viisas käyttö sekä kierto- ja biotalous
- maapallon eri alueiden mahdollisuudet ja vahvuudet

Ihmiskunnan globaalit riskialueet ja keskeiset kehityskysymykset
- inhimillisen kehityksen globaalit ongelmat, hyvinvoinnin jakautuminen, eriarvoisuus, haavoittuvuus, nälkä ja pakolaisuus

---

Sotungin etälukio

Opiskelija ymmärtää maantieteen omana tieteenalanaan, tunnistaa eri maantieteellisiä ilmiöitä ja riskejä omassa asuinympäristössään sekä hahmottaa myös niiden globaalisuutta. Kurssilla hyödynnetään tilasto-ohjelmia ja piirto-ohjelmia ilmiöiden esittämiseen.

---

2. Sininen planeetta (GE2)

Kurssilla tarkastellaan luonnonmaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Kurssilla tutustutaan luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan luonnonmaisemia ja niiden syntyä. Kurssi perehdyttää luonnonmaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää luonnonmaantieteen peruskäsitteitä
- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomediaa hyväksi käyttäen
- ymmärtää maapallon planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä
- ymmärtää elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden maapallolla
- ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat, ja osaa tulkita kuvista ja

kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä
- ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu
- luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- geomedia ja muut luonnonmaantieteen tietolähteet ja niiden käyttö sekä luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmät

Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt

Ilmakehä ja vesikehä liikkeessä sekä vyöhykkeisyys
- ilmakehän rakenne ja tuulet
- sateet
- meriveden liikkeet
- sää ja sen ennustaminen
- ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet

Maapallon rakenne ja muuttuvat pinnanmuodot
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla
- arvokkaat luonnonmaisemat

Luonnonmaantieteellisen tiedon käyttö yhteiskunnassa ja arkielämässä

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Yhteinen maailma (GE3)

Kurssilla tarkastellaan ihmismaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana on luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta. Kurssilla tutustutaan ihmismaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan ihmistoiminnan jäsentymistä maapallolla. Kurssi perehdyttää ihmismaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ihmismaantieteen peruskäsitteitä
- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomediaa hyväksi käyttäen
- osaa analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä ja arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta niihin

- tuntee eri kulttuureja ja arvostaa niiden moninaisuutta sekä kunnioittaa ihmisoikeuksia
- osaa arvioida ihmisten hyvinvointia ja ympäristön tilaa maapallon eri alueilla
- ymmärtää ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävän kehityksen merkityksen maailman tulevaisuudelle
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Sotungin etälukio

Opiskelija ymmärtää ilmiöiden piirteet omassa asuinympäristössään sekä hahmottaa myös ilmiöiden globaalisuutta. Kurssilla hyödynnetään tilasto-ohjelmia ja piirto-ohjelmia ilmiöiden esittämiseen.

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu
- ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- ihmismaantieteen peruskäsitteet
- geomedia ja muut ihmismaantieteen tietolähteet sekä tutkimusmenetelmät
- miellekartat, paikkojen kokeminen ja alueellinen identiteetti

Väestö ja asutus
- väestönkasvu, asutus, muuttoliikkeet, kaupungistuminen
- kulttuurien moninaisuus ja ihmisoikeuksien toteutuminen

Alkutuotanto ja ympäristö
- kestävä maa-, kala- ja metsätalous

Teollisuus ja energia
- raaka-aineet, energialähteet, biotalous ja teollisuuden sijainti

Palvelut, liikkuminen ja vuorovaikutus
- liikenne, matkailu, globaali talous ja informaatioteknologian kehitys

Ihmistoiminnan alueellinen rakenne
- maankäyttö, keskukset ja periferiat
- kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla

Ihmismaantieteellisen tiedon käyttö yhteiskunnassa ja arkielämässä

4. Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta (GE4)

Kurssi perehdyttää aiemmilla kursseilla hankittujen maantieteellisten tietojen ja

taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia kurssilla ovat osallistuva suunnittelu, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja käyttää geomediaa maantieteellisten ongelmien ratkaisemisessa
- kehittää taitojaan hankkia, käsitellä, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää maantieteellistä tietoa
- osaa käyttää paikkatietosovelluksia
- ymmärtää geomedian merkityksen omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla
- tuntee maailmanlaajuisia kehitystrendejä ja Suomen kehitysyhteistyön tavoitteet
- ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen aluesuunnittelun lähtökohtana ja tuntee kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen
- osaa käyttää geomediaa maantieteellisen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus.

Sotungin etälukio

Opiskelija ymmärtää geomedian merkityksen omassa arjessaan omalla asuinpaikkakunnallaan ja yhteiskunnan eri aloilla esimerkiksi aluesuunnittelun työkaluna. Kurssilla hyödynnetään tilasto-ohjelmia ja piirto-ohjelmia ilmiöiden esittämiseen.

Keskeiset sisällöt

Geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän kehityksen edistämisessä

Geomedia ja maantieteelliset tutkimustaidot
- kartografian ja paikkatiedon perusteet sekä muu geomedian käyttö maantieteen tutkimuksissa
- ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen

Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys
- aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet
- kehittyneisyyserot eri aluetasoilla sekä kansainvälinen yhteistyö, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja kestävän kehityksen sitoumukset

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti
- maantieteellisen pienimuotoisen tutkielman laatiminen geomediaa hyväksi käyttäen tai paikallisen, alueellisen tai globaalin tason osallistumis- ja

vaikuttamisprojektin toteuttaminen itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa geomediaa hyväksi käyttäen

Koulukohtaiset syventävät kurssit

5. Maantieteen abikurssi (GES5)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on vahvistaa ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt
Lukion maantieteen oppimäärän kertaaminen.

5.7 Fysiikka

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijoiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Opetuksessa sovelletaan fysiikkaa monipuolisissa tilanteissa, mikä edistää myös opiskelijoiden koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa opiskelijoita ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan käsitykset fysiikan käsitteistä rakentuvat, ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijoiden aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti fysiikan teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatimisessa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellinen tai muu tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin kurssin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuuslainsäädännön

mukaisesti.

Opetuksen tavoitteet

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta fysiikan osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja fysiikan opiskelustrategioiden soveltamisessa
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia
- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.

Arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään ja tiedostamaan fysiikan osaamistaan. Kurssin arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida työskentelyn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, ongelmaratkaisuprosessin jäsennettyä kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon kokeellisen työskentelyn taidot sekä tiedon hankinnan ja käsittelyn taidot.

Sotungin etälukio

Kurssien aikana opiskelija harjaantuu oman työskentelyn ja taitojen arvioinnissa. Opiskelija esimerkiksi vertaa omia ratkaisuja malliratkaisuihin, saa verkon kautta opettajan antamaa kannustavaa palautetta ja pääsee näin kehittämään omaa ratkaisutapaansa. Kurssien aikana voidaan myös antaa ja saada vertaisarviointia toisten opiskelijoiden töistä. Kurssin alussa käydään keskustelua kurssin

arviointiperusteista.

Pakolliset kurssit

1. Fysiikka luonnontieteenä (FY1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan
- ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita
- tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista
- osaa käyttää ja soveltaa liikeilmiöiden käsitteitä jokapäiväisen elämän ilmiöissä
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelun tukena.

Keskeiset sisällöt
- fysiikan merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä
- tutustuminen perusvuorovaikutuksiin, maailmankaikkeuden rakenteisiin ja syntyyn sekä aineen rakenteeseen
- voima liikkeen muutoksen aiheuttajana ja liikeilmiöt
- tutkimukset ja mallintaminen fysikaalisen tiedon rakentumisessa
- tulosten kerääminen, esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi

2. Lämpö (FY2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa lämpöilmiöiden käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä
- syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä
- kehittää valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan päätöksentekoon.

Keskeiset sisällöt
- fysiikan merkitys energiantuotannon ratkaisuissa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa
- lämpö ja lämpötila
- kaasujen tilanmuutokset, lämpölaajeneminen ja paine
- kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia
- mekaaninen työ, teho ja hyötysuhde

- energian säilyminen lämpöopissa ja lämmön siirtymissuunta
- tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointia ja suunnittelua

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Sähkö (FY3)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa sähköön liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- harjaantuu matemaattisessa mallintamisessa ja suureyhtälöiden käyttämisessä
- osaa tutkia sähköön liittyviä ilmiöitä ja osaa tehdä sähköopin perusmittauksia
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten tekemisessä.

Keskeiset sisällöt
- fysiikan ja teknologian merkitys jokapäiväisessä elämässä ja yhteiskunnassa
- sähkövirta ja jännite sekä resistanssi ja Ohmin laki
- yksinkertaiset tasavirtapiirit ja Kirchhoffin lait
- sähköteho ja Joulen laki
- kondensaattori, diodi ja LED komponentteina
- sähköstaattinen vuorovaikutus, Coulombin laki ja sähkökenttä
- sähköturvallisuus, kytkentöjen tekeminen ja virtapiirien tutkiminen

4. Voima ja liike (FY4)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa voiman ja liikkeen käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa
- osaa tutkia voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä
- harjaantuu graafisten esitysten käyttämisessä ja tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt
- fysiikan merkitys yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudelle
- vuorovaikutus liikkeen muutoksen syynä, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike
- Newtonin lait, voimakuvio ja voimien yhteisvaikutus
- etä- ja kosketusvoimia: paino, kitka, noste ja kvalitatiivisesti väliaineen vastus
- liikeyhtälö
- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa
- liikemäärän säilymislaki, impulssiperiaate ja yksiulotteiset törmäykset
- liike- ja potentiaalienergia sekä mekaanisen energian säilymislaki
- mallien käyttäminen ja muodostaminen sekä niiden rajoitukset ja puutteet

5. Jaksollinen liike ja aallot (FY5)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa jaksollisen liikkeen ja aaltojen käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Keskeiset sisällöt
- fysiikan merkitys lääketieteessä ja musiikissa
- tasainen ympyräliike
- gravitaatiovuorovaikutus
- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen heijastuminen, taittuminen, diffraktio, interferenssi ja seisovat aallot
- ääni aaltoliikeilmiönä
- mallien ja simulaatioiden suhde todellisuuteen

6. Sähkömagnetismi (FY6)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa sähkömagnetismiin ja valoon liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tuotosten muodostamisessa
- harjaantuu ilmaisemaan itseään fysiikalle ominaisilla tavoilla ja analysoimaan eri tietolähteiden argumentointia.

Keskeiset sisällöt
- fysiikan merkitys energia- ja viestintäteknologiassa
- magnetismi, magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä
- varatun hiukkasen liike sähkö- ja magneettikentässä
- sähkömagneettinen induktio, magneettivuo, induktiolaki ja Lenzin laki
- generaattori, muuntaja, vaihtovirran synty ja energian siirto sähkövirran avulla
- sähkömagneettisen säteilyn spektri, valon heijastuminen, taittuminen, interferenssi ja diffraktio
- tutkimuksen tai ongelmanratkaisuprosessin jäsennetty kuvaaminen

7. Aine ja säteily (FY7)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa aineen ja säteilyn käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä

- syventää kokonaiskuvaa fysiikasta aineen ja maailmankaikkeuden rakennetta selittävänä tieteenä.

Keskeiset sisällöt
- näkökulmia fysiikan ja kosmologian kehittymiseen
- energian kvantittuminen
- sähkömagneettisen säteilyn kvantittuminen ja fotonit
- aaltohiukkasdualismi
- atomiytimen rakenne
- ydinreaktiot, ydinenergia, ytimen sidosenergia sekä energian ja massan ekvivalenssi
- radioaktiivisuus ja hajoamislaki
- säteilyturvallisuus ja säteilyn hyötykäyttö
- tiedonhankinta, esittäminen ja arviointi

Koulukohtaiset syventävät kurssit

8. Fysiikan kertauskurssi (FYS8)

Tavoitteet:
Kurssilla luodaan kokonaiskuva fysiikan eri osa-alueista. Tavoitteena on parantaa jo hankittuja tietoja ja taitoja lukion fysiikan pakollisten ja syventävien kurssien aihepiireistä. Digitaalisten taitojen kertaamista. Kurssi on tarkoitettu fysiikan ylioppilaskirjoituksiin osallistuville.

Keskeiset sisällöt:
Kurssilla kerrataan ja harjoitellaan aiempien kurssien sisältöjä ja tehdään aiempien vuosien ylioppilaskirjoitustehtäviä. Tehtäviä tehdään ja palautetaan digitaalisesti. Kerrataan digitaalisia taitoja.

5.8 Kemia

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Opetuksessa sovelletaan kemiaa monipuolisissa tilanteissa, mikä edistää myös opiskelijoiden koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa opiskelijoita ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä.

Kemian opetus tukee opiskelijoiden käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijoiden aikaisemmista

kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatimisessa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellinen tai muu tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita kemian opiskeluun. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin kurssin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Opetuksen tavoitteet

Kemian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa
- saa mahdollisuuksia perehtyä kemian soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia tutkimuksia turvallisesti ja yhteistyössä muiden kanssa
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia
- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti kemian tietojensa avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia kemialle ominaisilla tavoilla
- jäsentää käsitystään jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöistä kemian käsitteiden avulla
- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvän teknologian merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.

Arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään ja tiedostamaan kemian osaamistaan.

Kurssin arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida työskentelyn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon kokeellisen työskentelyn taidot sekä tiedon hankinnan ja käsittelyn taidot.

Sotungin etälukio

Kurssin arviointiin voidaan myös sisällyttää erilaista itse- ja vertaisarviointia. Lisäksi kursseilla ohjataan opiskelijaa kannustavan palautteen avulla ja käydään kurssin alussa keskustelua kurssin arviointiperusteista.

Pakolliset kurssit

1. Kemiaa kaikkialla (KE1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan
- kehittää valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista jokapäiväisen elämän ja ympäristön ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen erilaisia kemian ilmiöitä sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat
- osaa käyttää aineen ominaisuuksien päättelyssä aineen rakenteen malleja, jaksollista järjestelmää ja tietolähteitä.

Keskeiset sisällöt
- kemian merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä
- atomin rakenne ja jaksollinen järjestelmä pääpiirteissään
- alkuaineiden ja yhdisteiden ominaisuuksia
- aineiden ominaisuuksien selittäminen aineen rakenteen, kemiallisten sidosten ja poolisuuden avulla
- kysymykset tiedonhankinnan lähtökohtana
- turvallinen työskentely, aineen erotusmenetelmät, aineiden ominaisuuksien tutkiminen, havainnointi ja johtopäätösten tekeminen

2. Ihmisen ja elinympäristön kemiaa (KE2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa orgaanisiin yhdisteisiin ja ainemäärään liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä

- osaa tutkia kokeellisesti tai erilaisia malleja käyttäen orgaanisiin yhdisteisiin, ainemäärään ja pitoisuuteen liittyviä ilmiöitä
- ymmärtää, kuinka kemiallinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Keskeiset sisällöt
- kemian merkitys hyvinvoinnin ja terveyden kannalta
- orgaanisten yhdisteiden, kuten hiilivetyjen, happi- ja typpiyhdisteiden, rakenteiden mallintaminen ja kuvaaminen erilaisilla malleilla
- avaruusrakenne ja isomeria
- orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla
- ainemäärä ja pitoisuus
- työvälineiden ja reagenssien käyttö sekä liuosten valmistus
- aineen rakenteen analyysimenetelmät, kuten spektroskopia

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Reaktiot ja energia (KE3)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti tai erilaisia malleja käyttäen reaktioihin liittyviä ilmiöitä
- ymmärtää aineen ja energian häviämättömyyden merkityksen kemiassa.

Keskeiset sisällöt
- kemian merkitys energiaratkaisujen ja ympäristön kannalta
- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen
- epäorgaanisten ja orgaanisten yhdisteiden reaktioita sekä niiden sovelluksia
- aineen häviämättömyys kemiallisessa reaktiossa ja sen yksinkertainen laskennallinen käsittely
- energian häviämättömyys kemiallisessa reaktiossa, sidosenergia ja Hessin laki
- kaasujen ominaisuudet ja yleinen tilanyhtälö
- reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, titraus analyysimenetelmänä, tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen

4. Materiaalit ja teknologia (KE4)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa materiaaleihin ja teknologiaan liittyviä kemian käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti tai malleja käyttäen materiaaleihin ja sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä
- harjaantuu ilmaisemaan itseään kemialle ominaisilla tavoilla ja analysoimaan eri

tietolähteiden argumentointia
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tuotosten muodostamisessa.

Keskeiset sisällöt
- kemian merkitys teknologiassa ja yhteiskunnassa
- metallien ja polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari
- atomin ulkoelektronirakenne ja jaksollinen järjestelmä alkuaineiden jaksollisten ominaisuuksien selittäjänä
- hapetusluvut ja hapetus-pelkistysreaktiot
- sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari ja elektrolyysi
- kemiallisten reaktioiden laskennallinen soveltaminen
- tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu
- yhteistyön rooli kemiallisen tiedon tuottamisessa

5. Reaktiot ja tasapaino (KE5)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa käyttää ja soveltaa reaktioiden ja kemiallisen tasapainon käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti tai malleja käyttäen reaktioihin ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä
- osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä.

Keskeiset sisällöt
- kemian merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa
- kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavia tekijöitä
- homogeeninen ja heterogeeninen tasapaino sekä tasapainotilaan vaikuttaminen
- happo-emästasapaino, vahvat ja heikot protolyytit ja puskuriliuokset
- tasapainoon liittyvät graafiset esitykset
- homogeenisen ja happo-emästasapainon laskennallinen käsittely
- tutkimustulosten ja -prosessin arviointi

Koulukohtaiset syventävät kurssit

6. Kemian kertauskurssi (KES6)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- Valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin ja kehittää taitojaan digitaalisten apuvälineiden käyttäjänä
- saa kokonaiskuvan kemian oppimäärästä

Keskeiset sisällöt
- lukion kemian oppimäärä kokonaisuudessaan.

5.9 Filosofia

Oppiaineen tehtävä

Filosofinen ajattelu tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen on olennainen osa yleissivistystä. Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja keskustellen. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan käsitysten perusteluja järkiperäisesti. Kyseenalaistavan ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa hahmottamaan ja jäsentämään nykypäivän jatkuvasti kasvavaa informaatiotulvaa. Tällä tavoin filosofian opiskelu edistää opiskelijoiden yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia.

Filosofiassa opiskelija oppii jäsentämään käsitteellisesti arvoja, normeja ja merkityksiä koskevia kysymyksiä. Tämä edistää opiskelijan kykyä eettiseen pohdintaan ja sen ymmärtämiseen, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofian opiskelu opettaa hahmottamaan laajoja käsitteellisiä kokonaisuuksia ja yhteyksiä. Se auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan.

Filosofian opiskelu kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Filosofiassa tuetaan opiskelijoiden perusteltujen yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Kun opiskelijat paneutuvat filosofisiin kysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, he oppivat muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Mutkikkaiden kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijoissa kykyä luottaa omiin ajattelutaitoihinsa ja yksilöllisiin mahdollisuuksiinsa selvittää vaikeitakin ongelmia. Filosofian opiskelu tukee opiskelijoiden kasvua aktiivisiksi ja vastuullisiksi sekä toisia ja yhdenvertaisuutta kunnioittaviksi kansalaisiksi.

Opetuksen tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina
- osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja
- hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot ja oppii sitä kautta luottamaan omaan ajatteluunsa sekä arvioimaan sitä kriittisesti ja pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä
- oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa ja ristiriitaista.

Arviointi

Filosofiassa arviointi kohdistuu ajattelun taitojen ja keskeisten käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä kriittisesti eritellä ja problematisoida informaatiota, hahmottaa ja täsmentää sen käsitteellistä rakennetta sekä esittää asiasta perusteltu arvostelma. Arvioinnin tulee tukea ja kehittää opiskelijan taitoa arvioida omaa ajatteluaan ja rohkaista opiskelijoita oman opiskelunsa suunnitteluun ja kehittämiseen. Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan kurssikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Sotungin etälukio

Etälukiossa mahdollisuuksien mukaan käytetään myös itse- ja vertaisarviointia. Arviointi on jatkuvaa ja se kestää läpi kurssin. Alussa kurssin arviointiperiaatteet ovat opiskelijoiden nähtävillä.

Pakollinen kurssi

1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa perustellun käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille mielipiteille ja väitteille perusteluja sekä hahmottamaan esitettyjen perustelujen rakennetta ja arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten harjoitusten kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin
- tuntee perustavia tieto-opillisia erotteluja, osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.

Keskeiset sisällöt

- mitä filosofia on, filosofisten kysymysten ja filosofisen ajattelun luonne filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin ongelmiin sovellettuna
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet ja niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen

- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Etiikka (FI2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin sekä ympäristöfilosofian perusteisiin
- hahmottaa normatiivisten väitteiden luonteen ja suhteen kuvaileviin väitteisiin sekä osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta
- osaa jäsentää oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla
- osaa perustella moraalin velvoittavuuden ja soveltaa moraaliin filosofisia käsite-erotteluja ja johdonmukaista argumentaatiota
- osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein.

Keskeiset sisällöt
- moraali ja sitä pohtiva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyve-, seuraus-, sopimus-, oikeus- ja velvollisuusetiikan perusteet
- moraalin luonne normijärjestelmänä ja sen ero juridisiin ja tapanormeihin perustuviin järjestelmiin, moraalinen relativismi
- filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta
- etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat
- eläimiä ja ympäristöä koskevia eettisiä kysymyksiä

3. Yhteiskuntafilosofia (FI3)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin sekä perusnäkemyksiin yksilön suhteesta yhteisöihin, yhteiskuntaan ja valtioon
- oppii käyttämään keskeisiä filosofisia käsitteitä yhteiskunnallisen ja poliittisen toiminnan jäsentämiseen sekä omien yhteiskunnallisten ratkaisujensa perustelemiseen
- oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vallankäyttöä ja työnjakoa yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa
- oppii arvioimaan käsitteellisesti yhteiskunnallisen järjestyksen rakentumista, perustelemista ja oikeutusta
- osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

- yhteiskuntajärjestyksen ja yhteiskunnallisten instituutioiden olemassaolo ja oikeuttaminen: yksilö- ja yhteisökeskeiset teoriat yhteiskunnasta, yhteiskuntasopimusteoriat
- oikeudenmukaisuuden eri muodot, niiden perusteleminen ja soveltaminen
- vallan käsite ja muodot, vallan oikeuttaminen, demokratian muodot ja kilpailijat, anarkismi
- työnjako, talous ja hyvinvointi, talouden toimintaperiaatteiden ja omistamisen oikeuttaminen
- poliittiset ihanteet ja niiden toteuttaminen: vapaus, tasa-arvo ja solidaarisuus; konservatismi, liberalismi ja sosialismi; kansallisvaltiot ja globaali näkökulma
- yhteiskunnalliset jännitteet ja ristiriidat sekä niiden ratkaiseminen: oikeusvaltio ja sen vaihtoehdot, yhteiskuntajärjestyksen luhistuminen – sodat, sisällissodat, terrori sekä holokausti ja muut kansanvainot yhteiskuntafilosofisina ongelmina
- ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: sukupuolen rakentuminen, informaatioteknologia, kulttuurien kohtaaminen, kestävän tulevaisuuden rakentaminen

4. Tieto, tiede ja todellisuus (FI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa filosofisia, eri tieteisiin ja arkielämään perustuvia käsityksiä todellisuuden rakenteesta
- osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita todellisuudesta, totuudesta, tiedosta ja tieteestä
- osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta
- osaa jäsentää havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden ja mallien suhdetta todellisuuteen
- oppii hahmottamaan erityistieteiden tieteenfilosofisia kysymyksiä joissain lukion oppiaineissa.

Keskeiset sisällöt

- metafysiikan keskeiset kysymykset ja käsitteet, erilaisia käsityksiä metafysiikan luonteesta ja todellisuuden perusrakenteesta
- olemassaolon kysymyksiä: muutos ja pysyvyys, oliot ja ominaisuudet, mahdollinen ja välttämätön, reaalinen ja virtuaalinen
- todellisuuden ilmeneminen ja hahmottaminen
- totuuden luonne ja totuusteoriat
- tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmät, tieteellinen päättely; ilmiön, tutkimusaineiston, mallin ja teorian käsitteet sekä niiden keskinäinen suhde
- selittäminen ja tieto luonnon- ja ihmistieteissä sekä formaaleissa tieteissä: tietäminen ja ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta

Koulukohtainen syventävä kurssi

5. Filosofian yo-valmennus (FIS5)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- Harjoittelee reaalikokeeseen vastaamista
- Tutustuu sähköiseen kokeeseen
- Tutustuu esseevastausten arviointikriteereihin
- Kertaa syventävien kurssien sisältöjä
- Soveltaa tietoa erilaisiin tehtäviin

5.10 Psykologia

Oppiaineen tehtävä

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.

Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaalisiin, kulttuurisiin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta.

Psykologian opetus on luonteeltaan tutkimusperustaista. Tässä tarkoituksessa opetuksessa käsitellään psykologisen tiedon luonnetta ja tiedonmuodostuksen menetelmiä painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä aihesisältöjä. Opetuksessa tämä tutkimusperustaisuus ja aihesisällöt kytketään ihmisen jokapäiväisen toiminnan ja arjen ymmärtämiseen eli tuodaan tutkimustieto lähelle opiskelijaa.

Opetuksen tavoitteet

Psykologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija
- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymyksenasetteluja ja tiedonhankintakeinoja sekä tuntee psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon ja tutkimusmenetelmien mahdollisuuksia ja rajoituksia

- ymmärtää psykologiaan ja psykologiseen tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja osaa soveltaa tietojaan myös psykologisten tutkimusten arviointiin
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan arkielämään, elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkisen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajattelunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- osaa hyödyntää psykologista tietoa oppiainerajat ylittävien aiheiden ja ilmiöiden erittelyyn
- osaa soveltaa psykologista tietoa tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kestävän kehityksen edistämiseen.

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden sekä tiedolliseen osaamiseen että kykyyn soveltaa psykologista tietoa arkipäivän tilanteisiin ja elämään. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamistaitoa ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelija osoittaa monipuolisilla tavoilla, että hän on ymmärtänyt keskeiset sisällöt ja pystyy arvioimaan ja soveltamaan oppimaansa tietoa.

Sotungin etälukio

Etälukiossa mahdollisuuksien mukaan käytetään myös itse- ja vertaisarviointia. Arviointi on jatkuvaa ja se kestää läpi kurssin. Alussa kurssin arviointiperiaatteet ovat opiskelijoiden nähtävillä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Psyykkinen toiminta ja oppiminen (PS1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää biologisten, psyykkisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden merkityksen ihmisen toiminnan selittämisessä ja ymmärtämisessä
- tuntee psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten tunteet, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa ja omaa psyykkistä hyvinvointiaan näitä kuvaavien käsitteiden avulla
- perehtyy oppimisen prosesseihin liittyvään psykologiseen tietoon ja osaa pohtia omaa opiskeluaan sen pohjalta
- osaa esittää esimerkkejä psykologisen tutkimuksen aihepiireistä ja niihin liittyvistä tutkimuksista sekä analysoida ja arvioida tiedon tutkimusperusteita
- ymmärtää psykologisen tiedon perustuvan tutkimukseen ja tunnistaa tieteellisen ajattelun peruspiirteitä.

Keskeiset sisällöt

Tietoinen ja tiedostamaton psyykkinen toiminta
- ihmisen toimintaan vaikuttavat biologiset tekijät sekä perustieto hermoston toiminnasta
- perustietoa tunteista ja motivaatiosta
- kognitiivisten tulkintojen merkitys ihmisen toiminnassa

Sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutus ihmisen toimintaan
- perustietoa sosiaalistumisesta ja normien omaksumisesta
- esimerkkejä yksilön toimintaan vaikuttavista tilannetekijöistä

Perehtyminen johonkin valinnaiseen ilmiöön, kuten aggressiivisuus, jännittäminen, riippuvuudet, syömiskäyttäytyminen, sosiaalinen vuorovaikutus, onnellisuus tai rakkaus

Opiskelu ja oppiminen psykologian näkökulmista
- oppimisen biologinen, kognitiivinen ja sosiokulttuurinen perusta
- tehokkaat opiskelumenetelmät
- motivaatio ja oppiminen

Psykologisen tiedon muodostuminen
- psykologian tutkimuskohteet
- arkitiedon ja tieteellisen tiedon ero
- esimerkkejä psykologian tutkimusmenetelmistä

2. Kehittyvä ihminen (PS2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tietää, miten ihmisen kehitystä tutkitaan, ja osaa arvioida tiedon perusteita
- osaa eritellä ihmisen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden vuorovaikutusta
- perehtyy kehityksen osa-alueisiin ja osaa eritellä niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä osaa selittää kehityksen jatkuvuutta yksilön elämänkaaren aikana
- perehtyy erityisesti lapsuus- ja nuoruusiän psykologiaan ja niihin liittyvään teoria- ja tutkimustietoon
- tuntee hermoston toiminnan periaatteita sekä ymmärtää niiden yhteyden yksilön psyykkiseen kehitykseen
- osaa arvioida kehityspsykologista tietoa ja soveltaa sitä itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen.

Keskeiset sisällöt

Kehityksen tutkiminen

Kehityksen osa-alueet ja niihin vaikuttavat tekijät lapsuudessa ja nuoruudessa
- fyysis-motorinen kehitys
- kognitiivinen kehitys
- emotionaalinen kehitys
- psykososiaalinen kehitys
- minuuden ja minäkäsityksen kehitys

Nuoruusiän psyykkinen kehitys ja sen erityiset haasteet
- ajattelun kehitys
- identiteetin kehitys: henkilökohtainen, sosiaalinen ja kulttuurinen identiteetti
- sukupuoli-identiteetti ja seksuaalisuuden kehittyminen
- toiminnanohjauksen kehitys ja sen hermostollinen tausta

Kehityksen jatkuvuus elämänkaaren aikana
- elämänkaaren käsite
- kehitykseen vaikuttavien tekijöiden vuorovaikutus
- jokin kehityksen jatkuvuutta selittävä teoria

Kehitykseen vaikuttavat biologiset ja sosiokulttuuriset tekijät
- hermoston kypsyminen
- aivojen muovautuminen elämänkulun aikana
- perimän ja ympäristön vuorovaikutus
- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- sosialisaatio ja kulttuurierot kehityksessä

3. Tietoa käsittelevä ihminen (PS3)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen
- perehtyy kognitiivisiin perustoimintoihin eli havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen ja muistiin sekä yhteen korkeamman kognitiivisen toiminnan ilmiöön, kuten päätöksenteko, ongelmanratkaisu, asiantuntijuus tai kielelliset toiminnot
- perehtyy kognitiivisten toimintojen tutkimukseen ja pystyy arvioimaan sitä
- ymmärtää kognitiivisen toiminnan hermostollista perustaa ja yhteyksiä psyykkisiin toimintoihin.

Keskeiset sisällöt

- kognitiivisen toiminnan periaatteita, kuten sisäiset mallit ja havaintokehä
- kognitiivisten toimintojen neuropsykologinen perusta
- kognitiivisen psykologian ja aivotutkimuksen tutkimusmenetelmiä
- havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti kognitiivisina perustoimintoina sekä niiden biologinen perusta

- jonkin valinnaisen korkeampitasoisen kognitiivisen toiminnon tarkasteleminen, esimerkiksi kieli, ongelmanratkaisu, päätöksenteko tai asiantuntijuus

4. Tunteet, psyykkinen hyvinvointi ja mielenterveys (PS4)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tutustuu tunteita ja mielenterveyttä koskevaan tutkimukseen ja ymmärtää, miten näitä aiheita voidaan tutkia, ja osaa arvioida tutkimuksia kriittisesti
- osaa kuvata, miten emootiot syntyvät biologisten ja kognitiivisten tekijöiden vuorovaikutuksessa, ja pohtia niiden kulttuurisidonnaisuutta
- osaa eritellä tunteiden merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille
- tuntee psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ja psyykkisen tasapainon ylläpitämisen keinoja
- osaa tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointiaan psykologisen tiedon valossa ja saa perusteita tehdä omaa hyvinvointiaan tukevia ratkaisuja
- ymmärtää mielenterveyteen vaikuttavia psykologisia, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tunnistaa yleisimmät mielenterveyden häiriöt ja ongelmat sekä ymmärtää mielenterveyden ja sen ongelmien määrittelyn haasteellisuuden
- syventyy vähintään yhden mielenterveyden häiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

Keskeiset sisällöt
- tunteiden muodostuminen ja vähintään yhden tunteen biologinen perusta
- tunteet psykologisen tutkimuksen kohteena
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys itseymmärryksen välineenä
- psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen
- uni ja nukkuminen hyvinvoinnin osatekijöinä
- stressi, kriisit ja niistä selviytymisen keinot
- keskeiset mielenterveyden ongelmat ja niiden hoito
- mielenterveyden ongelmien syntyä selittäviä tekijöitä
- sosiaalisen ympäristön merkitys yksilön hyvinvoinnille

5. Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (PS5)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää persoonallisuus-käsitteen laaja-alaisuuden
- tunnistaa ja osaa selittää keskeisiä yksilöiden välisiä eroja, kuten temperamentti, persoonallisuuden piirteet, älykkyys, lahjakkuus ja tulkintatyylit
- tuntee yksilöllisten erojen biologista perustaa
- tutustuu persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen
- syventää ymmärrystään psykologian tutkimusmenetelmistä yksilöllisten erojen ja persoonallisuuspsykologian tutkimuksen osalta
- osaa tarkastella yksilön toimintaa persoonallisuuden, tilannetekijöiden ja

kulttuurin vuorovaikutuksen tuloksena
- osaa soveltaa persoonallisuuspsykologista ja sosiaalipsykologista tietoa erilaisuuden ymmärtämiseen.

Keskeiset sisällöt
- persoonallisuuden määrittely
- persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus
- vähintään kaksi persoonallisuusteoriaa, persoonallisuuden selittämisen mallia tai näkökulmaa, kuten sosiokognitiivinen, psykodynaaminen tai humanistinen psykologia, temperamenttiteoria tai piirreteoria
- yksilöllisten erojen tutkiminen
- tilannetekijöiden ja ryhmäilmiöiden vaikutus yksilön toimintaan yhteisöissä ja sosiaalisissa verkostoissa
- kulttuurin vaikutus persoonallisuuteen, vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen toimintaan

Koulukohtainen syventävä kurssi

6. Psykologian yo-valmennus (PSS9)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- harjoittelee reaalikokeeseen vastaamista
- tutustuu sähköiseen kokeeseen
- tutustuu esseevastausten arviointikriteereihin
- tertaa syventävien kurssien sisältöjä
- soveltaa tietoa erilaisiin tehtäviin

5.11 Historia

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan valmiuksia toimia aktiivisena ja moninaisuutta ymmärtävänä yhteiskunnan jäsenenä.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika,

muutos, jatkuvuus, syy- ja seuraussuhteet sekä historiallinen empatia.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Opetuksen tavoitteet

Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta
- hallitsee Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset prosessit taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä
- ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon ja syventämään historiatietoisuuttaan
- pystyy muodostamaan ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena
- osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja ihmisten toimintaa monipuolisesti kunkin ajan omista lähtökohdista
- pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa tarkoituksenmukaisia lähteitä käyttäen, arvioimaan sitä kriittisesti sekä ymmärtämään sen monitulkintaisuuden ja suhteellisuuden
- osaa käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä
- osaa soveltaa historian osaamistaan nykyisyyden ja tulevaisuuden kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin perusteina ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat ja edistävät opiskelijan valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Kurssin arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa opittua käytännössä, kuten taitoon käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja valmiuksiin arvioida kriittisesti historian tulkintoja ja käyttöä.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukiossa kurssin arviointiperusteet sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa ja ne ovat luettavissa sähköisessä oppimisympäristössä kurssin alkaessa. Kurssisuorituksen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön. Opiskelijat tietävät kurssisuorituksen arviointiin vaikuttavien eri osioiden painoarvon kurssin alkaessa. Oppimisen edistymisen seuranta, palautteen antaminen ja vuorovaikutus tapahtuvat sähköisissä ympäristöissä.
Arviointiperusteina voidaan ottaa huomioon muun muassa itsearviointi, vertaisarviointi ja jatkuva oppimisprosessin palaute.

Pakolliset kurssit

1. Ihminen ympäristön ja yhteiskuntien muutoksessa (HI1)

Kurssi tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa kulttuuriympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä historiallisten ilmiöiden pitkän aikavälin tarkastelussa. Kurssilla tutustutaan yhteiskunnallis-taloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Kurssilla harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää ihmisen, luonnon ja yhteiskunnan välisen riippuvuussuhteen ja haasteet osana kestävää tulevaisuutta
- ymmärtää eurooppalaisten kulttuuripiirien ja yhteiskuntien sekä globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit
- osaa analysoida väestökehityksen, talouden ja yhteiskuntarakenteiden välisiä riippuvuussuhteita ja haasteita
- osaa arvioida kriittisesti tekniikan, tieteen ja muuttuvan informaation merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana
- osaa tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista tietoa ja käyttää tiedon tuottamiseen monipuolista, kriittisesti arvioitua lähdeaineistoa

Keskeiset sisällöt

Historia tieteenalana
- historian tutkimus, tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Pyyntikulttuureista korkeakulttuureihin ja kauppavaltioihin
- maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty
- suurten jokilaaksojen kulttuurit
- Välimeren talousalue ja yhteiskunnat antiikin aikana

Keskiajan talous ja yhteiskunta
- feodaaliyhteiskunta
- keskiajan väestö, kauppa ja kaupunki

Maailmantalouden syntyminen
- löytöretkien edellytykset ja seuraukset yhteiskunnille
- kolonialismi ja globaalin talouden ensiaskeleet

Teollistumisen edellytykset sekä taloudelliset ja yhteiskunnalliset seuraukset
- modernin tieteen ja teknologian kehitys, tuottavuuden kasvu ja elintason nousu
- muutokset sukupuolten asemassa ja työjaossa
- muuttoliikkeet ja ympäristövaikutukset

Modernin kulutusyhteiskunnan kehitys ja talouskasvun rajat
- laajeneva hyvinvointi ja palveluyhteiskunnan synty
- väestöllinen muuntuminen ja sen yhteiskunnalliset edellytykset ja vaikutukset
- 2000-luvun verkottuva maailma

2. Itsenäisen Suomen historia (HI2)

Kurssin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan loppupuolelta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Kurssilla perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tuntee suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan muotoutumisen kehityskulkuja sekä osaa pohtia tulevaisuuden mahdollisuuksia
- hallitsee suomalaisen yhteiskunnan keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset ja niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään
- osaa suhteuttaa Suomen valtiollisen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanpoliittiseen taustaan
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan
- osaa eritellä suomalaisuuteen ja suomalaiseen kulttuuriin eri aikoina kuuluneita ihanteita ja niihin liitettyjä mielikuvia sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.

Keskeiset sisällöt

Miten Suomesta tuli Suomi?
- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys sekä 1860-luvun murroskausi

- kulttuuriset, yhteiskunnalliset ja sosiaaliset muutokset 1800- ja 1900-lukujen taitteessa

Suomen itsenäistymisprosessi ja itsenäisyyden alkuvuodet
- itsenäistyminen kansainvälisessä kontekstissa
- sisällissodan syyt ja seuraukset sekä eheyttämisen aika

Suomi kansainvälisissä konflikteissa
- turvallisuuspoliittiset vaihtoehdot ennen toista maailmansotaa
- Suomi toisessa maailmansodassa
- Suomen sisäpolitiikka ja asema kansainvälisessä politiikassa kylmän sodan aikana ja sen jälkeen

Kohti nykyistä Suomea
- yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio
- kulttuuri, tiede ja osaaminen
- kulttuurisesti monimuotoistuva ja kansainvälistyvä Suomi

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Kansainväliset suhteet (HI3)

Kurssi tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä ja valtasuhteiden muutoksia 1900-luvun alusta nykypäivään. Kurssilla analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisten taloudellisten ja ideologisten mallien näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat kilpailun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Kurssilla syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään kansainvälisiin suhteisiin liittyvien erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- hallitsee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön ja keskeisimmät teoreettiset selitysmallit
- osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää propagandaa eri aikoina
- osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen
- osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä ja vaikutuksia
- seuraa aktiivisesti mediaa, osaa tarkastella kriittisesti ajankohtaisia kansainvälisiä kysymyksiä sekä pystyy arvioimaan konfliktien syitä ja ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Kansainvälisen politiikan perusteet
- historian käyttö politiikan välineenä

Kansallisvaltioiden huippukausi ja maailmansotien aika
- imperialismin, nationalismin ja muiden aatteiden vaikutukset kansainväliseen politiikkaan ja yhteiskuntiin
- ensimmäisen maailmansodan seuraukset
- demokraattiset ja totalitaariset valtiot kansainvälisessä politiikassa
- ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat
- toinen maailmansota seurauksineen

Jakautunut maailma
- kylmän sodan supervaltakilpailun ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset muodot
- dekolonisaation merkitys ja vaikutukset
- kylmän sodan päättyminen ja sen seuraukset

Keskinäisriippuvuuksien maailma
- Lähi-itä ja muut konfliktialueet sekä vastakkainasettelujen monet muodot
- maailman uudet valtakeskittymät ja niiden vuorovaikutussuhteet
- YK ja muut kansainväliset rauhanrakentajat

4. Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys (HI4)

Kurssi tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Kurssilla perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa. Tarkastelun kohteena on eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde, sukupuoli ja arkielämä.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tuntee Euroopan keskeisen kulttuuriperinnön ja ymmärtää Euroopan kulttuuriin vaikuttaneita tekijöitä
- osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia
- osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan
- kykenee analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen
- osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.

Keskeiset sisällöt

Antiikin kulttuuripiiri
- kulttuurit ja elämäntavat
- tieteen ensiaskeleet ja demokratian synty

Keskiajan kulttuuri
- keskiaikainen maailmankuva
- uskonto, kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus

Uuden ajan murros
- renessanssi ja tiedon vallankumous
- reformaation merkitys
- itsevaltiuden ajan kulttuuri

Valistuksen aikakausi
- luonnontieteellisen maailmankuvan kehitys
- valistuksen aatepohja ja sen vaikutukset
- ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen

Aatteiden ja teollistumisen aika
- keskeiset aatesuuntaukset ja taidevirtaukset
- tiede uskonnon haastajana
- porvariston vuosisata ja yhteiskunnalliset muutokset

Monimuotoinen nykyaika
- massojen aika, populaarikulttuurin synty ja sen kaupallistuminen
- kulttuurin globalisoituminen
- sukupuoliroolien murros
- tieteen kehitys ja median kasvava merkitys

5. Ruotsin itämaasta Suomeksi (HI5)

Kurssi tarkastelee Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Kurssilla perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Kurssilla syvennytään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tuntee suomalaista kulttuuriperintöä
- hahmottaa Suomen historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen
- kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta
- tuntee Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen
- osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Suomen alue ennen ristiretkiä
- tutkimusmenetelmät ja käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä
- rautakautinen heimoyhteiskuntien Suomi

Keskiaika
- Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen
- kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen
- yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri

Uusi aika
- reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta
- Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen
- sääty- ja maatalousyhteiskunta
- kehittyvä talous

Ruotsista Venäjän osaksi
- Suomen aseman muutos ja yhteiskunnalliset uudistukset Ruotsin ajan lopulla
- Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty
- kansallinen herääminen, sivistys, tiede ja taide

6. Maailman kulttuurit kohtaavat (HI6)

Kurssilla perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- hallitsee kulttuurintutkimuksen peruskäsitteitä ja erilaisia tapoja jakaa maailma kulttuurialueisiin
- tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa
- ymmärtää tarkastelemansa kulttuuripiirin historiallisen kehityksen sekä sen arvojen ja elämäntapojen moninaisuuden ja osaa eritellä siihen vuorovaikutuksessa muiden kulttuurien kanssa syntyneitä kulttuurisia eroja ja yhtäläisyyksiä
- osaa analysoida esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä
- osaa arvioida monikulttuurisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy erittelemään sille annettuja merkityksiä
- osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä sekä eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

Kurssilla tarkasteltavaksi kohteeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista:
- Amerikan alkuperäiskulttuurit

- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Aasian kulttuurit
- Afrikan kulttuurit
- arktiset kulttuurit
- Latinalaisen Amerikan kulttuurit
- Lähi-idän kulttuurit

Koulukohtaiset syventävät kurssit

7. Historian yo-valmennus (HIS7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on antaa historian kirjoittajille paremmat valmiudet menestyä yo-kirjoituksissa ja kehittää opiskelijoita kirjoittajina sekä kehittää historian tutkimiseen liittyviä analyysi- ja tulkintataitoja, joita YO-kokeessa tarvitaan.

Keskeiset sisällöt

- kerrataan historian pakollisten ja syventävän kurssin keskeisiä sisältöjä
- käydään läpi tärkeimmät historian kirjoituksiin liittyvät esseetyypit
- harjoitellaan esseen kirjoittamista
- käydään läpi vanhoja yo-kysymyksiä
- harjoitellaan hahmottamaan historian tarkastelunäkökulmia ja keskeisiä tulkintakysymyksiä.

5.12 Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja vahvistaa hänen valmiuksiaan toimia yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneena aktiivisena kansalaisena. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa talousosaamista, oikeudellista ymmärrystä ja kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on elävän kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat,

kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteiskunnan olemuksen ja muutoksen historiallisen kehityksen tuloksena
- tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- hallitsee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja erilaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen
- tuntee vaikutusmahdollisuutensa demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena
- pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- osaa muodostaa perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien kannalta.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat yhteiskuntaopin tiedonaloille ominaisten tietojen, taitojen ja toimintatapojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat ja edistävät opiskelijan kykyä hallita keskeisiä käsitteitä ja suuria kokonaisuuksia sekä arvioida asioiden välisiä yhteyksiä, syy-seuraussuhteita ja niiden merkitystä.

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön. Huomiota kiinnitetään opiskelijan tiedonhankintataitoihin, kykyyn ilmaista tietojaan ja argumentoida jäsentyneesti sekä taitoa arvioida ja tulkita kriittisesti yhteiskunnallisia ilmiöitä ja eri tavoin esitettyä sanallista, numeerista ja graafista informaatiota.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukiossa yhteiskuntaopin kurssien arviointiperusteet ovat nähtävillä sähköisessä oppimisympäristössä heti kurssien alussa, jolloin niiden sisällöt sovitaan ja hyväksytään. Kurssien arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, joiden sisällöt ja painoarvot kurssien arvosanaan ovat tiedossa opiskelijalla. Opiskelu ja arviointiin liittyvien osioiden tekeminen tapahtuvat sähköisissä ympäristöissä.

Pakolliset kurssit

1. Suomalainen yhteiskunta (YH1)

Kurssi perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Kurssi keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet paikallisella ja valtiollisella tasolla
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- pystyy tarkastelemaan yhteiskuntaa ja sen kehitystä analyyttisesti erilaisista näkökulmista
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Suomalaisen yhteiskunnan rakenne

- Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne
- väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät

Oikeusvaltio ja sisäinen turvallisuus

- kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- hyvinvointivaltion tehtävät ja voimavarat
- pohjoismaisen hyvinvointivaltion rahoitus, edut ja haasteet
- yhteiskunnallinen tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus

Valta, vaikuttaminen ja päätöksenteko

- yhteiskunnallisen vallankäytön muodot
- demokratia ja muut poliittiset järjestelmät
- Suomen kunnallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä
- kansalaisyhteiskunnan vaikuttamiskeinot: vaalit, puolueet, järjestötoiminta ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys

- muuttuva mediakenttä

2. Taloustieto (YH2)

Taloustieteisiin pohjautuva kurssi johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Kurssilla perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävän kehityksen näkökulmasta.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa tehdä taloudellisia päätöksiä, hallita omaa talouttaan ja tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen
- ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa
- tuntee kansantalouden perusteet, keskeiset käsitteet ja teoriat sekä ymmärtää talouselämän rakenteita ja toimintaperiaatteita
- osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja
- osaa tarkastella talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja ja analysoida niiden taustoja ja vaikutuksia.

Keskeiset sisällöt

Kansantalous ja yksilön talous
- talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon muodostaminen
- oman talouden hoito
- työnteko, yrittäjyys ja yritykset sekä niiden rooli kansantaloudessa
- kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien ja kansantalouden vuorovaikutus

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä
- vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus
- rahoituslaitokset, sijoittaminen ja riskien hallinta
- talouden suhdannevaihtelut
- työttömyys ja työvoimapula

Talouspolitiikka
- talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat
- verotuksen merkitys veronmaksajille sekä valtion ja kuntien taloudelle
- talouspolitiikan keinot
- politiikan ja markkinavoimien merkitys taloudellisessa päätöksenteossa

Kansainvälinen talous ja Suomi
- globaalitalous
- Suomen ulkomaankauppa ja sen merkitys
- talouden tulevaisuudennäkymät

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (YH3)

Kurssi perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Kurssi aikana opitaan seuraamaan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun. Kurssin toteuttamisessa painotetaan tutkivaa oppimista, jossa hyödynnetään mediaa ja muita monipuolisia informaatiolähteitä.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- hahmottaa laaja-alaisesti Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia sitä koskevaa vertailevaa tietoa
- ymmärtää vaikuttamismahdollisuutensa ja osaa toimia globaalikansalaisena
- osaa eritellä Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja haasteita
- osaa arvioida maailman globalisoitumisen vaikutuksia oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta
- osaa eritellä kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuus-ympäristöön liittyviä uusia uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalaisuus ja eurooppalainen identiteetti
- arvot, poliittiset kulttuurit ja kulttuurinen moninaisuus
- perusvapaudet ja kansalaisuus
- Suomi ja Pohjoismaat Euroopassa

Euroopan yhdentymisen tavoitteet ja toiminta
- EU:n päätöksenteko ja yhteinen talous- ja rahapolitiikka sekä niiden haasteet
- Suomi osana eurojärjestelmää
- EU:n ja lähialueiden haasteet ja mahdollisuudet

Turvallisuus ja tulevaisuuden muuttuvat haasteet
- Suomen turvallisuusympäristö ja turvallisuuspolitiikka sekä uudet turvallisuusuhat
- kansainvälisen yhteisymmärryksen edistäminen ja Suomi
- globalisaatio, ympäristö, väestö ja kestävä tulevaisuus

4. Kansalaisen lakitieto (YH4)

Kurssilla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- hallitsee perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen keskeisistä periaatteista
- tuntee Suomen tuomioistuinlaitoksen ja kansalaisen kannalta merkittävät kansainväliset tuomioistuimet
- osaa arvioida oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä pystyy hoitamaan itse tavanomaisimmat oikeusasiat
- osaa etsiä ja käyttää keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä
- osaa toimia oikein ja lainmukaisesti sekä osaa soveltaa lakitiedossa hankittuja tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Lakitiedon perusteet
- peruskäsitteet ja oikeudellisen tiedon hankkiminen

Kansalaisen yleisimmät oikeustoimet
- perheoikeus
- työoikeus
- kuluttajansuoja
- velka, vakuudet ja maksukyvyttömyys
- asuminen
- muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin
- tekijänoikeudet
- ympäristöoikeus

Rikos- ja prosessioikeus
- rikostutkinta ja syyteharkinta
- oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot
- rangaistukset
- kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen

Koulukohtaiset syventävät kurssit

5. Yhteiskuntaopin yo-valmennus (YHS5)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on antaa yhteiskuntaopin kirjoittajille paremmat valmiudet menestyä yo-kirjoituksissa ja kehittää opiskelijoita kirjoittajina sekä kehittää yhteiskuntaopin tutkimiseen liittyviä analyysi- ja tulkintataitoja, joita YO-kokeessa tarvitaan.

Keskeiset sisällöt
- kerrataan yhteiskuntaopin pakollisten ja syventävän kurssin keskeisiä sisältöjä
- käydään läpi tärkeimmät yhteiskuntaopin kirjoituksiin liittyvät esseetyypit
- harjoitellaan esseen kirjoittamista
- käydään läpi vanhoja yo-kysymyksiä

- harjoitellaan hahmottamaan yhteiskuntaopin tarkastelunäkökulmia ja keskeisiä tulkintakysymyksiä.

5.13 Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnonopetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän yleissivistyksen muodostumista. Uskonnonopetuksessa tutustutaan uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja katsomuksista sekä auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Opiskelijoita ohjataan tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia analyyttisesti eri näkökulmista. Uskonnonopetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arvioimiseen sekä uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Uskonnonopetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon ja kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia.

Oppiaineessa hyödynnetään teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta sekä kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta. Lisäksi opetuksessa käytetään eri uskontojen omia lähteitä ja median välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä, tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia sekä aktivoivia työtapoja.

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija
- kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan
- tunnistaa uskontoihin ja kulttuureihin liittyvän pyhän ja sen vaikutukset ihmisen toimintaan
- perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen eri puolilla maailmaa
- perehtyy oman uskonnon erityispiirteisiin ja kulttuurivaikutuksiin
- ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta
- tuntee uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä
- ymmärtää uskon ja tieteellisen tiedon suhdetta sekä tuntee uskontojen tutkimuksen keskeisiä näkökulmia ja menetelmiä
- kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään
- kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja toimia eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ihmisten kanssa
- kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta
- kehittää valmiuksia toimia vastuullisena ja aktiivisena kansalaisena

- hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja keskustelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.

Arviointi

Arviointi ohjaa ja kannustaa opiskelijoita oman oppimisprosessin pitkäjänteiseen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu uskontoihin liittyvään tiedon hallintaan, soveltamiseen ja arvioimiseen sekä katsomuksellisten dialogitaitojen hallintaan. Arvioinnissa korostuvat katsomukselliseen yleissivistykseen ja vuorovaikutukseen liittyvät taidot.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukiossa kurssin arviointiperusteet sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa ja ne ovat luettavissa sähköisessä oppimisympäristössä kurssin alkaessa. Arviointi on jatkuvaa, kannustavaa. Mahdollisuuksien mukaan käytetään myös itse- ja vertaisarviointia.

5.13.1 Evankelis-luterilainen uskonto

Pakollinen kurssi

1. Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (UE1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten luonnetta ja sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta
- tuntee juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, niiden keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan
- osaa keskustella juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt
- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen
- nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus
- maailman ja Suomen uskontotilanne
- Lähi-idän monoteististen uskontojen kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa,

kristinuskossa ja islamissa
- juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa sekä merkitys länsimaiselle kulttuuripiirille
- ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Maailmanlaajuinen kristinusko (UE2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää kristinuskon merkitystä, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta
- tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan ja pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä
- perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää keskustelua.

Keskeiset sisällöt
- kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa
- katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- karismaattinen kristillisyys ja kontekstuaalinen teologia
- kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet
- uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa
- ekumenia ja katsomusten dialogi
- ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UE3)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet
- perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin
- kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt
- hindulainen maailmankuva ja elämäntapa sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan
- Intian nykypäivän uskontotilanne

- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet
- buddhalainen elämäntapa sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan
- Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa
- Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UE4)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa
- perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- osaa analysoida uskonnonvapauteen ja uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua
- osaa toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä
- kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.

Keskeiset sisällöt
- Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio
- uskonnollisten yhteisöjen muodot ja niiden suhde yhteiskuntaan
- uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa eri aikoina
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa
- uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa
- uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina
- uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri Suomessa
- osana kurssia voidaan toteuttaa vapaaehtoisprojekti tai perehtyä jonkin uskonnollisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan

5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UE5)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tuntee uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä ajankohtaista tutkimusta

- hahmottaa uskonnon ja taiteen suhdetta: uskonnollisen taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa ja uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen
- perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja
- tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja
- tuntee muinaissuomalaisen uskonnon ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä.

Keskeiset sisällöt
- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet
- uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin eri muotojen vuorovaikutus
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla
- muinaissuomalainen uskonto ja kristinusko suomalaisessa kulttuuriperinnössä

6. Uskonnot ja media (UE6)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa
- osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita
- osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.

Keskeiset sisällöt
- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- uskonnollinen media ja median hyödyntäminen uskonnoissa
- median vaikutus uskontoilmiöihin, kuten asenteet ja uskontoihin liittyvät mielikuvat, uskonnot ja konfliktit, uskonnot ja rauhan rakentaminen, uskontokritiikki
- uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi

5.13.2 Ortodoksinen uskonto

Pakollinen kurssi

1. Uskonto ilmiönä – ortodoksisuus, juutalaisuus ja islam (UO1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta
- tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja niiden luonteeseen
- ymmärtää juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskinäiset suhteet historiassa ja nykypäivänä
- tuntee kolmen monoteistisen uskonnon keskeiset piirteet, niiden kulttuuriperintöä ja vaikutusta erityisesti idän kristillisyyteen ja yhteiskuntaan
- tietää kristinuskon synnyn ja kehittymisen keskeiset vaiheet
- ymmärtää kristillisen kirkon jakaantumiseen ja vapaiden suuntien syntyyn vaikuttaneet syyt sekä tunnistaa niiden tunnuspiirteitä
- osaa keskustella Lähi-idän ja Euroopan ajankohtaisista asioista uskontojen näkökulmasta
- tunnistaa eri katsomusten merkityksen yksilön tämän päivän arjessa ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt
- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen
- nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus
- Lähi-idän monoteististen uskontojen yhteiset juuret, kulttuuritausta ja yhteiset piirteet
- pyhien kirjojen asema, merkitys ja tulkinta juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- Lähi-idän uskontojen vaikutus kulttuuriin ja arkeen Euroopassa
- apostoli Paavalin lähetystyö Jerusalemista Eurooppaan
- ensimmäiset kristilliset synodit
- kristillisen kirkon jakaantuminen
- katolinen kirkko ja protestantismin synty
- Luther ja Pohjoismaat
- vapaat kristilliset suunnat
- uskonnottomuus

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Ortodoksisuus maailmassa (UO2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tietää ortodoksisen kirkon apostolisen perinteen
- tunnistaa kirkon opettajien merkityksen kirkon perinteessä
- tuntee ortodoksisuuden keskeiset opilliset painotukset ja eettisen ajattelun perustan
- osaa tarkastella ortodoksisen kirkon merkitystä yksilöllisestä ja yhteisöllisestä näkökulmasta
- perehtyy ortodoksisuuden ja sen käytänteiden erityispiirteisiin
- tuntee askeesin ja luostarilaitoksen syntyyn vaikuttaneet historialliset tekijät

- tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja ja idän kirkon eri suuntauksia
- ymmärtää ortodoksisen kirkon hallintorakenteen kehittymistä ja nykyistä toimintaa
- perehtyy Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteisiin
- tutustuu kirkkojen välisiin yhteyksiin.

Keskeiset sisällöt
- kristillisen kirkon laajeneminen
- patriarkaatit ja paikalliskirkot
- orientaaliset kirkot
- askeesin ja luostarilaitoksen synty ja niiden yhteiskunnallinen merkitys
- ortodoksinen oppi, etiikka ja antropologia synodien ja kirkon suurien opettajien kautta
- ihmisen elämänkaari ja ortodoksisuus
- ortodoksinen tapakulttuuri
- Itä-Euroopan ortodoksisuus ja uusortodoksinen maailma
- Suomen ortodoksinen kirkko ennen ja nyt
- ekumenia ja uskontojen välinen vuorovaikutus

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UO3)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet
- perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin
- kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä
- osaa tarkastella uskontojen piirteitä myös oman uskonnon näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt
- hindulaisuuden monimuotoisuus, maailmankuva ja elämäntapa sekä vaikutuksia Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan
- Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet
- buddhalaisuuden opetukset, elämäntapa, suuntaukset ja vaikutuksia Aasian kulttuureihin ja yhteiskuntiin
- Kiinan vanha kansanusko, kungfutselaisuus ja taolaisuus ja näiden vaikutuksia kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan
- Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa
- Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet

- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UO4)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- perehtyy suomalaiseen uskonnollisuuteen ja sen vaiheisiin ennen ja nyt
- tutustuu uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-yhteiskunnassa
- perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- tunnistaa kirkon toiminnan ihmisen arjen tukena osana tämän ajan yhteiskuntaa
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua ja siihen vaikuttavaa lainsäädäntöä
- kehittää valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä oman uskonnon lähtökohdista käsin
- kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.

Keskeiset sisällöt
- suomalainen uskonnollisuus ennen ja nyt, uskonto ja uskonnolliset yhteisöt Suomessa, sekularisaatio
- uskonnollisten yhteisöjen muodot ja niiden suhde yhteiskuntaan
- uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa eri aikoina
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa
- uskonto ja lainsäädäntö, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset
- uskonnon merkitys, näkyvyys ja oikeudet julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa
- ortodoksiset järjestöt kolmannen sektorin toimijoina
- uskonnot yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri Suomessa

5. Taide ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa (UO5)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tutustuu taidemuotoihin uskonnon ilmentäjänä
- tunnistaa ja tietää ortodoksisen taiteen erityispiirteet
- perehtyy sekä ortodoksisen että muiden uskontojen taiteen ilmaisumuotoihin opillisten asioiden välittäjinä
- tunnistaa eri uskontojen opin ilmenemismuotoja taiteessa
- ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron
- tunnistaa uskonnon vaikutuksen nyky- ja populaaritaiteeseen.

Keskeiset sisällöt
- uskonnot, taide ja kulttuurin eri muodot

- sakraalin ja uskonnollisen taiteen ero
- ortodoksisen taiteen erityispiirteet: jumalanpalvelus, kirkkomusiikki, arkkitehtuuri, ikonitaide
- uskontojen oppi taiteen keinoin: kuvataide, musiikki, rakennustaide ja draama

6. Ortodoksisuus ja uskonnot mediassa (UO6)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tutustuu mediassa esiintyviin ajankohtaisiin teemoihin, jotka kytkeytyvät uskontoon
- osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita
- osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- perehtyy mediakuvaan ortodoksisuudesta ja eri uskonnoista kansallisesti ja kansainvälisesti
- osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.

Keskeiset sisällöt
- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- ortodoksisen kirkon mediamaailma
- median vaikutus uskontoilmiöihin, esimerkiksi asenteet ja uskontoihin liittyvät mielikuvat, uskonnot ja konfliktit, uskonnot ja rauhan rakentaminen, uskontokritiikki
- uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi

5.15.3 Katolinen uskonto

Pakollinen kurssi

1. Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (UK1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta
- tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja niiden luonteeseen
- ymmärtää juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskinäiset suhteet historiassa ja nykypäivänä
- tietää kristinuskonnon synnyn ja kehityksen keskeiset vaiheet
- tuntee kolmen monoteistisen uskonnon keskeiset piirteet, niiden vaikutuksia toisiinsa sekä niiden merkityksen historiaa ja yhteiskuntaa muokkaavana tekijänä Euroopan alueella
- tuntee katolisen kirkon Vatikaanin II kirkolliskokouksen jälkeen käymää dialogia juutalaisuuden ja islamin kanssa
- osaa keskustella Lähi-idän ja Euroopan ajankohtaisista uskontoja koskevista

kysymyksistä.

Keskeiset sisällöt

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen
- nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus
- Lähi-idän monoteististen uskontojen synty, yhteiset juuret, kulttuuritausta ja yhteiset piirteet
- kristillisen kirkon opin kehitys yhtenäiskirkon aikana, kirkon jakautuminen ja reformaatio tämän päivän näkökulmasta tarkasteltuna
- pyhien kirjojen asema, merkitys ja tulkinta juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksen näkyminen Euroopassa eri aikoina
- Vatikaanin II kirkolliskokouksen asennoituminen juutalaisuuteen, islamiin, muihin uskontoihin ja uskonnottomiin, ekumenia ja dialogi

Valtakunnallinen syventävä kurssi

2. Maailmanlaajuinen katolisuus (UK2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee katolisen kirkon kehityksen ja historian päälinjat apostolisesta ajasta nykypäivään asti
- tuntee katolista maailmankirkkoa eri maanosissa ja osakirkkojen suhdetta ympäröivään yhteiskuntaan ja kulttuuriin
- tuntee reformaation ja katolisen reformin taustat ja seuraukset
- tuntee Raamatun, tradition ja opetusviran välisen suhteen
- tuntee dogmaattisten ja moraalisten totuuksien hierarkiaa
- tuntee kirkon hengellisen elämän vaiheita luostareista, sääntökunnista ja maallikkoliikkeistä
- tuntee kirkon opetusta ihmisestä ja hahmottaa erilaisia yhteiskunnassa esiintyviä moraalisia ja sosiaalisia virtauksia.

Keskeiset sisällöt

- ensimmäiset kristilliset yhteisöt ja Paavalin lähetystyö
- kirkon opetuksen muodostuminen ja ensimmäiset kirkolliskokoukset
- lännen yhtenäiskulttuurin ilmeneminen eri taiteiden aloilla
- kirkon jakautumisen idän ja lännen kirkoiksi
- reformaatio ja katolinen reformi, Tridentin kirkolliskokous
- renessanssin aika ja katolisen kirkon laajeneminen maailman kirkoksi
- Vatikaanin II kirkolliskokous ja sen jälkeinen aika
- nykypäivän katolisuus eri puolilla maailmaa, kirkon ja paikallisten kulttuurien vuorovaikutus
- Raamatun rakenne ja sisältö, Vanhaa ja Uusi testamentti
- Raamatun, tradition ja opetusviran vuorovaikutus kirkon opetuksessa, depositum fidei
- dogmien, katolisen ihmiskäsityksen ja moraaliopetuksen sidonnaisuus

- katolisen kirkon yhteiskunta- ja moraaliopetus

5.15.4 Islam

Pakollinen kurssi

1. Uskonto ilmiönä – islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon jäljillä (UI1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten luonnetta sekä näiden ilmiöiden sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ilmiönä
- tuntee islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon yhteisiä juuria, niiden keskeisiä piirteitä sekä vaikutusta yhteiskuntaan länsimaisessa kulttuurissa
- osaa keskustella rakentavasti islamiin, kristinuskoon ja juutalaisuuteen liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Keskeiset sisällöt
- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen
- nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus
- islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon synty, niiden yhteiset piirteet dialogin näkökulmasta sekä ajankohtaiset kohtaamiseen liittyvät kysymykset
- islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon opillisia rakenteita, sisäisestä monimuotoisuudesta sekä yhteiskunnallisesta merkityksestä
- islamin ja muslimien suhde juutalaisiin ja kristittyihin eri aikakausina
- islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon pyhät kirjat ja tulkintojen moninaisuus sekä elämäntapa ja suhde yhteiskuntaan länsimaissa

Valtakunnallinen syventävä kurssi

2. Maailmanlaajuinen islam (UI2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää islamin merkityksen yksilön, yhteiskunnan ja kulttuurin näkökulmasta
- ymmärtää vähemmistö- ja enemmistöaseman vaikutuksia uskonnolliseen tulkintaan
- tuntee islamin opillisia käsitteitä
- perehtyy islamin eri suuntauksiin, niiden syntyyn ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviin kysymyksiin eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista islamiin liittyvää keskustelua.

Keskeiset sisällöt
- islamin opillinen perusta sekä shiialaisuuden ja sunnalaisuuden synty, erityispiirteet ja vaikutukset yhteiskuntiin eri puolilla maailmaa
- islamin sisäinen monimuotoisuus

- islamin asema ja kulttuurivaikutukset eri maanosissa
- ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä, poliittisen islamin vaikutus ja erilaisten islamilaisten liikkeiden pääpiirteet nykyaikana
- uskontodialogi rauhaa rakentamassa
- ihmisoikeusetiikka ja uskonnonvapaus eri yhteiskunnissa
- erilaiset yhteiskunnalliset ratkaisut ja suhtautuminen muslimivähemmistöön länsimaissa

5.14 Elämänkatsomustieto

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustieto on perustaltaan monitieteinen oppiaine. Sen tiedeperustaan kuuluu ihmis-, kulttuuri- ja yhteiskuntatieteitä sekä filosofia. Elämänkatsomustiedon opetuksessa ihmisiä tarkastellaan luonnollisina toimijoina, jotka luovat ja uusintavat merkityksiä keskinäisessä kanssakäymisessään. Inhimilliset katsomukset ja käytännöt nähdään yksilöiden, yhteisöjen ja traditioiden vuorovaikutuksen tuloksena syntyneinä. Elämänkatsomustiedon opetus rakentuu ihmiskäsitykselle, joka korostaa ihmisten mahdollisuutta elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja tavoitteellisina. Oppiaineessa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja laajentaa sitä koskevaa tietämystään sekä yhteisellä toiminnallaan tietoisesti ohjata elämäänsä. Näistä lähtökohdista oppiaine tukee opiskelijoiden elämänkatsomuksen ja identiteetin muotoutumista sekä heidän yhteisöllisten hyvän elämän ihanteidensa ja käytäntöjensä rakentumista. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.

Elämänkatsomustieto kartuttaa pohdiskelevasti ja keskustellen opiskelijoiden kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä ja tilannetajua, toisten ja yhdenvertaisuuden kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja.

Opetuksen tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija
- saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen
- hallitsee keskustelu- ja vuorovaikutustaitoja ja osaa soveltaa niitä sellaisten kysymysten käsittelyyn, joissa pyritään yhteisen kestävän toimintalinjan löytämiseen erilaisista näkemyksistä huolimatta
- laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää arvostelu-, harkinta- ja toimintakykyään oppimalla reflektoimaan omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa
- kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista.

Arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sekä opiskelijan kykyä tarkastella ja ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti ja taitavasti että hänen laaja-alaista katsomuksellista ymmärrystään. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmaisutavoissa arvostetaan eri näkökulmien ja vaihtoehtoisten katsomustapojen huomioimista pelkkien mielipiteiden esittämistä monipuolisemmin.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä arvioida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun ja kehittämiseen. Elämänkatsomustiedossa korostuvat erilaiset katsomukselliseen yleissivistykseen ja vuorovaikutukseen liittyvät taidot, ja kurssien arvioinnissa ne otetaan monipuolisesti huomioon.

Sotungin etälukio

Sotungin etälukiossa kurssin arviointiperusteet sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa ja ne ovat luettavissa sähköisessä oppimisympäristössä kurssin alkaessa. Arviointi on jatkuvaa, kannustavaa. Mahdollisuuksien mukaan käytetään myös itse- ja vertaisarviointia.

Pakollinen kurssi

1. Maailmankatsomus ja kriittinen ajattelu (ET1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja osaa soveltaa maailmankatsomuksellisia käsitteitä ja hahmottaa niiden välisiä yhteyksiä sekä osaa eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia
- ymmärtää, miten yksilölliset ja yhteiskunnalliset tekijät vaikuttavat maailmankatsomuksen muotoutumiseen, ja osaa eritellä oman katsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten muotoutumista
- osaa tarkastella kriittisesti niin omia kuin muiden uskomuksia sekä erilaisten medioiden tarjoamaa informaatiota
- osaa hyödyntää eri oppiaineissa oppimaansa elämänkatsomuksensa muodostamisessa ja erottaa tieteellisen, ei-tieteellisen ja epätieteellisen maailmankuvan.

Keskeiset sisällöt

- maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet sekä niiden keskinäinen suhde ja asema omassa elämänkatsomuksessa
- erilaisia maailmankatsomuksia – esimerkiksi sekulaareja, uskonnollisia, poliittisia ja elämäntapaan liittyviä – sekä niiden piirteiden ja perusoletusten tutkimista eri

tieteiden tarjoamin välinein
- tyypillisiin informaation käsittelyyn ja ympäröivän todellisuuden jäsentämiseen liittyvien kognitiivisten vääristymien tarkastelu sekä omassa että muiden ajattelussa
- koulun, median, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä uskonnollisten ja kulttuuristen yhteisöjen vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen
- median ja muiden informaation lähteiden toimintalogiikka sekä niihin kohdistuva kriittinen katsomuksellinen ajattelu sekä katsomuksellisen argumentaation erittely erilaisista näkökulmista

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Ihminen, identiteetti ja hyvä elämä (ET2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä ja arvioida, miten erilaiset ihmiskäsitykset ja -ihanteet johtavat erilaisiin ja joskus keskenään ristiriitaisiin vastauksiin ihmiselämän keskeisistä kysymyksistä
- osaa pohtia oman identiteettinsä osatekijöitä sekä soveltaa erilaisia ihmiskuvallisia ja katsomuksellisia vaihtoehtoja keskeisiin omaa hyvää elämäänsä koskeviin kysymyksiin
- ymmärtää ihmisarvon perustavan eettisen merkityksen, tuntee keskeisimmät ihmisoikeusasiakirjat ja osaa soveltaa ihmisoikeusajattelua erilaisissa yhteyksissä, kuten uskonnon- ja sanavapautta koskevissa kysymyksissä
- tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä ja osaa eritellä ja arvioida niiden taustalla olevia maailmankatsomuksellisia perusteita
- kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämänkatsomustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tuntemuksiaan toisia ja yhdenvertaisuutta kunnioittaen, johdonmukaisesti ja luovasti.

Keskeiset sisällöt
- luonnon- ja ihmistieteellisiä, sekulaareja ja uskonnollisia, filosofisia ja populaarikulttuuriin kuuluvia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita
- ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolisuus ja seksuaalisuus; opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema
- identiteetti, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet, ihmisoikeusasiakirjoja: YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus
- erilaisia käsityksiä hyvästä elämästä sekä toisten ihmisten, eläinten ja ympäristön asemasta siinä

3. Yksilö ja yhteisö (ET3)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle yksilölliselle identiteetilleen ja saa välineitä myönteisen yhteisöllisyyden hyödyntämiseen oman identiteettinsä rakentamisessa
- ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä sekä yhteiskunnallisia rakenteita ja muutoksia voidaan tarkastella tieteellisesti ja että näillä on suuri merkitys yksilön elämänvalinnoille
- osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä sekä arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia ja vastuuta eri alueilla ja kasvattaa valmiuttaan rakentavaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnon vapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen lähtökohtia ja periaatteita
- osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen rakenteita sekä kasvattaa yhteiskunnallista kuvittelukykyään ja aktiivisuuttaan siten, että hahmottaa tulevaisuuden mahdollisuuksina ja vaihtoehtoisina tapahtumakulkuina, joihin pystyy myös omalla toiminnallaan vaikuttamaan.

Keskeiset sisällöt

- ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys: yksityinen ja julkinen, tunnustussuhteet ja merkitykselliset toiset, roolit ja yhteisölliset normit
- yhteiskuntatutkimuksen perusteita, kuten sosiaaliset tosiasiat, yhteiskunnalliset rakenteet ja modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet sekä näiden vaikutus yksilön elämään
- taloudellisen ja poliittisen vallan suhde nyky-Suomessa sekä globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset yhteiskunnan eri tasoilla
- ihmisoikeudet, uskonnon- ja omantunnon vapaus, globaali oikeudenmukaisuus ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen moraalisina ja poliittisina vaatimuksina sekä näitä vaatimuksia vastustavat näkemykset ja toimet mukaan lukien ihmisoikeusloukkaukset sekä holokausti
- yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat sekä niiden kriittinen potentiaali: ihanteet ja kauhukuvat nykyisyyden suurennuslaseina ja toiminnan motivoijina

4. Kulttuurit katsomuksen muovaajina (ET4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa
- osaa käyttää kulttuurintutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa sekä tunnistaa vihapuheen ja erottaa sen sanavapauden vastuullisesta käytöstä
- hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus sekä vähemmistökulttuurit

- ymmärtää, että kulttuurit ovat vuorovaikutuksessa keskenään eikä mikään kulttuuri ole kehittynyt ilman ulkoisia vaikutteita kulttuurin ydinpiirteisiin, kuten elämäntapoihin, kieleen, teknologiaan ja uskomuksiin
- osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun.

Keskeiset sisällöt
- kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa
- kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma
- suomalaisen kulttuurin ja identiteetin historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- etnosentrisyyden ja rasismin sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa

5. Katsomusten maailma (ET5)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- kehittää kykyään lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia ja verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa
- ymmärtää, että maailmankatsomukset, uskonto ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, erittäin monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on merkittävä kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys
- tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen hahmottaen sen lähtökohtia ja tavoitteenasetteluja
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa
- perehtyy uskontokritiikin keskeisiin argumentteihin, tutustuu humanismin ja vapaa-ajattelun historiaan
- perehtyy Lähi-idän uskontoihin sekä joihinkin muihin uskontoihin ja maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin hahmottaen niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan erityisesti suomalaisesta näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- katsomuksen ja uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen, käsityksiä uskontojen alkuperästä
- uskonnollisten ilmiöiden tulkinnassa käytettyjä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja teismi
- uskontokritiikki, ateismi, agnostismi ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet
- kristinuskon, islamin ja juutalaisuuden sekä joidenkin muiden uskontojen ja maailmankatsomuksellisten järjestelmien historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys ja jakautuminen, pyhät kirjat, oppi, elämäntapa ja suhde yhteiskuntaan
- tämän päivän merkittävien maailmankatsomuksellisten järjestelmien, kuten sekulaarin humanismin ja suurten uskontojen, suhde yhteiskuntaan, tapakulttuuriin, moraaliin, politiikkaan ja tieteeseen; liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, sekularisaatio ja uskonnottomuus

6. Teknologia, maailmankatsomukset ja ihmiskunnan tulevaisuus (ET6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa nykyaikaisten maailmankatsomusten kannalta historiallisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti merkittäviä historiallisia käänteitä ihmiskunnan tavassa elää
- ymmärtää kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen kontingentin ja rakentuneen luonteen
- osaa arvioida evoluution, abstraktien eettisten järjestelmien, valistuksen ja tieteellis-teknologisen vallankumouksen merkitystä nykyaikaisille maailmankatsomuksille ja oman elämänkatsomuksensa rakentumiselle
- hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologiaan ja sen kehitykseen sekä ymmärtää teknologian ja teknisen muutoksen yhteydet ympäristössä, yhteiskunnassa ja kulttuurissa tapahtuviin muutoksiin
- osaa arvioida teknologian ja teknisen muutoksen roolia kestävän tulevaisuuden rakentamisen osana sekä pystyy osallistumaan ihmiskunnan ja maapallon tulevaisuutta koskevaan keskusteluun.

Keskeiset sisällöt

- ihmislajin evoluutio ja kulttuurievoluutio: kielen rooli inhimillisten kulttuurien ja innovatiivisuuden synnyssä
- suurten filosofioiden ja maailmankatsomuksellisten järjestelmien ja uskontojen eettisten ja aatteellisten perustojen kehittyminen abstrakteiksi ja yleisinhimillisiksi
- ihmiskunnan suuret maailmankuvalliset, -katsomukselliset ja teknologiset murrokset sekä niiden vaikutukset ihmisten käsitykseen maailmasta ja itsestään: ihminen ympäristönsä ja itsensä muokkaajana
- Prometheus-myytistä teknoutopioihin ja dystopioihin, ihmisen suhde valistuksen ideaaleihin ja teknologiseen kehitykseen
- tulevaisuuden tutkimus, tekoäly, humanismi, transhumanismi ja niiden kritiikit tieteen uusimpien tulosten valossa

5.15 Teemaopinnot

Teemaopintojen tehtävä

Teemaopinnot ovat eri tiedonaloja yhdistäviä opintoja. Ne eheyttävät opetusta ja kehittävät opiskelijoiden taitoja hahmottaa ja ymmärtää yksittäistä oppiainetta laajempia kokonaisuuksia. Teemaopintojen keskeisenä tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia usean eri oppiaineen tietojen ja taitojen yhdistämiseen ja soveltamiseen. Teemaopintojen tavoitteet ja sisällöt tarkennetaan ja konkretisoidaan opetussuunnitelmassa.

Opetuksen tavoitteet

Teemaopintojen tavoitteena on, että opiskelija
•rohkaistuu etsimään eri tieteen- ja taiteenalojen keskeisten käsitteiden ja näkökulmien välisiä yhteyksiä ja muodostaa niiden pohjalta kokonaisuuksia
•hahmottaa ongelmia, ilmiöitä tai kysymyksiä sekä innostuu etsimään niihin ratkaisuja yksin ja yhteistyössä muiden kanssa
•hyödyntää eri aloilta hankkimiaan tietoja ja taitoja
•hakee informaatiota eri lähteistä ja arvioi tietolähteiden luotettavuutta
•soveltaa osaamistaan ja kehittää tieto- ja viestintäteknologisia taitojaan käytännön toiminnassa
•työskentelee tavoitteellisesti ja osaa tehdä yhteistyötä.

Arviointi

Teemaopintojen arviointi perustuu opiskelijan taitoihin hakea tietoa, arvioida ja soveltaa sitä sekä tuottaa luotettavien lähteiden pohjalta jäsentyneitä kokonaisuuksia. Olennaisia arvioinnin kohteita ovat opiskelijan taidot arvioida kriittisesti tietolähteitä sekä ymmärtää eri tietojen ja taitojen välisiä yhteyksiä. Työskentelyn arviointi kohdistuu sen tavoitteellisuuteen ja suunnitelmallisuuteen. Opiskelijoille annetaan ohjaavaa palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaidoista sekä työvälineiden käytöstä. Teemaopintojen arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä.

Sotungin etälukio

Opiskelija saa jatkuvaa työskentelyään ja oppimistaan ohjaavaa kannustavaa palautetta. Itse- ja vertaisarviointia käytetään, mikäli opiskelijan valitsema teemaopintojen suorittamistapa sen mahdollistaa. Arvioinnin perusteet käydään läpi opiskelijan kanssa ja ne ovat luettavissa sähköisessä oppimisympäristössä kurssin alkaessa.

Valtakunnallinen syventävä kurssi

1. Tutkiva työskentely (TO1)

Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää johonkin aihepiiriin tai ilmiöön liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen. Kurssin aikana opiskelija työskentelee mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä muiden opiskelijoiden tai ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Työskentely tapahtuu kokonaan tai osittain koulun ulkopuolisissa toimintaympäristöissä, mikä vahvistaa koulussa ja arki- ja työelämässä hankitun osaamisen välistä yhteyttä. Kurssi keskittyy tiedonalojen välisten yhteyksien hahmottamiseen sekä erityisesti kriittisen ja luovan ajattelun kehittämiseen oppiainerajat ylittävästi. Opiskelija hyödyntää työskentelyssä tieto- ja viestintäteknologiaa ja kehittää siihen liittyviä taitojaan. Kurssin keskeisillä sisällöillä on yhteys kahden tai useamman eri oppiaineen tietoihin ja taitoihin sekä aihekokonaisuuksiin. Opiskelijalle voidaan lukea hyväksi kokonaan tai osin kurssin tavoitteiden ja sisältöjen mukainen muualla hankittu osaaminen.

Sotungin etälukio

Opiskelija voi itse ehdottaa häntä kiinnostavaa teemaopintojen aihetta tai teemaopintojen aihe voidaan kehitellä yhdessä opiskelijan ja opettajien kanssa. Opiskelijalle voidaan myös hyväksi lukea teemaopintoihin soveltuvaa muualla hankittua osaamista. Teemaopinnot voidaan järjestää yhdessä toisen oppilaitoksen kanssa.

5.16 Muut lukion tehtävään kuuluvat kurssit

Koulukohtaiset syventävät kurssit

5.16.1 Terveystieto

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoituksena on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toiminta- ja työkykynä. Terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairauksia sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla sekä yksilön, perheen, yhteisön että yhteiskunnan ja globaalista näkökulmasta. Terveysosaamiseen sisältyy terveyteen ja sairauteen liittyvän sisältötiedon ja toiminnallisten taitojen ohella terveystiedon hankinta, kriittinen arviointi, tulkinta ja soveltaminen sekä ymmärrys ympäristön ja perimän vaikutuksista terveyteen. Osaamiseen kuuluu myös terveyteen liittyvien arvojen pohdinta ja näkemys eri terveyskulttuureista ja terveyden ja sairauksien historiasta kansainvälistyvässä maailmassa.

Terveystiedon opetuksessa tehdään yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa sekä tuetaan opiskelijoiden osallisuutta ja terveysosaamisen hyödyntämistä.

Opetuksen tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tarkastella ja perustella terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmista*
- *ymmärtää tieteellisen tiedon ja kokemustiedon merkityksen eron terveyden ja sairauden riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä*
- *osaa edistää omaa ja ympäristönsä terveyttä ja turvallisuutta, ymmärtää yleisimpien sairauksien ehkäisyn ja hoidon periaatteita sekä itsehoitoon ja mielenterveyden suojaamiseen liittyviä toimintatapoja*
- *perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin, käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti ja osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa, terveysviestintää ja sekä erilaisia terveyskulttuureihin liittyviä ilmiöitä*
- *pohtii terveyteen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja osaa perustella niihin liittyvä näkemyksiään*
- *ymmärtää yhteiskunnan olosuhteiden ja terveys- ja muiden yhteiskuntapoliittisten päätösten vaikutuksia kansanterveyteen, väestöryhmien välisiin eroihin, terveydenhuollon rakenteisiin ja ihmisten terveyskäyttäytymiseen.*

Arviointi

Arviointi kohdistuu terveystiedon tavoitteiden saavuttamiseen terveysosaamisen eri osa-alueilla kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen sekä siihen, miten opiskelija osaa soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään terveyttä ja sairautta koskevaa eettisestä arvopohdintaa ja taitoja perustella terveysvalintoja sekä arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja. Kurssin arvosana perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön terveysosaamisen eri osa-alueilla. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Sotungin etälukiossa kurssin arviointiperusteet sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa ja ne ovat luettavissa sähköisessä oppimisympäristössä. Opiskelijat tietävät kurssin alkaessa kurssisuorituksen arviointiin vaikuttavien eri osioiden painoarvon. Arvioinnilla pyritään kannustamaan jatkuvaan oppimiseen. Oppimisen edistymisen seuranta, palautteen antaminen ja vuorovaikutus tapahtuvat sähköisissä ympäristöissä. Myös itse- ja vertaisarviointia voidaan käyttää arviointikeinoina.

Kurssit TE1, TE2 ja TE3 arvioidaan numeroilla, kurssi TES4 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Koulukohtaiset syventävät kurssit

Terveystiedon kurssit ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille säädetyn oppimäärän mukaan (Lukiolaki 629/1998, 7 § 2 mom., muutettu lailla 1499/2016).

1. Terveyden perusteet (TE1)

Kurssilla syvennetään perusopetuksen aikana opittua terveysosaamista ja ymmärrystä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Lisäksi opitaan tunnistamaan ja arvioimaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, lähiyhteisöissä ja ympäristöissä sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien ja arjen terveysosaamisen kehittäminen, mielenterveyden suojaaminen sekä ajankohtaisten ja opiskelijoiden esille nostamien asioiden käsittely.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää arjen terveysosaamistaan, ymmärtää fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista ja merkitystä omassa elämäntavassaan ja ympäristössään*
- *osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia terveyskulttuuriin, mediaan ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä eettisestä ja terveysnäkökulmasta*
- *tunnistaa ja ymmärtää terveyttä ja sairauksia sekä terveystottumuksia selittäviä teorioita, malleja ja ilmiöitä tutkimus- ja kokemustiedon näkökulmasta*
- *soveltaa itsehoitoon liittyviä toimintamalleja ja toimintatapoja*
- *tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta ja pohtii niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja sekä terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen toiminta-, opiskelu- ja työkyky: terveyttä edistävä liikunta ja ravinto, painonhallinta, uni ja lepo, seksuaaliterveys, opiskeluhyvinvointi*
- *omasta terveydestä huolehtiminen ja muut itsehoitovalmiudet sekä hätäensiapu*
- *riippuvuuden eri muodot, tupakka, alkoholi ja huumeet, peli- ja nettiriippuvuus*
- *kansantaudit ja keskeiset tartuntataudit*
- *terveyttä, terveystottumuksia ja -ongelmia selittäviä keskeisiä biologisia, psykologisia ja kulttuurisia ilmiöitä, teorioita ja malleja*

2. Ihminen, ympäristö ja terveys (TE2)

Kurssilla tarkastellaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta voimavarana ja perehdytään sosiaaliseen kestävyyteen osana kestävän tulevaisuuden tavoitteita. Keskeistä on myös tarkastella perimän ja ympäristöön liittyvien tekijöiden yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja arvioi perimän ja ympäristöön liittyvien tekijöiden, kuten psykososiaalisen, rakennetun ja luonnonympäristön, yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn*
- *tunnistaa elämänkulkuun ja kehitykseen liittyviä tapahtumia ja osaa esitellä erilaisia toimintatapoja ja selviytymisen keinoja*
- *osaa soveltaa terveysosaamistaan terveyttä, sairautta ja turvallisuutta koskevissa kysymyksissä ja niihin liittyvien arvojen pohdinnassa*
- *osaa arvioida sosiaalisen tuen ja vuorovaikutuksen merkitystä terveydelle, esitellä mielenterveyteen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä ja mekanismeja sekä esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja kriisien käsittelyyn*
- *osaa tulkita ja arvioida kriittisesti terveysviestintään liittyviä ilmiöitä*
- *osaa perustella ja arvioida elämäntapaan, kulttuuriin ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille*
- *osaa analysoida turvallisuuteen ja väkivallan ehkäisyyn liittyviä tekijöitä ja ymmärtää henkilökohtaisten rajojen kunnioittamisen ja suojelemisen merkityksen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, yhteisöissä ja ympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

- *perimän, luonnonympäristöjen ja rakennetun ympäristön sekä psykososiaalisen ympäristön ja yhteisöjen terveysvaikutukset*
- *terveys ja elämänkulku, kuolema osana elämänkulkua*
- *ihmissuhteet ja sosiaalinen tuki*
- *seksuaalisuus ja seksuaalioikeudet sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys*
- *mielenterveyttä suojaavat ja kuormittavat tekijät*
- *erilaiset kriisit ja niiden kohtaaminen*
- *työhyvinvointi ja ergonomia*
- *turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *media- ja kulttuuriympäristön ja terveysviestinnän merkitys ja kriittinen tulkinta*

3. Terveyttä tutkimassa (TE3)

Kurssilla luodaan kokonaiskuvaa terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisista kehityslinjoista ja tulevaisuuden haasteista pääpiirteissään. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan valmiuksia hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja soveltaa terveysosaamistaan aktiivisena kansalaisena. Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttavien tekijöiden kriittiseen arviointiin ja pohditaan tutkimuksen ja päätöksenteon mahdollisuuksia terveyden edistämisessä lähiyhteisöissä, yhteiskunnassa ja globaalisti.

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, teknologian ja terveyspalvelujen muutoksia, kehitystä sekä yhteyksiä väestön terveyteen*
- *osaa arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä osaa kuvata terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *osaa hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja suunnitella pienimuotoisia terveystutkimuksia tai toimintakyvyn mittauksia*
- *perehtyy tieteellisen tutkimuksen mahdollisuuksiin terveyden edistämisessä sekä sairauksien ehkäisyssä ja hoidossa*
- *osaa pohtia terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä kysymyksiä*
- *tunnistaa keskeisiä globaaleja terveyskysymyksiä ja niiden parissa toimivien järjestöjen roolia ja tehtäviä terveyden edistämisessä.*

Keskeiset sisällöt

- *yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteellisen tutkimuksen, terveyskäsitysten ja teknologian kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen*
- *terveys- ja sosiaalipalvelujen kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen sekä keskeiset terveys- ja sosiaalipalvelujen toimijat*
- *terveyserot ja niihin vaikuttavat tekijät Suomessa ja maailmalla, terveyserojen kaventaminen*
- *terveyden ja terveyskäyttäytymisen tutkiminen*
- *keskeiset terveyteen ja sairauteen liittyvät eettiset ja oikeudelliset kysymykset, potilaan oikeudet*
- *globaalit terveyskysymykset ja niihin vaikuttaminen*

4. Terveystiedon yo-valmennus (TES4)

Terveystiedon yo-valmennus on tarkoitettu terveystiedon ylioppilaskokeeseen osallistuville. Kurssilla syvennetään opittuja tietoja, harjoitellaan vastaamistekniikkaa ja perehdytään ylioppilaskokeessa käytettäviin arviointikriteereihin.

Tavoitteet
Kurssin aikana luodaan kokonaiskuva kaikista terveystiedon kurssien keskeisistä sisällöistä ja tärkeistä käsitteistä. Tavoitteena on syventää jo opittuja tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt
Kurssilla kerrataan ja harjoitellaan terveystiedon kurssien sisältöjä ja tehdään aiempien vuosien ylioppilaskirjoitustehtäviä. Tehtävät palautetaan sähköisesti. Kurssin aikana harjoitellaan käyttämään ylioppilaskokeessa tarvittavia sähköisiä sovelluksia.

5.16.2 Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataideopetuksen lähtökohtana on kulttuurisesti monimuotoinen todellisuus, jota tutkitaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Aikuisopiskelijoiden kokemukset, mielikuvitus, luova ajattelu ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle taideoppimiselle. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistetaan oppimalla vastaanottamaan, ymmärtämään ja uudistamaan traditioita. Opiskelijat tarkastelevat taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opetus luo edellytyksiä kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataideopetuksessa havainnoidaan, tuotetaan, tulkitaan ja arvotetaan kuvia visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja hyödyntämällä. Opetuksessa syvennetään opiskelijan monilukutaitoa. Aikuisopiskelijat tutkivat kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä. Opetuksessa perehdytään erilaisiin taidekäsityksiin. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijoiden omat kuvakulttuurit, ympäristön kuvakulttuurit ja taiteen maailmat, joita tutkitaan rakentamalla yhteyksiä niiden välille. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa perehdytään ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin, toimintatapoihin ja osallistumisen muotoihin.

Opetuksessa luodaan edellytyksiä työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Aikuisopiskelijoita kannustetaan kuvailmaisun keinojen monipuoliseen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat ja mediaympäristöt ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvallisen tuottamisen välineitä. Opiskelijoiden kulttuurista osaamista syvennetään yhdessä museoiden ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa.

Opetuksen tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *syventää monilukutaitoaan ja kulttuurista osaamistaan kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa kehittämällä*
- *ilmaisee havaintojaan, mielikuviaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *harjaantuu tavoitteelliseen, teemalliseen ja prosessinomaiseen työskentelyyn, itsearviointiin ja yhteistyöhön*
- *ymmärtää työskentelyyn sisältyvien aistinautintojen, tunteiden, kauneuden elämyksien ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle*
- *käyttää tutkivaa lähestymistapaa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä*

- *soveltaa kuvallisen viestinnän keinoja osallistuessaan ja vaikuttaessaan kuvien avulla*
- *tulkitsee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja käsitteistöjä käyttäen*
- *tarkastelee taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *tutkii kuvailmaisussaan nykyisyyttä ja tulevaisuutta kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmista.*

Arviointi

Kuvataiteen arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja aikuisopiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja mahdollisuuksien mukaan vertaisarviointia. Arviointi kohdistuu visuaaliseen havaitsemiseen ja ajatteluun, kuvalliseen tuottamiseen, visuaalisen kulttuurin tulkintaan sekä esteettiseen, ekologiseen ja eettiseen arvottamiseen. Kurssien arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin tai ryhmässä.

Kuvataiteen kurssit KU1 ja KU2 arvioidaan numeroarvosanalla.

Koulukohtaiset syventävät kurssit

Kuvataiteen kurssit ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille säädetyn oppimäärän mukaan (Lukiolaki 629/1998, 7 § 2 mom., muutettu lailla 1499/2016).

1. Kuvat ja kulttuurit (KU1)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin sisältöjä, ilmiöitä, prosesseja ja toimintatapoja*
- *käyttää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoja kuvailmaisussaan ja tekee omakohtaisia ratkaisuja*
- *tarkastelee omia ja muiden kuvakulttuureja sekä taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tarkastelee erilaisia kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista kuvatulkinnan menetelmiä käyttäen*
- *ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa*

elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa.

Keskeiset sisällöt

- *omat kuvat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *vaikuttaminen omissa ja muiden kuvissa, taiteessa, mediassa ja muissa ympäristöissä*
- *erilaiset käsitykset taiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot*
- *kuvalliset, sanalliset ja muut kuvatulkinnan keinot*
- *taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaiset ilmiöt*

2. Muotoillut ja rakennetut ympäristöt (KU2)

Tavoitteet
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii ympäristön kuvakulttuurien yhteyksiä omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön kuvailmaisun taitojaan syventäen*
- *tarkastelee rakennettuja ja luonnon ympäristöjä kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta*
- *käyttää arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen sisältöjä, prosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *osallistuu ja vaikuttaa erilaisiin ympäristöihin visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä*
- *ymmärtää taiteen merkityksen erilaisissa ympäristöissä ja niiden suunnittelussa sekä ajankohtaisissa yhteiskunnallisissa kysymyksissä.*

Keskeiset sisällöt

- *ympäristön kuvakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *luonto, rakennettu ympäristö, muotoilu, tuotteistaminen, palvelut, mediaympäristöt ja virtuaalimaailmat kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *ympäristön suunnittelun ja muotoilun käsitteistö ja kuvastot*
- *ympäristön kuvakulttuurien tulkinnan keinot*
- *luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun ajankohtaiset ilmiöt*

5.16.3 Tietotekniikka

Oppiaineen tehtävä

Tietotekniikan tehtävä on tukea ja auttaa opiskelijaa kirjoitettavien oppiaineiden sähköisten tuotosten tekemisessä, oman koneen tuntemuksessa sekä

valmentaa opiskelijaa sähköisten järjestelmien ja sovellusten käyttämisessä ja luomisessa.

Opetuksen yleiset tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on mahdollistaa opiskelijalle kansallisen standardin tietokoneen ajokortin suorittaminen, lukioon tarvittavien digivalmiuksien kehittäminen sekä tutustuttaa opiskelija ohjelmointiin.

Arviointi

Tietotekniikan kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun annetut tehtävät ja kokeet ovat suoritettu. Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin opiskelija kohtaa ohjelmoinnin kurssilla, kun toimivaa koodia testataan yksin tai yhdessä. Jatkuvaa oppimisprosessin palautetta ja kannustavaa palautetta opiskelija saa kaikilla kursseilla opettajalta. Opettaja sopii kurssin arviointiperusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa.

Koulukohtaiset syventävät kurssit

1. Digivalmiudet lukiossa (ATS0)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Lukion alussa on tärkeätä ottaa haltuun kursseilla ja yo-kirjoituksissa tarvittavat sähköiset työvälineet ja taidot. Kurssilla käydään läpi mm. Abitti-ohjelmien asennukseen, käyttämiseen, koneen buuttaamiseen ja kirjakustantajien oppimisympäristöön liittyviä asioita. Kurssin suorittaminen perustuu sähköisessä oppimisympäristössä olevien tehtävien tekemiseen ja palautukseen esimerkiksi palautuskansioon. Varsinaista kurssikoetta ei pidetä vaan suorituksen kurssista saa, kun annetut tehtävät ovat tehty ja opettaja on ne arvioinut.

2. Tietokoneen ajokorttikurssi (ATS1)
(@-ajokortti ja mahdollisesti A-kortti laajennus)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tarkoituksena on suorittaa ns. kansalaisen @-kortti ja mahdollisesti laajentaa se A-ajokortiksi. Kansalaisen @-ajokortti käsittää 4 moduulia: Laitteisto ja tiedon hallinta, Internet ja sähköposti pakollisina sekä kaksi vapaasti valittavissa kuudesta jäljellä olevasta moduulista: Tekstinkäsittely, Taulukkolaskenta, Tietokannat, Kuvankäsittely, Esitysgrafiikka ja Verkkotyöskentely. A-ajokortti taas sisältää seitsemän eri moduulia ja siihen lasketaan mukaan jo @-ajokortissa olevat neljä moduulia.

Kurssi suoritetaan tekemällä moduuleihin liittyviä harjoituksia ja osallistumalla näyttökokeisiin. Näyttökokeita suoritetaan tietyin aikavälein keskellä kurssia ja/tai koeviikolla. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä ja lisäksi saa halutessaan

opintokirjan/todistuksen suoritetusta kortista/moduuleista. Kurssimerkinnän saa, kun @-ajokortin moduulikokeet on suoritettu ja/tai annetut tehtävät palautettu.

3. Ohjelmoinnin peruskurssi (ATS2)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Ohjelmoinnin kurssi järjestetään joko koulun omana kurssina tai yhteistyössä sähköisessä oppimisympäristössä koulun ja ulkopuolisen yrityksen tai korkeakoulun kanssa esim. Helsingin Avoin yliopisto. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista kurssitehtävien tekemistä ja halutessaan voi kokeella testata taitojaan.

5.16.4 Bisnes

Etäopiskeluna toteutettava bisneskurssikokonaisuus tähtää kaupalliseen osaamiseen. Kurssit toteutetaan uudenlaisessa digitaalisessa oppimisympäristössä yhteistyössä Taloudellisen tiedotustoimiston (TAT) kanssa. Liiketoiminnan eri osa-alueisiin tutustutaan aitojen bisnes-casejen avulla.

Arviointi perustuu digitaalisen alustalla olevan kurssin laajaan tutustumiseen, tehtävien kattavaan tekemiseen sekä alustan keräämään oppimisanalytiikkaan. Kurssit toimivat myös yksittäisinä kokonaisuuksina, mutta kronologinen järjestys on suositeltava silloin, jos tarkoituksena on käydä useampia kursseista.

Kursseilla voi olla on TAT:n perimä kurssimaksu.

1. Myynti, markkinointi ja kaupallistaminen (BSNS1)

Tavoitteet

- *Kurssin tavoitteena on oman talouden hallinta, joka luo pohjan menestykselliselle yrittäjyydelle ja talouden toiminnan ymmärtämiselle.*

Keskeiset sisällöt

- *kaupallistamisen prosessiin tutustuminen*
- *Markkinointiin ja sen merkitykseen tutuminen*
- *onnistuneen myynnin edellytyksien läpikäynti.*

2. Vuorovaikutus ja neuvottelutaidot (BSNS2)

Tavoitteet

- *Kurssin tavoitteena on pohtia omaa vuorovaikusta ja kehittää neuvottelutaitojansa eteenpäin.*

Keskeiset sisällöt

- *rakentavan vuorovaikutuksen edellytysten pohdinta ja sen merkitys liiketoiminnassa sekä henkilökohtaisessa elämässä*

- *tutustuminen erilaisiin tapoihin kommunikoida neuvottelujen vaiheisiin ja tavoitteisiin sekä neuvotteluteknikkoihin.*

3. Globaalit markkinat (BSNS3)

Tavoitteet

- *Kurssin tavoitteena on tarkastella liiketoiminnan kansainvälistymistä eri näkökulmista*

Keskeiset sisällöt

- *tutustutaan globalisaatioon liittyviin haasteisiin ja mahdollisuuksiin sekä talouden megatrendit*
- *tutkitaan vastuullisen liiketoiminnan merkitystä ja toteutusta yritystoiminnassa.*

4. Talous, raha ja yrittäjyys (BSNS4)

Tavoitteet

- *Kurssin tavoitteena on tutustua yritystoiminnan kannattavaan pyörittämiseen ja hahmottamaan, mistä kaikesta yritystoiminta muodostuu.*

Keskeiset sisällöt

- *Laskentatoimi, rahoitus ja sijoittaminen*
- *Oman yrityksen perustamiseen tutustutaan startup-maailman kautta.*

5.16.5 Yrittäjyys

1. Yrittäjyyskurssi (YRI1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on esitellä yrittäjyyttä yksilön näkökulmasta ja tuottaa kokonaisvaltainen kuva yrittäjän ominaisuuksiin, motivaatioon ja arvoihin. Tavoitteena on tarjota lisäksi realistien kuva yrittäjyydestä uramahdollisuutena.

Keskeiset sisällöt

- *yrittäjäominaisuuksiin tutustuminen*
- *yrittämiseen tutustuminen julkisen sektorin ja yritysten tuottaman materiaalin kautta*
- *yrityksen perustamiseen liittyvät käytännöt ja toimet*
- *yrityksen pyörittämiseen liittyvät käytännöt ja lakisääteiset tehtävät*

5.16.6 Lukiopaja

Koulukohtainen syventävä kurssi

1. Lukiopajakurssi (LUKP1)

Lukiopajakurssi on soveltava ja tarkoitettu Varian kaksoistutkintolaisille. Lukiopajaa ohjaa Sotungin etälukion opettaja.

Tavoitteet
Lukiopajassa opiskelu tukee kaksoistutkinnon etenemistä ja antaa valmiuksia lukio-opintojen suorittamiseen sekä helpottaa opiskelijan työtaakkaa siinä, ettei kaikkea tarvitse tehdä kotona. Lukiopajassa opiskelija saa opintoihin liittyvää ohjausta ja ajankohtaista tietoa, mikä helpottaa esimerkiksi opintojen aikatauluttamista.

Keskeiset sisällöt
Kurssi suoritetaan käymällä säännöllisesti lukiopajassa koko lukio-opintojen ajan. Lukiopajassa saa ohjausta lukio-opintoihin ja kurssivalintoihin. Lukiopajassa tehdään lukiokurssien tehtäviä ja kokeita. Kurssisuorituksen saa koko lukio-opintojen ajalta osallistumalla säännöllisesti lukiopajaan.

Lisäksi opiskelijalle voidaan hyväksyä osaksi opintoja muita aikuisten valtakunnalllisen opetussuunnitelman 2015 perusteissa kuvattuja kursseja sekä muussa oppilaitoksessa suoritettuja kursseja, jotka lisätään opiskelijalle joko koulukohtaisiksi syventäviksi kursseiksi tai muiksi lukion tehtävään kuuluviksi kursseiksi.

Martinlaakson lukion opetussuunnitelma

Nimi	Martinlaakson lukion opetussuunnitelma
Kunta	Vantaa
Koulu	Martinlaakson lukio
Hyväksymispäivämäärä	6.10.2019

SISÄLTÖ

1. Lukion opetussuunnitelma. 1
1.1. Johdanto. 1
1.1.1. Martinlaakson lukion opetussuunnitelma. 1
1.2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 1
1.2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä. 1
1.2.2. Arvoperusta. 3
1.3. Opetuksen toteuttaminen. 4
1.3.1. Oppimiskäsitys. 4
1.3.2. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät. 4
1.3.3. Toimintakulttuurin pääpiirteet. 6
Oppiva yhteisö. 6
Osallisuus ja yhteisöllisyys. 7
Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus. 7
Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus. 8
1.3.4. Opintojen rakenne. 8
Tuntijako. 10
Kieliohjelma. 12
1.4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 12
1.4.1. Ohjaussuunnitelma. 12
1.4.2. Oppimisen ja opiskelun tuki. 14
1.4.3. Opiskeluhuolto. 16
1.4.4. Kodin ja lukion yhteistyö. 19
1.4.5. Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus. 20
1.4.6. Itsenäisen opiskelun periaatteet. 21
1.5. Yhteistyö muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa. 21
1.5.1. Yhteistyö ammatillisten oppilaitosten ja muiden lukioiden kanssa. 21
1.5.2. Yhteistyö yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. 22
1.5.3. Yhteistyö muiden oppilaitosten, työelämän ja muiden sidosryhmien kanssa. 23
1.5.4. Kirjastoyhteistyö. 23
1.5.5. Yhteistyö potsdamilaisen koulun kanssa. 24
1.5.6. Yhteistyö Tansanian Kilingin koulun kanssa. 24
1.5.7. Yhteistyö ranskalaisen Lycée Sainte Marie du Port-lukion kanssa. 24
1.5.8. Yhteistyö muihin maihin. 24
1.6. Tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma. 25

1.7. Opiskelijan oppimisen arviointi . . . 28
1.7.1. Arvioinnin tavoitteet . . . 28
1.7.2. Kurssisuorituksen arviointi . . . 28
1.7.3. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät . . . 29
1.7.4. Itsenäisesti suoritettu kurssi . . . 30
1.7.5. Suullisen kielitaidon kurssien arviointi . . . 30
1.7.6. Opinnoissa edistyminen . . . 31
1.7.7. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen . . . 32
1.7.8. Oppiaineen oppimäärän arviointi . . . 34
1.7.9. Lukion oppimäärän suoritus . . . 35
1.7.10. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot . . . 36
1.8. Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi . . . 38
1.9. Opetussuunnitelmaa täydentävät asiakirjat . . . 39
2. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt . . . 40
2.1. Opetuksen yleiset tavoitteet . . . 40
2.2. Aihekokonaisuudet . . . 41
2.3. Äidinkieli ja kirjallisuus . . . 46
2.3.1. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä . . . 47
2.3.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä . . . 56
2.4. Toinen kotimainen kieli, ruotsi . . . 65
2.4.1. Ruotsi, A-oppimäärä . . . 68
2.4.2. Ruotsi, B1-oppimäärä . . . 71
2.4.3. Ruotsi, B3-oppimäärä . . . 75
2.5. Toinen kotimainen kieli, suomi (finska) . . . 77
2.6. Vieraat kielet . . . 79
2.6.1. Englanti, A-oppimäärä . . . 82
2.6.2. Espanjan kieli, A-oppimäärä . . . 88
2.6.3. Espanjan kieli, B2-oppimäärä . . . 92
2.6.4. Espanjan kieli, B3-oppimäärä . . . 95
2.6.5. Latinan kieli, B3-oppimäärä . . . 98
2.6.6. Ranskan kieli, A-oppimäärä . . . 101
2.6.7. Ranskan kieli, B2-oppimäärä . . . 105
2.6.8. Ranskan kieli, B3-oppimäärä . . . 109
2.6.9. Saksan kieli, A-oppimäärä . . . 112
2.6.10. Saksan kieli, B2-oppimäärä . . . 116
2.6.11. Saksan kieli, B3-oppimäärä . . . 120
2.6.12. Venäjän kieli, A-oppimäärä . . . 123
2.6.13. Venäjän kieli, B2-oppimäärä . . . 127

2.6.14. Venäjän kieli, B3-oppimäärä. 130
2.6.15. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä. 134
2.7. Matematiikka. 136
2.7.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus. 138
2.7.2. Matematiikan pitkä oppimäärä. 140
2.7.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä. 149
2.8. Biologia. 154
2.9. Maantiede. 162
2.10. Fysiikka. 169
2.11. Kemia. 176
2.12. Filosofia. 181
2.13. Psykologia. 186
2.14. Historia. 192
2.15. Yhteiskuntaoppi. 200
2.16. Uskonto. 206
2.16.1. Evankelis-luterilainen uskonto. 208
2.16.2. Islam. 212
2.16.3. Katolinen uskonto. 216
2.16.4. Ortodoksinen uskonto. 220
2.17. Elämänkatsomustieto. 225
2.18. Terveystieto. 231
2.19. Liikunta. 235
2.20. Musiikki. 242
2.21. Kuvataide. 246
2.22. Opinto-ohjaus. 252
2.23. Teemaopinnot. 256
2.24. Lukiodiplomit. 257
2.25. Taiteiden väliset kurssit. 260
2.26. Tietotekniikka. 263
2.27. Luma-kurssit. 264
2.28. Draama ja teatteri. 266
2.29. Usean oppiaineen yhteistyökurssit. 269

1. Lukion opetussuunnitelma

1.1. Johdanto

Opetushallitus on 27.10.2015 antanut määräyksen lukion opetussuunnitelman perusteista nuorten lukiokoulutusta varten. Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee laatia ja hyväksyä lukion opetussuunnitelman perusteiden mukainen opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi lukiolaki (629/1998) ja -asetus (810/1998) sekä valtioneuvoston asetus lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (942/2014). Opetussuunnitelman perusteiden mukainen uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2016 alkaen lukion aloittavilla opiskelijoilla, ja käyttöönotto etenee vuosiluokka kerrallaan.

Vantaan lukiokoulutuksen opetussuunnitelma on laadittu opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti kevään 2016 aikana. Opetussuunnitelman laatimisesta ovat vastanneet lukioiden opettajat ja rehtorit sekä sivistysviraston henkilöstö. Opetussuunnitelmaprosessin eri vaiheissa on kuultu myös opiskelijoiden sekä opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä.

Opetussuunnitelman uudistuksen näkökulmia ovat olleet muun muassa:

- Laaja-alaista osaamista kehittävä opiskelu
- Lukion pedagogiikan uudistuminen ja yhteiskuntaan avautuminen
- Opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen edistäminen
- Monipuoliset arviointikäytänteet
- Monipuolisten opiskeluympäristöjen ja opetusteknologian käyttö
- Opiskelijan jatko-opintovalmiuksien ja työelämätietouden kehittäminen
- Yhteisöllisen ja osallistavan toimintakulttuurin edistäminen
- Opiskelijan ohjauksen vahvistaminen ja yhteisöllisen ohjausvastuun korostaminen

Vantaan lukiokoulutuksen opetussuunnitelmassa määritellään kaupunkitasoiset linjaukset lukiokoulutuksen järjestämisestä sekä vantaalaisten lukioiden toimintakulttuuria, opetuksen toteuttamista, opiskelijan ohjausta ja tukemista, opiskelijan arviointia sekä oppimistavoitteita ja opetuksen keskeisiä sisältöjä koskevat yhteiset toimintaperiaatteet. Kaupunkitasoiset tekstit ovat suunnitelmassa peruskirjasimella ja opetussuunnitelman perusteiden tekstit kursiivilla.

Suomenkieliset lukiot ovat laatineet Vantaan lukiokoulutuksen opetussuunnitelman pohjalta lukiokohtaiset opetussuunnitelmat lukuvuoden 2016–2017 aikana.

1.1.1. Martinlaakson lukion opetussuunnitelma

Martinlaakson lukion opetussuunnitelma löytyy Vantaan opetusuunnitelmatekstien jälkeen ePerusteista. OPS-asiakirja löytyy pdf-tidostona myös Martinlaakson lukion kotisivuilta www.sivistysvantaa.fi/martinlaaksonlukio Opetussuunnitelman lyhennelmätekstit löytyvät Martinlaakson lukion opinto-oppaasta.

1.2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

1.2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja menestyksekkäästi. Lukioaikana opiskelija kartuttaa olennaista ihmistä, kulttuureja, luontoa ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Lukio-opetus harjaannuttaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia työelämään ja työhön.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan ja elinikäiseen oppimiseen.

Vantaan lukiokoulutuksen toiminta-ajatus

Vantaan lukiot tarjoavat laadukasta lukiokoulutusta, joka antaa opiskelijoille laaja-alaisen yleissivistyksen. Lukioyhteisö tukee opiskelijan kasvua ja kehittymistä tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja sivistyneeksi kansalaiseksi, jolla on kyky toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja valmius elinikäiseen oppimiseen. Vantaan lukioista valmistuu opiskelijoita, joilla on hyvät valmiudet jatkaa opintoja ja toteuttaa tavoitteitaan omassa elämässään sekä tulevaisuuden työtehtävissä.

Vantaan lukiot ovat vetovoimaisia, kansainvälisiä, monikulttuurisia, innovatiivisia ja toimintaansa jatkuvasti kehittäviä oppilaitoksia. Opiskelu järjestetään nykyaikaisissa ja turvallisissa oppimisympäristöissä tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen. Vantaan lukioissa opiskelijat osallistuvat aktiivisesti lukion toiminnan kehittämiseen. Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen on koko yhteisön asia. Lukioissa on innostava ja kannustava toimintakulttuuri, jossa jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus löytää omat kiinnostuksen kohteet ja vahvuudet.

Martinlaakson lukio

Martinlaakson lukio on tuloksellinen ja tavoitteisiinsa sitoutunut yleissivistävä lukio, jossa opiskelija saa valmiuksia elämässä selviytymiseen ja oman persoonallisuutensa kasvuun. Arvostamme laajaa yleissivistystä, joka käsittää ihmiselämän, yhteiskunnan ja luonnon monipuolisen ymmärtämisen.

Lukiossamme pyritään kokonaisvaltaiseen oppimiseen. Lukion yleislinja, LUMA-linja ja draamalinja sekä monipuolinen kurssitarjonta, vaihtelevat opetusmenetelmät ja oppimisympäristöt mahdollistavat laaja-alaisen oppimisen. Ohjaamme opiskelijaa hankkimaan elämässä ja muuttuvassa yhteiskunnassa tarvittavia tietoja, taitoja ja opiskeluvalmiuksia, joiden avulla hän saavuttaa tavoitteensa myös valtakunnallisessa ylioppilastutkinnossa ja saa riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Opiskelu on käytännönläheistä ja yhteistyö ulottuu koulun ja oman maan rajojen ulkopuolelle, työelämään ja jatko-opintoihin.

Lukiomme tarjoaa turvallisen, monipuolisen ja haasteellisen oppimisympäristön, jossa opiskelija

*kasvaa sivistyneeksi ihmiseksi, jolla on ehjä minäkuva, joka kunnioittaa muita ja ottaa vastuun itsestään, muista ihmisistä ja ympäristöstä.

*oppii toimimaan eettisesti oikein.

*sisäistää ihmisenä olemisen perustaitoja, joiden avulla hän selviytyy ja osaa käyttäytyä muuttuvissa olosuhteissa ja elämäntilanteissa.

*käsittelee, arvioi ja soveltaa tietoja aiempien tietorakenteiden perusteella ja muodostaa niistä yhä laajempia kokonaisuuksia.

*motivoituu itsensä kehittämiseen ja tiedon hankkimiseen.

*oppii loogiseen ja luovaan ajatteluun ja toimintaan.

*hallitsee monipuoliset vuorovaikutus- ja itsensä ilmaisemisen taidot sekä kykenee yhteistyöhön erilaisten ihmisten kanssa.

*käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa monipuolisesti hyödyksi oppimisprosesseissaan

1.2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu suomalaiselle sivistysperinteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsimällä. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin, kuten Lapsen oikeuksien sopimukseen.

Lukio-opetus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa. Lukio-opetus on opiskelijoita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kehitystavoitteiden suunnassa.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus- ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä harjaantua yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Opetussuunnitelmassa arvoperustaa konkretisoidaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa syventävät näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut aihekokonaisuudet, jotka ovat arvokannanottoja ajankohtaisiin kasvatus- ja koulutushaasteisiin.

Vantaan lukiokoulutuksen arvopainotukset

Vantaan lukiokoulutuksen arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys. Arvot näkyvät lukiokoulutuksessa muun muassa seuraavin tavoin:

Vantaan lukiokoulutuksen arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Martinlaakson lukio

Martinlaakson lukion toiminnassa näkyvät Vantaan kaupungin arvot, lisäksi oppimisen perustana ovat seuraavat arvot:

hyvinvointi ja yhteisöllisyys

vastuullisuus ja oikeudenmukaisuus

tavoitteellisuus ja kehittyminen

1.3. Opetuksen toteuttaminen

1.3.1. Oppimiskäsitys

Opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta, tavoitteellisesta ja itseohjautuvasta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä informaatiota, rakentaa uutta tietoa ja syventää siten osaamistaan aikaisempien kokemustensa ja tietojensa pohjalta. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Lukio-opinnoissa opiskelijoita ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Oppimisprosesseistaan tietoiset opiskelijat osaavat arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan. Näin kehittyvät myös elinikäisen oppimisen edellyttämät taidot. Opintoihin liittyvät onnistumiset ja muut myönteiset kokemukset edistävät oppimista ja innostavat osaamisen kehittämiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa edistetään seuraavien taitojen kehittymistä:

- itseohjautuvuus ja oppimaan oppiminen
- globaali kansalaisuus
- tiimityötaidot
- luovuus
- viestintä- ja vuorovaikutustaidot
- kriittinen ajattelu

1.3.2. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen ja -menetelmien valinnan ja kehittämisen perustana ovat myös opiskelijoiden edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet.

Koska oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa aiemmin hankittuun osaamiseen, käytetään lukiossa monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä. Menetelmien valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineissa edellytetty käsitteellinen ja menetelmällinen osaaminen. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua. Menetelmällisillä ratkaisuilla voidaan rakentaa kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista.

Lukion opetus- ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijoiden aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijoita ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Heitä ohjataan myös käyttämään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Lisäksi opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä heidän

kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijoita rohkaistaan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukiossa opiskelijat toimivat turvallisissa ja terveellisissä opiskeluympäristöissä. Tavoitteena on, että opiskeluympäristöt ovat monipuolisia ja että ne rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja edistävät opiskelumotivaatiota. Opiskeluympäristöjen kehittämisellä tuetaan vuorovaikutusta ja yhdessä oppimista itsenäisen työskentelyn ohella. Opiskeluympäristöjä koskevissa ratkaisuissa otetaan huomioon, että oppimista tapahtuu mitä moninaisimmissa tilanteissa ja paikoissa. Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Opiskeluympäristöjä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia opiskeluympäristöjä hyödynnetään monin tavoin.

Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä eri muodossa esitetyn informaation hankintaan ja arviointiin sekä uuden tiedon tuottamiseen ja jakamiseen. Opiskelijat vastaavat itse henkilökohtaiseen opiskelukäyttöön tarkoitettujen työvälineiden, laitteiden ja materiaalien hankinnasta, ellei koulutuksen järjestäjä niitä tarjoa.

Opiskelijoiden yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja verkko-opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös etäopiskeluna. Etäopiskeluna suoritettu kurssi koostuu opettajan ohjaamasta itsenäisestä opiskelusta, ja siinä käytetään monipuolisesti tietoverkkoja sekä muuta tieto- ja viestintäteknologiaa. Etäopiskelussa pyritään käyttämään myös yhteisöllisiä työtapoja. Lukiokurssi voidaan järjestää myös monimuoto-opetuksena, jolloin verkossa tapahtuvan etäopetuksen ja -opiskelun lisäksi kurssi sisältää myös lähiopetusta ja -ohjausta.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot ovat opiskeluympäristöjä, joissa vuorovaikutus, yhteisöllisyys sekä itsenäinen työskentely tukevat toisiaan. Opiskelussa otetaan huomioon vuorovaikutus luonnon sekä rakennetun ympäristön kanssa ja pyritään kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Teknologian käyttö mahdollistaa opiskeluympäristön laajentumisen oppilaitoksen ulkopuolelle. Vantaan lukiot hyödyntävät lähialueiden tarjoamat mahdollisuudet opiskeluympäristöjen rikastuttajana, näitä ovat muun muassa kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, lähiympäristö, yritysyhteistyö sekä Vantaan lukioverkosto. Myös yhteistyö muiden tiede- ja taidelaitosten, kansalaisyhteiskunnan, työelämän sekä muiden tahojen kanssa tukee monipuolisten opiskeluympäristöjen kehittämistä. Vantaan lukioiden yhtenä tavoitteena on kehittää yhteistyötä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa.

Lukio-opiskelussa korostuu tulevaisuuden taitojen oppiminen, esim. oppimaan oppimistaidot, kriittinen ajattelu ja luovuus. Opiskelijat saavat ohjausta oman opiskelun suunnitteluun, oman toiminnan ja työskentelytaitojen itsearviointiin erityisesti lukion aloitusvaiheessa. Lukio-opintojen edetessä opiskelijat vahvistavat näitä taitoja. Opiskelijat harjoittelevat ja vahvistavat tieto- ja viestintäteknologian taitojaan osana kaikkien oppiaineiden opetusta. Opiskelijoille ratkaistaviksi annettujen tehtävien lähtökohtina tulisi olla opiskelijoiden omat kokemukset sekä ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyvät ilmiöt. Ratkaisut edellyttävät usein eri oppiaineissa opittujen tietojen ja taitojen yhdistämistä. Vantaan lukiot tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuksia osallistua erilaisiin innovaatiotaitoja edistäviin tapahtumiin.

Vantaan lukioissa opiskelijalla on joustava mahdollisuus valita erilaisia tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäviä opiskelumuotoja kuten etäopiskelu, jossa lukiokurssi suoritetaan kokonaan ohjatusti verkon kautta sekä kokonaan tai osin itsenäinen tietoverkkoja hyödyntävä opiskelu. Opiskelijalla on mahdollisuus käyttää joustavia opiskelumuotoja tai opiskella kurssi itsenäisesti. Tällä tuetaan opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Kurssin itsenäisestä suorituksesta tehdään

opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Suunnitelmassa kuvataan minkälaista ohjausta opiskelija saa kurssin itsenäiseen suorittamiseen ja miten itsenäisen suorittamisen edistymistä seurataan kurssin aikana.

1.3.3. Toimintakulttuurin pääpiirteet

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Opetussuunnitelman perusteet korostavat toimintakulttuuria, joka edistää kestävää hyvinvointia ja osallisuutta sekä on avoin monimuotoiselle vuorovaikutukselle ja maailmassa tapahtuville muutoksille. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä lukion koko henkilöstön, opiskelijoiden, huoltajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan opetussuunnitelmassa.

Opetussuunnitelman perusteiden lähtökohtana ovat seuraavat toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat teemat.

Oppiva yhteisö

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Sen rakentuminen edellyttää dialogisuutta ja pedagogista johtajuutta. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Jaksojen temaattinen toteutus voi luoda edellytyksiä opetuksen eheyttämiselle. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijoiden omaa toimijuutta, kehitystä ja oppimista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja elinikäiselle oppimiselle. Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä kotien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden sekä työ- ja yrityselämän kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijoita ohjataan toimimaan myös verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Vantaan lukiokoulutus

Lukioiden toimintakulttuurit vahvistavat edellytyksiä toimia oppivana yhteisönä. Yhteisön jäseninä ovat opiskelijat, opettajat, opinto-ohjaajat, opiskeluhuollon työntekijät sekä rehtori, apulaisrehtorit, vararehtorit, lukiosihteerit ja muu henkilökunta. Lukion toiminta on opiskelijalähtöistä ja opiskelijat osallistuvat oppilaitoksen eri päätöksentekofoorumeihin.

Oppilaitoksen sisäisen yhteistyön sekä kodin ja oppilaitoksen välisen yhteistyön lisäksi lukiot verkostoituvat muiden oppilaitosten, työ- ja yrityselämän, kansalaisyhteiskunnan, kansainvälisten toimijoiden ja muiden tahojen kanssa. Vantaan lukiot kehittävät alumnitoimintaa. Vantaan lukioille laaditaan työelämälähtöisyysohjelma, jota arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Vantaan lukioille laaditaan ohjelma digitalisaation toteuttamiseen. Ohjelmaa arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Martinlaakson lukio

Martinlaakson lukiossa toteutetaan opetussuunnitelmassa määriteltyjä tavoitteita ja sisältöjä luovasti, ennakkoluulottomasti ja avoimesti. Opiskelijat ja huoltajat ovat aktiivisesti mukana kehittämässä koulun toimintaa. Yhteistyötä tehdään muiden oppilaitosten ja yhteisöjen kanssa monipuolisesti ja laajasti, jotta varmistetaan toimivien ratkaisujen ja ideoiden mahdollisimman laaja-alainen hyödyntäminen. Erilaisia oppimistapoja tuetaan ja tieteen

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 16 §

viimeisimpiä tutkimustuloksia hyödynnetään opetuksen suunnittelussa sekä toteutuksessa. Saadun palautteen perusteella toimintaa kehitetään siten, että se vastaa opiskelijoiden tarpeita.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijoiden kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Koulutuksen järjestäjä edistää kaikkien opiskelijoiden osallisuutta ja luo heille monipuolisia mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen päätöksentekoon ja toimintatapojen kehittämiseen. Heitä rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Opiskelijoita kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan kautta. Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisten toimintatapojen ja ryhmänohjauksen merkitys korostuvat lukio-opintojen aloitusvaiheessa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot edistävät aktiiviseksi kansalaiseksi oppimista painottamalla opiskelijoiden osallisuutta monenlaisissa foorumeissa. Kaikkia opiskelijoita rohkaistaan osallisuuteen. Lukiot tukevat ja kannustavat opiskelijoita osallistumaan paitsi oppilaitoksen sisäisiin vaikuttamiskanaviin myös lähialueen ja valtakunnan tason vaikuttamiseen. Vantaan lukioiden opiskelijakunnat tekevät aktiivisesti yhteistyötä. Lukiot korostavat ryhmänohjauksen merkitystä opiskelijoiden sosiaalisten suhteiden muotoutumisessa. Ryhmänohjaus yhdessä tutortoiminnan kanssa tukee opiskelijoiden ryhmäytymistä, lukiolaistaitojen kehittymistä ja itseohjautuvuutta. Lukioiden ryhmänohjausta arvioidaan ja kehitetään aktiivisesti.

Martinlaakson lukio

Aktiivinen opiskelijakunta, opiskelijoiden osallistuminen kaikkiin työryhmiin ja kokouksiin, opiskelun tavoitteiden ja sisältöjen sekä arviointiperusteiden määritteleminen kurssin alussa yhdessä opiskelijoiden kanssa, vuorovaikutuksen mutkattomuus ja avoimuus, kaikkien saatavilla olevat opiskelun tukipalvelut sekä ystävällinen, avoin ja iloinen ilmapiiri takaavat sen, että opiskelijat ovat mukana vaikuttamassa omaan opiskeluunsa mahdollisimman laajasti.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Oppivassa yhteisössä edistetään kestävää elämäntapaa ja hyvän tulevaisuuden edellytyksiä. Opiskelijoita rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijoilla on mahdollisuus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea ottaen huomioon heidän moninaisuutensa ja erityistarpeensa. Toiminnassa edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia eikä syrjintää hyväksytä vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan. Opiskelijoita kannustetaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään sekä liikunnalliseen elämäntapaan. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.

Vantaan lukiokoulutus

Avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus ovat toimintaperiaatteita, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa oppilaitoksissa. Opiskelijat, opettajat ja opiskeluhuollon työntekijät kehittävät yhdessä lukioissa toimintakulttuuria, jolla edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Vantaan lukioissa ei hyväksytä kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia eikä syrjintää. Lukiot laativat lukuvuosittain Vantaan lukioiden yhteisen opiskeluhuollon

suunnitelman linjausten mukaan oppilaitoskohtaiset opiskeluhuollon toimintasuunnitelmat. Opiskelijat osallistuvat suunnitelman laatimiseen ja sen arviointiin.

Oppilaitokset laativat osaksi lukuvuosisuunnitelmaa sivistystoimen ympäristöohjelman tavoitteiden mukaisen toimintasuunnitelman, jolla edistetään kestävää elämäntapaa ja hyvän tulevaisuuden edellytyksiä. Lukioissa järjestetään teematapahtumia, joiden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään sekä liikunnalliseen elämäntapaan. Opiskelijat osallistuvat teematapahtumien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Opiskelijat ja oppilaitoksen henkilöstö kehittävät ruokailua ja ruokailujärjestelyjä yhteistyössä ateriapalveluja oppilaitokselle tuottavan yrityksen kanssa.

Martinlaakson lukio

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus huomioidaan kaikessa toiminnassa. Martinlaakson lukio on Unesco-koulu, jossa toteutetaan myös erittäin aktiivista Vihreä Lippu -toimintamallia. Martinlaakson lukio on myös valittu Reilun kaupan kouluksi. Päivittäistä hyvinvointia tuetaan monin tavoin, kuten opiskelijalähtöisillä työskentelytavoilla, henkilökohtaisella ja yksilöllisellä vuorovaikutuksella, yhteisöllisellä asenteella, selkeillä ja toimivilla tilaratkaisuilla, erinomaisella kouluruualla ja vaikkapa taukoliikunnalla. Vuosittain järjestettävällä hyvinvointiviikolla sekä erilaisilla tempauksilla (ks. opinto-opas) vielä erityisesti pyritään nostamaan esille ajankohtaisia hyvinvointiteemoja.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielistä, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaa on monikulttuurinen ja -kielinen kaupunki, jossa eri kielet ja kulttuurit kohtaavat luontevasti. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa pyritään ottamaan huomioon opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille tarjotaan suomi toisena kielenä -opetusta ja mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Lukiot kehittävät toimintaansa niin, että se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin osana lukion arkea sekä yhteistyöprojekteissa. Myös valitut oppimateriaalit tukevat tätä tavoitetta.

Martinlaakson lukio

Suomi toisena kielenä opetus, kulttuurien moninaisuuden huomioiminen teemaopinnoissa ja kaikilla lukiokursseilla, yksilöllinen opinto-ohjaus, kansainvälisyys, hyväksyvä opiskeluilmapiiri ja mahdollisuus yksilöllisiin opiskelutapoihin tukevat kulttuurien moninaisuutta ja jokaisen opiskelijan omien vahvuuksien kehittymistä parhaalla mahdollisella tavalla samalla kun tarjotaan tukea niihin asoihin, jotka ovat vielä kehittymässä.

1.3.4. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa lukion oppimäärä sisältää vähintään 75 kurssia. Lukio-opinnot muodostuvat lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen (942/2014) mukaisesti pakollisista, syventävistä ja soveltavista kursseista. Syventävät kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia, pääasiassa oppiaineen

pakollisiin kursseihin välittömästi liittyviä jatkokursseja. Valtakunnalliset syventävät kurssit ovat valtioneuvoston asetuksessa (942/2014) tarkoitettuja syventävinä opintoina tarjottavia kursseja, joihin Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet. Näitä kursseja opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa vähintään kymmenen. Valtakunnallisten syventävien kurssien lisäksi lukiossa voi olla opetussuunnitelmassa määriteltyjä paikallisia syventäviä kursseja.

Soveltavat kurssit ovat menetelmäkursseja, saman tai muun koulutuksen järjestäjän tarjoamia ammatillisia opintoja, aineksia eri oppiaineista sisältäviä eheyttäviä kursseja tai muita lukion tehtävään soveltuvia opintoja. Soveltaviin kursseihin kuuluu valtakunnallisia soveltavia kursseja ja lukion opetussuunnitelmassa määriteltyjä paikallisia soveltavia kursseja. Valtakunnallisia soveltavia kursseja ovat eri aineissa ja aineryhmissä suoritettavat koulutuksen järjestäjän tarjoamat valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden mukaiset lukiodiplomit sekä ne taideopintokurssit, joille Opetushallitus on laatinut valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden luvussa Taiteiden väliset kurssit.

Kurssien suoritusjärjestyksestä päätetään lukion opetussuunnitelmassa.

Tuntijako

Oppiaine	Pakolliset kurssit	Syventävät kurssit
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3
A-kieli	6	2
B-kieli	5	2
Muut kielet		8+8
Matematiikka		
Yhteinen opintokokonaisuus	1	
lyhyt	5	2
pitkä	9	3
Ympäristö ja lunnontieteet		
Biologia	2	3
Maantiede	1	3
Fysiikka	1	6
Kemia	1	4
Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet		
Filosofia	2	2
Psykologia	1	4
Historia	3	3
Yhteiskunatoppi	3	1
Uskonto/elämänkatsomustieto	2	4
Terveystieto	1	2
Taito- ja taideaineet	5	
Liiikunta	2	3
Musiikki	1 - 2	2
Kuvataide	1 - 2	2
Opinto-ohjaus	2	
Teemaopinnot		3
Kursseja lukiossa yht. vähintään 75	**Pakolliset** yht. 47 - 51	**Syventävät** vähintään 10

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 16 §

Tuntijaon mukaisten pakollisten ja syventävien kurssien lisäksi Vantaan lukioissa tarjotaan lukiokohtaisia soveltavia kursseja. Kurssien tavoitteet ja keskeiset sisällöt on kuvattu lukioiden opetussuunnitelmissa. Vantaalla ei ole kuntakohtaisia eikä lukiokohtaisia syventäviä kursseja.

Martinlaakson lukion tuntijako

Martinlaakson lukio

	Valtakunnalliset kurssit		Koulukohtaiset soveltavat kurssit	
	pakolliset	syventävät	yksi oppiaine	useat oppiaineet
ÄI	1 2 3 4 5 6	7 8 9	10,11,12	TO13, TO23, MELD5 (v.k.sov.)
S2	1 2 3 4 5 6	8		
RUA	1 2 3 4 5 6	7 8	abi, k	TO14, TO32, KKS03
RUB1	1 2 3 4 5	6 7	abi, t, p, k	TO14, TO32, KKS03
ENA	1 2 3 4 5 6	7 8	abi, t	TO32, KKS03
SAA	1 2 3 4 5 6	7 8		TO32, KKS03
SAB2, SAB3		1 2 3 4 5 6 7 8		TO32, KKS03
RAA	1 2 3 4 5 6	7 8		TO32, KKS03
RAB2, RAB3		1 2 3 4 5 6 7		TO32, KKS03
EAB3		1 2 3 4 5 6 7 8		TO32, KKS03
VEA	1 2 3 4 5 6	7 8		TO32, KKS03
VEB3		1 2 3 4 5 6 7 8		TO32, KKS03
IAB3		1,(2)		TO32, KKS03
KIB3		1 2 3		
LA,KJ			1 2	
MAY	1			
MAA	2 3 4 5 6 7 8 9 10	11 12 13	14,15, abi,17,18,19, p	LUMA01,55,TO11,TO12,TO22
MAB	2 3 4 5 6	7 8	abi, p, t	LUMA01,55,TO11,TO12,TO22
BI	1 2	3 4 5	7,8,10, abi	LUMA01,52,54,55,TO11,TO31,KKS12
GE	1	2 3 4	5, 7, abi	LUMA54,TO11,TO12,KKS04,KKS12
FY	1	2 3 4 5 6 7	abi I, abi II, 13	LUMA01,50,54,55,TO11,TO12,TO22
KE	1	2 3 4 5	abi I, abi II	LUMA01,50,52,54,55,TO11
FI	1 2	3 4	abi	TO11, TO31, TO33
PS	1	2 3 4 5	6,8, abi	TO11,TO13,TO31,KKS01,KKS02
HI	1 2 3	4 5 6	7,10,11, abi	TO11, TO33
YH	1 2 3	4	7, abi	TO11,TO32,TO33,KKS03,KKS04
UE	1 2	3 4 5 6	8, abi	TO11,TO31,TO33,KKS01,KKS02
UO	1 2	3 4 5 6		
UI	1 2			
ET	1 2	3 4 5 6	abi	KKS01, KKS02
TE	1	2 3	5, 6, abi	TO11,TO31,KKS12,KKS13
LI	1 2	3 4 5 ** (6-19)	6-19, 22-27, LILD4 (v.k.sov.)	TO31
MU	1 2	3 4	7-11, MULD6 (v.k.sov.)	TO21, TA1 (v.k.sov.), TA3 (v.k.sov)
KU	1 2	3 4	7-14, KULD2,MELD5 (v.k.sov)	TVT3,TO21,KKS61,TA2,TA3(v.k.sov)
OP	1 2		3, 5 6	
TO		1 2 3 *		11-14, 21-23, 31-33
TA		1-3		
Lukiodiplomit			KU, LI, ME, MU, TE	
LUMA				LUMA01,50,52,54,55, ks. MAA,FY, KE,BI
DT			1 - 10, TELD8	
TVT			1-6	
Kansainvälisyys				KKS03,KKS04
Kaupalliset aineet			TAT1-2, BUS1	KKS81

Pakollisia kursseja suoritettava	**47-51**
Valtakunnallisia syventäviä suoritettava vähintään	**10**
Suoritettava kursseja yhteensä vähintään	**75**

* Valtakunnalliset syventävät teemaopintokurssit tarjotaan koulukohtaisina kursseina. Valtakunnallisiksi syventäviksi voidaan lukea yksi kullekin teemaopintotasolle (1 - 3). Muut lasketaan koulukohtaisiksi kursseiksi (ks.120).
** Valtakunnalliset syventävät kurssit LI3 ja LI5 toteutetaan 0,5-kurssin laajuisina osioina LI6 - 19 (ks. 107)

Kieliohjelma

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioiden kielitarjonta vaihtelee lukioittain. A-kielinä opetetaan englantia, saksaa, ranskaa ja ruotsia sekä osassa lukioita myös venäjää ja espanjaa. B-kielinä opiskelija voi valita saksaa, ranskaa, ruotsia, espanjaa ja venäjää sekä osassa lukioita myös italiaa, kiinaa, japania tai latinaa.

Kieltenopetus järjestetään opiskelijoiden tarpeet huomioiden. Opetus voidaan toteuttaa ryhmäopetuksena, ryhmäopetuksen ja itseopiskelun yhdistelmänä tai itseopiskeluna. Kielten opetuksen järjestelyissä lukiot tekevät yhteistyötä.

Martinlaakson lukion kieliohjelma

Martinlaakson lukiossa tarjotaan vieraita kieliä seuraavasti:

A-kielet: Englanti, ruotsi, saksa, ranska, venäjä

B1-kieli: Ruotsi

B2-kielet: Saksa, ranska

B3-kielet: Saksa, ranksa, espanja, venäjä, italia

1.4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

1.4.1. Ohjaussuunnitelma

Ohjaustoiminta muodostaa lukion toiminnassa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja tulevaisuutta koskevia valintoja ja ratkaisuja. Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja -ohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Opiskelijoiden opintojen sujumista seurataan ja heidän opintojensa etenemistä tuetaan. Opiskelijoiden opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä. Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa, auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja tukee opiskelijoiden jatko-opintovalmiutta ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus ohjaukseen. Ohjausta voidaan järjestää kurssimuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä.

Opiskelijan tulee saada lukio-opintojensa aikana ohjausta opiskelunsa ja valintojensa tueksi. Ohjauksen avulla opiskelija ymmärtää erilaisten lukioaikaisten valintojen vaikutuksen ura- ja jatko-opintomahdollisuuksiinsa. Opiskelijan opiskelutaidot sekä kyky arvioida taitojaan kehittyvät. Häntä tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittymistarpeensa oppijana sekä käyttämään hänelle soveltuvia opiskelumenetelmiä. Opiskelijaa harjaannutetaan omien valintojen suunnitteluun ja tekemiseen sekä vastuuseen valinnoistaan. Tavoitteena on, että opiskelija sisäistää elinikäisen oppimisen merkityksen. Ohjauksessa käsitellään monipuolisesti ja ennakkoluulottomasti erilaisia jatko-opintoihin ja urasuunnitteluun liittyviä vaihtoehtoja opiskelijan omien suunnitelmien ja valintojen tueksi sekä ohjataan opiskelijaa näihin liittyvässä tiedonhaussa. Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija

laatii itselleen henkilökohtaisen suunnitelman, joka pitää sisällään opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Opiskelija päivittää suunnitelmiaan oppilaitoksen ohjaushenkilöstön tuella.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittavat opiskelijat perehdytetään oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua sekä työelämään että opiskeluun jatko-opiskelupaikoissa. Jatko-opintoihin siirtymiseen kiinnitetään huomiota lukio-opintojen loppuvaiheessa.

Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea. Osaksi opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, joka osaltaan toimii koko oppilaitoksen ohjaustyön kehittämisen välineenä. Ohjaussuunnitelmasta tulee käydä ilmi ohjaustoiminta ja sen tavoitteet, ohjaukseen liittyvien tehtävien ja työn jakautuminen lukion koko henkilöstön kesken, ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa, kuvaus ohjausta koskevan yhteistyön järjestämisestä keskeisten yhteistyökumppaneiden, kuten jatko-opintopaikkojen, työelämän ja muiden lukion ulkopuolisten tahojen, kanssa. Ohjaussuunnitelmasta tulee käydä ilmi myös huoltajien kanssa tehtävä ohjaukseen liittyvä yhteistyö.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa kaikki opiskelijat saavat ammattitaitoista ja hyvin suunniteltua ohjausta. Lukion ohjaustoiminta on kokonaisuus, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opiskelijat, opinto-ohjaajat, aineopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuoltohenkilöstö, rehtorit sekä huoltajat. Ohjauksen järjestämisessä huomioidaan, että Vantaa on monikulttuurinen kaupunki.

Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Vantaalaisia opiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Lukioon siirtymistä tuetaan peruskoulujen kanssa tehtävän aktiivisen yhteistyön ja tiedottamisen avulla. Opettajat, opinto-ohjaajat ja rehtorit välittävät perusopetuksen henkilöstölle, oppilaille ja oppilaiden huoltajille tietoa lukiokoulutuksen sisällöistä ja tavoitteista. Perusopetuksesta lukiokoulutukseen siirtymisen tukena käytetään pääkaupunkiseudun yhteistä opiskelutietolomaketta.

Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa. Ohjauksen avulla opiskelija kasvaa lukio-opiskelijaksi ja oppii:

- Tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen
- Kehittämään oppimaan oppimistaitoja
- Ottamaan vastuuta opintojen etenemisestä
- Kehittämään itsearviointia ja oman oppimisen reflektointia
- Vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan
- Tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua

Opinto-ohjaajilla on päävastuu ohjauksen suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista yhdessä lukion muun henkilökunnan kanssa. Kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua. Lukioaikana opiskelija laatii henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jota seurataan ja päivitetään vuosittain.

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Ryhmänohjaaja on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja seuraa

opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja tiedottaa tarvittaessa huoltajia opiskelijan opintojen etenemisestä. Aineenopettaja tehtävänä on muun muassa vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen kehittymistä sekä välittää tietoa oman aineensa jatkokoulutusmahdollisuuksista ja työelämän tarpeista. Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu eri toimijoiden tehtävät opiskelijoiden tukemisessa ja ohjaamisessa.

Opiskelijoiden siirtymistä lukiokoulutuksesta jatko-opintoihin tuetaan korkeakoulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua erilaisiin jatko-opintovaihtoehtoihin ja vierailla oppilaitoksissa. Urasuunnittelua tuetaan yrityksiin ja organisaatioihin tehtävien vierailujen ja ammattilaisten vierailujen kautta. Tarkemmin työelämälähtöisyyden toteuttamista kuvataan Vantaan lukioiden yhteisessä työelämälähtöisyyssuunnitelmassa.

Hyvä yhteistyö huoltajien kanssa tukee opiskelijan hyvinvointia, opiskelua ja opiskeluedellytyksiä. Huoltajia tiedotetaan lukio-opiskelun sisällöistä ja rakenteesta sekä niiden merkityksestä osana nuoren jatko-opinto- ja urasuunnittelua. Huoltajille järjestetään erilaisia tilaisuuksia tavata lukion henkilöstöä ja mahdollisuuksia keskusteluun. Ryhmänohjaajat ovat keskeisessä roolissa huoltajien ja oppilaitoksen välisessä yhteydenpidossa.

Vantaalaisissa lukioissa laaditaan osana lukuvuosisuunnitelmaa ohjaussuunnitelma, jota päivitetään vuosittain. Ohjaussuunnitelma sisältää:

- Konkreettiset tavoitteet
- Työnjako eri toimijoiden kesken
- Nivelvaiheen ohjaus ja tiedonsiirto
- Yhteistyö sidosryhmien kanssa kuten jatko-opintopaikkojen, työelämän ja muiden lukion ulkopuolisten tahojen, kanssa
- Yhteistyö huoltajien kanssa
- Tiedotussuunnitelma
- Ohjaustoiminnan arvioinnin menettelytavat

Martinlaakson lukio

Koko oppilaitoksen ohjaustyön kehittämisen välineenä toimiva ohjaussuunnitelma on laadittu osaksi lukuvuosisuunnitelmaa. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan lukion ohjaustoiminta ja sen tavoitteet, ohjaukseen liittyvien tehtävien ja työn jakautuminen lukion koko henkilöstön kesken, ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa, kuvaus ohjausta koskevan yhteistyön järjestämisestä keskeisten yhteistyökumppaneiden, kuten jatko-opintopaikkojen, työelämän ja muiden lukion ulkopuolisten tahojen kanssa. Ohjaussuunnitelmasta käy myös ilmi huoltajien kanssa tehtävä ohjaukseen liittyvä yhteistyö.

1.4.2. Oppimisen ja opiskelun tuki

Oppimisen ja opiskelun tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa. Tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet. Oppimisen ja opiskelun tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä. Huomiota kiinnitetään opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen taitojen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, sen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista ja huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan opiskelijan tavoitteellista oppimista.

Opiskelija voi olla tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan, tai tuen tarve voi johtua esimerkiksi kielellisestä, matemaattisesta, motorisesta tai tarkkaavaisuuden häiriöstä. Se voi liittyä myös sosiaalisiin vaikeuksiin, mielenterveyden tai elämäntilanteen ongelmiin. Lähtökohtana tuen

tarpeen arvioinnissa on yhteistyö ja vuorovaikutus opiskelijan ja mahdollisuuksien mukaan myös huoltajien kanssa. Tuen tarpeen tunnistaminen voi pohjautua perusopetuksesta perusopetuslain 40 §:n perusteella (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) saatuun tietoon, opiskelijan omiin, opettajien tai muun henkilöstön havaintoihin tai erilaisiin arviointeihin. Tuen suunnittelu perustuu saatavilla olevaan tietoon opiskelijan tuen tarpeesta ja mahdollisesti aiemmin annetusta tuesta. Tukitoimien suunnittelu ja toteuttaminen aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Lukiossa käytössä olevia toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja opiskeluympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta opiskelijalle tarkastellaan ja niihin pyritään löytämään opiskelijan opiskelua tukevia ratkaisuja. Opettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa sekä yhteistyössä muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Jokaisen opettajan tehtävänä on antaa kannustavaa palautetta ja ohjata tukea tarvitsevaa opiskelijaa siten, että hänen itseluottamuksensa, itsearviointitaitonsa ja oppimaan oppimisen taitonsa sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opiskelijan tarvetta erityisjärjestelyihin ylioppilastutkinnon kokeissa arvioidaan hänen lukioaikana tarvitsemansa ja saamansa tuen pohjalta. Häntä ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa sekä sovitaan yhteistyöstä opiskelijan tarvitsemien erityisjärjestelyjen kokeilemiseksi ja harjoittelemiseksi.

Tukimuotoina voivat olla opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut, kurssien valintamahdollisuuksien hyödyntäminen, monipuolinen opinto-ohjaus ja ryhmänohjaajan tuki. Oppimistilanteet ja kokeet pyritään järjestämään siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. Lukiolain 13 §:n (629/1998, muutettu lailla 478/2003) mukaan opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja -asetuksessa säädetään ja lukion opetussuunnitelmassa määrätään. Tarvittavat tukitoimet ja tuki eri oppiaineissa voidaan sopia kirjattavaksi opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan lukiolain 29 §:n 2 momentin mukaisia palveluja. Oppimisen ja opiskelun tuen rinnalla opiskelija voi saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten opiskelijoiden tukitoimien tarve arvioidaan ja miten tuki suunnitellaan ja järjestetään.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla noudatetaan varhaisen puuttumisen ja myönteisen kannustamisen periaatteita. Opiskelijan tuen suunnittelu aloitetaan pääkaupunkiseudun yhteisen opiskelutietolomakkeen pohjalta, jonka opiskelija tuo lukioon tullessaan. Tieto jo käytössä olleista oppimiseen liittyvistä tukitoimista ja mahdollisista lausunnoista välitetään niille henkilöille, joille tieto opiskeluhuoltolain ja lukiolain mukaan voidaan luovuttaa.

Opiskelijan mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia selvitetään ensimmäisen opiskeluvuoden aikana järjestettävässä lukiseulassa. Opiskelijoita tiedotetaan lukiseulasta ja heille järjestetään mahdollisuus osallistua siihen. Erityisopettaja tulkitsee lukiseulan tulokset ja selvittää kunkin opiskelijan osalta tarpeen lukitestiin. Lukitestin perusteella suunnitellaan yksittäisen opiskelijan tukitoimien tarpeet. Erityisopettaja laatii opiskelijan kanssa yhteistyössä erityisen tuen suunnitelman (ETS).

Aineenopettajat saavat kurssien yhteydessä tietoonsa opiskelijan erityisen tuen tarpeen, joka voi johtua lukivaikeuksista tai muista syistä. Aineenopettaja suunnittelee yhdessä opiskelijan kanssa tukemisen toteuttamisen esimerkiksi yksilöllisillä ratkaisuilla. Opiskelijan jatkuvaa kehittymistä seurataan ja annetaan positiivista, rakentavaa palautetta sekä kannustetaan häntä jatkuvaan itsearviointiin. Erityisiä tukimuotoja voivat olla esimerkiksi ainekohtainen pienryhmätyöskentely, tukiopetus, tukikurssit, opintopiirit ja osaamisen monipuoliset näyttömahdollisuudet. Ylioppilaskirjoituksia varten haettavat erityisjärjestelyt suunnitellaan opiskelijan, erityisopettajan ja rehtorin yhteistyönä.

Lukio-opiskelun tavoitteena on saada opiskelija ottamaan vastuuta opiskelustaan. Eri oppiaineiden opinnoissa sekä opinto-ohjauksessa harjoitellaan oppimaan oppimisen strategioita ja oman oppimistyylin tunnistamista. Kukin aineenopettaja sisällyttää kursseihinsa kyseisen aineen opiskelumenetelmien harjoittelua. Aineenopettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja.

Koko oppilaitosyhteisön vastuulla on myönteisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vaaliminen sekä opiskelijoiden jatkuva havainnointi. Mahdolliset huolet viedään eteenpäin Vantaan yhteisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

Martinlaakson lukio

Opiskelijan tuen tarvetta arvioidaan monesta eri näkökulmasta: opettajan ja opiskelijan välisissä arviointikeskusteluissa, kurssin aikana sekä lopussa saadun palautteen perusteella, ryhmänohjaajan sekä opinto-ohjaajan ja opiskeluhuollon henkilöstön kanssa käydyissä keskusteluissa ja tapaamisissa. Yhdessä sovitut tukimuodot kirjataan Wilmaan ja tuen toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan yhdessä sovitulla tavalla.

1.4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitettä opiskeluhuolto.

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 2 ja 3 §.]

Lukion opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhuollon palveluiden järjestämisestä vastaa lähtökohtaisesti oppilaitoksen sijaintikunta. Yksityinen koulutuksen järjestäjä tai valtio koulutuksen järjestäjänä voi päättää järjestää näitä palveluja kokonaan tai osittain omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta ja opiskelijaa ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon palveluja. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3, 9 (muutettu lailla 1409/2014) ja 11 §.]

Opiskeluhuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuollossa huolehditaan kaikkien opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua opiskeluhuollon suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 ja 4 §, lukiolaki 629/1998, 27 § (1268/2013).]

Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet

Näissä opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä opetussuunnitelman ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta [lukiolaki 10 §, 29 a § (muutettu lailla 1289/2013), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (muutettu lailla 1501/2016)].

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Opiskeluhuolto on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §.)

Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapojen

kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskevissa asioissa [lukiolaki 27 § (muutettu lailla 1268/2013), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §]. Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön [lukiolaki 21 § (muutettu laeilla 1268/2013 ja 1499/2016)]. Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämisessä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §.)

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 ja 18 §.)

Opiskeluhuoltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhuollon monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhuoltoryhmien toiminta on osa opiskeluhuollon kokonaisuutta. Opiskeluhuoltoryhmiä ovat 1) opiskeluhuollon ohjausryhmä, 2) oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä sekä 3) tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § (muutettu lailla 1501/2016)].

Koulutuksen järjestäjä asettaa opiskeluhuollon ohjausryhmän ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Kaikki opiskeluhuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on mukana opetushenkilöstöä, opiskeluterveydenhuollon palveluja sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta sekä tehtäviin liittyvistä toimintatavoista. Opiskeluhuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän sijasta edellä kuvattuja tehtäviä voi hoitaa opetuksen järjestäjän nimeämä muu tehtävään

soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § 2 mom. (muutettu lailla 1501/2016)].

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 §).

Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhuollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat 1) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhuoltoa koskeva osuus, 2) opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhuollosta sekä 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 ja 13 § (muutettu lailla 1501/2016),lastensuojelulaki 417/ 2007, 12 § (muutettu lailla 1292/2013), lukiolaki 10 § (muutettu lailla 478/2003), terveydenhuoltolaki (1326/2013) 17 §.]

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. [Lastensuojelulaki 12 § (muutettu lailla 1292/2013).]

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa opetussuunnitelman opiskeluhuoltoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhuoltosuunnitelmia.

Vantaan lukiokoulutus

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista monialaisen opiskeluhuollon ohjausryhmän välityksellä. Vantaalla toisen asteen koulutuksen opiskeluhuollon ohjausryhmässä ovat edustettuina kaupungin toimijoina nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja, ruotsinkielisen tulosalueen johtaja, lukion rehtori, ammattiopisto Varian rehtori, Varian lisäopetuksen ja tukipalveluiden johtaja, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen kehittämispäällikkö, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ylilääkäri, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon palvelupäällikkö, opiskeluterveydenhuollon osastonhoitaja, psykososiaalisten palvelujen päällikkö sekä toisen asteen oppilaitosten kuraattoripalveluista vastaava koulun sosiaalityön yksikön esimies.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja: opiskeluterveydenhuolto, psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhuolto.

Kaikissa vantaalaisissa lukioissa toimii säännöllisesti kokoontuva moniammatillinen yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR). Sen tehtävänä on vastata lukion opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on lukioyhteisön terveellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Ryhmää johtaa lukion rehtori.

Opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi kootaan tarvittaessa asiantuntijaryhmä. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskelijahuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu.

Opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on laadittu lukioiden yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma. Yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma linjaa ja ohjaa lukioiden opiskeluhuoltotyötä. Opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu ppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän tai muun soveltuvan ryhmän toimintatavat ja käytännöt. Opiskeluhuoltosuunnitelmaa täsmennetään lukiokohtaisesti lukion lukuvuotta varten laadittavassa opiskeluhuollon toimintasuunnitelmassa.

Martinlaakson lukio

Martinlaakson lukiossa toteutetaan Vantaan kaupungin opiskeluhuollon suunnitelmaa.

1.4.4. Kodin ja lukion yhteistyö

Nuorten lukiokoulutuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa (lukiolaki 629/1998, 2 §). Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Sen tarkoituksena on edistää myös opiskelijoiden, huoltajien ja kotien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan osallistumaan toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa ja niistä annetaan tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, opiskeluhuollosta sekä oppimisen ja opiskelun tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Yhteistyössä otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen yhteistyössä vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja huolenpidossa mahdollista tukea tarvitsevasta opiskelijasta.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä, sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön järjestämistavasta. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta (lukiolaki 629/1998, 27 §). Opetussuunnitelma laaditaan kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä koskevilta osiltaan yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa.

Vantaan lukiokoulutus

Yhteistyö kotien kanssa perustuu molemminpuoliselle kunnioitukselle ja avoimelle keskustelulle. Vantaan lukioiden lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan kodin ja oppilaitoksen yhteistyömuodot ja huoltajien osallisuuden tavat. Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi vanhempainillat, yhteiset juhlat, yhteistyöpäivät ja vanhempainyhdistys. Yhteistyötä suunniteltaessa otetaan huomioon perheiden moninaisuus ja erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat. Opiskelijoiden ja huoltajien mielipiteitä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta selvitetään säännöllisesti. Kun lukiot toteuttavat toimintaansa koskevia kyselyjä, tiedotetaan niiden tuloksista huoltajia ja annetaan heille mahdollisuus osallistua toiminnan kehittämiseen. Huoltajien ammatillista osaamista tuodaan sopivissa tilanteissa osaksi oppilaitoksen toimintaa.

Lukiot huolehtivat siitä, että huoltajat saavat perustiedot lukio-opinnoista, opiskeluhuollosta, ohjauksesta ja eri tukimuodoista. Lukiot tiedottavat huoltajia eri yhteistyömuodoista. Oppilaitosyhteisöllä ja huoltajilla on yhteinen vastuu opiskelijan opintojen seuraamisesta. Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yksityiskohtaisemmin yhteistyötä, jota huoltajien kanssa tekevät aineenopettajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja opiskeluhuollon työntekijät. Ryhmänohjaajalla on päävastuu yhteydenpidosta huoltajiin esimerkiksi Wilman kautta. Tavoitteena on yhteistyön jatkuminen myös opiskelijan tultua täysi-ikäiseksi.

Martinlaakson lukio

Vanhempainyhdistys Sumppis, säännölliset kodin ja koulun yhteistyötapaamiset, ryhmänohjaajatapaamiset, vanhempainillat, yhteiset tapahtumat ja juhlat sekä tiivis yhteydenpito ja tiedottaminen luovat luontevan ja aktiivisen sekä menestyksekkään yhteistyön kodin ja koulun välille. Näiden jo vakiintuneeksi käytännöksi muodostuneiden yhteistyömuotojen rinnalle kehitetään uusia yhteistyömalleja ja -käytäntöjä tarpeen mukaan.

1.4.5. Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijoiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijoita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata opiskelijoita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa opiskelijoiden kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain 6 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, missä määrin ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Vieraskieliset opiskelijat

Vieraskielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja lukion opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa äidinkieltä ja kirjallisuutta suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain 8 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Vieraskielisiä opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen kursseja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opiskelee monissa kieli- ja kulttuuriympäristöissä kasvaneita nuoria. Heitä kannustetaan tuomaan esiin kulttuuriaan ja siten rikastuttamaan lukion toimintakulttuuria.

Vantaalaisissa lukioissa vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta joko oppilaitosten omana opetuksena tai yhteistyössä muiden toisen

asteen oppilaitosten kanssa. Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen ja oman uskonnon opetusta. Opetuksessa noudatetaan Opetushallituksen antamia perusteita.

Vantaalla ohjauksen järjestämisen merkittävänä haasteena on tuottaa ja mahdollistaa erilaisista kieli- ja kulttuuriympäristöistä tulleille opiskelupolku, joka tukee opiskelijan integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opiskelijoiden ohjaus kuuluu kaikille koulussa työskenteleville.

Vantaan lukioiden tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuurisensitiivistä opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Monipuolisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä annetaan opiskelijoille mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa.

Martinlaakson lukio

Martinlaakson lukiossa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että kaikki opiskelijat saisivat mahdollisuuden edetä yksilöllisten edellytystensä mukaan. Tukimuodot ja opiskelun etenemistavat suunnitellaan yhdessä ja toteutumista seurataan siten, että tarvittaessa voidaan tarkentaa tukimuotoja ja opiskelutapoja.

1.4.6. Itsenäisen opiskelun periaatteet

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella kurssi itsenäisesti. Tällä tuetaan opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Kurssin itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Suunnitelmassa kuvataan minkälaista ohjausta opiskelija saa kurssin itsenäiseen suorittamiseen ja miten itsenäisen suorittamisen edistymistä seurataan kurssin aikana.

Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta kurssista hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan kurssi lähiopetukseen tai tukiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan kurssin ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Martinlaakson lukio

Itsenäisesti suoritettava kurssi tehdään ensisijaisesti samaan tahtiin lähiopetuksena olevan kurssin kanssa. Perustellusta syystä (esim. sairaus tai vaihto-opiskelu) voi kurssin suorittaa poikkeuksellisesti myös muuna aikana opinto-ohjaajan kanssa yhdessä suunnitellulla tavalla. Itsenäisestä kurssisuorituksesta täytetään molemmissa tapauksissa anomuslomake, jonka rehtori hyväksyy. Kolmas vaihtoehto itsenäiseen kurssisuoritukseen on tehdä kurssi Sotungin etälukiossa, aikuislukioissa (esim. Vantaan aikuislukiossa) tai kesäkursseilla, esim. Kesälukioseuran kurssit. Lisätietoja itsenäisestä kurssisuorituksesta löytyy Wilman pysyvistä tiedotteista.

1.5. Yhteistyö muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa

1.5.1. Yhteistyö ammatillisten oppilaitosten ja muiden lukioiden kanssa

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot tekevät yhteistyötä Vantaan kaupungin ylläpitämän ammattiopisto Varian ja Vantaalla sijaitsevien muiden ammatillisten oppilaitosten kanssa esimerkiksi opiskeluhuollon, perusopetuksen lisäopetuksen ja valmistavien koulutusten, kansainvälisen toiminnan ja yhteisten kurssien järjestämisessä. Ammatillisten oppilaitosten toimipisteet sijaitsevat maantieteellisesti

lähellä lukioita; se tarjoaa hyvät edellytykset yhteistyön laajentamiselle. Lukiot suhtautuvat avoimesti mahdollisten uusien yhteistyömuotojen kehittämiseen kansallisesti ja kansainvälisesti.

Vantaan lukiot muodostavat tiiviin verkoston, jossa myös lukioiden opiskelijakunnat ovat mukana. Lukiot kehittävät yhdessä lukioiden opetussuunnitelmaa ja vantaalaisia toimintamalleja. Lukiot mm. tarjoavat opiskelijoille yhteisiä kursseja ja teematapahtumia.

Vantaan lukiot toimivat aktiivisesti eri lukioverkostoissa kansallisesti ja kansainvälisesti.

Martinlaakson lukio

Martinlaakson lukio ja Mercuria Kauppiaitten Kauppaoppilaitos tekevät monipuolista yhteistyötä. Opetuksellista yhteistyötä tehdään vieraissa kielissä, liikunnassa sekä taloustieteessä (bisneskurssit). Lisäksi oppilaitokset järjestävät yhteistyössä hygieniapassikoulutuksia.

Opetuksen lisäksi yhteistyötä tehdään koulujen johtoryhmien välillä, opiskeluhuollossa, vierailuluentojen, projektien ja näyttelyiden osalta. Oppilaitoksilla on myös yhteistä tutor- ja opiskelijayhteistyötä (mm. yhteiset liikunta - ja ystävänpäivätapahtumat). Oppilaitoksen turvallisuuteen ja henkilöstön hyvinvointiin liittyvissä asioissa yhteistyö on myös säännöllistä ja pitkäjänteistä. Pitkäaikaista yhteistyötä on myös tehty Tansania-kummikouluprojektin osalta.

Musiikissa teemme yhteistyötä Helsingin Suomalaisen Yhteiskoulun kanssa mm. lukiodiplomien osalta.

Vaskivuoren lukio ja Vantaan aikuislukio, Martinlaakson lukio, Vaskivuoren lukio sekä Vantaan aikuislukio järjestävät yhteistyössä mm. ylioppilaskirjoituksia. Muita yhteistyötapoja ovat mm. opiskelijakuntatyö ja penkkariajelut, opetuksellinen yhteistyö ja rehtoreiden välinen yhteistyö.

1.5.2. Yhteistyö yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot kehittävät yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Opiskelijoiden on mahdollista suorittaa tiettyjä ammattikorkeakoulu- tai yliopistokursseja jo lukioaikana. Kesäyliopiston ja avoimen yliopiston kurssitarjontaa on myös mahdollista hyödyntää osana lukio-opintoja.

Martinlaakson lukio

Kaikissa oppiaineissa tehdään monipuolista yhteistyötä oman oppiaineen korkeakoulujen ja / tai yliopistojen kanssa. Yhteistyön muotoja on kuvattu kurssikuvausten kohdalla opetussuunnitelmassa, opinto-oppaassa ja tarkemmin kurssisuunnitelmissa, jotka toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa kurssin alussa.

LUMA-linjalla tiivistä korkeakouluyhteistyötä tehdään kotimaisten korkeakoulujen lisäksi myös kansainvälisesti, mm. Cern-projekti, kansainväliset konferenssit, opettajayhteistyö, koulutukset. Martinlaakson lukio toimii aktiivisesti myös kotimaisten ja ulkomaisten vieraiden vastaanottajana ja kouluttajana.

Draama- ja teatterilinjalla yhteistyö kasvatustieteen laitoksen draama- ja teatteriopiskelijoiden sekä heidän professorinsa kanssa on tiivistä. Opiskelijoilla on muun muassa mahdollisuus tulla toteuttamaan prosessidraaman lopputyönsä DT1-kurssille ja saada työskentelystään palautetta.

Opinto-ohjauksessa yhteistyötä tehdään kaikkien pääkaupunkiseudun yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa mm. abien jatko-opintopäivän muodossa. Opiskelijoilla on tällöin mahdollisuus tutustua yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin jo lukio-opintojen aikana. Lisäksi Vantaan lukioiden opinto-ohjaajat ovat yhteistyönä järjestäneet tutustumismahdollisuuden muutamaan muuhun oppilaitokseen. Keväisin järjestetään toisen vuosikurssin opiskelijoille koulutus- ja ammattiesittelyitä. Tällöin Martsariin saapuu toimintaansa esittelemään suurin osa pääkaupunkiseudun yliopistoista ja korkeakouluista.

1.5.3. Yhteistyö muiden oppilaitosten, työelämän ja muiden sidosryhmien kanssa

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot toteuttavat yhteistyötä eri kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa kunkin lukion oppilaitoskohtaisten tavoitteiden mukaan. Tällaisia tahoja voivat olla muun muassa seurakunnat, poliisi, museot, autokoulut ja urheiluseurat. Lukiot tekevät yhteistyötä mm. musiikki- ja tanssiopistojen sekä muiden taideoppilaitosten kanssa esimerkiksi toteuttamalla yhteisiä projekteja. Tavoitteet ja toiminnan sisältö kirjataan lukiokohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan.

Perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyölle Vantaalla on luotu toimivat rakenteet vuonna 2014. Vantaan lukioille laaditaan työelämälähtöisyysohjelma, jota arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Vantaan lukiot ovat aktiivisia kansainvälisiä toimijoita, ottavat osaa projekteihin ja kuuluvat moniin kansainvälisiin verkostoihin. Jokaisella lukiolla on kansainvälisyysohjelma, jonka lukio päivittää lukuvuosittain.

Martinlaakson lukio

Martinlaakson lukion opinto-ohjaajat ja opiskelija-tutorit ovat yhteydessä peruskouluihin ja esittelevät lukiotamme. Lisäksi Martinlaakson lukio osallistuu yläkoulujen vanhempainiltoihin ym. peruskoulun jälkeistä opintotarjontaa esitteleviin tilaisuuksiin ja tapahtumiin (esim. Martinlaakso, Hämeenkylä, Vantaa International School, Nurmijärvi). Martinlaakson lukion esittelypäivä yläkoululaisille ja heidän huoltajilleen järjestetään kerran lukuvuodessa.

Uudet opiskelijat tuovat ilmoittautuessaan mukanaan peruskouluaikaa koskevan tiedonsiirtolomakkeen, johon opinto-ohjaaja ja ryhmänohjaaja tutustuvat ja siirtävät tietoja tarvittaessa muulle koulun henkilökunnalle.

Opetuksellisen yhteistyön rinnalla teemme myös konserttiyhteistyötä Martinlaakson koulun kanssa.

Teemme yhteistyötä Kasavuoren koulun kanssa Tansanian yhteistyön tiimoilta.

1.5.4. Kirjastoyhteistyö

Vantaan lukiokoulutus

Lukioiden ja kirjastojen yhteistyö tarjoaa mahdollisuuksia innovatiiviselle ja soveltavalle oppimiselle ja se tukee lukion laaja-alaista yleissivistystehtävää. Kirjastopalvelut ja kirjasto ympäristönä tulevat lukiolaiselle luontevaksi osaksi elämää, mikä vahvistaa myös ekologista elämäntapaa. Kirjastot antavat opastusta tiedonhankintaan ja lähdekriittisyyteen. Kirjastoyhteistyö voi mahdollistaa myös erilaisia tapahtumia ja oppimisen tiloja, jotka voidaan nivoa osaksi laajempaa ilmiöpohjaista oppimista tai yksittäisen kurssin aihealuetta.

Kirjastot ovat tapahtumakeskuksia, jotka tarjoavat inspiraatiota ja intoa tiedon ja kirjojen ja muiden aineistojen maailmaan. Kirjastot voivat tarjota luku- sekä elokuva- tai musiikkivinkkejä lukion kursseille ja näin monipuolistaa oppimiskokemusta. Myös erilaiset kirjaston tiloissa järjestettävät harrastetapahtumat voivat tukea soveltavaa oppimista sekä oman osaamisen jakamista.

Martinlaakson lukio

Yhteistyötä tehdään kahden kirjaston kanssa: Mercurian tiloissa toimivan Helppi-pisteen ja Vantaan kaupunginkirjaston kanssa. Lukiolla on Helpissa kirjakokoelma, joka on opiskelijoiden ja opettajien käytössä. Äidinkielen ja kirjallisuuden 1. kurssilla opiskelijat viedään

tutustumaan Helppiin ja heitä ohjataan myöhemminkin hakemaan kursseille luettavaa sieltä. Kaupunginkirjastosta on kutsuttu Äi2-kurssille työntekijä opastamaan tiedonhaussa.

1.5.5. Yhteistyö potsdamilaisen koulun kanssa

Martinlaakson lukio

Saksassa lukiolla on ystävyyskoulu, Voltaire Schule. Voltaire Schulen kanssayhteistyö on tiivistä, ja se koostuu vuosittaisista projekteista ja kouluvierailuista. Potsdamissa sijaitseva koulu tarjoaa hyvän tilaisuuden tutustua myös Berliiniin. Lukuvuoden projektit suunnitellaan toimintasuunnitelman tekemisen yhteydessä ja suunnitelma kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan Wilmaan. Sekä opettajilla että opiskelijilla on mahdollisuus osallistua kouluvierailuihin. Kouluvierailuja järjestään vuorotellen Suomesta Saksaan ja Saksasta Suomeen. Tavoitteena on jakaa hyviä käytäntöjä, tutustua kulttuuriin ja ihmisiin, harjoitella vieraita kieliä ja kehittää projektinhallintataitoja.

1.5.6. Yhteistyö Tansanian Kilingin koulun kanssa

Martinlaakson lukio

Kummikoulutyö Pohjois-Tansaniassa sijaitsevan Kilingi Primary Schoolin kanssa on jatkunut jo yli 30 vuotta. Martinlaakson lukion Tansania-kerho kokoontuu säännöllisesti ja suunnittelee projekteja kummikoulun auttamiseksi. Koulun taksvärkkituotosta luovutetaan osa Tansanian kummikoulun hyväksi. Vierailu Tansanian kummikouluun toteutetaan noin joka kolmas vuosi, samoin tansanialaisten kummikoululaisten ja opettajien vierailu Suomeen. Kummikoulutoiminta tukee lukion kestävän kehityksen periaatteita ja Vihreä Lippu -toimintaa. Tavoitteena on tarjota opiskelijoille henkilökohtaisia mahdollisuuksia osallistua yleishyödylliseen toimintaan ja kehittämistyöhön sekä tutustua vieraaseen kulttuuriin.

1.5.7. Yhteistyö ranskalaisen Lycée Sainte Marie du Port-lukion kanssa

Martinlaakson lukio

Martinlaakson lukio toteuttaa kulttuurivaihtoa ranskalaisen Lycée Sainte Marie du Port –lukion kanssa. Kulttuurivaihto--ohjelma suunnitellaan yhteistyössä Vantaalaisen Sotungin lukion kanssa. Ranskalainen lukio sijaitsee lähellä Nantesia, Atlantin rannikolla, upeassa merellisessä ympäristössä. Projektissa pääsee kohtaamaan eri kulttuureista tulevia ihmisiä, oppii työskentelemään heidän kanssaan ja oppii ymmärtämään kulttuurieroja sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan laajamittaisen matkaprojektin. Vaihto-ohjelman yhteydessä suomalaiset opiskelijat pääsevät viettämään myös pitkän viikonlopun Pariisissa.

1.5.8. Yhteistyö muihin maihin

Martinlaakson lukio

Martinlaakson lukio tekee yhteistyötä monen eri lukion kanssa eri maissa mm. Espanjassa, Ruotsissa, USA:ssa ja Aasiassa. Yhteistyön muotoja ovat opiskelijavaihto, opettajavaihto, tutustumis- ja vierailukäynnit sekä yhteiset projektit ja tapaamiset. Syksyllä 2017 on alkamassa uusi, laaja Erasmus-projekti Espanjan, Saksan, Puolan ja USA:n koulujen kanssa. Projektissa yhdistetään robotiikkaa ja koodaamista muihin oppiaineisiin. Käynnissä olevista projekteista tiedotetaan Wilmassa ja koulun kotisivuilla www.eduvantaa.fi/martinlu.

1.6. Tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma

Tieto- ja viestintäteknologia valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa

Opetussuunnitelman yleinen osa

- Oppimiskäsitys: "*...Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä informaatiota, rakentaa uutta tietoa ja syventää siten osaamistaan aikaisempien kokemustensa ja tietojensa pohjalta...Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu.*"
- Opiskeluympäristöt ja -menetelmät: "*...Opiskelijoita ohjataan myös käyttämään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa...Opiskeluympäristöjä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä eri muodossa esitetyn informaation hankintaan ja arviointiin sekä uuden tiedon tuottamiseen ja jakamiseen. Lähtökohtaisesti opiskelijat itse vastaavat henkilökohtaiseen opiskelukäyttöön tarkoitettujen työvälineiden, laitteiden ja materiaalien hankinnasta. Opiskelijoiden yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja verkko-opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös etäopiskeluna*."
- Toimintakulttuuri: "*...Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen...*"
- Opetuksen yleiset tavoitteet: "*...Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessäkin työskentelyssä...*"

Opetussuunnitelman oppiainekohtaiset osat

- Äidinkieli ja kirjallisuus: "*...Opiskelussa käytetään monipuolisia menetelmiä ja vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten verkkoympäristöjä, kirjastoja ja kulttuurilaitoksia, sekä opiskelijoille merkityksellisiä, elämyksellisiä ja oppimisen iloa tuottavia tehtäviä. Tekstejä tuotetaan, tulkitaan ja jaetaan sekä yksin että yhdessä, myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.*"
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä - opetuksen tavoitteet: "*Opiskelija osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kaikilla oppimäärän osa-alueilla.*"
- Ruotsi ja vieraat kielet: "*...Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana...*"
- Matematiikka: "*Opiskelija harjaannutetaan käyttämään tietokoneohjelmistoja matematiikan oppimisen ja tutkimisen sekä ongelmanratkaisun apuvälineinä. Matematiikan opiskelussa hyödynnetään muun muassa dynaamisen matematiikan ohjelmistoja, symbolisen laskennan ohjelmistoja, tilasto-ohjelmistoja, taulukkolaskentaa, tekstinkäsittelyä sekä mahdollisuuksien mukaan digitaalisia tiedonlähteitä. Tärkeää on myös arvioida apuvälineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta....Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien ja teknisten apuvälineiden valintaan ja käyttöön sekä päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen.*"
- Biologia: "*...Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä...Opetuksen tavoitteet: osaa työskennellä digitaalisissa opiskeluympäristöissä...käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti biologian opiskelun tukena... Arviointi: Biologian tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, kokeellisessa työskentelyssä sekä laatimalla yksin tai yhteisöllisesti biologisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut.*"
- Maantiede: "*...Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa*

esittämisessä... Arviointi: Maantieteen tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä laatimalla maantieteellisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut, yksin tai yhdessä toisten kanssa..."

- Fysiikka ja kemia: "*...Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatimisessa...*"
- Psykologia: "*...Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia...*"
- Yhteiskuntaoppi - opetuksen tavoitteet: "*pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*."
- Uskonto: "*...Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä, tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia sekä aktivoivia työtapoja*."
- Elämänkatsomustieto: "*...Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.*"
- Liikunta: "*...Liikuntateknologian avulla voidaan tukea opetuksen tavoitteiden saavuttamista...*"
- Musiikki: "*...Opiskelija kehittää valmiuksiaan taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikillisessa ilmaisussa sekä median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.*"
- Kuvataide: "*...Uudet teknologiat ja mediaympäristöt ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvallisen tuottamisen välineitä...*"
- Opinto-ohjaus: "*...Opiskelijan tiedonhankintataitoja vahvistetaan ohjaamalla häntä monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä hyödyntäväksi, aktiiviseksi ja kriittiseksi tiedonetsijäksi, joka osaa myös soveltaa etsimäänsä tietoa...*"
- Teemaopinnot: "*...Soveltaa osaamistaan ja kehittää tieto- ja viestintäteknologian taitojaan käytännön toiminnassa...Tutkiva työskentely teknologialla (TO2): Tieto- ja viestintäteknologian kurssin tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää yksin tai yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa johonkin ilmiöön tai aihepiiriin liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen. Samalla hän kehittää osaamistaan tieto- ja viestintäteknologiassa. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija saa tilaisuuksia oppiainerajat ylittävään työskentelyyn ja yhteistyöhön. Kurssin keskeisillä sisällöillä on yhteys kahden tai useamman eri oppiaineen tietoihin ja taitoihin sekä aihekokonaisuuksiin.*"

Vantaan lukiokoulutus

1 Johdanto

Lukio-opetuksen tarkoituksena on valmistaa opiskelijat mahdollisimman hyvin tulevaisuuden haasteisiin. Tulevaisuuden työelämän taidot ja osaamisvaatimukset liittyvät monella alalla tieto- ja viestintätekniikan sujuvaan käyttämiseen. Opetuksen ja oppimisen digitalisaatio sekä sähköiset ylioppilaskokeet edellyttävät uudenlaista pedagogista ajattelua ja ennakkoluulotonta laaja-alaista tiedon käsittelyä.

Vantaan lukioiden yhteisen tieto- ja viestintäteknologian suunnitelman tarkoituksena on ennakoida tulevaa ja tehdä tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytöstä luonteva osa lukioiden opetusta, oppimista ja toimintakulttuuria. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytölle täytyy olla pedagogiset perusteet.

2 Tieto- ja viestintäteknologian opetuskäyttö Vantaalla

Tieto- ja viestintäteknologiaa opiskeluissa hyödyntämällä opiskelija tulee tietoiseksi omista taidoistaan ja niistä tieto- ja viestintäteknologian osa-alueista, joissa hänellä on vielä parantamisen varaa. Opettajien tehtävänä on laatia sellaisia oppimistehtäviä, joita tekemällä opiskelijoiden on mahdollista saavuttaa mahdollisimman hyvät tieto- ja viestintäteknologian avaintaidot. Taitojen opiskelun tarkoituksena on harjaannuttaa opiskelijoita tulevaisuuden työelämän odotuksiin.

Geneeriset taidot voidaan arvioida esimerkiksi seuraavasti:

- ei juurikaan näyttöä
- aloitteleva
- kehittyvä
- hyvin edistynyt
- erinomainen

2.1 Jatkumo peruskoulusta lukioon

Lukioiden yhteinen tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma muodostaa jatkumon peruskoulussa opituille tiedoille ja taidoille. Peruskoulusta lukioon siirtyvän opiskelijan oletetaan osaavan käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti. Vantaan peruskouluilla on käytössä yhteiset TVT-taitotasot, joita hyödynnetään myös lukioiden tieto- ja viestintäteknologian opetuksen suunnittelun pohjana. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon, että vantaalaisiin lukioihin tulee opiskelijoita useista eri kunnista. Opiskelijoiden välillä voi olla suuria osaamiseroja.

2.2 Tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvät avaintaidot

Lukiokoulutuksen kannalta tieto- ja viestintäteknologian avaintaidot voidaan luokitella seuraaviin ryhmiin:

- toimisto-ohjelmistojen osaaminen, kuten tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, esitysgrafiikka ja kuvankäsittely
- pilvipalvelujen käyttö
- lähdekritiikki, tiedon luotettavuuden arviointi, tehokas hakupalveluiden käyttö
- tietoturvan perusteet
- sähköisissä ylioppilaskokeissa vaadittavat taidot
- sosiaalisen median käyttötaidot
- ohjelmointiin liittyvät ajattelun ja soveltamisen taidot

Jokaisen lukiosta valmistuvan tulisi hallita luetellut tieto- ja viestintäteknologian avaintaidot. Avaintaitoja opitaan eri oppiaineiden kursseilla. Kukin lukio laatii suunnitelman siitä, millä kurssilla kukin avaintaito opetetaan.

2.3 Opiskelijan tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma

Kaikissa vantaalaisissa lukioissa opiskelijat tekevät tieto- ja viestintäteknologisia taitoja kartoittavan itsearvioinnin tai taitotasotestin. Opiskelija saa kartoituksen tehtyään tiedon osaamisensa tasosta, jota hyödyntäen hän tekee itselleen tieto- ja viestintäteknologian kehittymissuunnitelman.

Opiskelijan laatima kehittymissuunnitelma voi sisältää suunnitelman osallistumisesta lukiokohtaisille ATK-kursseille, ATK-ajokorttien suorittamisesta tai jostain muusta tavasta opiskella tieto- ja viestintäteknologiaa. Laadittu suunnitelma on osa opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi laadittua suunnitelmaa. Opiskelijoiden itselleen laatimaa tieto- ja viestintäteknologian kehittymissuunnitelmaa seurataan kunkin lukion määrittelemällä tavalla. Tällaisia tapoja voivat olla esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologian kehittymissuunnitelman päivittäminen ryhmänohjaustuokioilla, osana opinto-ohjaajien kanssa käytäviä ohjauskeskusteluja tai osana ryhmänohjaajan kanssa käytäviä henkilökohtaisia keskusteluja. Tieto- ja viestintäteknologian kehittymissuunnitelman laatimista ja päivittämistä varten voidaan hyödyntää Wilman lomaketoimintoja.

Martinlaakson lukio

Martinlaakson lukio toteuttaa Vantaan kaupungin suunnitelmaa TVT:n opetuskäytöstä. Opiskelijoiden TVT-taidot kartoitetaan lukio-opintojen ensimmäisellä viikolla ja tämän kartoituksen perusteella opiskelijat hakeutuvat itselleen sopiville TVT-kursseille tai hankkivat lukio-opinnoissa tarvittavat tiedot ja taidot muulla itselleen sopivalla tavalla. TVT:tä käytetään monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti kaikilla lukiokursseilla.

1.7. Opiskelijan oppimisen arviointi

Martinlaakson lukio

Lukiokurssit arvioidaan kurssin päätyttyä. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kuten kirjalliseen ja suulliseen työskentelyyn, oppimisen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan omaan itsearviointiin.

1.7.1. Arvioinnin tavoitteet

”Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti.”

(Lukiolaki 629/1998, 17 § 1 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on edistää opiskelijan oppimista. Lähtökohtana on, että opiskelijat ymmärtävät, mitä heidän on tarkoitus oppia ja miten oppimista arvioidaan. Arvioinnilla opiskelijaa kannustetaan omien tavoitteiden asettamiseen ja tarkoituksenmukaisten työskentelytapojen valintaan. Opintojen aikainen arviointi ja palautteen antaminen ovat osa opiskelijan ja opettajan välistä vuorovaikutusta. Palaute sekä itse- ja vertaisarviointi ohjaavat opiskelijaa tarkentamaan asetettuja tavoitteita ja kehittämään työskentelyään tavoitteiden suuntaisesti.

Opiskelijan oppimisen arviointi antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukio-opintojen aikana että opiskelun päättyessä. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijan huoltajalle sekä jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa myös opettajaa ja kouluyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa käytetään rinnakkain monia arviointimenetelmiä. Keskeisiä menetelmiä ovat opettajien ja opiskelijoiden väliset keskustelut sekä itse- ja vertaisarviointi, joiden kautta opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen omat oppimistavoitteet ja suunnittelemaan osaamisensa kehittämistä.

Martinlaakson lukio

Arvioinnin tavoitteena on ohjata ja kehittää opiskelijan opiskelua, tukea ja kannustaa opiskelijan etenemistä opinnoissaan sekä antaa riittävää ja oikea-aikaista tietoa opintojen edistymisestä. Arvioinnin tulee olla riittävän monipuolista ja kattavaa. Opettaja ja opiskelija asettavat tavoitteet opiskelulle ja seuraavat tavoitteiden saavuttamista kurssin aikana.

1.7.2. Kurssisuorituksen arviointi

Opiskelijan oppimista arvioidaan kurssin aikana. Arvioinnilla edistetään opiskelijan oppimista ja annetaan palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta.

Opiskelijan kurssisuorituksesta annetaan arvosana kurssin päätyttyä. Annettavan arvosanan tulee perustua monipuoliseen näyttöön oppiaineen ja kurssin tavoitteiden saavuttamisesta. Erilaisten tuotosten lisäksi käytetään opiskelijan oppimisen ja työskentelyn havainnointia. Arvosanan antamisen tukena voidaan käyttää opettajan ja opiskelijan välisiä keskusteluja sekä opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot ja taidot. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin menetelmistä ja käytänteistä päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa.

"Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen." (Lukiolaki 629/1998, 17 § 2 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa. Arviointiperusteista tiedottaminen parantaa opiskelijoiden ja opettajien oikeusturvaa ja tukee opiskelijaa työskentelyn suunnittelussa.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan kurssiarvosanaa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opettajien kanssa käytävien keskusteluiden sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen omat oppimistavoitteet ja suunnittelemaan osaamisensa kehittämistä.

Kurssien arvioinnissa hyödynnetään monipuolisia arviointimenetelmiä, jotka opettaja valitsee suhteessa käytössä oleviin opiskelu- ja työskentelymenetelmiin sekä kurssin tavoitteisiin. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia. Itsearvioinnin tavoitteena on kehittää opiskelijan kykyä arvioida omaa työskentelyä verrattuna kurssin alussa asetettuihin tiedollisiin ja taidollisiin tavoitteisiin sekä niiden kehittymistä kurssin aikana.

Huoltajille tiedotetaan opetussuunnitelman mukaisista arvioinnin perusteista. Pyydettäessä huoltajille annetaan kurssikohtaisen arvioinnin perusteet.

1.7.3. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

"Edellä 1 momentissa tarkoitettu arvostelu annetaan numeroin tai muulla opetussuunnitelmassa määrätyllä tavalla. Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4…" (Lukioasetus 810/1998, 6 § 2 mom.)

Pakollisten ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen valtakunnallisten syventävien kurssien arvosana annetaan numeroin lukuun ottamatta opinto-ohjauksen kursseja ja teemaopintojen kursseja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Valtakunnalliset soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty). Paikallisesta syventävästä tai soveltavasta kurssista voidaan antaa arvosanaksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Paikallisten syventävien ja soveltavien kurssien arvioinnista päätetään opetussuunnitelmassa.

Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat täydentää ja täsmentää arvosanaa. Kesken olevan kurssisuorituksen merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä voidaan päättää opetussuunnitelmassa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen suoritusmerkintöjen lisäksi K ja Z -merkintöjä. K-merkintä tarkoittaa keskeytettyä kurssia, jota ei lasketa mukaan opiskelijan oppimäärään. K-merkintä poistuu lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa opiskelijan arvioinnista. Z-merkintä tarkoittaa kesken olevaa kurssia. Opiskelija voi suorittaa puuttuvia kurssin osia lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Vantaalla ei järjestetä lukiokohtaisia syventäviä kursseja. Lukiokohtaisten soveltavien kurssien arviointitavasta päätetään oppilaitoskohtaisesti.

Martinlaakson lukio

Kun kurssia suorittavan opetusryhmän kokoonpano on jakson ensimmäisen viikon aikana muotoutunut, kurssi on suoritettava loppuun, ellei erityisen painavien syiden takia rehtorin ja opettajan kanssa toisin sovita. Opinto-ohjaajat, ryhmänohjaajat ja opettajat seuraavat opinnoissa edistymistä yhdessä opiskelijan kanssa säännöllisesti.

Mikäli kurssi kaikesta huolimattaa keskeytyy, annetaan kurssista K-merkintä, eikä kurssia lasketa opiskelijan kokonaiskurssimäärään. K-merkintä poistuu, kun opiskelija on suorittanut kurssin tai lopettanut koulun. Heikko arvosana ei mitätöi kurssisuoritusta. Z-merkinnällä merkitään kurssi, jonka suorituksesta puuttuu osasuoritus tai poissaoloselvityksiä. Kurssisuoritust avoi täydentää seuraavaan uusintakuulustelupäivään saakka. Jods suoritusta ei täydennetä, muuttuu pakollisen kurssin arvosana E:ksi, muiden kurssien suoritus mitätöityy. E-merkintä tarvoittaa, että kurssi on suoritettava uudestaan.

1.7.4. Itsenäisesti suoritettu kurssi

"Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti." (Lukioasetus 810/1998, 4 § 1 mom.)

"Opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta." (Lukioasetus 810/1998, 4 § 2 mom.)

Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksytty arvosana. Opetussuunnitelmassa tulee päättää tarkemmin opinnoista, jotka edellytetään itsenäisesti opiskeltaviksi, ja niiden suoritusperiaatteista.

Jos opiskelija opiskelee kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laaja-alaisesti kurssin kokonaisuuden kannalta.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella kurssi itsenäisesti. Kurssin itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta kurssista hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan kurssi lähiopetukseen tai tukiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan kurssin ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Martinlaakson lukio

Itsenäisesti suoritettava kurssi tehdään ensisijaisesti samaan tahtiin lähiopetuksena olevan kurssin kanssa. Perustellusta syystä (esim. sairaus tai vaihto-opiskelu) voi kurssin suorittaa poikkeuksellisesti myös muuna aikana opinto-ohjaajan kanssa yhdessä suunnitellulla tavalla. Itsenäisestä kurssisuorituksesta täytetään molemmissa tapauksissa anomuslomake, jonka rehtori hyväksyy. Kolmas vaihtoehto itsenäiseen kurssisuoritukseen on tehdä kurssi Sotungin etälukiossa, aikuislukioissa (esim. Vantaan aikuislukiossa) tai kesäkursseilla, esim. Kesälukioseuran kurssit.

1.7.5. Suullisen kielitaidon kurssien arviointi

Toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 suorituksen arviointi perustuu

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kursseista annetaan numeroarvosana käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan numeroarvosana käyttäen asteikkoa 4–10.

”Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa arvioidaan erillisellä kokeella, jonka laatimisesta vastaa opetushallitus. Suullisen kielitaidon kokeen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.” (Lukiolaki 629/1998, 17 § 3 mom., muutettu lailla 1116/2008)

”Lukiolain 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu suullisen kielitaidon koe koostuu tehtävistä, joissa arvioidaan opiskelijan ääntämistä sekä kerronta- ja keskustelutaitoa. Koe arvioidaan numeroin käyttäen 2 momentissa tarkoitettua asteikkoa. Suullisen kielitaidon kurssin arvosana perustuu suullisen kielitaidon kokeeseen sekä muihin kurssin aikaisiin näyttöihin.”(Lukioasetus 810/1998, 6 § 4 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 1117/2008)

Kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen suoritus ja muut kurssin aikaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten. Kurssin arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut kurssin suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen.

Martinlaakson lukio

Suullista kielitaitoa arvioidaan monipuolisesti kaikilla vieraiden kielten kursseilla. Vieraan kielen opintojen loppuvaiheessa on mahdollista osallistua suullisen kielitaidon kurssille, jonka loppukokeena suoritetaan valtakunnallinen suullisen kielitaidon arviointi. Suorituksesta saa erillisen suullisen kielitaidon todistuksen, joka liitetään päättötodistukseen.

1.7.6. Opinnoissa edistyminen

"Opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä on annettava riittävän usein tietoa opiskelijalle ja hänen huoltajalleen. Tietojen antamisesta määrätään tarkemmin opetussuunnitelmassa." (Lukioasetus 810/1998, 6 § 1 mom.)

Jotta oppilaitos voisi varmistaa, että huoltajat saavat asetuksen mukaisen tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta tiedotteisiin sellaisilta opiskelijoilta, jotka eivät vielä ole täysi-ikäisiä.

"Opetussuunnitelmassa määrätään oppiaineittain tai aineryhmittäin kursseista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä asianomaisen aineen tai aineryhmän opinnoissa etenemiseen. Opiskelijalle, joka ei ole suorittanut edellä mainittuja opintoja hyväksytysti, tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa sellaiset tiedot ja taidot, jotka mahdollistavat opinnoissa etenemisen." (Lukioasetus 810/1998, 7 § 1 mom.)

Opiskelijan opintojen etenemistä tulee seurata. Menettelystä, kuten esimerkiksi mahdollisen etenemisesteen käytöstä, päätetään opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Opiskelijalle tulee pyynnöstä antaa mahdollisuus hylätyn kurssiarvosanan korottamiseen osoittamalla osaamista kurssin keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Opetussuunnitelmassa määrätään tarkemmin uusimisen tavoista.

Opetussuunnitelmassa määrätään, millä tavoin opiskelijalle annetaan mahdollisuus korottaa myös hyväksyttyä kurssiarvosanaa. Arvioinnin tulee olla tällöinkin monipuolista. Lopulliseksi kurssiarvosanaksi tulee kyseisistä suorituksista parempi.

Vantaan lukiokoulutus

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja aineenopettajat seuraavat opiskelijan opintojen etenemistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Huoltajille opiskelijan opintojen edistymisestä tiedotetaan jaksoarviointien välityksellä.

Opiskelija voi korottaa hylätyn kurssiarvosanan suorittamalla ne kurssin osat, joita opiskelija ei ole suorittanut hyväksytysti. Kurssikokeen uusiminen voi olla osa hylätyn kurssin uusintaa, mutta opiskelijoilta voidaan edellyttää myös muiden kurssiin sisältyvien tehtävien suorittamista.

Opiskelijalla on mahdollisuus korottaa hyväksyttyä kurssiarvosanaa käymällä kurssi uudelleen. Kurssi suoritetaan opettajan kanssa sovittavalla tavalla joko opetukseen osallistuen tai itsenäisesti suorittaen. Hyväksytyn kurssin arvosanan korottaminen edellyttää riittävää näyttöä kurssilla vaadittavien sisältöjen paremmasta hallinnasta. Kurssin arvosanoista parempi jää voimaan.

1.7.7. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

"Opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustamisella voidaan opiskelijalle lukea hyväksi ja korvata lukion oppimäärään kuuluvia pakollisia, syventäviä tai soveltavia opintoja. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 17 ja 17 a §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla."

(Lukiolaki 629/1998, 23 § 1 mom., muutettu lailla 1116/2008)

"Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista." (Lukiolaki 629/1998, 23 § 2 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa (629/1998, 23 §, muutettu lailla 1116/2008) säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija hakee muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamista. Opiskelijan tulee esittää selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöä suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Myös opintojen laajuuteen kiinnitetään huomiota. Opiskelijoille annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitavaan kurssiin, tulee kurssista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä. Muutoin hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään kuten opetussuunnitelman perusteissa ja opetussuunnitelmassa kurssien ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamaan arviointiin. Jos kyseessä on lukion opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava kurssi, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	3
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettu kurssi vastaa, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi.

Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritettujen opintojen osalta.

Lukiolain 34 §:n mukaan muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijalle tiedoksi. (Lukiolaki 629/1998, 34 § ja 34 b §, muutettu lailla 958/2015.)

Lukiolain 34 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. Valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijalle tiedoksi. (Lukiolaki 629/1998, 34 a § 2 mom. ja 34 b §, muutettu lailla 958/2015.)

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän kursseista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän kursseihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssin arvosanaksi. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssit korvaavat suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden -oppimäärän kurssit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioiden johtosäännön mukaan rehtori päättää osaamisen tunnustamisesta ja opintojen hyväksilukemisesta. Muualla suoritettuja opintoja voidaan hyväksilukea, jos ne vastaavat laajuudeltaan ja sisällöltään opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista.

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa valtakunnallisesti määriteltyjen kurssien aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason. Opiskelijan tulee ilmoittaa oppiaineen oppimäärän tason vaihdosta kirjallisesti.

1.7.8. Oppiaineen oppimäärän arviointi

"Kunkin oppiaineen tai aineryhmän arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä." (Lukiolaki 629/1998, 17 a §, muutettu lailla 1116/2008)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista oppiaineen kursseista. Opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tavoitteellisiin kurssivalintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen kurssi luetaan opiskelijan suorittamaan matematiikan oppimäärään mukaan. Teemaopintojen valtakunnalliset syventävät kurssit eivät muodosta oppimäärää, vaan ne ovat erillisiä kursseja. Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja ei voi jälkikäteen poistaa lukuun ottamatta hylättyjä teemaopintokursseja.

Paikallisten syventävien, valtakunnallisten soveltavien ja paikallisten soveltavien kurssien mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään opetussuunnitelmassa. Paikallisista syventävistä, valtakunnallisista soveltavista ja paikallisista soveltavista kursseista luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Oppiaineen oppimäärässä opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja,	*joista voi olla hylättyjä kurssi arvosanoja enintään*
1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana.

"Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus erillisessä kuulustelussa arvosanan korottamiseen." (Lukioasetus 810/1998, 8 § 3 mom.)

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin kurssien arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa.

Oppiaineen oppimäärän arvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun erillisen kuulustelun lisäksi

- *paikallisten syventävien, valtakunnallisten soveltavien ja paikallisten soveltavien kurssien pohjalta annetulla lisänäytöllä*
- *mikäli opiskelijan arvioinnista päättävät harkitsevat, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.*

Päättötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukioasetuksen mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta ja teemaopintojen kursseista annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

Opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

1.7.9. Lukion oppimäärän suoritus

"Lukion oppimäärä sisältää vähintään 75 kurssia. Opetusta eri oppiaineissa ja opinto-ohjausta annetaan keskimäärin 38 tuntia kestävinä kursseina. Opiskelijalle vapaaehtoiset opinnot voivat olla kestoltaan edellä mainittuja lyhyempiä tai pitempiä. Lähiopetuksessa opetukseen tulee tuntia kohti käyttää vähintään 45 minuuttia." (Lukioasetus 810/1998, 1 § 1 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

Opiskelija opiskelee oman opiskelusuunnitelmansa mukaan pakollisia, syventäviä ja soveltavia kursseja lukion oppimäärän suorittamiseksi. Opiskelijan tulee suorittaa pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja vähintään siinä laajuudessa, kuin määrätään lukion tuntijakoa koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (Valtioneuvoston asetus 942/2014).

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja valtakunnallisten syventävien kurssien määrä on vähintään 10 ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia täyttyy. Valtakunnallisina syventävinä kursseina tarjottavista teemaopintojen kursseista, paikallisista syventävistä, valtakunnallisista soveltavista ja paikallisista soveltavista kursseista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Jos opiskelija vapautetaan lukiolain 13 §:n mukaan jonkin oppiaineen opiskelusta, hänen tulee valita sen tilalle muita opintoja niin, että säädetty kurssien vähimmäismäärä täyttyy.

Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

”Edellä 17 §:ssä tarkoitettuun opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.” (Lukiolaki 629/1998, 34 d § 1 mom., muutettu lailla 958/2015)

”Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.” (Lukiolaki 629/1998, 34 d 2 mom., muutettu lailla 958/2015)

Aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 34 d §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla (lukiolaki 629/1998, 34 e § 2 mom., muutettu lailla 958/2015).

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijan on mahdollista korottaa valtakunnallisten pakollisten ja syventävien kurssien keskiarvon perusteella määräytyvää arvosanaa kolmella tavalla

- valtakunnallisten soveltavien ja lukiokohtaisten kurssien pohjalta saadulla lisänäytöllä
- opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella ja

- erillisessä kuulustelussa.

Arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta tiedotetaan lukioiden opinto-oppaissa.

Martinlaakson lukio

Lukion oppimäärä on laajuudeltaan kolmivuotinen (13 jaksoa) ja se tulee suorittaa yhtäjaksoisesti enintään neljässä vuodessa, ellei opiskelijalle myönnetä perustellusta syystä pidennystä suoritusaikaan. Lukion minimioppimäärä (75 kurssia) tulee suoritetuksi, kun jaksossa suorittaa keskimäärin vähintään 6 kurssia. Lukiokurssien erilaisista suoritustavoista tiedotetaan opetussuunnitelmassa ja lukion opinto-oppaassa. Opiskelijan tulee osallistua vähintään kolmeen kurssiin jokaisen jakson aikana, ellei hän ole saanut erityisestä syystä vapautusta kurssisuorituksista. Jos kurssimäärä / jakso on jäämässä pienemmäksi kuin kolme kurssia, tulee asiasta keskustella opinto-ohjaajan kanssa etukäteen.

Rehtori voi myöntää luvan opintojen keskeyttämiseen enintään yhden lukuvuoden ajaksi opiskelijan / huoltajan kirjallisen hakemuksen perusteella. Mikäli lukion oppimäärää ei suorita laissa määrätyssä ajassa, katsotaan opiskelija eronneeksi. Eronneeksi katsotaan myös sellainen opiskelija, joka on poissa opetuksesta ilmoittamatta pätevää syytä poissaololleen. Rehtori voi myös katsoa opiskelijan eronneeksi, lukiosta jos opiskelijan kurssisuoritukset jäävät opetussuunnitelman määräämien minimirajojen alle. Tällöin nuoren tiedot välitetään nuorisolain mukaisesti etsivään nuorisotyöhön.

Lukion oppimäärän voi korottaa valitsemassaan oppiaineessa lukuvuoden aikana järjestettävissä korotustenteissä. Korotustenttien aikataulut ilmoitetaan opinto-oppaassa.

1.7.10. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

”Lukion koko oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Kesken lukion oppimäärän suorittamista eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta.” (Lukioasetus 810/1998, 8 § 1 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

”Päättö- ja erotodistukseen sekä yhden tai useamman aineen suorittamisesta annettavaan todistukseen sovelletaan mitä 6 §:ssä säädetään. Todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.” (Lukioasetus 810/1998, 8 § 2 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lukioasetuksessa säädetty todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.

3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*

- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/R2 = äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 mukainen.*

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa ”uskonto/ elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen kurssien määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi: kiitettävä…9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu).

Teemaopinnoista merkitään hyväksytysti suoritetut kurssit käyttäen kurssien nimiä ja niistä saatua suoritusmerkintää (suoritettu).

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten esimerkiksi suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

*Lukion päättötodistukseen merkitään teksti: "*Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä.”

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän kursseista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet ja niissä suoritetut kurssit sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot. Todistukseen merkitään kunkin kurssin numeroarvosana tai merkintä kurssin suorittamisesta (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut kurssit ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaiskurssimäärä. Kokonaiskurssimäärään ei lasketa valtakunnallisina syventävinä kursseina suoritettuja hylättyjä teemaopintokursseja, hylättyjä paikallisia syventäviä, hylättyjä valtakunnallisia soveltavia eikä hylättyjä paikallisia soveltavia kursseja.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta

Lukioasetuksella säädetyn suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä ja kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen kurssien määrä mukaan lukien lukiodiplomikurssi*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (sama kuin lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

1.8. Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa toiminnan tavoitteet kirjataan lukioiden yhteiseen tuloskorttiin ja siitä edelleen lukiokohtaisiin lukuvuosisuunnitelmiin. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosittain.

Lukiot toteuttavat erilaisia kyselyjä opiskelijoille, huoltajille ja henkilöstölle. Tällaisia kyselyjä ovat mm. Kouluterveyskysely, Kunta 10-tutkimus, opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus – kartoitus, pääkaupunkiseudun palvelukykytutkimus ja lukioiden itse laatimat kyselyt. Kyselyjen tulosten arvioimiseen osallistuvat henkilökunta, opiskelijat ja huoltajat. Tulosten pohjalta oppilaitokset valitsevat kehittämiskohteita ja laativat niille toteuttamissuunnitelmat.

Vantaan lukioiden yhteistä opetussuunnitelmaa kehitetään ja päivitetään tarpeen mukaan. Lukiot päivittävät oppilaitoskohtaisia opetussuunnitelmiaan lukuvuosittain.

Kokonaisvaltaisessa laadunhallinnassa Vantaan lukioissa on käytössä CAF-järjestelmä (Common Assessment Framework).

Martinlaakson lukio

Toimintaa kehitetään systemaattisesti siten, että kyselyiden sekä saadun palautteen peruteella määritetään lyhyen ja pitkän tähtäimen tavoitteet, joiden toteutumista seurataan mm. opettajainkokouksissa, viikkopalavereissa ja Veso-päivinä. Toukokuussa järjestetään lukuvuoden toiminnan arviointikokous, jossa tarkastellaan lukuvuoden aikana saatua palautetta ja määritellään seuraavan lukuvuoden tavoitteet.

1.9. Opetussuunnitelmaa täydentävät asiakirjat

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 13 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma.

Lukiolain 21 §:n 3 momentin mukaan (629/1998, muutettu lailla 1268/2013) koulutuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä

toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista. Kyseinen suunnitelma on kirjattava oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013), 13 §].

Lukiolain 21 §:n 3 momentin mukaan (629/1998, muutettu lailla 1268/2013) koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014)koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa täydentävät seuraavat asiakirjat:

Lukiokoulutuksen yhteiset suunnitelmat

- Hyvinvointia Vantaan lukiolaisille – Lukioiden yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma (10.6.2014)
- Työelämälähtöisyyssuunnitelma (laaditaan lukuvuonna 2016–2017)
- Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista (laaditaan syksyllä 2016)

Lukiokohtaiset suunnitelmat

- Lukion opetussuunnitelma
- Lukuvuosittainen toimintasuunnitelma
- Opiskeluhuollon toimintasuunnitelma
- Hyvinvointikansio, joka sisältää seuraavat asiakirjat:
  - Opiskeluympäristön turvallisuuden ja työolojen arviointi
  - Oppilaitoksen järjestyssäännöt tai muut oppilaitoksessa sovellettavat järjestysmääräykset
  - Lukiokohtainen opiskeluhuollon toimintasuunnitelma
  - Oppilaitoksen pelastussuunnitelma
  - Suunnitelma toiminnasta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa
  - Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
  - Suunnitelma päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja päihteiden käyttöön puuttumiseksi
  - Koulutapaturmien ehkäisyyn ja ensiapuun liittyvä ohjeistus
  - Viestintäohje
- Tasa-arvosuunnitelma (16.12.2014)
- Yhdenvertaisuussuunnitelma (laaditaan syksyllä 2016)
- Kansainvälisyyssuunnitelma

2. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

2.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään valtioneuvoston asetuksessa (942/2014) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa elinikäisen oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan tietoisuutta ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja moniulotteisuuden. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta myös oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Opiskelija saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä osaa tuottaa ja tulkita erilaisia tekstejä. Opiskelija tottuu arvioimaan tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija harjaantuu toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että vierailla kielillä. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessäkin työskentelyssä.

Lukio-opiskelu rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka elinikäisen opiskelun taito ja tahto.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuoli- ja tasa-arvotietoiselle opetukselle. Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa ammattiaan. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

Martinlaakson lukio

Yleislinja

Martinlaakson lukion yleislinja on tarkoitettu opiskelijoille jotka haluavat kokeilla monenlaisia kursseja, etsivät kiinnostuksen kohteitaan ja haluvat lukioaikanaan opiskella laajasti. Martsarissa voi opiskella tiedettä ja taidetta oman kiinnostuksen mukaan. Yleislinjalla opiskellaan monipuolisesti vieraita kieliä, reaaliaineita ja taito- ja taideaineita sekä oppiaineiden yhteistyökursseja ja projekteja.

Matematiikan ja luonnontieteiden (LUMA) valtakunnallinen erityistehtävä

Martinlaakson lukio on monipuolista yleissivistystä antava lukio, jossa on lukion laajan yleislinjan lisäksi matematiikan ja luonnontieteiden opetuksen valtakunnallinen erityistehtävä, sekä draama- ja teatteripainotus. LUMA-aineita ovat matematiikka, fysiikka, kemia, biologia ja maantiede.

Kurssitarjonta LUMA-linjalla

Valtakunnallisesti tarjottavien pakollisten ja syventävien kurssien lisäksi opiskelijoillamme on mahdollisuus valita lukuisa määrä luonnontieteen valtakunnallisen erityistehtävän mukaisia erikoiskursseja, kuten esim. LUMA-orientaatiokurssi, erilaisia käytännön työskentelyn laboratorio- ja tutkimuskursseja, robotiikkaa, lääketieteellistä biokemiaa, lajintuntemusta, geofysiikkaa sekä teknillisiin korkeakouluihin ja lääketieteelliseen tiedekuntaan valmentavia kursseja. YO-kirjoituksiin valmentavilla erikoiskursseillamme varmistat menestymisesi YO-kokeissa.

Itsensä monipuolista kehittämistä varten LUMA-opiskelijamme ovat perinteisesti valinneet runsaasti kursseja myös esim. draama- ja teatteriopinnoista, ihmissuhdetaidoista, kansainvälisyydestä (leirikoulumatkat Tansaniaan, Ranskaan tai Saksaan sekä Sveitsissä sijaitsevaan hiukkastutkimuskeskukseen), vieraista kielistä (VE, SA, RA, ESP, ITA, JAP, KII, LAT), taito- ja taideaineista tai kaupallisista aineista. Lumalinjalaiset voivat myös vapaasti suorittaa lukiodiplomeja taide- ja taitoaineista.

Opiskelu Martsarin LUMA-erityistehtävän mukaan

LUMA-aineissa käytetään mm. yksilöllisiä oppimismenetelmiä, jotka tukevat opiskelijan menestymistä myös jatko-opinnoissa. Tieto- ja viestintätekniikka on monipuolisesti mukana opiskelussa. Opettajat ovat ammattitaitoisia, innostuneita ja aktiivisia oman alansa asiantuntijoita, jotka ovat kehittäneet LUMA-aineita kansallisesti ja kansainvälisestikin. LUMA-aineiden opetuksessa on jo pitkään tehty tiivistä yhteistyötä paikallisten ja kansainvälisten yritysten, tutkimuslaitosten sekä korkeakoulujen kanssa, joten oppiminen ei rajoitu koulu seinien sisäpuolelle.

Luonnontiedelinjalla opiskelija painottaa opiskelussaan luonnontiedeaineita valitsemalla vähintään 12 kurssia matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa, biologiaa tai maantiedettä pakollisten kurssien lisäksi. Luonnontiedelinjan opiskelija voi halutessaan jättää opinto-ohjelmastaan pois joitakin muiden aineiden pakollisia kursseja. Luonnontiedelinjan opiskelijat saavat erinomaiset edellytykset luonnontieteiden ja matematiikan jatko-opintoihin.

Draama- ja teatterilinja

Draama- ja teatterilinjalla opiskelija voi edetä itseilmaisun ja esiintymistaitojen vahvistamisesta vaativampiin teatterirooleihin. Devising-tekniikalla toteutetut esitykset, lavastuksen ja puvustuksen, valo- ja äänisuunnittelun sekä esitysten käytäntöjen opintokokonaisuudet sekä improvisaatiot ovat draama- ja teatterilinjan sisältöjä.

2.2. Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kasvatus- ja koulutushaasteita. Samalla ne ovat ajankohtaisia arvokannanottoja. Käytännössä aihekokonaisuudet ovat oppiainerajat ylittäviä teemoja ja laaja-alaisia osaamisalueita. Aihekokonaisuudet on otettu huomioon perusteiden oppiainekohtaisissa osuuksissa sekä toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavissa teemoissa.

Kaikkien aihekokonaisuuksien yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä*
- *ymmärtää asioiden välisiä yhteyksiä, vuorovaikutussuhteita ja keskinäisriippuvuuksia sekä osaa jäsentää laaja-alaisia kokonaisuuksia tiedon- ja taidonalat ylittävästi ja yhdistävästi*
- *saa mahdollisuuksia osaamisen jakamiseen, vertaisoppimiseen, ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen sekä luovaan ongelmanratkaisuun ja ajatteluun*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista sekä rohkaistuu toimimaan hyvän tulevaisuuden puolesta.*

Kaikille lukioille yhteisiä aihekokonaisuuksia ovat

- *aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä*
- *hyvinvointi ja turvallisuus*
- *kestävä elämäntapa ja globaali vastuu*
- *kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys*
- *monilukutaito ja mediat*
- *teknologia ja yhteiskunta.*

Näiden aihekokonaisuuksien lisäksi koulutuksen järjestäjä voi hyväksyä opetussuunnitelmaan muita aihekokonaisuuksia.

Aihekokonaisuuksia täydennetään ja konkretisoidaan opetussuunnitelmassa. Aihekokonaisuudet otetaan huomioon kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja lukion toimintakulttuurissa. Teemaopintojen sisältöjä voidaan valita aihekokonaisuuksista. Vapaaehtoistyö, työharjoittelu tai jokin muu lukion ulkopuolinen toiminta voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä

Aihekokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden tahtoa ja taitoa toimia aktiivisina kansalaisina sekä lisätä heidän työn, työelämän ja yrittäjyyden tuntemustaan. Aihekokonaisuus antaa opiskelijoille oppimiskokemuksia, jotka kannustavat aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ja tietoperustaiseen kriittisyyteen. Osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat aihekokonaisuuden keskeistä sisältöä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kansalaisyhteiskunnan, yritysten ja julkisen vallan toimintaperiaatteita, analysoi yhteiskunnallisia kysymyksiä ja laajentaa työelämän tuntemustaan*
- *ymmärtää työelämän ja yrittäjyyden lähtökohtia sekä perehtyy yrittäjyyden ja työn tekemisen eri muotoihin, talouden toimintaperiaatteisiin ja tulevaisuuden näkymiin*
- *saa kokemuksia toimijuudesta kansalaisyhteiskunnassa sekä työ- ja yrityselämässä sekä löytää omia kiinnostuksen kohteita, toimintatapoja ja -kanavia*
- *kehittää ja käyttää kansalaisyhteiskunnan sekä työelämän edellyttämiä taitojaan, kuten kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaitoja*
- *osaa käyttää sananvapauttaan sekä analysoida ajankohtaisten esimerkkien valossa vastuullisen sananvapauden rajoja*
- *harjaantuu suunnittelemaan omaa toimintaansa, oppii ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä ottamaan kohtuullisia riskejä ja kestämään myös epäonnistumista ja pettymyksiä*
- *rohkaistuu ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä*
- *tunnistaa omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä osaa tehdä opintoihin ja työhön liittyvät valintansa harkiten.*

Aihekokonaisuuden toteuttamista tukevia opiskeluympäristöjä kehitetään yhteistyössä opiskelijoiden sekä muiden toimijoiden, kuten erilaisten järjestöjen ja yritysten kanssa.

Lähidemokratia, media eri muodoissaan sekä nuorten toimintaryhmät tarjoavat väyliä aktiiviseen kansalaisuuteen. Elinkeino- ja työelämän sekä yrittäjyyden tuntemusta opiskelijat rakentavat perehtymällä näihin elämänalueisiin käytännössä ja erilaisten tietolähteiden avulla. Harjoitusyritystoiminta sekä yritysten, korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa tehtävät yhteiset projektit voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Aihekokonaisuuden tavoitteena on luoda yleiskuva hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavista psyykkisistä, sosiaalisista, fyysisistä, yhteiskunnallisista ja kulttuurisista tekijöistä. Elämänhallinnan taidot ja itsetuntemus sekä terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävät tiedot, taidot, asenteet, arvot ja tahto ovat aihekokonaisuuden keskeisiä sisältöjä. Aihekokonaisuudella edistetään liikunnallisen elämäntavan omaksumista, vahvistetaan mielenterveyden suojatekijöitä ja opitaan tunnistamaan mahdollisia riskitekijöitä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata psyykkistä, sosiaalista, fyysistä ja kulttuurista hyvinvointia ymmärtäen inhimillistä moninaisuutta sekä ihmisten erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita*
- *ymmärtää omaan, lukioyhteisön ja yhteiskunnan hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa pohtia, miten niiden ylläpitämiseen voi osallistua*
- *tunnistaa hyvinvointia heikentäviä tekijöitä, kuten kiusaamisen, häirinnän, rasismin ja yhteisön ulkopuolelle jättämisen, sekä osaa puolustaa itseään ja muita näiltä*
- *osaa käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin*
- *osaa toimia ongelma- ja poikkeustilanteissa sekä tarvittaessa hakeutua ja ohjata toisia hakeutumaan palvelujärjestelmän tarjoaman avun piiriin*
- *osaa toimia oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi lukiossa, lähiyhteisöissä ja yhteiskunnallisesti*
- *tuntee hyvinvoinnin ja turvallisuuden yhteiskunnallisia edistämiskeinoja sekä osaa kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.*

Aihekokonaisuus on osa lukion hyvinvointia ja turvallisuutta ylläpitävää toimintakulttuuria, jossa yhteisöllisyys ja keskinäinen huolenpito korostuvat. Hyvinvointi- ja turvallisuusnäkökulmat liittyvät myös opiskelijakunnan toimintaan, kodin ja oppilaitoksen yhteistyöhön, oppilaitosruokailuun sekä opiskeluhuoltoon. Aihekokonaisuuden toteuttamiseksi lukio voi tehdä yhteistyötä nuoriso-, liikunta-, kulttuuri- ja sosiaalitoimen sekä poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa.

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu

Aihekokonaisuuden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita kestävään elämäntapaan ja toimintaan kestävän kehityksen puolesta. Kestävän kehityksen päämääränä on turvata nykyiselle ja tuleville sukupolville hyvän elämän mahdollisuudet paikallisesti, alueellisesti ja globaalisti. Lähtökohtana on ihmisen toiminnan sopeuttaminen luonnonympäristöjen kantokykyyn ja luonnonvarojen rajallisuuteen sekä ekosysteemipalveluiden toimivuudesta huolehtiminen. Pyrkimyksenä on opiskelijoiden kasvaminen vastuullisiksi toimijoiksi, joilla on taito ja tahto toimia kestävän tulevaisuuden puolesta omassa elämässään.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee perusasiat kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta sekä sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä ymmärtää, että vasta niiden yhteensovittaminen tekee elämäntavasta kestävän*
- *osaa analysoida ja arvottaa luonnonympäristöissä, rakennetuissa ympäristöissä ja sosiaalisissa ympäristöissä tapahtuvia muutoksia sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta*
- *tuntee ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen vaikuttavia tekijöitä sekä tiedostaa niiden merkityksen ympäristölle ja ihmisen toiminnalle*

- *osaa analysoida globalisoitumista ja sen vaikutuksia kestävään elämäntapaan paikallisesti ja maailmanlaajuisesti sekä tuntee keinoja köyhyyden ja eriarvoisuuden lievittämiseksi*
- *osaa analysoida kestävän elämäntavan, tuotanto- ja kulutustapojen sekä poliittisten päätösten välisiä yhteyksiä*
- *osaa noudattaa luontoperustastaan ja kulttuuriperinnöstään ylisukupolvisesti huolehtivaa elämäntapaa*
- *osaa tehdä yhteistyötä eri tahojen kanssa edistääkseen yhteisvastuullisesti kestävää ja oikeudenmukaista kehitystä.*

Aihekokonaisuuden toteuttamisessa luodaan yleiskuva muutostarpeista ja niiden mittavuudesta sekä tuodaan esiin jo tehtyjä korjauksia ja muutosmahdollisuuksia. Kasvaakseen kestävän kehityksen aktiiviseksi edistäjäksi opiskelija tarvitsee kokemuksia siitä, että hänen omilla valinnoillaan ja teoillaan on merkitystä.

Globaalin vastuun näkökulman sisällyttäminen lukion toimintaan edistää kestävän elämäntavan oppimista. Lukio voi tukea kestävän kehityksen toteutumista laatimalla oman kestävän kehityksen ohjelman. Keskeistä kestävän kehityksen ohjelman toteuttamisessa on opiskelijoiden osallisuus sekä yhteistyö järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys

Aihekokonaisuuden tavoitteena on kartuttaa opiskelijoiden kulttuurien tuntemusta ja monikielisyyttä, antaa aineksia kulttuuri-identiteettien rakentamiseen sekä vahvistaa heidän toimijuuttaan kulttuurisesti moninaisissa toimintaympäristöissä. Aihekokonaisuuden keskeisenä lähtökohtana on lukion opiskelijoiden oma kokemusmaailma, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia tutkia, mistä osallisuus ja toimintakykyisyys muodostuvat kulttuurisesti moninaistuvassa yhteiskunnassa, kansainvälistyneessä työelämässä ja monitulkintaisessa, keskinäisriippuvuuksien muovaamassa maailmassa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ihmisoikeuksia ja osaa pohtia ihmisoikeuksien edistämistä kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninaisissa yhteisöissä*
- *osaa reflektoida kulttuuriperintöjä, arvoja, taloudellisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa, suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmassa*
- *vahvistaa myönteisiä kulttuuri-identiteettejään ja kulttuurien tuntemustaan sekä oppii näkemään asioita toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin ja harjaantuu toimimaan kulttuuritulkkina*
- *ymmärtää, miten aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö ovat muodostuneet sekä mikä voi olla hänen ja hänen yhteisöjensä tehtävä kulttuuriperinnön vaalimisessa ja uusintamisessa*
- *vahvistaa kielitietoisuuttaan, monikielisyyttään ja monilukutaitoaan*
- *osaa toimia kulttuurisesti moninaisissa verkostoissa ja toimintaympäristöissä pyrkien keskinäiseen kunnioitukseen ja aitoon vuorovaikutukseen*
- *saa tilaisuuksia harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen osaamistaan tehden luovaa, monenkeskistä yhteistyötä hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.*

Aihekokonaisuuden teemoja käsitellään mahdollisuuksien mukaan autenttisissa ja monikielisissä opiskeluympäristöissä. Opiskeluympäristöjen rakentamisessa lukio voi hyödyntää kansainvälisen toiminnan verkostojaan ja kotikansainvälisyyden keinovalikoimia. Yhteistyötä tehdään eri toimijoiden kanssa. Toimintakulttuuria kehitettäessä kiinnitetään huomiota lukioon kieli- ja kulttuuriympäristönä sekä hyvien tapojen edistämiseen. Lukion traditiot, juhlat ja muut tapahtumat voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Monilukutaito ja mediat

Aihekokonaisuus syventää opiskelijoiden ymmärrystä monilukutaidosta ja medioista sekä niiden keskeisestä asemasta ja merkityksestä ihmisenä kasvamiselle ja kulttuurille. Monilukutaidolla tarkoitetaan taitoja tulkita, tuottaa ja arvottaa tekstejä eri muodoissa ja konteksteissa. Medialukutaito on osa monilukutaitoa. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen tai kinesteettisten symbolijärjestelmien tai niiden yhdistelmien muodostamia kokonaisuuksia. Monilukutaito tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä sekä syventää kriittistä lukutaitoa ja kielitietoisuutta. Erilaiset lukutaidot kehittyvät kaikessa opetuksessa ja kaikissa oppiaineissa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja kehittää monilukutaitoaan, erityisesti monimuotoisten tekstien tulkintaa, tuottamista ja arvottamista*
- *syventää käsitystään eri tieteen- ja taiteenalojen kielten merkityksestä opiskelussa ja työelämässä*
- *harjaantuu hakemaan, valitsemaan, käyttämään ja jakamaan monenlaisia tekstiaineistoja tiedonhankinnassa ja opiskelussa*
- *syventää vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitojaan kehittämällä yhteisen mediatuottamisen osaamistaan yhdessä muiden kanssa eri viestintäympäristöissä ja eri välinein*
- *harjaantuu mediakriittisyyteen perehtymällä medioiden toimintaan vaikuttaviin yhteiskunnallisiin, taloudellisiin ja kulttuurisiin tekijöihin*
- *tuntee tekijänoikeuksia ja sananvapautta koskevia keskeisiä normeja sekä osaa analysoida medioihin liittyviä eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä*
- *osaa käyttää monilukutaitoa ja medioita itseilmaisussa ja vuorovaikutuksessa sekä toimia vastuullisesti sisällön tuottajana, käyttäjänä ja jakajana.*

Opiskelijoiden monilukutaidon kehittymistä tukee oppiaineiden välinen yhteistyö, opiskelu monipuolisissa opiskeluympäristöissä, opiskelijoiden omien ideoiden ja toimintaympäristöjen hyödyntäminen sekä yhteistyö esimerkiksi medioiden, kirjastojen sekä tutkimus- ja kulttuurilaitosten kanssa. Opiskelijat oppivat erilaisia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä mediassa toimimisen tapoja esimerkiksi osallistumalla mediamateriaalin laatimiseen. Lukion tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma voi tukea aihekokonaisuuden toteutusta.

Teknologia ja yhteiskunta

Aihekokonaisuuden tavoitteena on syventää opiskelijan ymmärrystä teknologisen ja yhteiskunnallisen kehityksen vuorovaikutteisuudesta. Teknologian avulla ihminen rakentaa maailmaa tarpeidensa pohjalta uusia ratkaisuja etsien ja luoden. Teknologisten ratkaisujen perustana on tietämys luonnonlaeista ja #ilmiöistä. Luovuus ja ongelmanratkaisu, tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus sekä kestävä tulevaisuus ovat näkökulmia teknologian kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologian kehityksen keskeisiä sisältöjä ovat elämäntapojen, toimintaympäristön ja yhteiskunnan muuttuminen. Aihekokonaisuutta voidaan lähestyä historiallisista, ajankohtaisista ja tulevaisuuden näkökulmista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *käyttää eri oppiaineiden tietoja ja taitoja arvioidessaan teknologian eri ilmentymiä sekä pohtiessaan teknologisten innovaatioiden vaikutuksia ja teknologian moninaisia kehittämismahdollisuuksia*
- *ymmärtää ihmisen suhdetta teknologiaan sekä osaa pohtia teknologian osuutta ja merkitystä elämäntapojen muotoutumisessa, yhteiskunnan muutoksissa ja ympäristön tilaan vaikuttavana tekijänä*
- *ymmärtää tieteen, taiteen ja teknologian kehityksen keskinäistä vuorovaikutusta*
- *rohkaistuu käyttämään omia mahdollisuuksiaan, luovuuttaan ja ongelmanratkaisutaitojaan hakiessaan ratkaisuja käytännöllisiin ongelmiin sekä oppii suhtautumaan erehdyksiin luovaan prosessiin kuuluvana kokemuksena*

- *oppii yhteistyön taitoja ja yrittäjyyttä sekä tutustuu teknologisilta ratkaisuiltaan kiinnostaviin yrityksiin ja innovatiivisiin työelämän toimijoihin*
- *osaa tehdä järkeviä teknologiaa koskevia valintoja kansalaisena ja kuluttajana*
- *osaa pohtia teknologian, talouden ja politiikan vuorovaikutusta sekä teknologisten vaihtoehtojen vaikutusta työpaikkojen kehitykseen, työn sisältöön ja työllisyyteen*

Ihmisen suhdetta teknologiaan pohditaan kodin, työelämän ja vapaa-ajanvieton näkökulmista. Teknologisen kehityksen suuntia ja vaihtoehtoja arvioidaan eettisin ja taloudellisin perustein sekä hyvinvointi- ja turvallisuusnäkökulmista. Opiskelijoita kannustetaan ottamaan kantaa teknologian kehittämiseen ja osallistumaan sitä koskevaan päätöksentekoon pitäen esillä pyrkimyksiä kestävään elämäntapaan. Aihekokonaisuuteen liittyviä kysymyksiä konkretisoidaan tutustumalla teknologioiden soveltamiseen eri aloilla. Työskentely digitaalisissa ympäristöissä ja teknologia-alan eri toimijoiden kanssa voi olla osa aihekokonaisuuden toteutusta. Ohjauksella voidaan edistää tasa-arvoa opiskelijoiden valinnoissa.

2.3. Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine. Se tarjoaa aineksia kielellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen sekä oman identiteetin rakentamiseen. Opetus kehittää ajattelemisen taitoja ja vahvistaa sekä arjessa että opiskelussa tarvittavia oppimaan oppimisen taitoja ja vuorovaikutusosaamista. Se saa sisältöjä kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Oppiaine on osa lukion kieli-, kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on taito ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti eri tilanteiden vaatimalla tavalla. Opetus tähtää sellaiseen kielen ja kirjallisuuden tuntemukseen sekä kielenkäyttö-, teksti-, moniluku-, vuorovaikutus- ja mediataitoihin, joita jatko-opinnot, työelämä ja yhteiskunnassa toimiminen edellyttävät. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit voivat koostua sanoista, kuvista, äänistä, numeroista tai niiden yhdistelmistä tai muista symbolijärjestelmistä. Opetus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tulkintaan ja eettiseen pohdintaan.

Kirjallisuudenopetuksen tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, lukukokemusten syventäminen sekä tekstien eritteleminen ja tulkitseminen eri näkökulmista. Kirjallisuus tarjoaa elämyksiä ja tukee kriittisen ajattelun, empatian ja identiteetin sekä eettisen ja esteettisen pohdinnan kehittymistä ja kulttuuriperintöön tutustumista. Kirjallisuuden lukeminen monipuolistaa omaa ilmaisua.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus mahdollistaa omasta kielellisestä ja kulttuurisesta taustasta lähtevän identiteetin rakentamisen moninaisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Tavoitteena on oppia arvostamaan monikielisyyttä, kulttuurista monimuotoisuutta, kielellisiä ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, sillä eri tieto- ja taitoalueet ovat yhteydessä toisiinsa. Opiskelussa käytetään monipuolisia menetelmiä ja vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten verkkoympäristöjä, kirjastoja ja kulttuurilaitoksia, sekä opiskelijoille merkityksellisiä, elämyksellisiä ja oppimisen iloa tuottavia tehtäviä. Tekstejä tuotetaan, tulkitaan ja jaetaan sekä yksin että yhdessä, myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien opetuksessa tehdään yhteistyötä oppimäärien välillä ja muiden oppiaineiden kanssa.

Vantaan lukiokoulutus

Monikielisyys on olennainen osa vantaalaisuutta, ja Vantaalla arvostetaan ja hyödynnetään monikielisyyttä opetuksessa. Suomen kielen ja kirjallisuuden ja S2:n oppimäärän välillä tehdään jatkuvaa yhteistyötä. Yhteistyötä voidaan tehdä myös oman äidinkielen opettajien kanssa.

Oppimisessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun vahvuuksia: teattereita, kirjastoja, museoita, yrityksiä ja yhteisöjä.

2.3.1. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen taitoa, moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä erityisesti suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä suomen kielen asema Suomen enemmistökielenä ja opetuksen kielenä sekä saamen kieli maan alkuperäiskansan kielenä. Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Opetuksessa toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen kuuluvat kurssien sisältöihin.

Vantaan lukiokoulutus

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärässä korostuvat yhteisöllisyys, yhdessä tekeminen ja oppiminen. Tätä tukevat muun muassa tieto- ja viestintätekniikka ja sen yhteisölliset tiedon tuottamisen tavat sekä vuorovaikutusharjoitukset.

Oppimisessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun vahvuuksia: teattereita, museoita, kirjastoja, yrityksiä ja yhteisöjä. Opetus ammentaa lähiympäristöstä, kuten kaupunkilaisesta elämänmuodosta ja paikallisista ilmiöistä.

Opetuksen tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa suomen kielen taitoaan sekä teksti- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen itsensä ilmaisemiseen ja vuorovaikutukseen*
- *syventää ja monipuolistaa tietojaan kielestä, kauno- ja tietokirjallisuudesta, mediasta sekä vuorovaikutuksesta ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä*
- *syventää monilukutaitoaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä ja tekstikokonaisuuksia tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *monipuolistaa vuorovaikutusosaamistaan siten, että osaa eritellä ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita tietoisena niiden konteksteista, niihin liittyvistä vuorovaikutusilmiöistä ja -taidoista sekä vuorovaikutusetiikasta*
- *ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden, tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen ja hallitsee yleiskielen normit*

- *syventää kielen ja kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoitusperiä sekä etsiä ja valikoida tilanteeseen sopivan tietolähteen*
- *ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia ja käyttää lähteitä oikein*
- *osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti kaikilla oppimäärän osa-alueilla sekä ymmärtää digitaalisuuden vaikutuksia kieleen, teksteihin ja vuorovaikutukseen*
- *nauttii kielestä ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta sekä ymmärtää niiden historiallisten juurten merkityksen ja näkyvyyden nykykulttuurissa.*

Arviointi

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin kurssikohtaisiin tavoitteisiin. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin alussa keskustellaan yhdessä kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opetuksessa tähdätään entistä laadukkaampaan itsearviointitaitoon sekä vastuullisuuteen yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään osana arviointia, ja opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä.

Koska oppiaine on taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine, hyväksyttyyn kurssiarvosanaan vaaditaan monenlaisia suorituksia, kuten kokonaisteosten käsitteleminen ja erilaisten tekstien ja suullisten esitysten laatiminen. Kurssi on siis suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Tekstit ja vuorovaikutus (ÄI01)

Opiskelijan käsitys monimuotoisista teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyvät. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa ympäristöissä.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjaannutaan käyttämään kirjastoa tiedonhankinnan apuna ja harjoitellaan lukutekniikkaan liittyviä taitoja. Työskentelytavoissa korostuvat yhteisöllisyys ja vuorovaikutustaidot.

Kurssi mahdollistaa luontevasti yhteisöllisen tekstien tuottamisen ja tulkitsemisen nykyteknologiaa hyödyntäen. Kurssilla otetaan alusta asti käyttöön erilaisia digitaalisia tekstiympäristöjä. Kurssin sisällöt herättävät opiskelijan oman motivaation kehittää itseään ja hyödyntää taitojaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hahmottamaan tekstejä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja*
- *monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta, lukemisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisena, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana*
- *lisää tietojaan ja taitojaan puhumisesta ja ryhmäviestinnästä.*

Keskeiset sisällöt

- *oman viestijäkuvan kehittyminen puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana*
- *tekstin käsite ja tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit ja niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen, tekstien tavoitteen, kontekstin, sisällön, rakenteen ja näkökulmien erittely sekä tiedon soveltaminen omaan ilmaisuun*
- *tekstien monimuotoisuus, erityisesti mediatekstit ja kuvat mediassa*
- *tekstien moniäänisyys*
- *proosan erittely ja tulkinta: fiktiiviset ja faktatekstit, erityisesti romaanien ja novellien analyysi*
- *tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset*
- *tekstien referointi, kommentointi ja aineiston pohjalta kirjoittaminen sekä yhdessä kirjoittaminen*
- *ryhmäviestintätaidot ja ryhmädynamiikka tavoitteellisessa ryhmäkeskustelussa*

2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (ÄI02)

Opiskelijan käsitys kielen ja muiden ilmaisutapojen merkityksiä rakentavasta luonteesta, kielen vaihtelusta, kulttuurin merkityksestä ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija rakentaa yleiskuvaa siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on hänen identiteetilleen ja yhteiskunnalle. Kieli- ja kulttuuri-identiteetin tarkastelussa otetaan huomioon Vantaan ja pääkaupunkiseudun näkökulma: käsitellään slangia, pääkaupunkiseudun paikallismurteita ja sosiaalisen median kieltä. Kurssin aikana harjoitetaan yhteiskirjoittamista teknologiaa hyödyntäen. Kurssi mahdollistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttämisen puhe-esityksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kieli- ja tekstitietoisuuttaan sekä ymmärtää kielen ja kirjallisuuden yhteiskunnallisen, yksilöllisen, yhteisöllisen ja merkityksiä rakentavan tehtävän*
- *oppii ymmärtämään kielen rakenteita ja käyttämään kieliopillisia käsitteitä tekstejä eritellessään*
- *ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa*
- *ymmärtää Suomen kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden, äidinkielen ja kielitaidon sekä tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen*
- *oppii suunnittelemaan, muokkaamaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä, antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä arvioimaan puhe- ja kirjoitustaitojaan.*

Keskeiset sisällöt

- *kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin merkitys identiteetin rakentamisessa*
- *kielen rakenteiden ja muiden merkityksiä rakentavien ilmaisutapojen analyysi, kielen metaforisuus*
- *suomen kielen vertailu muihin kieliin, kielen vaihtelu ja muuttuminen, kirjakielen normit, kehittäminen ja ohjailu, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys, kielten elinvoimaisuus*
- *kurssin teemaan liittyviä fiktiivisiä ja faktatekstejä*
- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaus ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely*
- *informatiivisen puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen*

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI03)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Vantaan lukiokoulutus

Kirjallisuuden tulkitseminen tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä sekä humaania ajattelua, toisen asemaan asettumista. Kurssilla havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Harjaannutaan taiteen vastaanottajana ja oman taidekokemuksen erittelijänä ja opitaan analysoimaan omia päättelytapoja ja jakamaan tätä tietoa myös muille.

Hyödynnetään pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä analyyttisesti ja eläytyen sekä omaa lukemistaan reflektoiden*
- *syventää käsitystään kaunokirjallisuudesta ja sen vaikutuskeinoista*
- *monipuolistaa taitoaan eritellä ja tulkita kaunokirjallisuutta sopivaa käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen ja oppii perustelemaan tulkintaansa*
- *oppii ymmärtämään kielen poeettista luonnetta*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan.*

Keskeiset sisällöt

- *kaunokirjallisuuden lajit sekä niiden moninaisuus ja muuttuvuus*
- *monitulkintaisuus, kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kaunokirjallisuudessa ja omissa teksteissä*
- *proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta, erityisesti näytelmien ja runojen analyysi*
- *monimuotoisten tekstien kerronnan ja ilmaisun tarkastelua, esimerkiksi teatterin, elokuvan ja taidekuvien erittelyä ja tulkintaa*
- *kirjallisuuden pohjalta kirjoittaminen*
- *tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen näkökulmasta*

4. Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI04)

Opiskelija oppii tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ajankohtaisia, myös paikallisia mediassa käsiteltäviä, aiheita ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Opiskelija kehittää ja käyttää kansalaisyhteiskunnan sekä työelämän edellyttämiä taitojaan, kuten kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan, ja osaa käyttää sananvapauttaan sekä analysoida ajankohtaisten esimerkkien valossa vastuullisen sananvapauden rajoja.

Argumentaation harjoittelu edistää ristiriitojen ja konfliktien käsittelytaitoja ja rohkaisee opiskelijaa ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä. Opiskelija harjaantuu suunnittelemaan ja ennakoimaan omaa vuorovaikutustaan ja viestintätilanteen vaikutusta.

Opiskelijat oppivat arvioimaan tiedon luotettavuutta ja hyödyllisyyttä. He oppivat myös arvioimaan argumentaatiota tunnistaakseen perättömiä olettamuksia ja virheellisiä väittämiä, esimerkiksi väittelyiden avulla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *osaa perustella niin kirjoittajana kuin puhujanakin monipuolisesti näkemyksiään*
- *oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja esimerkiksi ideologisista ja eettisistä lähtökohdista*
- *osaa tarkastella kirjallisuuden, muun taiteen ja median yhteiskunnallista vaikutusta ja kulttuurista merkitystä.*

Keskeiset sisällöt

- *vaikuttamisen ja argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, tiedon- ja tieteenalojen puhetavat ja näkökulmat, tiedonhankinta ja -hallinta, viestinnän eettisyys*
- *sananvapaus, sensuuri, lähdekritiikki, tekijänoikeudet, mediakritiikki*
- *kantaa ottavan ja vaikuttavan kauno- ja tietokirjallisuuden keinoja ja lajeja*
- *argumentointitaidot, kantaa ottavien kirjoitusten ja puheenvuorojen harjoittelu*

5. Teksti ja konteksti (ÄI05)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kontekseja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylisiä ja -lajisia tekstejä.

Vantaan lukiokoulutus

Kirjallisuuteen perehtyminen syventää inhimillistä kokemusta. Opiskelija oppii, miten kaunokirjallisuudessa kuvataan psyykkistä, sosiaalista, fyysistä ja kulttuurista todellisuutta. Hän ymmärtää inhimillistä moninaisuutta sekä ihmisten erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita. Tämä lisää kriittisen ajattelun taitoa sekä asiayhteyksien ja säännönmukaisuuksien tunnistamista.

Maailmankirjallisuuteen tutustumisen avulla opiskelija laajentaa ja syventää globaalia ajatteluaan ja ymmärtämystään suomalaisen kulttuurin yhteyksistä muihin kulttuureihin. Kurssilla käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä ja suomalaista monikulttuurisuutta. Opiskelija harjaantuu muodollisen tai epämuodollisen tyylin valinnassa puhe- ja kirjoitustilanteissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii tarkastelemaan tekstejä niiden maantieteellisissä, kielellisissä, ajallisissa ja kulttuurisissa konteksteissa ja suhteessa muihin teksteihin*
- *oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä*
- *kehittää ja laajentaa omia suullisia ja kirjallisia ilmaisutapojaan*
- *tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa sijoittaa ne kulttuurikontekstiinsa.*

Keskeiset sisällöt

- *tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä tekstin ilmestymisajankohdan että nykyajan kontekstissa*
- *tyylin vaikutus tekstiin ja kielenhuoltoa tyylin näkökulmasta*
- *suomalaisen ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia*
- *kirjallisuusaiheisia kirjoitus- ja puhetehtäviä, esimerkiksi puheenvuoro, draama, essee*

6. Nykykulttuuri ja kertomukset (ÄI06)

Opiskelija oppii tarkastelemaan nykykulttuurin ilmiöitä erityisesti kertomusten ja kertomuksellisuuden näkökulmasta. Opiskelijan käsitys suomalaisesta nykykulttuurista ja sen moninaisuudesta syvenee. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutusetiikasta.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija osaa toimia kulttuurisesti moninaisissa verkostoissa ja toimintaympäristöissä pyrkien keskinäiseen kunnioitukseen ja aitoon vuorovaikutukseen. Moniarvoisuuteen perehdytään kirjallisuuden kautta. Kurssi tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä ja syventää kriittistä lukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelija osaa hyödyntää saamaansa palautetta.

Kurssi syventää opiskelijoiden ymmärrystä monilukutaidosta ja medioista sekä niiden merkityksestä ihmisenä kasvamiselle kulttuurin ajankohtaisilmiöiden ja nykykirjallisuuden avulla. Ajankohtaisista kulttuurin ilmiöistä voidaan nostaa esiin erityisesti kestävä elämäntapa ja globaali vastuu sekä monikulttuurisuus sekä erilaiset digitaaliset tekstit.

Opiskelija osaa sijoittaa itsensä osaksi kulttuurista jatkumoa ja näkee myös itsensä kulttuurisena tuotteena. Kurssilla hyödynnetään pääkaupunkiseudun ajankohtaista kulttuuritarjontaa. Opiskelijoita ohjataan multimodaalisten kulttuuristen ilmiöiden äärelle.

Tavoitteet

- *perehtyy ajankohtaisiin teksteihin ja ilmiöihin*
- *syventää käsitystään kielen ja tekstien merkityksestä kulttuurissa*
- *syventää käsitystään kertomuksista ja kertomuksellisuudesta kulttuurien keskeisenä ilmiönä sekä kerronnan ja ilmaisun keinoista*
- *tuntee Suomen ja muiden maiden nykykirjallisuuden ja -kulttuurin keskeisiä teoksia ja teemoja*
- *oppii toimimaan eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *ajankohtaisia kielen ja kulttuurin ilmiötä, esimerkiksi kielen ja tekstien muuttuminen digitaalisissa ympäristöissä, kieli ja identiteetti*
- *monimuotoisten tekstien ajankohtaiset lajit, esimerkiksi teatteri, mediatekstit, elokuva, kuvat*
- *kertomukset ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa ja muussa kulttuurissa, intertekstuaalisuus, kuten myytit ja klassikot nykykulttuurissa*
- *nykyteosten käsittelyä, puhe- ja kirjoitustehtäviä kurssin teemoista sekä kielenhuoltoa*
- *dialoginen vuorovaikutus ja vuorovaikutusetiikka, myös verkossa*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (ÄI07)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, mukauttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä. Opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuus osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli Puhvi-kokeeseen.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmentaudutaan työelämään esimerkiksi työhaastattelujen avulla. Kurssi valmentaa myös muita keskeisiä työelämässä tarvittavia puheviestintätaitoja. Kulttuurienvälistä kommunikaatiota voidaan luontevasti käsitellä kurssin aikana

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöistä*
- *syventää käsitystään vuorovaikutussuhteiden rakentumisesta, ylläpitämisestä ja jännitteistä*
- *kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita*
- *kehittää viestintärohkeuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan*
- *tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja eri näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

- *vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet*
- *puhuttujen tekstien erittely, tulkinta, arviointi*
- *kielellinen ja ei-kielellinen viestintä*
- *arjen vuorovaikutustilanteet*
- *esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat sekä argumentointitaidot niissä*
- *esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu*
- *puheviestinnän kulttuurisia piirteitä*

8. Kirjoittamistaitojen syventäminen (ÄI08)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä, erityisesti asiatyylisiä laajoja aineistopohjaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin kulttuurin, median ja yhteiskunnallisen keskustelun aiheisiin.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla vahvistetaan työelämässä ja jatko-opinnoissa vaadittavia kirjoitustaitoja ja moniäänisissä tekstiympäristöissä toimimista. Kurssilla kirjoitetaan tekstejä digitaalisessa ympäristössä.

Kurssilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa.

Lisäksi kurssilla valmistaudutaan osoittamaan päättökokeen edellyttämää kypsyyttä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä*
- *varmentaa taitoaan valmistella sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliltään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä*
- *kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia teemoja*
- *löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun tuottamalla omaa tekstiä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen ja viimeistely palautteen perusteella sekä yhdessä kirjoittaminen, tekstien jakaminen*
- *tekstien ymmärrettävyyden, havainnollisuuden ja eheyden harjoittelua sekä kielenhuoltoa*
- *kirjoittaminen monipuolisen aineiston pohjalta, kuten fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien pohjalta*
- *mediatekstien tuottamista ja analyysia*

9. Lukutaitojen syventäminen (ÄI09)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee. Opiskelija harjaantuu tuottamaan tekstien tulkintoja sekä puhuen että kirjoittaen.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi valmentaa kehittymään aktiiviseksi kansalaiseksi sekä omaehtoiseksi ja itsenäiseksi toimijaksi kaikenlaisissa tekstiympäristöissä. Kurssilla käytetään hyväksi erilaisia digitaalisia tekstejä ja varmennetaan monilukutaitoa.

Lisäksi kurssilla valmistaudutaan osoittamaan päättökokeen edellyttämää kypsyyttä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa taitoaan lukea analyyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä*
- *syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä, ominaisuuksista ja tekstilajeista*
- *varmentaa kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan sekä lukustrategioitaan*
- *syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista.*

Keskeiset sisällöt

- *tekstitiedon ja -analyysin syventäminen, kielen, kirjallisuuden, kuvan ja median käsitteiden käyttö tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa*
- *fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien analysointia eri näkökulmista*

- *tekstikokonaisuuksien lukeminen, esimerkiksi esseiden, romaanien, novellien, tietokirjojen ja oppiaineen alaan kuuluvien tietotekstien lukeminen*

Paikalliset soveltavat kurssit

10. Äidinkielen pajakurssi (ÄIp)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet

Opiskelija harjoittelee ja syventää äidinkielen kurssien sisältöjä.

Pajakurssi kokoontuu kerran viikossa lukuvuoden ajan.

Keskeiset sisällöt

Kurssille voi tulla täydentämään puuttuvia suorituksia, kertaamaan tarpeen mukaan tai saamaan tukiopetusta.

Arviointi

Kurssisuorituksen saa säännöllisestä osallistumisesta. Suoritusmerkintä.

11. Lukupiiri (ÄI10)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Kehittää taitoja keskustella kirjallisuudesta, innostaa lukemaan

Keskeiset sisällöt: Noin kerran jaksossa kokoontuvassa lukupiirissä keskustellaan etukäteen sovitusta ja luetusta kirjasta

Arviointi: Suoritusmerkintä. Neljään tapaamiseen osallistumisesta saa puolikkaan kurssin, kahdeksaan osallistumisesta kokonaisen. Suoritusmerkintä.

12. Teatteritieto (ÄI11)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Syventää tietämystä ja ymmärrystä teatterista ja draamasta työelämälähtöisesti ja alan asiantuntijoita hyödyntäen

Keskeiset sisällöt: Tutustutaan suomalaiseen teatteriin ja näytelmien valmistamisprosessiin, luetaan ja analysoidaan draamatekstejä sekä käydään katsomassa näytelmiä ja analysoidaan niitä

Arviointi: Suoritusmerkintä

13. Luova kirjoittaminen (ÄI12)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Rohkaista opiskelijaa luovaan kirjoittamiseen ja persoonalliseen ilmaisuun

Keskeiset sisällöt: Kokeillaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja kerronnan keinojen käyttöä

Arviointi: Suoritusmerkintä

14. Kirjallisuusdiplomi (ÄI13)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Tukea opiskelijan lukuharrastusta, innostaa lukemaan

Keskeiset sisällöt: Opiskelija lukee erikseen annetulta listalta sovitun määrän teoksia ja palauttaa niistä lyhyet kommenttitekstit

Arviointi: Suoritusmerkintä

2.3.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei opettajien arvion mukaan anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito oman äidinkielen rinnalle. Lukion suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä. Yhdessä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä #opetus vahvistaa opiskelijan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä suomen kielen asema ja velvoitteet Suomen enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa.

Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta. Kursseilla toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Vantaan lukiokoulutus

Oppimäärä on tarkoitettu niille opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame tai joilla on monikielinen tausta.

Oppimäärässä korostuvat yhteisöllisyys, yhdessä tekeminen ja oppiminen. Tätä tukevat mm. pilvipalvelujen käyttö ja vuorovaikutusharjoitukset.

Opetuksen tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää suomen kielen taitoaan sekä monipuolistaa teksti- ja vuorovaikutustaitojaan siten, että pystyy käyttämään niitä ajattelun, oppimisen, vuorovaikutuksen ja vaikuttamisen välineenä*
- *osaa ja rohkenee ilmaista itseään ymmärrettävästi erilaisissa arkielämän ja opiskelun vuorovaikutustilanteissa*
- *syventää monilukutaitoaan siten, että kykenee tuottamaan, tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti eri tieteenalojen tekstejä sekä kehittää taitoaan etsiä, valita, muokata ja välittää tietoa erilaisista lähteistä*
- *havaitsee kielen vaihtelun puhujan, tilanteen ja alueen mukaan ja laajentaa tietojaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista ja työnjaosta*
- *vakiinnuttaa suomen kielen rakenteiden hallintaa ja tulee entistä tietoisemmaksi suomen kielen erityispiirteistä omaan kieleensä tai muihin kieliin verrattuna*
- *oppii ymmärtämään toisen kielen oppimisprosessia, pystyy tarkkailemaan omaa kielitaitoaan ja arvioimaan edistymistään, haluaa kehittää kielitaitoaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa ja osaa hyödyntää siinä erilaisia tapoja ja välineitä*
- *syventää kauno- ja tietokirjallisuuden tuntemusta ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään sekä rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään*
- *osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kaikilla oppimäärän osa-alueilla*
- *nauttii kielestä, kirjallisuudesta ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta*
- *osaa pohtia monikielisyyttään, ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen, ja hänen käsityksensä kielen merkityksestä oppimisessa syvenee.*

Vantaan lukiokoulutus

S2-kursseilla tärkeää on oppia monipuolista medialukutaitoa ja tieto- ja viestintäteknisiä valmiuksia. Opetuksessa otetaan huomioon kotouttaminen, kielen oppimisen tukeminen, kielen kehityksen tuen tarjoaminen, syrjäytymisen ehkäiseminen, elämäntaidot, oma elämänpiiri ja yhteisöllisyys. Opetuksessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun vahvuuksia: opetukseen integroidaan käyntejä teatterissa, elokuvissa, museoissa ja yrityksissä.

Opiskelijalle tarjotaan ohjausta oppimäärän valintaan.

Arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kursseista. Suomen kieli ja kirjallisuus #oppimäärän mukaisesti suoritetut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kursseihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kurssin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden kurssit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten kurssien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin kurssikohtaisiin tavoitteisiin. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, kirjoittajana ja tekstien tulkitsijana.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin alussa keskustellaan yhdessä kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opetuksessa tähdätään entistä laadukkaampaan itsearviointitaitoon sekä vastuullisuuteen yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään osana arviointia, ja opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä.

Oppiaineen luonteen vuoksi hyväksyttyyn kurssiarvosanaan vaaditaan monenlaisia suorituksia, kuten erilaisia tekstejä ja suullisia esityksiä. Kurssi on siis suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Tekstit ja vuorovaikutus (S201)

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyy. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa viestintäympäristöissä. Hän osaa käyttää luontevasti ja monipuolisesti suomen kielen keskeisiä rakenteita.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjaannutaan käyttämään kirjastoa tiedonhankinnan apuna ja harjoitellaan lukutekniikkaan liittyviä taitoja. Työskentelytavoissa korostuvat yhteisöllisyys ja vuorovaikutustaidot.

Kurssi mahdollistaa luontevasti yhteisöllisen tekstien tuottamisen ja tulkitsemisen nykyteknologiaa hyödyntäen. Kurssilla otetaan alusta asti käyttöön erilaisia digitaalisia tekstiympäristöjä. Kurssin sisällöt herättävät opiskelijan oman motivaation kehittää itseään ja hyödyntää taitojaan.

Opiskelija ymmärtää oman monikielisyytensä arvon ja mahdollisuudet. Häntä kannustetaan opiskelemaan myös omaa äidinkieltä.

Opiskelijaa tuetaan lukiolaiseksi sosiaalistumisessa ja lukion oppimistapojen omaksumisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon*
- *kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja*
- *oppii lukio-opinnoissa tarvittavan yleiskielisen esitystavan sekä kirjallisesti että suullisesti sekä monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisena, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä*
- *oppii ymmärtämään sanaston muodostumiskeinoja*
- *vahvistaa suomen kielen perusrakenteiden hallintaa sekä oppii hahmottamaan tekstejä rakenteellisina kokonaisuuksina ja lähestymään niitä analyyttisesti*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä pystyy asettamaan tavoitteita suomen kielen opiskelulleen ja rohkaistuu suomen kielen käyttäjänä*
- *harjaantuu käyttämään ja soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhaussa sekä ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen.*

Keskeiset sisällöt

- *lukion opiskelukulttuuri ja suomen kielen opiskelutekniikka sekä lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitoja puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana*
- *tekstin käsite ja tekstilajit (kertovat, kuvaavat, ohjaavat ja pohtivat tekstit) sekä erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia*

- *tekstikokonaisuuden rakentuminen, kirjoitusprosessi ja lukustrategiat*
- *erilaiset vuorovaikutustilanteet ja niissä kommunikointiin tarvittavaa sanastoa*
- *yleiskielen ja puhekielen eroavaisuuksia, kielen rekisterit ja erilaiset kielimuodot, suomen kielen sananmuodostuskeinot*
- *tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset*
- *suomen kielen keskeisten rakenteiden kertaus*
- *virke, lause, sanaluokat, verbi, predikaatti, aikamuodot, tapaluokat*

2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (S202)

Opiskelijan käsitys suomen kielen rakenteesta, kielen vaihtelusta ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija rakentaa yleiskuvaa siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on hänen identiteetilleen ja yhteiskunnalle. Kieli- ja kulttuuri-identiteetin tarkastelussa otetaan huomioon Vantaan ja pääkaupunkiseudun näkökulma ja huomioidaan pääkaupunkiseudun kielellinen moninaisuus. Kannustetaan opiskelijoita havainnoimaan kieltä myös omien viiteryhmiensä ulkopuolella esimerkiksi yhteisillä vierailuilla tai opiskelijoiden omien oppimisprojektien avulla. Kurssin aikana harjoitetaan yhteiskirjoittamista teknologiaa hyödyntäen. Kurssi mahdollistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttämisen apuna puhe-esityksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa kielitaitoaan ja lisää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *ymmärtää suomen kielen rakenteellisen luonteen sekä syventää tietojaan kirjakielen perusnormeista ja osaa soveltaa niitä omia tekstejä tuottaessaan*
- *ymmärtää äidinkielen ja kielitaidon merkityksen ajattelun, vuorovaikutuksen ja identiteetin rakentamisen välineenä*
- *ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa*
- *vahvistaa käsitystään suomalaisuudesta*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan ja erityisesti puhe- ja vuorovaikutustaitojaan, kehittää tiedon- ja tieteenalojen kielten hallintaa sekä oppii laatimaan suunnitellun puhe-esityksen.*

Keskeiset sisällöt

- *kielen, vuorovaikutuksen, kirjallisuuden, kulttuurin ja median merkitys*
- *eri tekstilajien hallinnan syventäminen*
- *lauseen rakenne (subjekti, predikaatti, objekti, kongruenssi) ja lausetyypit sekä erilaisten lauseiden tehtävät*
- *suomen kielen vertailu omaan äidinkieleen ja muihin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys*
- *suomen kielen ominaispiirteet, kielen vaihtelu ja kielen kuvallisuus*
- *kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa rektio, lauseiden ja kappaleiden sidosteisuus*
- *aineiston pohjalta kirjoittaminen ja kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaus ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely*
- *kuullun ymmärtämisen ja oman viestimisen harjoittelua*
- *informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi sekä palautteen antamisen ja vastaanottamisen harjoittelua*

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (S203)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä monipuolistuu. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä sekä suullisesti että kirjallisesti ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Vantaan lukiokoulutus

Kirjallisuuden tulkitseminen tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä sekä humaania ajattelua, toisen asemaan asettumista. Kurssilla havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Harjaannutaan taiteen vastaanottajana ja oman taidekokemuksen erittelijänä ja opitaan analysoimaan omia päättelytapoja ja jakamaan tätä tietoa myös muille. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan lähiympäristön kulttuurikohteita.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan eritellä ja tulkita fiktiivisiä ja digitaalisia tekstejä sekä kuvia ja liikkuvaa kuvaa*
- *oppii vertailemaan suomalaisia ja oman kulttuurin tekstejä*
- *harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä*
- *ymmärtää kielikuvien, vertausten, monitulkintaisten ilmausten sekä idiomien merkityksen ja niiden kulttuurisidonnaisuuden*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *oppii ymmärtämään kielen poeettista käyttöä, esimerkiksi kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta*
- *syventää ryhmäviestintätietojaan ja -taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

- *yleiskuva suomalaisesta kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista*
- *kaunokirjallisuuden lajit ja niiden ominaispiirteitä*
- *kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kirjallisuudessa*
- *proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta suullisesti ja kirjallisesti, myös verkossa*
- *suomalaisen kirjallisuuden keskeinen teos*
- *tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen ja -ilmiöiden näkökulmasta*
- *viestien tulkitsemista ja tuottamista*
- *kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa pronominit, konjunktiot*

4. Tekstit ja vaikuttaminen (S204)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden kieltä ja vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Vantaan lukiokoulutus

Tuetaan opiskelijoiden itsenäistä päätöksentekoa ja tietoisuutta omista valinnoista.

Tutustutaan paikallisen vaikuttamisen kanaviin ja harjaannutaan ottamaan kantaa itselle merkityksellisiin kysymyksiin.

Luetaan kirjallisuutta painottaen sekä yhteiskunnallista vaikuttavuutta että yksilöllistä eläytymistä.

Suullisia argumentointitaitoja harjoitellaan esimerkiksi väittelyn tai vaikuttavien puheiden suunnittelun, tuottamisen ja niiden arvioinnin kautta. Argumentaation harjoittelu edistää ristiriitojen ja konfliktien käsittelytaitoja ja rohkaisee opiskelijaa ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää erilaisia suullisia, kirjallisia ja multimodaalisia asiatekstejä, erityisesti mielipidetekstejä, syventää kriittistä lukutaitoaan ja oppii tarkastelemaan tekstien välittämiä arvoja*
- *oppii tunnistamaan, miten kielellä vaikutetaan*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *osaa muodostaa ja ilmaista mielipiteitään perustellen*
- *syventää kielen perusrakenteiden hallintaa, erityisesti sijamuotojen merkitystehtäviä ja rektioita.*

Keskeiset sisällöt

- *kantaa ottavat tekstit, argumentaatio ja retoriikka*
- *asiatekstin analysointi- ja tulkintaharjoituksia, tiedon- ja tieteenalojen puhetavat ja näkökulmat, esimerkiksi virallinen ja epävirallinen viestintä, käsitteellinen ja konkreettinen kielenkäyttö ja lukion eri oppiaineiden kielenkäyttötapoja*
- *vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot*
- *argumentoinnin keinot ja retoriset keinot, huumori, vaikuttaminen arjen vuorovaikutussuhteissa*
- *kaunokirjallisuus ja media (myös sosiaalinen media) vaikuttajana*
- *perustelemisen harjoittelemista sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *ryhmäkeskustelutehtäviä sekä muita kommunikointiharjoituksia*
- *sananvapaus, sensuuri, tekijänoikeudet*
- *nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tarkastelua, rektio*

5. Teksti ja konteksti (S205)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden piirteitä ja konteksteja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylisiä ja -lajisia tekstejä.

Vantaan lukiokoulutus

Suomalaiseen kirjallisuuteen tutustumisen avulla opiskelija laajentaa ja syventää ymmärtämystään suomalaisesta kulttuurista. Opiskelija harjaantuu muodollisen tai epämuodollisen tyylin valinnassa puhe- ja kirjoitustilanteissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii tarkastelemaan tekstejä niiden konteksteissa ja jatkumoissa ja suhteessa muihin teksteihin, muun muassa erityisalojen tekstit*
- *oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä*
- *pystyy itsenäiseen tekstin tuottamisen prosessiin ja kehittää omaa ilmaisutapaansa*

- *oppii valmistelemaan suullisen esityksen kirjallisuuden pohjalta yksin tai ryhmässä*
- *tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *vakiinnuttaa tieto- ja viestintäteknologista osaamistaan.*

Keskeiset sisällöt

- *tyylin aineksien vaikutus tekstiin*
- *abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön sekä yleiskielen ja puhekielen erot*
- *tietokirjallisuus, etenkin essee, verkkotekstit ja multimodaaliset tekstilajit*
- *eläytyvää kirjoittamista ja kirjoittamista kirjallisuuden pohjalta*
- *kielenhuoltoa erityisesti tyylin näkökulmasta*
- *suullinen esitys, esimerkiksi esitelmä, puheenvuoro, draama, paneeli, keskustelu*
- *kielitilanteiden vaihtelu ja puheen variaatio*

6. Nykykulttuuri ja kertomukset (S206)

Opiskelija oppii tarkastelemaan suomalaista nykykulttuuria ja ilmiöitä. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutuksesta. Opiskelija vahvistaa suomen kielen taitoaan teksteillä ja tehtävillä.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija oppii arvostamaan ympäröivän kulttuurin moninaisuutta ja näkee sen rikkautena.

Opiskelija sijoittaa itsensä osaksi kulttuurista jatkumoa ja näkee myös itsensä kulttuurisena tuotteena. Kurssilla tarkastellaan ja arvioidaan erityisesti suomalaisuuteen liittyviä tarinoita ja myyttejä. Opiskelijoita ohjataan multimodaalisten kulttuuristen ilmiöiden äärelle ja hyödynnetään pääkaupunkiseudun ajankohtaista kulttuuritarjontaa

Harjoituksissa otetaan huomioon lukion päättökokeen vaatimustaso.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu suomalaiseen kulttuuriin, erityisesti kirjallisuuteen sekä muihin taiteisiin ja mediakulttuuriin ja vertailee suomalaista kulttuuria tuntemiinsa muihin kulttuureihin*
- *perehtyy nykykulttuurin ilmiöihin ja ajankohtaisiin tekstilajeihin*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä*
- *oppii soveltamaan tietoaan suomen kielen normeista omia tekstejä tuottaessaan*
- *oppii toimimaan sujuvasti, eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *tekstien ajankohtaiset lajit ja mediatekstit*
- *kertomukset mediassa, elokuvissa ja tv-sarjoissa (myytit, klassikot, tarinallistaminen)*
- *kielenhuollon kertausta, sanaston laajentamista ja vaikeita kielen rakenteita*
- *luetun ymmärtämistä, tekstien selittämistä, kirjoitelmia*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelua*
- *suomalaista nykykirjallisuutta, kuten novelleja, lyhytproosaa, runoja, romaanikatkelmia sekä kokonaisteos*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (S207)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, muuttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmentaudutaan työelämään esimerkiksi työhaastattelujen avulla. Kurssi valmentaa myös muita keskeisiä työelämässä tarvittavia puheviestintätaitoja. Kulttuurienvälistä kommunikaatiota voidaan luontevasti käsitellä kurssin aikana.

Kurssilla harjoitellaan muodollisia ja epämuodollisia puhetilanteita. Opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuus osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli Puhvi-kokeeseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää tietojaan vuorovaikutuksen ja vuorovaikutussuhteiden luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöstä*
- *harjaantuu viestimään tilanteen mukaisesti ja tulee tietoiseksi toimintamahdollisuuksistaan vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita*
- *kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan*
- *oppii erottamaan eri tyylejä ja sävyjä kirjoitetussa ja puhutussa kielessä*
- *oppii erittelemään ja hallitsemaan kielen lauserakenteita.*

Keskeiset sisällöt

- *vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet*
- *puhuttujen tekstien erittely, tulkinta ja arviointi*
- *suomen puhekielen erityispiirteitä ja kielioppia*
- *esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja käytänteet*
- *esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu erilaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *erilaiset asiointitilanteet*
- *puheviestinnän kulttuurisia piirteitä ja suomalaista ja kansainvälistä puhekulttuuria*
- *kielen lausetason perusrakenteet, peruslauseen jäsenet ja suomen kielelle ominaiset lausetyypit*
- *sananmuodostuskeinojen kertausta*

8. Kirjoittamistaitojen syventäminen (S208)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaiseen kulttuuriin, median aiheisiin sekä kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun eri tavoin.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan osoittamaan päättökokeen vaatimaa kypsyyttä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä*
- *harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon sekä rohkaistuu persoonalliseen kielen tuottamiseen*
- *syventää ja monipuolistaa kirjallisen ilmaisun taitojaan*
- *kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään, arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia teemoja*
- *löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun*
- *varmentuu kielen rakenteiden hallinnassa ja harjaantuu kirjoitusprosessiin ja yhdessä kirjoittamiseen.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen, viimeistely ja palautteen antaminen*
- *kirjoittamista erilaisiin tarkoituksiin, muun muassa asia- ja asioimiskirjoittamista*
- *tekstin tuottamista erilaisista aineistoista ja luovaa kirjoittamista*
- *kirjoittamista materiaalin pohjalta sekä pohjatekstin tekstilajin ja kielen havainnointia, esimerkiksi tekstin kommentointia*
- *kielen rakenteita opiskelijoiden tarpeiden mukaan*
- *kielenhuollon kertaus: muun muassa sitaattivälimerkit, lähteiden lainaaminen*
- *suullinen tehtävä kurssin aiheista, esimerkiksi paneeli, keskustelu, alustus, puheenvuoro*

9. Lukutaitojen syventäminen (S209)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan osoittamaan päättökokeen vaatimaa kypsyyttä

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa taitoaan lukea analyyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä*
- *syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä ja tekstilajeista*
- *syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista*
- *kehittää suomalaisen kirjallisuuden tuntemustaan.*

Keskeiset sisällöt

- *erilajisten kaunokirjallisten ja asiatekstien sekä eri tiedon- ja tieteenalan tekstien lukemista*
- *kirjallisuudesta keskustelemista ja kirjoittamista, oman lukukokemuksen jakamista*
- *kielen käsitteet tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa*
- *tekstianalyysi, tekstin rakenne, tekstilajit, intertekstuaalisuus*
- *vapaavalintainen kaunokirjallinen teos, esimerkiksi oman kulttuuri-identiteetin rakentumisen kannalta tärkeä teos*
- *kirjailija- tai teosesittely*
- *käännösharjoitus*

Paikalliset soveltavat kurssit

10. Suomi toisena kielenä pajakurssi (S2p)

Martinlaakson lukio

Pajakurssi kokoontuu kerran viikossa lukuvuoden ajan.

Tavoite

Opiskelija harjoittelee ja syventää suomi toisena kielenä kurssien asioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssille voi tulla täydentämään puuttuvia suorituksia, kertaamaan tarpeen mukaan tai saamaan tukiopetusta.

Arviointi

Kurssisuorituksen saa säännöllisestä osallistumisesta. Suoritusmerkintä.

2.4. Toinen kotimainen kieli, ruotsi

Oppiaineen tehtävä

Ruotsin kielen opetus syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään ruotsin kielen taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Ruotsin kielen opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia ruotsia ja käyttää taitoaan rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia ruotsinkielisissä ympäristöissä sekä Suomessa että Ruotsissa kuin muuallakin, missä se on mahdollista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään, ja opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä. Opetus antaa valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventää opiskelijoissa maailmankansalaisen taitoja.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaitona. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa ruotsin kielellä, mahdollisesti myös muilla pohjoismaisilla kielillä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasoilla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opiskelijaa ohjataan määrittämään yksilölliset tavoitteet ruotsin opinnoissaan. Opettaja tukee opiskelijaa hahmottamaan oman taitotasonsa ja saavuttamaan tavoitteensa. Opiskelijoita kannustetaan arvioimaan edistymistään ja työskentelytapojaan säännöllisesti ja seuraamaan oppimaan oppimistaitojensa kehittymistä. Vantaan lukioissa pyritään kehittämään erilaisia vertaistyöskentelyn ja -tuen tapoja, ts. opiskelijat oppivat yhdessä toisiaan tukien.

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen eri oppimäärien opetuksen yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- *kehittyy ruotsin kielen käyttäjänä sekä toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *rohkaistuu hyödyntämään ruotsin kieltä luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana*
- *vankentaa ruotsin kielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen*
- *kehittyy tavoitteellisena kielten oppijana ja osaa soveltaa kieltenopiskelustrategioita*
- *ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet*
- *osaa arvioida oman osaamisensa riittävyyttä jatko-opintojen näkökulmasta*
- *osaa suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmista.*

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa opiskelemassaan oppimäärässä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa*	*Taito tulkita tekstejä*	*Taito tuottaa tekstejä*
A-oppimäärä	*B2.1*	*B2.1*	*B1.2*
B1-oppimäärä	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2*	*B2.2*	*B2.2*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa innostetaan käyttämään ruotsin kieltä erilaisissa oppimisympäristöissä. Vantaalaiseen ruotsinkieliseen kulttuuriin tutustutaan esimerkiksi vierailukäynneillä.

Arviointi

Ruotsin kielessä arviointi perustuu ruotsin kielen yhteisten tavoitteiden sekä oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat ruotsin kielen yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä

oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa ruotsin kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi seuraavasti:

Kurssit	*Äidinkielenomainen oppimäärä*		*A-oppimäärä*		*B1-oppimäärä*
Kurssi	*1*	→	*1*	→	*1*
Kurssi	*2*	→	*2*	→	*2*
Kurssi	*3*	→	*3*	→	*3*
Kurssi	*4*	→	*4*	→	*4*
Kurssi	*5*	→	*5*		
Kurssi	*6*	→	*6*	→	*5*
Kurssi	*7*	→	*7*	→	*7*
Kurssi	*8*	→	*8*	→	*6*

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Vantaan lukiokoulutus

Opintojen alkuvaiheessa arvioinnissa otetaan Vantaalla huomioon opiskelijan sitoutuminen, sinnikkyys ja vastuun ottaminen opinnoissaan. Opiskelija saa luokkayhteisössään jatkuvaa, monipuolista ja kannustavaa palautetta, jonka pohjalta opiskelija voi reflektoida omaa edistymistään.

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia. Kurssi on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset keskeiset tavoitteet on saavutettu.

2.4.1. Ruotsi, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Ruotsi kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B2.1 vuorovaikutuksen ja tulkinnan taidoissa sekä B1.2 tuottamisen taidoissa ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Ruotsinkielinen maailmani (RUA01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painottuu opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen. Kurssilla rohkaistaan opiskelijaa käyttämään sähköisiä työkaluja ruotsin kielen opinnoissa.

Aihekokonaisuuksista korostuvat teknologia ja yhteiskunta sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Ruotsinkielisiin kohteisiin tutustutaan esimerkiksi vierailuilla.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle ja etsitään autenttisia ruotsinkielisiä kielenkäyttöympäristöjä sekä keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin, harrastuksiin, kiinnostuksen kohteisiin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (RUA02)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitoja kehitetään kurssilla. Aihekokonaisuuksista painottuvat hyvinvointi ja turvallisuus sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen pohjoismaisessa kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä (RUA03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään tietotekniikkaa tiedonhaussa ja medioihin tutustumisessa. Tällä kurssilla aihekokonaisuuksista korostuu kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys. Kurssilla tutustutaan suomenruotsalaisuuteen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiirinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, ruotsinkieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (RUA04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla korostuu aktiivinen ja ratkaisukeskeinen opiskelu ja toimiminen hyvän tulevaisuuden puolesta vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Aihekokonaisuuksista korostuu tällä kurssilla aktiivinen kansalaisuus.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta ruotsin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (RUA05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla korostuu oman mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleminen. Eri tieteenaloihin tutustutaan mm. vierailulla vantaalaisiin yrityksiin tai tiedekeskukseen. Tällä kurssilla korostuvat tiede ja aihekokonaisuuksista teknologia ja yhteiskunta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (RUA06)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan työn hakemista ja ansioluettelon kirjoittamista. Työntekomahdollisuuksia esitellään ruotsin kielellä niin Suomessa kuin Pohjoismaissa. Kurssilla on luontevaa tuoda esille aktiivinen kansalaisuus- ja innovatiivisuus -teemoja esimerkiksi julistamalla liikeideakilpailu. Kurssi tarjoaa mahdollisuuden oppiainerajat ylittävään yhteistyöhön.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa ruotsin kielellä myös muualla kuin Suomessa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (RUA07)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla syvennetään vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitoja. Opiskelijat kehittävät mediatuottamisen ja medialukutaidon osaamista eri viestintäympäristöissä ja eri välinein. Kestävää elämäntapaa havainnollistetaan niin kotimaisesta kuin globaalista näkökulmasta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmista ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (RUA08)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tavoitellaan ymmärrystä kulttuurin eri ilmenemismuodoista. Kurssin aikana harjoitellaan vastuullista ja eri tilanteisiin sopivaa kielenkäyttöä, esimerkiksi työn haussa ja politiikassa. Kurssilla on mahdollista tutustua kaksikieliseen Suomeen vierailujen muodossa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Abikurssi (RUAabi)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Valmentaa ylioppilaskokeita varten.

Keskeiset sisällöt: Kerrataan ryhmän toiveiden ja tarpeiden mukaan koko lukion oppimäärää. Opiskelijat tekevät oman taitotasonsa mukaisia tehtäviä kaikille yhteisistä aiheista.

Arviointi: Suoritusmerkintä

10. Opi kirjoittamaan paremmin! (RUAk)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Vahvistaa abiturienttien kirjoitusvarmuutta ja ilmaisun monipuolisuutta.

Keskeiset sisällöt: Kurssilla kirjoitetaan erilaisia tekstejä, joiden avulla tutustutaan eri tekstilajien tyypillisiin piirteisiin.

Arviointi: Suoritusmerkintä

2.4.2. Ruotsi, B1-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–5 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–5 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Minun ruotsini (RUB11)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painottuu opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään sähköisiä työkaluja ruotsin kielen opinnoissa.

Kurssilla vahvistetaan ruotsin kielen perusteita.

Kurssilla painottuu aihekokonaisuus kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Pohditaan ruotsin kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Syvennetään vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun ja arkeen liittyviä vuorovaikutustaitoja. Käsiteltävät aihepiirit liittyvät nuorten omiin kiinnostuksen kohteisiin sekä tarpeisiin käyttää kieltä erityisesti suullisissa viestintätilanteissa.

2. Hyvinvointi ja ihmissuhteet (RUB12)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painottuvat opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen ja erilaisten arkisten vuorovaikutustilanteiden harjoitteleminen. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään sähköisiä työkaluja ruotsin kielen opinnoissaan.

Kurssin teemat käsittelevät aihekokonaisuuksia kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys sekä hyvinvointi ja turvallisuus.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia käyttäen ja niistä suoriutumiseen tarvittavia strategioita. Harjoitellaan taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Kurssilla pohditaan eri

näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja mikä merkitys hyvinvoinnilla ja ihmissuhteilla on ihmisen elämässä. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri ja mediat (RUB13)

Vantaan lukiokoulutus

Tavoitteena on tehdä suomenruotsalaisuus eläväksi ja kartuttaa opiskelijan valmiuksia olla matkailijana Pohjoismaissa. Kurssilla tehdään yhteistyötä esimerkiksi paikallisten kaksikielisten tahojen kanssa.

Kurssin puitteissa hyödynnetään tietotekniikkaa muun muassa tiedonhaussa, medioihin tutustumisessa ja eri tekstilajien tuotoksien laadinnassa.

Aihekokonaisuuksista painotetaan kurssilla seuraavia: teknologia ja yhteiskunta, mediat ja monilukutaito sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Tutustutaan suomenruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

4. Monenlaiset elinympäristömme (RUB14)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija harjaantuu hakemaan monenlaisia tekstiaineistoja opiskelussa sekä tuottamaan niitä.

Kurssilla opitaan ymmärtämään monikulttuurisuutta Pohjoismaissa.

Aihekokonaisuuksista painotetaan kurssilla seuraavia: teknologia ja yhteiskunta sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään erilaisten tekstilajien tulkintaa ja tuottamista. Aihepiireinä ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö sekä yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt, joita tarkastellaan ensisijaisesti nuorten näkökulmasta.

5. Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (RUB15)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan työn hakemista ja ansioluettelon kirjoittamista.

Työelämäkontakteja luodaan paikallisten yritysten kanssa kouluvierailujen ja työpaikkavierailujen muodossa.

Kurssilla aihekokonaisuuksista on mahdollista painottaa aktiivista kansalaisuutta, yrittäjyyttä ja työelämää sekä teknologiaa ja yhteiskuntaa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohditaan jatko-opintoja ja tulevaisuudensuunnitelmia. Tutkitaan mahdollisuuksia opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

6. Viesti ja vaikuta puhuen (RUB16)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan kaksikieliseen pääkaupunkiseutuun esimerkiksi päiväkoti- ja vanhainkotivierailujen muodossa.

Aihekokonaisuuksista kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys sekä hyvinvointi ja turvallisuus liittyvät luontevasti kurssin sisältöön.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

7. Kestävä elämäntapa (RUB17)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla syvennetään vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitoja. Opiskelijat voivat kehittää mediatuottamisen osaamistaan eri viestintäympäristöissä ja eri välinein.

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu sekä mediat ja monilukutaito ovat mahdollisia sisällyttää kurssin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Paikalliset soveltavat kurssit

8. Abikurssi (RUBabi)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Valmentaa ylioppilaskokeita varten.

Keskeiset sisällöt: Kerrataan ryhmän toiveiden ja tarpeiden mukaan koko lukion oppimäärää. Opiskelijat tekevät oman taitotasonsa mukaisia tehtäviä kaikille yhteisistä aiheista.

Arviointi: Suoritusmerkintä

9. Tukikurssi lukion alussa (RUBt)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Täydennetään yläkoulussa opittuja tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt: Ruotsin kielen perusteita kerrataan ja vahvistetaan.

Arviointi: Numeroarviointi

10. Ruotsin paja (RUBp)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisällöt

Kurssin tavoitteena on kerrata ruotsin kieltä ja harjoitella ruotsin kielen keskeisiä rakenteita monipuolisesti. Kurssin sisältö määritellään tarkemmin yhdessä opiskelijoiden kanssa opiskelijoiden tarpeen mukaan. Kurssilla voi myös tehdä ruotsin kielen kotitehtäviä ja suullisia harjoituksia.

Arviointi

Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

11. Opi kirjoittamaan paremmin! (RUBk)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Vahvistaa abiturienttien kirjoitusvarmuutta ja ilmaisun monipuolisuutta.

Keskeiset sisällöt: Kurssilla kirjoitetaan erilaisia tekstejä, joiden avulla tutustutaan eri tekstilajien tyypillisiin piirteisiin.

Arviointi: Suoritusmerkintä

2.4.3. Ruotsi, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitetaan monipuolisesti kaikkia kielitaidon alueita. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Luontevaan ruotsin kielen ääntämiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitetaan monipuolisesti kaikkia kielitaidon alueita. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Luontevaan ruotsin kielen ääntämiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä.

”...Opiskelijalle, joka on vapautettu lukiolain 13 §:n perusteella toisen kotimaisen kielen opiskelusta, voidaan järjestää toisen kotimaisen kielen opetusta lukiossa alkavan B-oppimäärän mukaisesti.” (Valtioneuvoston asetus 942/2014, 9 § 6 mom.)

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää oman kieli- ja kulttuuritaustansa arvostusta ja jäsentää käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *tutustuu suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä*
- *tutustuu siihen, miten suomen ja ruotsin kielet ovat vaikuttaneet toisiinsa Suomessa*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 vuorovaikutuksen ja tulkinnan taidoissa, A2.1 tuottamisen taidoissa ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja ruotsinkieliseen kulttuuriympäristöön (RUB31)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hahmotetaan ruotsin kielen suhdetta opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmaisuja. Tutustutaan ruotsinkieliseen kulttuuriympäristöön Suomessa ja Pohjoismaissa.

2. Matkalla Pohjoismaissa (RUB32)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun sekä asioimiseen liittyviä vuorovaikutustaitoja ja kartoitetaan pohjoismaista kulttuuri- ja yleistietoutta. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (RUB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Käsitellään aihepiirejä ja tilanteita, jotka liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (RUB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Tutustutaan erilaisiin elämäntilanteisiin Pohjoismaissa. Harjoitellaan viestintää erilaisissa ruotsinkielisissä kohtaamistilanteissa Suomessa, Pohjoismaissa ja muuallakin, missä se on mahdollista.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (RUB35)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (RUB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin sekä medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (RUB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan opiskelu- ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja. Selvitetään, minkälaista kielitaitoa mahdollisissa jatko-opinnoissa tarvitaan. Tutustutaan työpaikkoihin ja kesätyömahdollisuuksiin, joissa voi käyttää ruotsin kielen taitoa. Aihepiirit liittyvät kouluun, jatko-opintoihin ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (RUB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.5. Toinen kotimainen kieli, suomi (finska)

Suomen kielen opetus lukiossa syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään suomen kielen taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan, luomaan siltoja eri kielten välille sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Suomen kielen opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia suomea ja käyttää taitoaan rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia suomenkielisissä ympäristöissä. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan kieleen/kielenkäyttöön liittyvien asenteiden ja arvojen merkitystä. Opetus vahvistaa ja kehittää oppilaiden valmiuksia ja mahdollisuuksia toimia suomeksi aktiivisesti sekä vaikuttaa lähiympäristössään ja laajemmissa yhteyksissä.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia suomen kieltä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaitona. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten

tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa suomen kielellä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasoilla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Suomen kielen opetuksen yhteiset tavoitteet

Suomen kielen eri oppimäärien opetuksen yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- *kehittää taitoaan toimia suomeksi eri yhteyksissä*
- *ymmärtää suomen kielen merkityksen kansalliskielenä*
- *rohkaistuu hyödyntämään suomen kieltä luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana*
- *vankentaa suomen kielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen*
- *syventää ja laajentaa suomen kielen rakenteiden tuntemustaan*
- *kehittyy tavoitteellisena kielenkäyttäjänä, joka osaa soveltaa oppimisstrategioita kieliopinnoissaan*
- *ymmärtää monipuolisen kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet*
- *osaa arvioida omaa kielitaitoaan ja suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten esimerkiksi jatko-opintojen ja työelämän näkökulmista.*

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa opiskelemassaan oppimäärässä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa*	*Taito tulkita tekstejä*	*Taito tuottaa tekstejä*
A-suomi	*B2.1*	*B2.1*	*B1.2*
B1-suomi	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
B3-suomi	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen suomi	*B2.2*	*B2.2*	*B2.2*

Arviointi

Suomen kielessä arviointi perustuu suomen kielen yhteisten tavoitteiden sekä oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat suomen kielen yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja taidoissa

toimia autenttisissa suomenkielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa suomen kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi seuraavasti:

Kurssit	*Äidinkielenomainen oppimäärä*		*A-oppimäärä*		*B1-oppimäärä*
Kurssi	*1*	→	*1*	→	*1*
Kurssi	*2*	→	*2*	→	*2*
Kurssi	*3*	→	*3*	→	*3*
Kurssi	*4*	→	*4*	→	*4*
Kurssi	*5*	→	*5*	→	*5*
Kurssi	*6*	→	*6*		
Kurssi	*7*	→	*7*	→	*7*
Kurssi	*8*	→	*8*	→	*6*

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

2.6. Vieraat kielet

Kieltenopetus syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Kielten opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia kulttuurisesti, kansainvälisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään, ja opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä. Opetus antaa valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventää opiskelijoiden maailmankansalaisen taitoja.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaitona. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa osaamillaan kielillä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasoilla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Vieraiden kielten opetuksen yhteiset tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yhteiset tavoitteet

Vieraiden kielten eri oppimäärien opetuksen yhteisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu hyödyntämään kielitaitoaan luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana*
- *vankentaa kohdekielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen*
- *kehittyy tavoitteellisena kielten oppijana ja osaa soveltaa kieltenopiskelustrategioita*
- *ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet*
- *osaa arvioida omaa osaamistaan sekä suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten jatko-opintojen, työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmasta.*

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri kielissä tai oppimäärissä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Kieli ja oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa*	*Taito tulkita tekstejä*	*Taito tuottaa tekstejä*
Englanti A	*B2.1*	*B2.1*	*B2.1*
Muut kielet A	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Englanti B1	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet B1	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Englanti B2	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet B2	*A2.2*	*A2.2*	*A2.2*
Englanti B3	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet B3	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet B3	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Arviointi

Vieraissa kielissä arviointi perustuu vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden sekä kieli- ja oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat vieraiden kielten yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa vieraassa kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi latinan kieltä lukuun ottamatta seuraavasti:

Kurssit	A-oppimäärä		B1-oppimäärä		B2-oppimäärä		B3-oppimäärä
Kurssi	1	→	1	→	1	→	3
Kurssi	2	→	2	→	3	→	5
Kurssi	3	→	3	→	4	→	6
Kurssi	4	→	4	→	2	→	4
Kurssi	6	→	5	→	5	→	7
Kurssi	7	→	7	→	6	→	8
Kurssi	8	→	6				

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Kurssit

Vieraiden kielten kurssikoodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja kurssinumeroiden mukaan. Esimerkiksi RAB32 tarkoittaa ranskan kielen B3-oppimäärän kurssia numero 2. Vieraista kielistä käytetään seuraavia koodeja:

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

KX = muu kieli

2.6.1. Englanti, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää englannin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen englanninkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää englannin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen englanninkielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Englannin kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy englannin kielen käyttäjänä sekä toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin paikallisissa, kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *ymmärtää englannin kielen merkityksen ja roolin kansainvälisen kommunikaation kielenä*
- *osaa arvioida oman osaamisensa riittävyyttä jatko-opintojen näkökulmasta*
- *osaa suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmista*
- *saa kokemuksia laajempien englanninkielisten tekstien lukemisesta, tulkitsemisesta ja käsittelystä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B2.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa opiskelijoita rohkaistaan opintojen alusta asti käyttämään englannin kielen taitojaan ja kehittämään siten rutiinia myös suullisia kommunikointitilanteita varten. Opiskelijoita tuetaan kommunikointitaitojensa kehittämisessä mm. itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Opetuksessa syvennetään opiskelijan käsitystä siitä, miten eri kommunikointitilanteet vaativat erilaisia kielellisiä työkaluja. Tavoitteena on, että opiskelijat kehittävät taitojaan erityisesti kansainvälisen opiskelu- ja työelämän englannin kielen niin kirjallisille kuin suullisillekin kommunikoinnille asettamien vaatimusten saavuttamiseksi.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Englannin kieli ja maailmani (ENA1)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä englannin kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijoina ja suunnittelemaan englannin opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista englannin kielen opiskelijoita alusta lähtien arvioimaan keskustelutilanteita ja käynnistämään keskusteluita, ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa tavoitteena on oppia huomioimaan ja ymmärtämään inhimillistä moninaisuutta, ihmisten erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita. Tähän liittyy myös eri kulttuureihin ja kielialueisiin tutustuminen ja tutustumisen kautta niiden moninaisuuden arvostaminen. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten englannin kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita, analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita englannin opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta, englannin kieltä globaalina ilmiönä sekä kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (ENA2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään myös taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita

tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (ENA3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun englanniksi. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, englanninkieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (ENA4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa. Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi voi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään erityisesti hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta englannin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (ENA5)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus -kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja -yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja/tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen englanniksi ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista sekä englannin kielen asemaa kansainvälisenä tieteen ja teknologian kielenä. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (ENA6)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelu, työ ja toimeentulo -kurssi antaa mahdollisuuden monipuoliseen yhteistyöhön lähialueen kiinnostavien ja innovatiivisten oppilaitosten, yritysten ja järjestöjen kanssa, jolloin mm. yrittäjyyden ja työntekemisen eri muotoihin voidaan tutustua käytännönläheisesti ja erityisesti englannin kielen merkityksen ja globaalin työllistymisen näkökulmasta.

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi. Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin englannin kielellä esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (ENA7)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa englantia erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla analysoidaan tai tuotetaan eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (ENA8)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa. Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla suoritetaan suullisen kielitaidon koe, josta saa todistuksen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset syventävät kurssit

9. English for life (ENY)

Tavoite

Vaativampi soveltava englannin kurssi edistyneille opiskelijoille. Suositellaan suoritettavaksi, kun kaikki pakolliset kurssit on suoritettu.

Sisältö

Ryhmätöitä, ajankohtaisia asioita, haastavampaa, yliopistotasoista kirjoittamista.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Paikalliset soveltavat kurssit

10. Englannin tukikurssi (ENO)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet:

Kurssi on tarkoitettu opiskelijoille, jotka tarvitsevat kertausta englannin perusasioissa. Tavoitteena on tukea opiskelijoiden englannin kielen opiskelua ja syventää englannin kielen taitoja. ENA9 sopii sekä ensimmäisen että toisen vuosikurssin opiskelijoille.

Keskeiset sisällöt: Kurssilla kerrataan englannin peruskielioppia ja opiskelustrategioita. Kurssin sisältö määritellään yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

11. Abikurssi (ENO)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Kurssin tavoitteena on valmistautua ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt: Kurssilla jatketaan kieliopin kertausta ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin monipuolisesti.

Arviointi: Numeroarviointi

2.6.2. Espanjan kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, jota käytetään ja jatketaan myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kulttuuri-ilmiöitä (RAA3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun kohdekielellä. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

2. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (RAA4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa. Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään muun muassa hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin

keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

3. Tiede ja tulevaisuus (SAA5)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus-kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja –yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja / tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen kohdekielellä ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

4. Opiskelu, työ ja toimeentulo (RAA6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi.

Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

5. Ihminen verkostoissa (EAA2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään

ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

8. Kieli ja maailmani (VEA1)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä pitkän kielen kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijana ja suunnittelemaan kielen opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista kielen opiskelijoita alusta lähtien osallistumaan aktiivisesti keskustelutilanteisiin ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa opiskelija tutustuu eri kulttuureihin ja kielialueisiin ja oppii samalla arvostamaan moninaisuutta. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

6. Viesti ja vaikuta puhuen (EAA8)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa.

Kurssi mahdollistaa lähemmän tutustumisen kohdekielen yhteiskuntaan ja kulttuurielämään osallistumalla pääkaupunkiseudun tarjoamiin tilaisuuksiin, esimerkiksi tutustumiskäynneille, retkille ja kulttuuritilaisuuksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

7. Kestävä elämäntapa (SAA7)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

2.6.3. Espanjan kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Kulttuuri ja mediat (EAB24)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

2. Monenlaista elämää (RAB22)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (RAB23)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (SAB25)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailemalla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

5. Yhteinen maapallomme (VEB26)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia, sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

6. Kansainvälinen toiminta (VEB27)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi koulun, kaupungin tai lähialueen yhteistyökumppaneita kansainvälisen toiminnan lisäämiseksi (esim. ystävyyskoulut, vaihto-opiskelijat, ulkomaiset vierailijaryhmät, instituutit, seurat).

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

7. Viesti puhuen ja kirjoittaen (VEB28)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

8. Elämän tärkeitä asioita (EAB21)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2.6.4. Espanjan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Monenlaista elämää (SAB34)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

2. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (RAB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

3. Matkalla maailmassa (RAB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

4. Elämän tärkeitä asioita (RAB33)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita kannustetaan seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (SAB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (RAB36)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (LAB37)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailulla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (VEB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.6.5. Latinan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa

yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Yhteinen maapallomme (VEB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (RAB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

3. Matkalla maailmassa (RAB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

4. Elämän tärkeitä asioita (LAB33)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita kannustetaan seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

5. Monenlaista elämää (SAB34)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

6. Hyvinvointi ja huolenpito (SAB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

7. Kulttuuri ja mediat (RAB36)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

8. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (LAB37)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailulla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

2.6.6. Ranskan kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, jota käytetään ja jatketaan myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kieli ja maailmani (VEA1)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä pitkän kielen kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijana ja suunnittelemaan kielen opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista kielen opiskelijoita alusta lähtien osallistumaan aktiivisesti keskustelutilanteisiin ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa opiskelija tutustuu eri kulttuureihin ja kielialueisiin ja oppii

samalla arvostamaan moninaisuutta. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (EAA2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (RAA3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun kohdekielellä. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (RAA4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa. Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään muun muassa hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (SAA5)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus-kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja –yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja / tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen kohdekielellä ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (RAA6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi.

Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (SAA7)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (EAA8)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa.

Kurssi mahdollistaa lähemmän tutustumisen kohdekielen yhteiskuntaan ja kulttuurielämään osallistumalla pääkaupunkiseudun tarjoamiin tilaisuuksiin, esimerkiksi tutustumiskäynneille, retkille ja kulttuuritilaisuuksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.7. Ranskan kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Kansainvälinen toiminta (VEB27)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi koulun, kaupungin tai lähialueen yhteistyökumppaneita kansainvälisen toiminnan lisäämiseksi (esim. ystävyyskoulut, vaihto-opiskelijat, ulkomaiset vierailijaryhmät, instituutit, seurat).

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

2. Viesti puhuen ja kirjoittaen (VEB28)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

3. Kulttuuri ja mediat (EAB24)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

4. Elämän tärkeitä asioita (SAB21)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

5. Monenlaista elämää (RAB22)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

6. Hyvinvointi ja huolenpito (RAB23)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (SAB25)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailemalla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (VEB26)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia, sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.6.8. Ranskan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (RAB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (RAB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (RAB33)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita kannustetaan seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (SAB34)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (SAB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (RAB36)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (LAB37)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailulla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (VEB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.6.9. Saksan kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, jota käytetään ja jatketaan myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kieli ja maailmani (VEA1)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä pitkän kielen kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijana ja suunnittelemaan kielen opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista kielen opiskelijoita alusta lähtien osallistumaan aktiivisesti keskustelutilanteisiin ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa opiskelija tutustuu eri kulttuureihin ja kielialueisiin ja oppii

samalla arvostamaan moninaisuutta. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (EAA2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (RAA3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun kohdekielellä. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (RAA4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa. Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään muun muassa hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (SAA5)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus-kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja –yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja / tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen kohdekielellä ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (RAA6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi.

Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (SAA7)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (EAA8)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa.

Kurssi mahdollistaa lähemmän tutustumisen kohdekielen yhteiskuntaan ja kulttuurielämään osallistumalla pääkaupunkiseudun tarjoamiin tilaisuuksiin, esimerkiksi tutustumiskäynneille, retkille ja kulttuuritilaisuuksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.10. Saksan kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (EAB21)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (SAB22)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (RAB23)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (EAB24)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (SAB25)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailemalla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (VEB26)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia, sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (VEB27)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi koulun, kaupungin tai lähialueen yhteistyökumppaneita kansainvälisen toiminnan lisäämiseksi (esim. ystävyyskoulut, vaihto-opiskelijat, ulkomaiset vierailijaryhmät, instituutit, seurat).

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (VEB28)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.11. Saksan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (RAB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (RAB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (RAB33)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita kannustetaan seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (SAB34)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (SAB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (RAB36)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (LAB37)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailulla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (VEB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.6.12. Venäjän kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat,

näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, jota käytetään ja jatketaan myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kieli ja maailmani (VEA1)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä pitkän kielen kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijana ja suunnittelemaan kielen opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista kielen opiskelijoita alusta lähtien osallistumaan aktiivisesti keskustelutilanteisiin ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa opiskelija tutustuu eri kulttuureihin ja kielialueisiin ja oppii samalla arvostamaan moninaisuutta. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (EAA2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (RAA3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun kohdekielellä. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (RAA4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa. Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään muun muassa hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden

näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (SAA5)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus-kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja –yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja / tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen kohdekielellä ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (RAA6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi.

Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (SAA7)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (EAA8)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa.

Kurssi mahdollistaa lähemmän tutustumisen kohdekielen yhteiskuntaan ja kulttuurielämään osallistumalla pääkaupunkiseudun tarjoamiin tilaisuuksiin, esimerkiksi tutustumiskäynneille, retkille ja kulttuuritilaisuuksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.13. Venäjän kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia

mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (EAB21)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (RAB22)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (RAB23)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (EAB24)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (SAB25)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi

vierailemalla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (VEB26)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia, sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (VEB27)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi koulun, kaupungin tai lähialueen yhteistyökumppaneita kansainvälisen toiminnan lisäämiseksi (esim. ystävyyskoulut, vaihto-opiskelijat, ulkomaiset vierailijaryhmät, instituutit, seurat).

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (VEB28)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.14. Venäjän kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa

yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa

keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (RAB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (RAB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (RAB33)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita kannustetaan seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (SAB34)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (SAB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (RAB36)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (LAB37)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailulla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (VEB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.6.15. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, ja opiskelijoita ohjataan käyttämään tarvittavia apuvälineitä luetun ymmärtämisessä ja tekstin tuottamisessa. Suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia.

Kursseilla käsitellään runsaasti teemoja, jotka tukevat kohdekielen kulttuuriin, maantieteeseen, historiaan ja yhteiskuntiin liittyvää osaamista. Tämä mahdollistaa luontevan integroinnin eri oppiaineisiin. Kursseille varataan tilaa opiskelijoiden esille nostamien, yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn.

Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Rakenteita opetellaan ja harjoitellaan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämis- ja kuullunymmärtämistottumusten vakiinnuttamiseen varataan tarvittaessa aikaa kaikilla kursseilla.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, ja opiskelijoita ohjataan käyttämään tarvittavia apuvälineitä luetun ymmärtämisessä ja tekstin tuottamisessa. Suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia.

Kursseilla käsitellään runsaasti teemoja, jotka tukevat kohdekielen kulttuuriin, maantieteeseen, historiaan ja yhteiskuntiin liittyvää osaamista. Tämä mahdollistaa luontevan integroinnin eri oppiaineisiin. Kursseille varataan tilaa opiskelijoiden esille nostamien, yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn.

Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Rakenteita opetellaan ja harjoitellaan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämis- ja kuullunymmärtämistottumusten vakiinnuttamiseen varataan tarvittaessa aikaa kaikilla kursseilla.

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa tai arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Opetuksen tavoitteet

Euroopan ulkopuolisten kielten B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa*
- *löytää kiinnostavia kohdekielisiä ympäristöjä*
- *osaa ottaa viestinnässään huomioon keskeisiä kulttuurisia konventioita*
- *muodostaa käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittyy kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa*

- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 vuorovaikutuksen, puhutun tekstin ymmärtämisen ja tuottamisen taidoissa sekä A1.3 kirjoitetun tekstin ymmärtämisen ja tuottamisen taidoissa ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (KIAA1)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmaisuja. Tutustutaan vähitellen kirjoitusmerkkeihin ja harjoitellaan niiden tunnistamista ja lukemista.

2. Matkalla maailmassa (KIAA2)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää viestintästrategioiden ja erilaisten kompensaatiokeinojen käyttöä. Tutustutaan myös joihinkin sosiaalisen kohtaamisen ei-kielellisiin piirteisiin. Harjoitellaan kirjoittamaan lisää (yksinkertaistettuja) merkkejä ja suppeita viestejä. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan tietokoneella.

3. Elämän tärkeitä asioita (KIAA3)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Käsitellään aihepiirejä ja tilanteita, jotka liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Harjoitellaan lukemaan yhä enemmän yleisimpiä kirjoitusmerkkejä. Opetellaan käyttämään kirjoitusmerkkisanakirjoja. Harjoitellaan yksinkertaistettujen kirjoitusmerkkien kirjoittamista ja omien lyhyiden kirjoitusmerkeillä kirjoitettujen tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan tieto- ja viestintäteknologiaan.

4. Kulttuurikohtaamisia (KIAA4)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien eroavuuksiin. Aihepiirit käsittelevät viestintää erilaisissa kohtaamistilanteissa Suomessa ja ulkomailla. Kirjoitusmerkkien käyttöä lisätään vähitellen. Hyödynnetään sekä perinteisiä että sähköisiä sanakirjoja ja sanastoja tekstien kirjoittamisessa ja lukemisessa.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (KIAA5)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan

keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (KIAA6)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla painotetaan luetunymmärtämis- ja kuullunymmärtämisstrategoiden harjoittelua. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta. Jatketaan kirjoitusmerkeillä kirjoitettujen omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (KIAA7)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (KIAA8)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.7. Matematiikka

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Sillä on merkittävä tai ratkaiseva rooli muun muassa tieteissä, teknologiassa, taloudessa, yrittäjyydessä, terveydenhuollossa ja turvallisuudessa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen, ilmiöiden mallintamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä. Erityisesti opiskelijaa ohjataan hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin. Opiskelijaa rohkaistaan myös käyttämään ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä sekä tuetaan opiskelijan taitoa siirtyä toisesta matemaattisen tiedon esitysmuodosta toiseen.

Opiskelijaa kannustetaan kehittämään luovia ratkaisuja matemaattisiin ongelmiin. Opetuksessa tutkitaan matematiikan ja arkielämän välisiä yhteyksiä sekä tietoisesti käytetään eteen tulevia mahdollisuuksia opiskelijan persoonallisuuden kehittämiseen, mikä tarkoittaa muun muassa hänen kiinnostuksensa ohjaamista, kokeiluihin kannustamista sekä tiedonhankintaprosessien kehittämistä.

Opiskelija harjaannutetaan käyttämään tietokoneohjelmistoja matematiikan oppimisen ja tutkimisen sekä ongelmanratkaisun apuvälineinä. Matematiikan opiskelussa hyödynnetään muun muassa dynaamisen matematiikan ohjelmistoja, symbolisen laskennan ohjelmistoja, tilasto-ohjelmistoja, taulukkolaskentaa, tekstinkäsittelyä sekä mahdollisuuksien mukaan digitaalisia tiedonlähteitä. Tärkeää on myös arvioida apuvälineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta. Edellä mainituista apuvälineistä käytetään jatkossa nimitystä tekniset apuvälineet.

Vantaan lukiokoulutus

Matematiikan opiskelun tavoitteena on, että opiskelija tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii sitä kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa. Opintojen aikana opiskelija rohkaistuu kokeilevaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin. Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan valtakunnalliseen ja kansainväliseen kilpailutoimintaan.

Opetuksen tavoitteet

Vantaan lukiokoulutus

Matematiikan avulla mallinnetaan ja ratkaistaan tieteen, arkielämän ja ympäristön erilaisiin ilmiöihin liittyviä ongelmia. Tällöin aihekokonaisuuksia käsitellään erilaisten tehtävien kautta. Matemaattinen lukutaito edellyttää erilaisessa muodossa esitetyn tiedon ymmärtämistä ja sen tuottamista (viestintä- ja mediaosaaminen).

AKTIIVINEN KANSALAISUUS JA YRITTÄJYYS

Matematiikan opiskelu kehittää ongelmanratkaisutaitoa, harjaannuttaa oman toiminnan suunnitteluun ja opettaa perustelemaan omia ajatuksia. Matematiikan opiskelu vaatii aloitteellisuutta ja pitkäjänteistä harjoittelua, mikä kasvattaa yritteliäisyyteen. Opiskelija oppii ideoimaan ja tekemään aloitteita, mutta samalla myös kestämään epäonnistumisia ja pettymyksiä.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Matematiikan opiskelussa opiskelijat oppivat työskentelemään sekä yksin että ryhmänä toisiaan tukien. Soveltavissa tehtävissä käsitellään hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita kuten esimerkiksi oman talouden hallintaa, puoliintumisaikaa, maanjäristyksiä, väestönkasvua.

KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA JA GLOBAALI VASTUU

Talousmatematiikassa opitaan talouselämässä käytettäviä käsitteitä ja saadaan valmiuksia oman talouden suunnitteluun. Tilastotiedettä soveltamalla opiskelija oppii tulkitsemaan tilastoja ja tekemään niiden perusteella johtopäätöksiä. Erilaisten sovellustehtävien avulla opitaan ymmärtämään ihmisen toiminnan vaikutuksia pitkällä aikavälillä.

KULTTUURIEN TUNTEMUS JA KANSAINVÄLISYYS

Matematiikan kieli on yhteinen, erilaisia kulttuureita yhdistävä kieli. Opiskelija oppii ymmärtämään, miten matematiikka on kehittynyt tuhansien vuosien aikana. Opiskelija ymmärtää matematiikan merkityksen kulttuurien kehittymisessä esimerkiksi rakentamisessa ja taiteessa.

MEDIAT JA MONILUKUTAITO

Opiskelija oppii täsmällistä ja loogista matemaattista kieltä. Opiskelija oppii hankkimaan tietoa ja esittämään sitä taulukoiden, diagrammien sekä kuvioiden avulla. Opiskelija harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatiota ja sen luotettavuutta.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Opiskelija oppii ymmärtämään matematiikan keskeisen merkityksen teknologian kehittymisessä. Opiskelija osaa käyttää tarkoituksenmukaisia teknisiä apuvälineitä. Opiskelijat oppivat arvioimaan teknologisten apuvälineiden käytön hyödyllisyyttä ja rajallisuutta.

Arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien ja teknisten apuvälineiden valintaan ja käyttöön sekä päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen.

Oppimäärän vaihtaminen

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkästä lyhyeen kursseja luetaan hyväksi seuraavasti: MAA2 → MAB2, MAA3 → MAB3, MAA6 → MAB7 ja MAA8 → MAB4 ja MAA10 → MAB5. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän paikallisia syventäviä tai paikallisia soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset kurssit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän paikallisiksi syventäviksi tai paikallisiksi soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan kehittämään oppimaan oppimisen ja itseohjautuvuuden taitoja. Näissä taidoissa kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä työskentelyä koko opiskeluajan.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan matemaattiseen osaamiseen, teknisten apuvälineiden käyttöön sekä matemaattisen tekstin tuottamiseen ja ymmärtämiseen. Arviointimenetelminä hyödynnetään mm. arviointi -ja palautekeskusteluja, itsearviointia ja vertaisarviointia.

Osaamista arvioidaan opiskelijan tuotosten avulla. Näitä ovat esim. tutkielmat, raportit, suulliset esitykset, itsearvioinnit, kokeet ja testit.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm. työskentelytaitoihin yksin ja ryhmässä, matematiikkaan kohdistuvaan kiinnostukseen, muiden auttamiseen ja neuvomiseen.

Teknisten apuvälineiden käyttöön liittyvässä arvioinnissa huomioidaan kiinnostus ja taito hyödyntää teknologiaa monipuolisesti oppimisen tukena sekä matemaattisen tiedon esittämisessä.

Matemaattisen tekstin tuottamisessa kiinnitetään huomiota perusteluihin, huolellisuuteen ja täsmällisyyteen sekä matemaattisen informaation mielekkääseen esittämiseen ja käsittelyyn mm. teknisillä apuvälineillä.

Kurssi on hyväksytysti suoritettu, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu kurssin alussa sovituilla tavoilla.

2.7.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus

Matematiikan yhteisen opintokokonaisuuden tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus matematiikkaa kohtaan muun muassa tutustuttamalla hänet matematiikan moninaiseen merkitykseen ihmiselle ja yhteiskunnalle sekä sen ainutlaatuiseen ja kiehtovaan olemukseen

tieteenalana. Tässä opintokokonaisuudessa opiskelijalla on tilaisuus vahvistaa pohjaa matematiikan opinnoilleen ja nähdä matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena selitettäessä ja hallittaessa muun muassa yhteiskunnan, talouden ja luonnon tapahtumia ja tilanteita.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Luvut ja lukujonot (MAY01)

Matematiikan yhteisen opintokokonaisuuden tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus matematiikkaa kohtaan muun muassa tutustuttamalla hänet matematiikan moninaiseen merkitykseen ihmiselle ja yhteiskunnalle sekä sen ainutlaatuiseen ja kiehtovaan olemukseen tieteenalana. Tässä opintokokonaisuudessa opiskelijalla on tilaisuus vahvistaa pohjaa matematiikan opinnoilleen ja nähdä matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena selitettäessä ja hallittaessa muun muassa yhteiskunnan, talouden ja luonnon tapahtumia ja tilanteita.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana kerrataan ja syvennetään opiskelijan tietämystä peruslaskutaidoissa, funktion käsitteessä ja prosenttilaskennassa. Tutustutaan lukujonoihin ja summiin sekä logaritmiin. Aloitetaan harjoittelemaan matemaattisen tekstin ja tiedon tuottamista teknisillä apuvälineillä.

Kurssin tavoitteena valtakunnallisten tavoitteiden lisäksi on se, että opiskelija

- kiinnostuu matematiikan oppimisesta ja tarttuu rohkeasti uusiin haasteisiin
- aloittaa harjoittelemaan matemaattisen tekstin ja tiedon tuottamista teknisillä apuvälineillä

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *pohtii matematiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *kertaa ja täydentää lukualueet, kertaa peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskennan periaatteet*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää lukujonon käsitteen*
- *osaa määrittää lukujonoja, kun annetaan alkuehdot ja tapa, jolla seuraavat termit muodostetaan*
- *saa havainnollisen käsityksen lukujonon summan määrittämisestä*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kuvaajan ja lukujonojen tutkimisessa sekä lukujonoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *reaaliluvut, peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskenta*
- *funktio, kuvaajan piirto ja tulkinta*
- *lukujono*
- *rekursiivinen lukujono*
- *aritmeettinen jono ja summa*
- *logaritmi ja potenssi sekä niiden välinen yhteys*
- *muotoa , x ## olevien yhtälöiden ratkaiseminen*
- *geometrinen jono ja summa*

2.7.2. Matematiikan pitkä oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle ammatillisten ja korkeakouluopintojen edellyttämät matemaattiset valmiudet sekä matemaattinen yleissivistys. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia ja tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä oppii niiden kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *rohkaistuu kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin*
- *ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä, kuten seuraamaan matemaattisen tiedon esittämistä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä*
- *oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena*
- *kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.*

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Polynomifunktiot ja -yhtälöt (MAA02)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita ja niihin liittyviä yhtälöitä. Aiheina mm. polynomien laskutoimitukset ja muistikaavojen hyödyntäminen. Yhtälöiden ja yksinkertaisten polynomiepäyhtälöiden ratkaiseminen myös teknisillä apuvälineillä. Opiskelija osaa hyödyntää polynomifunktioiden ominaisuuksia sovellusongelmien ratkaisussa ja käyttää myös teknisiä apuvälineitä apuna perusteluissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita*
- *osaa ratkaista toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkia ratkaisujen lukumäärää*
- *osaa ratkaista korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomiyhtälöihin ja polynomiepäyhtälöihin sekä polynomifunktioihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *polynomien tulo ja muotoa olevat binomikaavat*
- *2. asteen yhtälö ja ratkaisukaava sekä juurten lukumäärän tutkiminen*
- *2. asteen polynomin jakaminen tekijöihin*
- *polynomifunktio*
- *polynomiyhtälöitä*
- *polynomiepäyhtälön ratkaiseminen*

2. Geometria (MAA03)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija syventää geometrian taitojaan ja tietojaan. Geometrista tietoa sisältäviä lauseita opetellaan muotoilemaan ja niiden avulla perustelemaan kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia. Geometrisia ongelmia ratkaistaan käyttämällä hyväksi esimerkiksi yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa. Teknisiä apuvälineitä hyödynnetään.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita*
- *osaa ratkaista geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria*
- *kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

3. Vektorit (MAA04)

Vantaan lukiokoulutus

Sisältö: Perehdytään vektorikäsitteeseen ja vektorilaskentaan sekä kaksi-, että kolmiulotteisessa avaruudessa.

Keskeiset sisällöt: vektoreiden perusominaisuudet, vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla, koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo, yhtälöryhmän ratkaiseminen, suorat ja tasot avaruudessa. Tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää teknisiä apuvälineitä vektoreiden tutkimisessa sekä suoriin ja tasoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*

- *osaa tutkia kuvioiden ominaisuuksia vektoreiden avulla*
- *ymmärtää yhtälöryhmän ratkaisemisen periaatteen*
- *osaa tutkia kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä vektoreiden tutkimisessa sekä suoriin ja tasoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla*
- *koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo*
- *yhtälöryhmän ratkaiseminen*
- *suorat ja tasot avaruudessa*

4. Analyyttinen geometria (MAA05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin tavoitteena on oppia käyttämään algebrallisia menetelmiä esimerkiksi geometristen ongelmien ratkaisemisessa. Opiskelija oppii pistejoukon yhtälön käsitteen ja tutkii yhtälöiden avulla pisteitä, ympyröitä ja paraabeleja. Itseisarvoyhtälöitä ja -epäyhtälöitä opitaan ratkaisemaan. Teknisiä apuvälineitä opitaan käyttämään erilaisissa kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja*
- *syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia yksinkertaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) |*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä pistejoukon yhtälön tutkimisessa sekä yhtälöiden, yhtälöryhmien, itseisarvoyhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *pistejoukon yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt*
- *itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen*
- *pisteen etäisyys suorasta*

5. Derivaatta (MAA06)

Vantaan lukiokoulutus

Ratkaistaan rationaaliyhtälöitä ja -epäyhtälöitä. Opiskellaan käsitteet raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta. Opitaan käyttämään derivaattaa polynomifunktioiden ja rationaalifunktioiden tutkimisessa ja ongelmien ratkaisemisessa. Harjaannutaan teknisten apuvälineiden käytössä kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaaliepäyhtälöitä*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta*
- *osaa määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot*
- *tietää, kuinka rationaalifunktion suurin ja pienin arvo määritetään*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa ja rationaaliyhtälöiden ja -epäyhtälöiden ratkaisemisessa sekä polynomi- ja rationaalifunktion derivaatan määrittämisessä sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *rationaaliyhtälö ja #epäyhtälö*
- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen*
- *polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

6. Trigonometriset funktiot (MAA07)

Vantaan lukiokoulutus

Opitaan yksikköympyrä, radiaanin käsite ja suunnattu kulma. Tutustutaan trigonometrisiin funktioihin ja niiden derivoimiseen. Opitaan soveltamaan yhdistettyä funktiota derivaatan määrittämisessä. Ratkaistaan trigonometrisia yhtälöitä. Käytetään teknisiä apuvälineitä trigonometristen funktioiden tutkimisessa ja trigonometristen yhtälöiden ratkaisemisessa sekä trigonometristen funktioiden derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiäsin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa trigonometristen funktioiden yhteydet ja*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *osaa tutkia trigonometrisia funktioita derivaatan avulla*
- *osaa hyödyntää trigonometrisia funktioita mallintaessaan jaksollisia ilmiöitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä trigonometristen funktioiden tutkimisessa ja trigonometristen yhtälöiden ratkaisemisessa ja trigonometristen funktioiden derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen*
- *yhdistetyn funktion derivaatta*
- *trigonometristen funktioiden derivaatat*

7. Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA08)

Vantaan lukiokoulutus

Kerrataan potenssien laskusäännöt ja opiskellaan murtopotenssien käyttö. Opitaan käsittelemään juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita ja hyödyntämään niitä matemaattisessa mallinnuksessa.

Tavoitteena on osata tutkia juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa potenssienlaskusäännöt mukaan lukien murtopotenssit*
- *tuntee juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa tutkia juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla*
- *osaa hyödyntää eksponenttifunktiota mallintaessaan erilaisia kasvamisen ja vähenemisen ilmiöitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden tutkimisessa ja juuri-, eksponentti- ja logaritmiyhtälöiden ratkaisemisessa sekä juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktion derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *potenssien laskusäännöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*
- *juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat*

8. Integraalilaskenta (MAA09)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opitaan integraalifunktion käsite ja opitaan määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita. Opitaan soveltamaan määrättyä integraalia esimerkiksi pinta-alojen ja tilavuuksien laskemisessa. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja integraalifunktion määrittämisessä sekä määrätyn integraalin laskemisessa sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *integraalifunktio*
- *alkeisfunktioiden integraalifunktiot*
- *määrätty integraali*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

9. Todennäköisyys ja tilastot (MAA10)

Vantaan lukiokoulutus

Kerrataan ja syvennetään tilasto- ja todennäköisyyslaskennan taitoja. Keskeisinä sisältöinä diskreetti ja jatkuva jakauma, jakauman tunnusluvut, klassinen ja tilastollinen todennäköisyys, todennäköisyyden laskusäännöt ja odotusarvo sekä normaalijakauma. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa sekä digitaalisessa muodossa olevan datan käsittelyssä ja tutkimisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittää ja tulkita jakaumien tunnuslukuja*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla.*

Keskeiset sisällöt

- *diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma*
- *jakauman tunnusluvut*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *kombinatoriikka*
- *todennäköisyyksien laskusäännöt*
- *diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*
- *normaalijakauma*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

10. Lukuteoria ja todistaminen (MAA11)

Vantaan lukiokoulutus

Perehdytään logiikan ja lukuteorian alkeisiin. Tutustutaan matemaattisen todistamisen periaatteisiin ja harjoitellaan todistamista. Lukuteorian peruskäsitteet käydään läpi ja opitaan tutkimaan kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kongruenssin avulla. Käytetään teknisiä apuvälineitä lukujen ominaisuuksien tutkimisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy logiikan alkeisiin ja tutustuu todistusperiaatteisiin sekä harjoittelee todistamista*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla*
- *syventää ymmärrystään lukujonoista ja niiden summista*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä lukujen ominaisuuksien tutkimisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *konnektiivit ja totuusarvot*

- *geometrinen todistaminen*
- *suora, käänteinen ja ristiriitatodistus*
- *induktiotodistus*
- *kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö*
- *Eukleideen algoritmi*
- *alkuluvut ja Eratostheneen seula*
- *aritmetiikan peruslause*
- *kokonaislukujen kongruenssi*

11. Algoritmit matematiikassa (MAA12)

Vantaan lukiokoulutus

Syvennetään algoritmisen ajattelun taitoja. Opitaan iteroinnin käsite ja ratkaistaan numeerisesti epälineaarisia yhtälöitä. Sisältöinä ovat myös polynomien jaollisuus ja tekijöiden määrittäminen, numeeristen menetelmien käyttö muutosnopeuden sekä pinta-alojen laskemisessa ja yhtälöiden ratkaisemisessa. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssiin liittyvissä algoritmien tutkimisessa ja laskutoimituksissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää algoritmista ajatteluaan*
- *osaa tutkia ja selittää, kuinka algoritmit toimivat*
- *ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan epälineaarisia yhtälöitä numeerisesti*
- *osaa tutkia polynomien jaollisuutta ja osaa määrittää polynomin tekijät*
- *osaa määrittää numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä algoritmien tutkimisessa ja laskutoimituksissa.*

Keskeiset sisällöt

- *iterointi ja Newton-Raphsonin menetelmä*
- *polynomien jakoalgoritmi*
- *polynomien jakoyhtälö*
- *Newton-Cotes-kaavat: suorakaidesääntö, puolisuunnikassääntö ja Simpsonin sääntö*

12. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)

Vantaan lukiokoulutus

Syvennetään differentiaali- ja integraalilaskennan sekä lukujonoteorian taitoja ja tietoja. Keskeisinä aiheina ovat: käänteisfunktio, kahden muuttujan funktio, osittaisderivaatta ja funktioiden ja lukujonojen raja-arvo äärettömyydessä, epäoleelliset integraalit, sarjat ja niiden summa. Käytetään teknisiä apuvälineitä funktioiden tutkimisessa, sarjojen ja summien laskemisessa sekä muissa kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan*
- *osaa tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen*
- *osaa tutkia lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia*

- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja derivaatan laskemisessa annetun muuttujan suhteen sekä epäoleellisten integraalien, lukujonon raja-arvon ja sarjan summan laskemisessa sovellustehtävissä.*

Keskeiset sisällöt

- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *kahden muuttujan funktio ja osittaisderivaatta*
- *funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *lukujonon raja-arvo, sarjat ja niiden summa*

Paikalliset soveltavat kurssit

13. Talousmatematiikka (MAA14)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä ja saa matemaattisia valmiuksia oman taloutensa suunnitteluun.Opiskelija saa laskennallisen pohjan yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun ja oppii soveltamaan tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn.

Sisällöt: Indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-ja verotuslaskelmia sekä edellämainittuihin soveltuvia matemaattisia malleja

Arviointi: Numeroarviointi

14. Avaruusgeometria (MAA15)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Avaruusgeometrian taitojen syventäminen

Sisällöt: Eri matematiikan osa-alueiden soveltaminen avaruusgeometriassa esim. ääriarvot, integraalit, vektorit.

Arviointi: Suoritusmerkintä

15. Matemaattiset ohjelmistot (MAA16)

Martinlaakson lukio

Tavoite

Kurssin aikana harjoitellaan matemaattisten ohjelmistojen käyttöä ja niiden hyödyntämistä opiskelussa, kurssikokeissa ja yo-kirjoituksissa.

Keskeiset sisällöt

Sähköinen vastaaminen,Ti-Nspire, abitin matematiikkaeditori ja Geogebra. Kurssin aikana tehdään myös pieniä matemaattisia tutkimustehtäviä ohjelmistoja hyödyntäen. Kurssi on tarkoitettu 2. ja 3. vuoden opiskelijoille. Kurssi on työkurssityyppinen ja osallistujamäärä maks 25.

Arviointi

Suoritusmerkintä

16. Pitkä matematiikka ylioppilastutkinnossa (MAA17)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Valmentaa matematiikan ylioppilaskokeeseen

Sisällöt: Kurssilla lasketaan vanhoja ylioppilastehtäviä. Kurssin päättökoe on matematiikan preliminäärikoe.

Arviointi:Numeroarviointi

17. Matematiikan valmennuskurssi jatko-opintoihin (MAA18)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Valmentaa matemaattis-luonnontieteellisten alojen jatko-opintoihin

Sisällöt: Käydään läpi korkeakoulujen pääsykoetehtäviä, sekä matematiikasta että fysiikasta opiskelijan kiinnostuksen mukaan.

Arviointi:Suoritusmerkintä

18. Differentiaaliyhtälöt (MAA19)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Differentiaaliyhtälöihin tutustumista. Opiskelija osaa muodostaa annettuun alkutilanteeseen sopivan yhtälön, ratkaista sen ja tulkita saamansa ratkaisun merkitys.

Sisällöt:1. ja 2. kertaluvun yhtälöiden ratkaiseminen ja yhtälöiden soveltaminen eri tieteenalojen ongelmien ratkaisuun. Jatko-opintoihin suunnattu kurssi.

Arviointi:Suoritusmerkintä.

19. Abikurssi (MAAabi)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Vahvistaa opiskelijan matemaattisia ja laskennallisia valmiuksia.

Sisällöt: Kerrataan pitkän matematiikan pakollisten kurssien keskeisiä sisältöjä

Arviointi: Suoritusmerkintä

20. Matematiikan paja (MAAp)

Tavoitteet ja sisällöt

Pajakurssi järjestetään kerran viikossa koko lukuvuoden ajan. Pajakurssille voi tulla tekemään läksyjä tai kertaamaan tunnilla käsiteltyjä asioita tai korvaamaan puuttuvia suorituksia. Pajakurssilla voi saada myös tukiopetusta.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssisuorituksen saa osallistumalla säännöllisesti opetukseen ja tekemällä tehtäviä.

2.7.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä ja monissa eri tieteissä.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä*
- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään, oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa ja rohkaistuu kokeilevaan, tutkivaan ja keksivään oppimiseen*
- *hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille*
- *sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä*
- *kehittää käsitystään matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta*
- *harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatiota ja arvioimaan sen luotettavuutta*
- *tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä*
- *osaa käyttää kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.*

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Lausekkeet ja yhtälöt (MAB02)

Vantaan lukiokoulutus

Harjaannutaan käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa. Opitaan luottamaan omiin matemaattisiin kykyihin. Keskeisiä aiheita ovat: suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus, ongelmien muotoileminen yhtälöiksi, yhtälöiden ja yhtälöparien graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen. Lisäksi harjaannutaan arvioimaan ja tulkitsemaan ratkaisuja. Opitaan toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen. Käytetään teknisiä apuvälineitä funktion tutkimiseen ja sovellusongelmien ratkaisemiseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet*
- *vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomiyhtälöihin sekä polynomifunktioihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus*
- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ja yhtälöparien graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*

2. Geometria (MAB03)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija syventää geometrian taitojaan ja tietojaan. Tehdään päätelmiä ja havaintoja kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista. Harjaannutaan kuvioiden ja kappaleiden piirtämisessä. Geometrisia ongelmia ratkaistaan käyttämällä hyväksi esimerkiksi yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa. Käytetään geometriaa käytännön ongelmien ratkaisuissa. Määritetään kuvioiden ja kappaleiden pinta-aloja sekä tilavuuksia. Teknisten apuvälineiden käyttö kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometrian sovellusongelmien ratkaisemisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa*

3. Matemaattisia malleja (MAB04)

Vantaan lukiokoulutus

Opitaan kuvailemaan reaalimaailman ilmiöitä matemaattisen mallin avulla. Arvioidaan mallien soveltuvuutta ongelmaan ja lasketaan ennusteita mallien pohjalta. Ratkaistaan potenssi- ja eksponenttiyhtälöitä. Syvennetään lukujonojen taitoja ja ratkaistaan niiden avulla sovellusongelmia. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssin funktioiden tutkimisessa ja sovellusongelmien yhteydessä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *tutustuu ennusteiden tekemiseen mallien pohjalta*

- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusongelmien yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *potenssiyhtälön ratkaiseminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla*
- *lukujonot matemaattisina malleina*

4. Tilastot ja todennäköisyys (MAB05)

Vantaan lukiokoulutus

Syvennetään tilasto- ja todennäköisyyslaskennan taitoja. Käydään läpi todennäköisyyden käsite ja todennäköisyyden laskulait. Käytetään erilaisia malleja havainnollistamaan todennäköisyyslaskennan probleemia. Opitaan regressio ja korrelaation käsite. Käytetään esimerkiksi taulukkolaskentaohjelmaa erilaisten regressiomallien arvioimisessa ja ennusteiden tekeminen mallien avulla. Teknisiä apuvälineitä käytetään kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa sekä digitaalisessa muodossa olevan datan käsittelyssä ja tutkimisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *arvioi erilaisia regressiomalleja mm. taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä diskreettien jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

- *diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *kombinatoriikkaa*
- *todennäköisyyden käsite*
- *todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä*

5. Talousmatematiikka (MAB06)

Vantaan lukiokoulutus

Syvennetään prosenttilaskennan taitoja. Opiskellaan talouselämän käsitteitä. Kehitetään valmiuksia oman talouden suunnitteluun. Vahvistetaan taloustiedon ja yrittäjyyden opiskelun laskennallista pohjaa. Keskeisiä sisältöjä ovat mm. indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muut laskelmat. Sovelletaan matemaattisia malleja sekä lukujonoja ja summia talouselämän ongelmiin. Käytetään teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *ymmärtää talouselämässä käytettyjä käsitteitä*
- *kehittää matemaattisia valmiuksiaan oman taloutensa suunnitteluun*
- *vahvistaa laskennallista pohjaansa yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun*
- *soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

6. Matemaattinen analyysi (MAB07)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin keskeisenä asiana on funktion muutosnopeuden tutkiminen graafisin ja numeerisin menetelmin. Opitaan derivoimaan polynomifunktioita. Harjaannutaan tutkimaan funktion kulkua ja määrittämään funktion suurin ja pienin arvo suljetulla välillä. Käytetään teknisiä apuvälineitä funktion kulun tutkimisessa ja funktion derivaatan sekä suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellustehtävissä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kulun tutkimisessa ja funktion derivaatan sekä suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellustehtävissä.*

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*

7. Tilastot ja todennäköisyys II (MAB08)

Vantaan lukiokoulutus

Vahvistetaan ja monipuolistetaan tilastojen käsittelytaitoja. Opitaan määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä jatkuvien jakaumien avulla. Keskeiset sisällöt ovat mm. normaalijakauma, toistokoe, binomijakauma ja luottamusväli. Käytetään teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa, todennäköisyysjakauman odotusarvon ja keskihajonnan määrittämisessä, todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla sekä luottamusvälin laskemisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittelytaitojaan*
- *osaa määrittää tilastollisia tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä jatkuvien jakaumien avulla hyödyntäen teknisiä apuvälineitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa, todennäköisyysjakauman odotusarvon ja keskihajonnan määrittämisessä, todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla sekä luottamusvälin laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin käsite*

Paikalliset soveltavat kurssit

8. Matemaattiset ohjelmistot (MAB16)

Martinlaakson lukio

Tavoite

Kurssin aikana harjoitellaan matemaattisten ohjelmistojen käyttöä ja niiden hyödyntämistä opiskelussa, kurssikokeissa ja yo-kirjoituksissa.

Keskeiset sisällöt

Sähköinen vastaaminen,Ti-Nspire, abitin matematiikkaeditori ja Geogebra. Kurssin aikana tehdään myös pieniä matemaattisia tutkimustehtäviä ohjelmistoja hyödyntäen. Kurssi on tarkoitettu 2. ja 3. vuoden opiskelijoille. Kurssi on työkurssityyppinen ja osallistujamäärä maks 25.

Arviointi

Suoritusmerkintä

9. Abikurssi (MABabi)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Valmentaa lyhyen matematiikan ylioppilaskirjoituksiin.

Sisällöt: Kurssilla tutustutaan vanhoihin ylioppilastehtäviin. Kurssin päättökoe on matematiikan preliminäärikoe.

Arviointi: Suoritusmerkintä

10. Matematiikan tukikurssi (MABt)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Vahvistaa opiskelijan perusosaamista ja itseluottamusta matematiikan oppimista kohtaan sekä lisätä edellytyksiä oppia tulevien kurssien sisältöjä.

Sisällöt: Opiskelija voi vahvistaa osaamistaan niistä aiheista, joissa tarvitsee eniten tukea.

Arviointi: Suoritusmerkintä

11. Matematiikan paja (MABp)

Tavoitteet ja sisältö

Pajakurssi järjestetään kerran viikossa koko lukuvuoden ajan. Pajakurssille voi tulla tekemään läksyjä tai kertaamaan tunnilla käsiteltyjä asioita tai korvaamaan puuttuvia suorituksia. Pajakurssilla voi saada myös tukiopetusta.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssisuorituksen saa osallistumalla säännöllisesti opetukseen ja tekemällä tehtäviä.

2.8. Biologia

Oppiaineen tehtävä

Biologian opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus lisää ymmärrystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Biologian opetuksen tarkoituksena on lisäksi herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksestä.

Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Opetuksen tuella opiskelija myös ymmärtää evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tiedonaloja, joiden sovelluksia, kuten geeniteknologiaa, hyödynnetään monin tavoin maataloudessa, teollisuudessa ja lääketieteessä. Opetus myös ohjaa opiskelijaa ymmärtämään, miten biologista tietoa voidaan hyödyntää arkielämässä, jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opetuksessa tehdään yhteistyötä erityisesti terveystiedon, mutta myös muiden oppiaineiden kanssa.

Vantaan lukiokoulutus

Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva omasta osallisuudesta luonnon kiertokulussa ja siitä miten biologista tietoa voidaan hyödyntää omissa kulutusvalinnoissa. Biologian opetuksessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun luonto-, tiede- ja elämyskohteita opiskeluympäristöinä.

Opetuksen tavoitteet

Biologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *kiinnostuu biologisesta tiedosta ja motivoituu biologiaa koskevien uutisten seuraamiseen*
- *saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa*
- *ymmärtää, mikä on biologialle tieteenalana ominaista, tuntee biologisia rakenteita ja prosesseja, perinnöllisyyttä sekä ymmärtää evoluution merkityksen*
- *perehtyy biologisen tiedonhankinnan ja tutkimuksen menetelmiin*
- *osaa asettaa kysymyksiä ja tutkimusongelmia tarkasteltavista ilmiöistä*

- *suunnittelee ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa*
- *osaa hankkia, käsitellä, analysoida ja tulkita tutkimusaineistoa sekä arvioida ja esittää tutkimustuloksia*
- *osaa työskennellä digitaalisissa opiskeluympäristöissä, laboratoriossa ja maastossa*
- *arvioi kriittisesti median kautta välittyvää biologista tietoa*
- *käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti biologian opiskelun tukena*
- *perehtyy biologian soveltamiseen eri aloilla*
- *osaa soveltaa ja käyttää biologisia tietoja ja taitoja arkielämässä*
- *arvostaa eliökunnan monimuotoisuutta, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden ja ymmärtää oman vastuunsa ekosysteemien tulevaisuudesta.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan median kriittiseen seuraamiseen. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy valikoimaan eri medioista välittyvästä tiedosta itsensä ja lähiympäristönsä kannalta olennaisimman.

Arviointi

Biologiassa arvioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttamista kurssikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Arviointi ohjaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta, ja taidot, kuten ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, yhdistellä, arvioida, havainnollistaa ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky arvioida tietoa kriittisesti.

Biologian tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, kokeellisessa työskentelyssä sekä laatimalla yksin tai yhteisöllisesti biologisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssien alussa keskustellaan kurssitavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan ylös opiskelijoiden nähtäväksi. Itse- ja vertaisarviointia käytetään arvioinnin osana. Opiskelijat saavat jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset keskeiset kurssitavoitteet on saavutettu.

Arvioinnin tukena käytetään opiskelijan tai opiskelijaryhmän omassa koulussaan tai lähiympäristössään toteuttamaa hanketta, jossa voidaan hyödyntää opiskelijoiden läheisiä asiantuntijoina. Opiskelijat voidaan ohjata osallistumaan sekä omien että muiden opiskelijoiden tuotosten arviointiin kullekin kurssille sopivalla tavalla.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Elämä ja evoluutio (BI01)

Kurssilla perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Kurssilla tutustutaan myös biologian tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteellistä ajattelua. Keskeinen näkökulma kurssilla on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan esimerkiksi tutustumalla lähiluontoon, Luonnontieteelliseen keskusmuseoon tai Viikin Biokeskukseen.

Lisäksi opiskelija osaa käyttää ja arvioida kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla. Hän tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan. Tutkimusta laadittaessa hyödynnetään lähiympäristön luontoa. Työskennellessään tutkimuksen tai projektin parissa jokainen ryhmän jäsen on vastuussa omasta osuudestaan. Ryhmät huomioivat jokaisen vahvuudet työskennellessään ja pitävät huolen, että jokaisen työosuus on lopputuloksen kannalta merkittävä.

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itse- ja vertaisarvioinnin sekä jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan*
- *ymmärtää evoluution jatkuvuuden, prosessit ja merkityksen*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen ja tulkita sen kehitystä*
- *työskentelee kokeellisesti ja toteuttaa pienimuotoisen tutkimuksen tai projektin yhdessä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Biologia tieteenä

- *elämän ominaisuudet, perusedellytykset ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologisen tiedon esittäminen mallien avulla*

Solu elämän perusyksikkönä

- *elämän syntyvaiheet*
- *solujen rakenne ja energiatalous*
- *DNA ja geenien ilmeneminen*

Eliön elinkaari

- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu*
- *kasvu, kehittyminen ja kuolema*

Evoluutio

- *luonnonvalinta ja sopeutuminen*
- *lajien syntyminen ja häviäminen*
- *eliökunnan sukupuu*

Biologian kokeellisuuteen liittyvä pienimuotoinen tutkimus tai projekti

2. Ekologia ja ympäristö (BI02)

Kurssi tarkastelee ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta sekä sen uhkia Suomessa ja muualla maailmassa. Keskeisinä teemoina ovat luonnon monimuotoisuutta uhkaavat tekijät ja mahdollisuudet suojella monimuotoisuutta. Kurssi perehdyttää myös muihin ekologisiin ympäristöongelmiin. Kurssilla tehdään itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoinen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai kehittämisprojekti.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tarkastellaan biodiversiteettiä, sitä uhkaavia tekijöitä sekä ongelmien ratkaisumahdollisuuksia myös vantaalaisten esimerkkien avulla. Tavoitteena on ymmärtää kaupunkilaisten oman toiminnan ja kestävän elämäntavan vaikutus omaan lähiympäristöön ja sen tulevaisuuteen.

Tutkimus- tai kehittämisprojektissa hyödynnetään vantaalaisia ekosysteemejä ja omaa lähiympäristöä.

Kurssilla käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa. Työskennellessään tutkimuksen tai projektin parissa jokainen ryhmän jäsen on vastuussa paitsi omasta osuudestaan myös koko ryhmän tuotoksesta. Ryhmät huomioivat jokaisen vahvuudet työskennellessään ja pitävät huolen, että jokaisen työosuus on lopputuloksen kannalta merkittävä.

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itsearvioinnin ja jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakenteiden, vuorovaikutusten ja toimintojen periaatteet*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *ymmärtää luonnon monimuotoisuuden merkityksen ihmiskunnan tulevaisuudelle*
- *hahmottaa ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä sekä tuntee menetelmiä, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia*
- *ymmärtää ekososiaalisen sivistyksen ja kestävän elämäntavan välttämättömyyden sekä oppii toimimaan niiden mukaisesti*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoisen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskevan tutkimuksen tai ympäristön tilaa koskevan yhteisen kehittämisprojektin.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

- *elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutukset*
- *ekosysteemien rakenne ja palautuvuus*
- *aineiden kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *luonnon monimuotoisuus*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *lajien väliset suhteet*
- *eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä ja eliöiden levinneisyys*

Ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet

- *ilmastonmuutoksen ekologiset vaikutukset*
- *luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemeihin kohdistuvat uhkat*
- *aineiden kiertoon ja energian virtaukseen liittyvät ongelmat*

- *paikalliset ympäristöongelmat*

Kohti kestävää tulevaisuutta

- *ekosysteemipalveluiden merkitys*
- *ekologisesti kestävä kehitys, kiertotalous ja ekososiaalinen sivistys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi omassa lähiympäristössä*

Ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai ympäristön kehittämisprojekti

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Solu ja perinnöllisyys (BI03)

Kurssin tarkoituksena on auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystä solun rakenteesta ja toiminnasta. Kurssilla tarkastellaan myös solun toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Kurssin työtavoille on keskeistä kokeellisuus ja opiskelijan omat tutkimukset.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla käydään tutustumassa biologisen tutkimuksen tekoon esimerkiksi Viikin Biokeskuksessa tai Biomedicumissa. Ryhmässä suoritetaan esimerkiksi mikroskopointeja ja kokeellisia tutkimuksia. Tällöin opiskelijat tekevät tutkimussuunnitelman noudattaen sitä kokeellisessa työssään.

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itsearvioinnin ja jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa. Myös vertaisarviointia käytetään kurssiarvioinnin osana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *käyttää käsitteitä, malleja ja teorioita tarkastellessaan soluihin ja perinnöllisyyteen liittyviä ilmiöitä*
- *syventää osaamistaan solun eri osien toiminnasta ja ymmärtää eliöiden rakenteiden ja toimintojen pohjautuvan solutason prosesseihin*
- *tutkii erilaisia soluja, solukoita ja kudoksia ja tulkitsee niiden rakenteita*
- *arvioi solujen ja geenien toimintaa koskevan tiedon merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *suunnittelee ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Solu tutkimuskohteena

- *miten soluja tutkitaan*
- *solubiologisen tiedon ja genomitiedon tarve ja käyttö*

Eliöt rakentuvat soluista

- *biomolekyylit*
- *tumallisen ja tumattoman solun rakenne ja toiminta*

- *DNA:n ja RNA:n rakenne*
- *proteiinisynteesi ja epigeneettinen säätely*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja sen merkitys*
- *solujen jakautuminen, kasvu ja erilaistuminen*

Periytymisen perusteet

- *geenit ja alleelit*
- *sukusolut ja niiden synty meioosissa*
- *geenien periytyminen ja ominaisuuksien siirtyminen sukupolvelta toiselle*
- *mutaatiot ja mutageenit*

Solubiologinen tutkimus laboratoriossa tai sähköisten aineistojen avulla

4. Ihmisen biologia (BI04)

Kurssilla perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot, lisääntyminen sekä perimän ja ympäristön merkitys ihmisen terveyteen. Kurssilla tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla käydään tutustumassa esimerkiksi lääketieteellisen tutkimuksen tekoon Viikin Biokeskuksessa tai Biomedicumissa. Opiskelija saa lisätietoa miten suojautua ulkoisilta terveyttä uhkaavilta tekijöiltä omassa elämässään. Opiskelijoiden tietämys kehittyy kohti oppiainerajat ylittävää tasoa (terveystieto).

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itsearvioinnin ja jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa. Myös vertaisarviointia käytetään kurssiarvioinnin osana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida kudosten ja elinten rakenteiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelyä sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia siihen*
- *ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toimintojen ohjaajana*
- *ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia*
- *osaa selittää elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan*
- *ymmärtää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen ihmisen elimistön toimintaa mittaavan tutkimuksen ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Energia, aineenvaihdunta ja sen säätely

- *ravintoaineet ja ruoansulatus*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö ja hengityksen säätely*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elintoimintojen säätely

- *hermosto ja aistit*
- *umpirauhaset ja hormonit*
- *lämmönsäätely*
- *kemiallinen tasapaino*
- *elimistöjen sopeutuminen ja puolustusmekanismit*

Lisääntyminen

- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*
- *sukupuolinen kehitys ja seksuaalisuus*
- *perimän ja ympäristön merkitys*

Ihmiselimistön toimintaa mittaava tutkimus

5. Biologian sovellukset (BI05)

Kurssin tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen tulevaisuuden ongelmien ratkaisemisessa. Kurssilla perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa ja luonnonvarojen kestävän kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Kurssilla opiskelija suunnittelee ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla käydään tutustumassa esimerkiksi bioteknologiseen tutkimukseen Viikin Biokeskuksessa. Opiskelija pystyy kurssin käytyään perehtymään esimerkiksi eläinjalostuksen eettisiin ongelmiin ja niiden biologisiin ratkaisukeinoihin. Opiskelija kykenee muokkaamaan omaa käsitystään bioteknologian menetelmistä ja mahdollisuuksista osana ihmiskunnan tulevaisuutta. Esimerkkinä käsitellään vantaalaisia ympäristöongelmia ja niiden bioteknisiä ratkaisumahdollisuuksia. Opiskelijoita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ympäristön hyväksi eettisiä periaatteita kunnioittaen. Kurssin käytyään opiskelijat löytävät uusia näkökulmia sen sijaan, että turvautuisivat vanhoihin ja valmiiksi jäsenneltyihin käsityksiin. Opiskelija pystyy kriittisesti arvioimaan geeniteknologian sovelluksia ja merkitystä.

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itsearvioinnin ja jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa. Myös vertaisarviointia käytetään kurssiarvioinnin osana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää biologian innovaatioiden ja sovellutusten merkityksen yhteiskunnassa*
- *tutustuu bioteknologian menetelmiin, tuotteisiin ja mahdollisuuksiin edistää kestävää tulevaisuutta*
- *ymmärtää geeniteknologian mahdollisuudet lääketieteessä ja teollisuudessa*
- *ymmärtää mikrobien merkityksen luonnossa ja erilaisissa bioteknologian prosesseissa*
- *ymmärtää kasvien ja eläinten jalostuksen merkityksen ravinnontuotannossa*
- *osaa arvioida bioteknologian ja genetiikan sovellusten mahdollisuuksia, uhkia ja eettisiä kysymyksiä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen yksin tai yhdessä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Bioteknologian sovellukset ja merkitys

- *ravinnon, energian, tuotteiden ja palvelujen tuottaminen uusiutuvien luonnonvarojen avulla*
- *bioteknologian sovellukset teollisuudessa ja ympäristönsuojelussa*

Mikrobiologian sovellukset ja merkitys

- *bakteerien ja virusten rakenne ja toiminta*
- *bakteerien viljely, käsittely ja tunnistaminen*
- *mikrobit luonnossa ja ihmisen taloudessa*

Geeniteknologian sovellukset ja merkitys

- *geenitekniikan menetelmät*
- *genomitieto*
- *mikrobit geeniteknologiassa*

Kasvi- ja eläinjalostus

Biologian sovellusalaan liittyvä koe tai tutkimus

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Abikurssi (BIabi)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kertaa ja syventää pakollisilla ja soveltavilla kursseilla hankkimiaan tietoja, luo kokonaiskuvan lukion biologian sisällöistä ja harjoittelee reaalikoevastausten laadintaa.

Keskeiset sisällöt: Biologian valtakunnallisten kurssien aihealueet.

Arvostelu: Numeroarviointi.

7. Laborointi (BI7)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii biologian laboroinneissa tarvittavat perustaidot, kertaa käytännön töiden avulla biologian aikaisempien kurssien sisältöjä ja harjoittelee hypoteesin laatimista sekä tutkimustulosten esittämistä ja arviointia.

Keskeiset sisällöt: Kurssilla tehdään monipuolisesti erilaisia laborointeja, esim. mikroskopointia, preparaattien valmistusta, DNA-elektroforeesia, sisäelinten preparointia, mikrobikasvatusta, vesianalyyseja yms. Mahdollisuuksien mukaan vieraillaan jossakin alan tutkimuslaitoksessa.

Arvostelu: Suoritusmerkintä

8. Työkurssi/maasto (varaus) (BI8)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Harjoitella biologisia maastotyöskentelymenetelmiä ja oppia tekemään pienimuotoisia tutkimuksia itse kerätystä aineistosta. Samalla opitaan eri biotooppien ominaisuuksia.

Keskeiset sisällöt: Maastotyöskentelyssä käytettävään välineistöön ja menetelmiin tutustuminen, ekologisen tutkimuksen suunnittelu ja toteutus, suomalaiset biotoopit.

Arvostelu: Suoritusmerkintä

9. Lajintuntemus (BI10)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Opiskelija oppii tunnistamaan yleisimpiä suomalaisia selkärankaisia ja kasveja, tutustuu lajien ekologiaan ja innostuu luonnossa liikkumisesta.

Keskeiset sisällöt: Lajintuntemusta (Suomen selkärankaisia eläimiä ja kasveja) ja ekologiaa, mm. eläinten talvenviettotapoja, käyttäytymistä ja lajien välisiä suhteita. Harjoitellaan myös maastotunnistusta, eli kurssin puitteissa retkeillään.

Arvostelu: Numeroarviointi

2.9. Maantiede

Oppiaineen tehtävä

Maantieteen opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja antaa hänelle valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössä, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä. Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua ekososiaalisesti sivistyneeksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Tutkiva lähestymistapa auttaa opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä, paikallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Geomedialla tarkoitetaan karttojen, paikkatiedon, diagrammien, kuvien, videoiden, kirjallisten lähteiden, median, suullisten esitysten sekä muiden maantieteellisten tiedonhankinta- ja esitystapojen monipuolista käyttöä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia. Opetuksessa hyödynnetään myös koulun ulkopuolisia opiskeluympäristöjä sekä verkkoympäristöjä.

Vantaan lukiokoulutus

Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva paikallisista, alueellisista ja globaaleista aluerakenteista, Vantaasta monikulttuurisena ympäristönä sekä siitä, miten maantieteellistä tietoa voidaan hyödyntää. Maantieteen opetuksessa käytetään pääkaupunkiseudun luonto-, tiede- ja kulttuurikohteita opiskeluympäristöinä.

Opetuksen tavoitteet

Maantieteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana*

- *kehittää maantieteellistä ajattelutaitoaan sekä hahmottaa maailmaa ja sen monimuotoisuutta*
- *ymmärtää, tulkitsee, soveltaa ja arvioi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä sekä kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *osaa kriittisesti pohtia ajankohtaisia maailman tapahtumia ja niihin vaikuttavia tekijöitä*
- *osaa havainnoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee, ja osaa pohtia mahdollisia ratkaisuja eriarvoisuusongelmiin*
- *ymmärtää, mitä ihmisoikeudet tarkoittavat, ja arvostaa kulttuurien moninaisuutta*
- *tuntee aluesuunnittelun keinoja sekä osaa osallistua ja vaikuttaa oman lähiympäristönsä kehittämiseen*
- *kiinnostuu maantieteellisestä tiedosta ja motivoituu seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia eri puolilla maailmaa*
- *osaa käyttää maantieteellisiä tietoja ja taitoja arkielämässä*
- *tietää, millaisissa ammateissa ja työtehtävissä maantieteellistä osaamista tarvitaan*
- *toimii paikallisiin, alueellisiin ja globaaleihin kysymyksiin kantaaottavana ja kestävää kehitystä edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija rakentaa maailmankuvaansa maantieteen tarjoamin työvälinein. Opiskelijaa ohjataan median kriittiseen seuraamiseen. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy valikoimaan eri medioista välittyvästä alueellisesta tiedosta itsensä ja lähiympäristönsä kannalta merkityksellisimmän.

Arviointi

Maantieteessä arvioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttamista kurssikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään omaa osaamistaan. Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat paitsi opiskelijan tiedot ja peruskäsitteiden hallinta myös maantieteellinen ajattelu- ja argumentointitaito sekä tiedonprosessointitaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, yhdistellä, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Keskeisiä arvioitavia taitoja maantieteessä ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot.

Maantieteen tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä laatimalla maantieteellisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut, yksin tai yhdessä toisten kanssa. Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon myös opiskelijan osoittamat tiedot ja taidot koulussa toteutetussa osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla keskustellaan kurssin alkaessa sen tavoitteista ja arviointiperusteista yhdessä opiskelijoiden kanssa. Kriteerit sovitaan yhdessä ja kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Itse- ja vertaisarviointia käytetään hyväksi yhtenä arvioinnin osa-alueena. Kurssin edetessä opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset keskeiset kurssitavoitteet on saavutettu.

Arvioinnin tukena voidaan myös käyttää opiskelijan tai opiskelijaryhmän omassa koulussaan tai lähiympäristössään toteuttamaa hanketta, jossa voidaan hyödyntää opiskelijoiden lähipiiriä asiantuntijoina**.**Opiskelija kehittää itsearviointi- ja oppimaan oppimisen taitojaan tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset keskeiset kurssitavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Maailma muutoksessa (GE01)

Kurssi perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ongelmien tarkasteluun. Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnonriskien, ympäristöriskien että ihmiskunnan riskien kannalta. Kurssi käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä ja mahdollisuuksia hillitä, varautua, ennakoida sekä sopeutua riskeihin. Keskeisiä näkökulmia ovat ekososiaalinen kestävyys, kiertotalous ja globaalit kehityskysymykset.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia esimerkiksi omilta lähialueilta ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnon, rakennetun ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Lisäksi käsitellään myös Vantaan tai pääkaupunkiseudun näkökulmasta ekososiaalista sivistystä ja kiertotaloutta. Haluttaessa pyydetään huoltajia esittelemään omaa asiantuntemustaan kurssiaiheista ja työelämästä. Mahdollisista vierailukohteista päätetään yhdessä. Näitä ovat esim. Helsinki-Vantaan lentoasema, Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, Vantaan Energian jätteenpolttolaitos ja Heureka. Kurssin käytyään opiskelija pystyy toteuttamaan eettisiä valintoja omassa kulutuskäyttäytymisessään.

Opettaja ohjeistaa kurssin alkaessa, miten tarkasti maailman karttakuvaa sekä paikannimistöä tulee sisäistää ja kuinka osaamista mitataan. Arvioinnissa otetaan tarvittaessa huomioon muut kurssin alussa määritteltävät tehtävät.

Opiskelijat seuraavat ajankohtaisia tapahtumia maapallolla ja Vantaalla. Opettaja ohjeistaa opiskelijat itse- ja vertaisarviointiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *tunnistaa luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyviä riskialueita maapallolla*
- *ymmärtää, millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee ja mitkä tekijät vaikuttavat niihin*
- *osaa vertailla ja arvioida alueiden riskiherkkyyttä ja riskien vaikuttavuutta alueiden luonnonvarojen ja kehittyneisyyden näkökulmasta*
- *tietää, millaisten ratkaisujen avulla riskejä voidaan hillitä tai niiden vaikutuksia lieventää, sekä tuntee mahdollisuudet ennakoida ja varautua riskeihin sekä toimia kestävän kehityksen mukaisesti*
- *osaa analysoida maailman eri alueiden myönteistä kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä*
- *ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa globaaleja kysymyksiä koskevan tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä sekä osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia alueellisia uutisia eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot omasta lähiympäristöstä ja muuttuvasta maailmasta*
- *maantieteelliset tutkimustaidot ja geomedia*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueellisia riskejä, myönteistä kehitystä ja innovaatioita koskevat ajankohtaiset uutiset maapallon eri alueilla*
- *maailman karttakuvan ja paikannimistön syventäminen*

Luonnon järjestelmään liittyvät keskeiset globaalit riskialueet, riskien ennakointi ja niihin varautuminen

Luonnonvaroihin ja ympäristöön liittyvät keskeiset globaalit riskialueet, riskien hillintä, niihin varautuminen ja sopeutuminen

- *ilmastonmuutos ja muut globaalit ympäristöriskit*
- *resurssien viisas käyttö sekä kierto- ja biotalous*
- *maapallon eri alueiden mahdollisuudet ja vahvuudet*

Ihmiskunnan globaalit riskialueet ja keskeiset kehityskysymykset

- *inhimillisen kehityksen globaalit ongelmat, hyvinvoinnin jakautuminen, eriarvoisuus, haavoittuvuus, nälkä ja pakolaisuus*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Sininen planeetta (GE02)

Kurssilla tarkastellaan luonnonmaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Kurssilla tutustutaan luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan luonnonmaisemia ja niiden syntyä. Kurssi perehdyttää luonnonmaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan oman lähiympäristön esimerkkeihin luonnonmaisemista sekä niiden synnystä ja muutoksista. Opiskelija ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon ja sen käytön merkityksen myös vantaalaisessa arjessa. Samalla opitaan luomaan asiayhteyksiä ja tunnistamaan säännönmukaisuuksia sekä näkemään luonnonmaantieteellisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Tuntiaktiivisuus otetaan huomioon kurssin alussa sovittavien arviointiperusteiden mukaan. Opiskelijan kykyä tulkita luonnonmaisemia ja niiden syntyä käytetään arvioinnin tukena. Opettaja ohjaa opiskelijat itse- ja vertaisarviointiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää luonnonmaantieteen peruskäsitteitä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomediaa hyväksi käyttäen*
- *ymmärtää maapallon planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä*
- *ymmärtää elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden maapallolla*

- *ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat, ja osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *geomedia ja muut luonnonmaantieteen tietolähteet ja niiden käyttö sekä luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmät*

Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt

Ilmakehä ja vesikehä liikkeessä sekä vyöhykkeisyys

- *ilmakehän rakenne ja tuulet*
- *sateet*
- *meriveden liikkeet*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet*

Maapallon rakenne ja muuttuvat pinnanmuodot

- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla*
- *arvokkaat luonnonmaisemat*

Luonnonmaantieteellisen tiedon käyttö yhteiskunnassa ja arkielämässä

3. Yhteinen maailma (GE03)

Kurssilla tarkastellaan ihmismaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana on luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta. Kurssilla tutustutaan ihmismaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan ihmistoiminnan jäsentymistä maapallolla. Kurssi perehdyttää ihmismaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia esimerkiksi omilta lähialueilta ja hahmotetaan ihmiskunnan globaaleja ilmiöitä. Kurssilla syvennetään ekososiaalista sivistystä tarkastelemalla kulttuurimaantieteellisiä ilmiöitä esimerkiksi Vantaalla ja muualla pääkaupunkiseudulla. Haluttaessa pyydetään sopivia asiantuntijoita esittelemään kurssin teemoja ja työelämän näkökulmia niihin liittyen.

Mahdollisesta vierailukohteesta päätetään yhdessä, esimerkiksi Helsinki-Vantaan lentoasema, Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, Vantaan Energian jätteenpolttolaitos, Heureka tai muu vastaava kohde.

Tuntiaktiivisuus otetaan huomioon kurssin alussa sovittavien perusteiden mukaan. Opettaja ohjeistaa kurssin alkaessa miten kykyä tulkita kulttuurimaisemia ja niiden kehitystä harjoitellaan. Opettaja ohjaa opiskelijat itse- ja vertaisarviointiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ihmismaantieteen peruskäsitteitä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomediaa hyväksi käyttäen*
- *osaa analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä ja arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta niihin*
- *tuntee eri kulttuureja ja arvostaa niiden moninaisuutta sekä kunnioittaa ihmisoikeuksia*
- *osaa arvioida ihmisten hyvinvointia ja ympäristön tilaa maapallon eri alueilla*
- *ymmärtää ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävän kehityksen merkityksen maailman tulevaisuudelle*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen peruskäsitteet*
- *geomedia ja muut ihmismaantieteen tietolähteet sekä tutkimusmenetelmät*
- *miellekartat, paikkojen kokeminen ja alueellinen identiteetti*

Väestö ja asutus

- *väestönkasvu, asutus, muuttoliikkeet, kaupungistuminen*
- *kulttuurien moninaisuus ja ihmisoikeuksien toteutuminen*

Alkutuotanto ja ympäristö

- *kestävä maa-, kala- ja metsätalous*

Teollisuus ja energia

- *raaka-aineet, energialähteet, biotalous ja teollisuuden sijainti*

Palvelut, liikkuminen ja vuorovaikutus

- *liikenne, matkailu, globaali talous ja informaatioteknologian kehitys*

Ihmistoiminnan alueellinen rakenne

- *maankäyttö, keskukset ja periferiat*
- *kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*

Ihmismaantieteellisen tiedon käyttö yhteiskunnassa ja arkielämässä

4. Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta (GE04)

Kurssi perehdyttää aiemmilla kursseilla hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia kurssilla ovat osallistuva suunnittelu, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään Vantaan omia paikkatietopalveluita. Opiskelija ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen aluesuunnittelun lähtökohtana ja tuntee kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen esimerkiksi pääkaupunkiseudulla ajankohtaisten rakennus- ja maankäyttöhankkeiden kautta. Opiskelija ymmärtää geomedian merkityksen omassa arjessaan ja yhteiskunnan eri aloilla esimerkiksi aluesuunnittelun työkaluna. Kurssin käytyään opiskelija pystyy käyttämään geomediaa sekä ymmärtää paikkatiedon perusteet.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja käyttää geomediaa maantieteellisten ongelmien ratkaisemisessa*
- *kehittää taitojaan hankkia, käsitellä, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää maantieteellistä tietoa*
- *osaa käyttää paikkatietosovelluksia*
- *ymmärtää geomedian merkityksen omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *tuntee maailmanlaajuisia kehitystrendejä ja Suomen kehitysyhteistyön tavoitteet*
- *ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen aluesuunnittelun lähtökohtana ja tuntee kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen*
- *osaa käyttää geomediaa maantieteellisen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus.*

Keskeiset sisällöt

Geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän kehityksen edistämisessä

Geomedia ja maantieteelliset tutkimustaidot

- *kartografian ja paikkatiedon perusteet sekä muu geomedian käyttö maantieteen tutkimuksissa*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*

Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys

- *aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet*
- *kehittyneisyyserot eri aluetasoilla sekä kansainvälinen yhteistyö, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja kestävän kehityksen sitoumukset*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti

- *maantieteellisen pienimuotoisen tutkielman laatiminen geomediaa hyväksi käyttäen tai paikallisen, alueellisen tai globaalin tason osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttaminen itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa geomediaa hyväksi käyttäen*

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Kartat ja paikkatieto (GE5)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Opiskelija tutustuu kartografian kehitykseen, oppii tuntemaan kartografian ja geomedian perusteita sekä syventää geomediataitojaan mm. käyttämällä paikkatietojärjestelmiä ja muita sovelluksia

Keskeiset sisällöt: Kartografian kehitys, paikkatietojärjestelmät, geomedian hyödyntäminen, ympäristön, tilan ja paikan hahmottaminen, aluesuunnittelu

Arviointi: Suoritusmerkintä

6. Abikurssi (GEabi)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Opiskelija kertaa ja syventää pakollisilla ja soveltavilla kursseilla hankkimiaan tietoja ja taitoja, luo kokonaiskuvan lukiossa opiskeltavasta maantieteestä ja harjoittelee reaalikoevastausten laadintaa

Keskeiset sisällöt: Maantieteen valtakunnallisten kurssien aihealueet; tarkemmat sisältöalueet päätetään vuosittain tilanteiden ja toivomusten mukaan, kurssilla on mahdollista tutustua myös maantieteen lähitieteisiin ja sovellusaloihin.

Arviointi: Numeroarviointi

7. Kehitysmaantiede (GE7)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Opiskelija kertaa ja syventää tietojaan kehittyvistä maista, tutustuu kehittyneisyyden haasteisiin eri puolilla maapalloa sekä tutustuu kehitysavun muotoihin

Keskeiset sisällöt: Kehittyneisyyden käsite ja kehitysmaantieteen synty, kehittyvien maiden ominaispiirteet, kehittyvien maiden ryhmät, kehittyvien maiden tulevaisuus

Arviointi: Suoritusmerkintä

2.10. Fysiikka

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijoiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Opetuksessa sovelletaan fysiikkaa monipuolisissa tilanteissa, mikä edistää myös opiskelijoiden koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa opiskelijoita ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan käsitykset fysiikan käsitteistä rakentuvat, ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijoiden aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti fysiikan teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatimisessa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelijoiden oma kokeellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin kurssin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Fysiikan opinnoissa tuodaan esiin tutkimuksen kansainvälisyyttä. Kansainvälisyyttä ja työelämälähtöisyyttä edistetään tekemällä tutustumiskäyntejä paikallisiin yrityksiin ja opintomatkoja eri kohteisiin, esimerkiksi Cerniin.

Opetuksen tavoitteet

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta fysiikan osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja fysiikan opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija oppii ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja ymmärtää, että hänen oma toimintansa on keskeisintä oppimisessa.

Arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään ja tiedostamaan fysiikan osaamistaan. Kurssin arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida työskentelyn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, ongelmaratkaisuprosessin jäsennettyä kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon kokeellisen työskentelyn taidot sekä tiedon hankinnan ja käsittelyn taidot.

Vantaan lukiokoulutus

Arviointi on kannustavaa ja opiskelijan kehitystä edistävää. Kurssin arviointiperusteet ja hyväksytyn suorituksen kriteerit keskustellaan kurssin alussa ja opiskelijan tulee saavuttaa opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet saadakseen hyväksytyn arvosanan. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Kriteeristöön voidaan sisällyttää esimerkiksi: aktiivinen osallistuminen kokeelliseen työskentelyyn ja oppitunteihin, kurssin aikana tehdyt tehtävät, osakokeet, sähköiset testit, ryhmä-/parityö, esitelmät, työselostukset, itsearviointi, vertaisarviointi, palautettavat tehtävät tai kurssikoe.

Arvioinnissa pyritään hyödyntämään myös itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Fysiikka luonnontieteenä (FY01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä. Tutustutaan aineen ja maailmankaikkeuden rakenteisiin ja perusvuorovaikutuksiin. Opiskellaan liikeilmiöitä ja voimia liikkeen muutoksen aiheuttajina. Kehitetään ymmärrystä fysikaalisen tiedon rakentumisessa tutkimusten ja mallintamisen avulla.

Kestävää elämäntapaa ja globaalia vastuuta opetetaan energian käsitteen avulla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan*
- *ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista*
- *osaa käyttää ja soveltaa liikeilmiöiden käsitteitä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelun tukena.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä*
- *tutustuminen perusvuorovaikutuksiin, maailmankaikkeuden rakenteisiin ja syntyyn sekä aineen rakenteeseen*
- *voima liikkeen muutoksen aiheuttajana ja liikeilmiöt*
- *tutkimukset ja mallintaminen fysikaalisen tiedon rakentumisessa*
- *tulosten kerääminen, esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Lämpö (FY02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä energiantuotannon ratkaisuissa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Opiskellaan lämpö ja lämpötila käsitteitä. Tutustutaan kaasujen tilanmuutoksiin, lämpölaajenemiseen ja paineeseen. Paneudutaan aineiden lämpenemiseen, jäähtymiseen ja olomuodon muutoksiin. Opiskellaan mekaaniseen työhön, tehoon ja hyötysuhteeseen liittyviä prosesseja. Opiskellaan lämmön siirtymistä ja energian säilymistä lämpöopissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa lämpöilmiöiden käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *kehittää valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan päätöksentekoon.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys energiantuotannon ratkaisuissa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *lämpö ja lämpötila*
- *kaasujen tilanmuutokset, lämpölaajeneminen ja paine*
- *kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia*
- *mekaaninen työ, teho ja hyötysuhde*
- *energian säilyminen lämpöopissa ja lämmön siirtymissuunta*
- *tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointia ja suunnittelua*

3. Sähkö (FY03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä ja yhteiskunnassa. Opiskellaan sähkövirran, jännitteen ja resistanssin käsitteitä ja Ohmin lakia. Tutustutaan yksinkertaisiin tasavirtapiireihin ja Kirchhoffin lakeihin. Opiskellaan sähköteho ja Joulen laki. Opiskellaan kondensaattorin, diodin ja LEDin merkitystä ja toimintaa komponentteina. Tutustutaan sähköstaattiseen vuorovaikutukseen, Coulombin lakiin ja sähkökenttään. Kurssilla kiinnitetään jatkuvasti huomiota sähköturvallisuuteen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa sähköön liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *harjaantuu matemaattisessa mallintamisessa ja suureyhtälöiden käyttämisessä*
- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja osaa tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten tekemisessä.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan ja teknologian merkitys jokapäiväisessä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *sähkövirta ja jännite sekä resistanssi ja Ohmin laki*
- *yksinkertaiset tasavirtapiirit ja Kirchhoffin lait*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *kondensaattori, diodi ja LED komponentteina*
- *sähköstaattinen vuorovaikutus, Coulombin laki ja sähkökenttä*
- *sähköturvallisuus, kytkentöjen tekeminen ja virtapiirien tutkiminen*

4. Voima ja liike (FY04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudessa. Opiskellaan vuorovaikutuksen aiheuttamaa liikkeen muutosta tasaisen ja tasaisesti kiihtyvän suoraviivaisen liikkeen mallin avulla. Opiskellaan Newtonin lait. Harjoitellaan voimakuvion piirtämistä ja voimien yhteisvaikutuksen ymmärtämistä. Tutustutaan erilaisiin etä- ja kosketusvoimiin. Kehitetään liikeyhtälön käyttöä matemaattisissa tehtävissä. Opiskellaan momentin ja pyörimisen tasapainon käsitteitä yksinkertaisissa tilanteissa. Opiskellaan yksiulotteisten törmäysten avulla liikemäärän säilymislaki ja impulssiperiaate. Opiskellaan liike- ja potentiaalienergia sekä energian säilymislaki.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa voiman ja liikkeen käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *harjaantuu graafisten esitysten käyttämisessä ja tuottamisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudelle*
- *vuorovaikutus liikkeen muutoksen syynä, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *Newtonin lait, voimakuvio ja voimien yhteisvaikutus*
- *etä- ja kosketusvoimia: paino, kitka, noste ja kvalitatiivisesti väliaineen vastus*
- *liikeyhtälö*
- *momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *liikemäärän säilymislaki, impulssiperiaate ja yksiulotteiset törmäykset*
- *liike- ja potentiaalienergia sekä mekaanisen energian säilymislaki*
- *mallien käyttäminen ja muodostaminen sekä niiden rajoitukset ja puutteet*

5. Jaksollinen liike ja aallot (FY05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä lääketieteessä ja musiikissa. Tutustutaan tasaiseen ympyräliikkeeseen ja gravitaatiovuorovaikutukseen. Opiskellaan värähdysliikettä ja harmonisen voiman aiheuttamia ilmiöitä. Tutustutaan aaltoliikkeen syntymekanismiin ja aaltojen etenemiseen. Paneudutaan aaltoliikkeen heijastumiseen, taittumiseen, diffraktioon, interferenssiin ja seisoviin aaltoihin. Opiskellaan ääntä aaltoilmiönä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa jaksollisen liikkeen ja aaltojen käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys lääketieteessä ja musiikissa*
- *tasainen ympyräliike*
- *gravitaatiovuorovaikutus*
- *harmoninen voima ja värähdysliike*
- *aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen*
- *aaltoliikkeen heijastuminen, taittuminen, diffraktio, interferenssi ja seisovat aallot*

- *ääni aaltoliikeilmiönä*
- *mallien ja simulaatioiden suhde todellisuuteen*

6. Sähkömagnetismi (FY06)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä energia- ja viestintäteknologiassa. Tutustutaan magnetismiin, magneettiseen vuorovaikutukseen ja magneettikenttään. Tutkitaan varatun hiukkasen liikettä sähkö- ja magneettikentässä. Opiskellaan sähkömagneettinen induktio, magneettivuo, induktiolaki ja Lenzin laki. Opiskellaan generaattorin ja muuntajan toimintaa sekä vaihtovirran syntyä ja energian siirtoa sähkövirran avulla. Opiskellaan sähkömagneettisen säteilyn spektri, valon heijastuminen, taittuminen, interferenssi ja diffraktio.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa sähkömagnetismiin ja valoon liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tuotosten muodostamisessa*
- *harjaantuu ilmaisemaan itseään fysiikalle ominaisilla tavoilla ja analysoimaan eri tietolähteiden argumentointia.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys energia- ja viestintäteknologiassa*
- *magnetismi, magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike sähkö- ja magneettikentässä*
- *sähkömagneettinen induktio, magneettivuo, induktiolaki ja Lenzin laki*
- *generaattori, muuntaja, vaihtovirran synty ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettisen säteilyn spektri, valon heijastuminen, taittuminen, interferenssi ja diffraktio*
- *tutkimuksen tai ongelmanratkaisuprosessin jäsennetty kuvaaminen*

7. Aine ja säteily (FY07)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota fysiikan ja kosmologian kehittymiseen. Opiskellaan energian ja sähkömagneettisen säteilyn kvantittuminen. Opiskellaan fotonien merkitys sähkömagneettisen säteilyn välittäjinä. Tutustutaan aaltohiukkasdualismiin ja atomiytimen rakenteeseen. Opiskellaan ydinreaktiot, ydinenergia, ytimen sidosenergia sekä energian ja massan ekvivalenssi. Opiskellaan radioaktiivisuutta ja hajoamislaki. Paneudutaan säteilyturvallisuuteen ja säteilyn hyötykäyttöön.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa aineen ja säteilyn käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *syventää kokonaiskuvaa fysiikasta aineen ja maailmankaikkeuden rakennetta selittävänä tieteenä.*

Keskeiset sisällöt

- *näkökulmia fysiikan ja kosmologian kehittymiseen*

- *energian kvantittuminen*
- *sähkömagneettisen säteilyn kvantittuminen ja fotonit*
- *aaltohiukkasdualismi*
- *atomiytimen rakenne*
- *ydinreaktiot, ydinenergia, ytimen sidosenergia sekä energian ja massan ekvivalenssi*
- *radioaktiivisuus ja hajoamislaki*
- *säteilyturvallisuus ja säteilyn hyötykäyttö*
- *tiedonhankinta, esittäminen ja arviointi*

Paikalliset soveltavat kurssit

8. Fysiikan jatkot (FY13)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Valmentaa matemaattis-luonnontieteellisten alojen jatko-opintoihin

Sisällöt: Käydään läpi korkeakoulujen pääsykoetehtäviä, sekä matematiikasta että fysiikasta opiskelijan kiinnostuksen mukaan. Järjestetään yhdessä MAA18-kurssin kanssa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

9. Fysiikan mittaaminen ja ohjelmistot (FY14)

Martinlaakson lukio

Tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuottamaan fysiikan tehtävistä sähköisen vastauksen sekä käsitttelemään ohjelmistojen avulla mittausdataa.

Keskeiset sisällöt

Pääasiassa käytettävät ohjelmistot ovat TI-Nspire- laskinohjelmisto ja LoggerPro. Kurssi sopii niille, jotka ovat suorittaneet fy1-4 kurssit, joiden aiheiden pohjalta mittauksia ja tehtäviä tehdään. Kurssin suorittaminen edellyttää edellä mainittujen kurssien sisältöjen kohtuullista hallintaa.

Arviointi

Suoritusmerkintä

10. Geometrinen optiikka (FY15)

Martinlaakson lukio

Tavoite

Kurssilla tutkitaan valon kulkua (hilat, prismat) ja syvennytään kuvan muodostumiseen peileissä ja linseissä kokeellisesti sekä teoreettisesti.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käytetään aikaa kokeelliseen työhön optiikan oppilasvälineitä hyödyntäen. Kurssin suoritus perustuu sähköiseen oppimispäiväkirjaan, jota täydennetään säännöllisesti kurssin aikana. Kurssilla pyritään järjestämään tutustumiskäynti johonkin optiikan alaan liittyvään oppilaitokseen tai yritykseen. Toinen vaihtoehto on kutsua koululle alan asiantuntija. Kurssille voivat osallistua kaikki, jotka ovat käyneet matematiikassa geometrian kurssin. Myös fy6- kurssin käymisestä on hyötyä.

Arviointi

Suoritusmerkintä

11. Fysiikan kokonaiskuva I (abikurssi) (FYabi I)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Opiskelija saa tukea ja kertausta niistä kurssien FY1-5 aiheista, joita tarvitaan abivuoden syventäviin kursseihin FY7-8 ja ylioppilaskirjoituksissa. Opiskelija saa käsityksen sen hetkisistä vahvuuksistaan ja kehitystarpeistaan tulevaisuuden suunnitelmiaan silmällä pitäen.

Sisällöt: Kurssien 1-5 keskeiset sisällöt.

Arviointi: Suoritusmerkintä

12. Fysiikan kokonaiskuva II (abikurssi) (FYabi II)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Opiskelija saa tukea ja kertausta kurssien FY2-8 aiheista, joita tarvitaan ylioppilaskirjoituksissa. Valmentaa fysiikan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt: Kurssien 2-8 keskeiset sisällöt.

Arviointi: Suoritusmerkintä

2.11. Kemia

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Opetuksessa sovelletaan kemiaa monipuolisissa tilanteissa, mikä edistää myös opiskelijoiden koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa opiskelijoita ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä.

Kemian opetus tukee opiskelijoiden käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijoiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatimisessa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelijoiden oma kokeellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita kemian opiskeluun. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin kurssin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Kemian opinnoissa tuodaan esiin tutkimuksen kansainvälisyyttä. Kansainvälisyyttä ja työelämälähtöisyyttä edistetään tekemällä tutustumiskäyntejä paikallisiin yrityksiin, yliopistoihin tai ammattikorkeakouluihin.

Opetuksen tavoitteet

Kemian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia turvallisesti ja yhteistyössä muiden kanssa*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti kemian tietojensa avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia kemialle ominaisilla tavoilla*
- *jäsentää käsitystään jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöistä kemian käsitteiden avulla*
- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvän teknologian merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija oppii ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja ymmärtää, että hänen oma toimintansa on keskeisintä oppimisessa.

Arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään ja tiedostamaan kemian osaamistaan. Kurssin arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida työskentelyn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon kokeellisen työskentelyn taidot sekä tiedon hankinnan ja käsittelyn taidot.

Vantaan lukiokoulutus

Arviointi on kannustavaa ja opiskelijan kehitystä edistävää. Kurssin arviointiperusteet ja hyväksytyn suorituksen kriteerit keskustellaan kurssin alussa ja opiskelijan tulee saavuttaa opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet saadakseen hyväksytyn arvosanan. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Kriteeristöön voidaan sisällyttää esimerkiksi: aktiivinen osallistuminen kokeelliseen työskentelyyn ja oppitunteihin, kurssin aikana tehdyt tehtävät, osakokeet, sähköiset testit, ryhmä-/parityö, esitelmät, työselostukset, itsearviointi, vertaisarviointi, palautettavat tehtävät tai kurssikoe.

Arvioinnissa pyritään hyödyntämään myös itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kemiaa kaikkialla (KE01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota kemian merkitykseen nykyaikana, jatko-opinnoissa sekä työ- ja arkielämässä. Kurssilla opiskellaan atomin rakennetta ja jaksollista järjestelmää. Lisäksi tutustutaan alkuaineiden ja yhdisteiden ominaisuuksiin selittäen niitä aineen rakenteen ja kemiallisten sidosten avulla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan*
- *kehittää valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista jokapäiväisen elämän ja ympäristön ilmiöissä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen erilaisia kemian ilmiöitä sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat*
- *osaa käyttää aineen ominaisuuksien päättelyssä aineen rakenteen malleja, jaksollista järjestelmää ja tietolähteitä.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä*
- *atomin rakenne ja jaksollinen järjestelmä pääpiirteissään*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden ominaisuuksia*
- *aineiden ominaisuuksien selittäminen aineen rakenteen, kemiallisten sidosten ja poolisuuden avulla*
- *kysymykset tiedonhankinnan lähtökohtana*
- *turvallinen työskentely, aineen erotusmenetelmät, aineiden ominaisuuksien tutkiminen, havainnointi ja johtopäätösten tekeminen*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Ihmisen ja elinympäristön kemiaa (KE02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan kemian merkitystä hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Kurssilla tutustutaan orgaanisen kemian yhdisteiden rakenteisiin sekä selitetään orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksia rakenteiden avulla. Opiskellaan avaruusrakennetta ja isomeriaa. Lisäksi opiskellaan aineiden ainemäärien ja liuosten pitoisuuksien laskemista.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa orgaanisiin yhdisteisiin ja ainemäärään liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen orgaanisiin yhdisteisiin, ainemäärään ja pitoisuuteen liittyviä ilmiöitä*
- *ymmärtää, kuinka kemiallinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys hyvinvoinnin ja terveyden kannalta*
- *orgaanisten yhdisteiden, kuten hiilivetyjen, happi- ja typpiyhdisteiden, rakenteiden mallintaminen ja kuvaaminen erilaisilla malleilla*
- *avaruusrakenne ja isomeria*
- *orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *ainemäärä ja pitoisuus*
- *työvälineiden ja reagenssien käyttö sekä liuosten valmistus*
- *aineen rakenteen analyysimenetelmät, kuten spektroskopia*

3. Reaktiot ja energia (KE03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan kemian merkitystä energiaratkaisujen ja ympäristön kannalta. Tutustutaan reaktioyhtälöihin ja opiskellaan niiden symbolista ilmaisua ja tasapainottamista. Lisäksi opiskellaan epäorgaanisten ja orgaanisten yhdisteiden reaktioita ja niiden sovelluksia. Tutustutaan aineen ja energian häviämättömyyteen kemiallisessa reaktiossa. Opiskellaan kaasujen ominaisuuksia ja kaasujen yleinen tilanyhtälö.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen reaktioihin liittyviä ilmiöitä*
- *ymmärtää aineen ja energian häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys energiaratkaisujen ja ympäristön kannalta*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen*
- *epäorgaanisten ja orgaanisten yhdisteiden reaktioita sekä niiden sovelluksia*
- *aineen häviämättömyys kemiallisessa reaktiossa ja sen yksinkertainen laskennallinen käsittely*
- *energian häviämättömyys kemiallisessa reaktiossa, sidosenergia ja Hessin laki*
- *kaasujen ominaisuudet ja yleinen tilanyhtälö*
- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, titraus analyysimenetelmänä, tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*

4. Materiaalit ja teknologia (KE04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan kemian merkitystä teknologiassa ja yhteiskunnassa. Opiskellaan metallien ja polymeerien ominaisuuksia, käyttöä ja elinkaarta. Tutustutaan atomin ulkoelektronirakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Opiskellaan hapetus-pelkistysreaktioita sekä sähkökemian keskeiset periaatteet. Kehitetään kemiallisten reaktioiden laskennallista soveltamista.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa materiaaleihin ja teknologiaan liittyviä kemian käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä*

- *osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen materiaaleihin ja sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä*
- *harjaantuu ilmaisemaan itseään kemialle ominaisilla tavoilla ja analysoimaan eri tietolähteiden argumentointia*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tuotosten muodostamisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys teknologiassa ja yhteiskunnassa*
- *metallien ja polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*
- *atomin ulkoelektronirakenne ja jaksollinen järjestelmä alkuaineiden jaksollisten ominaisuuksien selittäjänä*
- *hapetusluvut ja hapetus-pelkistysreaktiot*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari ja elektrolyysi*
- *kemiallisten reaktioiden laskennallinen soveltaminen*
- *tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*
- *yhteistyön rooli kemiallisen tiedon tuottamisessa*

5. Reaktiot ja tasapaino (KE05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan kemian merkitystä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Tutkitaan kemiallisen reaktion nopeutta ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Opiskellaan kemiallisen reaktion tasapainoa ja tasapainotilaan vaikuttamista. Opiskellaan tasapainoon liittyviä graafisia esityksiä sekä laskennallista käsittelyä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioiden ja kemiallisen tasapainon käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen reaktioihin ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavia tekijöitä*
- *homogeeninen ja heterogeeninen tasapaino sekä tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *happo-emästasapaino, vahvat ja heikot protolyytit ja puskuriliuokset*
- *tasapainoon liittyvät graafiset esitykset*
- *homogeenisen ja happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *tutkimustulosten ja -prosessin arviointi*

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Kemian pintaa syvemmältä -abikurssi I (KEabi I)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Opiskelija ymmärtää aiempaa syvällisemmin valtakunnallisten kurssien vaikeiksi koettuja aiheita ja osaa soveltaa kemian tietojaan uusiin asiayhteyksiin.

Keskeiset sisällöt: Aineen rakenne ja spektroskopia, kemiallinen tasapaino, tieteellinen tutkimus

Arviointi: Suoritusmerkintä

7. Lukion keskeinen kemia -abikurssi II (KEabi II)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Opiskelija syventää, kertaa ja saa lisää tietoa kemiasta valmistautuessaan ylioppilaskirjoituksiin ja kemiaa sisältäviin pääsykoetehtäviin.

Keskeiset sisällöt: Lukion kemian oppimäärä ja ylioppilas- ja pääsykoetehtävät.

Arviointi: Numeroarviointi pohjautuen kemian preliminäärikokeeseen.

2.12. Filosofia

Filosofinen ajattelu tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen on olennainen osa yleissivistystä. Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja keskustellen. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan käsitysten perusteluja järkiperäisesti. Kyseenalaistavan ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa hahmottamaan ja jäsentämään nykypäivän jatkuvasti kasvavaa informaatiotulvaa. Tällä tavoin filosofian opiskelu edistää opiskelijoiden yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia.

Filosofiassa opiskelija oppii jäsentämään käsitteellisesti arvoja, normeja ja merkityksiä koskevia kysymyksiä. Tämä edistää opiskelijan kykyä eettiseen pohdintaan ja sen ymmärtämiseen, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofian opiskelu opettaa hahmottamaan laajoja käsitteellisiä kokonaisuuksia ja yhteyksiä. Se auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan.

Filosofian opiskelu kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Filosofiassa tuetaan opiskelijoiden perusteltujen yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Kun opiskelijat paneutuvat filosofisiin kysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, he oppivat muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Mutkikkaiden kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijoissa kykyä luottaa omiin ajattelutaitoihinsa ja yksilöllisiin mahdollisuuksiinsa selvittää vaikeitakin ongelmia. Filosofian opiskelu tukee opiskelijoiden kasvua aktiivisiksi ja vastuullisiksi sekä toisia ja yhdenvertaisuutta kunnioittaviksi kansalaisiksi.

Opetuksen tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot ja oppii sitä kautta luottamaan omaan ajatteluunsa sekä arvioimaan sitä kriittisesti ja pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa ja ristiriitaista.*

Vantaan lukiokoulutus

Tavoitteena on, että opiskelija:

- harjoittelee kriittisen ajattelun taitoja ja oppii suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaa oppimisprosessiaan
- oppii tutkivan oppimisen taitoja, yhteistä tiedon rakentamista sekä oppii kantamaan vastuuta omasta oppimisprosessistaan
- oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään

Arviointi

Filosofiassa arviointi kohdistuu ajattelun taitojen ja keskeisten käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä kriittisesti eritellä ja problematisoida informaatiota, hahmottaa ja täsmentää sen käsitteellistä rakennetta sekä esittää asiasta perusteltu arvostelma. Arvioinnin tulee tukea ja kehittää opiskelijan taitoa arvioida omaa ajatteluaan ja rohkaista opiskelijoita oman opiskelunsa suunnitteluun ja kehittämiseen. Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan kurssikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Vantaan lukiokoulutus

Arvioinnin osa-alueisiin sisältyy myös seuraavia työskentelytaitoja: aikatauluttamisen taito, tiimityötaidot, itseohjautuvuus, tieto- ja viestintäteknologian opiskelukäyttötaidot, merkityksellisen tiedon rakentamisen taidot sekä käytännöllisen ongelmanratkaisun taidot.

Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, esim. itsearviointi, vertaisarviointi, jatkuva oppimisprosessin palaute ja niihin liittyvät osasuoritukset ja kannustava palaute. Opiskelija saa palautetta pitkin kurssia, ei vain kurssin päätyttyä.

Opiskelijoiden kanssa keskustellaan kurssien alussa arviointikriteereistä sekä hyväksytyn kurssisuorituksen kriteereistä, jotta opiskelijalla on mahdollisuus suunnitella omaa työtään ja tehdä omaan oppimiseensa liittyviä valintoja ja päätöksiä. Kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Kurssin suorittaminen hyväksytysti edellyttää että kaikki opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista. Opetusjärjestelyillä rohkaistaan opiskelijoita käyttämään omia TVT-laitteitaan.

Yhteistyökumppaneina hyödynnetään esimerkiksi seuraavia lähialueen toimijoita: Vantaan taidemuseo Artsi, Nuorten filosofiatapahtuma ja Platonin Akatemia.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiirissä painottuvat: monilukutaito ja mediat sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa perustellun käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*

- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille mielipiteille ja väitteille perusteluja sekä hahmottamaan esitettyjen perustelujen rakennetta ja arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten harjoitusten kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *tuntee perustavia tieto-opillisia erotteluja, osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

- *mitä filosofia on, filosofisten kysymysten ja filosofisen ajattelun luonne filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin ongelmiin sovellettuna*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet ja niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

2. Etiikka (FI02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista. Opetusjärjestelyillä rohkaistaan opiskelijoita käyttämään omia TVT-laitteitaan.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiirissä painottuvat:

- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin sekä ympäristöfilosofian perusteisiin*
- *hahmottaa normatiivisten väitteiden luonteen ja suhteen kuvaileviin väitteisiin sekä osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta*
- *osaa jäsentää oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa perustella moraalin velvoittavuuden ja soveltaa moraaliin filosofisia käsite-erotteluja ja johdonmukaista argumentaatiota*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein.*

Keskeiset sisällöt

- *moraali ja sitä pohtiva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyve-, seuraus-, sopimus-, oikeus- ja velvollisuusetiikan perusteet*

- *moraalin luonne normijärjestelmänä ja sen ero juridisiin ja tapanormeihin perustuviin järjestelmiin, moraalinen relativismi*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *eläimiä ja ympäristöä koskevia eettisiä kysymyksiä*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Yhteiskuntafilosofia (FI03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista. Opetusjärjestelyillä rohkaistaan opiskelijoita käyttämään omia TVT-laitteitaan.

Kurssin sisältö ja luonne mahdollistaa **kaikkien opetussuunnitelman** perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Aihekokonaisuudet ovat:

- aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat
- teknologia ja yhteiskunta

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin sekä perusnäkemyksiin yksilön suhteesta yhteisöihin, yhteiskuntaan ja valtioon*
- *oppii käyttämään keskeisiä filosofisia käsitteitä yhteiskunnallisen ja poliittisen toiminnan jäsentämiseen sekä omien yhteiskunnallisten ratkaisujensa perustelemiseen*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vallankäyttöä ja työnjakoa yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *oppii arvioimaan käsitteellisesti yhteiskunnallisen järjestyksen rakentumista, perustelemista ja oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *yhteiskuntajärjestyksen ja yhteiskunnallisten instituutioiden olemassaolo ja oikeuttaminen: yksilö- ja yhteisökeskeiset teoriat yhteiskunnasta, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *oikeudenmukaisuuden eri muodot, niiden perusteleminen ja soveltaminen*
- *vallan käsite ja muodot, vallan oikeuttaminen, demokratian muodot ja kilpailijat, anarkismi*
- *työnjako, talous ja hyvinvointi, talouden toimintaperiaatteiden ja omistamisen oikeuttaminen*
- *poliittiset ihanteet ja niiden toteuttaminen: vapaus, tasa-arvo ja solidaarisuus; konservatismi, liberalismi ja sosialismi; kansallisvaltiot ja globaali näkökulma*
- *yhteiskunnalliset jännitteet ja ristiriidat sekä niiden ratkaiseminen: oikeusvaltio ja sen vaihtoehdot, yhteiskuntajärjestyksen luhistuminen – sodat, sisällissodat, terrori sekä holokausti ja muut kansanvainot yhteiskuntafilosofisina ongelmina*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: sukupuolen rakentuminen, informaatioteknologia, kulttuurien kohtaaminen, kestävän tulevaisuuden rakentaminen*

4. Tieto, tiede ja todellisuus (FI04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista. Opetusjärjestelyillä rohkaistaan opiskelijoita käyttämään omia TVT-laitteitaan.

Kurssilla hyödynnetään paikallisia yhteistyökumppaneita, esimerkiksi tiedekeskus Heureka.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiirissä painottuvat:

- teknologia ja yhteiskunta
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa filosofisia, eri tieteisiin ja arkielämään perustuvia käsityksiä todellisuuden rakenteesta*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita todellisuudesta, totuudesta, tiedosta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa jäsentää havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden ja mallien suhdetta todellisuuteen*
- *oppii hahmottamaan erityistieteiden tieteenfilosofisia kysymyksiä joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

- *metafysiikan keskeiset kysymykset ja käsitteet, erilaisia käsityksiä metafysiikan luonteesta ja todellisuuden perusrakenteesta*
- *olemassaolon kysymyksiä: muutos ja pysyvyys, oliot ja ominaisuudet, mahdollinen ja välttämätön, reaalinen ja virtuaalinen*
- *todellisuuden ilmeneminen ja hahmottaminen*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat*
- *tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmät, tieteellinen päättely; ilmiön, tutkimusaineiston, mallin ja teorian käsitteet sekä niiden keskinäinen suhde*
- *selittäminen ja tieto luonnon- ja ihmistieteissä sekä formaaleissa tieteissä: tietäminen ja ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta*

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Suuret filosofit: Eurooppalaista aatehistoriaa (FI5)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa länsimaisen filosofian keskeiset kysymykset, saa kokonaiskuvan länsimaisen filosofian klassikoiden ajatuksista, syventää näkemystään aatehistoriaan liittyvistä ongelmista ja niiden ratkaisuyrityksistä.

Keskeiset sisällöt: Länsimaisen filosofian painopisteet ja aatteiden merkitys arjelle.

Arviointi: Kurssin arvioinnin pohjana on opiskelijan keskustelutaidot kurssin aikana.

6. Abikurssi (FIabi)

Tavoitteet ja sisältö

Kohti yo-kirjoituksia. Filosofian kurssien keskeisten teemojen kertausta ja syventämistä.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2.13. Psykologia

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.

Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaalisiin, kulttuurisiin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta.

Psykologian opetus on luonteeltaan tutkimusperustaista. Tässä tarkoituksessa opetuksessa käsitellään psykologisen tiedon luonnetta ja tiedonmuodostuksen menetelmiä painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä aihesisältöjä. Opetuksessa tämä tutkimusperustaisuus ja aihesisällöt kytketään ihmisen jokapäiväisen toiminnan ja arjen ymmärtämiseen eli tuodaan tutkimustieto lähelle opiskelijaa.

Opetuksen tavoitteet

Psykologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymyksenasetteluja ja tiedonhankintakeinoja sekä tuntee psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon ja tutkimusmenetelmien mahdollisuuksia ja rajoituksia*
- *ymmärtää psykologiaan ja psykologiseen tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja osaa soveltaa tietojaan myös psykologisten tutkimusten arviointiin*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan arkielämään, elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkisen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajattelunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *osaa hyödyntää psykologista tietoa oppiainerajat ylittävien aiheiden ja ilmiöiden erittelyyn*
- *osaa soveltaa psykologista tietoa tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kestävän kehityksen edistämiseen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kykenee erittelemään kriittisesti psykologista tietoa (ja erottamaan sen arkiuskomuksista)

- ymmärtää omaa oppimisprosessiaan sekä kehittää opiskelun itsesäätelytaitoja (esim. vastuun ottamista, motivaation säätelyä, opiskelutekniikoiden valintaa ja metakognitiivisia taitoja)
- oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden sekä tiedolliseen osaamiseen että kykyyn soveltaa psykologista tietoa arkipäivän tilanteisiin ja elämään. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamistaitoa ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelija osoittaa monipuolisilla tavoilla, että hän on ymmärtänyt keskeiset sisällöt ja pystyy arvioimaan ja soveltamaan oppimaansa tietoa.

Vantaan lukiokoulutus

Arvioinnin osa-alueisiin sisältyy myös seuraavia työskentelytaitoja: aikatauluttamisen taito, tiimityötaidot, itseohjautuvuus, tieto- ja viestintäteknologian opiskelukäyttötaidot, merkityksellisen tiedon rakentamisen taidot sekä käytännöllisen ongelmanratkaisun taidot.

Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, esim. itsearviointi, vertaisarviointi, jatkuva oppimisprosessin palaute ja niihin liittyvät osasuoritukset ja kannustava palaute. Opiskelija saa palautetta pitkin kurssia, ei vain kurssin päätyttyä.

Opiskelijoiden kanssa keskustellaan kurssien alussa arviointikriteereistä sekä hyväksytyn kurssisuorituksen kriteereistä, jotta opiskelijalla on mahdollisuus suunnitella omaa työtään ja tehdä omaan oppimiseensa liittyviä valintoja ja päätöksiä. Kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Kurssin suorittaminen hyväksytysti edellyttää että kaikki opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Psyykkinen toiminta ja oppiminen (PS01)

Vantaan lukiokoulutus

Valinnaisiin ilmiöihin perehtymisessä hyödynnetään paikallisia yhteistyökumppaneita kuten järjestöt, Vantaan kaupungin terveys- ja sosiaalipalveluiden, varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden tai vapaa-ajan toimijat. Kurssin valinnaisten teemojen tarkastelussa hyödynnetään myös aihekokonaisuuksia. Opiskelijat voivat esimerkiksi tarkastella, onko koetulla onnellisuudella merkitystä kansalaisen roolissa, kestävän elämäntapaan suuntautumisessa tai elämänpolkua koskevissa valinnoissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää biologisten, psyykkisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden merkityksen ihmisen toiminnan selittämisessä ja ymmärtämisessä*
- *tuntee psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten tunteet, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa ja omaa psyykkistä hyvinvointiaan näitä kuvaavien käsitteiden avulla*
- *perehtyy oppimisen prosesseihin liittyvään psykologiseen tietoon ja osaa pohtia omaa opiskeluaan sen pohjalta*
- *osaa esittää esimerkkejä psykologisen tutkimuksen aihepiireistä ja niihin liittyvistä tutkimuksista sekä analysoida ja arvioida tiedon tutkimusperusteita*

- *ymmärtää psykologisen tiedon perustuvan tutkimukseen ja tunnistaa tieteellisen ajattelun peruspiirteitä.*

Keskeiset sisällöt

Tietoinen ja tiedostamaton psyykkinen toiminta

- *ihmisen toimintaan vaikuttavat biologiset tekijät sekä perustieto hermoston toiminnasta*
- *perustietoa tunteista ja motivaatiosta*
- *kognitiivisten tulkintojen merkitys ihmisen toiminnassa*

Sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutus ihmisen toimintaan

- *perustietoa sosiaalistumisesta ja normien omaksumisesta*
- *esimerkkejä yksilön toimintaan vaikuttavista tilannetekijöistä*

Perehtyminen johonkin valinnaiseen ilmiöön, kuten aggressiivisuus, jännittäminen, riippuvuudet, syömiskäyttäytyminen, sosiaalinen vuorovaikutus, onnellisuus tai rakkaus

Opiskelu ja oppiminen psykologian näkökulmista

- *oppimisen biologinen, kognitiivinen ja sosiokulttuurinen perusta*
- *tehokkaat opiskelumenetelmät*
- *motivaatio ja oppiminen*

Psykologisen tiedon muodostuminen

- *psykologian tutkimuskohteet*
- *arkitiedon ja tieteellisen tiedon ero*
- *esimerkkejä psykologian tutkimusmenetelmistä*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Kehittyvä ihminen (PS02)

Vantaan lukiokoulutus

Vierailut konkretisoivat opiskelijoille psykologista tietoa ja niiden yhteydessä harjoitellaan tutkimusmenetelmiä, kuten haastattelua, testejä ja havainnointia. Kurssilla voidaan vierailla jossain kehityspsykologian tietoja soveltavassa kasvatusinstituutiossa, kuten päiväkodissa, vanhainkodissa tai alakoulussa.

Kurssin teemoihin yhdistetään myös opetussuunnitelman perusteissa mainittuja aihekokonaisuuksia. Opiskelijat voivat perehtyä esimerkiksi teknologisoituneen elämän vaikutukseen kehityksen eri osa-alueilla, hermoston kypsymisessä, elämänpolun mahdollisuuksien rikastajana tai ihmissuhteiden muokkaajana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, miten ihmisen kehitystä tutkitaan, ja osaa arvioida tiedon perusteita*
- *osaa eritellä ihmisen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden vuorovaikutusta*
- *perehtyy kehityksen osa-alueisiin ja osaa eritellä niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä osaa selittää kehityksen jatkuvuutta yksilön elämänkaaren aikana*
- *perehtyy erityisesti lapsuus- ja nuoruusiän psykologiaan ja niihin liittyvään teoria- ja tutkimustietoon*

- *tuntee hermoston toiminnan periaatteita sekä ymmärtää niiden yhteyden yksilön psyykkiseen kehitykseen*
- *osaa arvioida kehityspsykologista tietoa ja soveltaa sitä itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kehityksen tutkiminen

Kehityksen osa-alueet ja niihin vaikuttavat tekijät lapsuudessa ja nuoruudessa

- *fyysis-motorinen kehitys*
- *kognitiivinen kehitys*
- *emotionaalinen kehitys*
- *psykososiaalinen kehitys*
- *minuuden ja minäkäsityksen kehitys*

Nuoruusiän psyykkinen kehitys ja sen erityiset haasteet

- *ajattelun kehitys*
- *identiteetin kehitys: henkilökohtainen, sosiaalinen ja kulttuurinen identiteetti*
- *sukupuoli-identiteetti ja seksuaalisuuden kehittyminen*
- *toiminnanohjauksen kehitys ja sen hermostollinen tausta*

Kehityksen jatkuvuus elämänkaaren aikana

- *elämänkaaren käsite*
- *kehitykseen vaikuttavien tekijöiden vuorovaikutus*
- *jokin kehityksen jatkuvuutta selittävä teoria*

Kehitykseen vaikuttavat biologiset ja sosiokulttuuriset tekijät

- *hermoston kypsyminen*
- *aivojen muovautuminen elämänkulun aikana*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus*
- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *sosialisaatio ja kulttuurierot kehityksessä*

3. Tietoa käsittelevä ihminen (PS03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin valinnaisten teemojen tarkastelussa hyödynnetään myös aihekokonaisuuksia. Opiskelijoiden kanssa voi tutkia esimerkiksi sitä, mitä opiskelijoiden tuleva työelämä vaatii korkeampien kognitiivisten toimintojen kehittämiseltä tai miten kognitiiviset prosessit ovat mukana eri kulttuurien kohtaamiseen liittyvissä ongelmissa (mm. kognitiiviset vinoumat, ennakkoluulot) ja niiden ratkaisemisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *perehtyy kognitiivisiin perustoimintoihin eli havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen ja muistiin sekä yhteen korkeamman kognitiivisen toiminnan ilmiöön, kuten päätöksenteko, ongelmanratkaisu, asiantuntijuus tai kielelliset toiminnot*

- *perehtyy kognitiivisten toimintojen tutkimukseen ja pystyy arvioimaan sitä*
- *ymmärtää kognitiivisen toiminnan hermostollista perustaa ja yhteyksiä psyykkisiin toimintoihin.*

Keskeiset sisällöt

- *kognitiivisen toiminnan periaatteita, kuten sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *kognitiivisten toimintojen neuropsykologinen perusta*
- *kognitiivisen psykologian ja aivotutkimuksen tutkimusmenetelmiä*
- *havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti kognitiivisina perustoimintoina sekä niiden biologinen perusta*
- *jonkin valinnaisen korkeampitasoisen kognitiivisen toiminnon tarkasteleminen, esimerkiksi kieli, ongelmanratkaisu, päätöksenteko tai asiantuntijuus*

4. Tunteet, psyykkinen hyvinvointi ja mielenterveys (PS04)

Vantaan lukiokoulutus

Kaikki aihekokonaisuudet ovat yhteydessä kurssin keskeisiin teemoihin, kuten yksilön hyvinvointiin, stressiin/kriiseihin ja mielenterveyteen. Aihekokonaisuuksiin voi perehtyä opiskelijoiden kanssa esimerkiksi tutkimalla sitä miten kansalaisuuden ja työelämän vaatimukset näkyvät yksilön hyvinvoinnissa tai miten elinympäristön ja teknologian muutokset vaikuttavat ihmisten hyvinvointiin. Kurssilla tutustutaan myös eri mielenterveyspalveluihin Vantaalla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tunteita ja mielenterveyttä koskevaan tutkimukseen ja ymmärtää, miten näitä aiheita voidaan tutkia, ja osaa arvioida tutkimuksia kriittisesti*
- *osaa kuvata, miten emootiot syntyvät biologisten ja kognitiivisten tekijöiden vuorovaikutuksessa, ja pohtia niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *osaa eritellä tunteiden merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille*
- *tuntee psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ja psyykkisen tasapainon ylläpitämisen keinoja*
- *osaa tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointiaan psykologisen tiedon valossa ja saa perusteita tehdä omaa hyvinvointiaan tukevia ratkaisuja*
- *ymmärtää mielenterveyteen vaikuttavia psykologisia, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tunnistaa yleisimmät mielenterveyden häiriöt ja ongelmat sekä ymmärtää mielenterveyden ja sen ongelmien määrittelyn haasteellisuuden*
- *syventyy vähintään yhden mielenterveyden häiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Keskeiset sisällöt

- *tunteiden muodostuminen ja vähintään yhden tunteen biologinen perusta*
- *tunteet psykologisen tutkimuksen kohteena*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys itseymmärryksen välineenä*
- *psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen*
- *uni ja nukkuminen hyvinvoinnin osatekijöinä*
- *stressi, kriisit ja niistä selviytymisen keinot*
- *keskeiset mielenterveyden ongelmat ja niiden hoito*
- *mielenterveyden ongelmien syntyä selittäviä tekijöitä*
- *sosiaalisen ympäristön merkitys yksilön hyvinvoinnille*

5. Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (PS05)

Vantaan lukiokoulutus

Kaikki aihekokonaisuudet voidaan liittää ilmiölähtöisesti kurssin teemoihin, kuten persoonallisuusteorioihin ja kulttuuriin. Opiskelijoiden kanssa voidaan tutkia esimerkiksi sitä miten kulttuuri vaikuttaa yksilöllisten erojen syntymiseen - onko yhteisökeskeisessä kulttuurissa kasvaneiden ihmisten välillä vähemmän tai erilaisia yksilöllisiä eroja kuin yksilökeskeisessä kulttuurissa kasvaneiden ihmisten välillä - tai miten psykodynaaminen teoriaperinne on muuttunut kulttuurisen kehityksen myötä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää persoonallisuus-käsitteen laaja-alaisuuden*
- *tunnistaa ja osaa selittää keskeisiä yksilöiden välisiä eroja, kuten temperamentti, persoonallisuuden piirteet, älykkyys, lahjakkuus ja tulkintatyylit*
- *tuntee yksilöllisten erojen biologista perustaa*
- *tutustuu persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen*
- *syventää ymmärrystään psykologian tutkimusmenetelmistä yksilöllisten erojen ja persoonallisuuspsykologian tutkimuksen osalta*
- *osaa tarkastella yksilön toimintaa persoonallisuuden, tilannetekijöiden ja kulttuurin vuorovaikutuksen tuloksena*
- *osaa soveltaa persoonallisuuspsykologista ja sosiaalipsykologista tietoa erilaisuuden ymmärtämiseen.*

Keskeiset sisällöt

- *persoonallisuuden määrittely*
- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *vähintään kaksi persoonallisuusteoriaa, persoonallisuuden selittämisen mallia tai näkökulmaa, kuten sosiokognitiivinen, psykodynaaminen tai humanistinen psykologia, temperamenttiteoria tai piirreteoria*
- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *tilannetekijöiden ja ryhmäilmiöiden vaikutus yksilön toimintaan yhteisöissä ja sosiaalisissa verkostoissa*
- *kulttuurin vaikutus persoonallisuuteen, vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen toimintaan*

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Ihminen ja hänen yhteisönsä (PS6)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Syvennetään tietämystä yksilöstä erilaisissa ryhmissä.

Keskeiset sisällöt: Tutustutaan sosiaalipsykologiaan tieteenä ja mm. erilaisuuden kohtaamiseen ja ryhmässä vaikuttamiseen.

Arviointi:Numeroarviointi, arvioinnissa korostuu ryhmätoiminta.

7. Psykologia työelämässä (PS8)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Tutustutaan millä aloilla psykologiaa sovelletaan työelämässä.

Keskeiset sisällöt: Kurssilla vierailee eri alojen asiantuntijoita sekä tehdään vierailuja esim. psykiatriseen sairaalaan, uniklinikalle ja aivotutkimusyksikköön.

Arviointi: Suoritusmerkintä

8. Abikurssi (PSabi)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Kerrataan psykologian kurssien keskeiset teemat ja valmistaudutaan yo-kirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt: Psykologinen tutkimus, ajankohtaiset psykologian ajankohtaiset ilmiöt, keskeiset teoriat ja tutkimukset.

Arviointi: Suoritusmerkintä

2.14. Historia

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos, jatkuvuus, syy- ja seuraussuhteet sekä historiallinen empatia.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla paikallista historiaa tarkastellaan osana Suomen historiaa ja paikalliseen kulttuuriperintöön tutustutaan kurssien puitteissa.

Vantaalla opetuksen tavoitteissa korostuu lisäksi yhteisvastuullisen, kestävän ja oikeudenmukaisen elämäntavan huomioiminen, ihmisoikeudet ja tasa-arvo sekä paikallisella että globaalilla tasolla.

Opetuksen tavoitteet

Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*

- *hallitsee Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset prosessit taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon ja syventämään historiatietoisuuttaan*
- *pystyy muodostamaan ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja ihmisten toimintaa monipuolisesti kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa tarkoituksenmukaisia lähteitä käyttäen, arvioimaan sitä kriittisesti sekä ymmärtämään sen monitulkintaisuuden ja suhteellisuuden*
- *osaa käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan nykyisyyden ja tulevaisuuden kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja.*

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opetuksen tavoitteena on pyrkimys ymmärtää niin paikallisen kuin muidenkin kulttuuri-identiteettien muotoutumista ja niiden merkitystä osana kulttuuriperintöä. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää roolinsa vastuullisena yhteisön jäsenenä.

Historian opetuksessa harjoitetaan mediakriittisyyttä ja yhteistyö- sekä vuorovaikutustaitoja.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin perusteina ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat ja edistävät opiskelijan valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.Kurssin arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa opittua käytännössä, kuten taitoon käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja valmiuksiin arvioida kriittisesti historian tulkintoja ja käyttöä.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmäarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia.Opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Oppimisprosessin aikana annettu kannustava palaute on tärkeää.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Ihminen ympäristön ja yhteiskuntien muutoksessa (HI01)

Kurssi tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa kulttuuriympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä historiallisten ilmiöiden pitkän aikavälin tarkastelussa. Kurssilla tutustutaan yhteiskunnallis-taloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan

maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Kurssilla harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä.

Vantaan lukiokoulutus

- Vantaalla kiinnitetään erityistä huomiota mediakriittisyyden ja monilukutaidon kehittämiseen.
- Kurssin tavoitteena on kehittää tietoja ja taitoja, jotka mahdollistavat kestävän ja oikeudenmukaisen elämäntavan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ihmisen, luonnon ja yhteiskunnan välisen riippuvuussuhteen ja haasteet osana kestävää tulevaisuutta*
- *ymmärtää eurooppalaisten kulttuuripiirien ja yhteiskuntien sekä globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *osaa analysoida väestökehityksen, talouden ja yhteiskuntarakenteiden välisiä riippuvuussuhteita ja haasteita*
- *osaa arvioida kriittisesti tekniikan, tieteen ja muuttuvan informaation merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana*
- *osaa tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista tietoa ja käyttää tiedon tuottamiseen monipuolista, kriittisesti arvioitua lähdeaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Historia tieteenalana

- *historian tutkimus, tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Pyyntikulttuureista korkeakulttuureihin ja kauppavaltioihin

- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*

- *suurten jokilaaksojen kulttuurit*
- *Välimeren talousalue ja yhteiskunnat antiikin aikana*

Keskiajan talous ja yhteiskunta

- *feodaaliyhteiskunta*
- *keskiajan väestö, kauppa ja kaupunki*

Maailmantalouden syntyminen

- *löytöretkien edellytykset ja seuraukset yhteiskunnille*
- *kolonialismi ja globaalin talouden ensiaskeleet*

Teollistumisen edellytykset sekä taloudelliset ja yhteiskunnalliset seuraukset

- *modernin tieteen ja teknologian kehitys, tuottavuuden kasvu ja elintason nousu*
- *muutokset sukupuolten asemassa ja työjaossa*
- *muuttoliikkeet ja ympäristövaikutukset*

Modernin kulutusyhteiskunnan kehitys ja talouskasvun rajat

- *laajeneva hyvinvointi ja palveluyhteiskunnan synty*
- *väestöllinen muuntuminen ja sen yhteiskunnalliset edellytykset ja vaikutukset*

- *2000-luvun verkottuva maailma*

2. Kansainväliset suhteet (HI02)

Kurssi tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä ja valtasuhteiden muutoksia 1900-luvun alusta nykypäivään. Kurssilla analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisten taloudellisten ja ideologisten mallien näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat kilpailun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Kurssilla syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään kansainvälisiin suhteisiin liittyvien erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin.

Vantaan lukiokoulutus

- Harjoitellaan media- ja monilukutaidon kriittistä soveltamista. Tavoitteena on perehtyä vastuulliseen median sisältöön tuottajana, käyttäjänä ja jakajana.
- Pohditaan ideologioiden osuutta ja merkitystä historiallisissa prosesseissa vaikuttavana tekijänä.
- Tavoitteena on, että opiskelija kehittää valmiuksiaan puolustaa oikeudenmukaista ja kestävää elämäntapaa sekä ihmisoikeuksia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön ja keskeisimmät teoreettiset selitysmallit*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää propagandaa eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä ja vaikutuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa, osaa tarkastella kriittisesti ajankohtaisia kansainvälisiä kysymyksiä sekä pystyy arvioimaan konfliktien syitä ja ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *historian käyttö politiikan välineenä*

Kansallisvaltioiden huippukausi ja maailmansotien aika

- *imperialismin, nationalismin ja muiden aatteiden vaikutukset kansainväliseen politiikkaan ja yhteiskuntiin*
- *ensimmäisen maailmansodan seuraukset*
- *demokraattiset ja totalitaariset valtiot kansainvälisessä politiikassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*
- *toinen maailmansota seurauksineen*

Jakautunut maailma

- *kylmän sodan supervaltakilpailun ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset muodot*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *kylmän sodan päättyminen ja sen seuraukset*

Keskinäisriippuvuuksien maailma

- *Lähi-itä ja muut konfliktialueet sekä vastakkainasettelujen monet muodot*
- *maailman uudet valtakeskittymät ja niiden vuorovaikutussuhteet*

- *YK ja muut kansainväliset rauhanrakentajat*

3. Itsenäisen Suomen historia (HI03)

Kurssin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan loppupuolelta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Kurssilla perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön.

Vantaan lukiokoulutus

- Arvioidaan analyyttisesti ja kriittisesti suomalaiseen ja paikalliseen identiteettiin liitettyjä ihanteita ja mielikuvia.
- Kurssilla tutustutaan myös paikalliseen kulttuuriin ja identiteettiin.
- Tavoitteena on ymmärtää Euroopan kehityksen vaikutus paikalliseen historiaan ja Suomen historiaa**n.**

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan muotoutumisen kehityskulkuja sekä osaa pohtia tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *hallitsee suomalaisen yhteiskunnan keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset ja niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään*
- *osaa suhteuttaa Suomen valtiollisen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanpoliittiseen taustaan*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaisuuteen ja suomalaiseen kulttuuriin eri aikoina kuuluneita ihanteita ja niihin liitettyjä mielikuvia sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Keskeiset sisällöt

Miten Suomesta tuli Suomi?

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys sekä 1860-luvun murroskausi*
- *kulttuuriset, yhteiskunnalliset ja sosiaaliset muutokset 1800- ja 1900-lukujen taitteessa*

Suomen itsenäistymisprosessi ja itsenäisyyden alkuvuodet

- *itsenäistyminen kansainvälisessä kontekstissa*
- *sisällissodan syyt ja seuraukset sekä eheyttämisen aika*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *turvallisuuspoliittiset vaihtoehdot ennen toista maailmansotaa*
- *Suomi toisessa maailmansodassa*

- *Suomen sisäpolitiikka ja asema kansainvälisessä politiikassa kylmän sodan aikana ja sen jälkeen*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva ja kansainvälistyvä Suomi*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

4. Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys (HI04)

Kurssi tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Kurssilla perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa. Tarkastelun kohteena on eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde, sukupuoli ja arkielämä.

Vantaan lukiokoulutus

- Harjoitellaan mediakriittisyyttä ja monilukutaidon kehittämistä.
- Tavoitteena on ymmärtää miten nykyinen kulttuuri on muodostunut.
- Pohditaan kulttuuriperinnön vaalimisen merkitystä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Euroopan keskeisen kulttuuriperinnön ja ymmärtää Euroopan kulttuuriin vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *kykenee analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Antiikin kulttuuripiiri

- *kulttuurit ja elämäntavat*
- *tieteen ensiaskeleet ja demokratian synty*

Keskiajan kulttuuri

- *keskiaikainen maailmankuva*
- *uskonto, kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Uuden ajan murros

- *renessanssi ja tiedon vallankumous*
- *reformaation merkitys*
- *itsevaltiuden ajan kulttuuri*

Valistuksen aikakausi

- *luonnontieteellisen maailmankuvan kehitys*
- *valistuksen aatepohja ja sen vaikutukset*
- *ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*

Aatteiden ja teollistumisen aika

- *keskeiset aatesuuntaukset ja taidevirtaukset*
- *tiede uskonnon haastajana*
- *porvariston vuosisata ja yhteiskunnalliset muutokset*

Monimuotoinen nykyaika

- *massojen aika, populaarikulttuurin synty ja sen kaupallistuminen*
- *kulttuurin globalisoituminen*
- *sukupuoliroolien murros*
- *tieteen kehitys ja median kasvava merkitys*

5. Ruotsin itämaasta Suomeksi (HI05)

Kurssi tarkastelee Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Kurssilla perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Kurssilla syvennytään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

Vantaan lukiokoulutus

- Arvioidaan analyyttisesti ja kriittisesti suomalaiseen ja paikalliseen identiteettiin liitettyjä ihanteita ja mielikuvia.
- Kurssilla tutustumaan syvemmin paikalliseen kulttuuriin ja identiteettiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomalaista kulttuuriperintöä*
- *hahmottaa Suomen historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *tuntee Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin.*

Keskeiset sisällöt

Suomen alue ennen ristiretkiä

- *tutkimusmenetelmät ja käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*
- *rautakautinen heimoyhteiskuntien Suomi*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*

- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *sääty- ja maatalousyhteiskunta*
- *kehittyvä talous*

Ruotsista Venäjän osaksi

- *Suomen aseman muutos ja yhteiskunnalliset uudistukset Ruotsin ajan lopulla*
- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *kansallinen herääminen, sivistys, tiede ja taide*

6. Maailman kulttuurit kohtaavat (HI06)

Kurssilla perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

Vantaan lukiokoulutus

- Pyritään ymmärtämään monikulttuurisuutta ja perehdytään sen vaikutukseen omassa ympäristössä.
- Tavoitteena on harjaantua toimimaan kulttuurisesti moninaisissa toimintaympäristöissä ja ymmärtää kulttuuriperinnön merkitystä.
- Lisäksi arvioidaan ja analysoidaan arvoja sekä muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit rakentuvat.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee kulttuurintutkimuksen peruskäsitteitä ja erilaisia tapoja jakaa maailma kulttuurialueisiin*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *ymmärtää tarkastelemansa kulttuuripiirin historiallisen kehityksen sekä sen arvojen ja elämäntapojen moninaisuuden ja osaa eritellä siihen vuorovaikutuksessa muiden kulttuurien kanssa syntyneitä kulttuurisia eroja ja yhtäläisyyksiä*
- *osaa analysoida esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *osaa arvioida monikulttuurisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy erittelemään sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä sekä eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

Kurssilla tarkasteltavaksi kohteeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista:

- *Amerikan alkuperäiskulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*

Paikalliset soveltavat kurssit

7. Antiikin kulttuurihistoria (HI7)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää Euroopan kulttuurin juurien olevan antiikin Kreikassa, tunnistaa antiikin Kreikan ja Rooman kulttuurivaikutukset nykyisessä yhdentyvässä Euroopassa

Sisällöt: Kreikan ja Rooman jumaltarustot, kreikkalaisten ajatusmaailma ja kulttuuri, kreikan kielen perussanastoa, roomalaisten nousu maailmanvallaksi, latinan kielen perussanastoa ja latinalaisia lausahduksia, antiikin merkitys myöhemmälle historialle tieteissä, taiteissa, viihteessä ja tavoissa

Arviointi: Suoritusmerkintä

8. Muinaisen Egyptin kulttuurihistoria (HI10)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Opiskelija osaa hahmottaa Egyptin kulttuurin monipuolista kehitystä pitkällä ajanjaksolla, ymmärtää Egyptin merkityksen länsimaisen historian taustatekijänä, tunnistaa egyptin kielen perusmerkit ja tunnistaa egyptiläisen kirjallisuuden klassikoita.Keskeiset sisällöt: egyptin kieli ja historiallinen lähdeaineisto, Egyptin historian pääkaudet, Egyptin suhde muihin kulttuureihin, Egyptin tiede ja taide ja Egyptin varhaishistorian vaikutus länsimaihin.

Arviointi: Opiskelija tuottaa aineistoa Egyptin historiaan liittyen ja työstää aiheita ryhmässä.

9. Keskiajan kulttuurihistoria (HI11)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet:Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää keskiajan olevan perusta eurooppalaiselle nykykulttuurille, tunnistaa keskiajan keskeiset tapahtumat ja kulttuurivirtaukset

Keskeiset sisällöt: Varhaiskeskiaika ja Kaarle Suuri, Sydänkeskiajan kaupungit ja kaupankäynti, katolisen kirkon rooli yhteiskunnan muovaajana, myöhäiskeskiajan renessanssi ja humanismi

Arviointi: Suoritusmerkintä

10. Abikurssi (HIabi)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Opiskelija kertaa ja syventää jo aikaisemmissa historian kursseissa omaksumiansa tietoja ja perehtyy Euroopan eri aikakausiin ja osaa tunnistaa niiden erikoispiirteet ja oppii ymmärtämään lähdetutkimuksen merkityksen.

Keskeiset sisällöt: antiikin aika, keskiaika, renessanssi, itsevaltiuden aika, valistus , teollistuminen, 1900-luku: demokratia, kansallissosialismi ja kommunismi ja 2000-luku: globalisaatio

Arviointi: Opiskelija tuottaa itsenäisesti kurssin sisältöjä ja opettaja arvioi hänen kykyään kurssien sisältöjen hahmottamiseen.

2.15. Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja

osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa talousosaamista, oikeudellista ymmärrystä ja kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on elävän kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa tutustutaan ja kannustetaan vaikuttamisen keinoihin myös paikallistasolla.

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää yhteiskunnan olemuksen ja muutoksen historiallisen kehityksen tuloksena*
- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *hallitsee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja erilaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *tuntee vaikutusmahdollisuutensa demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena*
- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien kannalta.*

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää pääkaupunkiseudun poliittiset ja taloudelliset erityispiirteet, roolinsa yhteisön jäsenenä sekä pystyy näkemään kestävän kehityksen merkityksen nykyhetkessä ja tulevaisuudessa.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat yhteiskuntaopin tiedonaloille ominaisten tietojen, taitojen ja toimintatapojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat ja edistävät opiskelijan kykyä hallita keskeisiä käsitteitä ja suuria kokonaisuuksia sekä arvioida asioiden välisiä yhteyksiä, syy-seuraussuhteita ja niiden merkitystä.

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön. Huomiota kiinnitetään opiskelijan tiedonhankintataitoihin, kykyyn ilmaista tietojaan ja argumentoida jäsentyneesti sekä taitoa arvioida ja tulkita kriittisesti yhteiskunnallisia ilmiöitä ja eri tavoin esitettyä sanallista, numeerista ja graafista informaatiota.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmäarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia. Oppimisprosessin aikana annettu kannustava palaute on tärkeää.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Suomalainen yhteiskunta (YH01)

Kurssi perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Kurssi keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

Vantaan lukiokoulutus

- Tavoite on, että opiskelija kiinnostuu myös paikallistason yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta ja löytää keinoja siihen. Kurssilla tutustutaan hyvinvoinnin ja turvallisuuden yhteiskunnallisiin edistämiskeinoihin.
- Opiskelijoita kannustetaan sananvapauden hyödyntämiseen ja mediakriittisyyteen.
- Kurssilla tuotetaan ja tulkitaan erilaisia aineistoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet paikallisella ja valtiollisella tasolla*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *pystyy tarkastelemaan yhteiskuntaa ja sen kehitystä analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Suomalaisen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Oikeusvaltio ja sisäinen turvallisuus

- *kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *hyvinvointivaltion tehtävät ja voimavarat*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion rahoitus, edut ja haasteet*
- *yhteiskunnallinen tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus*

Valta, vaikuttaminen ja päätöksenteko

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot*
- *demokratia ja muut poliittiset järjestelmät*
- *Suomen kunnallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *kansalaisyhteiskunnan vaikuttamiskeinot: vaalit, puolueet, järjestötoiminta ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *muuttuva mediakenttä*

2. Taloustieto (YH02)

Taloustieteisiin pohjautuva kurssi johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Kurssilla perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävän kehityksen näkökulmasta.

Vantaan lukiokoulutus

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää innovaatioiden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa.
- Kurssilla tutustutaan työelämään ja yrittäjyyteen monipuolisesti.
- Globaalitalouden yhteydessä otetaan esille globaali vastuu ja kulutusvalinnat, myös paikallistasolla.
- Kurssilla huomioidaan pääkaupunkiseudun talouteen liittyvät erityispiirteet.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tehdä taloudellisia päätöksiä, hallita omaa talouttaan ja tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *tuntee kansantalouden perusteet, keskeiset käsitteet ja teoriat sekä ymmärtää talouselämän rakenteita ja toimintaperiaatteita*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja*
- *osaa tarkastella talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja ja analysoida niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Keskeiset sisällöt

Kansantalous ja yksilön talous

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon muodostaminen*
- *oman talouden hoito*
- *työnteko, yrittäjyys ja yritykset sekä niiden rooli kansantaloudessa*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien ja kansantalouden vuorovaikutus*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus*
- *rahoituslaitokset, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden suhdannevaihtelut*
- *työttömyys ja työvoimapula*

Talouspolitiikka

- *talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *verotuksen merkitys veronmaksajille sekä valtion ja kuntien taloudelle*
- *talouspolitiikan keinot*
- *politiikan ja markkinavoimien merkitys taloudellisessa päätöksenteossa*

Kansainvälinen talous ja Suomi

- *globaalitalous*
- *Suomen ulkomaankauppa ja sen merkitys*
- *talouden tulevaisuudennäkymät*

3. Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (YH03)

Kurssi perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Kurssi aikana opitaan seuraamaan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun. Kurssin toteuttamisessa painotetaan tutkivaa oppimista, jossa hyödynnetään mediaa ja muita monipuolisia informaatiolähteitä.

Vantaan lukiokoulutus

- Kestävään tulevaisuuteen perehtyminen pitää sisällään myös ilmastonmuutokseen ja kestävään elämäntapaan tutustumisen, samoin poliittisten päätösten vaikutuksen niihin.
- Kurssiin liittyy myös monilukutaidon ja mediakriittisyyden kehittäminen sekä muuttuvan maailman epävarmuuden käsittäminen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia sitä koskevaa vertailevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikuttamismahdollisuutensa ja osaa toimia globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja haasteita*
- *osaa arvioida maailman globalisoitumisen vaikutuksia oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuus-ympäristöön liittyviä uusia uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Eurooppalaisuus ja eurooppalainen identiteetti

- *arvot, poliittiset kulttuurit ja kulttuurinen moninaisuus*
- *perusvapaudet ja kansalaisuus*
- *Suomi ja Pohjoismaat Euroopassa*

Euroopan yhdentymisen tavoitteet ja toiminta

- *EU:n päätöksenteko ja yhteinen talous- ja rahapolitiikka sekä niiden haasteet*
- *Suomi osana eurojärjestelmää*
- *EU:n ja lähialueiden haasteet ja mahdollisuudet*

Turvallisuus ja tulevaisuuden muuttuvat haasteet

- *Suomen turvallisuusympäristö ja turvallisuuspolitiikka sekä uudet turvallisuusuhat*
- *kansainvälisen yhteisymmärryksen edistäminen ja Suomi*
- *globalisaatio, ympäristö, väestö ja kestävä tulevaisuus*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

4. Kansalaisen lakitieto (YH04)

Kurssilla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

Vantaan lukiokoulutus

- Tavoitteena on, että opiskelija tuntee myös paikalliset oikeudenhoidon toimijatahot.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen keskeisistä periaatteista*
- *tuntee Suomen tuomioistuinlaitoksen ja kansalaisen kannalta merkittävät kansainväliset tuomioistuimet*
- *osaa arvioida oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä pystyy hoitamaan itse tavanomaisimmat oikeusasiat*
- *osaa etsiä ja käyttää keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä*
- *osaa toimia oikein ja lainmukaisesti sekä osaa soveltaa lakitiedossa hankittuja tietoja ja taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Lakitiedon perusteet

- *peruskäsitteet ja oikeudellisen tiedon hankkiminen*

Kansalaisen yleisimmät oikeustoimet

- *perheoikeus*
- *työoikeus*
- *kuluttajansuoja*
- *velka, vakuudet ja maksukyvyttömyys*
- *asuminen*
- *muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin*
- *tekijänoikeudet*
- *ympäristöoikeus*

Rikos- ja prosessioikeus

- *rikostutkinta ja syyteharkinta*
- *oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot*

- *rangaistukset*
- *kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen*

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Taloustiedon jatkokurssi (YH7)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Syventää ja soveltaa taloustiedon tietämystä sekä taitoja

Keskeiset sisällöt: Talouskasvu, luonnonvarat ja vastuullinen yritystoiminta, suomalaisyritykset globaalissa talousjärjestelmässä, start-up -yrittäjyys

Arviointi: Suoritusmerkintä (annetut tehtävät)

6. Abikurssi (YHabi)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kertaa ja syventää jo aikaisemmin yhteiskuntaopin kursseilla omaksumiaan tietoja

Keskeiset sisällöt: Pakolliset YH-kurssit

Arviointi: Suoritusmerkintä (annetut tehtävät)

2.16. Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnonopetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän yleissivistyksen muodostumista. Uskonnonopetuksessa tutustutaan uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja katsomuksista sekä auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Opiskelijoita ohjataan tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia analyyttisesti eri näkökulmista. Uskonnonopetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arvioimiseen sekä uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Uskonnonopetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon ja kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia.

Oppiaineessa hyödynnetään teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta sekä kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta. Lisäksi opetuksessa käytetään eri uskontojen omia lähteitä ja median välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä, tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia sekä aktivoivia työtapoja.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija perehtyy maailmankatsomusten historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen lähialueellaan. Opiskelija harjoittelee kriittisen ajattelun taitoja ja oppii suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaa oppimisprosessiaan.

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *tunnistaa uskontoihin ja kulttuureihin liittyvän pyhän ja sen vaikutukset ihmisen toimintaan*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy oman uskonnon erityispiirteisiin ja kulttuurivaikutuksiin*
- *ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä*
- *ymmärtää uskon ja tieteellisen tiedon suhdetta sekä tuntee uskontojen tutkimuksen keskeisiä näkökulmia ja menetelmiä*
- *kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja toimia eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ihmisten kanssa*
- *kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia toimia vastuullisena ja aktiivisena kansalaisena*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja keskustelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija oppii tutkivan oppimisen taitoja, yhteistä tiedon rakentamista sekä oppii kantamaan vastuuta omasta oppimisprosessistaan. Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot.

Arviointi

Arviointi ohjaa ja kannustaa opiskelijoita oman oppimisprosessin pitkäjänteiseen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu uskontoihin liittyvään tiedon hallintaan, soveltamiseen ja arvioimiseen sekä katsomuksellisten dialogitaitojen hallintaan. Arvioinnissa korostuvat katsomukselliseen yleissivistykseen ja vuorovaikutukseen liittyvät taidot.

Vantaan lukiokoulutus

Arvioinnin osa-alueisiin sisältyy myös seuraavia työskentelytaitoja: aikatauluttamisen taito, tiimityötaidot, itseohjautuvuus, tieto- ja viestintäteknologian opiskelukäyttötaidot, merkityksellisen tiedon rakentamisen taidot sekä käytännöllisen ongelmanratkaisun taidot.

Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, esim. itsearviointi, vertaisarviointi, jatkuva oppimisprosessin palaute ja niihin liittyvät osasuoritukset ja kannustava palaute. Opiskelija saa palautetta pitkin kurssia, ei vain kurssin päätyttyä.

Opiskelijoiden kanssa keskustellaan kurssien alussa arviointikriteereistä sekä hyväksytyn kurssisuorituksen kriteereistä, jotta opiskelijalla on mahdollisuus suunnitella omaa työtään ja tehdä omaan oppimiseensa liittyviä valintoja ja päätöksiä. Kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Kurssin suorittaminen hyväksytysti edellyttää että opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

2.16.1. Evankelis-luterilainen uskonto

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (UE1)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudun uskontotilanteeseen sekä paikallisiin juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin, sekä uskonnottomuuden ajankohtaisiin kysymyksiin ja uskontodialogiin. Kursseilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten luonnetta ja sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta*
- *tuntee juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, niiden keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan*
- *osaa keskustella juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen*
- *nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus*
- *maailman ja Suomen uskontotilanne*
- *Lähi-idän monoteististen uskontojen kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa sekä merkitys länsimaiselle kulttuuripiirille*
- *ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä*

2. Maailmanlaajuinen kristinusko (UE2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan kristinuskon ja kristillisperäisten liikkeiden monimuotoisuuteen pääkaupunkiseudulla sekä ajankohtaiseen paikalliseen ekumeniaan ja katsomusdialogiin. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kristinuskon merkitystä, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan ja pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää keskustelua.*

Keskeiset sisällöt

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ja kontekstuaalinen teologia*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa*
- *ekumenia ja katsomusten dialogi*
- *ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UE3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudulla toimiviin uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet*
- *perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin*
- *kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

- *hindulainen maailmankuva ja elämäntapa sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan*
- *Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet*

- *buddhalainen elämäntapa sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa*
- *Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UE4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana tutustutaan uskonnollisuuden monimuotoisuuteen sekä sekularisaation ja uskonnottomuuden ilmenemiseen paikallisella tasolla. Kurssilla harjoitellaan soveltuvin osin tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa*
- *perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen ja uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *osaa toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.*

Keskeiset sisällöt

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonnollisten yhteisöjen muodot ja niiden suhde yhteiskuntaan*
- *uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa eri aikoina*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa*
- *uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina*
- *uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri Suomessa*
- *osana kurssia voidaan toteuttaa vapaaehtoisprojekti tai perehtyä jonkin uskonnollisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan*

5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UE5)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla voidaan vierailla esim. museoissa, näyttelyissä ja uskonnollisissa rakennuksissa.

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä. Kurssi voidaan toteuttaa seminaarimuotoisena tutkielmakurssina.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat
- teknologia ja yhteiskunta

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä ajankohtaista tutkimusta*
- *hahmottaa uskonnon ja taiteen suhdetta: uskonnollisen taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa ja uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *tuntee muinaissuomalaisen uskonnon ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin eri muotojen vuorovaikutus*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *muinaissuomalainen uskonto ja kristinusko suomalaisessa kulttuuriperinnössä*

6. Uskonnot ja media (UE6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja median tuottamista verkkovälineillä.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat
- teknologia ja yhteiskunta

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskonnollinen media ja median hyödyntäminen uskonnoissa*
- *median vaikutus uskontoilmiöihin, kuten asenteet ja uskontoihin liittyvät mielikuvat, uskonnot ja konfliktit, uskonnot ja rauhan rakentaminen, uskontokritiikki*
- *uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi*

Paikalliset soveltavat kurssit

7. Abikurssi (UEabi)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Kerrataan ja valmistaudutaan yo-kirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt: Uskonnon kurssien keskeiset teemat ja ajankohtaiset ilmiöt.

Arviointi: Suoritusmerkintä.

8. Syväsukellus Aasian uskontojen maailmaan (UE8)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Tutustutaan Kaukoidän uskontoihin ja kulttuureihin.

Keskeiset sisällöt: Hindulaisuus, buddhalaisuus, Kiinan uskonnot ja shintolaisuus.

Arviointi: Numeroarviointi.

2.16.2. Islam

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon jäljillä (UI1)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan uskonnon ja uskonnottomuuden käsitteisiin sekä nykyajan uskonnollisiin käsitteisiin, kuten sekularisaatio ja uususkonto. Perehdytään islamin, kristinuskon ja juutalaisuuden historiaan ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä uskontodialogiin. Opiskelijoita rohkaistaan aitoon vuorovaikutukseen muiden katsomusten kanssa, heitä rohkaistaan kertomaan omasta katsomuksestaan ja sitä kautta kehittämään myös taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan liikkumaan mediaympäristössä ja ymmärtämään mediassa käytävää keskustelua uskonnoista. Kurssilla harjoitellaan suomenkielistä itseilmaisua, tiedonhankintaa ja lähdekritiikkiä.

Aihekokonaisuuksista kurssissa painottuvat:

- aktiivinen kansalaisuus
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten luonnetta sekä näiden ilmiöiden sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ilmiönä*
- *tuntee islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon yhteisiä juuria, niiden keskeisiä piirteitä sekä vaikutusta yhteiskuntaan länsimaisessa kulttuurissa*
- *osaa keskustella rakentavasti islamiin, kristinuskoon ja juutalaisuuteen liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen*
- *nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus*
- *islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon synty, niiden yhteiset piirteet dialogin näkökulmasta sekä ajankohtaiset kohtaamiseen liittyvät kysymykset*
- *islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon opillisia rakenteita, sisäisestä monimuotoisuudesta sekä yhteiskunnallisesta merkityksestä*
- *islamin ja muslimien suhde juutalaisiin ja kristittyihin eri aikakausina*
- *islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon pyhät kirjat ja tulkintojen moninaisuus sekä elämäntapa ja suhde yhteiskuntaan länsimaissa*

2. Maailmanlaajuinen islam (UI2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan islamin monimuotoisuuteen ja siihen johtaneisiin historiallisiin ja maantieteellisiin syihin. Opiskelijoita rohkaistaan moninaisuuden arvostamiseen ja samalla kannustetaan oman identiteetin tarkastelemiseen suomalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Opiskelijoita tuetaan liikkumaan mediaympäristössä ja ymmärtämään mediassa käytävää keskustelua uskonnoista. Kurssilla harjoitellaan suomenkielistä itseilmaisua uskonnosta, tiedonhankintaa ja lähdekritiikkiä.

Aihekokonaisuuksista kurssissa painottuvat:

- aktiivinen kansalaisuus
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää islamin merkityksen yksilön, yhteiskunnan ja kulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää vähemmistö- ja enemmistöaseman vaikutuksia uskonnolliseen tulkintaan*
- *tuntee islamin opillisia käsitteitä*
- *perehtyy islamin eri suuntauksiin, niiden syntyyn ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviin kysymyksiin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista islamiin liittyvää keskustelua.*

Keskeiset sisällöt

- *islamin opillinen perusta sekä shiialaisuuden ja sunnalaisuuden synty, erityispiirteet ja vaikutukset yhteiskuntiin eri puolilla maailmaa*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *islamin asema ja kulttuurivaikutukset eri maanosissa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä, poliittisen islamin vaikutus ja erilaisten islamilaisten liikkeiden pääpiirteet nykyaikana*
- *uskontodialogi rauhaa rakentamassa*
- *ihmisoikeusetiikka ja uskonnonvapaus eri yhteiskunnissa*
- *erilaiset yhteiskunnalliset ratkaisut ja suhtautuminen muslimivähemmistöön länsimaissa*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UI3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa ja islamilaisissa maissa*
- *tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet*
- *perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin*
- *kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan*
- *Intian nykypäivän uskonnollinen tilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet*
- *buddhalainen elämäntapa sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, taolaisuuden ja kungfutselaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutus yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa*
- *Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *Intian ja Kaukoidän uskontojen asema ja vaikutus länsimaissa*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen moniarvoisessa nyky-yhteiskunnassa*
- *ymmärtää omat vaikutusmahdollisuutensa ja kehittää valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena*
- *osaa analysoida islamilaisten yhdyskuntien vaikutusta suomalaisen yhteiskunnan ja muslimiyhteisön näkökulmasta*

- *tuntee uskonnon vaikutuksen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia toimia osana uskontojen ja katsomusten välistä dialogia.*

Keskeiset sisällöt

- *Suomen uskonnollinen kenttä, uskonnollisuus Suomessa ja sekularisaatio*
- *positiivinen ja negatiivinen uskonnonvapaus*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt Suomessa: suhde yhteiskuntaan ja lainsäädäntöön sekä yhdenvertaisuus ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys yhteiskunnassa, politiikassa, työelämässä ja taloudessa*
- *islamilaiset liikkeet Suomessa sekä islamilaiset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina*
- *islamin monimuotoisuus yksilön, perheen ja yhteisön näkökulmasta*
- *islamilainen tapakulttuuri ja sen muovautuminen Suomessa*
- *muiden uskonnollisten yhteisöjen tapakulttuuri ja uskonnottomuus, uskonnoton tapakulttuuri sekä uskontokritiikki*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UI5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä ajankohtaista tutkimusta*
- *hahmottaa uskonnon ja taiteen suhdetta: uskonnollisen taiteen merkitys uskonnoille ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *perehtyy islamilaiseen taiteeseen ja sen uskonnollisiin lähtökohtiin sekä uskonnon vaikutukseen länsimaiseen taiteeseen*
- *tutustuu uskonnollisen symboliikan näkyvyyteen taiteessa ja uskonnollisten teemojen käsittelyyn populaarikulttuurissa*
- *tuntee islamilaisen tieteen historiaa*
- *tuntee uskonnon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä.*

Keskeiset sisällöt

- *islamilaisen taiteen ja arkkitehtuurin perusteita*
- *uskonnolliset teemat, symboliikka ja myytit eri taidemuodoissa sekä populaarikulttuurissa*
- *islamin merkitys eri tieteenalojen kukoistukselle historiassa ja niiden vaikutus Eurooppaan*
- *islamin vaikutus nykytaiteeseen*
- *uskonnolliset kertomukset ja opilliset tulkinnat länsimaisessa kulttuurissa sekä niiden näkyvyys populaarikulttuurissa*
- *uskonnollisten myyttien, symbolien ja teemojen näkyminen eri taidemuodoissa*

6. Uskonnot ja media (UI6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *osaa vertailla länsimaisen ja islamilaisen median islam-kuvaa*
- *osaa analysoida sananvapauden eri merkityksiä uskonnollisissa yhteisöissä.*

Keskeiset sisällöt

- *islam länsimaisessa mediassa ja islamilaisessa mediassa*
- *media ja uskonnonvapaus*
- *uskonnollisten yhteisöjen tapa käyttää mediaa*
- *median tapa käsitellä erilaisia uskonnollispohjaisia ilmiöitä, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, konfliktit, rauhan rakentaminen sekä uskontokritiikki mediassa*
- *uskontotutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä uutisoinnin analysointiin*
- *uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi*
- *naisen asema ja siihen liittyvät kysymykset mediassa*

2.16.3. Katolinen uskonto

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (UK1)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudun uskontotilanteeseen sekä paikallisiin juutalaisuuden, kristinuskon, islamin, sekä uskonnottomuuden ajankohtaisiin kysymyksiin ja uskontodialogiin. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta sivuilta, lähdekritiikkiä, sekä digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä. Kurssilla voidaan vierailla eri uskontojen pyhissä rakennuksissa.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- hyvinvointi ja turvallisuus, kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- ryhmän eri opiskelijoiden kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat, Vatikaanin verkkosivut, eri maiden omat katoliset sivut, juutalaisten omat sivut, uutisointi eri ympäristössä.
- tutustumme katolisen sosiaalioppiin ja tutustumme Paavin Franciskuksen kiertokirjeeseen ’Laudato si’

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta*
- *tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja niiden luonteeseen*
- *ymmärtää juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskinäiset suhteet historiassa ja nykypäivänä*
- *tietää kristinuskonnon synnyn ja kehityksen keskeiset vaiheet*
- *tuntee kolmen monoteistisen uskonnon keskeiset piirteet, niiden vaikutuksia toisiinsa sekä niiden merkityksen historiaa ja yhteiskuntaa muokkaavana tekijänä Euroopan alueella*
- *tuntee katolisen kirkon Vatikaanin II kirkolliskokouksen jälkeen käymää dialogia juutalaisuuden ja islamin kanssa*
- *osaa keskustella Lähi-idän ja Euroopan ajankohtaisista uskontoja koskevista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen*
- *nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus*
- *Lähi-idän monoteististen uskontojen synty, yhteiset juuret, kulttuuritausta ja yhteiset piirteet*
- *kristillisen kirkon opin kehitys yhtenäiskirkon aikana, kirkon jakautuminen ja reformaatio tämän päivän näkökulmasta tarkasteltuna*
- *pyhien kirjojen asema, merkitys ja tulkinta juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksen näkyminen Euroopassa eri aikoina*

- *Vatikaanin II kirkolliskokouksen asennoituminen juutalaisuuteen, islamiin, muihin uskontoihin ja uskonnottomiin, ekumenia ja dialogi*

2. Maailmanlaajuinen katolisuus (UK2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan eri katolisen kirkkojen monimuotoisuuteen sekä ajankohtaiseen paikalliseen ekumeniaan ja katsomusdialogiin. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta sivuilta, lähdekritiikkiä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- katolisuuden monipuolisuus ja kansainvälisyys
- katolisen kirkon traditio ja ihmiskuva
- tutustumme katolisen näkemykseen persoonallisuudesta, solidaarisuudesta, subsidiariteetti -periaatteesta ja yhteishyvästä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija

- *tuntee katolisen kirkon kehityksen ja historian päälinjat apostolisesta ajasta nykypäivään asti*
- *tuntee katolista maailmankirkkoa eri maanosissa ja osakirkkojen suhdetta ympäröivään yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tuntee reformaation ja katolisen reformin taustat ja seuraukset*
- *tuntee Raamatun, tradition ja opetusviran välisen suhteen*
- *tuntee dogmaattisten ja moraalisten totuuksien hierarkiaa*
- *tuntee kirkon hengellisen elämän vaiheita luostareista, sääntökunnista ja maallikkoliikkeistä*
- *tuntee kirkon opetusta ihmisestä ja hahmottaa erilaisia yhteiskunnassa esiintyviä moraalisia ja sosiaalisia virtauksia.*

Keskeiset sisällöt

- *ensimmäiset kristilliset yhteisöt ja Paavalin lähetystyö*
- *kirkon opetuksen muodostuminen ja ensimmäiset kirkolliskokoukset*
- *lännen yhtenäiskulttuurin ilmeneminen eri taiteiden aloilla*
- *kirkon jakautumisen idän ja lännen kirkoiksi*
- *reformaatio ja katolinen reformi, Tridentin kirkolliskokous*
- *renessanssin aika ja katolisen kirkon laajeneminen maailman kirkoksi*
- *Vatikaanin II kirkolliskokous ja sen jälkeinen aika*
- *nykypäivän katolisuus eri puolilla maailmaa, kirkon ja paikallisten kulttuurien vuorovaikutus*
- *Raamatun rakenne ja sisältö, Vanhaa ja Uusi testamentti*
- *Raamatun, tradition ja opetusviran vuorovaikutus kirkon opetuksessa, depositum fidei*
- *dogmien, katolisen ihmiskäsityksen ja moraaliopetuksen sidonnaisuus*
- *katolisen kirkon yhteiskunta- ja moraaliopetus*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UK3)

Tavoitteet

Kurssin tavoite on että opiskelija

- *perehtyy uskontoon ihmisyyden osa-alueena*

- *tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä suuria uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja niille tyypillisiä piirteitä*
- *tunnistaa uskonnon ja magian välisen eron*
- *kehittää valmiuksiaan toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *hahmottaa yleiskuvan kristillispohjaisista ja muista uususkonnoista.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnonmäärittely, uskonnottomuus*
- *hindulaisuuden monimuotoisuus, maailmankuva ja elämäntapa sekä vaikutuksia Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan*
- *Intian nykypäivän uskontotilanne jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet*
- *buddhalaisuuden opetukset, elämäntapa, suuntaukset ja vaikutuksia Aasian kulttuureihin ja yhteiskuntiin*
- *Kiinan vanha kansanusko, kungfutselaisuus ja taolaisuus ja näiden vaikutuksia kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa*
- *Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet*
- *magia ja usko Vanhassa testamentissa ja kirkon opetuksessa*
- *uususkontojen läsnäolo suomalaisessa yhteiskunnassa*
- *Vatikaanin II kirkolliskokouksen ohjeet dialogiin ja ekumeniaan*

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UK4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana tutustutaan uskonnollisuuden monimuotoisuuteen sekä sekularisaation ja uskonnottomuuden ilmenemiseen paikallisella tasolla. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta sivuilta, lähdekritiikkiä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- ympäristön suhtautuminen vähemmistöihin (katolilaiset Suomessa, luterilaiset maailmassa)
- uskonnonvapaus
- suomalaisen uskonnollisuuden monimuotoisuus, katolisen kirkon monimuotoisuus Suomessa
- mediakriittisyys

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija

- *tuntee kristillisten kirkkojen vaiheita Suomessa*
- *tuntee suomalaisen uskonnollisuuden monimuotoisuuden*
- *perehtyy suomalaiseen uskonnollisuuden nykytilaan*
- *tuntee haasteet maailmankirkkoon kuuluvana vähemmistökirkon jäsenenä Suomessa*
- *tunnistaa kirkon toiminnan ihmisen arjen tukena.*

Keskeiset sisällöt

- *kristinuskon tulo Suomeen, katolinen Suomi*
- *katolisuus ihmisten arjessa keskiajalla ja tänään*

- *puhdasoppisuuden aika Suomessa*
- *suomalaisen yhteiskunnan avautuminen erilaisille uskonnollisille liikkeille 1800-luvun alun jälkeen*
- *kirkkojen ja eri uskontojen näkyminen ja vaikuttaminen yhteiskunnassa*
- *positiivinen ja negatiivinen uskonnonvapaus*
- *ihmisoikeudet ja uskonto*

5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UK5)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla voidaan vierailla esim. museoissa, näyttelyissä ja uskonnollisissa rakennuksissa.

Kursseilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta ja muiden uskontojen sivuilta, lähdekritiikkiä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä.

Kurssi voidaan toteuttaa seminaarimuotoisena tutkielmakurssina.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- tiedon määritelmä
- uskontojen monilukutaito ja mediat
- katolinen taide ja musiikki
- taide eri uskonnoissa

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon ja tieteen sekä uskonnon ja eri taiteen alojen suhdetta*
- *tunnistaa uskonnon ja tieteen välinen näennäisristiriita*
- *osaa havainnoida taidetta uskonnossa ja uskontoa taiteessa*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan taiteessa*
- *tutustuu uskonnollisten teemojen näkymiseen ja kuulumiseen eri taiteiden ja populaarikulttuurin alueilla*
- *tutustuu uskontoon liittyvien teemojen käsittelyyn populaarikulttuurissa.*

Keskeiset sisällöt

- *ihmisen pyrkimys totuuteen, kauneuteen, hyvyyteen ja täydellisyyteen*
- *uskonnon ja tieteen suhde*
- *huomioidaan uskonnollisia elementtejä taiteessa, musiikissa ja liturgiassa*
- *yleisimmät uskonnolliset symbolit maalaus-, kuvanveisto- ja rakennustaiteessa*
- *uskontojen lukutaidon osaamisen välttämättömyys populaarikulttuurin tulkinnassa*
- *populaarikulttuurissa esiintyvät uskonnollisiin teemoihin liittyvä pinnallisuus, tietämättömyys ja tahalliset väärinkäsitykset*

6. Uskonnot ja media (UK6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja median tuottamista verkkovälineillä. Kurssi voidaan toteuttaa seminaarimuotoisena tutkielmakurssina.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- löytää median takana olevat ihmiset

- monilukutaito ja mediat
- teknologia yhteiskunnan palvelijana
- roomalaiskatolinen mediamaailma

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu mediassa esiintyviin ajankohtaisiin teemoihin, jotka kytkeytyvät uskontoon*
- *osaa analysoida uskonnollisten aiheiden käsittelyä mediassa sekä uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy median välittämään kuvan katolisuudesta ja muista uskonnoista kansallisesti ja kansainvälisesti*
- *osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnollinen media ja uskontojen erilaiset ilmenemismuodot medioissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *mediajulkisuuden myönteiset ja kielteiset vaikutukset mielipiteiden muokkaajina*
- *uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi*

2.16.4. Ortodoksinen uskonto

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – ortodoksisuus, juutalaisuus ja islam (UO1)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kehittyy uskonnollisten käsitteiden ja ajattelutapojen tunteminen. Tunnistetaan historiallisten tapahtumien syy- ja seuraussuhteita. Tärkeällä sijalla on Lähi-idän uskontojen pyhien kirjoitusten ja historiallisten lähteiden arviointi. Lisäksi keskitytään uskontojen vuorovaikutukseen ja yhteistyössä toimimiseen sekä argumentointitaitojen kehittämiseen. Uskontohistorian ja yleisen historian yhtymäkohtien tunnistaminen huomioidaan opiskelussa. Kulttuurisen ja uskonnollisen lukutaidon kehittymiseen kiinnitetään huomiota. Tutustutaan pääkaupunkiseudun ja Vantaan uskontotilanteeseen.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältöjensä ja aihepiiriensä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Hyvinvointi ja turvallisuus, Monilukutaito ja mediat, Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta*
- *tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja niiden luonteeseen*
- *ymmärtää juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskinäiset suhteet historiassa ja nykypäivänä*
- *tuntee kolmen monoteistisen uskonnon keskeiset piirteet, niiden kulttuuriperintöä ja vaikutusta erityisesti idän kristillisyyteen ja yhteiskuntaan*
- *tietää kristinuskon synnyn ja kehittymisen keskeiset vaiheet*

- *ymmärtää kristillisen kirkon jakaantumiseen ja vapaiden suuntien syntyyn vaikuttaneet syyt sekä tunnistaa niiden tunnuspiirteitä*
- *osaa keskustella Lähi-idän ja Euroopan ajankohtaisista asioista uskontojen näkökulmasta*
- *tunnistaa eri katsomusten merkityksen yksilön tämän päivän arjessa ja työelämässä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen*
- *nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus*
- *Lähi-idän monoteististen uskontojen yhteiset juuret, kulttuuritausta ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen asema, merkitys ja tulkinta juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *Lähi-idän uskontojen vaikutus kulttuuriin ja arkeen Euroopassa*
- *apostoli Paavalin lähetystyö Jerusalemista Eurooppaan*
- *ensimmäiset kristilliset synodit*
- *kristillisen kirkon jakaantuminen*
- *katolinen kirkko ja protestantismin synty*
- *Luther ja Pohjoismaat*
- *vapaat kristilliset suunnat*
- *uskonnottomuus*

2. Ortodoksisuus maailmassa (UO2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi keskittyy ortodoksisen kristinuskon keskeisten käsitteiden tunnistamiseen. Perehdytään ortodoksisen uskonnon lähtökohtiin ja nykytilanteeseen – kuinka opilliset säädökset näkyvät omassa elinympäristössä niin globaalisti kuin paikallisesti. Ortodoksisten eettisten periaatteiden soveltaminen omaan elämään ortodoksisen kirkon liturgisen perinteen kautta. Vertaillaan ortodoksista eettistä ajattelua muihin eettisiin ajatusmalleihin ja selvitetään, kuinka erilaisuus näkyy opiskelijan lähipiirissä.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältöjensä ja aihepiiriensä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Hyvinvointi ja turvallisuus, Monilukutaito ja mediat, Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää ortodoksisen kirkon apostolisen perinteen*
- *tunnistaa kirkon opettajien merkityksen kirkon perinteessä*
- *tuntee ortodoksisuuden keskeiset opilliset painotukset ja eettisen ajattelun perustan*
- *osaa tarkastella ortodoksisen kirkon merkitystä yksilöllisestä ja yhteisöllisestä näkökulmasta*
- *perehtyy ortodoksisuuden ja sen käytänteiden erityispiirteisiin*
- *tuntee askeesin ja luostarilaitoksen syntyyn vaikuttaneet historialliset tekijät*
- *tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja ja idän kirkon eri suuntauksia*
- *ymmärtää ortodoksisen kirkon hallintorakenteen kehittymistä ja nykyistä toimintaa*
- *perehtyy Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteisiin*
- *tutustuu kirkkojen välisiin yhteyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kristillisen kirkon laajeneminen*
- *patriarkaatit ja paikalliskirkot*

- *orientaaliset kirkot*
- *askeesin ja luostarilaitoksen synty ja niiden yhteiskunnallinen merkitys*
- *ortodoksinen oppi, etiikka ja antropologia synodien ja kirkon suurien opettajien kautta*
- *ihmisen elämänkaari ja ortodoksisuus*
- *ortodoksinen tapakulttuuri*
- *Itä-Euroopan ortodoksisuus ja uusortodoksinen maailma*
- *Suomen ortodoksinen kirkko ennen ja nyt*
- *ekumenia ja uskontojen välinen vuorovaikutus*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UO3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kehitetään opiskelijan kykyä tunnistaa uskonnollisia symboleja eri yhteyksissä, kuten mediassa ja eri kulttuurien yhteydessä. Pohdinnan kautta pyritään erilaisuuden tunnistamiseen ja opitaan erilaisuuden kunnioittamista. Mediakriittisyyttä korostetaan ja eri historiallisten tapahtumien syy- ja seuraussuhteiden analysointia kehitetään. Käsitellään kulttuurillisen ja uskonnollisen erilaisuuden kunnioittamisen tärkeyttä niin paikallisesti kuin globaalisti.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältönsä ja aihepiirinsä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Hyvinvointi ja turvallisuus, Monilukutaito ja mediat, Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet*
- *perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin*
- *kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *osaa tarkastella uskontojen piirteitä myös oman uskonnon näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

- *hindulaisuuden monimuotoisuus, maailmankuva ja elämäntapa sekä vaikutuksia Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan*
- *Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet*
- *buddhalaisuuden opetukset, elämäntapa, suuntaukset ja vaikutuksia Aasian kulttuureihin ja yhteiskuntiin*
- *Kiinan vanha kansanusko, kungfutselaisuus ja taolaisuus ja näiden vaikutuksia kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa*
- *Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UO4)

Vantaan lukiokoulutus

Perehdytään Suomen ja oman asuinympäristön uskontohistorialliseen karttaan sekä uskonnollisiin ja historiallisiin käsitteisiin. Opiskelija oppii vertailemaan kriittisesti uskonnollisia ja uskonnottomia ajattelutapoja sekä argumentoimaan tulkintakysymyksiä ja näkemyseroja. Opiskelijan kulttuurinen ja uskonnollinen lukutaito kehittyy ja sitä kautta erilaisuuden kunnioitus lisääntyy. Digitaalisen materiaalin, erilaisten lähteiden ja median lukutaito kehittyy.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältönsä ja aihepiirinsä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Monilukutaito ja mediat, Hyvinvointi ja turvallisuus, Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy suomalaiseen uskonnollisuuteen ja sen vaiheisiin ennen ja nyt*
- *tutustuu uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-yhteiskunnassa*
- *perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *tunnistaa kirkon toiminnan ihmisen arjen tukena osana tämän ajan yhteiskuntaa*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua ja siihen vaikuttavaa lainsäädäntöä*
- *kehittää valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä oman uskonnon lähtökohdista käsin*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.*

Keskeiset sisällöt

- *suomalainen uskonnollisuus ennen ja nyt, uskonto ja uskonnolliset yhteisöt Suomessa, sekularisaatio*
- *uskonnollisten yhteisöjen muodot ja niiden suhde yhteiskuntaan*
- *uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa eri aikoina*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*
- *uskonto ja lainsäädäntö, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys, näkyvyys ja oikeudet julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa*
- *ortodoksiset järjestöt kolmannen sektorin toimijoina*
- *uskonnot yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri Suomessa*

5. Taide ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa (UO5)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan ortodoksiseen kirkkotaiteeseen. Ikoniteologinen lukutaito on keskeisellä sijalla. Opiskelija pyrkii kehittämään kykyään analysoida kirkkotaidetta ja tunnistaa uskonnollisia symboleja eri yhteyksissä – mukaan lukien media ja eri kulttuurit. Kiinnitetään huomiota siihen, kuinka eri uskontojen uskonnollinen taide näkyy lähiympäristössä ja globaalisti.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen

Kurssi kytkeytyy sisältönsä ja aihepiirinsä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Monilukutaito ja mediat, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu taidemuotoihin uskonnon ilmentäjänä*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen taiteen erityispiirteet*
- *perehtyy sekä ortodoksisen että muiden uskontojen taiteen ilmaisumuotoihin opillisten asioiden välittäjinä*
- *tunnistaa eri uskontojen opin ilmenemismuotoja taiteessa*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tunnistaa uskonnon vaikutuksen nyky- ja populaaritaiteeseen.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnot, taide ja kulttuurin eri muodot*
- *sakraalin ja uskonnollisen taiteen ero*
- *ortodoksisen taiteen erityispiirteet: jumalanpalvelus, kirkkomusiikki, arkkitehtuuri, ikonitaide*
- *uskontojen oppi taiteen keinoin: kuvataide, musiikki, rakennustaide ja draama*

6. Ortodoksisuus ja uskonnot mediassa (UO6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla keskitytään mediassa esiintyvän ortodoksisuuden tunnistamiseen ja analysointiin sekä oman mediasisällön tuottamiseen. Harjoitellaan mediavälineiden käyttötaitoja ja työmenetelmiä. Kehitetään argumentointitaitoja ja mediakriittisyyttä. Otetaan huomioon myös kaikki uskonnollisuus mediassa ja se, kuinka eri uskonnot ovat esillä niin paikallisesti kuin globaalisti eri mediakentissä.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältönsä ja aihepiirinsä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Monilukutaito ja mediat, Teknologia ja yhteiskunta, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä, Hyvinvointi ja turvallisuus.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu mediassa esiintyviin ajankohtaisiin teemoihin, jotka kytkeytyvät uskontoon*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy mediakuvaan ortodoksisuudesta ja eri uskonnoista kansallisesti ja kansainvälisesti*
- *osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *ortodoksisen kirkon mediamaailma*
- *median vaikutus uskontoilmiöihin, esimerkiksi asenteet ja uskontoihin liittyvät mielikuvat, uskonnot ja konfliktit, uskonnot ja rauhan rakentaminen, uskontokritiikki*

- *uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi*

2.17. Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustieto on perustaltaan monitieteinen oppiaine. Sen tiedeperustaan kuuluu ihmis-, kulttuuri- ja yhteiskuntatieteitä sekä filosofia. Elämänkatsomustiedon opetuksessa ihmisiä tarkastellaan luonnollisina toimijoina, jotka luovat ja uusintavat merkityksiä keskinäisessä kanssakäymisessään. Inhimilliset katsomukset ja käytännöt nähdään yksilöiden, yhteisöjen ja traditioiden vuorovaikutuksen tuloksena syntyneinä. Elämänkatsomustiedon opetus rakentuu ihmiskäsitykselle, joka korostaa ihmisten mahdollisuutta elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja tavoitteellisina. Oppiaineessa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja laajentaa sitä koskevaa tietämystään sekä yhteisellä toiminnallaan tietoisesti ohjata elämäänsä. Näistä lähtökohdista oppiaine tukee opiskelijoiden elämänkatsomuksen ja identiteetin muotoutumista sekä heidän yhteisöllisten hyvän elämän ihanteidensa ja käytäntöjensä rakentumista. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.

Elämänkatsomustieto kartuttaa pohdiskelevasti ja keskustellen opiskelijoiden kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä ja tilannetajua, toisten ja yhdenvertaisuuden kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja.

Opetuksen tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *hallitsee keskustelu- ja vuorovaikutustaitoja ja osaa soveltaa niitä sellaisten kysymysten käsittelyyn, joissa pyritään yhteisen kestävän toimintalinjan löytämiseen erilaisista näkemyksistä huolimatta*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää arvostelu-, harkinta- ja toimintakykyään oppimalla reflektoimaan omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija ymmärtää omaa oppimisprosessiaan sekä kehittää opiskelun itsesäätelytaitoja (esim. vastuun ottamista, motivaation säätelyä, opiskelutekniikoiden valintaa ja metakognitiivisia taitoja). Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sekä opiskelijan kykyä tarkastella ja ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti ja taitavasti että hänen laaja-alaista katsomuksellista ymmärrystään. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmaisutavoissa arvostetaan eri näkökulmien ja vaihtoehtoisten katsomustapojen huomioimista pelkkien mielipiteiden esittämistä monipuolisemmin.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä arvioida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun ja

kehittämiseen. Elämänkatsomustiedossa korostuvat erilaiset katsomukselliseen yleissivistykseen ja vuorovaikutukseen liittyvät taidot, ja kurssien arvioinnissa ne otetaan monipuolisesti huomioon.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, esim. itsearviointi, vertaisarviointi, jatkuva oppimisprosessin palaute ja niihin liittyvät osasuoritukset ja kannustava palaute. Opiskelija saa palautetta pitkin kurssia, ei vain kurssin päätyttyä.

Opiskelijoiden kanssa keskustellaan kurssien alussa arviointikriteereistä sekä hyväksytyn kurssisuorituksen kriteereistä, jotta opiskelijalla on mahdollisuus suunnitella omaa työtään ja tehdä omaan oppimiseensa liittyviä valintoja ja päätöksiä. Kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Kurssin suorittaminen hyväksytysti edellyttää että kaikki opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Maailmankatsomus ja kriittinen ajattelu (ET01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Kriittinen ajattelu ja katsomukselliset sitoumukset ovat keskeisiä niin kansalaisuuden ja elämäntapojen rakentamisessa kuin kulttuurien ymmärtämisessä ja median seuraamisessa. Opiskelijoiden kanssa tutkitaan esimerkiksi yksilöiden tai yhteisöjen globaalia vastuunkantoa tai niitä koskevien julistusten välisiä ristiriitoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa soveltaa maailmankatsomuksellisia käsitteitä ja hahmottaa niiden välisiä yhteyksiä sekä osaa eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *ymmärtää, miten yksilölliset ja yhteiskunnalliset tekijät vaikuttavat maailmankatsomuksen muotoutumiseen, ja osaa eritellä oman katsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten muotoutumista*
- *osaa tarkastella kriittisesti niin omia kuin muiden uskomuksia sekä erilaisten medioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa hyödyntää eri oppiaineissa oppimaansa elämänkatsomuksensa muodostamisessa ja erottaa tieteellisen, ei-tieteellisen ja epätieteellisen maailmankuvan.*

Keskeiset sisällöt

- *maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet sekä niiden keskinäinen suhde ja asema omassa elämänkatsomuksessa*
- *erilaisia maailmankatsomuksia – esimerkiksi sekulaareja, uskonnollisia, poliittisia ja elämäntapaan liittyviä – sekä niiden piirteiden ja perusoletusten tutkimista eri tieteiden tarjoamin välinein*
- *tyypillisiin informaation käsittelyyn ja ympäröivän todellisuuden jäsentämiseen liittyvien kognitiivisten vääristymien tarkastelu sekä omassa että muiden ajattelussa*
- *koulun, median, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä uskonnollisten ja kulttuuristen yhteisöjen vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *median ja muiden informaation lähteiden toimintalogiikka sekä niihin kohdistuva kriittinen katsomuksellinen ajattelu sekä katsomuksellisen argumentaation erittely erilaisista näkökulmista*

2. Ihminen, identiteetti ja hyvä elämä (ET02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Aihekokonaisuuksia tarkastellaan oman aikansa ihanteina tai niitä hyödynnetään olemassaolon ja hyvän elämän kysymyksten käsittelyssä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä ja arvioida, miten erilaiset ihmiskäsitykset ja -ihanteet johtavat erilaisiin ja joskus keskenään ristiriitaisiin vastauksiin ihmiselämän keskeisistä kysymyksistä*
- *osaa pohtia oman identiteettinsä osatekijöitä sekä soveltaa erilaisia ihmiskuvallisia ja katsomuksellisia vaihtoehtoja keskeisiin omaa hyvää elämäänsä koskeviin kysymyksiin*
- *ymmärtää ihmisarvon perustavan eettisen merkityksen, tuntee keskeisimmät ihmisoikeusasiakirjat ja osaa soveltaa ihmisoikeusajattelua erilaisissa yhteyksissä, kuten uskonnon- ja sanavapautta koskevissa kysymyksissä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä ja osaa eritellä ja arvioida niiden taustalla olevia maailmankatsomuksellisia perusteita*
- *kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämänkatsomustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tuntemuksiaan toisia ja yhdenvertaisuutta kunnioittaen, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Keskeiset sisällöt

- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, sekulaareja ja uskonnollisia, filosofisia ja populaarikulttuuriin kuuluvia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolisuus ja seksuaalisuus; opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema*
- *identiteetti, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet, ihmisoikeusasiakirjoja: YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus*
- *erilaisia käsityksiä hyvästä elämästä sekä toisten ihmisten, eläinten ja ympäristön asemasta siinä*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Yksilö ja yhteisö (ET03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Yksilön ja yhteisön jännite näkyy kaikissa eri aihekokonaisuuksissa; pelkästään länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteitä voi opiskelijoiden kanssa tutkia mistä tahansa aihekokonaisuudesta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle yksilölliselle identiteetilleen ja saa välineitä myönteisen yhteisöllisyyden hyödyntämiseen oman identiteettinsä rakentamisessa*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä sekä yhteiskunnallisia rakenteita ja muutoksia voidaan tarkastella tieteellisesti ja että näillä on suuri merkitys yksilön elämänvalinnoille*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä sekä arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia ja vastuuta eri alueilla ja kasvattaa valmiuttaan rakentavaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnon vapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen lähtökohtia ja periaatteita*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen rakenteita sekä kasvattaa yhteiskunnallista kuvittelukykyään ja aktiivisuuttaan siten, että hahmottaa tulevaisuuden mahdollisuuksina ja vaihtoehtoisina tapahtumakulkuina, joihin pystyy myös omalla toiminnallaan vaikuttamaan.*

Keskeiset sisällöt

- *ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys: yksityinen ja julkinen, tunnustussuhteet ja merkitykselliset toiset, roolit ja yhteisölliset normit*
- *yhteiskuntatutkimuksen perusteita, kuten sosiaaliset tosiasiat, yhteiskunnalliset rakenteet ja modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellisen ja poliittisen vallan suhde nyky-Suomessa sekä globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset yhteiskunnan eri tasoilla*
- *ihmisoikeudet, uskonnon- ja omantunnon vapaus, globaali oikeudenmukaisuus ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen moraalisina ja poliittisina vaatimuksina sekä näitä vaatimuksia vastustavat näkemykset ja toimet mukaan lukien ihmisoikeusloukkaukset sekä holokausti*
- *yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat sekä niiden kriittinen potentiaali: ihanteet ja kauhukuvat nykyisyyden suurennuslaseina ja toiminnan motivoijina*

4. Kulttuurit katsomuksen muovaajina (ET04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Kulttuuri on keskeinen näkökulma eri aihekokonaisuuksiin: miten esimerkiksi elämäntavan teknologisoituminen muokkaa jaettua kulttuuria ja yksilöllistä identiteettiä?

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuurintutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa sekä tunnistaa vihapuheen ja erottaa sen sanavapauden vastuullisesta käytöstä*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus sekä vähemmistökulttuurit*
- *ymmärtää, että kulttuurit ovat vuorovaikutuksessa keskenään eikä mikään kulttuuri ole kehittynyt ilman ulkoisia vaikutteita kulttuurin ydinpiirteisiin, kuten elämäntapoihin, kieleen, teknologiaan ja uskomuksiin*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun.*

Keskeiset sisällöt

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteetin historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *etnosentrisyyden ja rasismin sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

5. Katsomusten maailma (ET05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Opiskelijoiden kanssa tutustutaan esimerkiksi siihen miten eri katsomukset muokkaavat kansalaisuutta tai elämäntapoja.

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudulla toimiviin uskonnollisiin ja uskonnottomiin liikkeisiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyään lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia ja verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää, että maailmankatsomukset, uskonto ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, erittäin monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on merkittävä kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen hahmottaen sen lähtökohtia ja tavoitteenasetteluja*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy uskontokritiikin keskeisiin argumentteihin, tutustuu humanismin ja vapaa-ajattelun historiaan*
- *perehtyy Lähi-idän uskontoihin sekä joihinkin muihin uskontoihin ja maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin hahmottaen niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan erityisesti suomalaisesta näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

- *katsomuksen ja uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen, käsityksiä uskontojen alkuperästä*
- *uskonnollisten ilmiöiden tulkinnassa käytettyjä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja teismi*
- *uskontokritiikki, ateismi, agnostismi ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*

- *kristinuskon, islamin ja juutalaisuuden sekä joidenkin muiden uskontojen ja maailmankatsomuksellisten järjestelmien historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys ja jakautuminen, pyhät kirjat, oppi, elämäntapa ja suhde yhteiskuntaan*
- *tämän päivän merkittävien maailmankatsomuksellisten järjestelmien, kuten sekulaarin humanismin ja suurten uskontojen, suhde yhteiskuntaan, tapakulttuuriin, moraaliin, politiikkaan ja tieteeseen; liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, sekularisaatio ja uskonnottomuus*

6. Teknologia, maailmankatsomukset ja ihmiskunnan tulevaisuus (ET06)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Tulevaisuuteen suuntautuminen on luonteva näkökulma; opiskelijoiden kanssa pohditaan esimerkiksi sitä millaista tulevaisuutta olemme rakentamassa ja mitä me itseltämme ja muilta voimme vaatia eri aihekokonaisuuksien näkökulmassa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa nykyaikaisten maailmankatsomusten kannalta historiallisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti merkittäviä historiallisia käänteitä ihmiskunnan tavassa elää*
- *ymmärtää kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen kontingentin ja rakentuneen luonteen*
- *osaa arvioida evoluution, abstraktien eettisten järjestelmien, valistuksen ja tieteellis-teknologisen vallankumouksen merkitystä nykyaikaisille maailmankatsomuksille ja oman elämänkatsomuksensa rakentumiselle*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologiaan ja sen kehitykseen sekä ymmärtää teknologian ja teknisen muutoksen yhteydet ympäristössä, yhteiskunnassa ja kulttuurissa tapahtuviin muutoksiin*
- *osaa arvioida teknologian ja teknisen muutoksen roolia kestävän tulevaisuuden rakentamisen osana sekä pystyy osallistumaan ihmiskunnan ja maapallon tulevaisuutta koskevaan keskusteluun.*

Keskeiset sisällöt

- *ihmislajin evoluutio ja kulttuurievoluutio: kielen rooli inhimillisten kulttuurien ja innovatiivisuuden synnyssä*
- *suurten filosofioiden ja maailmankatsomuksellisten järjestelmien ja uskontojen eettisten ja aatteellisten perustojen kehittyminen abstrakteiksi ja yleisinhimillisiksi*
- *ihmiskunnan suuret maailmankuvalliset, -katsomukselliset ja teknologiset murrokset sekä niiden vaikutukset ihmisten käsitykseen maailmasta ja itsestään: ihminen ympäristönsä ja itsensä muokkaajana*
- *Prometheus-myytistä tekno-utopioihin ja #dystopioihin, ihmisen suhde valistuksen ideaaleihin ja teknologiseen kehitykseen*
- *tulevaisuuden tutkimus, tekoäly, humanismi, transhumanismi ja niiden kritiikit tieteen uusimpien tulosten valossa*

Paikalliset soveltavat kurssit

7. Abikurssi (ETabi)

Tavoitteet ja sisältö

Kohti yo-kirjoituksia. Elämänkatsomustiedon kurssien keskeisten teemojen kertausta ja syventämistä.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2.18. Terveystieto

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoituksena on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toiminta- ja työkykynä. Terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairauksia sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla sekä yksilön, perheen, yhteisön että yhteiskunnan ja globaalista näkökulmasta. Terveysosaamiseen sisältyy terveyteen ja sairauteen liittyvän sisältötiedon ja toiminnallisten taitojen ohella terveystiedon hankinta, kriittinen arviointi, tulkinta ja soveltaminen sekä ymmärrys ympäristön ja perimän vaikutuksista terveyteen. Osaamiseen kuuluu myös terveyteen liittyvien arvojen pohdinta ja näkemys eri terveyskulttuureista ja terveyden ja sairauksien historiasta kansainvälistyvässä maailmassa.

Terveystiedon opetuksessa tehdään yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa sekä tuetaan opiskelijoiden osallisuutta ja terveysosaamisen hyödyntämistä yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämisessä.

Vantaan lukiokoulutus

Terveyttä ja sairauksia sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla paikallisesta näkökulmasta ja opetuksessa hyödynnetään vantaalaisia toimijoita yhteistyötä ja opiskelijoiden osallisuutta tukien.

Opetuksessa näkyy Vantaan kaupungin arvot; kestävä kehitys, innovatiivisuus, yhteisöllisyys.

Opetuksen tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tarkastella ja perustella terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmista*
- *ymmärtää tieteellisen tiedon ja kokemustiedon merkityksen eron terveyden ja sairauden riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä*
- *osaa edistää omaa ja ympäristönsä terveyttä ja turvallisuutta, ymmärtää yleisimpien sairauksien ehkäisyn ja hoidon periaatteita sekä itsehoitoon ja mielenterveyden suojaamiseen liittyviä toimintatapoja*
- *perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin, käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti ja osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa, terveysviestintää ja sekä erilaisia terveyskulttuureihin liittyviä ilmiöitä*
- *pohtii terveyteen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja osaa perustella niihin liittyvä näkemyksiään*
- *ymmärtää yhteiskunnan olosuhteiden ja terveys- ja muiden yhteiskuntapoliittisten päätösten vaikutuksia kansanterveyteen, väestöryhmien välisiin eroihin, terveydenhuollon rakenteisiin ja ihmisten terveyskäyttäytymiseen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija ymmärtää päätöksenteon ja toiminnan vaikutuksia kestävään kehitykseen ja tiedostaa oman toimintansa vaikutukset ympäristöön.

Opiskelija osaa tarkastella yhteiskunta- ja kunnallistason poliittisten päätösten vaikutuksia vantaalaisten terveyteen.

Arviointi

Arviointi kohdistuu terveystiedon tavoitteiden saavuttamiseen terveysosaamisen eri osa-alueilla kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen sekä siihen, miten opiskelija osaa soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan toiminnallisten taitojen kehittyminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään terveyttä ja sairautta koskevaa eettisestä arvopohdintaa ja taitoja perustella terveysvalintoja sekä arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja. Kurssin arvosana perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön terveysosaamisen eri osa-alueilla. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmäarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia.Opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Oppimisprosessin aikana annettu kannustava palaute on tärkeää.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Terveyden perusteet (TE01)

Pakollisella kurssilla syvennetään perusopetuksen aikana opittua terveysosaamista ja ymmärrystä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Lisäksi opitaan tunnistamaan ja arvioimaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, lähiyhteisöissä ja ympäristöissä sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien ja arjen terveysosaamisen kehittäminen, mielenterveyden suojaaminen sekä ajankohtaisten ja opiskelijoiden esille nostamien asioiden käsittely.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa kannustetaan arvioimaan työ- ja toimintakykyyn vaikuttavien tekijöiden toteutumista omassa oppilaitoksessaan ja pohtimaan niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Opiskelija pohtii mahdollisuuksien mukaan kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja sekä terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä kuntatasolla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää arjen terveysosaamistaan, ymmärtää fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista ja merkitystä omassa elämäntavassaan ja ympäristössään*

- *osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia terveyskulttuuriin, mediaan ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä eettisestä ja terveysnäkökulmasta*
- *tunnistaa ja ymmärtää terveyttä ja sairauksia sekä terveystottumuksia selittäviä teorioita, malleja ja ilmiöitä tutkimus- ja kokemustiedon näkökulmasta*
- *soveltaa itsehoitoon liittyviä toimintamalleja ja toimintatapoja*
- *tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta ja pohtii niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja sekä terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen toiminta-, opiskelu- ja työkyky: terveyttä edistävä liikunta ja ravinto, painonhallinta, uni ja lepo, seksuaaliterveys, opiskeluhyvinvointi*
- *omasta terveydestä huolehtiminen ja muut itsehoitovalmiudet sekä hätäensiapu*
- *riippuvuuden eri muodot, tupakka, alkoholi ja huumeet, peli- ja nettiriippuvuus*
- *kansantaudit ja keskeiset tartuntataudit*
- *terveyttä, terveystottumuksia ja -ongelmia selittäviä keskeisiä biologisia, psykologisia ja kulttuurisia ilmiöitä, teorioita ja malleja*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Ihminen, ympäristö ja terveys (TE02)

Kurssilla tarkastellaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta voimavarana ja perehdytään sosiaaliseen kestävyyteen osana kestävän tulevaisuuden tavoitteita. Keskeistä on myös tarkastella perimän ja ympäristöön liittyvien tekijöiden yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn.

Vantaan lukiokoulutus

Työ- ja opiskeluhyvinvoinnin ja ergonomian tarkastelussa hyödynnetään lähiympäristöä tai oppilaitosta sekä paikallisia terveydenhuollon ammattilaisia ja kolmannen sektorin toimijoita.

Opiskelijoita kannustetaan tarkastelemaan omien valintojen merkitystä itselle ja yhteisölle nyt ja tulevaisuudessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja arvioi perimän ja ympäristöön liittyvien tekijöiden, kuten psykososiaalisen, rakennetun ja luonnonympäristön, yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn*
- *tunnistaa elämänkulkuun ja kehitykseen liittyviä tapahtumia ja osaa esitellä erilaisia toimintatapoja ja selviytymisen keinoja*
- *osaa soveltaa terveysosaamistaan terveyttä, sairautta ja turvallisuutta koskevissa kysymyksissä ja niihin liittyvien arvojen pohdinnassa*
- *osaa arvioida sosiaalisen tuen ja vuorovaikutuksen merkitystä terveydelle, esitellä mielenterveyteen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä ja mekanismeja sekä esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja kriisien käsittelyyn*
- *osaa tulkita ja arvioida kriittisesti terveysviestintään liittyviä ilmiöitä*
- *osaa perustella ja arvioida elämäntapaan, kulttuuriin ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille*
- *osaa analysoida turvallisuuteen ja väkivallan ehkäisyyn liittyviä tekijöitä ja ymmärtää henkilökohtaisten rajojen kunnioittamisen ja suojelemisen merkityksen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, yhteisöissä ja ympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

- *perimän, luonnonympäristöjen ja rakennetun ympäristön sekä psykososiaalisen ympäristön ja yhteisöjen terveysvaikutukset*
- *terveys ja elämänkulku, kuolema osana elämänkulkua*
- *ihmissuhteet ja sosiaalinen tuki*
- *seksuaalisuus ja seksuaalioikeudet sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys*
- *mielenterveyttä suojaavat ja kuormittavat tekijät*
- *erilaiset kriisit ja niiden kohtaaminen*
- *työhyvinvointi ja ergonomia*
- *turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *media- ja kulttuuriympäristön ja terveysviestinnän merkitys ja kriittinen tulkinta*

3. Terveyttä tutkimassa (TE03)

Kurssilla luodaan kokonaiskuvaa terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisista kehityslinjoista ja tulevaisuuden haasteista pääpiirteissään. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan valmiuksia hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja soveltaa terveysosaamistaan aktiivisena kansalaisena. Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttavien tekijöiden kriittiseen arviointiin ja pohditaan tutkimuksen ja päätöksenteon mahdollisuuksia terveyden edistämisessä lähiyhteisöissä, yhteiskunnassa ja globaalisti.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan tutkimaan lähiyhteisöä ja lähiympäristöä ja hyödyntämään saamaansa tutkimustietoa yhteisönsä hyvinvoinnin edistämiseksi. Opiskelijoita kannustetaan käyttämään erilaisia tiedonhankintatapoja ja aineistoja sekä suhtautumaan mediaan kriittisesti.

Tarkastellaan esimerkiksi kuntapoliittisten päätösten vaikutuksia kuntalaisten terveyteen ja turvallisuuteen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, teknologian ja terveyspalvelujen muutoksia, kehitystä sekä yhteyksiä väestön terveyteen*
- *osaa arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä osaa kuvata terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *osaa hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja suunnitella pienimuotoisia terveystutkimuksia tai toimintakyvyn mittauksia*
- *perehtyy tieteellisen tutkimuksen mahdollisuuksiin terveyden edistämisessä sekä sairauksien ehkäisyssä ja hoidossa*
- *osaa pohtia terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä kysymyksiä*
- *tunnistaa keskeisiä globaaleja terveyskysymyksiä ja niiden parissa toimivien järjestöjen roolia ja tehtäviä terveyden edistämisessä.*

Keskeiset sisällöt

- *yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteellisen tutkimuksen, terveyskäsitysten ja teknologian kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen*
- *terveys- ja sosiaalipalvelujen kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen sekä keskeiset terveys- ja sosiaalipalvelujen toimijat*
- *terveyserot ja niihin vaikuttavat tekijät Suomessa ja maailmalla, terveyserojen kaventaminen*

- *terveyden ja terveyskäyttäytymisen tutkiminen*
- *keskeiset terveyteen ja sairauteen liittyvät eettiset ja oikeudelliset kysymykset, potilaan oikeudet*
- *globaalit terveyskysymykset ja niihin vaikuttaminen*

Paikalliset soveltavat kurssit

4. PT-kurssi (TE5)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Personal Trainer- kurssilla (yhteistyössä liikunnan kanssa) pohditaan oman terveyden kulmakiviä ja opitaan tietoja ja taitoja niiden vahvistamiseksi. Terveempää elämäntapaa tavoitellaan käytännön harjoitteiden kautta. Samalla syvennetään opiskelijan teoriaosaamista ja näin parannetaan menestymistä YO-kokeessa.

Keskeiset sisällöt: Paljon käytännön harjoituksia. Esim. uni- ja ruokapäiväkirjat, kunnon eri osa-alueiden mittaaminen ja kehittäminen, lihashuoltoharjoitteet, stressinhallintamenetelmät ja niistä saatavat konkreettiset hyödyt tulevat tutuiksi. Lisäksi kurssilla tutustutaan ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan liikkumisen näkökulmasta.

Arviointi: Suoritusmerkintä

5. Ensiapu (TE6)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Yhteistyössä SPR:n kanssa toteutettava kurssi, jossa opiskelija perehtyy ensiavun perusteisiin ja harjoittelee niitä käytännössä.

Keskeiset sisällöt: Kurssilla opiskelija suorittaa SPR:n EA1:n ja saa siitä suoritusmerkinnän lisäksi erillisen todistuksen.

Arviointi: Suoritusmerkintä

6. Abikurssi (TEabi)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Opiskelija kertaa ja syventää pakollisilla ja syventävillä kursseilla hankkimiaan tietoja ja taitoja sekä harjoittelee reaalikoevastausten laadintaa.

Keskeiset sisällöt: Terveystiedon valtakunnallisten kurssien aihealueet. Tarkemmat sisältöalueet päätetään vuosittain tilanteiden ja toivomusten mukaan. Kurssilla on mahdollista tutustua myös terveystiedon lähitieteisiin ja sovellusaloihin.

Arviointi: Numeroarviointi

2.19. Liikunta

Pakollisilla kursseilla syvennetään peruskoulussa opittuja liikuntataitoja ja -tietoja sekä annetaan mahdollisuus tutustua monipuolisesti erilaisiin liikuntamuotoihin ja #lajeihin. Opetus tukee opiskelijoiden toimintakykyä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia, kasvua osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävän liikunnan harrastamiseen ja liikkuvan elämäntavan omaksumiseen.

Kurssien tavoitteena on kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä edistävän liikunnan harjoittaminen, vastuu omasta ja yhteisestä toiminnasta sekä myönteiset kokemukset omasta

kehosta, koetusta liikunnallisesta pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä. Opettaja tarkentaa syventävien kurssien sisällöt yhdessä opiskelijaryhmän kanssa.

Oppiaineen tehtävä

Liikunnanopetuksen tehtävänä on opettaa opiskelijalle sellaisia taitoja ja tietoja, joiden avulla hän pystyy ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään sekä hyvinvointiaan. Liikunnanopetuksella tuetaan opiskelijaa vastuulliseen omasta fyysisestä aktiivisuudesta ja toiminta- ja opiskelukyvystä huolehtimiseen sekä istuvan elämäntavan vähentämiseen. Opetuksessa korostetaan terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana liikunnallista elämäntapaa. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta, kestävää elämäntapaa, yhdessä toimimisen taitoja, toisten huomioon ottamista ja yhteisöllisyyttä.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla kesä- ja talviliikuntaa sekä sisä- ja ulkoliikuntaa turvallisesti ottaen monipuolisesti huomioon opiskeluympäristöjen tarjoamat mahdollisuudet. Toimintakykyä koskevien sisältöjen osalta tehdään yhteistyötä terveystiedon kanssa. Opetuksessa ja ryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon henkinen ja fyysinen turvallisuus. Opiskelijat osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta. Liikuntateknologian avulla voidaan tukea opetuksen tavoitteiden saavuttamista. Opetuksen eriyttämisessä otetaan huomioon opiskelijoiden yksilöllisiä lähtökohtia ja kehitystarpeita.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioiden liikunnanopetuksen sisältöjen ominaispiirre on yhdessä tekeminen, liikunnallisen elämäntavan tukeminen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen.

Yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemistä edistetään esimerkiksi oppilaitosten kesken tehtävällä yhteistyöllä ja toteuttamalla oppilaitosten sisäistä opiskelua oppiaineiden rajoja ylittäen.

Liikuntaa toteutetaan ympäristöä kunnioittaen, teknologiaa hyödyntäen ja innovatiivisuuteen kannustaen.

Opetuksessa korostetaan itseohjautuvuutta ja oppimaan oppimista.

Opetuksen tavoitteet

Oppiaineen opetuksen tavoitteena on fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn edistäminen. Opiskelija oppii liikkumaan aktiivisesti ja turvallisesti sekä pitämään huolta fyysisestä aktiivisuudestaan ja toimintakyvystään.

Fyysisen toimintakyvyn osalta tavoitteena on oppia soveltamaan liikunnallisia perustaitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa. Opiskelija oppii arvioimaan ja sen pohjalta harjoittamaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus). Liikunnanopetuksen sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin kuuluvat parhaansa yrittäminen, aktiivinen työskenteleminen, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen sekä toisia kunnioittava vuorovaikutus. Opiskelija ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta, ottaa toiset huomioon sekä oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla.

Vantaan lukiokoulutus

Oppiaineen tavoitteena on ottaa huomioon Vantaan kaupungin arvot kestävä kehitys, innovatiivisuus ja yhteisöllisyys. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään osana oppimista.

Arviointi

Liikunnan arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opetuksen tavoitteiden saavuttamisesta, oppiaineen opiskelun etenemisestä ja edistää opiskelijan oppimista. Liikunnan arviointi koostuu sekä fyysisen toimintakyvyn että sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn opetuksen tavoitteiden saavuttamisesta. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet.

Vantaa lukiokoulutus

Liikunnan arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä. Arviointia toteutetaan esimerkiksi tvt-työkaluja käyttäen itsearviointina, vertaisarvioinnilla ja arviointikeskusteluna. Toimintaan sisältyy jatkuva oppimisprosessin palaute ja kannustava palaute.

Liikunnan arviointiperusteet ja kurssin alkaessa yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja edistymisestään.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

3. Energiaa liikunnasta (LI01)

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksen keskeinen tavoite on oppimaan oppimisen tukeminen. Opiskelijoita kannustetaan tekemään liikuntaa pitkäjänteisesti, määrätietoisesti ja sinnikkäästi.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää fyysisen aktiivisuuden ja toimintakyvyn terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija harjaantuu liikuntataidoissaan ja kehollisessa ilmaisussaan sekä saa tietoja ja kokemuksia fyysisten ominaisuuksien harjoittamisesta monipuolisesti. Opiskelija saa kokemuksia yhdessä liikkumisesta reilun pelin hengessä. Opiskelijan koettu liikunnallinen pätevyys vahvistuu uuden oppimisen, liikunnan tuoman ilon ja virkistyksen myötä.

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat liikunnallisten perustaitojen soveltaminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen eri liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia monipuolisesti käyttäen.

4. Aktiivinen elämäntapa (LI02)

Vantaan lukiokoulutus

Keskeinen tavoite opetuksessa on itseohjautuvuuteen kannustaminen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteena on opettaa ja kannustaa opiskelijaa liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen sekä riittävän päivittäisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseen. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, että liikuntaharrastusten lisäksi toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia tukeva fyysinen aktiivisuus muodostuu arjen valinnoista ja pitkäkestoisen istumisen välttämisestä.

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat fyysisten ominaisuuksien arviointi, hengitys- ja verenkiertoelimistöä kuormittava liikunta, lihaskuntoharjoittelu ja kehonhuolto. Opiskelijat ohjataan havainnoimaan arkisia toimintatapojaan ja valintojaan fyysisen aktiivisuuden ja terveyden näkökulmista. Opiskelijat saavat ohjausta ja palautetta liikunnallisen elämäntavan ja fyysisesti aktiivisen arjen toteuttamiseen.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

5. Terveyttä liikkuen (LI03)

Vantaan lukiokoulutus

Liikuntaa toteutetaan tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään erityisesti fyysiseen toimintakykyyn liittyviä taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan edistäminen sekä fyysisten ominaisuuksien seuraaminen ja kehittäminen. Opettaja ohjaa liikuntaohjelman suunnittelua ja toteutusta. Liikuntasuunnitelmaa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaa hyväksi käyttäen.

6. Yhdessä liikkuen (LI04)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään erityisesti sosiaalisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta. Kurssin sisältönä voi olla jokin yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit tai muu projektiluonteinen kokonaisuus.

7. Hyvinvointia liikkuen (LI05)

Vantaan lukiokoulutus

Hyväksytyn kurssin kriteerit ovat riittävä läsnäolo ja osallistuminen, riittävä liikunnallinen näyttö liikunnan yleisten ja kursseilla yhdessä tehtyjen tavoitteiden (fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset) suunnassa. Lisäksi opiskelija voi arvioida itseään liikkujana.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään erityisesti psyykkisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Monipuoliset liikuntatehtävät mahdollistavat osallisuuden, liikunnallisen pätevyyden ja kehollisen ilmaisun kokemuksia.

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Joukkuelajien valmennus (LI29)

Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa. Lajivalmennukset toteutetaan yhteistyössä Vaskivuoren lukion kanssa. Arviointi: suoritusmerkintä.

2. Laskettelu ja lautailu (LI13)

Kurssilla tehdään laskettelu- ja lautailuretki yhdessä sovittuun kohteeseen joko kotimaassa tai ulkomailla. Kurssi voidaan järjestää yhteistyössä jonkin muun oppiaineen kanssa. Kurssin tavoitteena on opiskelijoiden liikkumisen lisääminen ja opiskelijoiden vuorovaikutuksen lisääminen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

8. Jalkapallovalmennus (yhteistyökurssi) (LI22)

Martinlaakson lukio

Tavoite: Henkilökohtaisen taidon kehittäminen.

Keskeiset sisällöt: Ryhmissä lajitaitojen harjoittelua.

Arviointi: Suoritusmerkintä

9. Jääkiekkovalmennus (yhteistyökurssi) (LI23)

Martinlaakson lukio

Tavoite: Henkilökohtaisen taidon kehittäminen.

Keskeiset sisällöt: Ryhmissä lajitaitojen harjoittelua.

Arviointi: Suoritusmerkintä

10. Salibandyvalmennus (yhteistyökurssi) (LI24)

Martinlaakson lukio

Tavoite: Henkilökohtaisen taidon kehittäminen.

Keskeiset sisällöt: Ryhmissä lajitaitojen harjoittelua.

Arviointi: Suoritusmerkintä

11. Muodostelmaluisteluvalmennus (yhteistyökurssi) (LI25)

Martinlaakson lukio

Tavoite: Henkilökohtaisen taidon kehittäminen.

Keskeiset sisällöt: Ryhmissä lajitaitojen harjoittelua.

Arviointi: Suoritusmerkintä

12. Yksilölajien valmennus (LI27)

Martinlaakson lukio

Tavoite: Henkilökohtaisen taidon kehittäminen.

Keskeiset sisällöt: Ryhmissä lajitaitojen harjoittelua.

Arviointi: Suoritusmerkintä

13. Kuntosalistartti (LI36)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Opiskelija syventää perusosaamistaan ja oppii uusia kuntosaliharjoittelun harjoitusmenetelmiä. Kurssi tarjotaan 0,5 kurssin laajuisena. LI6-kurssin voi sisällyttää valtakunnallisiin syventäviin kursseihin LI3 tai LI5.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

14. Uinti ja hydrobic (LI39)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Opiskelija kehittää omaa uimataitoaan itsenäisesti. Kurssin tavoitteena on motivoida opiskelijaa itsenäiseen harjoitteluun. . Laajuus 0,5.

Arviointi

Kurssi arvioidaan päiväkirjan ja uimataidosta annetun näytön perusteella numerolla.

15. Kuntosaliharjoittelun jatkokurssi (LI40)

Martinlaakson lukio

Tavoite ja keskeiset sisällöt

Opiskelija syventää osaamistaan LI36 Kuntosalistartista (0,5) tai aikaisemmasta kuntosaliharjoittelusta saamiensa kokemusten pohjalta itsenäisesti. Kurssin tavoitteena on kehittää opiskelijan kykyä analysoida ja muokata harjoitteluaan omien tavoitteiden mukaisesti.

Arviointi

Kurssi arvioidaan harjoitussuunnitelman, päiväkirjan ja näytön perusteella numerolla.

16. Harrasteliikunta (LI41)

Martinlaakson lukio

Tavoite ja keskeiset sisällöt

Opiskelijan oman harrastuneisuuden tai oppilaitoksen liikunnan edistämisen (esim. liikuntatapahtuman järjestämisen, tanssiesityksen tai muun projektin) kautta hyväksiluettua liikuntaa. Kurssi voidaan suorittaa 0,5 tai 1 kurssin laajuisena.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää opettajan kanssa sovittujen osa-alueiden aktiivista ja hyvätasoista suorittamista. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

17. Palloilukurssi 1 (LI42)

Martinlaakson lukio

Tavoite ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan taitoja ja tietoja eri pallopeleissä ja tarjota mahdollisuus monipuoliseen pallopelien harrastamiseen koulupäivän puitteissa. Kurssin

liikuntaohjelma suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Palloilukurssi 1 toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kesälajien aikaan.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää riittävää läsnäoloa ja aktiivista osallistumista opetukseen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

18. Palloilukurssi 2 (LI43)

Martinlaakson lukio

Tavoite ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan taitoja ja tietoja eri pallopeleissä ja tarjota mahdollisuus monipuoliseen pallopelien harrastamiseen koulupäivän puitteissa. Kurssin liikuntaohjelma suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Palloilukurssi 2 toteutetaan mahdollisuuksien mukaan talvilajien aikaan.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää riittävää läsnäoloa ja aktiivista osallistumista opetukseen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

19. Ohjaus ja valmennuskurssi (LI44)

Martinlaakson lukio

Tavoite ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan liikunnan ohjaamiseen ja valmentamiseen liittyviä taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa ideoita, kokemuksia ja itseluottamusta erilaisiin liikunnan ohjaamista vaativiin tehtäviin.

Arviointi

Kurssin suorittaminen edellyttää aktiivista läsnäoloa ja kurssitehtävien hyväksyttyä suorittamista. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

20. Liikunta, energiankulutus ja ravitsemus (LI45)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet

Kurssilla tutustutaan liikunnan vaikutuksiin elimistössä, energian tuottamisen tapoihin ja ravitsemukseen liittyviin kysymyksiin. Kurssin tavoitteena on syventää sekä liikunnassa että terveystiedossa saatua osaamista.

Sisällöt

Kurssi sisältää sekä teoriaa että toiminnallisia harjoituksia. Kurssin suorittaminen edellyttää kurssitehtävien hyväksyttyä suorittamista.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2.20. Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Lukion musiikinopetus perustuu ajatukselle, että musiikki on olennainen osa kulttuuria ja inhimillistä toimintaa. Musiikinopetus tähtää siihen, että opiskelija tiedostaa musiikkisuhteensa ja syventää sitä. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä tukee itsetuntoa. Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan musiikin monenlaisia ilmenemismuotoja ja merkityksiä. Musiikin opiskelu tarjoaa elämyksiä, kokemuksia, taitoja ja tietoja sekä tilaisuuksia mielikuvituksen käyttöön. Ne kaikki lisäävät opiskelijan musiikillista sivistystä sekä rohkaisevat häntä luovaan taiteelliseen ajatteluun ja elinikäiseen musiikin harrastamiseen.

Olennaista musiikin opetuksessa ja oppimisessa on ilmaiseminen, yhdessä tekeminen ja myönteiset kokemukset. Musiikillinen osaaminen sekä luovan ja kriittisen ajattelun taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa sosiaalisia ja kommunikaatiotaitoja. Laulaminen, soittaminen, kuunteleminen ja luova tuottaminen ovat sekä työtapoja että opetuksen keskeisiä sisältöjä, joita musiikin yhdistäminen muuhun taiteelliseen ilmaisuun rikastaa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset valmiudet ja kiinnostuksen kohteet siten, että musiikin kursseilla pyritään tarjoamaan jokaiselle opiskelijalle mielekkäitä musiikillisia tehtäviä.

Taideaineena musiikki luo koulun kulttuuritoimintaa ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Se on merkittävä osa lukion juhlia ja muita tapahtumia. Musiikinopiskelu syventää oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Se auttaa arvostamaan kulttuurien monimuotoisuutta ja ymmärtämään kulttuurien- ja taiteidenvälistä vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää valmiuksiaan taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikillisessa ilmaisussa sekä median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista. Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta. Musiikin kursseilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi voidaan hyödyntää tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia; mobiililaitteita, verkkoteknologiaa ja sähköisiä oppimateriaaleja. Teknologian hyödyntäminen ja sähköiset oppimateriaalit edistävät kestävää elämäntapaa.

Opetuksen tavoitteet

Musiikinopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

Musiikin merkitys ja hyvinvointi

- *tiedostaa oman suhteensa musiikkiin ja oppii käyttämään musiikkia hyvinvointinsa edistämiseen*
- *oppii arvostamaan erilaisia käsityksiä musiikista*

Musiikillinen osaaminen

- *oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, laulaen ja soittaen ja säveltäen*
- *kehittää taitoaan kuunnella musiikkia ja tulkita kuulemaansa, myös musisoidessaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*

Kulttuurinen osaaminen ja monilukutaito

- *tunnistaa oman kulttuuri-identiteettinsä sekä oppii ymmärtämään musiikkikulttuurien monimuotoisuutta sekä toimimaan kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa myös kansainvälisissä yhteyksissä*
- *oppii tiedostamaan äänen ja musiikin vaikutuksia arjen toimintaympäristöissä*
- *oppii tulkitsemaan äänen ja musiikin käyttöä mediassa*

Oppimaan oppiminen

- *osaa toimia vastuullisesti ja pitkäjänteisesti aktiivisessa vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa*
- *osaa asettaa musiikinopiskelulleen tavoitteita sekä ohjata ja arvioida työskentelyään niiden suuntaisesti.*

Vantaan lukiokoulutus

Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot innovatiivisuus, yhteisöllisyys ja kestävä kehitys.

Arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syventymistä. Oppimisprosessin aikana opiskelijat saavat ja antavat monipuolista palautetta, mikä ohjaa opiskelijaa arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa, ei hänen musikaalisuuttaan.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen kurssin alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Musiikki ja minä (MU01)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Osallistumalla musiikilliseen toimintaan hän saa kokemuksia musisoinnista, syventää omaa osaamistaan ja pohtii asemaansa musiikin kuuntelijana, tulkitsijana, tekijänä ja kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Omakohtaisen musiikkisuhteen kautta opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä elämässä ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan.

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ajattelun ja ilmaisun välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin ja musiikkikäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

2. Moniääninen Suomi (MU02)

Vantaan lukiokoulutus

Tutustutaan paikalliseen musiikkitoimintaan Vantaan ja muun pääkaupunkiseudun kulttuuritoimijoiden tarjontaa hyödyntämällä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja sekä oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Kurssin toteuttamisessa otetaan myös huomioon, että suomalaiset musiikkikulttuurit ovat osa eurooppalaista ja globaalia musiikkimaailmaa.

Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman taiteellisen ilmaisun sekä kuuntelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Musiikkiohjelmistoon valitaan eri musiikinlajeja populaari- ja taidemusiikista perinnemusiikkiin.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Ovet auki musiikille (MU03)

Vantaan lukiokoulutus

Tutustutaan Vantaan ja muun pääkaupunkiseudun monikulttuuriseen musiikkitarjontaan. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen uusia musiikinlajeja, musiikkityylejä ja -kulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Kurssilla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musisointitaitojaan sekä taitojaan hankkia ja käsitellä tietoa. Kurssin voi suorittaa myös projektina.

4. Musiikki viestii ja vaikuttaa (MU04)

Vantaan lukiokoulutus

Tutustutaan Vantaan ja muun pääkaupunkiseudun kulttuuri- ja mediatarjontaan. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa, monimediaisissa tieto- ja viestintäympäristöissä sekä yhteiskunnassa. Opiskelija tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen ja perehtyy tarkemmin musiikin käyttötapoihin esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä tai verkkoympäristöissä muutaman rajatun näytteen avulla. Sisältöjen tarkastelussa painottuu pyrkimys kokonaisuuksien ymmärtämiseen. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa materiaalia tai tuottamalla sitä itse. Kurssin voi suorittaa myös taiteidenvälisenä tai monialaisena projektina.

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Kitaransoiton alkeet (MU8)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Akustisen kitaran soittotaidon kehittäminen, komppilappujen ymmärtäminen ja tabulatuurien lukutaito, netistä löytyvien ilmaisiin soittomateriaaleihin tutustuminen.

Keskeiset sisällöt: Avosoinnut, kitaratabulatuurit, keskeinen helppo kitaraohjelmisto, kitaran virittäminen, Riffstation tai muu vastaava sovellus.

Arviointi: Suoritusmerkintä

6. Yhtyemusisointi (MU9)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Yhteissoittotaitojen kehittäminen, esiintymisen harjoittelu.

Keskeiset sisällöt: Valitaan, sovitetaan ja harjoitellaan kokoonpanolle sopivia kappaleita. Mahdollisuus esiintyä.

Arviointi: Suoritusmerkintä

7. Musiikkia abeille (MU10)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Tuotetaan musiikkia abivuoden tarpeisiin.

Keskeiset sisällöt: Valitaan ja harjoitellaan musiikkia abivuoden juhliin: puurojuhla, yömessu ja penkkarit.

Arviointi: Suoritusmerkintä

8. Musiikin esiintymiset (MU11)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Opiskelija voi saada musiikista kurssisuorituksia harjoittelemalla varsinaisen kurssin ulkopuolella ohjelmistoa ja esiintymällä koulun juhlissa.

Keskeiset sisällöt: Esitettävän ohjelmiston harjoitteleminen ja sen esittäminen koulun juhlissa tai muissa tilaisuuksissa.

9. Juhlaorkesteri (MU12)

Martinlaakson lukio

Tavoite ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan lukion juhlien musiikkia esim. yhteislaulujen säestykset. Orkesteri harjoittelee erikseen sovitun aikataulun mukaan. Kurssisuorituksen laajuus voi vaihdella tilaisuuksien lukumäärän mukaan niin, että minimisuoritus on 0,5 kurssia. Soittamalla orkeserissa koko lukion ajan voi saada yhteensä 3 juhlaorkesterikurssia.

Arviointi

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Kuoro/bändi I (MU73)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Yhteislaulu- tai soittotaidon kehittäminen ja esitysten valmistaminen.

Keskeiset sisällöt: Äänenmuodostus, stemmalaulu, 2-4-äänisen a cappella tai säestyksellisen ohjelmiston harjoitteleminen.

Arviointi: Suoritusmerkintä

11. Kuoro/bändi II (MU74)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Yhteislaulu- tai soittotaidon kehittäminen ja esitysten valmistaminen.

Keskeiset sisällöt: Äänenmuodostus, stemmalaulu, 2-4-äänisen a cappella tai säestyksellisen ohjelmiston harjoitteleminen.

Arviointi: Suoritusmerkintä

2.21. Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataideopetuksen lähtökohtana on kulttuurisesti monimuotoinen todellisuus, jota tutkitaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Opiskelijoiden kokemukset, mielikuvitus, luova ajattelu ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle taideoppimiselle. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistetaan oppimalla vastaanottamaan, ymmärtämään ja uudistamaan traditioita. Opiskelijat tarkastelevat taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opetus luo edellytyksiä kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataideopetuksessa havainnoidaan, tuotetaan, tulkitaan ja arvotetaan kuvia visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja hyödyntämällä. Opetuksessa syvennetään opiskelijan monilukutaitoa. Opiskelijat tutkivat kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä. Opetuksessa perehdytään erilaisiin taidekäsityksiin. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijoiden omat kuvakulttuurit, ympäristön kuvakulttuurit ja taiteen maailmat, joita tutkitaan rakentamalla yhteyksiä niiden välille. Sisältöjä valitaan opiskelijoille merkityksellisistä ja vieraista kuvakulttuureista. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa perehdytään ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin, toimintatapoihin ja osallistumisen muotoihin.

Opetuksessa luodaan edellytyksiä työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijoita kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat ja mediaympäristöt ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvallisen tuottamisen välineitä. Opiskelijoiden kulttuurista osaamista syvennetään yhdessä museoiden ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Kuvataideopetus tarjoaa mahdollisuuksia lukion toimintakulttuurin kehittämiselle sekä luo valmiuksia opiskelijan lukion jälkeisille opinnoille.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.

Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Kuvataiteessa huomioidaan Vantaan arvojen mukaisesti kestävää kehitystä tukevat toimintatavat. Kuvataide antaa työvälineitä innovatiivisen ajattelun kehittymiseen.

Opetuksen tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *syventää monilukutaitoaan ja kulttuurista osaamistaan kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa kehittämällä*
- *ilmaisee havaintojaan, mielikuviaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *harjaantuu tavoitteelliseen, teemalliseen ja prosessinomaiseen työskentelyyn, itsearviointiin ja yhteistyöhön*
- *ymmärtää työskentelyyn sisältyvien aistinautintojen, tunteiden, kauneuden elämyksien ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle*
- *käyttää tutkivaa lähestymistapaa itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä*
- *soveltaa kuvallisen viestinnän keinoja osallistuessaan ja vaikuttaessaan kuvien avulla*
- *tulkitsee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja käsitteistöjä käyttäen*
- *tarkastelee taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *tutkii kuvailmaisussaan nykyisyyttä ja tulevaisuutta kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmista.*

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla hyödynnetään kuvataiteen kursseilla uutta teknologiaa luontevana osana kuvataiteen tuottamista ja sisältöä.

Arviointi

Kuvataiteen arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arviointi kohdistuu visuaaliseen havaitsemiseen ja ajatteluun, kuvalliseen tuottamiseen, visuaalisen kulttuurin tulkintaan sekä esteettiseen, ekologiseen ja eettiseen arvottamiseen. Kurssien arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista.

Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kuvat ja kulttuurit (KU01)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla hyödynnetään lähialueiden kulttuuripalveluja ja pääkaupunkiseudun läheisyyttä kulttuuripalvelujen tuottajana.

Opetuksessa hyödynnetään monipuolisia opetusmenetelmiä, yhteistoiminnallisuutta ja uutta teknologiaa.

Hyväksyttyyn kurssisuoritukseen opiskelija osallistuu kuvataiteen sisältöjen tutkimiseen, suunnittelu- ja toteutusprosesseihin sekä osallistuu arviointikäytäntöihin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin sisältöjä, ilmiöitä, prosesseja ja toimintatapoja*
- *käyttää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoja kuvailmaisussaan ja tekee omakohtaisia ratkaisuja*
- *tarkastelee omia ja muiden kuvakulttuureja sekä taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tarkastelee erilaisia kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista kuvatulkinnan menetelmiä käyttäen*
- *ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omat kuvat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *vaikuttaminen omissa ja muiden kuvissa, taiteessa, mediassa ja muissa ympäristöissä*
- *erilaiset käsitykset taiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot*
- *kuvalliset, sanalliset ja muut kuvatulkinnan keinot*
- *taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaiset ilmiöt*

2. Muotoillut ja rakennetut ympäristöt (KU02)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla kiinnitetään huomiota erityisesti lähiympäristöön ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin ympäristön, muotoilun, arkkitehtuurin ja kestävän kehityksen näkökulmista. Opiskelumenetelmissä suositaan monipuolisuutta mukaan lukien TVT-työskentely osana kurssisuoritusta. Kurssilla käytetään monipuolisia tiedonhankintataitoja osana opiskelua.

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi reflektointia ja vertaisarviointia. Arviointi toimii oppimisen tukena kurssin ajan ja arviointikeskusteluja hyödynnetään sen työkaluna.

Hyväksytyn kurssin suorittaminen vaatii suunnittelu- ja toteutusprosesseja sekä arviointiin osallistumista.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii ympäristön kuvakulttuurien yhteyksiä omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön kuvailmaisun taitojaan syventäen*
- *tarkastelee rakennettuja ja luonnon ympäristöjä kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta*
- *käyttää arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen sisältöjä, prosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *osallistuu ja vaikuttaa erilaisiin ympäristöihin visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä*
- *ymmärtää taiteen merkityksen erilaisissa ympäristöissä ja niiden suunnittelussa sekä ajankohtaisissa yhteiskunnallisissa kysymyksissä.*

Keskeiset sisällöt

- *ympäristön kuvakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *luonto, rakennettu ympäristö, muotoilu, tuotteistaminen, palvelut, mediaympäristöt ja virtuaalimaailmat kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *ympäristön suunnittelun ja muotoilun käsitteistö ja kuvastot*
- *ympäristön kuvakulttuurien tulkinnan keinot*
- *luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun ajankohtaiset ilmiöt*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Osallisena mediassa (KU03)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskellaan eri medioiden kuvallisia suunnitteluprosesseja ja niiden tuottamia merkityksiä. Opiskelija tutustuu kuvallisen vaikuttamisen keinoihin ja kriittiseen ajatteluun.

Opetuksessa hyödynnetään opetusmenetelmiä monipuolisesti ja yhteistyötä tehdään esimerkiksi alueella toimivia media-alan toimijoiden kanssa. Kurssilla perehdytään digitaalisen kuvan tuottamiseen ja TVT-työskentelyyn.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii median yhteyksiä muihin ympäristöihin, omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön kuvallisen viestinnän sekä tieto- ja viestintäteknologian osaamistaan syventäen*
- *tarkastelee mediakulttuureja kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta*
- *käyttää median sisältöjä, ilmiöitä, suunnitteluprosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *osallistuu ja vaikuttaa mediaympäristöihin visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee mediakulttuurien henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksen mediaviestinnässä, mediaympäristöissä ja mediaesityksissä sekä niiden suunnittelussa ja tuottamisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *mediakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *median sisällöt, tuotteet, palvelut, ilmiöt ja ympäristöt kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *median käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot*
- *mediaesitysten tulkinnan keinot*
- *median ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset*

4. Taiteen monet maailmat (KU04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueiden taidemuseotarjontaa ja kulttuuritapahtumia.

Monipuoliset opetusmenetelmät antavat opiskelijalle valmiudet ymmärtää taiteen ja kulttuurin kehitystä historiallisena jatkumona. Monilukutaito on osa kurssin sisältöä ja tutkiva ote toimii tiedonhankinnan välineenä. Opiskelija laajentaa omaa tietämystään vertaisoppimalla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii taiteen sisältöjen, ilmiöiden ja toimintatapojen yhteyksiä omiin kuviin, ympäristöön ja kulttuuriperintöön ilmiökeskeistä lähestymistapaa hyödyntäen*
- *tarkastelee eri aikoina ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta*
- *soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä*
- *tarkastelee kuvataiteen merkityksiä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle soveltamalla kuvatulkinnan menetelmiä*
- *tutkii omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ilmiöitä kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *ymmärtää taiteen merkityksen rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä, omissa kuvissa sekä vaikuttamisessa ja osallistumisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *taiteen maailmat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettu kuvataide*
- *kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot*
- *kuvalliset, sanalliset ja muut taiteen tulkinnan keinot*
- *taiteen ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset*

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Piirustus 1-2 (KU7)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Oman ilmaisun syventäminen piirtämällä, taidegrafiikan menetelmiin tutustuminen

Keskeiset sisällöt: Piirrostekniikat, oman ilmaisun kehittyminen, taidegrafiikan painotekniikoihin tutustuminen, taidehistorian tuntemuksen syventäminen.

Arviointi: numeroarviointi

6. Maalaus 1-2 (KU8)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Oman ilmaisun vahvistaminen erilaisin maalaus- ja sekatekniikoin.

Keskeiset sisällöt: maalausmateriaaleihin ja -tekniikoihin ja työtapoihin tutustuminen, taiteen genretuntemuksen vahvistaminen. Oman taiteen kytkeminen taiteen historialliseen jatkumoon.

Arviointi: Numeroarviointi.

7. Keramiikka, kuvanveisto ja rakentelu (KU9)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Kolmiulotteisen työskentelyn ja ilmaisun vahvistaminen erilaisista materiaaleista ja lähtökohdista käsin.

Keskeiset sisällöt: Erilaisten materiaalien tutkimista ja hyödyntämistä rakentelussa, veistotaiteessa, pienoismalleissa ja keramiikkatyöskentelyssä. Kolmiulotteisen taiteen keskeisiin käsitteisiin ja genreihin tutustumista.

Arviointi: Numeroarviointi.

8. Valokuva ja videotyöpaja (KU10)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Valokuvailmaisun syventäminen ja laajentaminen, kuvaamisen perusteiden hallinta, valokuvankäsittely digitaalisesti

Keskeiset sisällöt: Valokuvahistorian keskeiset käänteet, valokuvauksen perusteet, järjestelmäkameran käyttö, valokuvan parantelu digitaalisesti. Valokuva mediassa ja taiteessa.

Arviointi: Suoritusmerkintä.

9. Elokuva (KU11)

Martinlaakson lukio

Tavoite: Liikkuvan kuvakerronnan perusteiden hallinta

Keskeiset sisällöt: elokuvahistorian käänteitä, käsikirjoittaminen, kuvaus, leikkaus, viimeistely. Lyhytelokuvien valmistaminen pienryhmissä. Elokuvan ja tv:n genreihin tutustumista.

Arviointi: Suoritusmerkintä

10. Kuvataideprojekti (KU12)

Martinlaakson lukio

Tavoite: Kuvataiteen opiskelua henkilökohtaisesti asetettujen tavoitteiden mukaan

Keskeiset tavoitteet: Syventää ja tutustua valittuun taiteen lajiin opettajan ja opiskelijan kanssa yhdessä sovittujen tavoitteiden mukaan (esim. katutaide-projektit).

Arviointi: Suoritusmerkintä

11. Lavastuksen ja puvustuksen työpaja (KU13)

Martinlaakson lukio

Tavoite: teatteriproduktion visualisointi

Keskeiset tavoitteet: Puvustuksen ja lavastuksen suunnittelu ja valmistus kunkin vuoden teatteriproduktioon. Keskeisiin käsitteisiin tutustuminen.

Arviointi: Suoritusmerkintä

12. Tekstiilityöpaja (KU14)

Martinlaakson lukio

Tavoite: Tekstiilin mahdollisuuksiin tutustuminen osana käsityötä, tuotesuunnittelua ja kokeilevaa tekstiilipohjaista työskentelyä.

Keskeiset tavoitteet: Kestävän kehityksen huomioiminen osana tekstiiliteosten valmistusprosessia. Oman ilmaisun kehittäminen tekstiilimateriaalilähtöisesti käsityöläisenä, suunnittelijana, kokeilijana ja taiteilijana.

Arviointi: Suoritusmerkintä

2.22. Opinto-ohjaus

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalle karttuu riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa, kuten siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään sekä kohti täysivaltaista ja aktiivista yhteiskunnan jäsenyyttä.

Ohjaustoiminta muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon, jonka aikana opinto-ohjauksen kurssit ja muu ohjaus tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden hankkia perustiedot ja -taidot, joiden varassa hänen on mahdollista suunnitella lukio-opintojaan ja jatko-opintojaan sekä pohtia urasuuntautumistaan. Henkilökohtainen, luokkamuotoinen, pienryhmä- ja vertaisohjaus tukevat opiskelijaa kiinnostusten kartoittamisessa, vahvuuksien tunnistamisessa, urasuunnittelussa sekä valinta- ja ongelmatilanteiden ratkaisemisessa. Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan tulee voida keskustella lukio-opintoihinsa, urasuunnitteluunsa, jatkokoulutusvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa ja tulevaisuuteensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmissä opiskelijalla on mahdollisuus käsitellä asioita, jotka ovat jaettavissa muiden opiskelijoiden kanssa ja joiden esille ottaminen ryhmässä on mielekästä.

Vantaan lukiokoulutus

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa lukio-opinnoissa, urasuunnittelussa ja elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa. Opinto-ohjauksessa rohkaistaan nuorta käyttämään tieto- ja viestintätekniikkaa aktiivisesti opinto- ja urasuunnittelun välineenä. Opiskelijaa kannustetaan etsimään tietoa jatko-opiskelu- ja työmahdollisuuksista Suomessa ja ulkomailla. Vantaalaisissa lukioissa opinto-ohjausta toteutetaan koulun toimintakulttuuriin sopivilla toteutustavoilla.

Opetuksen tavoitteet

Ohjaus toteutetaan tavalla, joka vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Tavoitteena on, että opiskelija löytäisi omat yksilölliset, myös elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia. Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämisen kohteensa sekä etsimään tietoa siitä, miten ja mistä hän saa apua mahdollisiin opiskelun haasteisiin. Ohjauksella edistetään opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista sekä tuetaan nuorta elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyvissä päätöksissä. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy urasuunnittelussaan ja päätöksenteossaan arvioimaan realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan.

Opiskelijan tiedonhakutaitoja vahvistetaan ohjaamalla häntä monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä hyödyntäväksi, aktiiviseksi ja kriittiseksi tiedonetsijäksi, joka osaa myös soveltaa etsimäänsä tietoa. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, ammattialoihin ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja sähköiset hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelun ja jatko-opintoihin hakeutumisen tukena.

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija saa tietoa opiskelusta muissa oppilaitoksissa, lukion jälkeisistä jatko-opiskeluvaihtoehdoista, työ- ja elinkeinoelämästä sekä yrittäjyydestä. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus tutustua monipuolisesti ammatteihin ja työelämään sekä kansanopistojen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutustarjontaan. Opiskelijaa ohjataan siten, että hän osaa etsiä tietoa myös muiden maiden tarjoamista opiskelumahdollisuuksista ja työskentelystä ulkomailla.

Opiskelija saa ohjausta jatko-opintojensa suunnittelussa sekä opintoihin hakeutumisessa. Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee lukio-opintojaan ja tekee valintojaan siten, että hänellä on valmiudet hakeutua jatko-opintoihin välittömästi lukio-opintojen jälkeen. Opiskelijaa tuetaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatimisessa ja suunnitelmien päivittämisessä.

Vantaan lukiokoulutus

Opinto-ohjauksella tuetaan yksilön itsetuntemusta ja vahvuuksien tunnistamista. Vantaalaisten lukioiden opinto-ohjauksessa tehdään yhteistyötä korkea-asteen oppilaitosten ja muiden jatko-opintoja tarjoavien oppilaitosten kanssa. Vantaalaiset lukiot tekevät aktiivista yhteistyötä kehittäessään ja toteuttaessaan jatko-opintoihin ohjausta. Työelämän ja yrittäjyyden tuntemusta sekä työnhakutaitoja vahvistetaan asiantuntijavieraiden, yritysvierailujen, kesätyöportfoliokurssin ja alumnitoiminnan avulla. Tavoitteena on vahvistaa yhteistyötä työelämän ja korkeakoulujen kanssa. Opinto-ohjaaja tukee opiskelijaa laatimaan ja päivittämään opinto- ja urasuunnitelmiaan aktiivisesti koko lukion ajan.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Opinto-ohjauksen pakolliset ja soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opinto-ohjauksen kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää kurssin alussa sovittujen kurssisuoritteiden tekemistä ja aktiivista osallistumista tavoitteiden mukaiseen työskentelyyn. Opinto-ohjauksen tavoitteena on itsearvioinnin kehittyminen. Vertaisarviointia voidaan hyödyntää luokkamuotoisessa ja pienryhmätyöskentelyssä. Opiskelija saa jatkuvaa palautetta edistymisestään.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Minä opiskelijana (OP01)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisten lukioiden toimintakulttuurit määrittelevät opinto-ohjauksen OP1-kurssin toteutustavat. Toteutustapoina voivat olla esimerkiksi luokkamuotoinen opetus, pien- tai vertaisryhmät, henkilökohtainen ohjaus, teemapäivät, infotilaisuudet, asiantuntijavieraat ja vierailukäynnit. OP1-kurssin toteuttamisessa voidaan hyödyntää lukion muiden toimijoiden asiantuntemusta sekä ulkopuolisia asiantuntijoita.

OP1-kurssi suoritetaan suomenkielisissä lukioissa ensimmäisen lukiovuoden aikana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu lukio-opintojen käytänteisiin, opintojen rakenteeseen sekä ylioppilastutkintoon*
- *harjaantuu lukiossa vaadittaviin opiskelutaitoihin sekä omien vahvuuksien ja kiinnostusten kohteiden kartoittamiseen liittyvissä keskeisissä tiedoissa ja taidoissa*
- *pohtii elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen liittyviä kysymyksiä.*

Keskeiset sisällöt

- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suunnittelu; henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja ylioppilastutkintosuunnitelma*
- *jatko-opintojen pohtiminen ja ammatillinen suuntautuminen; jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja sen kehittäminen*
- *elämänhallintataidot*
- *oman oppimisen arviointi*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, sähköiset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

2. Jatko-opinnot ja työelämä (OP02)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisten lukioiden toimintakulttuurit määrittelevät opinto-ohjauksen OP2-kurssin toteutustavat. Toteutustapoina voivat olla esimerkiksi luokkamuotoinen opetus, pien- tai vertaisryhmät, henkilökohtainen ohjaus, teemapäivät, infotilaisuudet, asiantuntijavieraat ja vierailukäynnit. OP2-kurssi suositellaan suoritettavaksi OP1-kurssin jälkeen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen itsetuntemustaan sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojaan*
- *perehtyy jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta sellaisiin keskeisiin teemoihin, jotka auttavat ura- ja elämänsuunnittelutaidoissa sekä antavat valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiselle*
- *tutustuu toisen ja korkea-asteen erilaisiin koulutusvaihtoehtoihin sekä muuhun koulutustarjontaan*
- *lisää työelämätaitojaan sekä syventää työelämätuntemustaan.*

Keskeiset sisällöt

- *jatko-opintomahdollisuudet Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous, muuttuva ja monimuotoinen työelämä*
- *yrittäjyys*
- *työelämä- ja työnhakutaidot*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen*
- *henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikalliset soveltavat kurssit

3. Tutor-kurssi (OP3)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Perehdyttää uudet opiskelijat lukion käytänteisiin

Keskeiset sisällöt: Kurssi suoritetaan osallistumalla 5.jaksossa tutorkoulutukseen koulupäivän ulkopuolella ja jatkaen kurssia sovitusti seuraavan lukuvuoden aikana. Osallistujat valitaan hakemusten perusteella, hakemisesta informoidaan wilmalla. Kurssiin sisältyy tutorina toimiminen 1.vuoden opiskelijoille sekä lukion markkinointiin osallistuminen.

Arviointi: Suoritusmerkintä

4. Yhteistoiminta (OP5)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Osallistuminen opiskelijakunnan hallituksen toimintaan ja lukioyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen

Keskeiset sisällöt: Opiskelijakunnan hallitus kokoontuu joka tiistai keskustelemaan ja käyttämään opiskelijoiden ääntä lukion päätöksenteossa. Lisäksi OPKH:n jäsenet järjestävät erilaisia tapahtumia, edustavat lukiotamme erilaisissa tilaisuuksissa ja kouluttautuvat opiskelijavaikuttajiksi. Mukaan saa tulla milloin vain lukuvuoden aikana.

Arviointi: Suoritusmerkintä ja kunniakirja. Viiden jakson aktiivisesta työskentelystä saa yhden kurssin, abivuoden kolmesta jaksosta puolikkaan kurssin.

5. Kesätyökurssi (OP6)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet: Työelämään tutustuminen

Keskeiset sisällöt: Osallistumisen vaatimuksena on vähintään kahden viikon (10pv) työ, jonka pohjalta tehdään erillisten ohjeiden mukainen portfolio. Ilmoittautumisesta informoidaan erikseen wilmalla.Lisätietoja opinto-ohjaajilta.

Arviointi: Suoritusmerkintä

6. Nyyti elämäntaitokurssi (OP8)

Martinlaakson lukio

Nyytin elämäntaitokurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteen on, että opiskelija

- löytää keinoja, joilla voi ylläpitää ja edistää omaa hyvinvointiaan, itsetuntemustaan ja itsestä välittämistä
- oppii tunnistamaan omia voimavarojaan ja tavoitteitaan
- saa uusia oivalluksia ja työvälineitä omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen ja opinnoissa jaksamiseen
- saa vertaistukea muilta opiskelijoilta hyvinvoinnin tukemiseen liittyvissä asioissa

Keskeiset sisällöt

- Omien tarpeiden, arvojen, tavoitteiden ja unelmien tunnistaminen
- Hyvän arjen perusta: ruokailu, uni, liikkuminen ja päivittäiset mukavat hetket
- Stressi, ajanhallinta ja rentoutuminen
- Ajatusten tunnistaminen ja niiden kanssa työskentely
- Tunteiden tunnistaminen ja käsittely
- Itsetuntemus ja itsetunto
- Sosiaaliset suhteet ja taidot

Arviointi

- Chat-keskusteluihin (6 x 1.5h) tai pienryhmätapaamisiin osallistuminen
- Taustamateriaaleihin perehtyminen
- Oppimispäiväkirjan kirjoittaminen

Kurssiin sisältyvät tehtävät hyväksytysti suorittamalla saa suoritusmerkinnän ½ lukiokurssista. Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

2.23. Teemaopinnot

Teemaopinnot ovat eri tiedonaloja yhdistäviä opintoja. Ne eheyttävät opetusta ja kehittävät opiskelijoiden taitoja hahmottaa ja ymmärtää yksittäistä oppiainetta laajempia kokonaisuuksia. Teemaopintojen keskeisenä tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia usean eri oppiaineen tietojen ja taitojen yhdistämiseen ja soveltamiseen. Teemaopintojen tavoitteet ja sisällöt tarkennetaan ja konkretisoidaan opetussuunnitelmassa.

Opetuksen tavoitteet

Teemaopintojen tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu etsimään eri tieteen- ja taiteenalojen keskeisten käsitteiden ja näkökulmien välisiä yhteyksiä ja muodostaa niiden pohjalta kokonaisuuksia*
- *hahmottaa ongelmia, ilmiöitä tai kysymyksiä sekä innostuu etsimään niihin ratkaisuja yksin ja yhteistyössä muiden kanssa*
- *hyödyntää eri aloilta hankkimiaan tietoja ja taitoja*
- *hakee informaatiota eri lähteistä ja arvioi tietolähteiden luotettavuutta*
- *soveltaa osaamistaan ja kehittää tieto- ja viestintäteknologisia taitojaan käytännön toiminnassa*
- *työskentelee tavoitteellisesti ja toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä.*

Arviointi

Teemaopintojen arviointi perustuu opiskelijan taitoihin hakea tietoa, arvioida ja soveltaa sitä sekä tuottaa luotettavien lähteiden pohjalta jäsentyneitä kokonaisuuksia. Olennaisia arvioinnin kohteita ovat opiskelijan taidot arvioida kriittisesti tietolähteitä sekä ymmärtää eri tietojen ja taitojen välisiä yhteyksiä. Työskentelyn arviointi kohdistuu sen tavoitteellisuuteen ja suunnitelmallisuuteen. Opiskelijoille annetaan ohjaavaa palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaidoista sekä työvälineiden käytöstä. Teemaopintojen arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Monitieteinen ajattelu (TO01)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on tarjota tilaisuuksia ajattelun taitojen kehittämiseen laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittävästi. Opiskelijat oppivat hahmottamaan eri tieteen- ja taiteenalojen välisiä yhteyksiä sekä niiden keskeisten periaatteiden ja käsitteiden vuorovaikutusta yhtä tiedonalaa laajemmissa kokonaisuuksissa. Kurssin aikana opiskelijat kehittävät kriittistä ja luovaa ajatteluaan itsenäisesti ja yhteistoiminnassa muiden kanssa. He analysoivat ja arvioivat erilaisia käsitejärjestelmiä ja näkökulmia ja käyttävät niitä johtopäätösten ja ratkaisujen tekemiseen. Kurssin keskeiset sisällöt valitaan vähintään kahdesta eri oppiaineesta tai aihekokonaisuudesta.

2. Tutkiva työskentely teknologialla (TO02)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tieto- ja viestintäteknologian kurssin tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää yksin tai yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa johonkin ilmiöön tai aihepiiriin liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen. Samalla hän kehittää osaamistaan tieto- ja viestintäteknologiassa. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija saa tilaisuuksia oppiainerajat ylittävään työskentelyyn ja yhteistyöhön. Kurssin keskeisillä sisällöillä on yhteys kahden tai useamman eri oppiaineen tietoihin ja taitoihin sekä aihekokonaisuuksiin.

3. Osaaminen arjessa (TO03)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Vapaaehtoistoiminnan, työelämän, liikennekasvatuksen tai kansainvälisen toiminnan kurssilla opiskelija saa tilaisuuksia tietojensa ja taitojensa soveltamiseen käytännön työtehtävissä ja tilanteissa. Tarkoituksena on vahvistaa opiskelijoiden koulussa hankkiman osaamisen ja arkielämän välistä yhteyttä. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja kehittää työelämässä tarvittavaa osaamista koulun ulkopuolisissa toimintaympäristöissä. Hän saa mahdollisuuksien mukaan tilaisuuksia osaamisensa syventämiseen myös kansainvälisessä yhteistyössä. Opiskelijalle voidaan lukea hyväksi kokonaan tai osin kurssin tavoitteiden ja sisältöjen mukainen muualla hankittu osaaminen.

2.24. Lukiodiplomit

Lukion opetussuunnitelmassa määriteltäviin soveltaviin kursseihin voivat kuulua eri aineissa ja aineryhmissä suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomi ilmentää opiskelijan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä omaehtoista harrastuneisuutta.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa aineessa ja aineryhmässä. Opetushallitus antaa ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Opetuksen tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- *soveltaa lukioaikana karttunutta osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta.*

Arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena kurssin päätyttyä. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan aineessa tai aineryhmässä osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Valtakunnalliset soveltavat kurssit

1. Kuvataiteen lukiodiplomi (KULD2)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Kurssilla suoritetaan itsenäisesti kuvataiteen diplomityö valtakunnallisten ohjeiden mukaan tai lopputyö vapaamuotoisemmin. Diplomi edellyttää, että vähintään neljä kuvataiteen kurssia on suoritettu.

Arviointi

Valtakunnallinen kuvataiteen lukiodiplomi arvioidaan valtakunnallisten arviointiperusteiden mukaan. Arvioijia on kaksi, josta toinen on lukion ulkopuolinen henkilö. Opiskelija saa suorituksesta erillisen lukiodiplomitodistuksen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin laaja-alaista osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti erilaisia kuvia. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan lukiodiplomille asettamiin tavoitteisiin sekä hänen valitsemaansa tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Kuvataiteen lukiodiplomi muodostuu teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia ja kuvataiteen tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.

2. Liikunnan lukiodiplomi (LILD4)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Diplomin suorittamisen edellytyksenä on, että opiskelija on suorittanut neljän opintoviikon (4 ov) edestä liikunnan kursseja. Liikunnan lukiodiplomin valtakunnalliset suoritusohjeet saa liikunnan opettajalta.

Arviointi

Valtakunnallinen liikunnan lukiodiplomi arvioidaan valtakunnallisten arviointiperusteiden mukaan. Arvioijia on kaksi, josta toinen on lukion ulkopuolinen henkilö. Opiskelija saa suorituksesta erillisen lukiodiplomitodistuksen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa. Liikunnan lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat liikunnan osioiden lisäksi liikunnallisen tutkielman sekä portfolion tekeminen. Liikunnan lukiodiplomi muodostuu liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

3. Median lukiodiplomi (MELD5)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Mediadiplomin suorittaminen edellyttää vähintään neljä suoritettua pohjakurssia. Kysy lista pohjakursseista AI- tai KU-opettajilta.

Kurssilla syvennytään tutkimaan valittua median osa-aluetta itsenäisesti työskennellen.

Arviointi

Kurssin voi suorittaa valtakunnallisten ohjeiden mukaan arvioitavana kurssina tai itsenäisenä kurssisuorituksena, päättötyönä. Valtakunnallisten ohjeiden mukaan suoritetusta kurssista saa erillisen lukiodiplomitodistuksen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta mediaosaamisestaan ja harrastuneisuudestaan. Median lukiodiplomin tavoitteena on edistää opiskelijan monipuolisia media- ja vuorovaikutustaitoja sekä median välineiden, ilmaisukeinojen ja mahdollisuuksien luovaa käyttöä. Lisäksi edellytetään informaation kriittisen valinnan, tulkinnan, arvioinnin ja jäsentelyn taitoa, mediasuhteen pohdintaa ja median toimintaympäristön hahmottamista. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan valitsemaan tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Median lukiodiplomi on portfolion ja mediaesityksen muodostama kokonaisuus.

4. Musiikin lukiodiplomi (MULD6)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Diplomi on näytetyö koko lukioaikaisesta musiikin opiskelusta ja musiikin harrastuneisuudesta. Opiskelija valmistaa projektin (esim. lyhyt konsertti) tai kerää näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan. Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa yksin tai ryhmän jäsenenä. Opiskelija myös arvioi kehitystään muusikkona. Diplomin suorittamisen edellytyksenä on vähintään neljän musiikin lukiokurssin suorittaminen.

Arviointi

Valtakunnallinen musiikkidiplomi arvioidaan valtakunnallisin perustein ja opiskelija saa suorituksesta erillisen lukiodiplomitodistuksen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja #toiminnastaan. Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa joko yksin tai ryhmän jäsenenä. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat musiikin lukiodiplomin erilaisiin toteutustapoihin ja osa-alueisiin. Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto.

5. Teatterin lukiodiplomi (TELD8)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Opiskelija tai pienryhmä valmistaa itsenäisesti draamallisen tuotoksen, joka arvioidaan. Arvioinnin kohteena on sekä prosessi että tuotos. Diplomin tekeminen edellyttää, että DT1 ja DT2 on suoritettu ja että opiskelija on ollut mukana vähintään yhdessä produktiossa.

Arviointi

Valtakunnallinen teatterin lukiodiplomi arvioidaan valtakunnallisten arviointiperusteiden mukaan. Arvioijia on kaksi, josta toinen on lukion ulkopuolinen henkilö. Opiskelija saa suorituksesta erillisen lukiodiplomitodistuksen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa. Teatterin lukiodiplomin tavoitteena on vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitoja sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitoja. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan itse määrittelemä työn aihe joltakin teatterin alalta, siihen liittyvä esitys ja työskentely- ja arviointiprosessi. Teatterin lukiodiplomi on esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus.

2.25. Taiteiden väliset kurssit

Taiteiden väliset kurssit ovat eri taiteenaloja yhdistäviä opintoja. Kurssien tehtävänä on laajentaa ja eheyttää musiikin, kuvataiteen ja opetussuunnitelmassa päätettävien mahdollisten muiden taideaineiden opetusta. Taiteiden väliset kurssit tarjoavat mahdollisuuksia laaja-alaisille ja teemallisille kokonaisuuksille perustuvalle taideoppimiselle. Opinnot vahvistavat kulttuurisen tiedon ymmärtämistä ja arvottamista omassa elämässä. Kursseilla tuotetaan ja tulkitaan kulttuuria eri taiteenaloille ominaisilla tutkimisen tavoilla. Opintojen tehtävänä on vahvistaa opiskelijoiden toimijuutta ja osallisuutta omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa. Taiteiden väliset opinnot luovat mahdollisuuksia lukion toimintakulttuurin kehittämiselle sekä yhteistyölle lukion ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Koulutuksen järjestäjä voi päätöksellään tarjota opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä taiteiden välisiä kursseja. Mikäli lukio järjestää mahdollisuuden suorittaa taiteiden välisiä kursseja, niiden tavoitteet ja sisällöt tarkennetaan ja konkretisoidaan opetussuunnitelmassa.

Opetuksen tavoitteet

Taiteiden välisten kurssien tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kulttuurista osaamistaan taiteenalojen välisiä yhteyksiä hyödyntämällä*
- *tutkii itselle merkityksellisiä ilmiöitä ja teemoja yksin ja yhteistyössä muiden kanssa*
- *hyödyntää ja soveltaa eri taiteen- ja tieteenaloilta hankkimaansa osaamista*
- *soveltaa eri taiteenaloille ominaisia tiedon tuottamisen tapoja ja niiden yhdistelmiä*
- *kehittää osaamistaan taiteenaloille ominaisia työtapoja, teknologioita, työskentelyprosesseja ja opiskeluympäristöjä käyttämällä*
- *työskentelee tavoitteellisesti ja yhteistoiminnallisesti ryhmän jäsenenä*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään kokemuksellisuutta, moniaistisuutta ja toiminnallisuutta hyödyntämällä.*

Arviointi

Opiskelijoille annetaan kurssilla kannustavaa, monipuolista ja ohjaavaa palautetta. Taiteiden välisen kurssin arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arviointi kohdistuu tavoitteellisuuteen, suunnitelmallisuuteen ja tiedon tuottamiseen sekä taitojen soveltamiseen. Kurssien arvioinnissa otetaan huomioon osaamisen kehittyminen, työtapojen ja opiskeluympäristöjen käyttö, työskentelyprosessien eteneminen sekä toteutetut teokset, produktiot ja esitykset. Opiskelijoille annetaan palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaidoista sekä työvälineiden, materiaalien ja teknologioiden käytöstä.

Valtakunnalliset soveltavat kurssit

1. Monitaiteellinen musiikkiprojekti (TA01)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Kurssi tarjoaa opiskelijalle tilaisuuksia kehittää musiikillista ja muuta taiteellista luovaa ajatteluaan ja ilmaisutaitojaan taiteidenvälisessä työskentelyssä ja yhteistyössä muiden kanssa. Tavoitteena on, että kurssin aikana opiskelija suunnittelee ja toteuttaa ryhmässä tai itsenäisesti taiteelliseen ilmaisuun liittyvän kokonaisuuden. Kokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa opiskelija soveltaa ja yhdistää aiemmin hankkimaansa kulttuurista, musiikillista ja muuta taiteellista osaamista. Oppimisprosessin aikana opiskelija arvioi työskentelyään ja oppii toimimaan kokonaisuuden kannalta mielekkäällä tavalla. Kokonaisuuden toteutuksessa voi käyttää myös kehittyvän teknologian tarjoamia taiteellisen ilmaisun keinoja.

Kurssilla tehdään pienoismusikaali tai muu musiikkia sisältävä projekti. Esityksen aihe valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opiskelija voi syventää osaamistaan laulamisessa, soittamisessa, näyttämötyöskentelyssä tai muussa taiteellisessa ilmaisussa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssi tarjoaa opiskelijalle tilaisuuksia kehittää musiikillista ja muuta taiteellista luovaa ajatteluaan ja ilmaisutaitojaan taiteidenvälisessä työskentelyssä ja yhteistyössä muiden kanssa. Tavoitteena on, että kurssin aikana opiskelija suunnittelee ja toteuttaa ryhmässä tai itsenäisesti taiteelliseen ilmaisuun liittyvän kokonaisuuden. Kokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa opiskelija soveltaa ja yhdistää aiemmin hankkimaansa kulttuurista, musiikillista ja muuta taiteellista osaamista. Oppimisprosessin aikana opiskelija arvioi työskentelyään ja oppii toimimaan

kokonaisuuden kannalta mielekkäällä tavalla. Kokonaisuuden toteutuksessa voi käyttää myös kehittyvän teknologian tarjoamia taiteellisen ilmaisun keinoja.

2. Nykytaiteen keinoin (TA02)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin nykytaiteelle ominaisin keinoin. Opiskelijat tutkivat kulttuurisia ilmiöitä eri taiteenalojen ilmaisun keinoja käyttämällä ja soveltamalla. Kurssilla hyödynnetään visuaalisuuden rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja. Opiskelijat syventyvät erilaisiin käsityksiin taiteen tehtävästä. Kurssilla tarkastellaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Taidetta käytetään osallistumisen ja vaikuttamisen muotona. Tutkittavat ilmiöt sekä käytettävät välineet, teknologiat ja ilmaisun keinot valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Kurssilla toteutetaan monitaiteellisia teoksia, produktioita ja esityksiä erilaisiin ympäristöihin.

Kurssilla tutustutaan nykytaiteen ajankohtaisiin ilmiöihin ja käsitteisiin. Opiskelijat suunnittelevat yksin tai yhdessä nykytaideprojektin tai -teoksen. Kurssilla korostuvat eri taiteen aloja sivuavat ideat ja tekeminen, kurssi sopii kaikille!

Arviointi

Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin nykytaiteelle ominaisin keinoin. Opiskelijat tutkivat kulttuurisia ilmiöitä eri taiteenalojen ilmaisun keinoja käyttämällä ja soveltamalla. Kurssilla hyödynnetään visuaalisuuden rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja. Opiskelijat syventyvät erilaisiin käsityksiin taiteen tehtävästä. Kurssilla tarkastellaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Taidetta käytetään osallistumisen ja vaikuttamisen muotona. Tutkittavat ilmiöt sekä käytettävät välineet, teknologiat ja ilmaisun keinot valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Kurssilla toteutetaan monitaiteellisia teoksia, produktioita ja esityksiä erilaisiin ympäristöihin.

3. Taidetta kaikilla aisteilla (TA03)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan ja arvioimaan eri taiteenalojen ajankohtaisia toimintatapoja ja ilmiöitä. Kurssilla tarkastellaan taiteiden ja kulttuurien suhdetta sekä taiteen merkityksiä omassa elämässä, yhteiskunnassa ja maailmassa. Opiskelijoille merkityksellisiä teemoja ja aihepiirejä tutkitaan eri taiteenalojen keinoin ja niitä yhdistellen. Kurssi toteutetaan vähintään kahden taiteenalan välisenä kokonaisuutena. Kurssin keskeisiä sisältöjä voidaan valita myös aihekokonaisuuksista.

Kiinnostaako musiikki, taide, tanssi vai ehkä sittenkin teatteri? Kurssilla tehdään retki ryhmän opiskelijoiden kanssa yhdessä valittuun kohteeseen. Kohde voi olla esim. Tallinna, Tukholma, Turku tai Tampere. Kahden päivän aikana tutustumme taide-, teatteri- tai musiikkilaitoksiin, teemme vierailuja ja bongaamme kaupungin tärkeimmät kohteet kaupunkisuunnistuksessa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan ja arvioimaan eri taiteenalojen ajankohtaisia toimintatapoja ja ilmiöitä. Kurssilla tarkastellaan taiteiden ja kulttuurien suhdetta sekä taiteen merkityksiä omassa elämässä, yhteiskunnassa ja maailmassa. Opiskelijoille merkityksellisiä teemoja ja aihepiirejä tutkitaan eri taiteenalojen keinoin ja niitä yhdistellen. Kurssi toteutetaan vähintään kahden taiteenalan välisenä kokonaisuutena. Kurssin keskeisiä sisältöjä voidaan valita myös aihekokonaisuuksista.

2.26. Tietotekniikka

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Tietotekniikan käyttötaito 1 (TVT1)

Martinlaakson lukio

Kurssilla harjoitellaan lukio-opiskelussa tarvittavien tvt-työkalujen käyttöä. Sisältöön kuuluu toimisto-ohjelmat kuten Word, Excel, PowerPoint sekä erilaisia internetin työkaluja. Kurssia suositellaan lukion aloittaville. Arviointi: suoritusmerkintä.

2. Tietotekniikan käyttötaito 2 (TVT2)

Martinlaakson lukio

Syvennetään atk-osaamista mm. taulukkolaskennassa, tietokannoissa, esitysgrafiikassa sekä julkaisuohjelman alkeissa.

Arviointi: Suoritusmerkintä.

3. Digitaalinen kuvankäsittely (TVT3)

Martinlaakson lukio

Muodostetaan yleiskuva digitaalisesta kuvankäsittelystä ja tutustutaan kuvankäsittelyssä käytettyihin työkaluihin. Kurssilla harjoitellaan mm. tasojen ja maskien hyödyntämistä kuvan muokkaamisessa. Kurssi sisältää myös valokuvausta.

Arviointi: Suoritusmerkintä tai haluttaessa arvosana.

4. Tietokoneiden toiminnan ja tietoliikenteen perusteet (TVT4)

Martinlaakson lukio

Kurssilla tutustutaan tietokoneiden toiminnan perusteisiin ja palveluihin. Kurssilla käsitellään tietotekniikan ja tietoliikenteen perusongelmia ja niiden ratkaisuperiaatteita.

Arviointi: Suoritusmerkintä tai haluttaessa arvosana.

5. Johdatus ohjelmointiin (TVT5)

Martinlaakson lukio

Kurssilla opitaan ohjelmoinnin perusteet.

Arviointi: Suoritusmerkintä tai haluttaessa arvosana.

6. Verkkosivut (TVT6)

Martinlaakson lukio

Tutustutaan kotisivujen tekemiseen, HTML-sivunkuvauskieleen sekä CSS-tyyleihin.

Arviointi: Suoritusmerkintä tai haluttaessa arvosana.

2.27. Luma-kurssit

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Luma orientaatiokurssi (LUMA01)

Tavoitteet ja sisältö

Kurssin laajuus on 0,5 kurssia. Tavoitteena on tutustua toisiin luma-linjalaisiin ja saada syvällisempi käsitys siitä, mitä luma-aineet ovat. Kurssin aikana tehdään luma-vierailuja. Luma-orientaatiokurssi on suunnattu ensisijaisesti 1. vuosikurssin opiskelijoille.

Arviointi

Kurssi arvioidaan S-merkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista kurssille.

2. Fysiikan ja kemian työkurssi (LUMA50)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet

Fysiikan ja kemian työkurssin tavoitteena on, että opiskelija

oppii luonnontieteellisiä työtapoja

oppii suunnittelemaan mittauksia ja työskentelyä

ymmärtää saatujen tulosten merkityksen

Keskeiset sisällöt

kokeellisten tulosten käsitteleminen ja tulkitseminen

mittalaitteiden käyttäminen

mekaniikka

lämpöoppi

kemiallinen reaktio

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

3. Lääketieteellinen biokemia (LUMA52)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

oppii ymmärtämään solu- ja elimistötason toimintojen kemiallista perustaa lääketieteen

näkökulmasta

osaa integroida biologiassa ja kemiassa aikaisemmin oppimiaan tiet oja

syventää osaamistaan ihmisen fysiologiasta

saa tietoa lääketieteen ja terveydenhuollon alan opintovaihtoehdoista

Keskeiset sisällöt

solun kemiallinen rakenne

biomolekyylit ja niiden toiminta soluissa

solun energia-aineenvaihdunta

erilaisten tautien ja hoitojen kemiallinen perusta

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

4. LUMA-kurssi (LUMA54)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

LUMA-kurssi on tsenäisesti suoritettava kurssi, joka on tarkoitettu luonnontiede- ja matemaattisia aineita (ns. LUMA-aineita) harrastaville. Kurssin voi suorittaa tutustumalla alan kirjallisuuteen ja osallistumalla alan tapahtumiin, luentoihin ja näyttelyihin. Opin-

topisteitä voi kerätä raportoimalla edellä mainituista asioista.

Arviointi

Työn laajuus ja opintopisteiden määrä arvioidaan tilanteen mukaan kyseisen aineen opettajan kanssa.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5. Menestystä ja mahdollisuuksia lukiossa sekä työelämässä (LUMA55)

Tavoitteet

Tavoitteena on lisätä ongelmanratkaisutaitoja ja tutustuttaa opiskelijat erilaisiin luonnontieteellisiin työelämän mahdollisuuksiin.

Sisällöt

Opiskelijat valmennetaan matematiikan, fysiikan ja kemian valtakunnallisiin kilpailuihin. Tutustutaan työelämätehtäviin ja jatko-opintomahdollisuuksiin luma-aineiden osalta.

Harjoitellaan aikaisempia valtakunnallisia kilpailutehtäviä, ja yleisiä vaikean tehtävän ratkaisustrategioita. Osallistutaan luma-tapahtumiin ja työelämävierailuihin.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkinnän saa aktiivisella osallistumisella kurssille.

6. Itämeren ekologia ja vesikemia (LUMA56)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tvärminnen biologisella asemalla. Kurssilla perehdytään Itämeren ominaispiirteisiin ja lajistoon. Samalla tutustutaan ekologisen tutkimuksen perusteisiin, harjoitellaan erilaisia maastotyöskentelymenetelmiä ja tehdään monipuolisia vesianalyysejä laboratoriossa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7. Metsät, suot ja jääkausi (LUMA57)

Martinlaakson lukio

Tavoite ja keskeiset sisällöt

Kurssiviikonloppu pidetään Lammin biologisella asemalla. Metsä- ja suotyypit sekä jääkauden vaikutukset Suomen pinnanmuotoihin ja lajistoon tulevat tutuiksi. Kurssilla harjoitellaan erilaisia biologian ja maantieteen maastotyöskentelymenetelmiä, kerättyjen näytteiden analysointia ja luonnonmaantieteellisten karttojen tulkitsemista.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

8. Lintujen rengastus (LUMA58)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Opiskelija tutustuu lintujen rengastukseen, rengastusaineiston käyttöön tutkimuksessa ja tilastomatikkaan. Kurssi toteutetaan maastossa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2.28. Draama ja teatteri

Martinlaakson lukio

Draaman ja teatterin oppiaineen tavoitteena on

rohkaista heittäytymään, esiintymään ja käyttämään piileviä voimavaroja

kehittää vuorovaikutustaitoja ja kykyä yhteistyöhön

laajentaa mielikuvitusta ja opettaa luovaa ajattelua sekä ideointia

harjoittaa ja kehittää monipuolista ilmaisukykyä

tarjota mahdollisuus esiintyä ja tutustua esityksen valmistamiseen

opettaa aktiiviseen kulttuurin vastaanottamiseen

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Draamalinjan orientaatiokurssi (DT0)

Kurssi on suunnattu draamalinjan opiskelijoille. Kurssin tavoitteena on suunnitella ja tutustua draamalinjan opintoihin ja opiskelijoihin. Arviointi: Suoritusmerkintä.

2. Peruskurssi - heittäydy, uskalla ja elä (DT1)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Kurssin aikana kehitetään ilmaisun perusvalmiuksia, kuten keskittymistä, kontaktia, ryhmässä t oi-

mimista, roolityöskentelyä, puheilmaisua ja fyysistä ilmaisua. Lisäksi kurssilla tutustutaan teatterin eri

lajeihin, pedagogiseen draamaan ja sosiodraamaan. Kurssi sisältää teatterikäynnin.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

3. Improvisaatio ja näyttelijäntyön perusteet (DT2)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Kurssilla vahvistetaan esiintymistaitoja, tehdään improvisaatioharjoituksia sekä harjoitellaan näyttelijäntyötä. Kurssin aikana valmistetaan muulle ryhmälle esitettävä monologi tai dialogi, käydään teatterissa ja tutustutaan devising-tekniikkaan esityksen pohjana. Kurssille osallistuminen edellyttää, että DT1 on suoritettu.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

4. Rooli- ja kohtausharjoittelu (DT3)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Kurssin aikana perehdytään näyttelijätyön taitoihin, roolin rakentamiseen sekä kohtauksen luomiseen ja erittelyyn. Kurssiin liittyy teatterivierailu. Kurssiin osallistuminen edellyttää, että DT1 on suoritettu. Suoritusmerkintä. Kurssin aikana perehdytään näyttelijätyön taitoihin, roolin rakentamiseen sekä kohtauksen luomiseen ja erittelyyn. Kurssiin liittyy teatterivierailu. Kurssiin osallistuminen edellyttää, että DT1 on suoritettu.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5. Produktiokurssi I (näyttelijät) (DT4)

Tavoitteet ja sisältö

Kurssin aikana valmistetaan ja esitetään näytelmä. Esitys valmistetaan devising-tekniikalla eli ne syntyvät ryhmälähtöisesti ja improvisaatiota hyödyntäen. Produktio on laajuudeltaan 3 kurssia.

Tunnit pidetään 1.-3. jaksossa 8. palkissa pääsääntöisesti maanantaisin ja keskiviikkoisin klo 14:45-17:00. Tämän lisäksi pidetään muutamia pidempiä harjoituksia yhteisesti sovittuina aikoina. Kurssille osallistuminen edellyttää, että DT1 ja DT2 ja/tai DT3 on suoritettu.

Arviointi

Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

6. Produktiokurssi II (näyttelijät) (DT5)

Martinlaakson lukio

Kurssin aikana valmistetaan ja esitetään näytelmä. Esitys valmistetaan devising-tekniikalla eli se syntyy ryhmälähtöisesti ja improvisaatiota hyödyntäen. Produktio on laajuudeltaan 3 kurssia. Tunnit pidetään 1.-3. jaksossa 8. palkissa, maanantaisin ja torstaisin klo 14.45–17.00. Kurssille osallistuminen edellyttää, että DT1 ja DT2 on suoritettu.

7. Produktiokurssi III (näyttelijät) (DT6)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Kurssin aikana syvennetään osaamista näyttelijäntyön tekniikoista ja tutustutaan ohjaajantyön perusteisiin. Kurssi on tarkoitettu teatteridiplomin tekemistä suunnitteleville opiskelijoille. Se pidetään yhdistetysti DT2-kurssin kanssa siten, että DT6-kurssilaiset tekevät osan harjoitteista eriytetysti ensi kertaa kurssilla olevien kanssa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

8. Pienoisnäytelmä (DT7)

Tavoitteet ja sisällöt

Kurssilla valmistetaan pienimuotoisia esityksiä, kuten pienoisnäytelmiä. Myös opiskelijalähtöiset, eli opiskelijoiden omista ideoista ja aloitteista alkunsa saaneet produktiot ovat mahdollisia.

Arviointi

Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

9. Näyttelijäntyö ja ohjaajantyön perusteet (DT8)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Kurssin aikana syvennetään osaamista näyttelijäntyön tekniikoista ja tutustutaan ohjaajantyön perusteisiin. Kurssi on tarkoitettu teatteridiplomin tekemistä suunnitteleville opiskelijoille. Se voidaan pitää yhdistetysti DT2-kurssin kanssa siten, että DT6-kurssilaiset tekevät osan harjoitteista eriytetysti ensi kertaa kurssilla olevien kanssa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

10. Draaman ja teatterin soveltavat kurssit (DT9)

Tavoitteet ja sisältö

Teatteriesitystä ei synny ilman staffia! Voit suorittaa kurssin toimimalla erilaisissa tehtävissä kuten lipunmyyjänä, näyttämöavustajana, rekvisiittavastaavana, apulaisohjaajana tai vaikkapa juontajana. Tervetuloa teatteritunnelmaan! Kursseja saa tehdyn työmäärän mukaan. Minimisuoritus on 0,5 kurssia.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

11. Valo- ja äänitekniikka (DT10)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Valo- ja äänitekniikkakurssi on avoin kaikille. Ainut ehto kurssille osallistumiseen on se, että siihen pitää sitoutua vähintään kahdeksi vuodeksi. Teknikot hoitavat valoja ja ääniä koulun juhlissa ja tilaisuuksissa sekä näytelmäproduktiossa. Ensimmäisen vuoden aikana opiskelijat oppivat kokeneempien kurssilaisten johdolla käyttämään tehtävässä tarvittavia laitteita, suunnittelemaan valoja ja ääniä esitykseen ja toimimaan valo- tai ääniteknikkona produktiokurssin esityksissä. Toisena vuonna opiskelijoilla on päävastuu produktiokurssin esitysten valoista ja äänistä. Lisäksi heidän vastuulaan on uusien teknikkojen kouluttaminen ja ohjaaminen. Valo- ja äänitekniikkakurssi harjoittelee yhdessä produktiokurssin kanssa marraskuun alusta asti 8-palkissa, maanantaisin ja torstaisin klo 14.45–17.00. Valo- ja äänitekniikasta on mahdollista suorittaa opintojen päätteeksi myös teatteritaiteen lukiodiplomi.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2.29. Usean oppiaineen yhteistyökurssit

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Tutki ja kokeile (TO11)

Kurssilla syvennytään tieteelliseen ja kriittiseen ajatteluun sekä tutkimustyön tekemiseen. Kurssilla opiskellaan yliopiston ja ammattikorkeakoulun opinnäytetöissä vaadittavien tutkimusmetodien alkeita. Kurssin aikana laaditaan tutkimussuunnitelma ja tutkimus myös käytännössä. Kurssilla opiskellaan itsenäisesti ja yhteistoiminnassa muiden kanssa. Kurssi liittyy useaan oppiaineeseen.

Opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on tutustua tieteellisen tutkimuksen tekemiseen, harjoitella tiedonhankintaa ja itsenäistä tutkimuksen tekoa. Kurssilla laaditaan tutkimussuunnitelma, toteutetaan jokin tieteellinen tutkimus, analysoidaan ja tulkitaan tutkimustuloksia. Tutkimustulosten

analysoimisessa ja raportoinnissa on tarkoitus hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa. Tutkimusraportin käsittelyssä voidaan toteuttaa seminaarityöskentelyn mallia. Tutkimustietoa sovelletaan myös arkitilanteisiin.

Arviointi

Kurssin arviointi perustuu opiskelijan taitoihin hakea ja arvioida kriittisesti tietolähteitä, työn tavoitteellisuuteen ja suunnitelmallisuuteen. Opiskelijalle annetaan ohjaavaa palautetta myös yhteistyötaidoista ja työvälineiden käytöstä. Arvioinnin kohteena on myös itse tutkimussuunnitelma ja toteutettu tutkimus. Arvioinnissa hyödynnetään myös vertais- ja itsearviointia. Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

2. Geofysiikka (TO12)

Tavoitteet ja sisällöt

Geofysiikan teemakurssilla tarkastellaan maapallon rakennetta ja toimintaa. Maan kivi-, vesi-, ilma- ja plasmakehää selvitetään fysiikan ja maantieteen sekä geologian, meterologian ja tähtitieteen näkökulmista erilaisten mittalaitteiden avulla. Kurssin aihevalinnoissa huomioidaan opiskelijoiden mielenkiinnon kohteet ja kurssisuunnitelma tehdään yhdessä kurssin alussa. Kurssi tukee luonnontieteellisen maailmankuvan kehittymistä, vahvistaa tiimityötaitoja ja laajojen kokonaisuuksien hahmottamista ja hallintaa. Suositellaan kaikille vuosikursseille.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

3. Media mielen manipuloijana (TO13)

Tavoitteet

Tavoitteena on kasvattaa opiskelijoiden mediakriittisyyttä ja opettaa ajankohtaisten asioiden seuraamista. Kesto: Koko elämä (ja osa lukiota)

Sisällöt

Ajankohtaiset uutisaiheet ja ilmiöt eri medioissa. Asiantuntijoina opettajat sekä opiskelijat. Vaihteleva kokoonpano toteuttaja-opettajia. Suunnattu abeille, joilla jo pohjatiedot eri aihepiireistä ja oppiaineista.

Arviointi

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Seurataan, miten kehitytään median antaman tiedon arvioijana ja hyödyntäjänä.

3. Robotiikka tulevaisuudessa (TO34)

Tavoitteet

Kurssilla tarkastellaan robotiikkaa kehittyvänä ilmiönä ja pohditaan, kuinka robotiikan ratkaisut edistävät tulevaisuudessa arkeamme.

Sisällöt

Kurssilla opiskellaan ohjelmointia ja erilaisten elektronisten laitteiden rakentamista sekä tarkastellaan kuinka erilaiset robotiikan ratkaisut voivat tehdä arjestamme sujuvampaa.

Kurssilla opiskelija suorittaa projektityön valitsemastaan painopisteestä, joko yksin tai pienessä ryhmässä. Kurssilla opiskelija voi valita painopisteekseen jonkin alla olevista.

1) Robotiikka yhteiskunnassa

2) Internet of Things

3) Mekaniikkaan syventyminen (esim. VEX-robotit)

4) Arduino ja muut rajapinnat (esim. taideinstallaatiot)

Projektit esitellään kurssin lopuksi järjestettävässä demo-päivässä.

Kurssi sisältää itsenäistä työskentelyä. Tehtävät toteutetaan pääsääntöisesti oppitunneilla.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien aktiivista suorittamista.

4. Pohjoismainen kulttuuriperintö tutuksi (TO14)

Kurssilla syvennymme pohjoismaiseen kulttuuriin, historiaan ja yhteiskuntaan. Opiskelijat valitsevat pohjoismaihin liittyvän aiheen ja ideoivat yhteistyössä muiden kanssa kurssityönsä itse. Kurssityö tehdään pari- tai ryhmätyönä. Suoritusmerkintä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on pohjoismaiseen kulttuuriperintöön tutustuminen.

Sisällöt:

Opiskelijoiden mielenkiinnon mukaan yhdessä tai yksilöllisesti valitaan kurssin alussa joitain esimerkiksi seuraavista pohjoismaisista teemoista

- Pohjoismainen mytologia, saagat, viikingit
- Kristillistyminen
- Kalmarin unioni; Margareeta
- Thingvellir, säätykokoukset, parlamentit, demokratian ja kansalaisyhteiskunnan kehittyminen
- Kirjallisuus, sanomalehdistö, taide, lukutaito, kansallinen projekti
- Pohjoismaiden tiedeyhteisö
- Naisen asema yhteiskunnassa, pohjoismainen naiskansalaisuus
- Moderni populaarikulttuuri
- Poliittinen yhteistyö: Pohjoismaiden neuvosto, Ministerineuvosto
- Pohjoismainen hyvinvointivaltio

Opiskelijat voivat myös tehdä projektityön esimerkiksi blogin, vlogin tai ruotsinkielisen mininäytelmän.

Opiskelijat osallistuvat aktiivisesti kurssin sisällön suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Arviointi

Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

5. Elämäntaitoa ja taidetta (TO15)

Tavoitteet

Kurssilla käsitellään elämäntaitoja yhdistäen psykologiaa sekä taiteen keinoja minän tarkastelussa.

Sisällöt

Kurssin keskeisinä teemoina ovat minätuntemus, vuorovaikutus ja elämänhallinta. Opiskelumenetelminä ovat mm. valokuvat ja draama identiteettien rakentajina ja ilmaisuvälineinä, kuvataiteen sekatekniikat oman itsensä näkyväksi tekemisessä, voimauttavan valokuvan keinot

elämänkokemusten käsittelyssä ja terapeuttiset menetelmät rentoutuksessa. Kurssi toteutetaan koulun ulkopuolella.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

6. Taide ja elämätaidot (TO15)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

· syventää itsetuntemustaan ja ymmärrystä omista voimavaroistaan

· käyttää valokuvaa ja draaman keinoja itseilmaisun välineenä

· perehtyy voimauttavan valokuvan periaatteisiin

· kehittää vuorovaikutustaitojaan

· vahvistaa elämänhallintaansa

· ymmärtää taiteen mahdollisuuksia persoonallisen kasvun ja elämänhallinnan tukena

Keskeiset sisällöt

· itsetuntemus: itsensä hyväksyminen, itsetunnon tukeminen, vahvuuksien ja voimavarojen kartoitus, valokuvat identiteettien rakentajina ja ilmaisuvälineenä, kuvataiteen sekatekniikat oman itsensä näkyväksi tekemisessä

· vuorovaikutustaidot: itsensä selkeä ilmaisu, toisten kuunteleminen, vakuuttavuus, sanallinen ja sanaton viestintä, ryhmässä toimiminen

· elämänhallinta: tunnetaidot, psyykkinen itsesäätely, ahdistuksen sietäminen, stressinhallinta, kriiseistä selviytyminen, voimauttavan valokuvan keinot elämänkokemusten käsittelyssä, taideterapeuttiset menetelmät rentoutuksessa

Kaikkia psykologisia teemoja käsitellään taiteen välineillä: kuvataiteen, draaman keinot keskeisimpiä

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

6. Tiedettä ja taidetta (TO16)

Tiedettä ja taidetta on Portugaliin suuntautuva STEAM- yhteistyökurssi, joka järjestetään yhteistyössä Portugalin ja Hollannin koulujen kanssa. Kurssin tavoitteena on kansainvälisyyden lisääminen ja opiskelijoiden kanssa yhdessä valitun projektin tekeminen. Kurssin opetuskieli on englanti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7. Akustiikka (TO17)

Kurssilla sovelletaan lukiomme tiede- ja taidepainotteista suuntausta yhdistämällä fysiikan ja musiikin oppiaineet. Tutkimme luovalla ja elämyksellisellä tavalla akustiikan ilmiöitä koko päivän retken aikana: kurssilla käydään kuuntelemassa RSO:n kenraaliharjoitukset ke 13.5. Sitä ennen tutustutaan musiikkitaloon sekä musiikkitalon akustiikkaan. Kurssilla tehdään vierailu Aalto-yliopiston akustiikkalaboratorioon sekä yritys Innofusorin tuotantoon, jossa robotit leikkaavat muun muassa akustiikkalevyjä. Kurssi toteutetaan jaksossa 5. Ennen vierailua on ennakkotehtäviä äänestä ja akustiikasta. Vierailuista kirjoitetaan raportti.

Kurssi arvioidaan S-merkintänä, jonka saa kun on tehnyt ennakkotehtävät ja raportin sekä osallistunut vierailuihin.

8. Kultsi - koe ja kokeile! (TO21)

Tavoitteet

Tavoitteena on laajentaa opiskelijoiden näkemyksiä ja kokemuksia kulttuurin eri aloilta. Kurssilla kerätään kokemuksia kulttuurin ilmiöistä ja opitaan jakamaan omia ajatuksia niistä. Ilmiöt valitaan opiskelijoiden omien kiinnostuksen kohteiden mukaan. Kurssilla myös opiskellaan tapoja tehdä itse sisältöjä esim. musiikkia, kuvaa, videota ja tekstiä. Kurssi toimii sekä itsenäisenä opintojaksona että osana Kultsi-diplomia.

Sisältö

Kurssi perustuu vierailuihin ajankohtaisissa kohteissa ja tilaisuuksissa. Niiden pohjalta tuotetaan kulttuurisisältöjä, jotka tallennetaan Kultsi-tilille. Kurssin teemat vaihtuvat vuosittain ja teemat voidaan valita yhteistyössä opiskelijoiden ja kulttuurituottajien kanssa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

9. Robotiikan peruskurssi (TO22)

Martinlaakson lukio

Keskeinen sisältö

Kurssin tavoitteena on tutustua ja oppia ymmärtämään, miten meitä ympäröivät erilaiset elektroniset laitteet toimivat. Kurssilla opiskellaan ohjelmointia ja elektroniikkakomponenttien käyttöä rakentamalla virtapiirejä Arduino-alustalla. Kurssityöt suunnitellaan ja rakennetaan yksin tai pienissä ryhmissä. Lisäksi kurssilla suunnitellaan ja toteutetaan yksin tai parin kanssa dokumentoitu projektityö, joka esitellään muulle ryhmälle kurssin lopussa.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin työt suoritetaan pääsääntöisesti oppitunneilla. Harjoitukset pyritään tekemään opiskelijan omalla koneella, tarvittaessa tunnilla voi käyttää koulun konetta. Kurssilla tehdään sekä yksilö- että ryhmätöitä. Kurssilla pyritään tekemään vierailu johonkin robotiikka-alan yritykseen, jatkokoulutuspaikkaan tai robotiikka-alan tapahtumaan. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien aktiivista suorittamista.

10. Lehtityö - toimitus ja taitto (TO23)

Tavoitteet

Kurssilla tuotetaan mediasisältöjä digi- ja printtilehteen.

Keskeiset sisällöt:

Opiskelija tutustuu toimittajan, kuvatoimittajan ja taittajan työhön. Opiskelija tutustuu digi- ja printtilehden toimitustyön vaiheisiin ja toimii sisällöntuottajana Martsarilainen-lehteen teksti- ja kuvatoimituksessa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

11. Fysiikan historia (TO24)

Tavoitteet

Kurssilla opiskelijat muodostavat kollektiivisesti kokonaiskuvan fysiikan historiasta ja sen kehityskuluista erinäisten fysikaalisten käsitteiden, mallien ja keksintöjen taustalla. Tavoitteena on hahmottaa fysiikan historia ja laajemmin tieteen historia osana yleistä historiaa.

Sisällöt

Kurssilla käytetään oppimiseen Helsingin yliopiston MOOC-oppimisympäristöä, jossa opiskelijat laativat valitsemistaan aiheista historiallista kehityskulkua kuvaavia kokonaisuuksia. Esitietovaatimuksina ovat kurssien FY01-FY04 sisällöt.

Arviointi

Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan S-merkinnällä (suoritettu).

12. Jaksa paremmin (TO31)

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden syventyä omaan hyvinvointiin vaikuttaviin asioihin. Kurssilla käytetään monipuolisia toiminnallisia menetelmiä ja kootaan henkilökohtainen hyvinvoinnin työkalupakki. Opiskelijoiden toiveet huomioidaan kurssin toteutuksessa.

Tavoitteet

Opiskelija osaa arjessaan ja myöhemmin työelämässä suojella mielenterveyttään, hallita stressiä ja ennaltaehkäistä suorituskeskeisen elämän mukanaan tuomaa uupumusta tai mielenterveyden häiriöitä. Opiskelija saa keinoja ja työkaluja arkeensa, joita hän pystyy hyödyntämään elämässään.

Sisällöt

Toiminnallinen kurssi tuo teeman lähelle opiskelijan elämää ja antaa käytännön ratkaisuja, joilla arjesta selviää. Kurssilla käsitellään mielenterveyttä tukevien elintapojen merkitystä. Opinnoissa kehitetään itsetuntemusta, parannetaan opiskelutaitoja ja laaditaan omakohtaisia tuotoksia. Omia tukiverkostoja ja tarpeita mietitään konkreettisesti ja tutustutaan käytännössä uusiin mielen hyvinvointia tukeviin harjoitteisiin ja harrastuksiin. Tutustumme mielenterveystyöhön myös vierailijoiden ja vierailujen kautta. Vierailun voi tehdä esimerkiksi mielenterveysjärjestöön.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

13. Kielet ja kulttuuri yhteiskunnassa (TO32)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on perehdyttää opiskelija eurooppalaiseen kulttuuriperintöön omatoimisen perehtymisen kautta. Opiskelija voi valita kurssin tavoitteen ja sisällön oman kiinnostuksensa mukaan kielisalkkuperiaatteella.

Sisältö

Kurssin aikana tehdään omavalintaisesti opinto- ja yritysvierailuja, hankitaan kulttuurielämyksiä, harjoitellaan harvinaisempien eurooppalaisten kielten alkeita, tutustutaan vaihto-opiskelijoiden arkeen ja tehdään yksin tai pareittain suomen- tai vieraskielinen raportti, portfolio, blogi tai muu kirjallinen kuvaus kurssin toteuttamistavoista. Suomenkielisen raportin tulee olla laajempi kuin vieraskielisen. Suositeltavaa on, että kurssi suoritetaan kahden peräkkäisen jakson aikana.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

14. Suuret ajattelijat (TO33)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on tutustua filosofian, uskonnon ja et:n suuriin ajattelijoihin, opiskelijalähtöisesti ja heidän kiinnostuksestaan käsin. Opiskelijat tutustuvat monenlaisiin ajattelutraditioihin inspiroivan keskustelun kautta. Kurssin aikahaitari ulottuu hamasta historiasta nykypäivään. Opiskelijoita ohjataan rakentavaan, kuuntelevaan dialogiin, joka on kurssin metodina.

Sisällöt

Opiskelija tutustuu tarkemmin yhteen ajattelijaan ja toimii vetäjänä häntä koskevassa keskustelussa. Hän tutustuu myös toisten opiskelijoiden valitsemiin ajattelijoihin ja osallistuu heitä koskevaan keskusteluun. Sisältö muokkaantuu sen mukaan, mitä ajattelijoita opiskelijat valitsevat. Sisällöt yritetään linkittää nykyajatteluun.

Arviointi

Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

15. Robotiikka tulevaisuudessa (TO34)

Keskeinen sisältö

Kurssilla tarkastellaan robotiikkaa kehittyvänä ilmiönä ja pohditaan, kuinka robotiikan ratkaisut edistävät tulevaisuudessa arkeamme. Kurssilla opiskellaan ohjelmointia ja erilaisten elektronisten laitteiden rakentamista sekä tarkastellaan kuinka erilaiset robotiikan ratkaisut voivat tehdä arjestamme sujuvampaa. Kurssilla opiskelija suorittaa projektityön valitsemastaan painopisteestä, joko yksin tai pienessä ryhmässä. Kurssilla opiskelija voi valita painopisteekseen jonkin alla olevista.

1) Robotiikka yhteiskunnassa

2) Internet of Things

3) Mekaniikkaan syventyminen (esim. VEX-robotit)

4) Arduino ja muut rajapinnat (esim. taideinstallaatiot)

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Projektit esitellään kurssin lopuksi järjestettävässä demo-päivässä. Kurssi sisältää itsenäistä työskentelyä. Tehtävät toteutetaan pääsääntöisesti oppitunneilla.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien aktiivista suorittamista.

16. Työntekijän polku (TO34)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää työelämän muutoksen ja millaisia tietoja sekä taitoja tulevaisuudessa tarvitaan. Kurssi on yhteiskuntaopin ja opinto-ohjauksen yhteistyökurssi.

Sisällöt

Kurssilla käydään läpi yhteiskunnan ja työmarkkinoiden kehitystä elinkeinorakenteiden muutoksen kautta (maatalous-, teollisuus-, palvelu- ja tietoyhteiskunta) sekä pohditaan työn luonteen muuttumista ja tulevaisuutta.

Opiskelija pohtii millaisia työelämätaitoja on tarvittu ennen ja nyt sekä mitä taitoja ei voi korvata.

Kurssiin kuuluu vierailuja, vierailijoita ja mahdollisuuksien mukaan yhden päivän vapaaehtoistyöhön tutustuminen.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

17. Uskalla elää - lukiolaisen ihmissuhdetaitojen kurssi I (KKS01)

Martinlaakson lukio

Kasva itsesi tuntemisessa, vahvista itsetuntoasi, valmistaudu toimivaan parisuhteeseen, arvioi elämäsi vahvoja vaikuttajia, tule sellaiseksi kuin sinun pitikin tulla. Uskalla elää! - tietotaitoa elämyksellisten työtapojen avulla. Kurssin pääosa leirikokemuksena.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

oppii tuntemaan itseään, ajatteluaan, tunteitaan ja toimintaansa

saa vahvistusta minäkuvalleen

tiedostaa elämänkaareen liittyvät vaiheet omassa, vanhempiensa ja muiden

läheistensä elämässä

ymmärtää, että parisuhteeseenkin tulisi valmentautua

miettii parisuhteessa elämisen ilo ja ja suruja

pohtii yksinäisyyden ja erilaisuuden vaikutuksia, iloja ja suruja ja miten eri elä-

mänvaiheet voivat antaa elämälle rikkautta

harjoittelee vuorovaikutustaitoja, mm. minä – viestintää

oppii erilaisia elämänhallintaan liittyviä ongelmanratkaisutaitoja

turvallinen osallistujaryhmä tukee yksilöä hänen etsiessään vastauksia kysy-

myksiinsä tai ongelmiinsa

Keskeiset sisällöt

ihmisen elämänkaaren eri vaiheet psykologian näkökulmasta

ihmisen elämänkaari sosiaalisesta ja uskonnollisesta näkökulmasta

minäkuvan kehittyminen

moraalin kehittyminen

eläminen yksin, parisuhteessa, perheessä

vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaidot

kurssilaisten omia aiheita

Aihekokonaisuuksista painottuvat

aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys: itsensä ilmaisemisen taidot

hyvinvointi ja turvallisuus: oman itsensä tunteminen ja kuunteleminen, vuorovaikutus- ja

sosiaaliset ongelmanratkaisutaidot

kestävä kehitys: eettiset ratkaisut eri elämän vaiheissa

viestintä- ja mediaosaaminen: kommunikaatiotaidot

Työtavat

1/3 kurssista voidaan suorittaa luokkatyöskentelynä, 2/3 kurssista toteutetaan esim. viikonloppuleirinä, jolloin syvennytään aiheisiin keskusteluin, ryhmätöin, sosio- ja psykodraaman sekä demonstraatioiden avulla. Keskeistä on yhteinen pohdinta, elämyksellisyys, rentoutuminen sekä aiheiden käsittely kurssilaisten omista kiinnostuksen kohteista käsin.

18. Minä ja tulevaisuuteni - ihmissuhdetaidot II (KKS02)

Tavoitteet ja sisällöt

Ihmissuhdetaitokurssin jatkokurssilla syvennetään minätuntemusta ja pohditaan omaa tulevaisuutta. Kurssin keskeisinä teemoina ovat minuus, omat vahvuudet ja ja arvot, tärkeät ihmissuhteet (käsitellään mm. parisuhdetta ja yksinäisyyttä) sekä oma tulevaisuus (pohditaan mm. tulevaisuuden tavoitteita ja pelkoja). Kurssin opiskelumenetelminä ovat toiminnalliset ja elämykselliset harjoitukset. Kurssi toteutetaan osittain koulun ulkopuolella.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

19. Kansainvälisyysopinnot (KKS03)

Tavoitteet ja sisällöt

Lähde mukaan kulttuurivaihtoon! Kurssilla tutustutaan arkeen toisessa eurooppalaisessa maassa majoittamalla ulkomaalainen opiskelija omassa kodissa ja vierailemalla Saksassa/Ranskassa. Pidämme lisäksi tapaamisia projektin osallistujien kesken ja keskustelemme kokemuksista. Molemmat kansainvälisyyskurssit toimivat pääasiassa englannin kielellä.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

20. Tansanian kummikouluprojekti (KKS04)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet

Opiskelija

oppii ymmärtämään, miten erilaisissa olosuhteissa ihmiset maapallolla elävät

tutustuu Tansanian maasto-olosuhteisiin, väestörakenteeseen, kullttuuriin ja uskont oihin

tutustuu koulumme kummikoulun Kilingi Primary Schoolin olosuhteisiin ja toimintaan

ottaa vastuuta kummikoulusta edistäen tietoisuuden leviämistä koulussamme sekä

pyrkii vaikuttamaan kummikoulumme elämään

Sisällöt

afrikkalainen elämä ja elämäntapa

Tansanian valtio, väestö, uskonnot, kulttuuri, luonto, historia

Afrikan eri maiden nykytilanne

toiminta omassa koulussa valistuksen lisäämiseksi ja kummikoulun auttamiseksi

Työtavat

opiskelu tapahtuu projektina.

kirjallinen työskentely eri lähteistä

yhteistyö koulun kansainvälisyysjuhlien toteuttamiseksi

kummikouluprojektin jatkaminen kirjein, avustuksin, mahdollisesti vierailuin

Arviointi

kurssista annetaan suoritusmerkintä

21. Vihreä lippu (KKS12)

Tavoitteet:

Kurssin tarkoituksena on edistää kestävän kehityksen toteutumista kouluympäristössä.

Sisällöt:

Sisältöinä ovat opiskelijoiden vuosittain valitseman teeman mukaiset toiminnat, jotka täyttävät FEE Suomen (Suomen Ympäristökasvatuksen Seura ry) Vihreä lippu -toiminnan kriteerit.

Arviointi:

Suoritusmerkinnän saa kurssista, kun on osallistunut aktiivisesti Vihreä Lippu -toimintaan lukion aikana. Kurssin laajuus on 0,5 kurssia.

22. Edustaminen ja markkinointi (KKS14)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan monipuolisten edustustehtävien hoitamista ja markkinointia käytännön

edustustehtävissä lukiossa ja lukion ulkopuolella. Kurssi koostuu muutamista lähiopetustunneista ja

edustus- sekä markkinointitehtävistä. Kurssi toimii tiiviissä yhteistyössä OPKH:n kanssa ja tutor-toiminnan kanssa. Kurssi on suunnattu sellaisille 1. vuosikurssin opiskelijoille, joilla on kykyä monipuoliseen yhteistyöhön, esiintymiseen, markkinointiin sekä aikataulujen ja sopimusten

noudattamiseen.

Arviointi

Kurssin suorittaneet saavat kurssista kurssisuorituksen (S/H) lisäksi myös

työtodistuksen.

23. Kansainvälinen politiikka (KKS16)

Opintomatka Eu-parlamenttiin. Tavoitteena on tutustua syvällisesti EU-politiikkaan paikan päällä. Opiskelijat kurssille valitaan yhteiskuntaopin ja historian opinnoissa ansioitumisen mukaan.

Arviointi: Suoritusmerkintä

24. Aisti metsä! (KKS17)

Tällä maastokurssilla opiskellaan aistihavaintojen fysiologiaa käytännön kautta, pohditaan metsän vaikutusta ihmiseen monella eri tasolla ja tehdään luovan kirjoittamisen harjoituksia omien luontohavaintojen ja -kokemusten pohjalta. Lisäksi tutustutaan retkeilyn perustaitoihin. Kurssille otetaan 16 opiskelijaa ja se arvioidaan suoritusmerkinnällä.

25. Taide ja ympäristö (KKS61)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisältö

Taide ja ympäristö -kurssi on opettajan kanssa erikseen sovittava työpajaluonteinen projekti. Kurssin tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan ja opiskelijan välillä. Opintokokonaisuus voi sisällöltään koostua usean eri oppiaineen sisällöistä, mutta siihen liittyy taiteellinen lähestymistapa.

Arviointi

Suoritusmerkintä.

26. Musiikki ja kielet (KKS63)

Kurssilla musisoidaan monipuolisesti eri kieliä hyödyntäen. Kurssin työkielenä on englanti. Osallistujien toiveet kurssilla käytettävistä kielistä otetaan huomioon. Kurssilla valmistetaan mahdollisesti musiikkiesitys johonkin koulun tilaisuuteen.

Arviointi: Suoritusmerkintä

27. Kalevala (KKS64)

Kurssi perehtyy suomalaiseen muinaishistoriaan, mytologiaan ja kalevalaiseen maailmaan. Tarkastelun kohteena on aika josta ei ole suoria kirjallisia lähteitä, mutta se vaikuttaa suoraan suomalaiseen kulttuuriin, taiteeseen ja ajattelutapoihin. Pohdimme asioita historiatieteen, kansanperinteen ja uskototieteen näkökulmasta. Kurssilla käymme vierailuilla (esim. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura) ja kutsumme vierailijoita. Arviointi: Suoritusmerkintä. Opiskelija osallistuu jatkuvaan oppimisprosessiin ja vierailuihin.

28. Työelämäkurssi (KKS82)

Toiminnallinen ja käytännönläheinen uusi kurssi, jossa perehdytään työelämään, työnhakuun, työnhaun kanaviin ja työelämätaitoihin. Kurssilla on vierailijoina mm. henkilöstöhallinnon, ammattijärjestön ja yrittäjyyden asiantuntijoita.

- Kurssilla tehdään mm. työhakemus ja erilaisia ansioluetteloita, video-CV, LinkedIn–profiili sekä harjoitellaan yhdessä työpaikkahaastattelua
- Kurssille osallistujat sitoutuvat kurssilla avoimeen vuorovaikutukseen ja keskusteluun sekä siihen, että omia tuotoksia (esim. ansioluettelot ja video CV) käsitellään koko ryhmän kanssa, ja että niitä arvioidaan yhdessä kannustavasti ja rakentavasti. Myös työhaastattelutilanteita harjoitellaan koko ryhmän nähden.
- Arviointi: S-merkintä

29. Myynti, markkinointi ja vuorovaikutus (TAT21)

Tavoitteet ja sisällöt

Kaupallisen osaamisen ja ajattelun perusteet: Oletko ajatellut perustaa omaa yritystä tai suunnata kaupalliselle alalle? Kurssilla harjoitellaan oman liikeidean brändäystä, markkinointia ja hinnoittelua. Kurssi toteutetaan yhteistyössä Taloudellisen tiedotustoimiston kanssa pääsääntöisesti digitaalisesti. Kurssi on maksullinen (25 euroa/opiskelija). Opettajan tapaamiset järjestetään viikoittain. Kurssi suositellaan suoritettavaksi ennen BUS1-kurssia.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

30. Talous, raha ja yrittäjyys (TAT23)

Kurssin keskeistä sisältöä ovat yrityksen rahoitus ja laskentatoimen perusteet. Kurssilla keskitytään yrityksiin sijoituskohteina ja sijoittamisen perusteisiin. Sijoittamisen perustaidoista on hyötyä myös oman talouden hoidossa.

Kurssi suoritetaan Claned-oppimisalustan tehtävien mukaisesti kurssia ohjaavan opettajan ohjeita noudattaen. Kurssilla edetään moduuli kerrallaan numerojärjestyksessä. Tähdellä merkityt tehtävät ovat pakollisia. Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

31. Johdatus ohjelmointiin (KKY21)

Tavoitteet

Kurssilla opitaan ohjelmoinnin perusteet.

Sisällöt

Kurssi suoritetaan osana Helsingin yliopiston MOOC-kurssia, ja opetuskielenä on Java. Kurssi hyväksiluetaan lukion luma-opintoihin.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä tai haluttaessa arvosanalla.

32. Vuorovaikutus-ja neuvottelutaidot (TAT22)

Tavoitteet ja sisällöt

Kurssilla opitaan neuvottelemaan ja viemään omaa liikeideaa ja/tai näkemystä läpi. Kurssi soveltuu hyvin myös draamataiteen opiskelijoille. Kurssi toteutetaan yhteistyössä Taloudellisen tiedotustoimiston kanssa pääsääntöisesti digitaalisesti. Kurssi on maksullinen (25 euroa/opiskelija). Opettajan tapaamiset järjestetään viikoittain. Kurssin voi suorittaa joko ennen tai jälkeen BUS1-kurssin.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

33. Globaalit markkinat (TAT24)

Tämän kurssin keskeisiä sisältöjä ovat kansainvälinen kauppa sekä markkinoiden toimintaympäristön ja asiakkaiden tarpeiden tunnistaminen. Näkökulmana on tutkia kansainvälisten yritysten kilpailukykyyn vaikuttavia tekijöitä.

Kurssi suoritetaan Claned-oppimisalustan tehtävien mukaisesti kurssia ohjaavan opettajan ohjeita noudattaen. Kurssilla edetään moduuli kerrallaan numerojärjestyksessä. Tähdellä merkityt tehtävät ovat pakollisia.

Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

34. Bisnestoiminnan perusteet (BUS1)

Keskeiset sisällöt

• Kaupallinen ala ja liiketaloudellinen ajattelu

• Yritystoiminta ja yrittäjyys. Yritysmuodot ja yrityksen perustaminen.

• Liikeideasta liikkeelle

• Lähtökohta-analyysi toimintaympäristön tarkastelussa

• Henkilökohtainen yrittäjyysanalyysi

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

35. Bisnesmarkkinointi (BUS2)

36. Nuori yrittäjyys (KKS81)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet ja sisällöt

Kiinnostaako yrittäminen? Kurssilla tunnistetaan omat vahvuudet ja ryhdytään hyödyntämään opiskelijan tietoja, taitoja ja ideoita. Ohjelma lisää nuorten yrittäjyysasennetta, taloudenhallintaa ja työelämätaitoja. Nuori yrittäjyys laajentaa perinteisiä oppimistapoja tarjoamalla tekemällä oppimiseen perustuvaa opinto-ohjelmaa, jossa nuorten ideat ja luovuus ovat etusijalla.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

37. Korkeakouluopintoihin tutustuminen (KKS82)

Martinlaakson lukio

Tavoitteet

Korkeakouluopintojen keskeisenä tehtävänä on kehittää opiskelijan jatko-opintovalmiuksia, parantaa opiskelijan edellytyksiä tehdä jatko-opintoja koskevia valintoja sekä edistää siirtymistä lukiokoulutuksesta korkeakouluopintoihin.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa tietoa korkeakouluopinnoista ja niissä tarvittavista valmiuksista
- tutustuu korkeakouluopintojen käytänteisiin
- kehittää jatko-opinnoissa tarvittavia tietoja ja taitoja
- laajentaa osaamistaan valitsemastaan tieteenalasta
- kehittää itsetuntemuksen, päätöksenteon ja elämäsuunnittelun taitoja
- harjoittelee sitoutumista itsenäiseen, suunnitelmalliseen opiskeluun
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan

Keskeiset sisällöt

Opiskelija tutustuu korkeakouluopintoihin suorittamalla yliopisto-opintoihin tai ammattikorkeakouluopintoihin kuuluvia kursseja lukioaikana. Kurssin sisällöt määrittyvät suoritettavien korkeakouluopintojen mukaisesti.

Arviointi

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opiskelija tuo oppilaitokseen todistuksen suorittamistaan korkeakouluopinnoista. Korkeakouluopinnoista myönnettävien lukiokurssien määrä arvioidaan tapauskohtaisesti suoritettujen opintojen laajuuden perusteella. Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

38. Metsäkurssi (KKY6)

Metsät ovat Suomen tärkein luonnonvara ja metsäala keskeinen hyvinvoinnin tuoja. Teemakurssilla monipuolinen metsäala esittäytyy vierailuilla ja retkillä. Kurssin järjestävät metsäalan koulutusta tarjoavat korkeakoulut sekä suurimmat metsäalan yritykset. Kurssiin sisältyy mm. vierailu Helsingin yliopiston metsäntutkimusasemalla, jossa yövytään pe-la syyskuussa. Pilottikurssi, vain muutama lukio saa mahdollisuuden osallistua!

Arviointi: suoritusmerkintä.

39. Johdatus tekoälyyn (KKY22)

Tavoitteet

Kurssilla tutustutaan tekoälyn perusteisiin: millainen vaikutus sillä on tulevaan työelämään ja vapaa-aikaan ja mitä tekoäly oikeastaan on.

Sisällöt

Kurssi suoritetaan osana Helsingin yliopiston MOOC-kurssia. Kurssi hyväksiluetaan lukion luma-opintoihin.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä tai haluttaessa arvosanalla.

40. Kestävän kehityksen kurssi (KKY23)

Tavoitteet

Kurssin aikana opiskelija suunnittelee ja toteuttaa tiimin kanssa muutaman oppitunnin mittaisen ratkaisukeskeisen kokonaisuuden valitsemastaan kestävän kehityksen teemasta.

Sisällöt

Kestävän kehityksen kurssi toteutetaan yhteistyössä Helsingin yliopiston ja WWF:n kanssa.

Kurssi alkaa ja loppuu Helsingin yliopiston ja WWF:n järjestämällä yhteistapaamisella, jossa eri lukioiden opiskelijat ja opettajat pääsevät vaihtamaan kokemuksia keskenään. Yhteistapaamiset järjestetään kouluajan jälkeen iltapäivällä Helsingin yliopiston ja WWF:n tiloissa.

Arviointi

Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. (S).

Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma

Nimi	Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma
Kunta	Vantaa
Koulu	Vaskivuoren lukio
Hyväksymispäivämäärä	1.10.2018

SISÄLTÖ

1. Lukion opetussuunnitelma. 1
1.1. Johdanto. 1
1.2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 1
1.2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä. 1
1.2.2. Arvoperusta. 3
1.3. Opetuksen toteuttaminen. 4
1.3.1. Oppimiskäsitys. 4
1.3.2. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät. 4
1.3.3. Toimintakulttuurin pääpiirteet. 6
Oppiva yhteisö. 6
Osallisuus ja yhteisöllisyys. 7
Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus. 7
Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus. 8
1.3.4. Opintojen rakenne. 9
Tuntijako. 10
Vaskivuoren musiikki- ja tanssilukio. 13
Medialinja. 16
Kieliohjelma. 16
1.4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 17
1.4.1. Ohjaussuunnitelma. 17
1.4.2. Oppimisen ja opiskelun tuki. 19
1.4.3. Opiskeluhuolto. 20
1.4.4. Kodin ja lukion yhteistyö. 23
1.4.5. Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus. 24
1.4.6. Itsenäisen opiskelun periaatteet. 25
1.5. Yhteistyö muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa. 25
1.5.1. Yhteistyö ammatillisten oppilaitosten ja muiden lukioiden kanssa. 25
1.5.2. Yhteistyö yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. 26
1.5.3. Yhteistyö muiden oppilaitosten, työelämän ja muiden sidosryhmien kanssa. 26
1.5.4. Kirjastoyhteistyö. 26
1.6. Tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma. 27
1.7. Opiskelijan oppimisen arviointi. 30
1.7.1. Arvioinnin tavoitteet. 30
1.7.2. Kurssisuorituksen arviointi. 30

1.7.3. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 31
1.7.4. Itsenäisesti suoritettu kurssi. 31
1.7.5. Suullisen kielitaidon kurssien arviointi. 32
1.7.6. Opinnoissa edistyminen. 32
1.7.7. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 33
1.7.8. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 35
1.7.9. Lukion oppimäärän suoritus. 36
1.7.10. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 37
1.8. Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi. 39
1.9. Opetussuunnitelmaa täydentävät asiakirjat. 39
2. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 41
2.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 41
2.2. Aihekokonaisuudet. 42
2.3. Äidinkieli ja kirjallisuus. 47
2.3.1. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä. 48
2.3.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä. 57
2.4. Toinen kotimainen kieli, ruotsi. 66
2.4.1. Ruotsi, A-oppimäärä. 69
2.4.2. Ruotsi, B1-oppimäärä. 73
2.4.3. Ruotsi, B3-oppimäärä. 77
2.5. Toinen kotimainen kieli, suomi (finska). 79
2.6. Vieraat kielet. 81
2.6.1. Englanti, A-oppimäärä. 84
2.6.2. Espanjan kieli, A-oppimäärä. 90
2.6.3. Espanjan kieli, B2-oppimäärä. 94
2.6.4. Espanjan kieli, B3-oppimäärä. 97
2.6.5. Latinan kieli, B3-oppimäärä. 101
2.6.6. Ranskan kieli, A-oppimäärä. 103
2.6.7. Ranskan kieli, B2-oppimäärä. 107
2.6.8. Ranskan kieli, B3-oppimäärä. 111
2.6.9. Saksan kieli, A-oppimäärä. 114
2.6.10. Saksan kieli, B2-oppimäärä. 119
2.6.11. Saksan kieli, B3-oppimäärä. 123
2.6.12. Venäjän kieli, A-oppimäärä. 126
2.6.13. Venäjän kieli, B2-oppimäärä. 131
2.6.14. Venäjän kieli, B3-oppimäärä. 134
2.6.15. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä. 138
2.7. Matematiikka. 147

2.7.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus. 149
2.7.2. Matematiikan pitkä oppimäärä. 150
2.7.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä. 159
2.8. Biologia. 164
2.9. Maantiede. 173
2.10. Fysiikka. 180
2.11. Kemia. 187
2.12. Filosofia. 192
2.13. Psykologia. 198
2.14. Historia. 204
2.15. Yhteiskuntaoppi. 213
2.16. Uskonto. 219
2.16.1. Evankelis-luterilainen uskonto. 220
2.16.2. Islam. 225
2.16.3. Katolinen uskonto. 229
2.16.4. Ortodoksinen uskonto. 233
2.17. Elämänkatsomustieto. 238
2.18. Terveystieto. 244
2.19. Liikunta. 248
2.20. Musiikki. 253
2.21. Kuvataide. 263
2.22. Opinto-ohjaus. 270
2.23. Teemaopinnot. 274
2.24. Lukiodiplomit. 278
2.25. Media. 283
2.26. Musiikki musiikkilukiossa. 286
2.27. Muu opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus, somali. 300
2.28. Muut kielet. 302
2.29. Muut kurssit. 302
2.30. Taiteiden väliset kurssit. 309
2.31. Tanssi tanssilukiossa. 311
2.32. Teatteri. 318
2.33. Tietotekniikka. 320
2.34. Urheiluvalmennus. 322
2.35. Tanssi yleislukiossa. 323

1. Lukion opetussuunnitelma

1.1. Johdanto

Opetushallitus on 27.10.2015 antanut määräyksen lukion opetussuunnitelman perusteista nuorten lukiokoulutusta varten. Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee laatia ja hyväksyä lukion opetussuunnitelman perusteiden mukainen opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi lukiolaki (629/1998) ja -asetus (810/1998) sekä valtioneuvoston asetus lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (942/2014). Opetussuunnitelman perusteiden mukainen uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2016 alkaen lukion aloittavilla opiskelijoilla, ja käyttöönotto etenee vuosiluokka kerrallaan.

Vantaan lukiokoulutuksen opetussuunnitelma on laadittu opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti kevään 2016 aikana. Opetussuunnitelman laatimisesta ovat vastanneet lukioiden opettajat ja rehtorit sekä sivistysviraston henkilöstö. Opetussuunnitelmaprosessin eri vaiheissa on kuultu myös opiskelijoiden sekä opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä.

Opetussuunnitelman uudistuksen näkökulmia ovat olleet muun muassa:

- Laaja-alaista osaamista kehittävä opiskelu
- Lukion pedagogiikan uudistuminen ja yhteiskuntaan avautuminen
- Opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen edistäminen
- Monipuoliset arviointikäytänteet
- Monipuolisten opiskeluympäristöjen ja opetusteknologian käyttö
- Opiskelijan jatko-opintovalmiuksien ja työelämätietouden kehittäminen
- Yhteisöllisen ja osallistavan toimintakulttuurin edistäminen
- Opiskelijan ohjauksen vahvistaminen ja yhteisöllisen ohjausvastuun korostaminen

Vantaan lukiokoulutuksen opetussuunnitelmassa määritellään kaupunkitasoiset linjaukset lukiokoulutuksen järjestämisestä sekä vantaalaisten lukioiden toimintakulttuuria, opetuksen toteuttamista, opiskelijan ohjausta ja tukemista, opiskelijan arviointia sekä oppimistavoitteita ja opetuksen keskeisiä sisältöjä koskevat yhteiset toimintaperiaatteet. Kaupunkitasoiset tekstit ovat suunnitelmassa peruskirjasimella ja opetussuunnitelman perusteiden tekstit kursiivilla.

Suomenkieliset lukiot ovat laatineet Vantaan lukiokoulutuksen opetussuunnitelman pohjalta lukiokohtaiset opetussuunnitelmat lukuvuoden 2016–2017 aikana.

1.2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

1.2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja menestyksekkäästi. Lukioaikana opiskelija kartuttaa olennaista ihmistä, kulttuureja, luontoa ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Lukio-opetus harjaannuttaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia työelämään ja työhön.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen

koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan ja elinikäiseen oppimiseen.

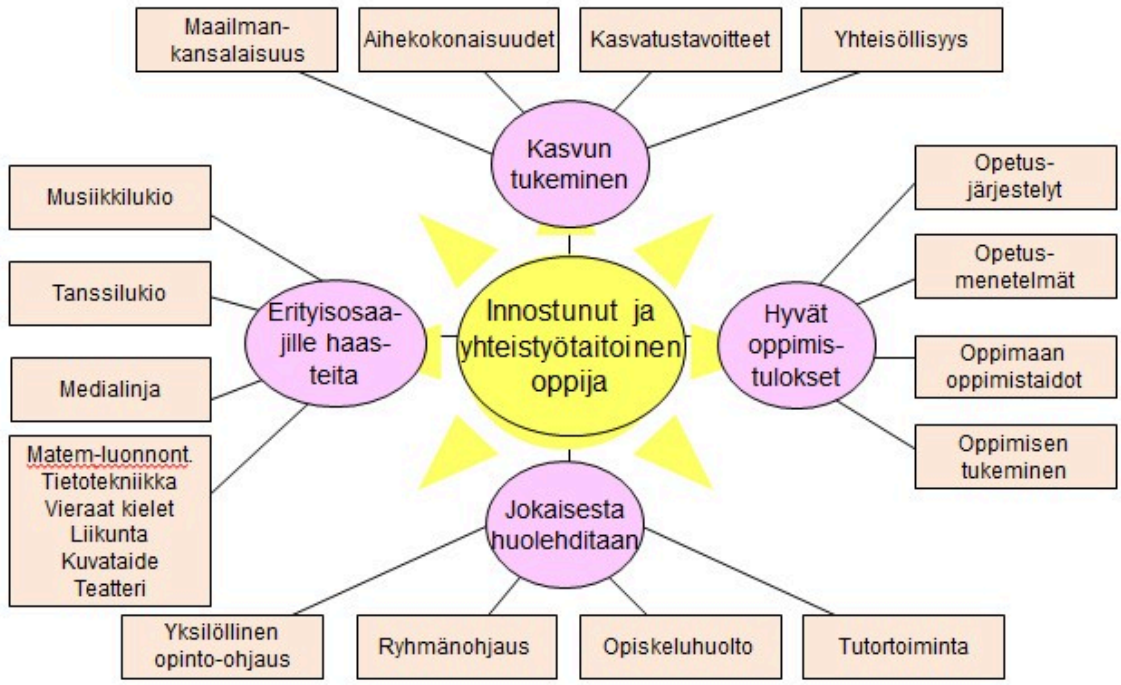
Vantaan lukiokoulutuksen toiminta-ajatus

Vantaan lukiot tarjoavat laadukasta lukiokoulutusta, joka antaa opiskelijoille laaja-alaisen yleissivistyksen. Lukioyhteisö tukee opiskelijan kasvua ja kehittymistä tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja sivistyneeksi kansalaiseksi, jolla on kyky toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja valmius elinikäiseen oppimiseen. Vantaan lukioista valmistuu opiskelijoita, joilla on hyvät valmiudet jatkaa opintoja ja toteuttaa tavoitteitaan omassa elämässään sekä tulevaisuuden työtehtävissä.

Vantaan lukiot ovat vetovoimaisia, kansainvälisiä, monikulttuurisia, innovatiivisia ja toimintaansa jatkuvasti kehittäviä oppilaitoksia. Opiskelu järjestetään nykyaikaisissa ja turvallisissa oppimisympäristöissä tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen. Vantaan lukioissa opiskelijat osallistuvat aktiivisesti lukion toiminnan kehittämiseen. Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen on koko yhteisön asia. Lukioissa on innostava ja kannustava toimintakulttuuri, jossa jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus löytää omat kiinnostuksen kohteet ja vahvuudet.

Vaskivuoren lukio

1.2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu suomalaiselle sivistysperinteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsimällä. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin, kuten Lapsen oikeuksien sopimukseen.

Lukio-opetus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa. Lukio-opetus on opiskelijoita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kehitystavoitteiden suunnassa.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus- ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä harjaantua yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta,

rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Opetussuunnitelmassa arvoperustaa konkretisoidaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa syventävät näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut aihekokonaisuudet, jotka ovat arvokannanottoja ajankohtaisiin kasvatus- ja koulutushaasteisiin.

Vantaan lukiokoulutuksen arvopainotukset

Vantaan lukiokoulutuksen arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Vaskivuoren lukio

Vantaan kaupungin arvoja avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys tarkennetaan Vaskivuoren lukion osalta lukuvuonna 2018-2019.

1.3. Opetuksen toteuttaminen

1.3.1. Oppimiskäsitys

Opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta, tavoitteellisesta ja itseohjautuvasta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä informaatiota, rakentaa uutta tietoa ja syventää siten osaamistaan aikaisempien kokemustensa ja tietojensa pohjalta. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Lukio-opinnoissa opiskelijoita ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Oppimisprosesseistaan tietoiset opiskelijat osaavat arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan. Näin kehittyvät myös elinikäisen oppimisen edellyttämät taidot. Opintoihin liittyvät onnistumiset ja muut myönteiset kokemukset edistävät oppimista ja innostavat osaamisen kehittämiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa edistetään seuraavien taitojen kehittymistä:

- itseohjautuvuus ja oppimaan oppiminen
- globaali kansalaisuus
- tiimityötaidot
- luovuus
- viestintä- ja vuorovaikutustaidot
- kriittinen ajattelu

1.3.2. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen ja -menetelmien

valinnan ja kehittämisen perustana ovat myös opiskelijoiden edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet.

Koska oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa aiemmin hankittuun osaamiseen, käytetään lukiossa monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä. Menetelmien valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineissa edellytetty käsitteellinen ja menetelmällinen osaaminen. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua. Menetelmällisillä ratkaisuilla voidaan rakentaa kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista.

Lukion opetus- ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijoiden aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijoita ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Heitä ohjataan myös käyttämään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Lisäksi opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä heidän kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijoita rohkaistaan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukiossa opiskelijat toimivat turvallisissa ja terveellisissä opiskeluympäristöissä. Tavoitteena on, että opiskeluympäristöt ovat monipuolisia ja että ne rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja edistävät opiskelumotivaatiota. Opiskeluympäristöjen kehittämisellä tuetaan vuorovaikutusta ja yhdessä oppimista itsenäisen työskentelyn ohella. Opiskeluympäristöjä koskevissa ratkaisuissa otetaan huomioon, että oppimista tapahtuu mitä moninaisimmissa tilanteissa ja paikoissa. Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Opiskeluympäristöjä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia opiskeluympäristöjä hyödynnetään monin tavoin.

Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä eri muodossa esitetyn informaation hankintaan ja arviointiin sekä uuden tiedon tuottamiseen ja jakamiseen. Opiskelijat vastaavat itse henkilökohtaiseen opiskelukäyttöön tarkoitettujen työvälineiden, laitteiden ja materiaalien hankinnasta, ellei koulutuksen järjestäjä niitä tarjoa.

Opiskelijoiden yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja verkko-opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös etäopiskeluna. Etäopiskeluna suoritettu kurssi koostuu opettajan ohjaamasta itsenäisestä opiskelusta, ja siinä käytetään monipuolisesti tietoverkkoja sekä muuta tieto- ja viestintäteknologiaa. Etäopiskelussa pyritään käyttämään myös yhteisöllisiä työtapoja. Lukiokurssi voidaan järjestää myös monimuoto-opetuksena, jolloin verkossa tapahtuvan etäopetuksen ja -opiskelun lisäksi kurssi sisältää myös lähiopetusta ja -ohjausta.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot ovat opiskeluympäristöjä, joissa vuorovaikutus, yhteisöllisyys sekä itsenäinen työskentely tukevat toisiaan. Opiskelussa otetaan huomioon vuorovaikutus luonnon sekä rakennetun ympäristön kanssa ja pyritään kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Teknologian käyttö mahdollistaa opiskeluympäristön laajentumisen oppilaitoksen ulkopuolelle. Vantaan lukiot hyödyntävät lähialueiden tarjoamat mahdollisuudet opiskeluympäristöjen rikastuttajana, näitä ovat muun muassa kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, lähiympäristö, yritysyhteistyö sekä Vantaan lukioverkosto. Myös yhteistyö muiden tiede- ja taidelaitosten, kansalaisyhteiskunnan, työelämän sekä muiden tahojen kanssa tukee monipuolisten

opiskeluympäristöjen kehittämistä. Vantaan lukioiden yhtenä tavoitteena on kehittää yhteistyötä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa.

Lukio-opiskelussa korostuu tulevaisuuden taitojen oppiminen, esim. oppimaan oppimistaidot, kriittinen ajattelu ja luovuus. Opiskelijat saavat ohjausta oman opiskelun suunnitteluun, oman toiminnan ja työskentelytaitojen itsearviointiin erityisesti lukion aloitusvaiheessa. Lukio-opintojen edetessä opiskelijat vahvistavat näitä taitoja. Opiskelijat harjoittelevat ja vahvistavat tieto- ja viestintäteknologian taitojaan osana kaikkien oppiaineiden opetusta. Opiskelijoille ratkaistaviksi annettujen tehtävien lähtökohtina tulisi olla opiskelijoiden omat kokemukset sekä ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyvät ilmiöt. Ratkaisut edellyttävät usein eri oppiaineissa opittujen tietojen ja taitojen yhdistämistä. Vantaan lukiot tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuksia osallistua erilaisiin innovaatiotaitoja edistäviin tapahtumiin.

Vantaan lukioissa opiskelijalla on joustava mahdollisuus valita erilaisia tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäviä opiskelumuotoja kuten etäopiskelu, jossa lukiokurssi suoritetaan kokonaan ohjatusti verkon kautta sekä kokonaan tai osin itsenäinen tietoverkkoja hyödyntävä opiskelu. Opiskelijalla on mahdollisuus käyttää joustavia opiskelumuotoja tai opiskella kurssi itsenäisesti. Tällä tuetaan opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Kurssin itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Suunnitelmassa kuvataan minkälaista ohjausta opiskelija saa kurssin itsenäiseen suorittamiseen ja miten itsenäisen suorittamisen edistymistä seurataan kurssin aikana.

1.3.3. Toimintakulttuurin pääpiirteet

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Opetussuunnitelman perusteet korostavat toimintakulttuuria, joka edistää kestävää hyvinvointia ja osallisuutta sekä on avoin monimuotoiselle vuorovaikutukselle ja maailmassa tapahtuville muutoksille. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä lukion koko henkilöstön, opiskelijoiden, huoltajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan opetussuunnitelmassa.

Opetussuunnitelman perusteiden lähtökohtana ovat seuraavat toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat teemat.

Oppiva yhteisö

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Sen rakentuminen edellyttää dialogisuutta ja pedagogista johtajuutta. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Jaksojen temaattinen toteutus voi luoda edellytyksiä opetuksen eheyttämiselle. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijoiden omaa toimijuutta, kehitystä ja oppimista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja elinikäiselle oppimiselle. Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä kotien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden sekä työ- ja yrityselämän kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijoita ohjataan toimimaan myös verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Vantaan lukiokoulutus

Lukioiden toimintakulttuurit vahvistavat edellytyksiä toimia oppivana yhteisönä. Yhteisön jäseninä ovat opiskelijat, opettajat, opinto-ohjaajat, opiskeluhuollon työntekijät sekä rehtori, apulaisrehtorit,

vararehtorit, lukiosihteerit ja muu henkilökunta. Lukion toiminta on opiskelijalähtöistä ja opiskelijat osallistuvat oppilaitoksen eri päätöksentekofoorumeihin.

Oppilaitoksen sisäisen yhteistyön sekä kodin ja oppilaitoksen välisen yhteistyön lisäksi lukiot verkostoituvat muiden oppilaitosten, työ- ja yrityselämän, kansalaisyhteiskunnan, kansainvälisten toimijoiden ja muiden tahojen kanssa. Vantaan lukiot kehittävät alumnitoimintaa. Vantaan lukioille laaditaan työelämälähtöisyysohjelma, jota arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Vantaan lukioille laaditaan ohjelma digitalisaation toteuttamiseen. Ohjelmaa arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Vaskivuoren lukio

Tuetaan opiskelijan polkua akateemisuuteen. Vahvistetaan opiskelijoiden tavoitetietoisuutta, vastuunkantamista omasta opiskelusta ja suunnitelmallisuutta. Kehitetään arviointikulttuuria yhä monipuolisemmaksi. Kehitetään aikaan ja paikkaan sitoutumatonta monimuoto-opetusta sekä yhteisöllisen oppimisen tapoja. Kehitetään oppiainerajat ylittäviä toimintatapoja, oppimiskokonaisuuksia ja kursseja.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijoiden kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Koulutuksen järjestäjä edistää kaikkien opiskelijoiden osallisuutta ja luo heille monipuolisia mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen päätöksentekoon ja toimintatapojen kehittämiseen. Heitä rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Opiskelijoita kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan kautta. Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisten toimintatapojen ja ryhmänohjauksen merkitys korostuvat lukio-opintojen aloitusvaiheessa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot edistävät aktiiviseksi kansalaiseksi oppimista painottamalla opiskelijoiden osallisuutta monenlaisissa foorumeissa. Kaikkia opiskelijoita rohkaistaan osallisuuteen. Lukiot tukevat ja kannustavat opiskelijoita osallistumaan paitsi oppilaitoksen sisäisiin vaikuttamiskanaviin myös lähialueen ja valtakunnan tason vaikuttamiseen. Vantaan lukioiden opiskelijakunnat tekevät aktiivisesti yhteistyötä. Lukiot korostavat ryhmänohjauksen merkitystä opiskelijoiden sosiaalisten suhteiden muotoutumisessa. Ryhmänohjaus yhdessä tutortoiminnan kanssa tukee opiskelijoiden ryhmäytymistä, lukiolaistaitojen kehittymistä ja itseohjautuvuutta. Lukioiden ryhmänohjausta arvioidaan ja kehitetään aktiivisesti.

Vaskivuoren lukio

Vahvistetaan yhteisöllisyyttä kehittämällä mm. yhteisiä päivänavauksia, ryhmänohjausta ja lisäämällä opiskelijoiden osallisuutta päätösten teossa ja valmistelussa. Lisätään aktiivisesti opiskelijoiden ja koko yhteisön toinen toistensa huomioimista ja kannustamista.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Oppivassa yhteisössä edistetään kestävää elämäntapaa ja hyvän tulevaisuuden edellytyksiä. Opiskelijoita rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä.

Opiskelijoilla on mahdollisuus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea ottaen huomioon heidän moninaisuutensa ja erityistarpeensa. Toiminnassa edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia eikä syrjintää hyväksytä vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan. Opiskelijoita kannustetaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään sekä liikunnalliseen elämäntapaan. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.

Vantaan lukiokoulutus

Avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus ovat toimintaperiaatteita, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa oppilaitoksissa. Opiskelijat, opettajat ja opiskeluhuollon työntekijät kehittävät yhdessä lukioissa toimintakulttuuria, jolla edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Vantaan lukioissa ei hyväksytä kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia eikä syrjintää. Lukiot laativat lukuvuosittain Vantaan lukioiden yhteisen opiskeluhuollon suunnitelman linjausten mukaan oppilaitoskohtaiset opiskeluhuollon toimintasuunnitelmat. Opiskelijat osallistuvat suunnitelman laatimiseen ja sen arviointiin.

Oppilaitokset laativat osaksi lukuvuosisuunnitelmaa sivistystoimen ympäristöohjelman tavoitteiden mukaisen toimintasuunnitelman, jolla edistetään kestävää elämäntapaa ja hyvän tulevaisuuden edellytyksiä. Lukioissa järjestetään teematapahtumia, joiden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään sekä liikunnalliseen elämäntapaan. Opiskelijat osallistuvat teematapahtumien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Opiskelijat ja oppilaitoksen henkilöstö kehittävät ruokailua ja ruokailujärjestelyjä yhteistyössä ateriapalveluja oppilaitokselle tuottavan yrityksen kanssa.

Vaskivuoren lukio

Vahvistetaan opiskelijoiden elämänhallintataitojen kehittymistä. Pidetään lukion arjessa huolta opiskelijoiden fyysisestä ja psyykkisestä kunnosta.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielistä, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaa on monikulttuurinen ja -kielinen kaupunki, jossa eri kielet ja kulttuurit kohtaavat luontevasti. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa pyritään ottamaan huomioon opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille tarjotaan suomi toisena kielenä -opetusta ja mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Lukiot kehittävät toimintaansa niin, että se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin osana lukion arkea sekä yhteistyöprojekteissa. Myös valitut oppimateriaalit tukevat tätä tavoitetta.

Vaskivuoren lukio

Kehitetään lukion arkeen toimintatapoja, joilla eri kieli- ja kulttuuriryhmien opiskelijat toimivat yhdessä, esimerkiksi päivänavauksissa. Lisätään opinto-oppaan kalenteriin eri uskontojen juhlapäiviä.

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 16 §

Kehitetään kielitietoisuutta eri oppiaineiden opetuksessa ja pyritään oikeakielisyyteen eri yhteyksissä, esimerkiksi lukion kaikissa julkaisuissa.

1.3.4. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa lukion oppimäärä sisältää vähintään 75 kurssia. Lukio-opinnot muodostuvat lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen (942/2014) mukaisesti pakollisista, syventävistä ja soveltavista kursseista. Syventävät kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia, pääasiassa oppiaineen pakollisiin kursseihin välittömästi liittyviä jatkokursseja. Valtakunnalliset syventävät kurssit ovat valtioneuvoston asetuksessa (942/2014) tarkoitettuja syventävinä opintoina tarjottavia kursseja, joihin Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet. Näitä kursseja opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa vähintään kymmenen. Valtakunnallisten syventävien kurssien lisäksi lukiossa voi olla opetussuunnitelmassa määriteltyjä paikallisia syventäviä kursseja.

Soveltavat kurssit ovat menetelmäkursseja, saman tai muun koulutuksen järjestäjän tarjoamia ammatillisia opintoja, aineksia eri oppiaineista sisältäviä eheyttäviä kursseja tai muita lukion tehtävään soveltuvia opintoja. Soveltaviin kursseihin kuuluu valtakunnallisia soveltavia kursseja ja lukion opetussuunnitelmassa määriteltyjä paikallisia soveltavia kursseja. Valtakunnallisia soveltavia kursseja ovat eri aineissa ja aineryhmissä suoritettavat koulutuksen järjestäjän tarjoamat valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden mukaiset lukiodiplomit sekä ne taideopintokurssit, joille Opetushallitus on laatinut valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden luvussa Taiteiden väliset kurssit.

Kurssien suoritusjärjestyksestä päätetään lukion opetussuunnitelmassa.

Tuntijako

Oppiaine	Pakolliset kurssit	Syventävät kurssit	Soveltavat kurssit
Äidinkieli ja kirjallisuus	**6**	**3**	
- Suomen kieli ja kirjallisuus	*6*	*3*	*4*
- Suomi toisena kielenä	*6*	*3*	
- Muu äidinkieli, somali			*6*
A-kieli	**6**	**2**	
- englanti	*6*	*2*	*4*
- espanja	*6*	*2*	
- ranska	*6*	*2*	
- saksa	*6*	*2*	*2*
- venäjä	*6*	*2*	
B-kieli	**5**	**2**	
- ruotsi B1	*5*	*5*	*4*
- ruotsi B3		*8*	
Muut kielet		**8+8**	
- espanja B3		*8*	*1*
- ranska B2		*8*	
- ranska B3		*8*	
- saksa B2		*8*	*2*
- saksa B3		*8*	*2*
- venäjä B3		*8*	*1*
- kiina B3		*8*	
Matematiikka			
Yhteinen opintokokonaisuus	**1**		
lyhyt	**5**	**2**	*3*
pitkä	**9**	**3**	*6*
Ympäristö ja lunnontieteet			
Biologia	**2**	**3**	*2*
Maantiede	**1**	**3**	*3*
Fysiikka	**1**	**6**	5
Kemia	**1**	**4**	*2*

Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet			
Filosofia	**2**	**2**	*2*
Psykologia	**1**	**4**	*3*
Historia	**3**	**3**	*2*
Yhteiskunatoppi	**3**	**1**	*2*
Uskonto/ elämänkatsomustieto	**2**	**4**	
- Evankelis-luterilainen uskonto	*2*	*4*	*2*
- Ortodoksinen uskonto	*2*	4	
- Islamin uskonto	*2*		
- Katolinen uskonto	*2*		
- Elämänkatsomustieto	*2*	*4*	
Terveystieto	**1**	**2**	*1*
Taito- ja taideaineet	**5**		
Liikunta	**2**	**3**	*9*
Musiikki	**1 - 2**	**2**	*10*
Kuvataide	**1 - 2**	**2**	*11*
Opinto-ohjaus	**2**		*2*
Teemaopinnot		**3**	
Lukiodiplomit			*6*
- KULD2 kuvataide			*1*
- LILD4 liikunta			*1*
- MELD5 media			*1*
- MULD6 musiikki			*1*
- TALD7 tanssi			*1*
- TELD8 teatteri			*1*
Taiteiden väliset kurssit			*3*
Musiikki musiikkilukiossa	*11*		*31*
Tanssi tanssilukiossa	*11*		*10*
Media			*11*

Urheiluvalmennus			*5 x 8*
- Jalkapallovalmennus			*8*
- Jääkiekkovalmennus			*8*
- Muodostelmaluisteluvalmennus			*8*
- Kestävyyslajivalmennus			*8*
- Salibandyvalmennus			*8*
Teatteri			*19*
Tietotekniikka			*6*
Muut kielet			*8*
- Italian alkeet			*3*
- Latinan alkeet			*3*
- Japanin kieli ja kulttuuri			*2*
Muut kurssit			*19*
- Tutor-kurssi			*2*
- Kansainvälisyyskurssi			*2*
- Kiinan kulttuurin tuntemus			*1*
- USA! USA!			*1*
- Nuorisovaltuustotoiminta			*2*
- Nuori yrittäjyys			*1*
- Opiskelijakuntakurssi			*1*
- Robotiikka			*1*
- Tiimityön kurssi			*1*
- Nuorten vapaaehtoistyön kurssi			*1*
- Liikennekasvatus, autokoulu			*1*
- Oppimaan			*1*
- Lamerfest			*3*
- Ryhmänohjaus			*1*
Kursseja lukiossa yht. vähintään 75	**Pakolliset** yht. 47 - 51	**Syventävät** vähintään 10	

Tuntijaon mukaisten pakollisten ja syventävien kurssien lisäksi Vantaan lukioissa tarjotaan lukiokohtaisia soveltavia kursseja. Kurssien tavoitteet ja keskeiset sisällöt on kuvattu lukioiden opetussuunnitelmissa. Vantaalla ei ole kuntakohtaisia eikä lukiokohtaisia syventäviä kursseja.

Vaskivuoren musiikki- ja tanssilukio

Musiikkilukio

Opetusministeriön 22.1.2016 (nro 51/530/2015) tekemän päätöksen mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 12 kurssia musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä kahdeksan kurssia. Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen kursseista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset kurssit.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa pakollisia yleislukion kursseja 38 - 42, joista 1 pakollinen valtakunnallinen musiikkikurssi. Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 12 kurssia, joista 4 musiikkitietoa ja -historiaa sekä 3 yhteismusisointia.

Pakollinen valtakunnallinen kurssi

MU01 Musiikki ja minä

Pakolliset musiikkitiedon ja -historian kurssit

MUH1 Taidemusiikki

MUH2 Musiikki meillä ja maailmalla

MUH3 Rock- ja jazzmusiikki

MUH4 Näyttämömusiikki

Pakolliset valittavat kurssit

Yhteismusisointi (valittava vähintään kolme kurssia)

MUK1-8 Kuoro

MUB1-8 Big Band

MUR1-4 Rockmusiikki

MUO1-4 Kamarimusiikki

Muut pakolliset valittavat musiikin kurssit

MUS1-4 Soitonopetus

MUY1-4 tai MUP1-4 Laulunopetus

MUT1-4 Musiikin perusteet

MUZ1-2 Jazzimprovisointi

MUÄ1-2 Äänitekniikka

MUW1-2 Musiikin työpaja

MUH5 Musiikkiprojekti

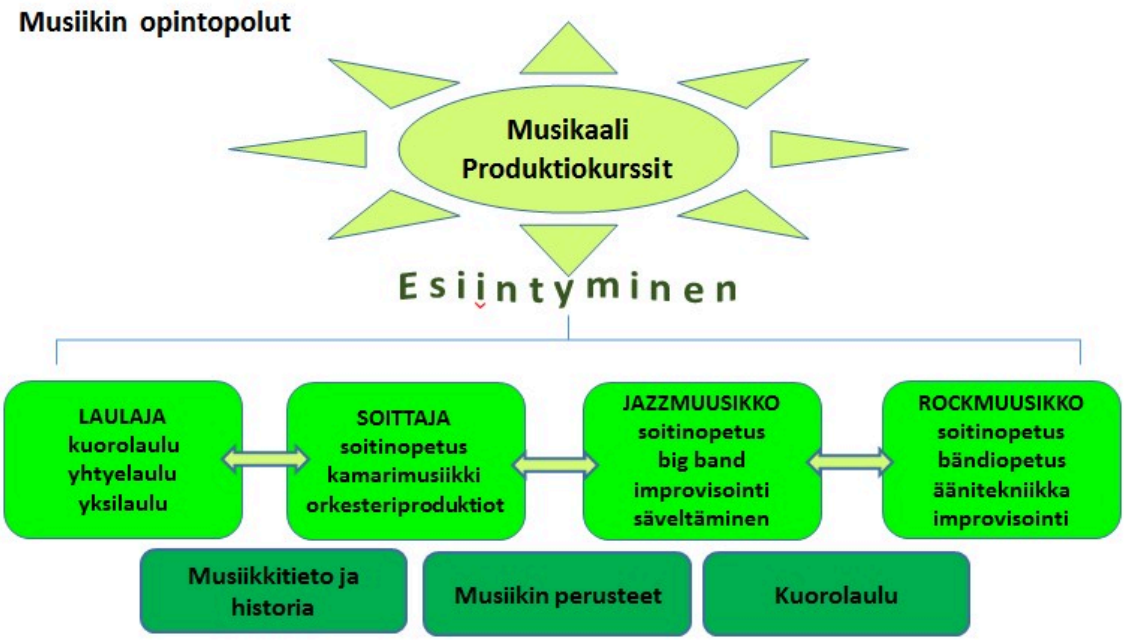
MUH6 Musiikin lukiodiplomi

Musiikkilukion opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa pakollisena yhteensä 13 musiikkikurssia, joista yksi on valtakunnallinen musiikin kurssi. Vastaavasti opiskelija voi vähentää lukion pakollisia kursseja korkeintaan kahdeksan seuraavan periaatteen mukaan:

• Kaikista yleislukion eri oppiaineiden pakollisista kursseista musiikkilukion opiskelijan on opiskeltava vähintään puolet, kuitenkin niin, että

• opiskelijan ylioppilastutkintoon sisältyvistä aineista on opiskeltava kaikki pakolliset valtakunnalliset kurssit.

Pakolliset ja syventävät kurssit arvostellaan numeroarvosanalla. Musiikkia voi opiskella soveltavina kursseina opiskelijan haluaman määrän.

Tanssilukio

Opetusministeriön 22.1.2016 (nro 51/530/2015) ja Vantaan opetuslautakunnan 11.5.2005 § 10 tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 12 kurssia tanssin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä kahdeksan kurssia. Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen kursseista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu

ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset kurssit.

Tanssilukiolaisen tulee suorittaapa pakollisia yleislukion kursseja 38-42, joista 1 pakollinen valtakunnallinen musiikinkurssi. Lisäksi tanssin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja tulee suorittaa 12 kurssia, joista 1 musiikkitietoa ja historiaa, 5 liikeilmaisua ja 3 tanssinhistoriaa.

Pakollinen valtakunnallinen musiikin kurssi

MU01 Musiikki ja minä

Pakolliset tanssilukion kurssit (9)

MUH1 Taidemusiikki

TAL 1-5 Liikeilmaisu

TAH 1-3 Tanssinhistoria

Pakolliset valittavat tanssilukion kurssit

TAB 1-3 Baletti

TAN 1-3 Nykytanssi

TAZ 1-3 Jazztanssi

TAL 6 Tanssin lukiodiplomi

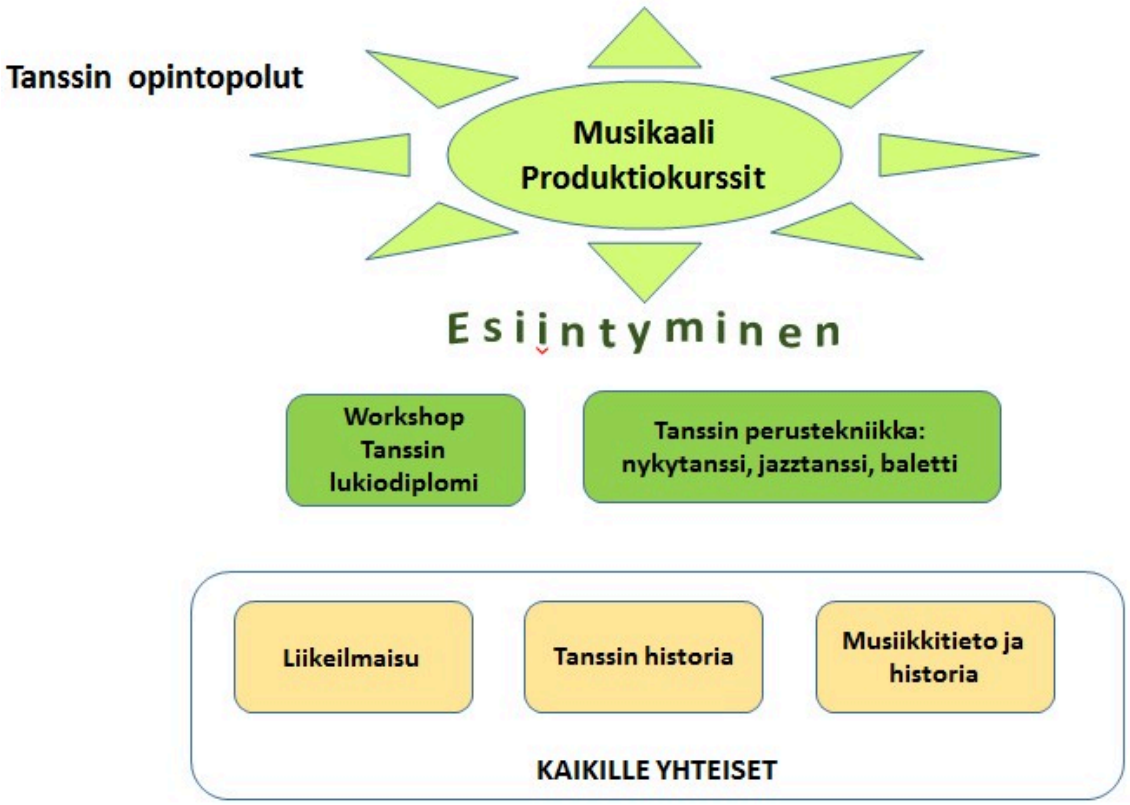
Tanssin työpajakursseja 1-3

Musiikkilukion kursseja 1-3

Tanssilinjan opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa pakollisena yhteensä 12 tanssin erityisen koulutustehtävän mukaista kurssia. Vastaavasti opiskelija voi vähentää lukion pakollisia kursseja korkeintaan kahdeksan seuraavan periaatteen mukaan:

• Kaikista yleislukion eri oppiaineiden pakollisista kursseista tanssilinjan opiskelijan on opiskeltava vähintään puolet, kuitenkin niin,

• että opiskelijan ylioppilastutkintoon sisältyvistä aineista on opiskeltava kaikki pakolliset valtakunnalliset kurssit.Pakolliset ja syventävät kurssit arvostellaan numeroarvosanalla. Tanssilukiolainen voi opiskella soveltavina kursseina tanssia ja musiikkia opiskelijan haluaman määrän.

Medialinja

Opetuslautakunta on kokouksessaan 14.11.2000 (Dno KPK 1373/2000/18 §) hyväksynyt Hämeenkylän lukiolle mediapainotuksen ja edelleen 29.5.2002 (Dno KPK 2905/2002/ 22 §) medialinjan, johon opiskelijat valitaan erillisen valintamenettelyn mukaan. Medialinja siirtyi Vaskivuoren lukioon 1.8.2006, kun Hämeenkylän lukion toiminta yhdistettiin Vaskivuoren lukioon.Medialinjalla annetaan tietoja ja taitoja median ja viestinnän hallitsemiseksi sekä hyödyntämiseksi. Linjalla keskitytään journalismin peruskysymyksiin ja annetaan perusvalmiuksia lehti-, radio- ja televisiotyöhön. Tavoitteena on antaa opiskelijoille mahdollisuus omien aineistojen julkaisuun sekä käytännön kokemuksen saamiseen media-alan työelämästä.Medialinjalle opiskelijat valitaan yhteispistemäärän mukaan, joka muodostuu painotetusta keskiarvosta (lukuaineiden keskiarvoon lasketaan äidinkieli, historia ja yhteiskuntaoppi kertoimella 2 sekä kuvataide) sekä hakemuksesta ja haastattelusta (0-10 pistettä).

Medialinjan opiskelijat ovat medialinjalle päästessään sitoutuneet suorittamaan median kursseja seuraavasti: MED1, MED2, MED3, LEH1, TEL1 ja RAD1. Näiden lisäksi opiskelija valitsee kaksi jatkokurssia lehti-, radio- tai televisiotyöstä. Kaikille lukion opiskelijoille avoimia median kursseja ovat MED1, MED3, LEH1, RAD1 ja TEL1, kuitenkin sillä edellytyksellä, että ryhmissä on tilaa. Jos medialinjan opiskelija on suorittanut kahdeksan median kurssia, hän saa päättötodistukseen merkinnän, että on opiskellut medialinjalla.

Kieliohjelma

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioiden kielitarjonta vaihtelee lukioittain. A-kielinä opetetaan englantia, saksaa, ranskaa ja ruotsia sekä osassa lukioita myös venäjää ja espanjaa. B-kielinä opiskelija voi valita saksaa, ranskaa, ruotsia, espanjaa ja venäjää sekä osassa lukioita myös italiaa, kiinaa, japania tai latinaa.

Kieltenopetus järjestetään opiskelijoiden tarpeet huomioiden. Opetus voidaan toteuttaa ryhmäopetuksena, ryhmäopetuksen ja itseopiskelun yhdistelmänä tai itseopiskeluna. Kielten opetuksen järjestelyissä lukiot tekevät yhteistyötä.

1.4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

1.4.1. Ohjaussuunnitelma

Ohjaustoiminta muodostaa lukion toiminnassa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja tulevaisuutta koskevia valintoja ja ratkaisuja. Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja -ohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Opiskelijoiden opintojen sujumista seurataan ja heidän opintojensa etenemistä tuetaan. Opiskelijoiden opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä. Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa, auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja tukee opiskelijoiden jatko-opintovalmiutta ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus ohjaukseen. Ohjausta voidaan järjestää kurssimuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä.

Opiskelijan tulee saada lukio-opintojensa aikana ohjausta opiskelunsa ja valintojensa tueksi. Ohjauksen avulla opiskelija ymmärtää erilaisten lukioaikaisten valintojen vaikutuksen ura- ja jatko-opintomahdollisuuksiinsa. Opiskelijan opiskelutaidot sekä kyky arvioida taitojaan kehittyvät. Häntä tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittymistarpeensa oppijana sekä käyttämään hänelle soveltuvia opiskelumenetelmiä. Opiskelijaa harjaannutetaan omien valintojen suunnitteluun ja tekemiseen sekä vastuuseen valinnoistaan. Tavoitteena on, että opiskelija sisäistää elinikäisen oppimisen merkityksen. Ohjauksessa käsitellään monipuolisesti ja ennakkoluulottomasti erilaisia jatko-opintoihin ja urasuunnitteluun liittyviä vaihtoehtoja opiskelijan omien suunnitelmien ja valintojen tueksi sekä ohjataan opiskelijaa näihin liittyvässä tiedonhaussa. Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen suunnitelman, joka pitää sisällään opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Opiskelija päivittää suunnitelmiaan oppilaitoksen ohjaushenkilöstön tuella.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittavat opiskelijat perehdytetään oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua sekä työelämään että opiskeluun jatko-opiskelupaikoissa. Jatko-opintoihin siirtymiseen kiinnitetään huomiota lukio-opintojen loppuvaiheessa.

Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea. Osaksi opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, joka osaltaan toimii koko oppilaitoksen ohjaustyön kehittämisen välineenä. Ohjaussuunnitelmasta tulee käydä ilmi ohjaustoiminta ja sen tavoitteet, ohjaukseen liittyvien tehtävien ja työn jakautuminen lukion koko henkilöstön kesken, ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa, kuvaus ohjausta koskevan yhteistyön järjestämisestä keskeisten yhteistyökumppaneiden, kuten jatko-opintopaikkojen, työelämän ja muiden lukion

ulkopuolisten tahojen, kanssa. Ohjaussuunnitelmasta tulee käydä ilmi myös huoltajien kanssa tehtävä ohjaukseen liittyvä yhteistyö.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa kaikki opiskelijat saavat ammattitaitoista ja hyvin suunniteltua ohjausta. Lukion ohjaustoiminta on kokonaisuus, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opiskelijat, opinto-ohjaajat, aineopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuoltohenkilöstö, rehtorit sekä huoltajat. Ohjauksen järjestämisessä huomioidaan, että Vantaa on monikulttuurinen kaupunki.

Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Vantaalaisia opiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Lukioon siirtymistä tuetaan peruskoulujen kanssa tehtävän aktiivisen yhteistyön ja tiedottamisen avulla. Opettajat, opinto-ohjaajat ja rehtorit välittävät perusopetuksen henkilöstölle, oppilaille ja oppilaiden huoltajille tietoa lukiokoulutuksen sisällöistä ja tavoitteista. Perusopetuksesta lukiokoulutukseen siirtymisen tukena käytetään pääkaupunkiseudun yhteistä opiskelutietolomaketta.

Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa. Ohjauksen avulla opiskelija kasvaa lukio-opiskelijaksi ja oppii:

- Tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen
- Kehittämään oppimaan oppimistaitoja
- Ottamaan vastuuta opintojen etenemisestä
- Kehittämään itsearviointia ja oman oppimisen reflektointia
- Vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan
- Tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua

Opinto-ohjaajilla on päävastuu ohjauksen suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista yhdessä lukion muun henkilökunnan kanssa. Kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua. Lukioaikana opiskelija laatii henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jota seurataan ja päivitetään vuosittain.

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Ryhmänohjaaja on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja tiedottaa tarvittaessa huoltajia opiskelijan opintojen etenemisestä. Aineenopettaja tehtävänä on muun muassa vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen kehittymistä sekä välittää tietoa oman aineensa jatkokoulutusmahdollisuuksista ja työelämän tarpeista. Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu eri toimijoiden tehtävät opiskelijoiden tukemisessa ja ohjaamisessa.

Opiskelijoiden siirtymistä lukiokoulutuksesta jatko-opintoihin tuetaan korkeakoulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua erilaisiin jatko-opintovaihtoehtoihin ja vierailla oppilaitoksissa. Urasuunnittelua tuetaan yrityksiin ja organisaatioihin tehtävien vierailujen ja ammattilaisten vierailujen kautta. Tarkemmin työelämälähtöisyyden toteuttamista kuvataan Vantaan lukioiden yhteisessä työelämälähtöisyyssuunnitelmassa.

Hyvä yhteistyö huoltajien kanssa tukee opiskelijan hyvinvointia, opiskelua ja opiskeluedellytyksiä. Huoltajia tiedotetaan lukio-opiskelun sisällöistä ja rakenteesta sekä niiden merkityksestä osana nuoren jatko-opinto- ja urasuunnittelua. Huoltajille järjestetään erilaisia tilaisuuksia tavata lukion henkilöstöä ja mahdollisuuksia keskusteluun. Ryhmänohjaajat ovat keskeisessä roolissa huoltajien ja oppilaitoksen välisessä yhteydenpidossa.

Vantaalaisissa lukioissa laaditaan osana lukuvuosisuunnitelmaa ohjaussuunnitelma, jota päivitetään vuosittain. Ohjaussuunnitelma sisältää:

- Konkreettiset tavoitteet
- Työnjako eri toimijoiden kesken
- Nivelvaiheen ohjaus ja tiedonsiirto
- Yhteistyö sidosryhmien kanssa kuten jatko-opintopaikkojen, työelämän ja muiden lukion ulkopuolisten tahojen, kanssa
- Yhteistyö huoltajien kanssa
- Tiedotussuunnitelma
- Ohjaustoiminnan arvioinnin menettelytavat

1.4.2. Oppimisen ja opiskelun tuki

Oppimisen ja opiskelun tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa. Tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet. Oppimisen ja opiskelun tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä. Huomiota kiinnitetään opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen taitojen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, sen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista ja huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan opiskelijan tavoitteellista oppimista.

Opiskelija voi olla tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan, tai tuen tarve voi johtua esimerkiksi kielellisestä, matemaattisesta, motorisesta tai tarkkaavaisuuden häiriöstä. Se voi liittyä myös sosiaalisiin vaikeuksiin, mielenterveyden tai elämäntilanteen ongelmiin. Lähtökohtana tuen tarpeen arvioinnissa on yhteistyö ja vuorovaikutus opiskelijan ja mahdollisuuksien mukaan myös huoltajien kanssa. Tuen tarpeen tunnistaminen voi pohjautua perusopetuksesta perusopetuslain 40 §:n perusteella (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) saatuun tietoon, opiskelijan omiin, opettajien tai muun henkilöstön havaintoihin tai erilaisiin arviointeihin. Tuen suunnittelu perustuu saatavilla olevaan tietoon opiskelijan tuen tarpeesta ja mahdollisesti aiemmin annetusta tuesta. Tukitoimien suunnittelu ja toteuttaminen aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Lukiossa käytössä olevia toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja opiskeluympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta opiskelijalle tarkastellaan ja niihin pyritään löytämään opiskelijan opiskelua tukevia ratkaisuja. Opettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa sekä yhteistyössä muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Jokaisen opettajan tehtävänä on antaa kannustavaa palautetta ja ohjata tukea tarvitsevaa opiskelijaa siten, että hänen itseluottamuksensa, itsearviointitaitonsa ja oppimaan oppimisen taitonsa sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opiskelijan tarvetta erityisjärjestelyihin ylioppilastutkinnon kokeissa arvioidaan hänen lukioaikana tarvitsemansa ja saamansa tuen pohjalta. Häntä ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa sekä sovitaan yhteistyöstä opiskelijan tarvitsemien erityisjärjestelyjen kokeilemiseksi ja harjoittelemiseksi.

Tukimuotoina voivat olla opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut, kurssien valintamahdollisuuksien hyödyntäminen, monipuolinen opinto-ohjaus ja ryhmänohjaajan tuki. Oppimistilanteet ja kokeet pyritään järjestämään siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. Lukiolain 13 §:n (629/1998, muutettu lailla 478/2003) mukaan opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja -asetuksessa säädetään ja lukion opetussuunnitelmassa määrätään. Tarvittavat tukitoimet ja tuki eri oppiaineissa voidaan sopia kirjattavaksi opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan lukiolain 29 §:n 2 momentin mukaisia palveluja. Oppimisen ja opiskelun tuen rinnalla opiskelija voi saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten opiskelijoiden tukitoimien tarve arvioidaan ja miten tuki suunnitellaan ja järjestetään.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla noudatetaan varhaisen puuttumisen ja myönteisen kannustamisen periaatteita. Opiskelijan tuen suunnittelu aloitetaan pääkaupunkiseudun yhteisen opiskelutietolomakkeen pohjalta, jonka opiskelija tuo lukioon tullessaan. Tieto jo käytössä olleista oppimiseen liittyvistä tukitoimista ja mahdollisista lausunnoista välitetään niille henkilöille, joille tieto opiskeluhuoltolain ja lukiolain mukaan voidaan luovuttaa.

Opiskelijan mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia selvitetään ensimmäisen opiskeluvuoden aikana järjestettävässä lukiseulassa. Opiskelijoita tiedotetaan lukiseulasta ja heille järjestetään mahdollisuus osallistua siihen. Erityisopettaja tulkitsee lukiseulan tulokset ja selvittää kunkin opiskelijan osalta tarpeen lukitestiin. Lukitestin perusteella suunnitellaan yksittäisen opiskelijan tukitoimien tarpeet. Erityisopettaja laatii opiskelijan kanssa yhteistyössä erityisen tuen suunnitelman (ETS).

Aineenopettajat saavat kurssien yhteydessä tietoonsa opiskelijan erityisen tuen tarpeen, joka voi johtua lukivaikeuksista tai muista syistä. Aineenopettaja suunnittelee yhdessä opiskelijan kanssa tukemisen toteuttamisen esimerkiksi yksilöllisillä ratkaisuilla. Opiskelijan jatkuvaa kehittymistä seurataan ja annetaan positiivista, rakentavaa palautetta sekä kannustetaan häntä jatkuvaan itsearviointiin. Erityisiä tukimuotoja voivat olla esimerkiksi ainekohtainen pienryhmätyöskentely, tukiopetus, tukikurssit, opintopiirit ja osaamisen monipuoliset näyttömahdollisuudet. Ylioppilaskirjoituksia varten haettavat erityisjärjestelyt suunnitellaan opiskelijan, erityisopettajan ja rehtorin yhteistyönä.

Lukio-opiskelun tavoitteena on saada opiskelija ottamaan vastuuta opiskelustaan. Eri oppiaineiden opinnoissa sekä opinto-ohjauksessa harjoitellaan oppimaan oppimisen strategioita ja oman oppimistyylin tunnistamista. Kukin aineenopettaja sisällyttää kursseihinsa kyseisen aineen opiskelumenetelmien harjoittelua. Aineenopettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja.

Koko oppilaitosyhteisön vastuulla on myönteisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vaaliminen sekä opiskelijoiden jatkuva havainnointi. Mahdolliset huolet viedään eteenpäin Vantaan yhteisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

1.4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitettä opiskeluhuolto.

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. [lukiolaki 10 §, 29 a § (muutettu lailla 1289/2013), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (muutettu lailla 1501/2016)].

Lukion opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhuollon palveluiden järjestämisestä vastaa lähtökohtaisesti oppilaitoksen sijaintikunta. Yksityinen koulutuksen järjestäjä tai valtio koulutuksen järjestäjänä voi päättää järjestää näitä palveluja kokonaan tai osittain omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta ja opiskelijaa ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon palveluja. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3, 9 (muutettu lailla 1409/2014) ja 11 §.]

Opiskeluhuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuollossa huolehditaan kaikkien opiskelijoiden

mahdollisuudesta osallistua opiskeluhuollon suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 ja 4 §, lukiolaki 629/1998, 27 § (1268/2013).]

Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet

Näissä opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä opetussuunnitelman ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta [lukiolaki 10 §, 29 a § (muutettu lailla 1289/2013), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §].

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Opiskeluhuolto on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §.)

Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskevissa asioissa [lukiolaki 27 § (muutettu lailla 1268/2013), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §]. Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön [lukiolaki 21 § (muutettu laeilla 1268/2013 ja 1499/2016)]. Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämisessä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §.)

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 ja 18 §.)

Opiskeluhuoltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhuollon monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhuoltoryhmien toiminta on osa opiskeluhuollon kokonaisuutta. Opiskeluhuoltoryhmiä ovat 1) opiskeluhuollon ohjausryhmä,

2) oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä sekä 3) tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § (muutettu lailla 1501/2016)].

Koulutuksen järjestäjä asettaa opiskeluhuollon ohjausryhmän ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Kaikki opiskeluhuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on mukana opetushenkilöstöä, opiskeluterveydenhuollon palveluja sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta sekä tehtäviin liittyvistä toimintatavoista. Opiskeluhuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän sijasta edellä kuvattuja tehtäviä voi hoitaa opetuksen järjestäjän nimeämä muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § 2 mom. (muutettu lailla 1501/2016)].

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 §).

Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhuollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat 1) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhuoltoa koskeva osuus, 2) opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhuollosta sekä 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 ja 13 § (muutettu lailla 1501/2016), lastensuojelulaki 417/ 2007, 12 § (muutettu lailla 1292/2013), lukiolaki 10 § (muutettu lailla 478/2003), terveydenhuoltolaki (1326/2013) 17 §.]

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. [Lastensuojelulaki 12 § (muutettu lailla 1292/2013).]

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa opetussuunnitelman opiskeluhuoltoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhuoltosuunnitelmia.

Vantaan lukiokoulutus

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista monialaisen opiskeluhuollon ohjausryhmän välityksellä. Vantaalla

toisen asteen koulutuksen opiskeluhuollon ohjausryhmässä ovat edustettuina kaupungin toimijoina nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja, ruotsinkielisen tulosalueen johtaja, lukion rehtori, ammattiopisto Varian rehtori, Varian lisäopetuksen ja tukipalveluiden johtaja, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen kehittämispäällikkö, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ylilääkäri, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon palvelupäällikkö, opiskeluterveydenhuollon osastonhoitaja, psykososiaalisten palvelujen päällikkö sekä toisen asteen oppilaitosten kuraattoripalveluista vastaava koulun sosiaalityön yksikön esimies.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja: opiskeluterveydenhuolto, psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhuolto.

Kaikissa vantaalaisissa lukioissa toimii säännöllisesti kokoontuva moniammatillinen yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR). Sen tehtävänä on vastata lukion opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on lukioyhteisön terveellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Ryhmää johtaa lukion rehtori.

Opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi kootaan tarvittaessa asiantuntijaryhmä. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskelijahuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu.

Opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on laadittu lukioiden yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma. Yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma linjaa ja ohjaa lukioiden opiskeluhuoltotyötä. Opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut sekä yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteet ja toimintatavat. Opiskeluhuoltosuunnitelmaa täsmennetään lukiokohtaisesti lukion lukuvuotta varten laadittavassa opiskeluhuollon toimintasuunnitelmassa.

1.4.4. Kodin ja lukion yhteistyö

Nuorten lukiokoulutuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa (lukiolaki 629/1998, 2 §). Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Sen tarkoituksena on edistää myös opiskelijoiden, huoltajien ja kotien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan osallistumaan toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa ja niistä annetaan tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, opiskeluhuollosta sekä oppimisen ja opiskelun tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Yhteistyössä otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen yhteistyössä vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja huolenpidossa mahdollista tukea tarvitsevasta opiskelijasta.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä, sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön järjestämistavasta. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta (lukiolaki 629/1998, 27 §). Opetussuunnitelma laaditaan kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä koskevilta osiltaan yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa.

Vantaan lukiokoulutus

Yhteistyö kotien kanssa perustuu molemminpuoliselle kunnioitukselle ja avoimelle keskustelulle. Vantaan lukioiden lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan kodin ja oppilaitoksen yhteistyömuodot ja huoltajien osallisuuden tavat. Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi vanhempainillat, yhteiset juhlat, yhteistyöpäivät ja vanhempainyhdistys. Yhteistyötä suunniteltaessa otetaan huomioon perheiden moninaisuus ja erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat. Opiskelijoiden ja huoltajien mielipiteitä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta selvitetään säännöllisesti. Kun lukiot toteuttavat toimintaansa koskevia kyselyjä, tiedotetaan niiden tuloksista huoltajia ja annetaan heille mahdollisuus osallistua toiminnan kehittämiseen. Huoltajien ammatillista osaamista tuodaan sopivissa tilanteissa osaksi oppilaitoksen toimintaa.

Lukiot huolehtivat siitä, että huoltajat saavat perustiedot lukio-opinnoista, opiskeluhuollosta, ohjauksesta ja eri tukimuodoista. Lukiot tiedottavat huoltajia eri yhteistyömuodoista. Oppilaitosyhteisöllä ja huoltajilla on yhteinen vastuu opiskelijan opintojen seuraamisesta. Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yksityiskohtaisemmin yhteistyötä, jota huoltajien kanssa tekevät aineenopettajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja opiskeluhuollon työntekijät. Ryhmänohjaajalla on päävastuu yhteydenpidosta huoltajiin esimerkiksi Wilman kautta. Tavoitteena on yhteistyön jatkuminen myös opiskelijan tultua täysi-ikäiseksi.

1.4.5. Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijoiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijoita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata opiskelijoita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa opiskelijoiden kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain 6 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, missä määrin ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Vieraskieliset opiskelijat

Vieraskielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja lukion opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa äidinkieltä ja kirjallisuutta suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain 8 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Vieraskielisiä opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen kursseja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opiskelee monissa kieli- ja kulttuuriympäristöissä kasvaneita nuoria. Heitä kannustetaan tuomaan esiin kulttuuriaan ja siten rikastuttamaan lukion toimintakulttuuria.

Vantaalaisissa lukioissa vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta joko oppilaitosten omana opetuksena tai yhteistyössä muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa. Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen ja oman uskonnon opetusta. Opetuksessa noudatetaan Opetushallituksen antamia perusteita.

Vantaalla ohjauksen järjestämisen merkittävänä haasteena on tuottaa ja mahdollistaa erilaisista kieli- ja kulttuuriympäristöistä tulleille opiskelupolku, joka tukee opiskelijan integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opiskelijoiden ohjaus kuuluu kaikille koulussa työskenteleville.

Vantaan lukioiden tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuurisensitiivistä opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Monipuolisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä annetaan opiskelijoille mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa.

1.4.6. Itsenäisen opiskelun periaatteet

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella kurssi itsenäisesti. Tällä tuetaan opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Kurssin itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Suunnitelmassa kuvataan minkälaista ohjausta opiskelija saa kurssin itsenäiseen suorittamiseen ja miten itsenäisen suorittamisen edistymistä seurataan kurssin aikana.

Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta kurssista hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan kurssi lähiopetukseen tai tukiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan kurssin ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

1.5. Yhteistyö muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa

1.5.1. Yhteistyö ammatillisten oppilaitosten ja muiden lukioiden kanssa

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot tekevät yhteistyötä Vantaan kaupungin ylläpitämän ammattiopisto Varian ja Vantaalla sijaitsevien muiden ammatillisten oppilaitosten kanssa esimerkiksi opiskeluhuollon, perusopetuksen lisäopetuksen ja valmistavien koulutusten, kansainvälisen toiminnan ja yhteisten kurssien järjestämisessä. Ammatillisten oppilaitosten toimipisteet sijaitsevat maantieteellisesti lähellä lukioita; se tarjoaa hyvät edellytykset yhteistyön laajentamiselle. Lukiot suhtautuvat avoimesti mahdollisten uusien yhteistyömuotojen kehittämiseen kansallisesti ja kansainvälisesti.

Vantaan lukiot muodostavat tiiviin verkoston, jossa myös lukioiden opiskelijakunnat ovat mukana. Lukiot kehittävät yhdessä lukioiden opetussuunnitelmaa ja vantaalaisia toimintamalleja. Lukiot mm. tarjoavat opiskelijoille yhteisiä kursseja ja teematapahtumia.

Vantaan lukiot toimivat aktiivisesti eri lukioverkostoissa kansallisesti ja kansainvälisesti.

1.5.2. Yhteistyö yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot kehittävät yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Opiskelijoiden on mahdollista suorittaa tiettyjä ammattikorkeakoulu- tai yliopistokursseja jo lukioaikana. Kesäyliopiston ja avoimen yliopiston kurssitarjontaa on myös mahdollista hyödyntää osana lukio-opintoja.

Vaskivuoren lukio

Opiskelijoiden korkeakouluvalmiuksien edistämiseksi Vaskivuoren lukio hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakoulujen ja yliopistojen osaamista monin tavoin. Ammattikorkeakoulu Metropolia on sijaintinsa vuoksi Vaskivuoren lukion luonteva yhteistyökumppani. Lukio kehittää yhteistyötä eri oppiaineiden ja Metropolian välillä.

1.5.3. Yhteistyö muiden oppilaitosten, työelämän ja muiden sidosryhmien kanssa

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot toteuttavat yhteistyötä eri kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa kunkin lukion oppilaitoskohtaisten tavoitteiden mukaan. Tällaisia tahoja voivat olla muun muassa seurakunnat, poliisi, museot, autokoulut ja urheiluseurat. Lukiot tekevät yhteistyötä mm. musiikki- ja tanssiopistojen sekä muiden taideoppilaitosten kanssa esimerkiksi toteuttamalla yhteisiä projekteja. Tavoitteet ja toiminnan sisältö kirjataan lukiokohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan.

Perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyölle Vantaalla on luotu toimivat rakenteet vuonna 2014. Vantaan lukioille laaditaan työelämälähtöisyysohjelma, jota arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Vantaan lukiot ovat aktiivisia kansainvälisiä toimijoita, ottavat osaa projekteihin ja kuuluvat moniin kansainvälisiin verkostoihin. Jokaisella lukiolla on kansainvälisyysohjelma, jonka lukio päivittää lukuvuosittain.

1.5.4. Kirjastoyhteistyö

Vantaan lukiokoulutus

Lukioiden ja kirjastojen yhteistyö tarjoaa mahdollisuuksia innovatiiviselle ja soveltavalle oppimiselle ja se tukee lukion laaja-alaista yleissivistystehtävää. Kirjastopalvelut ja kirjasto ympäristönä tulevat lukiolaiselle luontevaksi osaksi elämää, mikä vahvistaa myös ekologista elämäntapaa. Kirjastot antavat opastusta tiedonhankintaan ja lähdekriittisyyteen. Kirjastoyhteistyö voi mahdollistaa myös erilaisia tapahtumia ja oppimisen tiloja, jotka voidaan nivoa osaksi laajempaa ilmiöpohjaista oppimista tai yksittäisen kurssin aihealuetta.

Kirjastot ovat tapahtumakeskuksia, jotka tarjoavat inspiraatiota ja intoa tiedon ja kirjojen ja muiden aineistojen maailmaan. Kirjastot voivat tarjota luku- sekä elokuva- tai musiikkivinkkejä lukion kursseille ja näin monipuolistaa oppimiskokemusta. Myös erilaiset kirjaston tiloissa järjestettävät harrastetapahtumat voivat tukea soveltavaa oppimista sekä oman osaamisen jakamista.

Vaskivuoren lukio

Myyrmäen kirjasto on Vaskivuoren lukion lähi- ja koulukirjasto. Lukio tekee suunnitelmallista yhteistyötä kirjaston kanssa äidinkielen ja kirjallisuuden lisäksi myös muissa oppiaineissa.

1.6. Tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma

Tieto- ja viestintäteknologia valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa

Opetussuunnitelman yleinen osa

- Oppimiskäsitys: "*...Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä informaatiota, rakentaa uutta tietoa ja syventää siten osaamistaan aikaisempien kokemustensa ja tietojensa pohjalta...Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu.*"
- Opiskeluympäristöt ja -menetelmät: "*...Opiskelijoita ohjataan myös käyttämään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa...Opiskeluympäristöjä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä eri muodossa esitetyn informaation hankintaan ja arviointiin sekä uuden tiedon tuottamiseen ja jakamiseen. Lähtökohtaisesti opiskelijat itse vastaavat henkilökohtaiseen opiskelukäyttöön tarkoitettujen työvälineiden, laitteiden ja materiaalien hankinnasta. Opiskelijoiden yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja verkko-opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös etäopiskeluna*."
- Toimintakulttuuri: "*...Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen...*"
- Opetuksen yleiset tavoitteet: "*...Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessäkin työskentelyssä...*"

Opetussuunnitelman oppiainekohtaiset osat

- Äidinkieli ja kirjallisuus: "*...Opiskelussa käytetään monipuolisia menetelmiä ja vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten verkkoympäristöjä, kirjastoja ja kulttuurilaitoksia, sekä opiskelijoille merkityksellisiä, elämyksellisiä ja oppimisen iloa tuottavia tehtäviä. Tekstejä tuotetaan, tulkitaan ja jaetaan sekä yksin että yhdessä, myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.*"
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä - opetuksen tavoitteet: "*Opiskelija osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kaikilla oppimäärän osa-alueilla.*"
- Ruotsi ja vieraat kielet: "*...Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana...*"
- Matematiikka: "*Opiskelija harjaannutetaan käyttämään tietokoneohjelmistoja matematiikan oppimisen ja tutkimisen sekä ongelmanratkaisun apuvälineinä. Matematiikan opiskelussa hyödynnetään muun muassa dynaamisen matematiikan ohjelmistoja, symbolisen laskennan ohjelmistoja, tilasto-ohjelmistoja, taulukkolaskentaa, tekstinkäsittelyä sekä mahdollisuuksien mukaan digitaalisia tiedonlähteitä. Tärkeää on myös arvioida apuvälineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta....Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien ja teknisten apuvälineiden valintaan ja käyttöön sekä päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen.*"
- Biologia: "*...Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä...Opetuksen tavoitteet: osaa työskennellä digitaalisissa opiskeluympäristöissä...käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti biologian opiskelun tukena... Arviointi: Biologian tietoja ja taitoja*

opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, kokeellisessa työskentelyssä sekä laatimalla yksin tai yhteisöllisesti biologisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut."

- Maantiede: "*...Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä... Arviointi: Maantieteen tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä laatimalla maantieteellisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut, yksin tai yhdessä toisten kanssa...*"
- Fysiikka ja kemia: "*...Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatimisessa...*"
- Psykologia: "*...Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia...*"
- Yhteiskuntaoppi - opetuksen tavoitteet: "*pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*."
- Uskonto: "*...Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä, tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia sekä aktivoivia työtapoja*."
- Elämänkatsomustieto: "*...Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.*"
- Liikunta: "*...Liikuntateknologian avulla voidaan tukea opetuksen tavoitteiden saavuttamista...*"
- Musiikki: "*...Opiskelija kehittää valmiuksiaan taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikillisessa ilmaisussa sekä median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.*"
- Kuvataide: "*...Uudet teknologiat ja mediaympäristöt ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvallisen tuottamisen välineitä...*"
- Opinto-ohjaus: "*...Opiskelijan tiedonhankintataitoja vahvistetaan ohjaamalla häntä monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä hyödyntäväksi, aktiiviseksi ja kriittiseksi tiedonetsijäksi, joka osaa myös soveltaa etsimäänsä tietoa...*"
- Teemaopinnot: "*...Soveltaa osaamistaan ja kehittää tieto- ja viestintäteknologian taitojaan käytännön toiminnassa...Tutkiva työskentely teknologialla (TO2): Tieto- ja viestintäteknologian kurssin tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää yksin tai yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa johonkin ilmiöön tai aihepiiriin liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen. Samalla hän kehittää osaamistaan tieto- ja viestintäteknologiassa. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija saa tilaisuuksia oppiainerajat ylittävään työskentelyyn ja yhteistyöhön. Kurssin keskeisillä sisällöillä on yhteys kahden tai useamman eri oppiaineen tietoihin ja taitoihin sekä aihekokonaisuuksiin.*"

Vantaan lukiokoulutus

1 Johdanto

Lukio-opetuksen tarkoituksena on valmistaa opiskelijat mahdollisimman hyvin tulevaisuuden haasteisiin. Tulevaisuuden työelämän taidot ja osaamisvaatimukset liittyvät monella alalla tieto- ja viestintätekniikan sujuvaan käyttämiseen. Opetuksen ja oppimisen digitalisaatio sekä sähköiset ylioppilaskokeet edellyttävät uudenlaista pedagogista ajattelua ja ennakkoluulotonta laaja-alaista tiedon käsittelyä.

Vantaan lukioiden yhteisen tieto- ja viestintäteknologian suunnitelman tarkoituksena on ennakoida tulevaa ja tehdä tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytöstä luonteva osa lukioiden opetusta, oppimista ja toimintakulttuuria. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytölle täytyy olla pedagogiset perusteet.

2 Tieto- ja viestintäteknologian opetuskäyttö Vantaalla

Tieto- ja viestintäteknologiaa opiskeluissa hyödyntämällä opiskelija tulee tietoiseksi omista taidoistaan ja niistä tieto- ja viestintäteknologian osa-alueista, joissa hänellä on vielä parantamisen varaa. Opettajien tehtävänä on laatia sellaisia oppimistehtäviä, joita tekemällä opiskelijoiden on mahdollista saavuttaa mahdollisimman hyvät tieto- ja viestintäteknologian avaintaidot. Taitojen opiskelun tarkoituksena on harjaannuttaa opiskelijoita tulevaisuuden työelämän odotuksiin.

Geneeriset taidot voidaan arvioida esimerkiksi seuraavasti:

- ei juurikaan näyttöä
- aloitteleva
- kehittyvä
- hyvin edistynyt
- erinomainen

2.1 Jatkumo peruskoulusta lukioon

Lukioiden yhteinen tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma muodostaa jatkumon peruskoulussa opituille tiedoille ja taidoille. Peruskoulusta lukioon siirtyvän opiskelijan oletetaan osaavan käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti. Vantaan peruskouluilla on käytössä yhteiset TVT-taitotasot, joita hyödynnetään myös lukioiden tieto- ja viestintäteknologian opetuksen suunnittelun pohjana. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon, että vantaalaisiin lukioihin tulee opiskelijoita useista eri kunnista. Opiskelijoiden välillä voi olla suuria osaamiseroja.

2.2 Tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvät avaintaidot

Lukiokoulutuksen kannalta tieto- ja viestintäteknologian avaintaidot voidaan luokitella seuraaviin ryhmiin:

- toimisto-ohjelmistojen osaaminen, kuten tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, esitysgrafiikka ja kuvankäsittely
- pilvipalvelujen käyttö
- lähdekritiikki, tiedon luotettavuuden arviointi, tehokas hakupalveluiden käyttö
- tietoturvan perusteet
- sähköisissä ylioppilaskokeissa vaadittavat taidot
- sosiaalisen median käyttötaidot
- ohjelmointiin liittyvät ajattelun ja soveltamisen taidot

Jokaisen lukiosta valmistuvan tulisi hallita luetellut tieto- ja viestintäteknologian avaintaidot. Avaintaitoja opitaan eri oppiaineiden kursseilla. Kukin lukio laatii suunnitelman siitä, millä kurssilla kukin avaintaito opetetaan.

2.3 Opiskelijan tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma

Kaikissa vantaalaisissa lukioissa opiskelijat tekevät tieto- ja viestintäteknologisia taitoja kartoittavan itsearvioinnin tai taitotasotestin. Opiskelija saa kartoituksen tehtyään tiedon osaamisensa tasosta, jota hyödyntäen hän tekee itselleen tieto- ja viestintäteknologian kehittymissuunnitelman.

Opiskelijan laatima kehittymissuunnitelma voi sisältää suunnitelman osallistumisesta lukiokohtaisille ATK-kursseille, ATK-ajokorttien suorittamisesta tai jostain muusta tavasta opiskella tieto- ja viestintäteknologiaa. Laadittu suunnitelma on osa opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi laadittua suunnitelmaa. Opiskelijoiden itselleen laatimaa tieto- ja viestintäteknologian kehittymissuunnitelmaa seurataan kunkin lukion määrittelemällä tavalla. Tällaisia tapoja voivat olla esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologian kehittymissuunnitelman päivittäminen ryhmänohjaustuokioilla, osana opinto-ohjaajien kanssa käytäviä ohjauskeskusteluja tai osana ryhmänohjaajan kanssa käytäviä henkilökohtaisia keskusteluja. Tieto- ja viestintäteknologian kehittymissuunnitelman laatimista ja päivittämistä varten voidaan hyödyntää Wilman lomaketoimintoja.

1.7. Opiskelijan oppimisen arviointi

1.7.1. Arvioinnin tavoitteet

”Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti.”

(Lukiolaki 629/1998, 17 § 1 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on edistää opiskelijan oppimista. Lähtökohtana on, että opiskelijat ymmärtävät, mitä heidän on tarkoitus oppia ja miten oppimista arvioidaan. Arvioinnilla opiskelijaa kannustetaan omien tavoitteiden asettamiseen ja tarkoituksenmukaisten työskentelytapojen valintaan. Opintojen aikainen arviointi ja palautteen antaminen ovat osa opiskelijan ja opettajan välistä vuorovaikutusta. Palaute sekä itse- ja vertaisarviointi ohjaavat opiskelijaa tarkentamaan asetettuja tavoitteita ja kehittämään työskentelyään tavoitteiden suuntaisesti.

Opiskelijan oppimisen arviointi antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukio-opintojen aikana että opiskelun päättyessä. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijan huoltajalle sekä jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa myös opettajaa ja kouluyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa käytetään rinnakkain monia arviointimenetelmiä. Keskeisiä menetelmiä ovat opettajien ja opiskelijoiden väliset keskustelut sekä itse- ja vertaisarviointi, joiden kautta opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen omat oppimistavoitteet ja suunnittelemaan osaamisensa kehittämistä.

1.7.2. Kurssisuorituksen arviointi

Opiskelijan oppimista arvioidaan kurssin aikana. Arvioinnilla edistetään opiskelijan oppimista ja annetaan palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta.

Opiskelijan kurssisuorituksesta annetaan arvosana kurssin päätyttyä. Annettavan arvosanan tulee perustua monipuoliseen näyttöön oppiaineen ja kurssin tavoitteiden saavuttamisesta. Erilaisten tuotosten lisäksi käytetään opiskelijan oppimisen ja työskentelyn havainnointia. Arvosanan antamisen tukena voidaan käyttää opettajan ja opiskelijan välisiä keskusteluja sekä opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot ja taidot. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin menetelmistä ja käytänteistä päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa.

"Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen." (Lukiolaki 629/1998, 17 § 2 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa. Arviointiperusteista tiedottaminen parantaa opiskelijoiden ja opettajien oikeusturvaa ja tukee opiskelijaa työskentelyn suunnittelussa.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan kurssiarvosanaa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opettajien kanssa käytävien keskusteluiden sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen omat oppimistavoitteet ja suunnittelemaan osaamisensa kehittämistä.

Kurssien arvioinnissa hyödynnetään monipuolisia arviointimenetelmiä, jotka opettaja valitsee suhteessa käytössä oleviin opiskelu- ja työskentelymenetelmiin sekä kurssin tavoitteisiin. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia. Itsearvioinnin tavoitteena on kehittää opiskelijan kykyä arvioida omaa työskentelyä verrattuna kurssin alussa asetettuihin tiedollisiin ja taidollisiin tavoitteisiin sekä niiden kehittymistä kurssin aikana.

Huoltajille tiedotetaan opetussuunnitelman mukaisista arvioinnin perusteista. Pyydettäessä huoltajille annetaan kurssikohtaisen arvioinnin perusteet.

1.7.3. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

"Edellä 1 momentissa tarkoitettu arvostelu annetaan numeroin tai muulla opetussuunnitelmassa määrätyllä tavalla. Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4…" (Lukioasetus 810/1998, 6 § 2 mom.)

Pakollisten ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen valtakunnallisten syventävien kurssien arvosana annetaan numeroin lukuun ottamatta opinto-ohjauksen kursseja ja teemaopintojen kursseja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Valtakunnalliset soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty). Paikallisesta syventävästä tai soveltavasta kurssista voidaan antaa arvosanaksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Paikallisten syventävien ja soveltavien kurssien arvioinnista päätetään opetussuunnitelmassa.

Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat täydentää ja täsmentää arvosanaa. Kesken olevan kurssisuorituksen merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä voidaan päättää opetussuunnitelmassa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen suoritusmerkintöjen lisäksi K ja Z -merkintöjä. K-merkintä tarkoittaa keskeytettyä kurssia, jota ei lasketa mukaan opiskelijan oppimäärään. K-merkintä poistuu lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa opiskelijan arvioinnista. Z-merkintä tarkoittaa kesken olevaa kurssia. Opiskelija voi suorittaa puuttuvia kurssin osia lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Vantaalla ei järjestetä lukiokohtaisia syventäviä kursseja. Lukiokohtaisten soveltavien kurssien arviointitavasta päätetään oppilaitoskohtaisesti.

1.7.4. Itsenäisesti suoritettu kurssi

"Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti." (Lukioasetus 810/1998, 4 § 1 mom.)

"Opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta." (Lukioasetus 810/1998, 4 § 2 mom.)

Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksytty arvosana. Opetussuunnitelmassa tulee päättää tarkemmin opinnoista, jotka edellytetään itsenäisesti opiskeltaviksi, ja niiden suoritusperiaatteista.

Jos opiskelija opiskelee kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laaja-alaisesti kurssin kokonaisuuden kannalta.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella kurssi itsenäisesti. Kurssin itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta kurssista hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan kurssi lähiopetukseen tai tukiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan kurssin ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Vaskivuoren lukio

Jos opiskelijalla on perusteltu syy ja edellytykset, hänelle voidaan myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta.

Vaskivuoren lukiossa

- Oppiaineen ensimmäistä pakollista kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti
- Vieraiden kielten suullisia kursseja ei voi pääsääntöisesti suorittaa itsenäisesti

1.7.5. Suullisen kielitaidon kurssien arviointi

Toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kursseista annetaan numeroarvosana käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan numeroarvosana käyttäen asteikkoa 4–10.

”Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa arvioidaan erillisellä kokeella, jonka laatimisesta vastaa opetushallitus. Suullisen kielitaidon kokeen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.” (Lukiolaki 629/1998, 17 § 3 mom., muutettu lailla 1116/2008)

”Lukiolain 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu suullisen kielitaidon koe koostuu tehtävistä, joissa arvioidaan opiskelijan ääntämistä sekä kerronta- ja keskustelutaitoa. Koe arvioidaan numeroin käyttäen 2 momentissa tarkoitettua asteikkoa. Suullisen kielitaidon kurssin arvosana perustuu suullisen kielitaidon kokeeseen sekä muihin kurssin aikaisiin näyttöihin.”(Lukioasetus 810/1998, 6 § 4 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 1117/2008)

Kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen suoritus ja muut kurssin aikaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten. Kurssin arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut kurssin suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen.

1.7.6. Opinnoissa edistyminen

"Opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä on annettava riittävän usein tietoa opiskelijalle ja hänen huoltajalleen. Tietojen antamisesta määrätään tarkemmin opetussuunnitelmassa." (Lukioasetus 810/1998, 6 § 1 mom.)

Jotta oppilaitos voisi varmistaa, että huoltajat saavat asetuksen mukaisen tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta tiedotteisiin sellaisilta opiskelijoilta, jotka eivät vielä ole täysi-ikäisiä.

"Opetussuunnitelmassa määrätään oppiaineittain tai aineryhmittäin kursseista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä asianomaisen aineen tai aineryhmän opinnoissa etenemiseen. Opiskelijalle, joka ei ole suorittanut edellä mainittuja opintoja hyväksytysti, tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa sellaiset tiedot ja taidot, jotka mahdollistavat opinnoissa etenemisen." (Lukioasetus 810/1998, 7 § 1 mom.)

Opiskelijan opintojen etenemistä tulee seurata. Menettelystä, kuten esimerkiksi mahdollisen etenemisesteen käytöstä, päätetään opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Opiskelijalle tulee pyynnöstä antaa mahdollisuus hylätyn kurssiarvosanan korottamiseen osoittamalla osaamista kurssin keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Opetussuunnitelmassa määrätään tarkemmin uusimisen tavoista.

Opetussuunnitelmassa määrätään, millä tavoin opiskelijalle annetaan mahdollisuus korottaa myös hyväksyttyä kurssiarvosanaa. Arvioinnin tulee olla tällöinkin monipuolista. Lopulliseksi kurssiarvosanaksi tulee kyseisistä suorituksista parempi.

Vantaan lukiokoulutus

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja aineenopettajat seuraavat opiskelijan opintojen etenemistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Huoltajille opiskelijan opintojen edistymisestä tiedotetaan jaksoarviointien välityksellä.

Opiskelija voi korottaa hylätyn kurssiarvosanan suorittamalla ne kurssin osat, joita opiskelija ei ole suorittanut hyväksytysti. Kurssikokeen uusiminen voi olla osa hylätyn kurssin uusintaa, mutta opiskelijoilta voidaan edellyttää myös muiden kurssiin sisältyvien tehtävien suorittamista.

Opiskelijalla on mahdollisuus korottaa hyväksyttyä kurssiarvosanaa käymällä kurssi uudelleen. Kurssi suoritetaan opettajan kanssa sovittavalla tavalla joko opetukseen osallistuen tai itsenäisesti suorittaen. Hyväksytyn kurssin arvosanan korottaminen edellyttää riittävää näyttöä kurssilla vaadittavien sisältöjen paremmasta hallinnasta. Kurssin arvosanoista parempi jää voimaan.

1.7.7. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

"Opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustamisella voidaan opiskelijalle lukea hyväksi ja korvata lukion oppimäärään kuuluvia pakollisia, syventäviä tai soveltavia opintoja. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 17 ja 17 a §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla."

(Lukiolaki 629/1998, 23 § 1 mom., muutettu lailla 1116/2008)

"Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista." (Lukiolaki 629/1998, 23 § 2 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa (629/1998, 23 §, muutettu lailla 1116/2008) säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija hakee muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamista. Opiskelijan tulee esittää selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöä suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Myös opintojen

laajuuteen kiinnitetään huomiota. Opiskelijoille annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitavaan kurssiin, tulee kurssista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä. Muutoin hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään kuten opetussuunnitelman perusteissa ja opetussuunnitelmassa kurssien ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamaan arviointiin. Jos kyseessä on lukion opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava kurssi, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*3*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettu kurssi vastaa, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi.

Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritettujen opintojen osalta.

Lukiolain 34 §:n mukaan muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijalle tiedoksi. (Lukiolaki 629/1998, 34 § ja 34 b §, muutettu lailla 958/2015.)

Lukiolain 34 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. Valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijalle tiedoksi. (Lukiolaki 629/1998, 34 a § 2 mom. ja 34 b §, muutettu lailla 958/2015.)

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän kursseista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän kursseihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssin

arvosanaksi. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssit korvaavat suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden -oppimäärän kurssit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ ruotsin äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioiden johtosäännön mukaan rehtori päättää osaamisen tunnustamisesta ja opintojen hyväksilukemisesta. Muualla suoritettuja opintoja voidaan hyväksilukea, jos ne vastaavat laajuudeltaan ja sisällöltään opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista.

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa valtakunnallisesti määriteltyjen kurssien aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason. Opiskelijan tulee ilmoittaa oppiaineen oppimäärän tason vaihdosta kirjallisesti.

1.7.8. Oppiaineen oppimäärän arviointi

"Kunkin oppiaineen tai aineryhmän arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä." (Lukiolaki 629/1998, 17 a §, muutettu lailla 1116/2008)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista oppiaineen kursseista. Opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tavoitteellisiin kurssivalintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen kurssi luetaan opiskelijan suorittamaan matematiikan oppimäärään mukaan. Teemaopintojen valtakunnalliset syventävät kurssit eivät muodosta oppimäärää, vaan ne ovat erillisiä kursseja. Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja ei voi jälkikäteen poistaa lukuun ottamatta hylättyjä teemaopintokursseja.

Paikallisten syventävien, valtakunnallisten soveltavien ja paikallisten soveltavien kurssien mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään opetussuunnitelmassa. Paikallisista syventävistä, valtakunnallisista soveltavista ja paikallisista soveltavista kursseista luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Oppiaineen oppimäärässä opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja,	*joista voi olla hylättyjä kurssi arvosanoja enintään*
1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana.

"Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus erillisessä kuulustelussa arvosanan korottamiseen." (Lukioasetus 810/1998, 8 § 3 mom.)

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin kurssien arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa.

Oppiaineen oppimäärän arvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun erillisen kuulustelun lisäksi

- *paikallisten syventävien, valtakunnallisten soveltavien ja paikallisten soveltavien kurssien pohjalta annetulla lisänäytöllä*
- *mikäli opiskelijan arvioinnista päättävät harkitsevat, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.*

Päättötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukioasetuksen mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta ja teemaopintojen kursseista annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

Opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

1.7.9. Lukion oppimäärän suoritus

"Lukion oppimäärä sisältää vähintään 75 kurssia. Opetusta eri oppiaineissa ja opinto-ohjausta annetaan keskimäärin 38 tuntia kestävinä kursseina. Opiskelijalle vapaaehtoiset opinnot voivat olla kestoltaan edellä mainittuja lyhyempiä tai pitempiä. Lähiopetuksessa opetukseen tulee tuntia kohti käyttää vähintään 45 minuuttia." (Lukioasetus 810/1998, 1 § 1 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

Opiskelija opiskelee oman opiskelusuunnitelmansa mukaan pakollisia, syventäviä ja soveltavia kursseja lukion oppimäärän suorittamiseksi. Opiskelijan tulee suorittaa pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja vähintään siinä laajuudessa, kuin määrätään lukion tuntijakoa koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (Valtioneuvoston asetus 942/2014).

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja valtakunnallisten syventävien kurssien määrä on vähintään 10 ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia täyttyy. Valtakunnallisina syventävinä kursseina tarjottavista teemaopintojen kursseista, paikallisista syventävistä, valtakunnallisista soveltavista ja paikallisista soveltavista kursseista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Jos opiskelija vapautetaan lukiolain 13 §:n mukaan jonkin oppiaineen opiskelusta, hänen tulee valita sen tilalle muita opintoja niin, että säädetty kurssien vähimmäismäärä täyttyy.

Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

”Edellä 17 §:ssä tarkoitettuun opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.” (Lukiolaki 629/1998, 34 d § 1 mom., muutettu lailla 958/2015)

”Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.” (Lukiolaki 629/1998, 34 d 2 mom., muutettu lailla 958/2015)

Aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 34 d §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla (lukiolaki 629/1998, 34 e § 2 mom., muutettu lailla 958/2015).

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijan on mahdollista korottaa valtakunnallisten pakollisten ja syventävien kurssien keskiarvon perusteella määräytyvää arvosanaa kolmella tavalla

- valtakunnallisten soveltavien ja lukiokohtaisten kurssien pohjalta saadulla lisänäytöllä
- opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella ja
- erillisessä kuulustelussa.

Arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta tiedotetaan lukioiden opinto-oppaissa.

1.7.10. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

”Lukion koko oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Kesken lukion oppimäärän suorittamista eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta.” (Lukioasetus 810/1998, 8 § 1 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

”Päättö- ja erotodistukseen sekä yhden tai useamman aineen suorittamisesta annettavaan todistukseen sovelletaan mitä 6 §:ssä säädetään. Todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.” (Lukioasetus 810/1998, 8 § 2 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lukioasetuksessa säädetty todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.

3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*
- *Lukion päättötodistukseen merkitään “Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä”.*

S2/R2 = äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 mukainen.*

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa "uskonto/ elämänkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen kurssien määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi: kiitettävä…9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu).

Teemaopinnoista merkitään hyväksytysti suoritetut kurssit käyttäen kurssien nimiä ja niistä saatua suoritusmerkintää (suoritettu).

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten esimerkiksi suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän kursseista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet ja niissä suoritetut kurssit sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot. Todistukseen merkitään kunkin kurssin numeroarvosana tai merkintä kurssin suorittamisesta (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut kurssit ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaiskurssimäärä. Kokonaiskurssimäärään ei lasketa valtakunnallisina syventävinä kursseina suoritettuja hylättyjä teemaopintokursseja, hylättyjä paikallisia syventäviä, hylättyjä valtakunnallisia soveltavia eikä hylättyjä paikallisia soveltavia kursseja.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta

Lukioasetuksella säädetyn suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä ja kokeesta saatu arvosana*

- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen kurssien määrä mukaan lukien lukiodiplomikurssi*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (sama kuin lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

1.8. Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa toiminnan tavoitteet kirjataan lukioiden yhteiseen tuloskorttiin ja siitä edelleen lukiokohtaisiin lukuvuosisuunnitelmiin. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosittain.

Lukiot toteuttavat erilaisia kyselyjä opiskelijoille, huoltajille ja henkilöstölle. Tällaisia kyselyjä ovat mm. Kouluterveyskysely, Kunta 10-tutkimus, opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus – kartoitus, pääkaupunkiseudun palvelukykytutkimus ja lukioiden itse laatimat kyselyt. Kyselyjen tulosten arvioimiseen osallistuvat henkilökunta, opiskelijat ja huoltajat. Tulosten pohjalta oppilaitokset valitsevat kehittämiskohteita ja laativat niille toteuttamissuunnitelmat.

Vantaan lukioiden yhteistä opetussuunnitelmaa kehitetään ja päivitetään tarpeen mukaan. Lukiot päivittävät oppilaitoskohtaisia opetussuunnitelmiaan lukuvuosittain.

Kokonaisvaltaisessa laadunhallinnassa Vantaan lukioissa on käytössä CAF-järjestelmä (Common Assessment Framework).

1.9. Opetussuunnitelmaa täydentävät asiakirjat

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 13 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma.

Lukiolain 21 §:n 3 momentin mukaan (629/1998, muutettu lailla 1268/2013) koulutuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä

toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista. Kyseinen suunnitelma on kirjattava oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013), 13 §].

Lukiolain 21 §:n 3 momentin mukaan (629/1998, muutettu lailla 1268/2013) koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014)koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa täydentävät seuraavat asiakirjat:

Lukiokoulutuksen yhteiset suunnitelmat

- Hyvinvointia Vantaan lukiolaisille – Lukioiden yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma (10.6.2014)
- Työelämälähtöisyyssuunnitelma (laaditaan lukuvuonna 2016–2017)
- Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista (laaditaan syksyllä 2016)

Lukiokohtaiset suunnitelmat

- Lukion opetussuunnitelma
- Lukuvuosittainen toimintasuunnitelma
- Opiskeluhuollon toimintasuunnitelma
- Hyvinvointikansio, joka sisältää seuraavat asiakirjat:
  - Opiskeluympäristön turvallisuuden ja työolojen arviointi
  - Oppilaitoksen järjestyssäännöt tai muut oppilaitoksessa sovellettavat järjestysmääräykset
  - Lukiokohtainen opiskeluhuollon toimintasuunnitelma
  - Oppilaitoksen pelastussuunnitelma
  - Suunnitelma toiminnasta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa
  - Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
  - Suunnitelma päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja päihteiden käyttöön puuttumiseksi
  - Koulutapaturmien ehkäisyyn ja ensiapuun liittyvä ohjeistus
  - Viestintäohje
- Tasa-arvosuunnitelma (16.12.2014)
- Yhdenvertaisuussuunnitelma (laaditaan syksyllä 2016)
- Kansainvälisyyssuunnitelma

2. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

2.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään valtioneuvoston asetuksessa (942/2014) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa elinikäisen oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan tietoisuutta ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja moniulotteisuuden. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta myös oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Opiskelija saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä osaa tuottaa ja tulkita erilaisia tekstejä. Opiskelija tottuu arvioimaan tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija harjaantuu toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että vierailla kielillä. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessäkin työskentelyssä.

Lukio-opiskelu rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka elinikäisen opiskelun taito ja tahto.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuoli- ja tasa-arvotietoiselle opetukselle. Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa ammattiaan. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

2.2. Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kasvatus- ja koulutushaasteita. Samalla ne ovat ajankohtaisia arvokannanottoja. Käytännössä aihekokonaisuudet ovat oppiainerajat ylittäviä teemoja ja laaja-alaisia osaamisalueita. Aihekokonaisuudet on otettu huomioon perusteiden oppiainekohtaisissa osuuksissa sekä toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavissa teemoissa.

Kaikkien aihekokonaisuuksien yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä*
- *ymmärtää asioiden välisiä yhteyksiä, vuorovaikutussuhteita ja keskinäisriippuvuuksia sekä osaa jäsentää laaja-alaisia kokonaisuuksia tiedon- ja taidonalat ylittävästi ja yhdistävästi*
- *saa mahdollisuuksia osaamisen jakamiseen, vertaisoppimiseen, ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen sekä luovaan ongelmanratkaisuun ja ajatteluun*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista sekä rohkaistuu toimimaan hyvän tulevaisuuden puolesta.*

Kaikille lukioille yhteisiä aihekokonaisuuksia ovat

- *aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä*
- *hyvinvointi ja turvallisuus*
- *kestävä elämäntapa ja globaali vastuu*
- *kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys*
- *monilukutaito ja mediat*
- *teknologia ja yhteiskunta.*

Näiden aihekokonaisuuksien lisäksi koulutuksen järjestäjä voi hyväksyä opetussuunnitelmaan muita aihekokonaisuuksia.

Aihekokonaisuuksia täydennetään ja konkretisoidaan opetussuunnitelmassa. Aihekokonaisuudet otetaan huomioon kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja lukion toimintakulttuurissa. Teemaopintojen sisältöjä voidaan valita aihekokonaisuuksista. Vapaaehtoistyö, työharjoittelu tai jokin muu lukion ulkopuolinen toiminta voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä

Aihekokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden tahtoa ja taitoa toimia aktiivisina kansalaisina sekä lisätä heidän työn, työelämän ja yrittäjyyden tuntemustaan. Aihekokonaisuus antaa opiskelijoille oppimiskokemuksia, jotka kannustavat aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ja tietoperustaiseen kriittisyyteen. Osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat aihekokonaisuuden keskeistä sisältöä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kansalaisyhteiskunnan, yritysten ja julkisen vallan toimintaperiaatteita, analysoi yhteiskunnallisia kysymyksiä ja laajentaa työelämän tuntemustaan*
- *ymmärtää työelämän ja yrittäjyyden lähtökohtia sekä perehtyy yrittäjyyden ja työn tekemisen eri muotoihin, talouden toimintaperiaatteisiin ja tulevaisuuden näkymiin*
- *saa kokemuksia toimijuudesta kansalaisyhteiskunnassa sekä työ- ja yrityselämässä sekä löytää omia kiinnostuksen kohteita, toimintatapoja ja -kanavia*
- *kehittää ja käyttää kansalaisyhteiskunnan sekä työelämän edellyttämiä taitojaan, kuten kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaitoja*
- *osaa käyttää sananvapauttaan sekä analysoida ajankohtaisten esimerkkien valossa vastuullisen sananvapauden rajoja*

- *harjaantuu suunnittelemaan omaa toimintaansa, oppii ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä ottamaan kohtuullisia riskejä ja kestämään myös epäonnistumista ja pettymyksiä*
- *rohkaistuu ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä*
- *tunnistaa omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä osaa tehdä opintoihin ja työhön liittyvät valintansa harkiten.*

Aihekokonaisuuden toteuttamista tukevia opiskeluympäristöjä kehitetään yhteistyössä opiskelijoiden sekä muiden toimijoiden, kuten erilaisten järjestöjen ja yritysten kanssa. Lähidemokratia, media eri muodoissaan sekä nuorten toimintaryhmät tarjoavat väyliä aktiiviseen kansalaisuuteen. Elinkeino- ja työelämän sekä yrittäjyyden tuntemusta opiskelijat rakentavat perehtymällä näihin elämänalueisiin käytännössä ja erilaisten tietolähteiden avulla. Harjoitusyritystoiminta sekä yritysten, korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa tehtävät yhteiset projektit voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Vaskivuoren lukio

Lukion järjestämät tapahtumat, esimerkiksi musikaali, tarjoavat monenlaisia osallistumisen mahdollisuuksia ja opettavat kantamaan vastuuta.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Aihekokonaisuuden tavoitteena on luoda yleiskuva hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavista psyykkisistä, sosiaalisista, fyysisistä, yhteiskunnallisista ja kulttuurisista tekijöistä. Elämänhallinnan taidot ja itsetuntemus sekä terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävät tiedot, taidot, asenteet, arvot ja tahto ovat aihekokonaisuuden keskeisiä sisältöjä. Aihekokonaisuudella edistetään liikunnallisen elämäntavan omaksumista, vahvistetaan mielenterveyden suojatekijöitä ja opitaan tunnistamaan mahdollisia riskitekijöitä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata psyykkistä, sosiaalista, fyysistä ja kulttuurista hyvinvointia ymmärtäen inhimillistä moninaisuutta sekä ihmisten erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita*
- *ymmärtää omaan, lukioyhteisön ja yhteiskunnan hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa pohtia, miten niiden ylläpitämiseen voi osallistua*
- *tunnistaa hyvinvointia heikentäviä tekijöitä, kuten kiusaamisen, häirinnän, rasismin ja yhteisön ulkopuolelle jättämisen, sekä osaa puolustaa itseään ja muita näiltä*
- *osaa käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin*
- *osaa toimia ongelma- ja poikkeustilanteissa sekä tarvittaessa hakeutua ja ohjata toisia hakeutumaan palvelujärjestelmän tarjoaman avun piiriin*
- *osaa toimia oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi lukiossa, lähiyhteisöissä ja yhteiskunnallisesti*
- *tuntee hyvinvoinnin ja turvallisuuden yhteiskunnallisia edistämiskeinoja sekä osaa kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.*

Aihekokonaisuus on osa lukion hyvinvointia ja turvallisuutta ylläpitävää toimintakulttuuria, jossa yhteisöllisyys ja keskinäinen huolenpito korostuvat. Hyvinvointi- ja turvallisuusnäkökulmat liittyvät myös opiskelijakunnan toimintaan, kodin ja oppilaitoksen yhteistyöhön, oppilaitosruokailuun sekä opiskeluhuoltoon. Aihekokonaisuuden toteuttamiseksi lukio voi tehdä yhteistyötä nuoriso-, liikunta-, kulttuuri- ja sosiaalitoimen sekä poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa.

Vaskivuoren lukio

Lukion tarjoamat lukuisat kulttuurielämykset lisäävät yhteisöllisyyttä ja suvaitsevaisuutta.

Lukio tukee opiskelijakunnan roolia yhteishengen luojana ja ylläpitäjänä.

Opiskeluhuolto tehdään kaikille tutuksi heti lukio-opintojen alussa.

Tukiryhmä suunnittelee ja kehittää erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opintopolkuja.

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu

Aihekokonaisuuden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita kestävään elämäntapaan ja toimintaan kestävän kehityksen puolesta. Kestävän kehityksen päämääränä on turvata nykyiselle ja tuleville sukupolville hyvän elämän mahdollisuudet paikallisesti, alueellisesti ja globaalisti. Lähtökohtana on ihmisen toiminnan sopeuttaminen luonnonympäristöjen kantokykyyn ja luonnonvarojen rajallisuuteen sekä ekosysteemipalveluiden toimivuudesta huolehtiminen. Pyrkimyksenä on opiskelijoiden kasvaminen vastuullisiksi toimijoiksi, joilla on taito ja tahto toimia kestävän tulevaisuuden puolesta omassa elämässään.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee perusasiat kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta sekä sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä ymmärtää, että vasta niiden yhteensovittaminen tekee elämäntavasta kestävän*
- *osaa analysoida ja arvottaa luonnonympäristöissä, rakennetuissa ympäristöissä ja sosiaalisissa ympäristöissä tapahtuvia muutoksia sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta*
- *tuntee ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen vaikuttavia tekijöitä sekä tiedostaa niiden merkityksen ympäristölle ja ihmisen toiminnalle*
- *osaa analysoida globalisoitumista ja sen vaikutuksia kestävään elämäntapaan paikallisesti ja maailmanlaajuisesti sekä tuntee keinoja köyhyyden ja eriarvoisuuden lievittämiseksi*
- *osaa analysoida kestävän elämäntavan, tuotanto- ja kulutustapojen sekä poliittisten päätösten välisiä yhteyksiä*
- *osaa noudattaa luontoperustastaan ja kulttuuriperinnöstään ylisukupolvisesti huolehtivaa elämäntapaa*
- *osaa tehdä yhteistyötä eri tahojen kanssa edistääkseen yhteisvastuullisesti kestävää ja oikeudenmukaista kehitystä.*

Aihekokonaisuuden toteuttamisessa luodaan yleiskuva muutostarpeista ja niiden mittavuudesta sekä tuodaan esiin jo tehtyjä korjauksia ja muutosmahdollisuuksia. Kasvaakseen kestävän kehityksen aktiiviseksi edistäjäksi opiskelija tarvitsee kokemuksia siitä, että hänen omilla valinnoillaan ja teoillaan on merkitystä.

Globaalin vastuun näkökulman sisällyttäminen lukion toimintaan edistää kestävän elämäntavan oppimista. Lukio voi tukea kestävän kehityksen toteutumista laatimalla oman kestävän kehityksen ohjelman. Keskeistä kestävän kehityksen ohjelman toteuttamisessa on opiskelijoiden osallisuus sekä yhteistyö järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Vaskivuoren lukio

Vaskivuoren lukiolla on ympäristösertifikaatti (Vihreä lippu -koulu). Vihreä lippu on kestävän kehityksen ohjelma, johon kuuluvat jatkuva toiminta, sen arviointi ja kehittäminen. Lukiossa järjestetään joka vuosi kestävään kehitykseen liittyviä tapahtumia.

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys

Aihekokonaisuuden tavoitteena on kartuttaa opiskelijoiden kulttuurien tuntemusta ja monikielisyyttä, antaa aineksia kulttuuri-identiteettien rakentamiseen sekä vahvistaa heidän toimijuuttaan kulttuurisesti moninaisissa toimintaympäristöissä. Aihekokonaisuuden keskeisenä lähtökohtana on lukion opiskelijoiden oma kokemusmaailma, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia tutkia, mistä osallisuus ja toimintakykyisyys muodostuvat kulttuurisesti

moninaistuvassa yhteiskunnassa, kansainvälistyneessä työelämässä ja monitulkintaisessa, keskinäisriippuvuuksien muovaamassa maailmassa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ihmisoikeuksia ja osaa pohtia ihmisoikeuksien edistämistä kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninaisissa yhteisöissä*
- *osaa reflektoida kulttuuriperintöjä, arvoja, taloudellisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa, suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmassa*
- *vahvistaa myönteisiä kulttuuri-identiteettejään ja kulttuurien tuntemustaan sekä oppii näkemään asioita toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin ja harjaantuu toimimaan kulttuuritulkkina*
- *ymmärtää, miten aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö ovat muodostuneet sekä mikä voi olla hänen ja hänen yhteisöjensä tehtävä kulttuuriperinnön vaalimisessa ja uusintamisessa*
- *vahvistaa kielitietoisuuttaan, monikielisyyttään ja monilukutaitoaan*
- *osaa toimia kulttuurisesti moninaisissa verkostoissa ja toimintaympäristöissä pyrkien keskinäiseen kunnioitukseen ja aitoon vuorovaikutukseen*
- *saa tilaisuuksia harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen osaamistaan tehden luovaa, monenkeskistä yhteistyötä hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.*

Aihekokonaisuuden teemoja käsitellään mahdollisuuksien mukaan autenttisissa ja monikielisissä opiskeluympäristöissä. Opiskeluympäristöjen rakentamisessa lukio voi hyödyntää kansainvälisen toiminnan verkostojaan ja kotikansainvälisyyden keinovalikoimia. Yhteistyötä tehdään eri toimijoiden kanssa. Toimintakulttuuria kehitettäessä kiinnitetään huomiota lukioon kieli- ja kulttuuriympäristönä sekä hyvien tapojen edistämiseen. Lukion traditiot, juhlat ja muut tapahtumat voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Vaskivuoren lukio

Lukio osallistuu moniin kansainvälisiin projekteihin, esimerkiksi Kiinan ystävyyskoulu vuodesta 2003, musiikki- ja tanssilukiolaisten matkat, EU-projektit, PEEP Pan European Educational Project.

Lukio vaalii suomalaista kulttuuriperintöä muun muassa kunnianhimoisesti toteutetuilla juhlillaan ja tapahtumillaan.

Monilukutaito ja mediat

Aihekokonaisuus syventää opiskelijoiden ymmärrystä monilukutaidosta ja medioista sekä niiden keskeisestä asemasta ja merkityksestä ihmisenä kasvamiselle ja kulttuurille. Monilukutaidolla tarkoitetaan taitoja tulkita, tuottaa ja arvottaa tekstejä eri muodoissa ja konteksteissa. Medialukutaito on osa monilukutaitoa. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen tai kinesteettisten symbolijärjestelmien tai niiden yhdistelmien muodostamia kokonaisuuksia. Monilukutaito tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä sekä syventää kriittistä lukutaitoa ja kielitietoisuutta. Erilaiset lukutaidot kehittyvät kaikessa opetuksessa ja kaikissa oppiaineissa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja kehittää monilukutaitoaan, erityisesti monimuotoisten tekstien tulkintaa, tuottamista ja arvottamista*
- *syventää käsitystään eri tieteen- ja taiteenalojen kielten merkityksestä opiskelussa ja työelämässä*
- *harjaantuu hakemaan, valitsemaan, käyttämään ja jakamaan monenlaisia tekstiaineistoja tiedonhankinnassa ja opiskelussa*
- *syventää vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitojaan kehittämällä yhteisen mediatuottamisen osaamistaan yhdessä muiden kanssa eri viestintäympäristöissä ja eri välinein*

- *harjaantuu mediakriittisyyteen perehtymällä medioiden toimintaan vaikuttaviin yhteiskunnallisiin, taloudellisiin ja kulttuurisiin tekijöihin*
- *tuntee tekijänoikeuksia ja sananvapautta koskevia keskeisiä normeja sekä osaa analysoida medioihin liittyviä eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä*
- *osaa käyttää monilukutaitoa ja medioita itseilmaisussa ja vuorovaikutuksessa sekä toimia vastuullisesti sisällön tuottajana, käyttäjänä ja jakajana.*

Opiskelijoiden monilukutaidon kehittymistä tukee oppiaineiden välinen yhteistyö, opiskelu monipuolisissa opiskeluympäristöissä, opiskelijoiden omien ideoiden ja toimintaympäristöjen hyödyntäminen sekä yhteistyö esimerkiksi medioiden, kirjastojen sekä tutkimus- ja kulttuurilaitosten kanssa. Opiskelijat oppivat erilaisia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä mediassa toimimisen tapoja esimerkiksi osallistumalla mediamateriaalin laatimiseen. Lukion tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma voi tukea aihekokonaisuuden toteutusta.

Vaskivuoren lukio

Lukiossa on medialinja, jossa opetetaan lehti-, radio- ja televisiotyötä.

Medialinja osallistuu aktiivisesti koulun tapahtumiin ja toimintaan.

Lukiossa kehitetään kielitietoisuutta eri oppiaineiden opetuksessa ja pyritään oikeakielisyyteen eri yhteyksissä.

Teknologia ja yhteiskunta

Aihekokonaisuuden tavoitteena on syventää opiskelijan ymmärrystä teknologisen ja yhteiskunnallisen kehityksen vuorovaikutteisuudesta. Teknologian avulla ihminen rakentaa maailmaa tarpeidensa pohjalta uusia ratkaisuja etsien ja luoden. Teknologisten ratkaisujen perustana on tietämys luonnonlaeista ja #ilmiöistä. Luovuus ja ongelmanratkaisu, tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus sekä kestävä tulevaisuus ovat näkökulmia teknologian kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologian kehityksen keskeisiä sisältöjä ovat elämäntapojen, toimintaympäristön ja yhteiskunnan muuttuminen. Aihekokonaisuutta voidaan lähestyä historiallisista, ajankohtaisista ja tulevaisuuden näkökulmista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *käyttää eri oppiaineiden tietoja ja taitoja arvioidessaan teknologian eri ilmentymiä sekä pohtiessaan teknologisten innovaatioiden vaikutuksia ja teknologian moninaisia kehittämismahdollisuuksia*
- *ymmärtää ihmisen suhdetta teknologiaan sekä osaa pohtia teknologian osuutta ja merkitystä elämäntapojen muotoutumisessa, yhteiskunnan muutoksissa ja ympäristön tilaan vaikuttavana tekijänä*
- *ymmärtää tieteen, taiteen ja teknologian kehityksen keskinäistä vuorovaikutusta*
- *rohkaistuu käyttämään omia mahdollisuuksiaan, luovuuttaan ja ongelmanratkaisutaitojaan hakiessaan ratkaisuja käytännöllisiin ongelmiin sekä oppii suhtautumaan erehdyksiin luovaan prosessiin kuuluvana kokemuksena*
- *oppii yhteistyön taitoja ja yrittäjyyttä sekä tutustuu teknologisilta ratkaisuiltaan kiinnostaviin yrityksiin ja innovatiivisiin työelämän toimijoihin*
- *osaa tehdä järkeviä teknologiaa koskevia valintoja kansalaisena ja kuluttajana*
- *osaa pohtia teknologian, talouden ja politiikan vuorovaikutusta sekä teknologisten vaihtoehtojen vaikutusta työpaikkojen kehitykseen, työn sisältöön ja työllisyyteen*

Ihmisen suhdetta teknologiaan pohditaan kodin, työelämän ja vapaa-ajanvieton näkökulmista. Teknologisen kehityksen suuntia ja vaihtoehtoja arvioidaan eettisin ja taloudellisin perustein sekä hyvinvointi- ja turvallisuusnäkökulmista. Opiskelijoita kannustetaan ottamaan kantaa teknologian kehittämiseen ja osallistumaan sitä koskevaan päätöksentekoon pitäen esillä pyrkimyksiä kestävään elämäntapaan. Aihekokonaisuuteen liittyviä kysymyksiä konkretisoidaan tutustumalla

teknologioiden soveltamiseen eri aloilla. Työskentely digitaalisissa ympäristöissä ja teknologia-alan eri toimijoiden kanssa voi olla osa aihekokonaisuuden toteutusta. Ohjauksella voidaan edistää tasa-arvoa opiskelijoiden valinnoissa.

Vaskivuoren lukio

Lukio tekee yhteistyötä Helsingin yliopiston kanssa tarjoamalla mahdollisuuden suorittaa tietokoneohjelmoinnin verkkokursseja (MOOC).

Lukiossa käydään läpi tieto- ja viestintätekniikan perustaidot osana eri oppiaineiden pakollisia kursseja.

2.3. Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine. Se tarjoaa aineksia kielellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen sekä oman identiteetin rakentamiseen. Opetus kehittää ajattelemisen taitoja ja vahvistaa sekä arjessa että opiskelussa tarvittavia oppimaan oppimisen taitoja ja vuorovaikutusosaamista. Se saa sisältöjä kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Oppiaine on osa lukion kieli-, kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on taito ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti eri tilanteiden vaatimalla tavalla. Opetus tähtää sellaiseen kielen ja kirjallisuuden tuntemukseen sekä kielenkäyttö-, teksti-, moniluku-, vuorovaikutus- ja mediataitoihin, joita jatko-opinnot, työelämä ja yhteiskunnassa toimiminen edellyttävät. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit voivat koostua sanoista, kuvista, äänistä, numeroista tai niiden yhdistelmistä tai muista symbolijärjestelmistä. Opetus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tulkintaan ja eettiseen pohdintaan.

Kirjallisuudenopetuksen tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, lukukokemusten syventäminen sekä tekstien eritteleminen ja tulkitseminen eri näkökulmista. Kirjallisuus tarjoaa elämyksiä ja tukee kriittisen ajattelun, empatian ja identiteetin sekä eettisen ja esteettisen pohdinnan kehittymistä ja kulttuuriperintöön tutustumista. Kirjallisuuden lukeminen monipuolistaa omaa ilmaisua.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus mahdollistaa omasta kielellisestä ja kulttuurisesta taustasta lähtevän identiteetin rakentamisen moninaisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Tavoitteena on oppia arvostamaan monikielisyyttä, kulttuurista monimuotoisuutta, kielellisiä ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, sillä eri tieto- ja taitoalueet ovat yhteydessä toisiinsa. Opiskelussa käytetään monipuolisia menetelmiä ja vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten verkkoympäristöjä, kirjastoja ja kulttuurilaitoksia, sekä opiskelijoille merkityksellisiä, elämyksellisiä ja oppimisen iloa tuottavia tehtäviä. Tekstejä tuotetaan, tulkitaan ja jaetaan sekä yksin että yhdessä, myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien opetuksessa tehdään yhteistyötä oppimäärien välillä ja muiden oppiaineiden kanssa.

Vantaan lukiokoulutus

Monikielisyys on olennainen osa vantaalaisuutta, ja Vantaalla arvostetaan ja hyödynnetään monikielisyyttä opetuksessa. Suomen kielen ja kirjallisuuden ja S2:n oppimäärän välillä tehdään jatkuvaa yhteistyötä. Yhteistyötä voidaan tehdä myös oman äidinkielen opettajien kanssa.

Oppimisessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun vahvuuksia: teattereita, kirjastoja, museoita, yrityksiä ja yhteisöjä.

2.3.1. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen taitoa, moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä erityisesti suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä suomen kielen asema Suomen enemmistökielenä ja opetuksen kielenä sekä saamen kieli maan alkuperäiskansan kielenä. Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Opetuksessa toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen kuuluvat kurssien sisältöihin.

Vantaan lukiokoulutus

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärässä korostuvat yhteisöllisyys, yhdessä tekeminen ja oppiminen. Tätä tukevat muun muassa tieto- ja viestintätekniikka ja sen yhteisölliset tiedon tuottamisen tavat sekä vuorovaikutusharjoitukset.

Oppimisessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun vahvuuksia: teattereita, museoita, kirjastoja, yrityksiä ja yhteisöjä. Opetus ammentaa lähiympäristöstä, kuten kaupunkilaisesta elämänmuodosta ja paikallisista ilmiöistä.

Opetuksen tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa suomen kielen taitoaan sekä teksti- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen itsensä ilmaisemiseen ja vuorovaikutukseen*
- *syventää ja monipuolistaa tietojaan kielestä, kauno- ja tietokirjallisuudesta, mediasta sekä vuorovaikutuksesta ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä*
- *syventää monilukutaitoaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä ja tekstikokonaisuuksia tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *monipuolistaa vuorovaikutusosaamistaan siten, että osaa eritellä ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita tietoisena niiden konteksteista, niihin liittyvistä vuorovaikutusilmiöistä ja -taidoista sekä vuorovaikutusetiikasta*
- *ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden, tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen ja hallitsee yleiskielen normit*
- *syventää kielen ja kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoitusperiä sekä etsiä ja valikoida tilanteeseen sopivan tietolähteen*

- *ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia ja käyttää lähteitä oikein*
- *osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti kaikilla oppimäärän osa-alueilla sekä ymmärtää digitaalisuuden vaikutuksia kieleen, teksteihin ja vuorovaikutukseen*
- *nauttii kielestä ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta sekä ymmärtää niiden historiallisten juurten merkityksen ja näkyvyyden nykykulttuurissa.*

Arviointi

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin kurssikohtaisiin tavoitteisiin. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin alussa keskustellaan yhdessä kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opetuksessa tähdätään entistä laadukkaampaan itsearviointitaitoon sekä vastuullisuuteen yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään osana arviointia, ja opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä.

Koska oppiaine on taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine, hyväksyttyyn kurssiarvosanaan vaaditaan monenlaisia suorituksia, kuten kokonaisteosten käsitteleminen ja erilaisten tekstien ja suullisten esitysten laatiminen. Kurssi on siis suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Tekstit ja vuorovaikutus (ÄI01)

Opiskelijan käsitys monimuotoisista teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyvät. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa ympäristöissä.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjaannutaan käyttämään kirjastoa tiedonhankinnan apuna ja harjoitellaan lukutekniikkaan liittyviä taitoja. Työskentelytavoissa korostuvat yhteisöllisyys ja vuorovaikutustaidot.

Kurssi mahdollistaa luontevasti yhteisöllisen tekstien tuottamisen ja tulkitsemisen nykyteknologiaa hyödyntäen. Kurssilla otetaan alusta asti käyttöön erilaisia digitaalisia tekstiympäristöjä. Kurssin sisällöt herättävät opiskelijan oman motivaation kehittää itseään ja hyödyntää taitojaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hahmottamaan tekstejä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja*

- *monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta, lukemisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisena, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana*
- *lisää tietojaan ja taitojaan puhumisesta ja ryhmäviestinnästä.*

Keskeiset sisällöt

- *oman viestijäkuvan kehittyminen puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana*
- *tekstin käsite ja tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit ja niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen, tekstien tavoitteen, kontekstin, sisällön, rakenteen ja näkökulmien erittely sekä tiedon soveltaminen omaan ilmaisuun*
- *tekstien monimuotoisuus, erityisesti mediatekstit ja kuvat mediassa*
- *tekstien moniäänisyys*
- *proosan erittely ja tulkinta: fiktiiviset ja faktatekstit, erityisesti romaanien ja novellien analyysi*
- *tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset*
- *tekstien referointi, kommentointi ja aineiston pohjalta kirjoittaminen sekä yhdessä kirjoittaminen*
- *ryhmäviestintätaidot ja ryhmädynamiikka tavoitteellisessa ryhmäkeskustelussa*

2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (ÄI02)

Opiskelijan käsitys kielen ja muiden ilmaisutapojen merkityksiä rakentavasta luonteesta, kielen vaihtelusta, kulttuurin merkityksestä ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija rakentaa yleiskuvaa siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on hänen identiteetilleen ja yhteiskunnalle. Kieli- ja kulttuuri-identiteetin tarkastelussa otetaan huomioon Vantaan ja pääkaupunkiseudun näkökulma: käsitellään slangia, pääkaupunkiseudun paikallismurteita ja sosiaalisen median kieltä. Kurssin aikana harjoitetaan yhteiskirjoittamista teknologiaa hyödyntäen. Kurssi mahdollistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttämisen puheesityksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kieli- ja tekstitietoisuuttaan sekä ymmärtää kielen ja kirjallisuuden yhteiskunnallisen, yksilöllisen, yhteisöllisen ja merkityksiä rakentavan tehtävän*
- *oppii ymmärtämään kielen rakenteita ja käyttämään kieliopillisia käsitteitä tekstejä eritellessään*
- *ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa*
- *ymmärtää Suomen kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden, äidinkielen ja kielitaidon sekä tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen*
- *oppii suunnittelemaan, muokkaamaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä, antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä arvioimaan puhe- ja kirjoitustaitojaan.*

Keskeiset sisällöt

- *kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin merkitys identiteetin rakentamisessa*
- *kielen rakenteiden ja muiden merkityksiä rakentavien ilmaisutapojen analyysi, kielen metaforisuus*

- *suomen kielen vertailu muihin kieliin, kielen vaihtelu ja muuttuminen, kirjakielen normit, kehittäminen ja ohjailu, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys, kielten elinvoimaisuus*
- *kurssin teemaan liittyviä fiktiivisiä ja faktatekstejä*
- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaus ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely*
- *informatiivisen puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen*

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI03)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Vantaan lukiokoulutus

Kirjallisuuden tulkitseminen tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä sekä humaania ajattelua, toisen asemaan asettumista. Kurssilla havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Harjaannutaan taiteen vastaanottajana ja oman taidekokemuksen erittelijänä ja opitaan analysoimaan omia päättelytapoja ja jakamaan tätä tietoa myös muille.

Hyödynnetään pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä analyyttisesti ja eläytyen sekä omaa lukemistaan reflektoiden*
- *syventää käsitystään kaunokirjallisuudesta ja sen vaikutuskeinoista*
- *monipuolistaa taitoaan eritellä ja tulkita kaunokirjallisuutta sopivaa käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen ja oppii perustelemaan tulkintaansa*
- *oppii ymmärtämään kielen poeettista luonnetta*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan.*

Keskeiset sisällöt

- *kaunokirjallisuuden lajit sekä niiden moninaisuus ja muuttuvuus*
- *monitulkintaisuus, kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kaunokirjallisuudessa ja omissa teksteissä*
- *proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta, erityisesti näytelmien ja runojen analyysi*
- *monimuotoisten tekstien kerronnan ja ilmaisun tarkastelua, esimerkiksi teatterin, elokuvan ja taidekuvien erittelyä ja tulkintaa*
- *kirjallisuuden pohjalta kirjoittaminen*
- *tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen näkökulmasta*

4. Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI04)

Opiskelija oppii tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ajankohtaisia, myös paikallisia mediassa käsiteltäviä, aiheita ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Opiskelija kehittää ja käyttää kansalaisyhteiskunnan sekä työelämän edellyttämiä taitojaan, kuten kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan, ja osaa käyttää sananvapauttaan sekä analysoida ajankohtaisten esimerkkien valossa vastuullisen sananvapauden rajoja.

Argumentaation harjoittelu edistää ristiriitojen ja konfliktien käsittelytaitoja ja rohkaisee opiskelijaa ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä. Opiskelija harjaantuu suunnittelemaan ja ennakoimaan omaa vuorovaikutustaan ja viestintätilanteen vaikutusta.

Opiskelijat oppivat arvioimaan tiedon luotettavuutta ja hyödyllisyyttä. He oppivat myös arvioimaan argumentaatiota tunnistaakseen perättömiä olettamuksia ja virheellisiä väittämiä, esimerkiksi väittelyiden avulla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *osaa perustella niin kirjoittajana kuin puhujanakin monipuolisesti näkemyksiään*
- *oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja esimerkiksi ideologisista ja eettisistä lähtökohdista*
- *osaa tarkastella kirjallisuuden, muun taiteen ja median yhteiskunnallista vaikutusta ja kulttuurista merkitystä.*

Keskeiset sisällöt

- *vaikuttamisen ja argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, tiedon- ja tieteenalojen puhetavat ja näkökulmat, tiedonhankinta ja -hallinta, viestinnän eettisyys*
- *sananvapaus, sensuuri, lähdekritiikki, tekijänoikeudet, mediakritiikki*
- *kantaa ottavan ja vaikuttavan kauno- ja tietokirjallisuuden keinoja ja lajeja*
- *argumentointitaidot, kantaa ottavien kirjoitusten ja puheenvuorojen harjoittelu*

5. Teksti ja konteksti (ÄI05)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kontekseja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylisiä ja -lajisia tekstejä.

Vantaan lukiokoulutus

Kirjallisuuteen perehtyminen syventää inhimillistä kokemusta. Opiskelija oppii, miten kaunokirjallisuudessa kuvataan psyykkistä, sosiaalista, fyysistä ja kulttuurista todellisuutta. Hän ymmärtää inhimillistä moninaisuutta sekä ihmisten erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita. Tämä lisää kriittisen ajattelun taitoa sekä asiayhteyksien ja säännönmukaisuuksien tunnistamista.

Maailmankirjallisuuteen tutustumisen avulla opiskelija laajentaa ja syventää globaalia ajatteluaan ja ymmärtämystään suomalaisen kulttuurin yhteyksistä muihin kulttuureihin. Kurssilla käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä ja suomalaista monikulttuurisuutta. Opiskelija harjaantuu muodollisen tai epämuodollisen tyylin valinnassa puhe- ja kirjoitustilanteissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii tarkastelemaan tekstejä niiden maantieteellisissä, kielellisissä, ajallisissa ja kulttuurisissa konteksteissa ja suhteessa muihin teksteihin*
- *oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä*
- *kehittää ja laajentaa omia suullisia ja kirjallisia ilmaisutapojaan*
- *tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa sijoittaa ne kulttuurikontekstiinsa.*

Keskeiset sisällöt

- *tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä tekstin ilmestymisajankohdan että nykyajan kontekstissa*
- *tyylin vaikutus tekstiin ja kielenhuoltoa tyylin näkökulmasta*
- *suomalaisen ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia*
- *kirjallisuusaiheisia kirjoitus- ja puhetehtäviä, esimerkiksi puheenvuoro, draama, essee*

6. Nykykulttuuri ja kertomukset (ÄI06)

Opiskelija oppii tarkastelemaan nykykulttuurin ilmiöitä erityisesti kertomusten ja kertomuksellisuuden näkökulmasta. Opiskelijan käsitys suomalaisesta nykykulttuurista ja sen moninaisuudesta syvenee. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutusetiikasta.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija osaa toimia kulttuurisesti moninaisissa verkostoissa ja toimintaympäristöissä pyrkien keskinäiseen kunnioitukseen ja aitoon vuorovaikutukseen. Moniarvoisuuteen perehdytään kirjallisuuden kautta. Kurssi tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä ja syventää kriittistä lukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelija osaa hyödyntää saamaansa palautetta.

Kurssi syventää opiskelijoiden ymmärrystä monilukutaidosta ja medioista sekä niiden merkityksestä ihmisenä kasvamiselle kulttuurin ajankohtaisilmiöiden ja nykykirjallisuuden avulla. Ajankohtaisista kulttuurin ilmiöistä voidaan nostaa esiin erityisesti kestävä elämäntapa ja globaali vastuu sekä monikulttuurisuus sekä erilaiset digitaaliset tekstit.

Opiskelija osaa sijoittaa itsensä osaksi kulttuurista jatkumoa ja näkee myös itsensä kulttuurisena tuotteena. Kurssilla hyödynnetään pääkaupunkiseudun ajankohtaista kulttuuritarjontaa. Opiskelijoita ohjataan multimodaalisten kulttuuristen ilmiöiden äärelle.

Tavoitteet

- *perehtyy ajankohtaisiin teksteihin ja ilmiöihin*
- *syventää käsitystään kielen ja tekstien merkityksestä kulttuurissa*
- *syventää käsitystään kertomuksista ja kertomuksellisuudesta kulttuurien keskeisenä ilmiönä sekä kerronnan ja ilmaisun keinoista*
- *tuntee Suomen ja muiden maiden nykykirjallisuuden ja -kulttuurin keskeisiä teoksia ja teemoja*
- *oppii toimimaan eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *ajankohtaisia kielen ja kulttuurin ilmiötä, esimerkiksi kielen ja tekstien muuttuminen digitaalisissa ympäristöissä, kieli ja identiteetti*
- *monimuotoisten tekstien ajankohtaiset lajit, esimerkiksi teatteri, mediatekstit, elokuva, kuvat*

- *kertomukset ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa ja muussa kulttuurissa, intertekstuaalisuus, kuten myytit ja klassikot nykykulttuurissa*
- *nykyteosten käsittelyä, puhe- ja kirjoitustehtäviä kurssin teemoista sekä kielenhuoltoa*
- *dialoginen vuorovaikutus ja vuorovaikutusetiikka, myös verkossa*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (ÄI07)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, mukauttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä. Opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuus osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli Puhvi-kokeeseen.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmentaudutaan työelämään esimerkiksi työhaastattelujen avulla. Kurssi valmentaa myös muita keskeisiä työelämässä tarvittavia puheviestintätaitoja. Kulttuurienvälistä kommunikaatiota voidaan luontevasti käsitellä kurssin aikana

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöistä*
- *syventää käsitystään vuorovaikutussuhteiden rakentumisesta, ylläpitämisestä ja jännitteistä*
- *kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita*
- *kehittää viestintärohkeuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan*
- *tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja eri näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

- *vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet*
- *puhuttujen tekstien erittely, tulkinta, arviointi*
- *kielellinen ja ei-kielellinen viestintä*
- *arjen vuorovaikutustilanteet*
- *esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat sekä argumentointitaidot niissä*
- *esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu*
- *puheviestinnän kulttuurisia piirteitä*

8. Kirjoittamistaitojen syventäminen (ÄI08)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä, erityisesti asiatyylisiä laajoja aineistopohjaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin kulttuurin, median ja yhteiskunnallisen keskustelun aiheisiin.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla vahvistetaan työelämässä ja jatko-opinnoissa vaadittavia kirjoitustaitoja ja moniäänisissä tekstiympäristöissä toimimista. Kurssilla kirjoitetaan tekstejä digitaalisessa ympäristössä.

Kurssilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa.

Lisäksi kurssilla valmistaudutaan osoittamaan päättökokeen edellyttämää kypsyyttä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä*
- *varmentaa taitoaan valmistella sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliltään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä*
- *kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia teemoja*
- *löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun tuottamalla omaa tekstiä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen ja viimeistely palautteen perusteella sekä yhdessä kirjoittaminen, tekstien jakaminen*
- *tekstien ymmärrettävyyden, havainnollisuuden ja eheyden harjoittelua sekä kielenhuoltoa*
- *kirjoittaminen monipuolisen aineiston pohjalta, kuten fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien pohjalta*
- *mediatekstien tuottamista ja analyysia*

9. Lukutaitojen syventäminen (ÄI09)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee. Opiskelija harjaantuu tuottamaan tekstien tulkintoja sekä puhuen että kirjoittaen.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi valmentaa kehittymään aktiiviseksi kansalaiseksi sekä omaehtoiseksi ja itsenäiseksi toimijaksi kaikenlaisissa tekstiympäristöissä. Kurssilla käytetään hyväksi erilaisia digitaalisia tekstejä ja varmennetaan monilukutaitoa.

Lisäksi kurssilla valmistaudutaan osoittamaan päättökokeen edellyttämää kypsyyttä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa taitoaan lukea analyyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä*
- *syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä, ominaisuuksista ja tekstilajeista*
- *varmentaa kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan sekä lukustrategioitaan*
- *syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista.*

Keskeiset sisällöt

- *tekstitiedon ja -analyysin syventäminen, kielen, kirjallisuuden, kuvan ja median käsitteiden käyttö tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa*
- *fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien analysointia eri näkökulmista*
- *tekstikokonaisuuksien lukeminen, esimerkiksi esseiden, romaanien, novellien, tietokirjojen ja oppiaineen alaan kuuluvien tietotekstien lukeminen*

Paikalliset soveltavat kurssit

Kirjallisuutta ja animaatioita (ÄI14)

Vaskivuoren lukio:

ÄI14

Millainen on lukemasi kirjan maailma? Nyt on tilaisuus tehdä kuvitelmat todeksi. Kurssilla luetaan kirjallisuutta ja tehdään luetun pohjalta lyhyt nukke- tai vaha-animaatioelokuva. Suoritusmerkintä.

10. Luovan kirjoittamisen kurssi (ÄI10)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla tehdään runsaasti erilaisia kirjoitusharjoituksia, esitellään omia tekstejä toisille ja nautitaan kirjoittamisesta. Hiotaan kirjoitustyyliä annetun palautteen pohjalta ja laajentamaan omia ilmaisumahdollisuuksia myös esim. novellin tai runon suuntaan. Numeroarviointi.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on tukea kirjoittamisesta innostunutta harrastajaa ja auttaa häntä löytämään oma ilmaisutapansa ja kehittymään kirjoittajana.

Sisältö: Luovan kirjoittamisen perinteisiä harjoituksia sovellettuna lukiolaisten tarpeisiin sekä ajankohtaisten tekstien käsittelyä.

11. Äidinkielen ja kirjallisuuden tukikurssi (ÄI11)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika opintojen päättövaiheessa.

Kuvaus: Tukikurssi on tarkoitettu niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia saada vaaditut äidinkielen kurssit suoritetuiksi ennen kirjoituksia. Kurssilla voi myös täydentää pakollista kurssia, josta on jäänyt todistukseen z-merkintä. Lisäksi kurssilla voi paikata vakavia puutteita kirjoittamisessa. Jokaiselle osallistujalle laaditaan henkilökohtainen ohjelma. Ilmoittautumisesta on neuvoteltava opinto-ohjaajan ja opettajan kanssa. Kurssi ei korvaa ÄI8- tai ÄI9-kursseja.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa lisäohjausta yksittäisen kurssin suorittamiseen tai heikkojen äidinkielen taitojen parantamiseen.

Sisältö: Sisältö räätälöidään kunkin opiskelijan tavoitteiden mukaiseksi.

12. Lukudiplomikurssi (ÄI12)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssi suoritetaan itsenäisesti lukemalla 18 teosta annetusta nykykirjallisuus- ja klassikkolistasta. Luetuista kirjoista tehdään erilaisia töitä. Kurssia voi suorittaa omaan tahtiin, vaikka koko lukion ajan. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssin tavoite on tukea opiskelijan lukuharrastusta ja innostaa tutustumaan erilaisiin teoksiin. Kurssi perehdyttää erilaisen kirjallisuuden analysointiin ja tulkintaan ja syventää sekä uudemman että klassisen kirjallisuuden tuntemusta.

Sisältö: Kurssi suoritetaan itsenäisesti lukemalla 18 teosta annetusta listasta (romaaneja, runoja, näytelmiä). Lukudiplomia varten luetaan sekä oman aikamme teoksia että klassikoita. Luetuista kirjoista tehdään pieniä kirjallisia töitä ja/tai suullisia esityksiä.

13. Lukion kielenhuolto ja tyylioppi (ÄI13)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Vahvistetaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia kirjallisen ilmaisun taitoja. Kerrataan lukion keskeistä kielenhuoltoa ja hiotaan omia tekstejä tyylillisesti. Numeroarviointi.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää taitojaan kirjoittaa kieleltään, tyyliltään ja rakenteeltaan lukion päättötason vaatimuksia vastaavaa tekstiä.

Sisältö: Kerrataan lukion keskeinen kielenhuolto.

2.3.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei opettajien arvion mukaan anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito oman äidinkielen rinnalle. Lukion suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä. Yhdessä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä #opetus vahvistaa opiskelijan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä suomen kielen asema ja velvoitteet Suomen enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa.

Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa

selviytymisen kannalta. Kursseilla toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Vantaan lukiokoulutus

Oppimäärä on tarkoitettu niille opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame tai joilla on monikielinen tausta.

Oppimäärässä korostuvat yhteisöllisyys, yhdessä tekeminen ja oppiminen. Tätä tukevat mm. pilvipalvelujen käyttö ja vuorovaikutusharjoitukset.

Opetuksen tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää suomen kielen taitoaan sekä monipuolistaa teksti- ja vuorovaikutustaitojaan siten, että pystyy käyttämään niitä ajattelun, oppimisen, vuorovaikutuksen ja vaikuttamisen välineenä*
- *osaa ja rohkenee ilmaista itseään ymmärrettävästi erilaisissa arkielämän ja opiskelun vuorovaikutustilanteissa*
- *syventää monilukutaitoaan siten, että kykenee tuottamaan, tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti eri tieteenalojen tekstejä sekä kehittää taitoaan etsiä, valita, muokata ja välittää tietoa erilaisista lähteistä*
- *havaitsee kielen vaihtelun puhujan, tilanteen ja alueen mukaan ja laajentaa tietojaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista ja työnjaosta*
- *vakiinnuttaa suomen kielen rakenteiden hallintaa ja tulee entistä tietoisemmaksi suomen kielen erityispiirteistä omaan kieleensä tai muihin kieliin verrattuna*
- *oppii ymmärtämään toisen kielen oppimisprosessia, pystyy tarkkailemaan omaa kielitaitoaan ja arvioimaan edistymistään, haluaa kehittää kielitaitoaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa ja osaa hyödyntää siinä erilaisia tapoja ja välineitä*
- *syventää kauno- ja tietokirjallisuuden tuntemusta ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään sekä rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään*
- *osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kaikilla oppimäärän osa-alueilla*
- *nauttii kielestä, kirjallisuudesta ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta*
- *osaa pohtia monikielisyyttään, ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen, ja hänen käsityksensä kielen merkityksestä oppimisessa syvenee.*

Vantaan lukiokoulutus

S2-kursseilla tärkeää on oppia monipuolista medialukutaitoa ja tieto- ja viestintäteknisiä valmiuksia. Opetuksessa otetaan huomioon kotouttaminen, kielen oppimisen tukeminen, kielen kehityksen tuen tarjoaminen, syrjäytymisen ehkäiseminen, elämäntaidot, oma elämänpiiri ja yhteisöllisyys. Opetuksessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun vahvuuksia: opetukseen integroidaan käyntejä teatterissa, elokuvissa, museoissa ja yrityksissä.

Opiskelijalle tarjotaan ohjausta oppimäärän valintaan.

Arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä

ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kursseista. Suomen kieli ja kirjallisuus #oppimäärän mukaisesti suoritetut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kursseihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kurssin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden kurssit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten kurssien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin kurssikohtaisiin tavoitteisiin. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, kirjoittajana ja tekstien tulkitsijana.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin alussa keskustellaan yhdessä kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opetuksessa tähdätään entistä laadukkaampaan itsearviointitaitoon sekä vastuullisuuteen yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään osana arviointia, ja opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä.

Oppiaineen luonteen vuoksi hyväksyttyyn kurssiarvosanaan vaaditaan monenlaisia suorituksia, kuten erilaisia tekstejä ja suullisia esityksiä. Kurssi on siis suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Tekstit ja vuorovaikutus (S201)

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyy. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa viestintäympäristöissä. Hän osaa käyttää luontevasti ja monipuolisesti suomen kielen keskeisiä rakenteita.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjaannutaan käyttämään kirjastoa tiedonhankinnan apuna ja harjoitellaan lukutekniikkaan liittyviä taitoja. Työskentelytavoissa korostuvat yhteisöllisyys ja vuorovaikutustaidot.

Kurssi mahdollistaa luontevasti yhteisöllisen tekstien tuottamisen ja tulkitsemisen nykyteknologiaa hyödyntäen. Kurssilla otetaan alusta asti käyttöön erilaisia digitaalisia tekstiympäristöjä. Kurssin sisällöt herättävät opiskelijan oman motivaation kehittää itseään ja hyödyntää taitojaan.

Opiskelija ymmärtää oman monikielisyytensä arvon ja mahdollisuudet. Häntä kannustetaan opiskelemaan myös omaa äidinkieltä.

Opiskelijaa tuetaan lukiolaiseksi sosiaalistumisessa ja lukion oppimistapojen omaksumisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon*
- *kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja*
- *oppii lukio-opinnoissa tarvittavan yleiskielisen esitystavan sekä kirjallisesti että suullisesti sekä monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisena, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä*
- *oppii ymmärtämään sanaston muodostumiskeinoja*
- *vahvistaa suomen kielen perusrakenteiden hallintaa sekä oppii hahmottamaan tekstejä rakenteellisina kokonaisuuksina ja lähestymään niitä analyyttisesti*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä pystyy asettamaan tavoitteita suomen kielen opiskelulleen ja rohkaistuu suomen kielen käyttäjänä*
- *harjaantuu käyttämään ja soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhaussa sekä ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen.*

Keskeiset sisällöt

- *lukion opiskelukulttuuri ja suomen kielen opiskelutekniikka sekä lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitoja puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana*
- *tekstin käsite ja tekstilajit (kertovat, kuvaavat, ohjaavat ja pohtivat tekstit) sekä erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen, kirjoitusprosessi ja lukustrategiat*
- *erilaiset vuorovaikutustilanteet ja niissä kommunikointiin tarvittavaa sanastoa*
- *yleiskielen ja puhekielen eroavaisuuksia, kielen rekisterit ja erilaiset kielimuodot, suomen kielen sananmuodostuskeinot*
- *tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset*
- *suomen kielen keskeisten rakenteiden kertaus*
- *virke, lause, sanaluokat, verbi, predikaatti, aikamuodot, tapaluokat*

2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (S202)

Opiskelijan käsitys suomen kielen rakenteesta, kielen vaihtelusta ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija rakentaa yleiskuvaa siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on hänen identiteetilleen ja yhteiskunnalle. Kieli- ja kulttuuri-identiteetin tarkastelussa otetaan huomioon Vantaan ja pääkaupunkiseudun näkökulma ja huomioidaan pääkaupunkiseudun kielellinen moninaisuus. Kannustetaan opiskelijoita havainnoimaan kieltä myös omien viiteryhmiensä ulkopuolella esimerkiksi yhteisillä vierailuilla tai opiskelijoiden omien oppimisprojektien avulla. Kurssin aikana harjoitetaan yhteiskirjoittamista teknologiaa hyödyntäen. Kurssi mahdollistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttämisen apuna puhe-esityksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa kielitaitoaan ja lisää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *ymmärtää suomen kielen rakenteellisen luonteen sekä syventää tietojaan kirjakielen perusnormeista ja osaa soveltaa niitä omia tekstejä tuottaessaan*
- *ymmärtää äidinkielen ja kielitaidon merkityksen ajattelun, vuorovaikutuksen ja identiteetin rakentamisen välineenä*

- *ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa*
- *vahvistaa käsitystään suomalaisuudesta*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan ja erityisesti puhe- ja vuorovaikutustaitojaan, kehittää tiedon- ja tieteenalojen kielten hallintaa sekä oppii laatimaan suunnitellun puhe-esityksen.*

Keskeiset sisällöt

- *kielen, vuorovaikutuksen, kirjallisuuden, kulttuurin ja median merkitys*
- *eri tekstilajien hallinnan syventäminen*
- *lauseen rakenne (subjekti, predikaatti, objekti, kongruenssi) ja lausetyypit sekä erilaisten lauseiden tehtävät*
- *suomen kielen vertailu omaan äidinkieleen ja muihin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys*
- *suomen kielen ominaispiirteet, kielen vaihtelu ja kielen kuvallisuus*
- *kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa rektio, lauseiden ja kappaleiden sidosteisuus*
- *aineiston pohjalta kirjoittaminen ja kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaus ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely*
- *kuullun ymmärtämisen ja oman viestimisen harjoittelua*
- *informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi sekä palautteen antamisen ja vastaanottamisen harjoittelua*

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (S203)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä monipuolistuu. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä sekä suullisesti että kirjallisesti ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Vantaan lukiokoulutus

Kirjallisuuden tulkitseminen tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä sekä humaania ajattelua, toisen asemaan asettumista. Kurssilla havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Harjaannutaan taiteen vastaanottajana ja oman taidekokemuksen erittelijänä ja opitaan analysoimaan omia päättelytapoja ja jakamaan tätä tietoa myös muille. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan lähiympäristön kulttuurikohteita.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan eritellä ja tulkita fiktiivisiä ja digitaalisia tekstejä sekä kuvia ja liikkuvaa kuvaa*
- *oppii vertailemaan suomalaisia ja oman kulttuurin tekstejä*
- *harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä*
- *ymmärtää kielikuvien, vertausten, monitulkintaisten ilmausten sekä idiomien merkityksen ja niiden kulttuurisidonnaisuuden*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *oppii ymmärtämään kielen poeettista käyttöä, esimerkiksi kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta*
- *syventää ryhmäviestintätietojaan ja -taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

- *yleiskuva suomalaisesta kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista*
- *kaunokirjallisuuden lajit ja niiden ominaispiirteitä*
- *kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kirjallisuudessa*
- *proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta suullisesti ja kirjallisesti, myös verkossa*
- *suomalaisen kirjallisuuden keskeinen teos*
- *tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen ja -ilmiöiden näkökulmasta*
- *viestien tulkitsemista ja tuottamista*
- *kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa pronominit, konjunktiot*

4. Tekstit ja vaikuttaminen (S204)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden kieltä ja vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Vantaan lukiokoulutus

Tuetaan opiskelijoiden itsenäistä päätöksentekoa ja tietoisuutta omista valinnoista.

Tutustutaan paikallisen vaikuttamisen kanaviin ja harjaannutaan ottamaan kantaa itselle merkityksellisiin kysymyksiin.

Luetaan kirjallisuutta painottaen sekä yhteiskunnallista vaikuttavuutta että yksilöllistä eläytymistä.

Suullisia argumentointitaitoja harjoitellaan esimerkiksi väittelyn tai vaikuttavien puheiden suunnittelun, tuottamisen ja niiden arvioinnin kautta. Argumentaation harjoittelu edistää ristiriitojen ja konfliktien käsittelytaitoja ja rohkaisee opiskelijaa ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää erilaisia suullisia, kirjallisia ja multimodaalisia asiatekstejä, erityisesti mielipidetekstejä, syventää kriittistä lukutaitoaan ja oppii tarkastelemaan tekstien välittämiä arvoja*
- *oppii tunnistamaan, miten kielellä vaikutetaan*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *osaa muodostaa ja ilmaista mielipiteitään perustellen*
- *syventää kielen perusrakenteiden hallintaa, erityisesti sijamuotojen merkitystehtäviä ja rektioita.*

Keskeiset sisällöt

- *kantaa ottavat tekstit, argumentaatio ja retoriikka*
- *asiatekstin analysointi- ja tulkintaharjoituksia, tiedon- ja tieteenalojen puhetavat ja näkökulmat, esimerkiksi virallinen ja epävirallinen viestintä, käsitteellinen ja konkreettinen kielenkäyttö ja lukion eri oppiaineiden kielenkäyttötapoja*
- *vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot*
- *argumentoinnin keinot ja retoriset keinot, huumori, vaikuttaminen arjen vuorovaikutussuhteissa*
- *kaunokirjallisuus ja media (myös sosiaalinen media) vaikuttajana*
- *perustelemisen harjoittelemista sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *ryhmäkeskustelutehtäviä sekä muita kommunikointiharjoituksia*

- *sananvapaus, sensuuri, tekijänoikeudet*
- *nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tarkastelua, rektio*

5. Teksti ja konteksti (S205)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden piirteitä ja kontekseja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylisiä ja -lajisia tekstejä.

Vantaan lukiokoulutus

Suomalaiseen kirjallisuuteen tutustumisen avulla opiskelija laajentaa ja syventää ymmärtämystään suomalaisesta kulttuurista. Opiskelija harjaantuu muodollisen tai epämuodollisen tyylin valinnassa puhe- ja kirjoitustilanteissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii tarkastelemaan tekstejä niiden konteksteissa ja jatkumoissa ja suhteessa muihin teksteihin, muun muassa erityisalojen tekstit*
- *oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä*
- *pystyy itsenäiseen tekstin tuottamisen prosessiin ja kehittää omaa ilmaisutapaansa*
- *oppii valmistelemaan suullisen esityksen kirjallisuuden pohjalta yksin tai ryhmässä*
- *tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *vakiinnuttaa tieto- ja viestintäteknologista osaamistaan.*

Keskeiset sisällöt

- *tyylin aineksien vaikutus tekstiin*
- *abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön sekä yleiskielen ja puhekielen erot*
- *tietokirjallisuus, etenkin essee, verkkotekstit ja multimodaaliset tekstilajit*
- *eläytyvää kirjoittamista ja kirjoittamista kirjallisuuden pohjalta*
- *kielenhuoltoa erityisesti tyylin näkökulmasta*
- *suullinen esitys, esimerkiksi esitelmä, puheenvuoro, draama, paneeli, keskustelu*
- *kielitilanteiden vaihtelu ja puheen variaatio*

6. Nykykulttuuri ja kertomukset (S206)

Opiskelija oppii tarkastelemaan suomalaista nykykulttuuria ja ilmiöitä. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutuksesta. Opiskelija vahvistaa suomen kielen taitoaan teksteillä ja tehtävillä.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija oppii arvostamaan ympäröivän kulttuurin moninaisuutta ja näkee sen rikkautena.

Opiskelija sijoittaa itsensä osaksi kulttuurista jatkumoa ja näkee myös itsensä kulttuurisena tuotteena. Kurssilla tarkastellaan ja arvioidaan erityisesti suomalaisuuteen liittyviä tarinoita ja myyttejä. Opiskelijoita ohjataan multimodaalisten kulttuuristen ilmiöiden äärelle ja hyödynnetään pääkaupunkiseudun ajankohtaista kulttuuritarjontaa

Harjoituksissa otetaan huomioon lukion päättökokeen vaatimustaso.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu suomalaiseen kulttuuriin, erityisesti kirjallisuuteen sekä muihin taiteisiin ja mediakulttuuriin ja vertailee suomalaista kulttuuria tuntemiinsa muihin kulttuureihin*
- *perehtyy nykykulttuurin ilmiöihin ja ajankohtaisiin tekstilajeihin*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä*
- *oppii soveltamaan tietoaan suomen kielen normeista omia tekstejä tuottaessaan*
- *oppii toimimaan sujuvasti, eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *tekstien ajankohtaiset lajit ja mediatekstit*
- *kertomukset mediassa, elokuvissa ja tv-sarjoissa (myytit, klassikot, tarinallistaminen)*
- *kielenhuollon kertausta, sanaston laajentamista ja vaikeita kielen rakenteita*
- *luetun ymmärtämistä, tekstien selittämistä, kirjoitelmia*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelua*
- *suomalaista nykykirjallisuutta, kuten novelleja, lyhytproosaa, runoja, romaanikatkelmia sekä kokonaisteos*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (S207)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, muuttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmentaudutaan työelämään esimerkiksi työhaastattelujen avulla. Kurssi valmentaa myös muita keskeisiä työelämässä tarvittavia puheviestintätaitoja. Kulttuurienvälistä kommunikaatiota voidaan luontevasti käsitellä kurssin aikana.

Kurssilla harjoitellaan muodollisia ja epämuodollisia puhetilanteita. Opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuus osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli Puhvi-kokeeseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää tietojaan vuorovaikutuksen ja vuorovaikutussuhteiden luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöstä*
- *harjaantuu viestimään tilanteen mukaisesti ja tulee tietoiseksi toimintamahdollisuuksistaan vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita*
- *kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan*
- *oppii erottamaan eri tyylejä ja sävyjä kirjoitetussa ja puhutussa kielessä*
- *oppii erittelemään ja hallitsemaan kielen lauserakenteita.*

Keskeiset sisällöt

- *vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet*
- *puhuttujen tekstien erittely, tulkinta ja arviointi*
- *suomen puhekielen erityispiirteitä ja kielioppia*
- *esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja käytänteet*
- *esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu erilaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *erilaiset asiointitilanteet*
- *puheviestinnän kulttuurisia piirteitä ja suomalaista ja kansainvälistä puhekulttuuria*
- *kielen lausetason perusrakenteet, peruslauseen jäsenet ja suomen kielelle ominaiset lausetyypit*
- *sananmuodostuskeinojen kertausta*

8. Kirjoittamistaitojen syventäminen (S208)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaiseen kulttuuriin, median aiheisiin sekä kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun eri tavoin.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan osoittamaan päättökokeen vaatimaa kypsyyttä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä*
- *harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon sekä rohkaistuu persoonalliseen kielen tuottamiseen*
- *syventää ja monipuolistaa kirjallisen ilmaisun taitojaan*
- *kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään, arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia teemoja*
- *löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun*
- *varmentuu kielen rakenteiden hallinnassa ja harjaantuu kirjoitusprosessiin ja yhdessä kirjoittamiseen.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen, viimeistely ja palautteen antaminen*
- *kirjoittamista erilaisiin tarkoituksiin, muun muassa asia- ja asioimiskirjoittamista*
- *tekstin tuottamista erilaisista aineistoista ja luovaa kirjoittamista*
- *kirjoittamista materiaalin pohjalta sekä pohjatekstin tekstilajin ja kielen havainnointia, esimerkiksi tekstin kommentointia*
- *kielen rakenteita opiskelijoiden tarpeiden mukaan*
- *kielenhuollon kertaus: muun muassa sitaattivälimerkit, lähteiden lainaaminen*
- *suullinen tehtävä kurssin aiheista, esimerkiksi paneeli, keskustelu, alustus, puheenvuoro*

9. Lukutaitojen syventäminen (S209)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan osoittamaan päättökokeen vaatimaa kypsyyttä

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa taitoaan lukea analyyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä*
- *syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä ja tekstilajeista*
- *syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista*
- *kehittää suomalaisen kirjallisuuden tuntemustaan.*

Keskeiset sisällöt

- *erilajisten kaunokirjallisten ja asiatekstien sekä eri tiedon- ja tieteenalan tekstien lukemista*
- *kirjallisuudesta keskustelemista ja kirjoittamista, oman lukukokemuksen jakamista*
- *kielen käsitteet tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa*
- *tekstianalyysi, tekstin rakenne, tekstilajit, intertekstuaalisuus*
- *vapaavalintainen kaunokirjallinen teos, esimerkiksi oman kulttuuri-identiteetin rakentumisen kannalta tärkeä teos*
- *kirjailija- tai teosesittely*
- *käännösharjoitus*

2.4. Toinen kotimainen kieli, ruotsi

Oppiaineen tehtävä

Ruotsin kielen opetus syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään ruotsin kielen taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Ruotsin kielen opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia ruotsia ja käyttää taitoaan rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia ruotsinkielisissä ympäristöissä sekä Suomessa että Ruotsissa kuin muuallakin, missä se on mahdollista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään, ja opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä. Opetus antaa valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventää opiskelijoissa maailmankansalaisen taitoja.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaitona. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa ruotsin kielellä, mahdollisesti myös muilla pohjoismaisilla kielillä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan

merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasoilla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opiskelijaa ohjataan määrittämään yksilölliset tavoitteet ruotsin opinnoissaan. Opettaja tukee opiskelijaa hahmottamaan oman taitotasonsa ja saavuttamaan tavoitteensa. Opiskelijoita kannustetaan arvioimaan edistymistään ja työskentelytapojaan säännöllisesti ja seuraamaan oppimaan oppimistaitojensa kehittymistä. Vantaan lukioissa pyritään kehittämään erilaisia vertaistyöskentelyn ja -tuen tapoja, ts. opiskelijat oppivat yhdessä toisiaan tukien.

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen eri oppimäärien opetuksen yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- *kehittyy ruotsin kielen käyttäjänä sekä toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *rohkaistuu hyödyntämään ruotsin kieltä luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana*
- *vankentaa ruotsin kielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen*
- *kehittyy tavoitteellisena kielten oppijana ja osaa soveltaa kieltenopiskelustrategioita*
- *ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet*
- *osaa arvioida oman osaamisensa riittävyyttä jatko-opintojen näkökulmasta*
- *osaa suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmista.*

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa opiskelemassaan oppimäärässä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa*	*Taito tulkita tekstejä*	*Taito tuottaa tekstejä*
A-oppimäärä	*B2.1*	*B2.1*	*B1.2*
B1-oppimäärä	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2*	*B2.2*	*B2.2*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa innostetaan käyttämään ruotsin kieltä erilaisissa oppimisympäristöissä. Vantaalaiseen ruotsinkieliseen kulttuuriin tutustutaan esimerkiksi vierailukäynneillä.

Arviointi

Ruotsin kielessä arviointi perustuu ruotsin kielen yhteisten tavoitteiden sekä oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat ruotsin kielen yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa ruotsin kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi seuraavasti:

Kurssit	*Äidinkielenomainen oppimäärä*		*A-oppimäärä*		*B1-oppimäärä*
Kurssi	*1*	→	*1*	→	*1*
Kurssi	*2*	→	*2*	→	*2*
Kurssi	*3*	→	*3*	→	*3*
Kurssi	*4*	→	*4*	→	*4*
Kurssi	*5*	→	*5*		
Kurssi	*6*	→	*6*	→	*5*
Kurssi	*7*	→	*7*	→	*7*
Kurssi	*8*	→	*8*	→	*6*

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Vantaan lukiokoulutus

Opintojen alkuvaiheessa arvioinnissa otetaan Vantaalla huomioon opiskelijan sitoutuminen, sinnikkyys ja vastuun ottaminen opinnoissaan. Opiskelija saa luokkayhteisössään jatkuvaa,

monipuolista ja kannustavaa palautetta, jonka pohjalta opiskelija voi reflektoida omaa edistymistään.

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia. Kurssi on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset keskeiset tavoitteet on saavutettu.

2.4.1. Ruotsi, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Ruotsi kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B2.1 vuorovaikutuksen ja tulkinnan taidoissa sekä B1.2 tuottamisen taidoissa ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Ruotsinkielinen maailmani (RUA01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painottuu opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen. Kurssilla rohkaistaan opiskelijaa käyttämään sähköisiä työkaluja ruotsin kielen opinnoissa.

Aihekokonaisuuksista korostuvat teknologia ja yhteiskunta sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Ruotsinkielisiin kohteisiin tutustutaan esimerkiksi vierailuilla.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle ja etsitään autenttisia ruotsinkielisiä kielenkäyttöympäristöjä sekä keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin, harrastuksiin, kiinnostuksen kohteisiin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (RUA02)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitoja kehitetään kurssilla. Aihekokonaisuuksista painottuvat hyvinvointi ja turvallisuus sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen pohjoismaisessa kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä (RUA03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään tietotekniikkaa tiedonhaussa ja medioihin tutustumisessa. Tällä kurssilla aihekokonaisuuksista korostuu kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys. Kurssilla tutustutaan suomenruotsalaisuuteen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiirinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, ruotsinkieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (RUA04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla korostuu aktiivinen ja ratkaisukeskeinen opiskelu ja toiminen hyvän tulevaisuuden puolesta vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Aihekokonaisuuksista korostuu tällä kurssilla aktiivinen kansalaisuus.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta ruotsin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (RUA05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla korostuu oman mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleminen. Eri tieteenaloihin tutustutaan mm. vierailulla vantaalaisiin yrityksiin tai tiedekeskukseen. Tällä kurssilla korostuvat tiede ja aihekokonaisuuksista teknologia ja yhteiskunta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (RUA06)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan työn hakemista ja ansioluettelon kirjoittamista. Työntekomahdollisuuksia esitellään ruotsin kielellä niin Suomessa kuin Pohjoismaissa. Kurssilla on luontevaa tuoda esille aktiivinen kansalaisuus- ja innovatiivisuus -teemoja esimerkiksi julistamalla liikeideakilpailu. Kurssi tarjoaa mahdollisuuden oppiainerajat ylittävään yhteistyöhön.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa ruotsin kielellä myös muualla kuin Suomessa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (RUA07)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla syvennetään vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitoja. Opiskelijat kehittävät mediatuottamisen ja medialukutaidon osaamista eri viestintäympäristöissä ja eri välinein. Kestävää elämäntapaa havainnollistetaan niin kotimaisesta kuin globaalista näkökulmasta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä

sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmista ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (RUA08)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tavoitellaan ymmärrystä kulttuurin eri ilmenemismuodoista. Kurssin aikana harjoitellaan vastuullista ja eri tilanteisiin sopivaa kielenkäyttöä, esimerkiksi työn haussa ja politiikassa. Kurssilla on mahdollista tutustua kaksikieliseen Suomeen vierailujen muodossa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Kertauskurssi abiturienteille (RUA9)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: RUA09=RUB08 Kurssilla kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet ja tehdään runsaasti yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan aineita. Kurssilla hiotaan kirjallista ilmaisua ja kerrataan ja syvennetään rakenteiden hallintaa. Kurssi on yhteinen RUB8 opiskelijoiden kanssa. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssilla kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet ja tehdään runsaasti yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan aine.Tavoitteena on kerrata ja syventää rakenteiden hallintaa sekä hioa kirjallista ilmaisua.

Sisältö: Kurssilla kerrataan kielioppirakenteita sekä laajennetaan sanavarastoa ja harjoitellaan luetun- ja kuullunymmärtämistä.

Arviointi suoritusmerkintä. Hyväksyttyyn merkintään vaaditaan säännöllistä läsnäoloa sekä annettujen kirjallisten ja suullisten tehtävien suorittamista. Kurssin päätteeksi on preliminäärikoe soveltuvin osin.

10. Ainekirjoituskurssi (RUA10)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: RUA10=RUB09 Kurssi keskittyy erityisesti hiomaan kirjallista ilmaisua sekä vahvistamaan ja monipuolistamaan rakenteiden hallintaa. Kurssi valmentaa ylioppilaskirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Tavoitteena on parantaa kirjallista ilmaisua sekä harjoitella erilaisten rakenteiden ja ilmaisujen käyttöä aineessa.

Sisältö: Erityyppisten kirjoitustehtävien laatiminen annettujen ohjeiden avulla.

Suoritusmerkinnän saa osallistumalla säännöllisesti oppitunneille ja suorittamalla hyväksytysti kaikki annetut kirjoitustehtävät.

2.4.2. Ruotsi, B1-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–5 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–5 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Minun ruotsini (RUB11)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painottuu opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään sähköisiä työkaluja ruotsin kielen opinnoissa.

Kurssilla vahvistetaan ruotsin kielen perusteita.

Kurssilla painottuu aihekokonaisuus kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Pohditaan ruotsin kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Syvennetään vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun ja arkeen liittyviä vuorovaikutustaitoja. Käsiteltävät aihepiirit liittyvät nuorten omiin kiinnostuksen kohteisiin sekä tarpeisiin käyttää kieltä erityisesti suullisissa viestintätilanteissa.

2. Hyvinvointi ja ihmissuhteet (RUB12)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painottuvat opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen ja erilaisten arkisten vuorovaikutustilanteiden harjoitteleminen. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään sähköisiä työkaluja ruotsin kielen opinnoissaan.

Kurssin teemat käsittelevät aihekokonaisuuksia kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys sekä hyvinvointi ja turvallisuus.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia käyttäen ja niistä suoriutumiseen tarvittavia strategioita. Harjoitellaan taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Kurssilla pohditaan eri näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja mikä merkitys hyvinvoinnilla ja ihmissuhteilla on ihmisen elämässä. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri ja mediat (RUB13)

Vantaan lukiokoulutus

Tavoitteena on tehdä suomenruotsalaisuus eläväksi ja kartuttaa opiskelijan valmiuksia olla matkailijana Pohjoismaissa. Kurssilla tehdään yhteistyötä esimerkiksi paikallisten kaksikielisten tahojen kanssa.

Kurssin puitteissa hyödynnetään tietotekniikkaa muun muassa tiedonhaussa, medioihin tutustumisessa ja eri tekstilajien tuotoksien laadinnassa.

Aihekokonaisuuksista painotetaan kurssilla seuraavia: teknologia ja yhteiskunta, mediat ja monilukutaito sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Tutustutaan suomenruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

4. Monenlaiset elinympäristömme (RUB14)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija harjaantuu hakemaan monenlaisia tekstiaineistoja opiskelussa sekä tuottamaan niitä.

Kurssilla opitaan ymmärtämään monikulttuurisuutta Pohjoismaissa.

Aihekokonaisuuksista painotetaan kurssilla seuraavia: teknologia ja yhteiskunta sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään erilaisten tekstilajien tulkintaa ja tuottamista. Aihepiireinä ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö sekä yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt, joita tarkastellaan ensisijaisesti nuorten näkökulmasta.

5. Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (RUB15)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan työn hakemista ja ansioluettelon kirjoittamista.

Työelämäkontakteja luodaan paikallisten yritysten kanssa kouluvierailujen ja työpaikkavierailujen muodossa.

Kurssilla aihekokonaisuuksista on mahdollista painottaa aktiivista kansalaisuutta, yrittäjyyttä ja työelämää sekä teknologiaa ja yhteiskuntaa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohditaan jatko-opintoja ja tulevaisuudensuunnitelmia. Tutkitaan mahdollisuuksia opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

6. Viesti ja vaikuta puhuen (RUB16)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan kaksikieliseen pääkaupunkiseutuun esimerkiksi päiväkoti- ja vanhainkotivierailujen muodossa.

Aihekokonaisuuksista kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys sekä hyvinvointi ja turvallisuus liittyvät luontevasti kurssin sisältöön.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

7. Kestävä elämäntapa (RUB17)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla syvennetään vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitoja. Opiskelijat voivat kehittää mediatuottamisen osaamistaan eri viestintäympäristöissä ja eri välinein.

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu sekä mediat ja monilukutaito ovat mahdollisia sisällyttää kurssin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Paikalliset soveltavat kurssit

Keskipitkän ruotsin tukikurssi (RUB10)

Vaskivuoren lukio:

Kuvaus: Kurssi on tarkoitettu opiskelijoille, joilla on vaikeuksia saada ruotsin kurssit suoritetuiksi. Jokaiselle kurssille tulevalle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen kurssiohjelma. Vaaditut kurssisuorituskriteerit täyttämällä on mahdollista korottaa yksi hylätty kurssiarvosana arvosanaksi 5. Kurssista on myös mahdollista arvosanan korottamisen sijaan saada suoritusmerkintä.

Tavoite: Saada hylätty kurssi korotettua hyväksytyksi.

Sisältö: Laaditaan henkilökohtainen kurssisuunnitelma.

8. Kertauskurssi abiturienteille (RUB8)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: RUB08=RUA09 Kurssilla kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet ja tehdään runsaasti yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan aine. Kurssin päätteeksi on preliminäärikoe. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Tavoitteena on kerrata ja syventää rakenteiden hallintaa sekä hioa kirjallista ilmaisua.

Sisältö: Kurssilla kerrataan kielioppirakenteita sekä laajennetaan

sanavarastoa ja harjoitellaan luetun- ja kuullunymmärtämistä.

Suoritusmerkintä. Kurssi päättyy preliminäärikokeeseen. Hyväksyttyyn merkintään vaaditaan säännöllistä läsnäoloa sekä annettujen tehtävien suorittamista.

9. Ainekirjoitus (RUB9)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: RUB09=RUA10 Kurssi keskittyy erityisesti hiomaan kirjallista ilmaisua sekä vahvistamaan ja monipuolistamaan rakenteiden hallintaa. Kurssi valmentaa ylioppilaskirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Tavoitteena on parantaa kirjallista ilmaisua sekä harjoitella erilaisten rakenteiden ja ilmaisujen käyttöä aineessa.

Sisältö: Erityyppisten kirjoitustehtävien laatiminen annettujen ohjeiden avulla.

Suoritusmerkinnän saa osallistumalla säännöllisesti oppitunneille ja suorittamalla hyväksytysti kaikki annetut kirjoitustehtävät.

10. Ruotsin nivelkurssi (RUB0)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 1. vuonna.

Kuvaus: Opiskelija kertaa ruotsin kielen peruskielioppirakenteita sekä tutustuu helpohkoihin teksteihin. Kerrataan yläasteen asioita. Kurssia suositellaan kaikille, joilla ruotsin arvosana lukioon tullessa on seitsemän tai alempi. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Valmentaa ruotsin lukio-opintoihin.

Sisältö: Opiskelija perehtyy nuorille läheisiin teemoihin ja perusrakenteiden kertaamiseen. Opiskelijoiden toiveet ja tarpeet otetaan huomioon. Kurssilla harjoitellaan myös suullista kielitaitoa, kirjoittamista ja kuuntelua.

2.4.3. Ruotsi, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitetaan monipuolisesti kaikkia kielitaidon alueita. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Luontevaan ruotsin kielen ääntämiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitetaan monipuolisesti kaikkia kielitaidon alueita. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Luontevaan ruotsin kielen ääntämiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä.

”...Opiskelijalle, joka on vapautettu lukiolain 13 §:n perusteella toisen kotimaisen kielen opiskelusta, voidaan järjestää toisen kotimaisen kielen opetusta lukiossa alkavan B-oppimäärän mukaisesti.” (Valtioneuvoston asetus 942/2014, 9 § 6 mom.)

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää oman kieli- ja kulttuuritaustansa arvostusta ja jäsentää käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *tutustuu suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä*
- *tutustuu siihen, miten suomen ja ruotsin kielet ovat vaikuttaneet toisiinsa Suomessa*

- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 vuorovaikutuksen ja tulkinnan taidoissa, A2.1 tuottamisen taidoissa ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja ruotsinkieliseen kulttuuriympäristöön (RUB31)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hahmotetaan ruotsin kielen suhdetta opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmaisuja. Tutustutaan ruotsinkieliseen kulttuuriympäristöön Suomessa ja Pohjoismaissa.

2. Matkalla Pohjoismaissa (RUB32)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun sekä asioimiseen liittyviä vuorovaikutustaitoja ja kartoitetaan pohjoismaista kulttuuri- ja yleistietoutta. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (RUB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Käsitellään aihepiirejä ja tilanteita, jotka liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (RUB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Tutustutaan erilaisiin elämäntilanteisiin Pohjoismaissa. Harjoitellaan viestintää erilaisissa ruotsinkielisissä kohtaamistilanteissa Suomessa, Pohjoismaissa ja muuallakin, missä se on mahdollista.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (RUB35)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (RUB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin sekä medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (RUB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan opiskelu- ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja. Selvitetään, minkälaista kielitaitoa mahdollisissa jatko-opinnoissa tarvitaan. Tutustutaan työpaikkoihin ja kesätyömahdollisuuksiin, joissa voi käyttää ruotsin kielen taitoa. Aihepiirit liittyvät kouluun, jatko-opintoihin ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (RUB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.5. Toinen kotimainen kieli, suomi (finska)

Suomen kielen opetus lukiossa syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään suomen kielen taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan, luomaan siltoja eri kielten välille sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Suomen kielen opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia suomea ja käyttää taitoaan rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia suomenkielisissä ympäristöissä. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan kieleen/kielenkäyttöön liittyvien asenteiden ja arvojen merkitystä. Opetus vahvistaa ja kehittää oppilaiden valmiuksia ja mahdollisuuksia toimia suomeksi aktiivisesti sekä vaikuttaa lähiympäristössään ja laajemmissa yhteyksissä.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia suomen kieltä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaitona. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa suomen kielellä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasoilla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Suomen kielen opetuksen yhteiset tavoitteet

Suomen kielen eri oppimäärien opetuksen yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- *kehittää taitoaan toimia suomeksi eri yhteyksissä*
- *ymmärtää suomen kielen merkityksen kansalliskielenä*
- *rohkaistuu hyödyntämään suomen kieltä luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana*
- *vankentaa suomen kielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen*
- *syventää ja laajentaa suomen kielen rakenteiden tuntemustaan*
- *kehittyy tavoitteellisena kielenkäyttäjänä, joka osaa soveltaa oppimisstrategioita kieliopinnoissaan*
- *ymmärtää monipuolisen kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet*
- *osaa arvioida omaa kielitaitoaan ja suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten esimerkiksi jatko-opintojen ja työelämän näkökulmista.*

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa opiskelemassaan oppimäärässä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa*	*Taito tulkita tekstejä*	*Taito tuottaa tekstejä*
A-suomi	*B2.1*	*B2.1*	*B1.2*
B1-suomi	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
B3-suomi	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen suomi	*B2.2*	*B2.2*	*B2.2*

Arviointi

Suomen kielessä arviointi perustuu suomen kielen yhteisten tavoitteiden sekä oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat suomen kielen yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja taidoissa toimia autenttisissa suomenkielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit

arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa suomen kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi seuraavasti:

Kurssit	*Äidinkielenomainen oppimäärä*		*A-oppimäärä*		*B1-oppimäärä*
Kurssi	*1*	→	*1*	→	*1*
Kurssi	*2*	→	*2*	→	*2*
Kurssi	*3*	→	*3*	→	*3*
Kurssi	*4*	→	*4*	→	*4*
Kurssi	*5*	→	*5*	→	*5*
Kurssi	*6*	→	*6*		
Kurssi	*7*	→	*7*	→	*7*
Kurssi	*8*	→	*8*	→	*6*

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

2.6. Vieraat kielet

Kieltenopetus syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Kielten opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia kulttuurisesti, kansainvälisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään, ja opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä. Opetus antaa valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventää opiskelijoiden maailmankansalaisen taitoja.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaitona. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa osaamillaan kielillä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasoilla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Vieraiden kielten opetuksen yhteiset tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yhteiset tavoitteet

Vieraiden kielten eri oppimäärien opetuksen yhteisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu hyödyntämään kielitaitoaan luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana*
- *vankentaa kohdekielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen*
- *kehittyy tavoitteellisena kielten oppijana ja osaa soveltaa kieltenopiskelustrategioita*
- *ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet*
- *osaa arvioida omaa osaamistaan sekä suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten jatko-opintojen, työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmasta.*

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri kielissä tai oppimäärissä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Kieli ja oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa*	*Taito tulkita tekstejä*	*Taito tuottaa tekstejä*
Englanti A	*B2.1*	*B2.1*	*B2.1*
Muut kielet A	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Englanti B1	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet B1	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Englanti B2	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet B2	*A2.2*	*A2.2*	*A2.2*
Englanti B3	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet B3	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet B3	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Arviointi

Vieraissa kielissä arviointi perustuu vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden sekä kieli- ja oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat vieraiden kielten yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa vieraassa kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi latinan kieltä lukuun ottamatta seuraavasti:

Kurssit	*A-oppimäärä*		*B1-oppimäärä*		*B2-oppimäärä*		*B3-oppimäärä*
Kurssi	*1*	→	*1*	→	*1*	→	*3*
Kurssi	*2*	→	*2*	→	*3*	→	*5*
Kurssi	*3*	→	*3*	→	*4*	→	*6*
Kurssi	*4*	→	*4*	→	*2*	→	*4*
Kurssi	*6*	→	*5*	→	*5*	→	*7*
Kurssi	*7*	→	*7*	→	*6*	→	*8*
Kurssi	*8*	→	*6*				

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Kurssit

Vieraiden kielten kurssikoodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja kurssinumeroiden mukaan. Esimerkiksi RAB32 tarkoittaa ranskan kielen B3-oppimäärän kurssia numero 2. Vieraista kielistä käytetään seuraavia koodeja:

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

KX = muu kieli

2.6.1. Englanti, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää englannin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen englanninkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää englannin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa

opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen englanninkielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Englannin kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy englannin kielen käyttäjänä sekä toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin paikallisissa, kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *ymmärtää englannin kielen merkityksen ja roolin kansainvälisen kommunikaation kielenä*
- *osaa arvioida oman osaamisensa riittävyyttä jatko-opintojen näkökulmasta*
- *osaa suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmista*
- *saa kokemuksia laajempien englanninkielisten tekstien lukemisesta, tulkitsemisesta ja käsittelystä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B2.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa opiskelijoita rohkaistaan opintojen alusta asti käyttämään englannin kielen taitojaan ja kehittämään siten rutiinia myös suullisia kommunikointitilanteita varten. Opiskelijoita tuetaan kommunikointitaitojensa kehittämisessä mm. itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Opetuksessa syvennetään opiskelijan käsitystä siitä, miten eri kommunikointitilanteet vaativat erilaisia kielellisiä työkaluja. Tavoitteena on, että opiskelijat kehittävät taitojaan erityisesti kansainvälisen opiskelu- ja työelämän englannin kielen niin kirjallisille kuin suullisillekin kommunikoinnille asettamien vaatimusten saavuttamiseksi.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Englannin kieli ja maailmani (ENA1)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä englannin kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijoina ja suunnittelemaan englannin opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista englannin kielen opiskelijoita alusta lähtien arvioimaan keskustelutilanteita ja käynnistämään keskusteluita, ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa tavoitteena on oppia huomioimaan ja ymmärtämään inhimillistä moninaisuutta, ihmisten erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita. Tähän liittyy myös eri kulttuureihin ja kielialueisiin tutustuminen ja tutustumisen kautta niiden moninaisuuden arvostaminen. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten englannin kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita, analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita englannin opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta, englannin kieltä globaalina ilmiönä sekä kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (ENA2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään myös taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (ENA3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun englanniksi. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää

kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, englanninkieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (ENA4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa. Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi voi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään erityisesti hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta englannin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (ENA5)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus -kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja -yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja/tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen englanniksi ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista sekä englannin kielen asemaa kansainvälisenä tieteen ja teknologian kielenä. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (ENA6)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelu, työ ja toimeentulo -kurssi antaa mahdollisuuden monipuoliseen yhteistyöhön lähialueen kiinnostavien ja innovatiivisten oppilaitosten, yritysten ja järjestöjen kanssa, jolloin mm. yrittäjyyden ja työntekemisen eri muotoihin voidaan tutustua käytännönläheisesti ja erityisesti englannin kielen merkityksen ja globaalin työllistymisen näkökulmasta.

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi. Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin englannin kielellä esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (ENA7)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa englantia erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla analysoidaan tai tuotetaan eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (ENA8)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa. Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla suoritetaan suullisen kielitaidon koe, josta saa todistuksen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Abikurssi (ENO)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Kurssilla harjoitellaan ylioppilaskokeen kannalta keskeistä materiaalia. Huomiota kiinnitetään myös kokeen teon teknisiin yksityiskohtiin. Kurssikokeena preliminäärikoe soveltuvin osin. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Mahdollistaa hyvä suoriutuminen ylioppilaskokeissa.

Sisältö: Kerrataan keskeistä kielioppia ja harjoitellaan kuullunymmärtämistä, tekstinymmärtämistä sekä kirjoittamista.

10. Maailmankansalaisen englanti (ENO)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Teemoina ajankohtaiset kansainväliset ja yhteiskunnalliset asiat. Kurssi valmentaa abiturientteja ylioppilaskirjoituksiin ja mm. tiedonhankintaan sekä englannin käyttöön työelämässä ja kansainvälisessä toiminnassa. Suoritusmerkintä.

11. Kirjoituskurssi (ENO)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kurssilla perehdytään erityyppisten tekstien kirjoittamiseen, laajennetaan sanavarastoa sekä syvennetään kirjoittamisen kannalta keskeistä kielioppia. Suoritusmerkintä.

12. Englannin nivelkurssi (ENO)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 1. vuonna.

Kuvaus: Kurssi pyrkii tukemaan perusasteen ja lukion englannin niveltämistä ja on tarkoitettu niille, joille englanti tuottaa vaikeuksia. Kurssilla keskitytään peruskielioppiin ja vankennetaan ydinsanastoa. Kurssi on tarkoitettu 1. lukuvuoden opiskelijoille, mutta tarpeen mukaan muutkin opiskelijat voivat sopia osallistumisesta opettajan kanssa. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssilla pyritään vahvistamaan yksilöllisesti kunkin opiskelijan kielitaitoa ja löytämään opiskelijalle sopivia opiskelumenetelmiä.

Sisältö: Kurssille osallistumisesta sovitaan opettajan tai opinto-ohjaajan kanssa. Suoritusmerkintä.

2.6.2. Espanjan kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, jota käytetään ja jatketaan myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kieli ja maailmani (EAA1)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä pitkän kielen kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijana ja suunnittelemaan kielen opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista kielen opiskelijoita alusta lähtien osallistumaan aktiivisesti keskustelutilanteisiin ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa opiskelija tutustuu eri kulttuureihin ja kielialueisiin ja oppii samalla arvostamaan moninaisuutta. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (EAA2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään myös taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (EAA3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun kohdekielellä. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (EAA4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa. Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään muun muassa hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (EAA5)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus -kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja -yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja/tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen kohdekielellä ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (EAA6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi.

Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (EAA7)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (EAA8)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa.

Kurssi mahdollistaa lähemmän tutustumisen kohdekielen yhteiskuntaan ja kulttuurielämään osallistumalla pääkaupunkiseudun tarjoamiin tilaisuuksiin, esimerkiksi tutustumiskäynneille, retkille ja kulttuuritilaisuuksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.3. Espanjan kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (EAB21)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (EAB22)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (EAB23)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (EAB24)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (EAB25)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailemalla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (EAB26)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia, sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (EAB27)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi koulun, kaupungin tai lähialueen yhteistyökumppaneita kansainvälisen toiminnan lisäämiseksi (esim. ystävyyskoulut, vaihto-opiskelijat, ulkomaiset vierailijaryhmät, instituutit, seurat).

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (EAB28)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.4. Espanjan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (EAB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (EAB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (EAB33)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita kannustetaan seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (EAB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (EAB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (EAB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (EAB37)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailulla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (EAB38)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Abikurssi (EAO)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Kurssilla harjoitellaan ylioppilaskokeen kannalta keskeistä materiaalia. Huomiota

kiinnitetään myös kokeen suorittamisen teknisiin yksityiskohtiin. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Mahdollistaa hyvän suoriutumisen ylioppilaskokeessa.

2.6.5. Latinan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (LAB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (LAB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (LAB33)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita kannustetaan seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (LAB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (LAB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (LAB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (LAB37)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailulla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (LAB38)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.6.6. Ranskan kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, jota käytetään ja jatketaan myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kieli ja maailmani (RAA1)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä pitkän kielen kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijana ja

suunnittelemaan kielen opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista kielen opiskelijoita alusta lähtien osallistumaan aktiivisesti keskustelutilanteisiin ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa opiskelija tutustuu eri kulttuureihin ja kielialueisiin ja oppii samalla arvostamaan moninaisuutta. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (RAA2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään myös taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (RAA3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun kohdekielellä. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (RAA4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa. Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään muun muassa hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (RAA5)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus -kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja -yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja/tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen kohdekielellä ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (RAA6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi.

Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (RAA7)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (RAA8)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa.

Kurssi mahdollistaa lähemmän tutustumisen kohdekielen yhteiskuntaan ja kulttuurielämään osallistumalla pääkaupunkiseudun tarjoamiin tilaisuuksiin, esimerkiksi tutustumiskäynneille, retkille ja kulttuuritilaisuuksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.7. Ranskan kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri

kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (RAB21)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita

rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (RAB22)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (RAB23)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (RAB24)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (RAB25)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailemalla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (RAB26)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia, sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (RAB27)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi koulun, kaupungin tai lähialueen yhteistyökumppaneita kansainvälisen toiminnan lisäämiseksi (esim. ystävyyskoulut, vaihto-opiskelijat, ulkomaiset vierailijaryhmät, instituutit, seurat).

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (RAB28)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.8. Ranskan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (RAB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (RAB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (RAB33)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita kannustetaan seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (RAB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (RAB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (RAB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (RAB37)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailulla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (RAB38)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.6.9. Saksan kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa

lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, jota käytetään ja jatketaan myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

3. Kieli ja maailmani (SAA1)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä pitkän kielen kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijana ja suunnittelemaan kielen opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista kielen opiskelijoita alusta lähtien osallistumaan aktiivisesti keskustelutilanteisiin ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa opiskelija tutustuu eri kulttuureihin ja kielialueisiin ja oppii samalla arvostamaan moninaisuutta. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

4. Ihminen verkostoissa (SAA2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään myös taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

5. Kulttuuri-ilmiöitä (SAA3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun kohdekielellä. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

6. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (SAA4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa. Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään muun muassa hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden

näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

7. Tiede ja tulevaisuus (SAA5)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus -kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja -yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja/tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen kohdekielellä ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

8. Opiskelu, työ ja toimeentulo (SAA6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi.

Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

9. Kestävä elämäntapa (SAA7)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

10. Viesti ja vaikuta puhuen (SAA8)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa.

Kurssi mahdollistaa lähemmän tutustumisen kohdekielen yhteiskuntaan ja kulttuurielämään osallistumalla pääkaupunkiseudun tarjoamiin tilaisuuksiin, esimerkiksi tutustumiskäynneille, retkille ja kulttuuritilaisuuksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Abikurssi (SAO)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Kurssi on tarkoitettu SAA- ja SAB -abiturienteille, jotka valmistautuvat saksan yo-kirjoituksiin. Kurssi päättyy preliminäärikokeeseen. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Saavutetaan hyvät valmiudet menestyä ylioppilaskirjoituksissa. Tavoitteena on kehittää opiskelijan tekstinlukemisen ja puhutun kielen ymmärtämisen taitoa sekä opiskelijan omaa kirjallista ilmaisua.

Sisältö: Yhteissuunnittelussa yhdessä opiskelijoiden kanssa valitaan käsiteltävä aineisto. Tutustutaan eri yo-tehtävätyyppeihin, erityisesti kuullun ymmärtämistä harjoitellaan runsaasti.

2. Keskustelu- ja kulttuurikurssi (SAO)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Voidaan suorittaa kolmannen kurssin jälkeen milloin vain. Kehitetään erilaisten virikkeiden avulla saksan puhumisen taitoa. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Opiskelijan suullinen valmius puhua saksaa kehittyy ja hän saa kulttuurikokemuksia ja -elämyksiä.

Sisältö: Kurssin aiheina ovat arkitilanteisiin ja nuoren elämänpiiriin liittyvät puhetilanteet. Opiskelija tutustuu saksankielisen maan elämään, kulttuuriin ja nähtävyyksiin sekä tutustutaan pääkaupunkiseudun saksankieliseen tarjontaan eri aloilla, esim. käynti Goethe-instituutissa. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

2.6.10. Saksan kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Elämän tärkeitä asioita (SAB21)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (SAB22)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (SAB23)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (SAB24)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (SAB25)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailemalla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (SAB26)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia, sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

9. Kansainvälinen toiminta (SAB27)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi koulun, kaupungin tai lähialueen yhteistyökumppaneita kansainvälisen toiminnan lisäämiseksi (esim. ystävyyskoulut, vaihto-opiskelijat, ulkomaiset vierailijaryhmät, instituutit, seurat).

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

10. Viesti puhuen ja kirjoittaen (SAB28)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Abikurssi (SAO)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna

Kuvaus: Kurssi on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville SAA- ja SAB-abiturienteille. Kerrataan keskeinen kielioppi, laajennetaan sanastoa sekä tehdään yo-tehtäviä. Kurssi päättyy preliminäärikokeeseen. Surotusmerkintä.

Tavoite: Saavutetaan hyvät valmiudet menestyä ylioppilaskirjoituksissa. Tavoitteena on kehittää opiskelijan tekstinlukemisen ja puhutun kielen ymmärtämisen taitoa sekä opiskelijan omaa kirjallista ilmaisua.

Sisältö: Yhteissuunnittelussa yhdessä opiskelijoiden kanssa valitaan käsiteltävä aineisto. Tutustutaan eri yo-tehtävätyyppeihin, erityisesti kuullun ymmärtämistä harjoitellaan runsaasti.

2. Keskustelu- ja kulttuurikurssi (SAO)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Voidaan suorittaa kolmannen kurssin jälkeen milloin vain. Kehitetään erilaisten virikkeiden avulla saksan puhumisen taitoa. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Opiskelijan suullinen valmius puhua saksaa kehittyy ja hän saa kulttuurikokemuksia ja -elämyksiä.

Sisältö: Kurssin aiheina ovat arkitilanteisiin ja nuoren elämänpiiriin liittyvät puhetilanteet. Opiskelija tutustuu saksankielisen maan elämään, kulttuuriin ja nähtävyyksiin sekä tutustutaan pääkaupunkiseudun saksankieliseen tarjontaan eri aloilla, esim. käynti Goethe-instituutissa. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

2.6.11. Saksan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (SAB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

4. Matkalla maailmassa (SAB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

5. Elämän tärkeitä asioita (SAB33)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita kannustetaan seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

6. Monenlaista elämää (SAB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

7. Hyvinvointi ja huolenpito (SAB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

8. Kulttuuri ja mediat (SAB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

9. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (SAB37)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailulla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

10. Yhteinen maapallomme (SAB38)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Abikurssi (SAO)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kurssi on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville SAA- ja SAB- abiturienteille. Kerrataan keskeinen kielioppi, laajennetaan sanastoa sekä tehdään yo-tehtäviä. Kurssi päättyy preliminäärikokeeseen. Suoritusmerkintä.

2. Keskustelu- ja kulttuurikurssi (SAO)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Voidaan suorittaa kolmannen kurssin jälkeen milloin vain. Kehitetään erilaisten virikkeiden avulla saksan puhumisen taitoa. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kehitetään opiskelijan taitoa puhua saksaa.

Sisältö: Arkitilanteisiin ja nuoren elämänpiiriin liittyvät puhetilanteet. Tutustutaan pääkaupunkiseudun saksankieliseen tarjontaan eri aloilla, esim. käynti Goethe- instituutissa.

Suoritusmerkintä.

2.6.12. Venäjän kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen.

Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, jota käytetään ja jatketaan myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kieli ja maailmani (VEA1)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä pitkän kielen kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijana ja suunnittelemaan kielen opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista kielen opiskelijoita alusta lähtien osallistumaan aktiivisesti keskustelutilanteisiin ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa opiskelija tutustuu eri kulttuureihin ja kielialueisiin ja oppii samalla arvostamaan moninaisuutta. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (VEA2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään myös taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (VEA3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun kohdekielellä. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (VEA4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa. Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään muun muassa hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (VEA5)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus -kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja -yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja/tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen kohdekielellä ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (VEA6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi.

Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (EAA7)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (VEA8)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa.

Kurssi mahdollistaa lähemmän tutustumisen kohdekielen yhteiskuntaan ja kulttuurielämään osallistumalla pääkaupunkiseudun tarjoamiin tilaisuuksiin, esimerkiksi tutustumiskäynneille, retkille ja kulttuuritilaisuuksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.13. Venäjän kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (VEB21)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (VEB22)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (VEB23)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (VEB24)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (VEB25)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailemalla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (VEB26)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia, sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (VEB27)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi koulun, kaupungin tai lähialueen yhteistyökumppaneita kansainvälisen toiminnan lisäämiseksi (esim. ystävyyskoulut, vaihto-opiskelijat, ulkomaiset vierailijaryhmät, instituutit, seurat).

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (VEB28)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.14. Venäjän kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (VEB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

3. Matkalla maailmassa (VEB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

4. Elämän tärkeitä asioita (VEB33)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita kannustetaan seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

5. Monenlaista elämää (VEB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

6. Hyvinvointi ja huolenpito (VEB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

7. Kulttuuri ja mediat (VEB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

8. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (VEB37)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailulla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

9. Yhteinen maapallomme (VEB38)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Pojehali! Keskustelu- ja kulttuurikurssi (VEO)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusajankohta koska vain.

Kuvaus: Venäjän tietouden ja kulttuurin kurssi. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Opiskelija harjoittelee selviytymistä venäläisen puhekumppanin kanssa ja pyrkii toimimaan autenttisessa ympäristössä.

Opiskelija oppii perusasioita Venäjän maasta, kulttuurista ja tavoista sekä harjoittelee puhumista arkipäivän tilanteissa.

Sisältö: Kurssin toteuttaminen ja sisältö sovitaan lukuvuoden alussa.

2.6.15. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, ja opiskelijoita ohjataan käyttämään tarvittavia apuvälineitä luetun ymmärtämisessä ja tekstin tuottamisessa. Suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia.

Kursseilla käsitellään runsaasti teemoja, jotka tukevat kohdekielen kulttuuriin, maantieteeseen, historiaan ja yhteiskuntiin liittyvää osaamista. Tämä mahdollistaa luontevan integroinnin eri oppiaineisiin. Kursseille varataan tilaa opiskelijoiden esille nostamien, yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn.

Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Rakenteita opetellaan ja harjoitellaan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämis- ja kuullunymmärtämistottumusten vakiinnuttamiseen varataan tarvittaessa aikaa kaikilla kursseilla.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, ja opiskelijoita ohjataan käyttämään tarvittavia apuvälineitä luetun ymmärtämisessä ja tekstin tuottamisessa. Suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia.

Kursseilla käsitellään runsaasti teemoja, jotka tukevat kohdekielen kulttuuriin, maantieteeseen, historiaan ja yhteiskuntiin liittyvää osaamista. Tämä mahdollistaa luontevan integroinnin eri oppiaineisiin. Kursseille varataan tilaa opiskelijoiden esille nostamien, yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn.

Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Rakenteita opetellaan ja harjoitellaan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämis- ja kuullunymmärtämistottumusten vakiinnuttamiseen varataan tarvittaessa aikaa kaikilla kursseilla.

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa tai arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Opetuksen tavoitteet

Euroopan ulkopuolisten kielten B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa*
- *löytää kiinnostavia kohdekielisiä ympäristöjä*
- *osaa ottaa viestinnässään huomioon keskeisiä kulttuurisia konventioita*
- *muodostaa käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittyy kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 vuorovaikutuksen, puhutun tekstin ymmärtämisen ja tuottamisen taidoissa sekä A1.3 kirjoitetun tekstin ymmärtämisen ja tuottamisen taidoissa ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (KIAA1)

Vaskivuoren lukio:

Tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmaisuja. Tutustutaan vähitellen kirjoitusmerkkeihin ja harjoitellaan niiden tunnistamista ja lukemista.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- ymmärtää kiinan kielen ja Kiinan kulttuurin merkityksen kansainvälisessä kanssakäymisessä- hahmottaa kiinan kielen erityispiirteitä ja saa kielestä kattavan yleiskuvan- oppii ääntämisen ja kirjoittamisen perusteet sekä tärkeimpiä arjen vuorovaikutustilanteiden ilmaisuja - syventää kiinalaisen kulttuurin tuntemustaan- säilyttää kiinan kielen oppimisen ilon ja haluaa jatkaa kielen opiskelua.

Keskeiset sisällöt

- toonit, tavunalkajat (alukkeet) ja tavunlopettajat (lopukkeet)- piirtovedot, kirjoitusmerkkien rakenne ja luokittelu- kirjoitusmerkkien historia ja määrä- perustietoja kiinalaisesta yhteiskunnasta, perinteistä arvoista, perhekulttuurista ja kiinalaisista nimistä - tervehtiminen, hyvästely ja muut arkipäivän viestintätilanteet

- esittäytyminen ja vastaavien asioiden kysyminen keskustelukumppanilta

Toteutus

Taito toimia vuorovaikutuksessa:Kurssilla painotetaan puheviestintää ja monipuolista pari- ja ryhmätyöskentelyä. Opiskelijoita rohkaistaan kyselemään, ihmettelemään ja puhumaan. Opiskelijoille annetaan mahdollisuus tuoda kurssin osaksi omia kiinnostuksen kohteitaan ja monipuolisen oppimateriaalin (esimerkiksi musiikin, kirjallisuuden, dokumenttien ja elokuvien) avulla tuodaan luokkahuonetilanteisiin myös koulun ulkopuolisen maailman vuorovaikutustilanteita. Kannustetaan opiskelijoita jakamaan keskenään kiinan kielen oppimiseen luomiaan strategioita.

Taito tulkita ja tuottaa puhuttuja tekstejä:Harjoitellaan tunnistamaan ja tuottamaan kiinan tooneja eli tavuintonaatioita sekä äänteitä (alukkeet ja lopukkeet). Opetellaan tunnistamaan ja tuottamaan toonillisia tavuja ja sanoja sekä harjoitellaan yleisempiä fraaseja, yksinkertaisia lauseita, tervehdyksiä ja kysymyksiä pienten dialogien muodossa. Pinyin-kirjoitus on puhumaan oppimisen apuna. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

Taito tulkita ja tuottaa kirjallisia tekstejä:Opiskelija harjoittelee lukemaan pinyinillä kirjoitettua kiinaa. Tutustutaan vähitellen kirjoitusmerkkeihin ja harjoitellaan niiden tunnistamista ja lukemista. Kurssilla kirjoitetaan pinyin- kirjoitusta, mutta harjoitellaan myös kirjoittamaan yksittäisiä kirjoitusmerkkejä ja perehdytään alustavasti kirjoitusmerkkien rakenteeseen ja historiaan. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kiinaa kirjoitetaan tietokoneella. Käytetään myös mahdollisuuksien mukaan sähköisiä tai perinteisiä sanakirjoja.

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen sekä yhdessä sovittujen kurssitehtävien (esimerkiksi sana- ja merkkitestien, kuullunymmärtämisen kokeiden ja kulttuuriesseiden) suorittaminen. Kurssikokeessa on tehtäviä koko kurssin sisällöistä, kuitenkin puhekieltä painottaen. Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4– 10.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmaisuja. Tutustutaan vähitellen kirjoitusmerkkeihin ja harjoitellaan niiden tunnistamista ja lukemista.

2. Matkalla maailmassa (KIAA2)

Vaskivuoren lukio:

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää viestintästrategioiden ja erilaisten kompensaatiokeinojen käyttöä. Tutustutaan myös joihinkin sosiaalisen kohtaamisen ei-kielellisiin piirteisiin. Harjoitellaan kirjoittamaan lisää yksinkertaistettuja merkkejä ja suppeita viestejä. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan tietokoneella.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- vahvistaa kielen perusteiden hallintaansa

- oppii tavanomaisimpien asiointitilanteiden (muun muassa ostosten teon, ravintolassa käyntien ja postipalvelujen) kielenkäytön ja rutiinit- tutustuu kiinalaiseen ruokakulttuuriin- hahmottaa kollektiivisen ja individuaalisen kulttuurin eroja

- syventää ymmärrystään Kiinan kansantasavallan erityispiirteistä ja kiinalaisesta perhekulttuurista.

Keskeiset sisällöt

- ääntämis- ja kuunteluharjoituksia- arjen asiointitilanteita (muun muassa ostosten teko, posti- ja ravintolapalvelut)- yleisiä, yksinkertaisimpia kirjoitusmerkkejä ja lyhyitä merkeillä kirjoitettuja viestejä- perhe, suku ja ystävät- Kiinan maantieteelliset ja demografiset erityispiirteet ja erilaiset kiinalaiset uskomukset (muun muassa kiinalaiset horoskooppimerkit)

Toteutus

Taito toimia vuorovaikutuksessa:Kurssilla painotetaan edelleen puheviestintää ja monipuolista pari- ja ryhmätyöskentelyä. Opiskelijoita rohkaistaan aktiivisuuteen, omien näkemysten ilmaisemiseen sekä toisten näkemysten kuuntelemiseen. Sovitaan yhdessä kurssikäytänteistä ja pyritään säilyttämään oppimisen ilo. Mahdollisuuksien mukaan pyydetään kurssille asiantuntijoita ja tehdään vierailuja lähiympäristöön, käydään esimerkiksi kiinalaisessa ravintolassa.

Taito tulkita ja tuottaa puhuttuja tekstejä:Jatketaan toonien ja äänteiden tunnistamisen ja tuottamisen harjoittelua. Laajennetaan perusvuorovaikutukseen tarvittavaa sanavarastoa sekä opitaan lisää kieliopin rakenteita. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan sekä puheen tuottamis- että

kuullunymmärtämisharjoitusten avulla. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista. Pinyin-kirjoitus on puhumaan oppimisen apuna.

Taito tulkita ja tuottaa kirjallisia tekstejä:Opiskelija harjoittelee lukemaan pinyinillä kirjoitettua kiinaa. Jatketaan tutustumista kaikkein yleisimpiin yksinkertaistettuihin kiinalaisiin kirjoitusmerkkeihin sekä harjoitellaan niiden ja niillä kirjoitettujen lyhyiden viestien lukemista. Jatketaan kirjoitusmerkkien rakenteen ja historian opiskelua. Kirjoitetaan pääasiassa pinyinillä, mutta harjoitellaan kirjoittamaan lisää yksinkertaistettuja merkkejä ja lyhyitä viestejä mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen sekä yhdessä sovittujen kurssitehtävien (esimerkiksi sana- ja merkkitestien, kuullunymmärtämisen kokeiden ja kulttuuriesseiden) suorittaminen. Kurssikokeessa on tehtäviä koko kurssin sisällöistä, kuitenkin puhekieltä painottaen. Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4– 10.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää viestintästrategioiden ja erilaisten kompensaatiokeinojen käyttöä. Tutustutaan myös joihinkin sosiaalisen kohtaamisen ei-kielellisiin piirteisiin. Harjoitellaan kirjoittamaan lisää (yksinkertaistettuja) merkkejä ja suppeita viestejä. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan tietokoneella.

3. Elämän tärkeitä asioita (KIAA3)

Vaskivuoren lukio:

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Käsitellään aihepiirejä ja tilanteita, jotka liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Harjoitellaan lukemaan yhä enemmän yleisimpiä kirjoitusmerkkejä ja lyhyitä merkeillä kirjoittuja viestejä. Opetellaan käyttämään kirjoitusmerkkisanakirjoja. Harjoitellaan yksinkertaistettujen kirjoitusmerkkien kirjoittamista ja omien lyhyiden kirjoitusmerkeillä kirjoitettujen tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan tieto- ja viestintäteknologiaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- vahvistaa monipuolisesti vuorovaikutustaitojaan, erityisesti puheviestintäänsä- oppii kertomaan ja kyselemään harrastuksista, vapaa-ajan vietosta ja muista nuorten kiinnostusten kohteista ja jokapäiväiseen elämään liittyvistä asioista- tutustuu kiinalaiseen nuorisokulttuuriin ja koulutusjärjestelmään- syventää ymmärrystään kiinalaisesta yhteiskunnasta ja kiinalaisten arjesta.

Keskeiset sisällöt

- ääntämis-, kuuntelu- ja keskusteluharjoituksia- yleisiä, yksinkertaisimpia kirjoitusmerkkejä ja lyhyitä merkeillä kirjoitettuja viestejä- sanakirjojen ja muiden apuvälineiden käytön opettelua- nuorten arki ja kiinnostusten kohteet (harrastukset, musiikki, elokuvat ja muu nuorisokulttuuri) - Kiinan koulutusjärjestelmä ja kiinalainen arki

Toteutus

Taito toimia vuorovaikutuksessa:Kurssilla painotetaan puheviestintää ja monipuolista pari- ja ryhmätyöskentelyä. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään omaa kielitaitoaan mahdollisimman aktiivisesti niin oppitunneilla kuin omalla vapaa-ajalla. Kannustetaan opiskelijoita jakamaan keskenään kiinan kielen oppimisstrategioita ja kiinalaista kulttuuritietoutta. Annetaan opiskelijoille mahdollisuus tuoda kurssin osaksi omia kiinnostuksen kohteitaan ja annetaan heille

mahdollisuuksien mukaan myös tilaisuuksia jakaa asiantuntemustaan toisille pitämällä esimerkiksi kiinan kielen esittelyjä alakoululaisille tms.

Taito tulkita ja tuottaa puhuttuja tekstejä:Harjoitellaan edelleen kiinan toonien sekä hankalimpien äänteiden tuottamista. Laajennetaan sanavarastoa ja monipuolistetaan kielen perusrakenteiden hallintaa. Puheen tuottamis- että kuullunymmärtämisharjoituksina keskustellaan muun muassa vapaa-ajasta ja harrastuksista. Harjoitellaan mielipiteen kysymistä ja ilmaisemista.

Taito tulkita ja tuottaa kirjallisia tekstejä:

Luetaan pinyin-kirjoituksella kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan lukemaan yhä enemmän yleisimpiä kirjoitusmerkkejä. Kirjoittamisessa pääasiallinen viestintäväline on pinyin-kirjoitus. Vahvistetaan kirjoitusmerkkien rakenteen tuntemista opiskelemalla systemaattisemmin ns. radikaaleja eli kirjoitusmerkkien merkitysosia, joiden avulla opiskelija pystyy käyttämään myös perinteisiä kirjoitusmerkkisanakirjoja. Harjoitellaan yksinkertaistettujen kirjoitusmerkkien kirjoittamista ja lyhyiden tekstien tuottamista sähköisten apuvälineiden avulla. Jatketaan perehtymistä kirjoitusmerkkien historiaan.

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen sekä yhdessä sovittujen kurssitehtävien (esimerkiksi sana- ja merkkitestien, kuullunymmärtämisen ja suullisen kielitaidon kokeiden, kieli- ja kulttuuriesitelmien ja omien kirjoitusmerkeillä kirjoitettujen tuotosten) suorittaminen. Kurssikokeessa on tehtäviä koko kurssin sisällöistä, kuitenkin puhekieltä painottaen. Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Käsitellään aihepiirejä ja tilanteita, jotka liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Harjoitellaan lukemaan yhä enemmän yleisimpiä kirjoitusmerkkejä. Opetellaan käyttämään kirjoitusmerkkisanakirjoja. Harjoitellaan yksinkertaistettujen kirjoitusmerkkien kirjoittamista ja omien lyhyiden kirjoitusmerkeillä kirjoitettujen tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan tieto- ja viestintäteknologiaan.

4. Kulttuurikohtaamisia (KIAA4)

Vaskivuoren lukio:

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien eroavuuksiin. Aihepiirit käsittelevät viestintää erilaisissa kohtaamistilanteissa Suomessa ja ulkomailla. Kirjoitusmerkkien käyttöä lisätään vähitellen. Hyödynnetään sekä perinteisiä että sähköisiä sanakirjoja ja sanastoja tekstien kirjoittamisessa ja lukemisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- saa edelleen, mahdollisuuksien mukaan henkilökohtaista, ohjausta äänteiden ja toonien tuottamisessa - vahvistaa kielen perusrakenteiden hallintaa ja omia puheviestinnän taitojaan- monipuolistaa kirjoitusmerkkien tulkitsemis- ja tuottamistaitojaan- tutustuu suomalaisen ja kiinalaisen kulttuurin eroihin esimerkiksi juhlapyhien ja lomien vietossa- saa tietoa kuuluisista kiinalaisista kulttuurikohteista ja nähtävyyksistä.

Keskeiset sisällöt

- monipuolisia ääntämis-, kuuntelu, puhe- ja keskusteluharjoituksia- oman kirjoitusmerkkivarannon laajentamista ja lyhyiden merkeillä kirjoitettujen viestien tuottamista ja tulkitsemista- sanakirjojen ja muiden apuvälineiden käyttöä- suomalaisen ja kiinalaisen kulttuurin vertailua (erityisesti juhlapyhät, nähtävyydet ja lomanvietto)

Toteutus

Taito toimia vuorovaikutuksessa:Kurssilla painotetaan puheviestintää ja monipuolista pari- ja ryhmätyöskentelyä. Opiskelijoita rohkaistaan edelleen käyttämään omaa kielitaitoaan mahdollisimman aktiivisesti niin oppitunneilla

kuin omalla vapaa-ajalla. Kannustetaan opiskelijoita oppimansa tietouden jakamiseen niin keskenään kuin muidenkin vertais- ja sidosryhmien kanssa. Edelleen annetaan opiskelijoille mahdollisuus tuoda kurssin osaksi omia kiinnostuksen kohteitaan ja asettaa omia henkilökohtaisia kurssitavoitteitaan.

Taito tulkita ja tuottaa puhuttuja tekstejä:Hiotaan kiinan toonien ja äänteiden tunnistamista ja tuottamista. Opiskellaan uusia kieliopin perusrakenteita ja vahvistetaan vanhoja. Harjoitellaan puheen tuottamista ja kuullunymmärtämistä erilaisissa Suomessa tai ulkomailla syntyvissä kohtaamistilanteissa, joissa kiinaa useimmin tarvitaan.

Taito tulkita ja tuottaa kirjallisia tekstejä:Pinyin-kirjoitus on edelleen lukutekstien pääasiallinen kirjoitusmuoto, mutta kirjoitusmerkein kirjoitetun kieliaineksen osuus on yhä huomattavampi. Kiinaksi kirjoittamista harjoitellaan yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla. Kirjoitusmerkkitekstien tulkinnassa ja tuottamisessa käytetään mahdollisimman monipuolisesti erilaisia apuvälineitä.

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen sekä yhdessä sovittujen kurssitehtävien (esimerkiksi sana- ja merkkitestien, kuullunymmärtämisen ja suullisen kielitaidon kokeiden, kieli- ja kulttuuriesitelmien sekä omien kirjoitusmerkeillä kirjoitettujen tekstien) suorittaminen. Kurssikokeessa on tehtäviä koko kurssin sisällöistä, kuitenkin puhekieltä painottaen. Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien eroavuuksiin. Aihepiirit käsittelevät viestintää erilaisissa kohtaamistilanteissa Suomessa ja ulkomailla. Kirjoitusmerkkien käyttöä lisätään vähitellen. Hyödynnetään sekä perinteisiä että sähköisiä sanakirjoja ja sanastoja tekstien kirjoittamisessa ja lukemisessa.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (KIAA5)

Vaskivuoren lukio:

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- vahvistaa äänteiden ja toonien tuottamisen ja tunnistamisen taitoaan- monipuolistaa kirjoitusmerkkien tulkitsemis- ja tuottamistaitojaan ja oppii lisää erilaisten teknisten apuvälineiden käyttötaitoja- pitää yllä kielen perusrakenteiden hallintaansa ja vahvistaa kommunikointitaitojaan- tutustuu kiinalaisen kulttuurialueen ihmissuhde- ja hyvinvointinäkemyksiin sekä talouskehitykseen ja teknologisiin innovaatioihin.

Keskeiset sisällöt

- monipuolisia ääntämis-, kuuntelu, puhe- ja keskusteluharjoituksia

- oman kirjoitusmerkkivarannon laajentamista ja merkeillä kirjoitettujen viestien tuottamista ja tulkitsemista (erilaisia sanakirjoja, sanastoja ja teknisiä apuvälineitä hyödyntäen)- suomalaisen ja

kiinalaisen ihmissuhde- ja hyvinvointikäsitysten vertailua- Kiinan taloudelliseen ja teknologiseen kehitykseen tutustumista

Toteutus

Taito toimia vuorovaikutuksessa:Kurssilla painotetaan edelleen puheviestintää ja monipuolista pari- ja ryhmätyöskentelyä. Opiskelijoita rohkaistaan oppimansa tietouden jakamiseen niin keskenään kuin muidenkin vertais- ja sidosryhmien kanssa. Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan paikallisiin kiinalaisiin toimijoihin ja pyydetään asiantuntijoita oppitunneille tai tehdään vierailukäyntejä. Edelleen annetaan opiskelijoille mahdollisuus tuoda kurssin osaksi omia kiinnostuksen kohteitaan ja asettaa omia henkilökohtaisia kurssitavoitteitaan.

Taito tulkita ja tuottaa puhuttuja tekstejä:Pidetään yllä valmiuksia tuottaa oikein kiinan tooneja ja vaikeimpia äänteitä. Kerrataan jo opittuja perusrakenteita. Painotetaan erityisesti taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Laajennetaan sanavarastoa hyvinvoinnin, ihmissuhteiden ja elämänvaiheiden aihealueista ja harjoitellaan näistä aiheista keskustelemista.

Taito tulkita ja tuottaa kirjallisia tekstejä:Pinyin-kirjoitetuilla lukuteksteillä on edelleen merkittävä asema, mutta kirjoitusmerkeillä laadittujen lukutekstien osuus on yhä kattavampi. Kirjoitusmerkkitekstien tulkitsemisessa ja tuottamisessa käytetään hyödyksi niin perinteisiä kuin nykyteknologian apuvälineitä. Vahvistetaan myös kirjoitusmerkkien käsin kirjoittamisen taitoa.

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen sekä yhdessä sovittujen kurssitehtävien (esimerkiksi sana- ja merkkitestien, kuullunymmärtämisen ja suullisen kielitaidon kokeiden, kieli- ja kulttuuriesitelmien sekä omien kirjoitusmerkkitekstien) suorittaminen. Kurssikokeessa on tehtäviä koko kurssin sisällöistä, kuitenkin puhekieltä painottaen. Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (KIAA6)

Vaskivuoren lukio:

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa eli painotetaan monipuolista erilaisten tekstien (myös muun muassa audiovisuaalisten tekstien sekä kuvien, ilmeiden ja eleiden) tulkinnan harjoittelua. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta. Jatketaan kirjoitusmerkeillä kirjoitettujen omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- vahvistaa kiinalaisen kulttuurin tulkintataitojaan- vahvistaa sekä suullisen että kirjallisen kommunikoinnin taitoaan- tutustuu kiinalaisen mediaan (myös autenttisten materiaalien kautta).

Keskeiset sisällöt

- monipuolisia ääntämis-, kuuntelu, puhe- ja keskusteluharjoituksia- sekä käsin että sähköisesti merkeillä kirjoitettujen viestien tuottamista ja tulkitsemista- kiinalaiseen mediakulttuuriin (esimerkiksi musiikkiin, televisio-ohjelmiin, elokuviin ja lehdistöön) tutustumista- suomalaisen ja kiinalaisen median ja mediakulttuurin vertailua

Toteutus

Taito toimia vuorovaikutuksessa:Autenttisen materiaalin kuuntelu- ja lukutaitoa vahvistetaan, mutta edelleen painotus on puheviestinnässä. Rohkaistaan opiskelijoita etsimään omia kiinnostuksen kohteitaan eri medioista ja jakamaan oppimaansa toisten kanssa esimerkiksi erilaisten yksilö- ja ryhmätuotosten ja yhteisten keskustelujen kautta.

Taito tulkita ja tuottaa puhuttuja tekstejä:Harjoitellaan äänteiden ja toonien oikeaoppista tulkitsemista ja tuottamista entistä enemmän osana kuuntelu- ja keskusteluharjoituksia. Täydennetään perusrakennevalikoimaa uusilla rakenteilla. Keskustellaan erityisesti kiinankielisten alueiden mediakulttuuriin liittyvistä ilmiöistä.

Taito tulkita ja tuottaa kirjallisia tekstejä:Kiinalaisen tekstin tulkinnan ja tuottamisen opiskelu ja harjoittelu painottuvat kirjoitusmerkein kirjoitettuihin teksteihin, mutta pinyin-kirjoitus voi olla edelleen opiskelun apuna. Merkkien tunnistamisessa ja tuottamisessa hyödynnetään mahdollisimman monipuolisesti saatavilla olevia apuvälineitä. Yksinkertaistettuja merkkejä opiskeltaessa voidaan ajoittain ottaa esille niiden pohjana olevia perinteisiä merkkejä.

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen sekä yhdessä sovittujen kurssitehtävien (esimerkiksi kuullun- ja luetunymmärtämisen testien, suullisen kielitaidon kokeiden, kieli- ja kulttuuriesitelmien sekä omien kirjoitusmerkkitekstien) suorittaminen. Kurssikokeessa on tehtäviä koko kurssin sisällöistä, kuitenkin puhekieltä painottaen. Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla painotetaan luetunymmärtämis- ja kuullunymmärtämisstrategoiden harjoittelua. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta. Jatketaan kirjoitusmerkeillä kirjoitettujen omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (KIAA7)

Vaskivuoren lukio:

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun,

myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- syventää ymmärrystään kiinalaisesta viestinnästä- vahvistaa sekä suullisen että kirjallisen kommunikoinnin taitoaan- tutustuu kiinalaiseen koulujärjestelmään, opiskeluun ja työelämään- oppii kertomaan omista tulevaisuuden suunnitelmistaan ja kyselemään vastaavia asioita toisilta.

Keskeiset sisällöt

- monipuolisia kuuntelu- ja keskusteluharjoituksia- merkeillä kirjoitettujen viestien tuottamista ja tulkitsemista- koulujärjestelmään, opiskeluun ja työelämään ja muihin tulevaisuuden suunnitelmiin liittyvät aiheet

Toteutus

Taito toimia vuorovaikutuksessa:Autenttisen materiaalin kuuntelu- ja lukutaitoa vahvistetaan, mutta painotus on yhä suullisessa kommunikoinnissa. Opiskelijoita kannustetaan esittelemään omia opiskelu- ja muita tulevaisuudensuunnitelmiaan toisten kurssilaisten kanssa ja vierailemaan esimerkiksi erilaisilla kiinalaisilla keskustelufoorumeilla. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan paikallisten Kiinassa toimivien tai kiinalaisten yritysten kanssa kauppaa tai muuta yhteistyötä tekevien organisaatioiden asiantuntemusta.

Taito tulkita ja tuottaa puhuttuja tekstejä:Harjoitellaan äänteiden ja toonien oikeaoppista tulkitsemista ja tuottamista osana kuuntelu- ja keskusteluharjoituksia. Vahvistetaan kielen virke- ja lauserakenteiden hallintaa. Keskustellaan erityisesti koulusta, opiskelusta, työelämästä ja muista nuorten tulevaisuuden suunnitelmista.

Taito tulkita ja tuottaa kirjallisia tekstejä:Kiinalaisen tekstin tulkinnan ja tuottamisen opiskelu ja harjoittelu painottuvat entistä vahvemmin kirjoitusmerkein kirjoitettuihin teksteihin. Vahvistetaan edelleen opiskelijoiden taitoa hyödyntää merkkien tunnistamisessa ja tuottamisessa erilaisia teknologisia apuvälineitä.

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen sekä yhdessä sovittujen kurssitehtävien (esimerkiksi kuullun- ja luetunymmärtämisen testien, suullisen kielitaidon kokeiden, kieli- ja kulttuuriesitelmien sekä omien kirjoitusmerkkitekstien) suorittaminen. Kurssikokeessa on tehtäviä koko kurssin sisällöistä, kuitenkin puhekieltä painottaen. Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (KIAA8)

Vaskivuoren lukio:

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- vahvistaa erityisesti suullisen viestinnän taitojaan ja laajentaa sanavarastoaan luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä ja kestävästä elämäntavasta keskustelemiseen- kertaa kielen rakenteita omien tarpeidensa mukaan- tutustuu kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

- monipuolisia kuuntelu- ja keskusteluharjoituksia- merkeillä kirjoitettujen viestien tuottamista ja tulkitsemista- luontoon, erilaisiin asuinympäristöihin ja kestävään elämäntapaan liittyvät aiheet

Toteutus

Taito toimia vuorovaikutuksessa:Vahvistetaan autenttisen materiaalin kuuntelu- ja lukutaitoa. Painotus on yhä suullisessa kommunikoinnissa. Kannustetaan opiskelijoita esittelemään Suomen luontoa ja omaa asuinympäristöään paitsi toisilleen myös mahdollisille kiinalaisille ystävilleen ja tutuilleen. Hyödynnetään myös sähköisen kommunikaation muotoja, muun muassa tutustumalla kestävään elämäntapaan liittyviin kiinankielisiin verkkomateriaaleihin jne.

Taito tulkita ja tuottaa puhuttuja tekstejä:Harjoitellaan äänteiden ja toonien oikeaoppista tulkitsemista ja tuottamista osana kuuntelu- ja keskusteluharjoituksia. Kerrataan kielen rakenteita ja sanastoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Keskustellaan erityisesti luonnosta, asuinympäristöstä ja kestävästä elämäntavasta.

Taito tulkita ja tuottaa kirjallisia tekstejä:Painotetaan kirjoitusmerkein kirjoitettujen tekstien tuottamista ja tulkintaa. Autetaan edelleen opiskelijoita hyödyntämään mahdollisimman monipuolisesti merkkien tunnistamisessa ja tuottamisessa erilaisia teknologisia apuvälineitä, mutta myös tuottamaan kirjoitusmerkkitekstejä käsin.

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen sekä yhdessä sovittujen kurssitehtävien (esimerkiksi kuullun- ja luetunymmärtämisen testien, suullisen kielitaidon kokeiden, kieli- ja kulttuuriesitelmien sekä omien kirjoitusmerkkitekstien) suorittaminen. Kurssikokeessa on tehtäviä koko kurssin sisällöistä, kuitenkin puhekieltä painottaen. Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.7. Matematiikka

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Sillä on merkittävä tai ratkaiseva rooli muun muassa tieteissä, teknologiassa, taloudessa, yrittäjyydessä, terveydenhuollossa ja turvallisuudessa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen, ilmiöiden mallintamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä. Erityisesti opiskelijaa ohjataan hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin. Opiskelijaa rohkaistaan myös käyttämään ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä sekä tuetaan opiskelijan taitoa siirtyä toisesta matemaattisen tiedon esitysmuodosta toiseen.

Opiskelijaa kannustetaan kehittämään luovia ratkaisuja matemaattisiin ongelmiin. Opetuksessa tutkitaan matematiikan ja arkielämän välisiä yhteyksiä sekä tietoisesti käytetään eteen tulevia mahdollisuuksia opiskelijan persoonallisuuden kehittämiseen, mikä tarkoittaa muun muassa hänen kiinnostuksensa ohjaamista, kokeiluihin kannustamista sekä tiedonhankintaprosessien kehittämistä.

Opiskelija harjaannutetaan käyttämään tietokoneohjelmistoja matematiikan oppimisen ja tutkimisen sekä ongelmanratkaisun apuvälineinä. Matematiikan opiskelussa hyödynnetään muun muassa dynaamisen matematiikan ohjelmistoja, symbolisen laskennan ohjelmistoja, tilasto-ohjelmistoja, taulukkolaskentaa, tekstinkäsittelyä sekä mahdollisuuksien mukaan digitaalisia tiedonlähteitä. Tärkeää on myös arvioida apuvälineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta. Edellä mainituista apuvälineistä käytetään jatkossa nimitystä tekniset apuvälineet.

Vantaan lukiokoulutus

Matematiikan opiskelun tavoitteena on, että opiskelija tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii sitä kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa. Opintojen aikana opiskelija rohkaistuu kokeilevaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin. Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan valtakunnalliseen ja kansainväliseen kilpailutoimintaan.

Opetuksen tavoitteet

Vantaan lukiokoulutus

Matematiikan avulla mallinnetaan ja ratkaistaan tieteen, arkielämän ja ympäristön erilaisiin ilmiöihin liittyviä ongelmia. Tällöin aihekokonaisuuksia käsitellään erilaisten tehtävien kautta. Matemaattinen lukutaito edellyttää erilaisessa muodossa esitetyn tiedon ymmärtämistä ja sen tuottamista (viestintä- ja mediaosaaminen).

AKTIIVINEN KANSALAISUUS JA YRITTÄJYYS

Matematiikan opiskelu kehittää ongelmanratkaisutaitoa, harjaannuttaa oman toiminnan suunnitteluun ja opettaa perustelemaan omia ajatuksia. Matematiikan opiskelu vaatii aloitteellisuutta ja pitkäjänteistä harjoittelua, mikä kasvattaa yritteliäisyyteen. Opiskelija oppii ideoimaan ja tekemään aloitteita, mutta samalla myös kestämään epäonnistumisia ja pettymyksiä.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Matematiikan opiskelussa opiskelijat oppivat työskentelemään sekä yksin että ryhmänä toisiaan tukien. Soveltavissa tehtävissä käsitellään hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita kuten esimerkiksi oman talouden hallintaa, puoliintumisaikaa, maanjäristyksiä, väestönkasvua.

KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA JA GLOBAALI VASTUU

Talousmatematiikassa opitaan talouselämässä käytettäviä käsitteitä ja saadaan valmiuksia oman talouden suunnitteluun. Tilastotiedettä soveltamalla opiskelija oppii tulkitsemaan tilastoja ja tekemään niiden perusteella johtopäätöksiä. Erilaisten sovellustehtävien avulla opitaan ymmärtämään ihmisen toiminnan vaikutuksia pitkällä aikavälillä.

KULTTUURIEN TUNTEMUS JA KANSAINVÄLISYYS

Matematiikan kieli on yhteinen, erilaisia kulttuureita yhdistävä kieli. Opiskelija oppii ymmärtämään, miten matematiikka on kehittynyt tuhansien vuosien aikana. Opiskelija ymmärtää matematiikan merkityksen kulttuurien kehittymisessä esimerkiksi rakentamisessa ja taiteessa.

MEDIAT JA MONILUKUTAITO

Opiskelija oppii täsmällistä ja loogista matemaattista kieltä. Opiskelija oppii hankkimaan tietoa ja esittämään sitä taulukoiden, diagrammien sekä kuvioiden avulla. Opiskelija harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatiota ja sen luotettavuutta.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Opiskelija oppii ymmärtämään matematiikan keskeisen merkityksen teknologian kehittymisessä. Opiskelija osaa käyttää tarkoituksenmukaisia teknisiä apuvälineitä. Opiskelijat oppivat arvioimaan teknologisten apuvälineiden käytön hyödyllisyyttä ja rajallisuutta.

Arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien ja teknisten apuvälineiden valintaan ja käyttöön sekä päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen.

Oppimäärän vaihtaminen

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkästä lyhyeen kursseja luetaan hyväksi seuraavasti: MAA2 → MAB2, MAA3 → MAB3, MAA6 → MAB7 ja MAA8 → MAB4 ja MAA10 → MAB5. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän paikallisia syventäviä tai paikallisia soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset kurssit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän paikallisiksi syventäviksi tai paikallisiksi soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan kehittämään oppimaan oppimisen ja itseohjautuvuuden taitoja. Näissä taidoissa kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä työskentelyä koko opiskeluajan.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan matemaattiseen osaamiseen, teknisten apuvälineiden käyttöön sekä matemaattisen tekstin tuottamiseen ja ymmärtämiseen. Arviointimenetelminä hyödynnetään mm. arviointi -ja palautekeskusteluja, itsearviointia ja vertaisarviointia.

Osaamista arvioidaan opiskelijan tuotosten avulla. Näitä ovat esim. tutkielmat, raportit, suulliset esitykset, itsearvioinnit, kokeet ja testit.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm. työskentelytaitoihin yksin ja ryhmässä, matematiikkaan kohdistuvaan kiinnostukseen, muiden auttamiseen ja neuvomiseen.

Teknisten apuvälineiden käyttöön liittyvässä arvioinnissa huomioidaan kiinnostus ja taito hyödyntää teknologiaa monipuolisesti oppimisen tukena sekä matemaattisen tiedon esittämisessä.

Matemaattisen tekstin tuottamisessa kiinnitetään huomiota perusteluihin, huolellisuuteen ja täsmällisyyteen sekä matemaattisen informaation mielekkääseen esittämiseen ja käsittelyyn mm. teknisillä apuvälineillä.

Kurssi on hyväksytysti suoritettu, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu kurssin alussa sovituilla tavoilla.

2.7.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus

Matematiikan yhteisen opintokokonaisuuden tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus matematiikkaa kohtaan muun muassa tutustuttamalla hänet matematiikan moninaiseen merkitykseen ihmiselle ja yhteiskunnalle sekä sen ainutlaatuiseen ja kiehtovaan olemukseen tieteenalana. Tässä opintokokonaisuudessa opiskelijalla on tilaisuus vahvistaa pohjaa matematiikan opinnoilleen ja nähdä matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena selitettäessä ja hallittaessa muun muassa yhteiskunnan, talouden ja luonnon tapahtumia ja tilanteita.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Luvut ja lukujonot (MAY01)

Matematiikan yhteisen opintokokonaisuuden tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus matematiikkaa kohtaan muun muassa tutustuttamalla hänet matematiikan moninaiseen merkitykseen ihmiselle ja yhteiskunnalle sekä sen ainutlaatuiseen ja kiehtovaan olemukseen tieteenalana. Tässä opintokokonaisuudessa opiskelijalla on tilaisuus vahvistaa pohjaa matematiikan opinnoilleen ja nähdä matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena selitettäessä ja hallittaessa muun muassa yhteiskunnan, talouden ja luonnon tapahtumia ja tilanteita.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana kerrataan ja syvennetään opiskelijan tietämystä peruslaskutaidoissa, funktion käsitteessä ja prosenttilaskennassa. Tutustutaan lukujonoihin ja summiin sekä logaritmiin. Aloitetaan harjoittelemaan matemaattisen tekstin ja tiedon tuottamista teknisillä apuvälineillä.

Kurssin tavoitteena valtakunnallisten tavoitteiden lisäksi on se, että opiskelija

- kiinnostuu matematiikan oppimisesta ja tarttuu rohkeasti uusiin haasteisiin
- aloittaa harjoittelemaan matemaattisen tekstin ja tiedon tuottamista teknisillä apuvälineillä

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *pohtii matematiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *kertaa ja täydentää lukualueet, kertaa peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskennan periaatteet*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää lukujonon käsitteen*
- *osaa määrittää lukujonoja, kun annetaan alkuehdot ja tapa, jolla seuraavat termit muodostetaan*
- *saa havainnollisen käsityksen lukujonon summan määrittämisestä*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kuvaajan ja lukujonojen tutkimisessa sekä lukujonoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *reaaliluvut, peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskenta*
- *funktio, kuvaajan piirto ja tulkinta*
- *lukujono*
- *rekursiivinen lukujono*
- *aritmeettinen jono ja summa*
- *logaritmi ja potenssi sekä niiden välinen yhteys*
- *muotoa , x ## olevien yhtälöiden ratkaiseminen*
- *geometrinen jono ja summa*

2.7.2. Matematiikan pitkä oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle ammatillisten ja korkeakouluopintojen edellyttämät matemaattiset valmiudet sekä matemaattinen yleissivistys. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia ja tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä oppii niiden kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *rohkaistuu kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin*

- *ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä, kuten seuraamaan matemaattisen tiedon esittämistä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä*
- *oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena*
- *kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.*

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Polynomifunktiot ja -yhtälöt (MAA02)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita ja niihin liittyviä yhtälöitä. Aiheina mm. polynomien laskutoimitukset ja muistikaavojen hyödyntäminen. Yhtälöiden ja yksinkertaisten polynomiepäyhtälöiden ratkaiseminen myös teknisillä apuvälineillä. Opiskelija osaa hyödyntää polynomifunktioiden ominaisuuksia sovellusongelmien ratkaisussa ja käyttää myös teknisiä apuvälineitä apuna perusteluissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita*
- *osaa ratkaista toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkia ratkaisujen lukumäärää*
- *osaa ratkaista korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomiyhtälöihin ja polynomiepäyhtälöihin sekä polynomifunktioihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *polynomien tulo ja muotoa olevat binomikaavat*
- *2. asteen yhtälö ja ratkaisukaava sekä juurten lukumäärän tutkiminen*
- *2. asteen polynomin jakaminen tekijöihin*
- *polynomifunktio*
- *polynomiyhtälöitä*
- *polynomiepäyhtälön ratkaiseminen*

2. Geometria (MAA03)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija syventää geometrian taitojaan ja tietojaan. Geometrista tietoa sisältäviä lauseita opetellaan muotoilemaan ja niiden avulla perustelemaan kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia. Geometrisia ongelmia ratkaistaan käyttämällä hyväksi esimerkiksi yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa. Teknisiä apuvälineitä hyödynnetään.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita*
- *osaa ratkaista geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria*
- *kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

3. Vektorit (MAA04)

Vantaan lukiokoulutus

Sisältö: Perehdytään vektorikäsitteeseen ja vektorilaskentaan sekä kaksi-, että kolmiulotteisessa avaruudessa.

Keskeiset sisällöt: vektoreiden perusominaisuudet, vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla, koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo, yhtälöryhmän ratkaiseminen, suorat ja tasot avaruudessa. Tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää teknisiä apuvälineitä vektoreiden tutkimisessa sekä suoriin ja tasoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kuvioiden ominaisuuksia vektoreiden avulla*
- *ymmärtää yhtälöryhmän ratkaisemisen periaatteen*
- *osaa tutkia kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä vektoreiden tutkimisessa sekä suoriin ja tasoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla*
- *koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo*
- *yhtälöryhmän ratkaiseminen*
- *suorat ja tasot avaruudessa*

4. Analyyttinen geometria (MAA05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin tavoitteena on oppia käyttämään algebrallisia menetelmiä esimerkiksi geometristen ongelmien ratkaisemisessa. Opiskelija oppii pistejoukon yhtälön käsitteen ja tutkii yhtälöiden avulla pisteitä, ympyröitä ja paraabeleja. Itseisarvoyhtälöitä ja -epäyhtälöitä opitaan ratkaisemaan. Teknisiä apuvälineitä opitaan käyttämään erilaisissa kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja*
- *syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia yksinkertaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) |*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä pistejoukon yhtälön tutkimisessa sekä yhtälöiden, yhtälöryhmien, itseisarvoyhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *pistejoukon yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt*
- *itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen*
- *pisteen etäisyys suorasta*

5. Derivaatta (MAA06)

Vantaan lukiokoulutus

Ratkaistaan rationaaliyhtälöitä ja -epäyhtälöitä. Opiskellaan käsitteet raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta. Opitaan käyttämään derivaattaa polynomifunktioiden ja rationaalifunktioiden tutkimisessa ja ongelmien ratkaisemisessa. Harjaannutaan teknisten apuvälineiden käytössä kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaaliepäyhtälöitä*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta*
- *osaa määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot*
- *tietää, kuinka rationaalifunktion suurin ja pienin arvo määritetään*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa ja rationaaliyhtälöiden ja -epäyhtälöiden ratkaisemisessa sekä polynomi- ja rationaalifunktion derivaatan määrittämisessä sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *rationaaliyhtälö ja #epäyhtälö*
- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen*

- *polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

6. Trigonometriset funktiot (MAA07)

Vantaan lukiokoulutus

Opitaan yksikköympyrä, radiaanin käsite ja suunnattu kulma. Tutustutaan trigonometrisiin funktioihin ja niiden derivoimiseen. Opitaan soveltamaan yhdistettyä funktiota derivaatan määrittämisessä. Ratkaistaan trigonometrisia yhtälöitä. Käytetään teknisiä apuvälineitä trigonometristen funktioiden tutkimisessa ja trigonometristen yhtälöiden ratkaisemisessa sekä trigonometristen funktioiden derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiäsin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa trigonometristen funktioiden yhteydet ja*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *osaa tutkia trigonometrisia funktioita derivaatan avulla*
- *osaa hyödyntää trigonometrisia funktioita mallintaessaan jaksollisia ilmiöitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä trigonometristen funktioiden tutkimisessa ja trigonometristen yhtälöiden ratkaisemisessa ja trigonometristen funktioiden derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen*
- *yhdistetyn funktion derivaatta*
- *trigonometristen funktioiden derivaatat*

7. Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA08)

Vantaan lukiokoulutus

Kerrataan potenssien laskusäännöt ja opiskellaan murtopotenssien käyttö. Opitaan käsittelemään juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita ja hyödyntämään niitä matemaattisessa mallinnuksessa. Tavoitteena on osata tutkia juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa potenssienlaskusäännöt mukaan lukien murtopotenssit*
- *tuntee juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa tutkia juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla*
- *osaa hyödyntää eksponenttifunktiota mallintaessaan erilaisia kasvamisen ja vähenemisen ilmiöitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden tutkimisessa ja juuri-, eksponentti- ja logaritmiyhtälöiden ratkaisemisessa sekä juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktion derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *potenssien laskusäännöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*
- *juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat*

8. Integraalilaskenta (MAA09)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opitaan integraalifunktion käsite ja opitaan määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita. Opitaan soveltamaan määrättyä integraalia esimerkiksi pinta-alojen ja tilavuuksien laskemisessa. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja integraalifunktion määrittämisessä sekä määrätyn integraalin laskemisessa sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *integraalifunktio*
- *alkeisfunktioiden integraalifunktiot*
- *määrätty integraali*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

9. Todennäköisyys ja tilastot (MAA10)

Vantaan lukiokoulutus

Kerrataan ja syvennetään tilasto- ja todennäköisyyslaskennan taitoja. Keskeisinä sisältöinä diskreetti ja jatkuva jakauma, jakauman tunnusluvut, klassinen ja tilastollinen todennäköisyys, todennäköisyyden laskusäännöt ja odotusarvo sekä normaalijakauma. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa sekä digitaalisessa muodossa olevan datan käsittelyssä ja tutkimisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittää ja tulkita jakaumien tunnuslukuja*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä*

- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla.*

Keskeiset sisällöt

- *diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma*
- *jakauman tunnusluvut*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *kombinatoriikka*
- *todennäköisyyksien laskusäännöt*
- *diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*
- *normaalijakauma*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

10. Lukuteoria ja todistaminen (MAA11)

Vantaan lukiokoulutus

Perehdytään logiikan ja lukuteorian alkeisiin. Tutustutaan matemaattisen todistamisen periaatteisiin ja harjoitellaan todistamista. Lukuteorian peruskäsitteet käydään läpi ja opitaan tutkimaan kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kongruenssin avulla. Käytetään teknisiä apuvälineitä lukujen ominaisuuksien tutkimisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy logiikan alkeisiin ja tutustuu todistusperiaatteisiin sekä harjoittelee todistamista*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla*
- *syventää ymmärrystään lukujonoista ja niiden summista*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä lukujen ominaisuuksien tutkimisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *geometrinen todistaminen*
- *suora, käänteinen ja ristiriitatodistus*
- *induktiotodistus*
- *kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö*
- *Eukleideen algoritmi*
- *alkuluvut ja Eratostheneen seula*
- *aritmetiikan peruslause*
- *kokonaislukujen kongruenssi*

11. Algoritmit matematiikassa (MAA12)

Vantaan lukiokoulutus

Syvennetään algoritmisen ajattelun taitoja. Opitaan iteroinnin käsite ja ratkaistaan numeerisesti epälineaarisia yhtälöitä. Sisältöinä ovat myös polynomien jaollisuus ja tekijöiden määrittäminen, numeeristen menetelmien käyttö muutosnopeuden sekä pinta-alojen laskemisessa ja yhtälöiden

ratkaisemisessa. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssiin liittyvissä algoritmien tutkimisessa ja laskutoimituksissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää algoritmista ajatteluaan*
- *osaa tutkia ja selittää, kuinka algoritmit toimivat*
- *ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan epälineaarisia yhtälöitä numeerisesti*
- *osaa tutkia polynomien jaollisuutta ja osaa määrittää polynomin tekijät*
- *osaa määrittää numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä algoritmien tutkimisessa ja laskutoimituksissa.*

Keskeiset sisällöt

- *iterointi ja Newton-Raphsonin menetelmä*
- *polynomien jakoalgoritmi*
- *polynomien jakoyhtälö*
- *Newton-Cotes-kaavat: suorakaidesääntö, puolisuunnikassääntö ja Simpsonin sääntö*

12. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)

Vantaan lukiokoulutus

Syvennetään differentiaali- ja integraalilaskennan sekä lukujonoteorian taitoja ja tietoja. Keskeisinä aiheina ovat: käänteisfunktio, kahden muuttujan funktio, osittaisderivaatta ja funktioiden ja lukujonojen raja-arvo äärettömyydessä, epäoleelliset integraalit, sarjat ja niiden summa. Käytetään teknisiä apuvälineitä funktioiden tutkimisessa, sarjojen ja summien laskemisessa sekä muissa kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan*
- *osaa tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen*
- *osaa tutkia lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja derivaatan laskemisessa annetun muuttujan suhteen sekä epäoleellisten integraalien, lukujonon raja-arvon ja sarjan summan laskemisessa sovellustehtävissä.*

Keskeiset sisällöt

- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *kahden muuttujan funktio ja osittaisderivaatta*
- *funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *lukujonon raja-arvo, sarjat ja niiden summa*

Paikalliset soveltavat kurssit

13. Talousmatematiikka (MAA14)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 2. tai 3. vuonna.

Kuvaus: Käsitellään taloudellisia kysymyksiä kuten verotusta, indeksejä, luottoja, valuuttoja, rahan sijoittamista ja kannattavuutta. Kurssi antaa myös hyvät jatko- opintovalmiudet yhteiskuntatieteellisille- ja kaupallisille aloille. Numeroarviointi.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä ja saa matemaattisia valmiuksia oman taloutensa suunnitteluun sekä laskennallisen pohjan yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun.

Sisältö: Indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia, taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla.

Pitkän matematiikan opiskelijalle kurssi suositellaan suoritettavaksi aikaisintaan ensimmäisenvuoden keväällä. Kurssi suoritetaan MAB06-kurssilla (tai wMAB7-kurssilla lv 2017-2018). Pitkän matematiikan lukijat saavat MAA14-suorituksen.

14. Avaruusgeometria (MAA15)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 2. tai 3. vuonna

Kuvaus: Ratkaistaan avaruuskappaleisiin liittyviä ongelmia. Syvennetään avaruusvektoreiden käyttöä. Perehdytään numeeriseen integrointiin laskemalla kappaleiden tilavuuksia tietokoneavusteisesti. Kurssi järjestetään joka toinen vuosi. Numeroarviointi.

Tavoite: Parantaa opiskelijan valmiutta hahmottaa 3-ulotteisia rakennelmia ja ratkaista niihin liittyviä ongelmia.

Sisältö: Vektoritulot, trigonometria, numeerinen integrointi. Kurssi sopii opiskeltavaksi kurssien MAA03 ja MAA04 jälkeen.

Kurssi sopii opiskeltavaksi kurssin MAA5 jälkeen.

15. Matematiikan kertauskurssi (MAA16)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Kerrataan pakollisten kurssien keskeisiä sisältöjä. Kurssikokeena on preliminäärikoe. Numeroarviointi.

Tavoite: Vahvistaa opiskelijan matemaattisia ja laskennallisia valmiuksia.

Sisältö: Kurssilla kootaan, täydennetään ja syvennetään pitkän matematiikan pakollisessa oppimäärässä käytettyjä matemaattisia menetelmiä ongelmien ratkaisemisessa sekä rakennetaan yhteyksiä oppimäärän eri osien ja aihepiirien välille. Kurssi on opiskeltavissa pakollisten kurssien jälkeen.

16. Pitkän matematiikan yo-valmennuskurssi (MAA17)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Pidetään tiivistetysti abien lukulomalla. Opiskelijat laskevat omassa tahdissaan pitkän matematiikan tehtäviä. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kerrata ja harjoitella pitkän matematiikan oppisisältöjä.

Sisältö: Lasketaan monipuolisesti opiskelijan itse valitsemia tehtäviä sekä vanhoja ylioppilastehtäviä.

Kaikki pitkän matematiikan opiskelijat valitsevat kurssin. Kurssikirjana MAA7- ja MAA8-kurssikirjat ja opettajan oma materiaali. Kurssista annetaan numeroarvosana.

17. Lineaarialgebra ja differentiaaliyhtälöt (MAA18)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kurssi järjestetään joka toinen lukuvuosi.

Kuvaus: Tutustutaan matriiseihin ja lineaariavaruuden käsitteistöön ja sovelluksiin. Lisäksi tutustutaan differentiaaliyhtälön käsitteeseen ja perusteisiin. Kurssista on erityisesti hyötyä fysiikan ja tekniikan korkeakouluopinnoissa. Numeroarvostelu.

Tavoite: Perehdyttää opiskelija lineaarialgebran ja differentiaaliyhtälöiden perusteisiin.

Sisältö: Perehdytään lineaarialgebran perusteisiin ja sovelluksiin. Opitaan matriisilaskentaa sekä lineaaristen yhtälöryhmien ratkaisujen havainnollistamista geometrisesti. Käsitellään lineaariavaruuden käsitteistöä ja ominaisuuksia sekä harjoitellaan matemaattista todistamista. Ratkaistaan separoituvia sekä ensimmäisen kertaluvun lineaarisia differentiaaliyhtälöitä.

18. Matematiikan valmennuskurssi (MAA19)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Valmennuskurssi teknisen alan jatko-opintojen matematiikan pääsykokeisiin. Kurssi pidetään yo-kirjoitusten jälkeen viidennessä jaksossa. Suoritusmerkintä sovittaessa.

Tavoite: Jatko-opiskeluvalmiuksien vahvistaminen.

Sisältö: Käydään teemoittain läpi vanhoja pääsykoetehtäviä, niiden ominaispiirteitä ja hyvän ratkaisun perusteita.

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä. Lukion pitkän matematiikan oppimäärä pohjatietona.

2.7.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan

merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä ja monissa eri tieteissä.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä*
- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään, oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa ja rohkaistuu kokeilevaan, tutkivaan ja keksivään oppimiseen*
- *hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille*
- *sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä*
- *kehittää käsitystään matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta*
- *harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatiota ja arvioimaan sen luotettavuutta*
- *tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä*
- *osaa käyttää kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.*

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Lausekkeet ja yhtälöt (MAB02)

Vantaan lukiokoulutus

Harjaannutaan käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa. Opitaan luottamaan omiin matemaattisiin kykyihin. Keskeisiä aiheita ovat: suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus, ongelmien muotoileminen yhtälöiksi, yhtälöiden ja yhtälöparien graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen. Lisäksi harjaannutaan arvioimaan ja tulkitsemaan ratkaisuja. Opitaan toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen. Käytetään teknisiä apuvälineitä funktion tutkimiseen ja sovellusongelmien ratkaisemiseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet*
- *vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomiyhtälöihin sekä polynomifunktioihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus*
- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ja yhtälöparien graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*

2. Geometria (MAB03)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija syventää geometrian taitojaan ja tietojaan. Tehdään päätelmiä ja havaintoja kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista. Harjaannutaan kuvioiden ja kappaleiden piirtämisessä. Geometrisia ongelmia ratkaistaan käyttämällä hyväksi esimerkiksi yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa. Käytetään geometriaa käytännön ongelmien ratkaisuissa. Määritetään kuvioiden ja kappaleiden pinta-aloja sekä tilavuuksia. Teknisten apuvälineiden käyttö kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometrian sovellusongelmien ratkaisemisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa*

3. Matemaattisia malleja (MAB04)

Vantaan lukiokoulutus

Opitaan kuvailemaan reaalimaailman ilmiöitä matemaattisen mallin avulla. Arvioidaan mallien soveltuvuutta ongelmaan ja lasketaan ennusteita mallien pohjalta. Ratkaistaan potenssi- ja eksponenttiyhtälöitä. Syvennetään lukujonojen taitoja ja ratkaistaan niiden avulla sovellusongelmia. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssin funktioiden tutkimisessa ja sovellusongelmien yhteydessä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *tutustuu ennusteiden tekemiseen mallien pohjalta*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusongelmien yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *potenssiyhtälön ratkaiseminen*

- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla*
- *lukujonot matemaattisina malleina*

4. Tilastot ja todennäköisyys (MAB05)

Vantaan lukiokoulutus

Syvennetään tilasto- ja todennäköisyyslaskennan taitoja. Käydään läpi todennäköisyyden käsite ja todennäköisyyden laskulait. Käytetään erilaisia malleja havainnollistamaan todennäköisyyslaskennan probleemia. Opitaan regressio ja korrelaation käsite. Käytetään esimerkiksi taulukkolaskentaohjelmaa erilaisten regressiomallien arvioimisessa ja ennusteiden tekeminen mallien avulla. Teknisiä apuvälineitä käytetään kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa sekä digitaalisessa muodossa olevan datan käsittelyssä ja tutkimisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *arvioi erilaisia regressiomalleja mm. taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä diskreettien jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

- *diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *kombinatoriikkaa*
- *todennäköisyyden käsite*
- *todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä*

5. Talousmatematiikka (MAB06)

Vantaan lukiokoulutus

Syvennetään prosenttilaskennan taitoja. Opiskellaan talouselämän käsitteitä. Kehitetään valmiuksia oman talouden suunnitteluun. Vahvistetaan taloustiedon ja yrittäjyyden opiskelun laskennallista pohjaa. Keskeisiä sisältöjä ovat mm. indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muut laskelmat. Sovelletaan matemaattisia malleja sekä lukujonoja ja summia talouselämän ongelmiin. Käytetään teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *ymmärtää talouselämässä käytettyjä käsitteitä*
- *kehittää matemaattisia valmiuksiaan oman taloutensa suunnitteluun*
- *vahvistaa laskennallista pohjaansa yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun*
- *soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn*

- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

6. Matemaattinen analyysi (MAB07)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin keskeisenä asiana on funktion muutosnopeuden tutkiminen graafisin ja numeerisin menetelmin. Opitaan derivoimaan polynomifunktioita. Harjaannutaan tutkimaan funktion kulkua ja määrittämään funktion suurin ja pienin arvo suljetulla välillä. Käytetään teknisiä apuvälineitä funktion kulun tutkimisessa ja funktion derivaatan sekä suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellustehtävissä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kulun tutkimisessa ja funktion derivaatan sekä suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellustehtävissä.*

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*

7. Tilastot ja todennäköisyys II (MAB08)

Vantaan lukiokoulutus

Vahvistetaan ja monipuolistetaan tilastojen käsittelytaitoja. Opitaan määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä jatkuvien jakaumien avulla. Keskeiset sisällöt ovat mm. normaalijakauma, toistokoe, binomijakauma ja luottamusväli. Käytetään teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa, todennäköisyysjakauman odotusarvon ja keskihajonnan määrittämisessä, todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla sekä luottamusvälin laskemisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittelytaitojaan*
- *osaa määrittää tilastollisia tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä jatkuvien jakaumien avulla hyödyntäen teknisiä apuvälineitä*

- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa, todennäköisyysjakauman odotusarvon ja keskihajonnan määrittämisessä, todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla sekä luottamusvälin laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin käsite*

Paikalliset soveltavat kurssit

8. Matematiikan kertauskurssi (MAB9)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Soveltava

Kuvaus: Kerrataan lyhyen matematiikan keskeiset aiheet. Kurssilla käsitellään runsaasti vanhojaylioppilaskirjoitustehtäviä. Kurssi on opiskeltavissa pakollisten kurssien jälkeen. Kurssi on erittäin suositeltava yo-kirjoituksiin osallistuville. Kurssikokeena on lyhyen matematiikan valtakunnallinen preliminäärikoe. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka määräytyy kurssikokeen ja jatkuvan näytön perusteella. Pyynnöstä numeroarvostelu.

Tavoite: Vahvistaa opiskelijan matemaattisia ja laskennallisia valmiuksia. Kurssilla kootaan, täydennetään ja syvennetään lyhyen matematiikan pakollisessa oppimäärässä käytettyjä matemaattisia menetelmiä ongelmien ratkaisemisessa sekä rakennetaan yhteyksiä oppimäärän eri osien ja aihepiirien välille.

Sisältö: Kurssilla kootaan, täydennetään ja syvennetään lyhyen matematiikan pakollisessa oppimäärässä käytettyjä matemaattisia menetelmiä ongelmien ratkaisemisessa sekä rakennetaan yhteyksiä oppimäärän eri osien ja aihepiirien välille.

10. Lyhyen matematiikan tukikurssi (MAB11)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan koska vain.

Kuvaus: Kurssi on tarkoitettu ensisijaisesti niille, joilla on arvosana 4 jostakin pakollisesta kurssista. Jokaiselle kurssille tulevalle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen kurssiohjelma. Kurssille ilmoittautumisesta neuvoteltava opinto-ohjaajan ja opettajan kanssa. Kurssista saa joko suoritusmerkinnän tai kurssilla korotetaan pakollisen kurssin arvosanaa 4.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa lisäohjausta yksittäisen kurssin.

2.8. Biologia

Oppiaineen tehtävä

Biologian opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus lisää ymmärrystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Biologian opetuksen tarkoituksena on lisäksi herättää kiinnostusta bio- ja

ympäristötieteisiin. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksestä.

Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Opetuksen tuella opiskelija myös ymmärtää evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tiedonaloja, joiden sovelluksia, kuten geeniteknologiaa, hyödynnetään monin tavoin maataloudessa, teollisuudessa ja lääketieteessä. Opetus myös ohjaa opiskelijaa ymmärtämään, miten biologista tietoa voidaan hyödyntää arkielämässä, jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opetuksessa tehdään yhteistyötä erityisesti terveystiedon, mutta myös muiden oppiaineiden kanssa.

Vantaan lukiokoulutus

Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva omasta osallisuudesta luonnon kiertokulussa ja siitä miten biologista tietoa voidaan hyödyntää omissa kulutusvalinnoissa. Biologian opetuksessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun luonto-, tiede- ja elämyskohteita opiskeluympäristöinä.

Opetuksen tavoitteet

Biologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *kiinnostuu biologisesta tiedosta ja motivoituu biologiaa koskevien uutisten seuraamiseen*
- *saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa*
- *ymmärtää, mikä on biologialle tieteenalana ominaista, tuntee biologisia rakenteita ja prosesseja, perinnöllisyyttä sekä ymmärtää evoluution merkityksen*
- *perehtyy biologisen tiedonhankinnan ja tutkimuksen menetelmiin*
- *osaa asettaa kysymyksiä ja tutkimusongelmia tarkasteltavista ilmiöistä*
- *suunnittelee ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa*
- *osaa hankkia, käsitellä, analysoida ja tulkita tutkimusaineistoa sekä arvioida ja esittää tutkimustuloksia*
- *osaa työskennellä digitaalisissa opiskeluympäristöissä, laboratoriossa ja maastossa*
- *arvioi kriittisesti median kautta välittyvää biologista tietoa*
- *käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti biologian opiskelun tukena*
- *perehtyy biologian soveltamiseen eri aloilla*
- *osaa soveltaa ja käyttää biologisia tietoja ja taitoja arkielämässä*
- *arvostaa eliökunnan monimuotoisuutta, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden ja ymmärtää oman vastuunsa ekosysteemien tulevaisuudesta.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan median kriittiseen seuraamiseen. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy valikoimaan eri medioista välittyvästä tiedosta itsensä ja lähiympäristönsä kannalta olennaisimman.

Arviointi

Biologiassa arvioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttamista kurssikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Arviointi ohjaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta, ja taidot, kuten ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, yhdistellä, arvioida, havainnollistaa ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky arvioida tietoa kriittisesti.

Biologian tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, kokeellisessa työskentelyssä sekä laatimalla yksin tai yhteisöllisesti biologisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssien alussa keskustellaan kurssitavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan ylös opiskelijoiden nähtäväksi. Itse- ja vertaisarviointia käytetään arvioinnin osana. Opiskelijat saavat jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset keskeiset kurssitavoitteet on saavutettu.

Arvioinnin tukena käytetään opiskelijan tai opiskelijaryhmän omassa koulussaan tai lähiympäristössään toteuttamaa hanketta, jossa voidaan hyödyntää opiskelijoiden läheisiä asiantuntijoina. Opiskelijat voidaan ohjata osallistumaan sekä omien että muiden opiskelijoiden tuotosten arviointiin kullekin kurssille sopivalla tavalla.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Elämä ja evoluutio (BI01)

Kurssilla perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Kurssilla tutustutaan myös biologian tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteellistä ajattelua. Keskeinen näkökulma kurssilla on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan esimerkiksi tutustumalla lähiluontoon, Luonnontieteelliseen keskusmuseoon tai Viikin Biokeskukseen.

Lisäksi opiskelija osaa käyttää ja arvioida kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla. Hän tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan. Tutkimusta laadittaessa hyödynnetään lähiympäristön luontoa. Työskennellessään tutkimuksen tai projektin parissa jokainen ryhmän jäsen on vastuussa omasta osuudestaan. Ryhmät huomioivat jokaisen vahvuudet työskennellessään ja pitävät huolen, että jokaisen työosuus on lopputuloksen kannalta merkittävä.

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itse- ja vertaisarvioinnin sekä jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan*
- *ymmärtää evoluution jatkuvuuden, prosessit ja merkityksen*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen ja tulkita sen kehitystä*
- *työskentelee kokeellisesti ja toteuttaa pienimuotoisen tutkimuksen tai projektin yhdessä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Biologia tieteenä

- *elämän ominaisuudet, perusedellytykset ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologisen tiedon esittäminen mallien avulla*

Solu elämän perusyksikkönä

- *elämän syntyvaiheet*
- *solujen rakenne ja energiatalous*
- *DNA ja geenien ilmeneminen*

Eliön elinkaari

- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu*
- *kasvu, kehittyminen ja kuolema*

Evoluutio

- *luonnonvalinta ja sopeutuminen*
- *lajien syntyminen ja häviäminen*
- *eliökunnan sukupuu*

Biologian kokeellisuuteen liittyvä pienimuotoinen tutkimus tai projekti

2. Ekologia ja ympäristö (BI02)

Kurssi tarkastelee ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta sekä sen uhkia Suomessa ja muualla maailmassa. Keskeisinä teemoina ovat luonnon monimuotoisuutta uhkaavat tekijät ja mahdollisuudet suojella monimuotoisuutta. Kurssi perehdyttää myös muihin ekologisiin ympäristöongelmiin. Kurssilla tehdään itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoinen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai kehittämisprojekti.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tarkastellaan biodiversiteettiä, sitä uhkaavia tekijöitä sekä ongelmien ratkaisumahdollisuuksia myös vantaalaisten esimerkkien avulla. Tavoitteena on ymmärtää kaupunkilaisten oman toiminnan ja kestävän elämäntavan vaikutus omaan lähiympäristöön ja sen tulevaisuuteen.

Tutkimus- tai kehittämisprojektissa hyödynnetään vantaalaisia ekosysteemejä ja omaa lähiympäristöä.

Kurssilla käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa. Työskennellessään tutkimuksen tai projektin parissa jokainen ryhmän jäsen on vastuussa paitsi omasta osuudestaan myös koko ryhmän tuotoksesta. Ryhmät huomioivat jokaisen vahvuudet työskennellessään ja pitävät huolen, että jokaisen työosuus on lopputuloksen kannalta merkittävä.

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itsearvioinnin ja jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakenteiden, vuorovaikutusten ja toimintojen periaatteet*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *ymmärtää luonnon monimuotoisuuden merkityksen ihmiskunnan tulevaisuudelle*
- *hahmottaa ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä sekä tuntee menetelmiä, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia*
- *ymmärtää ekososiaalisen sivistyksen ja kestävän elämäntavan välttämättömyyden sekä oppii toimimaan niiden mukaisesti*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoisen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskevan tutkimuksen tai ympäristön tilaa koskevan yhteisen kehittämisprojektin.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

- *elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutukset*
- *ekosysteemien rakenne ja palautuvuus*
- *aineiden kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *luonnon monimuotoisuus*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *lajien väliset suhteet*
- *eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä ja eliöiden levinneisyys*

Ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet

- *ilmastonmuutoksen ekologiset vaikutukset*
- *luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemeihin kohdistuvat uhkat*
- *aineiden kiertoon ja energian virtaukseen liittyvät ongelmat*
- *paikalliset ympäristöongelmat*

Kohti kestävää tulevaisuutta

- *ekosysteemipalveluiden merkitys*
- *ekologisesti kestävä kehitys, kiertotalous ja ekososiaalinen sivistys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi omassa lähiympäristössä*

Ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai ympäristön kehittämisprojekti

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Solu ja perinnöllisyys (BI03)

Kurssin tarkoituksena on auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystä solun rakenteesta ja toiminnasta. Kurssilla tarkastellaan myös solun toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä

ja periytymisen perusteita. Kurssin työtavoille on keskeistä kokeellisuus ja opiskelijan omat tutkimukset.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla käydään tutustumassa biologisen tutkimuksen tekoon esimerkiksi Viikin Biokeskuksessa tai Biomedicumissa. Ryhmässä suoritetaan esimerkiksi mikroskopointeja ja kokeellisia tutkimuksia. Tällöin opiskelijat tekevät tutkimussuunnitelman noudattaen sitä kokeellisessa työssään.

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itsearvioinnin ja jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa. Myös vertaisarviointia käytetään kurssiarvioinnin osana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *käyttää käsitteitä, malleja ja teorioita tarkastellessaan soluihin ja perinnöllisyyteen liittyviä ilmiöitä*
- *syventää osaamistaan solun eri osien toiminnasta ja ymmärtää eliöiden rakenteiden ja toimintojen pohjautuvan solutason prosesseihin*
- *tutkii erilaisia soluja, solukoita ja kudoksia ja tulkitsee niiden rakenteita*
- *arvioi solujen ja geenien toimintaa koskevan tiedon merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *suunnittelee ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Solu tutkimuskohteena

- *miten soluja tutkitaan*
- *solubiologisen tiedon ja genomitiedon tarve ja käyttö*

Eliöt rakentuvat soluista

- *biomolekyylit*
- *tumallisen ja tumattoman solun rakenne ja toiminta*

- *DNA:n ja RNA:n rakenne*
- *proteiinisynteesi ja epigeneettinen säätely*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja sen merkitys*
- *solujen jakautuminen, kasvu ja erilaistuminen*

Periytymisen perusteet

- *geenit ja alleelit*
- *sukusolut ja niiden synty meioosissa*
- *geenien periytyminen ja ominaisuuksien siirtyminen sukupolvelta toiselle*
- *mutaatiot ja mutageenit*

Solubiologinen tutkimus laboratoriossa tai sähköisten aineistojen avulla

4. Ihmisen biologia (BI04)

Kurssilla perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot, lisääntyminen sekä perimän ja ympäristön merkitys ihmisen terveyteen. Kurssilla tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla käydään tutustumassa esimerkiksi lääketieteellisen tutkimuksen tekoon Viikin Biokeskuksessa tai Biomedicumissa. Opiskelija saa lisätietoa miten suojautua ulkoisilta terveyttä uhkaavilta tekijöiltä omassa elämässään. Opiskelijoiden tietämys kehittyy kohti oppiainerajat ylittävää tasoa (terveystieto).

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itsearvioinnin ja jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa. Myös vertaisarviointia käytetään kurssiarvioinnin osana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida kudosten ja elinten rakenteiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelyä sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia siihen*
- *ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toimintojen ohjaajana*
- *ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia*
- *osaa selittää elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan*
- *ymmärtää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen ihmisen elimistön toimintaa mittaavan tutkimuksen ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Energia, aineenvaihdunta ja sen säätely

- *ravintoaineet ja ruoansulatus*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö ja hengityksen säätely*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elintoimintojen säätely

- *hermosto ja aistit*
- *umpirauhaset ja hormonit*
- *lämmönsäätely*
- *kemiallinen tasapaino*
- *elimistöjen sopeutuminen ja puolustusmekanismit*

Lisääntyminen

- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*
- *sukupuolinen kehitys ja seksuaalisuus*
- *perimän ja ympäristön merkitys*

Ihmiselimistön toimintaa mittaava tutkimus

5. Biologian sovellukset (BI05)

Kurssin tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen tulevaisuuden ongelmien ratkaisemisessa. Kurssilla perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa ja luonnonvarojen kestävän kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Kurssilla opiskelija suunnittelee ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla käydään tutustumassa esimerkiksi bioteknologiseen tutkimukseen Viikin Biokeskuksessa. Opiskelija pystyy kurssin käytyään perehtymään esimerkiksi eläinjalostuksen eettisiin ongelmiin ja niiden biologisiin ratkaisukeinoihin. Opiskelija kykenee muokkaamaan omaa käsitystään bioteknologian menetelmistä ja mahdollisuuksista osana ihmiskunnan tulevaisuutta. Esimerkkinä käsitellään vantaalaisia ympäristöongelmia ja niiden bioteknisiä ratkaisumahdollisuuksia. Opiskelijoita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ympäristön hyväksi eettisiä periaatteita kunnioittaen. Kurssin käytyään opiskelijat löytävät uusia näkökulmia sen sijaan, että turvautuisivat vanhoihin ja valmiiksi jäsenneltyihin käsityksiin. Opiskelija pystyy kriittisesti arvioimaan geeniteknologian sovelluksia ja merkitystä.

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itsearvioinnin ja jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa. Myös vertaisarviointia käytetään kurssiarvioinnin osana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää biologian innovaatioiden ja sovellutusten merkityksen yhteiskunnassa*
- *tutustuu bioteknologian menetelmiin, tuotteisiin ja mahdollisuuksiin edistää kestävää tulevaisuutta*
- *ymmärtää geeniteknologian mahdollisuudet lääketieteessä ja teollisuudessa*
- *ymmärtää mikrobien merkityksen luonnossa ja erilaisissa bioteknologian prosesseissa*
- *ymmärtää kasvien ja eläinten jalostuksen merkityksen ravinnontuotannossa*
- *osaa arvioida bioteknologian ja genetiikan sovellusten mahdollisuuksia, uhkia ja eettisiä kysymyksiä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen yksin tai yhdessä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Bioteknologian sovellukset ja merkitys

- *ravinnon, energian, tuotteiden ja palvelujen tuottaminen uusiutuvien luonnonvarojen avulla*
- *bioteknologian sovellukset teollisuudessa ja ympäristönsuojelussa*

Mikrobiologian sovellukset ja merkitys

- *bakteerien ja virusten rakenne ja toiminta*
- *bakteerien viljely, käsittely ja tunnistaminen*
- *mikrobit luonnossa ja ihmisen taloudessa*

Geeniteknologian sovellukset ja merkitys

- *geenitekniikan menetelmät*

- *genomitieto*
- *mikrobit geeniteknologiassa*

Kasvi- ja eläinjalostus

Biologian sovellusalaan liittyvä koe tai tutkimus

Paikalliset soveltavat kurssit

Biologian ytimessä (BI8)

Tavoite:

- Kurssilla syvennetään ja laajennetaan ymmärrystä biologian perusilmiöistä painottaen lisääntymisen biologiaa ja luonnontieteellistä ajattelua.

Keskeinen sisältö:

- kurssi toteutetaan mm. kokeellisen työskentelyn, ongelmanratkaisun ja vierailujen keinoin.
- Kurssia suositellaan kaikille biologiasta kiinnostuneille ja varsinkin biologian ainereaaliin tai luonnontieteiden jatko-opintoihin tähtääville opiskelijoille.

Arviointi:

- Numeroarvostelu. Kurssin voi opiskella milloin vain BI1-kurssin jälkeen.

Yhteinen Itämeri, yhteinen Vantaanjoki (BI9)

Vaskivuoren lukio:

Kurssilla järjestämme yhdessä Vantaan Rotareiden kanssa seminaarin, jossa kerrotaan lähiympäristön merkityksestä, tilasta ja tavoista, joilla voimme parantaa ympäristömme tilaa. Kurssilla pääsee tutustumaan käytännön tutkimustyöhön erityisesti vesistöjemme tilan selvityksessä, tieteellisten tulosten analysointiin ja esittämiseen sekä tekemään yhteistyötä alan asiantuntijoiden kanssa. Vaihtelua teoreettiseen puurtamiseen ja upea mahdollisuus koulun ulkopuoliseen yhteistyöhön!

Suoritusmerkintä

6. Biologian kertauskurssi (BI6)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna

Kuvaus: Opiskelija luo kokonaiskuvan lukion biologiasta ja valmistautuu biologian ainereaalin kokeeseen mm. tutustumalla aikaisempien vuosien reaalikoekysymyksiin. Numeroarviointi.

Tavoite: Kerrata ja syventää lukion biologian keskeisiä sisältöjä. Harjoitella biologian reaalivastauksen laatimista.

Sisältö: Kurssilla painotetaan lukion biologian keskeisiä aiheita. Lisäksi perehdytään niihin asioihin, jotka ovat jääneet aikaisemmilla kursseilla opiskelijoiden itsenäisen opiskelun varaan.

Arviointi perustuu kurssikokeisiin ja suulliseen näyttöön. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Numeroarvosana

7. Laborointi (BI07)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Opiskelija harjoittelee laboratoriotyöskentelyä ja tutkimusten raportointia sekä kertaa biologian keskeisiä ilmiöitä omien havaintojen ja kokemusten kautta. Numeroarviointi.

Tavoite: Opiskelija harjoittelee biologisessa työskentelyssä tarvittavia laborointitaitoja sekä oppii käsittelemään ja analysoimaan saatuja tuloksia. Opiskelija kertaa biologian perusilmiöitä.

Sisältö: Kurssilla työskennellään ohjatusti ryhmissä biologisiin ilmiöihin liittyviä tutkimusongelmia ratkoen. Kurssi harjaannuttaa laboratorion työtapoja, työselostuksen laatimistekniikkaa ja luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Kurssin arviointi perustuu aktiivisuuteen, työselostuksiin ja mahdollisesti muihin kirjallisiin töihin. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Numeroarvosana.

2.9. Maantiede

Oppiaineen tehtävä

Maantieteen opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja antaa hänelle valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössä, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä. Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua ekososiaalisesti sivistyneeksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Tutkiva lähestymistapa auttaa opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä, paikallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Geomedialla tarkoitetaan karttojen, paikkatiedon, diagrammien, kuvien, videoiden, kirjallisten lähteiden, median, suullisten esitysten sekä muiden maantieteellisten tiedonhankinta- ja esitystapojen monipuolista käyttöä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia. Opetuksessa hyödynnetään myös koulun ulkopuolisia opiskeluympäristöjä sekä verkkoympäristöjä.

Vantaan lukiokoulutus

Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva paikallisista, alueellisista ja globaaleista aluerakenteista, Vantaasta monikulttuurisena ympäristönä sekä siitä, miten maantieteellistä tietoa voidaan hyödyntää. Maantieteen opetuksessa käytetään pääkaupunkiseudun luonto-, tiede- ja kulttuurikohteita opiskeluympäristöinä.

Opetuksen tavoitteet

Maantieteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana*
- *kehittää maantieteellistä ajattelutaitoaan sekä hahmottaa maailmaa ja sen monimuotoisuutta*
- *ymmärtää, tulkitsee, soveltaa ja arvioi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä sekä kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *osaa kriittisesti pohtia ajankohtaisia maailman tapahtumia ja niihin vaikuttavia tekijöitä*
- *osaa havainnoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee, ja osaa pohtia mahdollisia ratkaisuja eriarvoisuusongelmiin*
- *ymmärtää, mitä ihmisoikeudet tarkoittavat, ja arvostaa kulttuurien moninaisuutta*
- *tuntee aluesuunnittelun keinoja sekä osaa osallistua ja vaikuttaa oman lähiympäristönsä kehittämiseen*
- *kiinnostuu maantieteellisestä tiedosta ja motivoituu seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia eri puolilla maailmaa*
- *osaa käyttää maantieteellisiä tietoja ja taitoja arkielämässä*
- *tietää, millaisissa ammateissa ja työtehtävissä maantieteellistä osaamista tarvitaan*
- *toimii paikallisiin, alueellisiin ja globaaleihin kysymyksiin kantaaottavana ja kestävää kehitystä edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija rakentaa maailmankuvaansa maantieteen tarjoamin työvälinein. Opiskelijaa ohjataan median kriittiseen seuraamiseen. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy valikoimaan eri medioista välittyvästä alueellisesta tiedosta itsensä ja lähiympäristönsä kannalta merkityksellisimmän.

Arviointi

Maantieteessä arvioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttamista kurssikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään omaa osaamistaan. Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat paitsi opiskelijan tiedot ja peruskäsitteiden hallinta myös maantieteellinen ajattelu- ja argumentointitaito sekä tiedonprosessointitaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, yhdistellä, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Keskeisiä arvioitavia taitoja maantieteessä ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot.

Maantieteen tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä laatimalla maantieteellisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut, yksin tai yhdessä toisten kanssa. Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon myös opiskelijan osoittamat tiedot ja taidot koulussa toteutetussa osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla keskustellaan kurssin alkaessa sen tavoitteista ja arviointiperusteista yhdessä opiskelijoiden kanssa. Kriteerit sovitaan yhdessä ja kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Itse- ja vertaisarviointia käytetään hyväksi yhtenä arvioinnin osa-alueena. Kurssin edetessä opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset keskeiset kurssitavoitteet on saavutettu.

Arvioinnin tukena voidaan myös käyttää opiskelijan tai opiskelijaryhmän omassa koulussaan tai lähiympäristössään toteuttamaa hanketta, jossa voidaan hyödyntää opiskelijoiden lähipiiriä asiantuntijoina**.**Opiskelija kehittää itsearviointi- ja oppimaan oppimisen taitojaan tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset keskeiset kurssitavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Maailma muutoksessa (GE01)

Kurssi perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ongelmien tarkasteluun. Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnonriskien, ympäristöriskien että ihmiskunnan riskien kannalta. Kurssi käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä ja mahdollisuuksia hillitä, varautua, ennakoida sekä sopeutua riskeihin. Keskeisiä näkökulmia ovat ekososiaalinen kestävyys, kiertotalous ja globaalit kehityskysymykset.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia esimerkiksi omilta lähialueilta ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnon, rakennetun ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Lisäksi käsitellään myös Vantaan tai pääkaupunkiseudun näkökulmasta ekososiaalista sivistystä ja kiertotaloutta. Haluttaessa pyydetään huoltajia esittelemään omaa asiantuntemustaan kurssiaiheista ja työelämästä. Mahdollisista vierailukohteista päätetään yhdessä. Näitä ovat esim. Helsinki-Vantaan lentoasema, Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, Vantaan Energian jätteenpolttolaitos ja Heureka. Kurssin käytyään opiskelija pystyy toteuttamaan eettisiä valintoja omassa kulutuskäyttäytymisessään.

Opettaja ohjeistaa kurssin alkaessa, miten tarkasti maailman karttakuvaa sekä paikannimistöä tulee sisäistää ja kuinka osaamista mitataan. Arvioinnissa otetaan tarvittaessa huomioon muut kurssin alussa määritteltävät tehtävät.

Opiskelijat seuraavat ajankohtaisia tapahtumia maapallolla ja Vantaalla. Opettaja ohjeistaa opiskelijat itse- ja vertaisarviointiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *tunnistaa luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyviä riskialueita maapallolla*
- *ymmärtää, millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee ja mitkä tekijät vaikuttavat niihin*
- *osaa vertailla ja arvioida alueiden riskiherkkyyttä ja riskien vaikuttavuutta alueiden luonnonvarojen ja kehittyneisyyden näkökulmasta*
- *tietää, millaisten ratkaisujen avulla riskejä voidaan hillitä tai niiden vaikutuksia lieventää, sekä tuntee mahdollisuudet ennakoida ja varautua riskeihin sekä toimia kestävän kehityksen mukaisesti*
- *osaa analysoida maailman eri alueiden myönteistä kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä*
- *ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa globaaleja kysymyksiä koskevan tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä sekä osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia alueellisia uutisia eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot omasta lähiympäristöstä ja muuttuvasta maailmasta*
- *maantieteelliset tutkimustaidot ja geomedia*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueellisia riskejä, myönteistä kehitystä ja innovaatioita koskevat ajankohtaiset uutiset maapallon eri alueilla*
- *maailman karttakuvan ja paikannimistön syventäminen*

Luonnon järjestelmään liittyvät keskeiset globaalit riskialueet, riskien ennakointi ja niihin varautuminen

Luonnonvaroihin ja ympäristöön liittyvät keskeiset globaalit riskialueet, riskien hillintä, niihin varautuminen ja sopeutuminen

- *ilmastonmuutos ja muut globaalit ympäristöriskit*
- *resurssien viisas käyttö sekä kierto- ja biotalous*
- *maapallon eri alueiden mahdollisuudet ja vahvuudet*

Ihmiskunnan globaalit riskialueet ja keskeiset kehityskysymykset

- *inhimillisen kehityksen globaalit ongelmat, hyvinvoinnin jakautuminen, eriarvoisuus, haavoittuvuus, nälkä ja pakolaisuus*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Sininen planeetta (GE02)

Kurssilla tarkastellaan luonnonmaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Kurssilla tutustutaan luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan luonnonmaisemia ja niiden syntyä. Kurssi perehdyttää luonnonmaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan oman lähiympäristön esimerkkeihin luonnonmaisemista sekä niiden synnystä ja muutoksista. Opiskelija ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon ja sen käytön merkityksen myös vantaalaisessa arjessa. Samalla opitaan luomaan asiayhteyksiä ja tunnistamaan säännönmukaisuuksia sekä näkemään luonnonmaantieteellisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Tuntiaktiivisuus otetaan huomioon kurssin alussa sovittavien arviointiperusteiden mukaan. Opiskelijan kykyä tulkita luonnonmaisemia ja niiden syntyä käytetään arvioinnin tukena. Opettaja ohjaa opiskelijat itse- ja vertaisarviointiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää luonnonmaantieteen peruskäsitteitä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomediaa hyväksi käyttäen*

- *ymmärtää maapallon planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä*
- *ymmärtää elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden maapallolla*
- *ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat, ja osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *geomedia ja muut luonnonmaantieteen tietolähteet ja niiden käyttö sekä luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmät*

Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt

Ilmakehä ja vesikehä liikkeessä sekä vyöhykkeisyys

- *ilmakehän rakenne ja tuulet*
- *sateet*
- *meriveden liikkeet*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet*

Maapallon rakenne ja muuttuvat pinnanmuodot

- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla*
- *arvokkaat luonnonmaisemat*

Luonnonmaantieteellisen tiedon käyttö yhteiskunnassa ja arkielämässä

3. Yhteinen maailma (GE03)

Kurssilla tarkastellaan ihmismaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana on luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta. Kurssilla tutustutaan ihmismaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan ihmistoiminnan jäsentymistä maapallolla. Kurssi perehdyttää ihmismaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia esimerkiksi omilta lähialueilta ja hahmotetaan ihmiskunnan globaaleja ilmiöitä. Kurssilla syvennetään ekososiaalista sivistystä tarkastelemalla kulttuurimaantieteellisiä ilmiöitä esimerkiksi Vantaalla ja muualla pääkaupunkiseudulla. Haluttaessa pyydetään sopivia asiantuntijoita esittelemään kurssin teemoja ja työelämän näkökulmia niihin liittyen.

Mahdollisesta vierailukohteesta päätetään yhdessä, esimerkiksi Helsinki-Vantaan lentoasema, Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, Vantaan Energian jätteenpolttolaitos, Heureka tai muu vastaava kohde.

Tuntiaktiivisuus otetaan huomioon kurssin alussa sovittavien perusteiden mukaan. Opettaja ohjeistaa kurssin alkaessa miten kykyä tulkita kulttuurimaisemia ja niiden kehitystä harjoitellaan. Opettaja ohjaa opiskelijat itse- ja vertaisarviointiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ihmismaantieteen peruskäsitteitä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomediaa hyväksi käyttäen*
- *osaa analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä ja arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta niihin*
- *tuntee eri kulttuureja ja arvostaa niiden moninaisuutta sekä kunnioittaa ihmisoikeuksia*
- *osaa arvioida ihmisten hyvinvointia ja ympäristön tilaa maapallon eri alueilla*
- *ymmärtää ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävän kehityksen merkityksen maailman tulevaisuudelle*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen peruskäsitteet*
- *geomedia ja muut ihmismaantieteen tietolähteet sekä tutkimusmenetelmät*
- *miellekartat, paikkojen kokeminen ja alueellinen identiteetti*

Väestö ja asutus

- *väestönkasvu, asutus, muuttoliikkeet, kaupungistuminen*
- *kulttuurien moninaisuus ja ihmisoikeuksien toteutuminen*

Alkutuotanto ja ympäristö

- *kestävä maa-, kala- ja metsätalous*

Teollisuus ja energia

- *raaka-aineet, energialähteet, biotalous ja teollisuuden sijainti*

Palvelut, liikkuminen ja vuorovaikutus

- *liikenne, matkailu, globaali talous ja informaatioteknologian kehitys*

Ihmistoiminnan alueellinen rakenne

- *maankäyttö, keskukset ja periferiat*
- *kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*

Ihmismaantieteellisen tiedon käyttö yhteiskunnassa ja arkielämässä

4. Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta (GE04)

Kurssi perehdyttää aiemmilla kursseilla hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia kurssilla ovat osallistuva suunnittelu, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään Vantaan omia paikkatietopalveluita. Opiskelija ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen aluesuunnittelun lähtökohtana ja tuntee kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen esimerkiksi pääkaupunkiseudulla ajankohtaisten rakennus- ja maankäyttöhankkeiden kautta. Opiskelija ymmärtää geomedian merkityksen omassa arjessaan ja yhteiskunnan eri aloilla esimerkiksi aluesuunnittelun työkaluna. Kurssin käytyään opiskelija pystyy käyttämään geomediaa sekä ymmärtää paikkatiedon perusteet.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja käyttää geomediaa maantieteellisten ongelmien ratkaisemisessa*
- *kehittää taitojaan hankkia, käsitellä, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää maantieteellistä tietoa*
- *osaa käyttää paikkatietosovelluksia*
- *ymmärtää geomedian merkityksen omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *tuntee maailmanlaajuisia kehitystrendejä ja Suomen kehitysyhteistyön tavoitteet*
- *ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen aluesuunnittelun lähtökohtana ja tuntee kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen*
- *osaa käyttää geomediaa maantieteellisen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus.*

Keskeiset sisällöt

Geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän kehityksen edistämisessä

Geomedia ja maantieteelliset tutkimustaidot

- *kartografian ja paikkatiedon perusteet sekä muu geomedian käyttö maantieteen tutkimuksissa*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*

Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys

- *aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet*
- *kehittyneisyyserot eri aluetasoilla sekä kansainvälinen yhteistyö, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja kestävän kehityksen sitoumukset*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti

- *maantieteellisen pienimuotoisen tutkielman laatiminen geomediaa hyväksi käyttäen tai paikallisen, alueellisen tai globaalin tason osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttaminen itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa geomediaa hyväksi käyttäen*

Paikalliset soveltavat kurssit

560 kartografian keinoin (GE5)

Tavoite:

- Opiskelija perehtyy erilaisiin karttoihin ja diagrammeihin hyödyntäen myös paikkatieto-ohjelmistoja. Kurssi järjestetään joka toinen vuosi.

Keskeinen sisältö:

- Kurssilla tutustutaan kaupunkirakenteeseen ja kaupunkiympäristöön jokerilinjalla 560 omien havaintojen kautta. Kurssi järjestetään joka toinen vuosi.

Arviointi:

- Numeroarvostelu.

6. Maantieteen kertauskurssi (GE6)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Opiskelija luo kokonaiskuvan lukion maantieteestä ja valmistautuu maantieteen yo-kokeeseen mm. tutustumalla aikaisempien vuosien koekysymyksiin. Numeroarviointi.

Tavoite: Kerrata ja syventää lukion maantiedon keskeisen sisällön ymmärtämistä. Harjoitella maantiedon reaalivastauksen laatimista.

Sisältö: Kurssilla painotetaan lukion maantiedon keskeisiä aiheita. Lisäksi perehdytään niihin asioihin, jotka ovat jääneet aikaisemmilla kursseilla opiskelijoiden itsenäisen opiskelun varaan.

Arviointi perustuu kokeeseen ja muuhun kirjalliseen ja suulliseen näyttöön. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

7. Kehitysmaantiede (GE8)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Opiskelija tarkastelee maapallon eri alueiden taloudellista ja sosiaalista kehittyneisyyttä, luonnonvarojen ja vaurauden jakautumista sekä pohtii erilaisia keinoja eriarvoisuuden vähentämiseksi. Numeroarviointi.

2.10. Fysiikka

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijoiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Opetuksessa sovelletaan fysiikkaa monipuolisissa tilanteissa, mikä edistää myös opiskelijoiden koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa opiskelijoita ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan käsitykset fysiikan käsitteistä rakentuvat, ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijoiden aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti fysiikan teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatimisessa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelijoiden oma kokeellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin kurssin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Fysiikan opinnoissa tuodaan esiin tutkimuksen kansainvälisyyttä. Kansainvälisyyttä ja työelämälähtöisyyttä edistetään tekemällä tutustumiskäyntejä paikallisiin yrityksiin ja opintomatkoja eri kohteisiin, esimerkiksi Cerniin.

Opetuksen tavoitteet

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta fysiikan osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja fysiikan opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija oppii ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja ymmärtää, että hänen oma toimintansa on keskeisintä oppimisessa.

Arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään ja tiedostamaan fysiikan osaamistaan. Kurssin arvosanan antaminen

perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida työskentelyn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, ongelmaratkaisuprosessin jäsennettyä kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon kokeellisen työskentelyn taidot sekä tiedon hankinnan ja käsittelyn taidot.

Vantaan lukiokoulutus

Arviointi on kannustavaa ja opiskelijan kehitystä edistävää. Kurssin arviointiperusteet ja hyväksytyn suorituksen kriteerit keskustellaan kurssin alussa ja opiskelijan tulee saavuttaa opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet saadakseen hyväksytyn arvosanan. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Kriteeristöön voidaan sisällyttää esimerkiksi: aktiivinen osallistuminen kokeelliseen työskentelyyn ja oppitunteihin, kurssin aikana tehdyt tehtävät, osakokeet, sähköiset testit, ryhmä-/parityö, esitelmät, työselostukset, itsearviointi, vertaisarviointi, palautettavat tehtävät tai kurssikoe.

Arvioinnissa pyritään hyödyntämään myös itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Fysiikka luonnontieteenä (FY01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä. Tutustutaan aineen ja maailmankaikkeuden rakenteisiin ja perusvuorovaikutuksiin. Opiskellaan liikeilmiöitä ja voimia liikkeen muutoksen aiheuttajina. Kehitetään ymmärrystä fysikaalisen tiedon rakentumisessa tutkimusten ja mallintamisen avulla.

Kestävää elämäntapaa ja globaalia vastuuta opetetaan energian käsitteen avulla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan*
- *ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista*
- *osaa käyttää ja soveltaa liikeilmiöiden käsitteitä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelun tukena.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä*
- *tutustuminen perusvuorovaikutuksiin, maailmankaikkeuden rakenteisiin ja syntyyn sekä aineen rakenteeseen*
- *voima liikkeen muutoksen aiheuttajana ja liikeilmiöt*
- *tutkimukset ja mallintaminen fysikaalisen tiedon rakentumisessa*
- *tulosten kerääminen, esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Lämpö (FY02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä energiantuotannon ratkaisuissa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Opiskellaan lämpö ja lämpötila käsitteitä. Tutustutaan kaasujen tilanmuutoksiin, lämpölaajenemiseen ja paineeseen. Paneudutaan aineiden lämpenemiseen, jäähtymiseen ja olomuodon muutoksiin. Opiskellaan mekaaniseen työhön, tehoon ja hyötysuhteeseen liittyviä prosesseja. Opiskellaan lämmön siirtymistä ja energian säilymistä lämpöopissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa lämpöilmiöiden käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *kehittää valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan päätöksentekoon.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys energiantuotannon ratkaisuissa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *lämpö ja lämpötila*
- *kaasujen tilanmuutokset, lämpölaajeneminen ja paine*
- *kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia*
- *mekaaninen työ, teho ja hyötysuhde*
- *energian säilyminen lämpöopissa ja lämmön siirtymissuunta*
- *tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointia ja suunnittelua*

3. Sähkö (FY03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä ja yhteiskunnassa. Opiskellaan sähkövirran, jännitteen ja resistanssin käsitteitä ja Ohmin lakia. Tutustutaan yksinkertaisiin tasavirtapiireihin ja Kirchhoffin lakeihin. Opiskellaan sähköteho ja Joulen laki. Opiskellaan kondensaattorin, diodin ja LEDin merkitystä ja toimintaa komponentteina. Tutustutaan sähköstaattiseen vuorovaikutukseen, Coulombin lakiin ja sähkökenttään. Kurssilla kiinnitetään jatkuvasti huomiota sähköturvallisuuteen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa sähköön liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *harjaantuu matemaattisessa mallintamisessa ja suureyhtälöiden käyttämisessä*
- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja osaa tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten tekemisessä.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan ja teknologian merkitys jokapäiväisessä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *sähkövirta ja jännite sekä resistanssi ja Ohmin laki*
- *yksinkertaiset tasavirtapiirit ja Kirchhoffin lait*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *kondensaattori, diodi ja LED komponentteina*
- *sähköstaattinen vuorovaikutus, Coulombin laki ja sähkökenttä*
- *sähköturvallisuus, kytkentöjen tekeminen ja virtapiirien tutkiminen*

4. Voima ja liike (FY04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudessa. Opiskellaan vuorovaikutuksen aiheuttamaa liikkeen muutosta tasaisen ja tasaisesti kiihtyvän suoraviivaisen liikkeen mallin avulla. Opiskellaan Newtonin lait. Harjoitellaan voimakuvion piirtämistä ja voimien yhteisvaikutuksen ymmärtämistä. Tutustutaan erilaisiin etä- ja kosketusvoimiin. Kehitetään liikeyhtälön käyttöä matemaattisissa tehtävissä. Opiskellaan momentin ja pyörimisen tasapainon käsitteitä yksinkertaisissa tilanteissa. Opiskellaan yksiulotteisten törmäysten avulla liikemäärän säilymislaki ja impulssiperiaate. Opiskellaan liike- ja potentiaalienergia sekä energian säilymislaki.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa voiman ja liikkeen käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *harjaantuu graafisten esitysten käyttämisessä ja tuottamisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudelle*
- *vuorovaikutus liikkeen muutoksen syynä, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *Newtonin lait, voimakuvio ja voimien yhteisvaikutus*
- *etä- ja kosketusvoimia: paino, kitka, noste ja kvalitatiivisesti väliaineen vastus*
- *liikeyhtälö*
- *momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *liikemäärän säilymislaki, impulssiperiaate ja yksiulotteiset törmäykset*
- *liike- ja potentiaalienergia sekä mekaanisen energian säilymislaki*
- *mallien käyttäminen ja muodostaminen sekä niiden rajoitukset ja puutteet*

5. Jaksollinen liike ja aallot (FY05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä lääketieteessä ja musiikissa. Tutustutaan tasaiseen ympyräliikkeeseen ja gravitaatiovuorovaikutukseen. Opiskellaan värähdysliikettä ja harmonisen voiman aiheuttamia ilmiöitä. Tutustutaan aaltoliikkeen syntymekanismiin ja aaltojen etenemiseen. Paneudutaan aaltoliikkeen heijastumiseen, taittumiseen, diffraktioon, interferenssiin ja seisoviin aaltoihin. Opiskellaan ääntä aaltoilmiönä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa jaksollisen liikkeen ja aaltojen käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys lääketieteessä ja musiikissa*
- *tasainen ympyräliike*
- *gravitaatiovuorovaikutus*
- *harmoninen voima ja värähdysliike*
- *aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen*
- *aaltoliikkeen heijastuminen, taittuminen, diffraktio, interferenssi ja seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikeilmiönä*
- *mallien ja simulaatioiden suhde todellisuuteen*

6. Sähkömagnetismi (FY06)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä energia- ja viestintäteknologiassa. Tutustutaan magnetismiin, magneettiseen vuorovaikutukseen ja magneettikenttään. Tutkitaan varatun hiukkasen liikettä sähkö- ja magneettikentässä. Opiskellaan sähkömagneettinen induktio, magneettivuo, induktiolaki ja Lenzin laki. Opiskellaan generaattorin ja muuntajan toimintaa sekä vaihtovirran syntyä ja energian siirtoa sähkövirran avulla. Opiskellaan sähkömagneettisen säteilyn spektri, valon heijastuminen, taittuminen, interferenssi ja diffraktio.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa sähkömagnetismiin ja valoon liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tuotosten muodostamisessa*
- *harjaantuu ilmaisemaan itseään fysiikalle ominaisilla tavoilla ja analysoimaan eri tietolähteiden argumentointia.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys energia- ja viestintäteknologiassa*
- *magnetismi, magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike sähkö- ja magneettikentässä*
- *sähkömagneettinen induktio, magneettivuo, induktiolaki ja Lenzin laki*
- *generaattori, muuntaja, vaihtovirran synty ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettisen säteilyn spektri, valon heijastuminen, taittuminen, interferenssi ja diffraktio*
- *tutkimuksen tai ongelmanratkaisuprosessin jäsennetty kuvaaminen*

7. Aine ja säteily (FY07)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota fysiikan ja kosmologian kehittymiseen. Opiskellaan energian ja sähkömagneettisen säteilyn kvantittuminen. Opiskellaan fotonien merkitys sähkömagneettisen säteilyn välittäjinä. Tutustutaan aaltohiukkasdualismiin ja atomiytimen rakenteeseen. Opiskellaan ydinreaktiot, ydinenergia, ytimen sidosenergia sekä energian ja massan ekvivalenssi. Opiskellaan radioaktiivisuutta ja hajoamislaki. Paneudutaan säteilyturvallisuuteen ja säteilyn hyötykäyttöön.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa aineen ja säteilyn käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *syventää kokonaiskuvaa fysiikasta aineen ja maailmankaikkeuden rakennetta selittävänä tieteenä.*

Keskeiset sisällöt

- *näkökulmia fysiikan ja kosmologian kehittymiseen*
- *energian kvantittuminen*
- *sähkömagneettisen säteilyn kvantittuminen ja fotonit*
- *aaltohiukkasdualismi*
- *atomiytimen rakenne*
- *ydinreaktiot, ydinenergia, ytimen sidosenergia sekä energian ja massan ekvivalenssi*
- *radioaktiivisuus ja hajoamislaki*
- *säteilyturvallisuus ja säteilyn hyötykäyttö*
- *tiedonhankinta, esittäminen ja arviointi*

Paikalliset soveltavat kurssit

8. Fysiikan kokonaiskuva (FY9)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Aikaisemmin opiskeltujen kurssien sisältöjen syventäminen ja yhteen nivominen. Valmistaudutaan vastaamaan fysiikan ylioppilaskoetehtäviin. Kurssikokeena preliminäärikoe. Numeroarviointi.

Tavoite: Rakennetaan kokonaiskuva fysiikan kehityksestä ja sen pätevyysalueesta luonnonilmiöiden tulkitsijana. Pyritään parantamaan fysikaalista laskuvalmiutta koko lukiofysiikan osalta.

Sisältö: Kerrataan ja syvennetään aikaisempien kurssien sisältöä.

Kurssi suositellaan suoritettavaksi kolmannen opiskeluvuoden aikana. Kurssikokeena preliminäärikoe. Numeroarvosana.

9. Fysiikan työkurssi (FY10)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan koska vain.

Kuvaus: Työkurssilla syvennytään fysiikan ilmiöihin omakohtaisten tutkimusten avulla. Tietokoneavusteinen mittaus ja videokuvan analysointi ovat esimerkkejä käytettävistä tutkimusmenetelmistä. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on tutustuttaa opiskelija henkilökohtaisesti kokeelliseen työskentelyyn. Tavoitteena on myös syventää ymmärrystä jo opiskelluista asioista.

Sisältö: Kurssilla käytetään tietokoneavusteista mittausjärjestelmää kokeellisten mittaustulosten hankkimiseen ja käsittelemiseen.

Suoritusmerkintä.

10. Fysiikan tiedekoulukurssi (FY11)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 2. tai 3. vuonna.

Kuvaus: Tiedekoulukurssilla tutustutaan fysiikan nykypäivän tutkimukseen osallistumalla vierailuille ja luennoille. Kurssille ilmoittaudutaan fysiikan opettajien ohjeiden mukaisesti.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on tutustua fysiikan tutkimuksen tekemiseen vierailujen ja luentojen avulla.

Sisältö: Osallistuminen järjestettävään tiedekouluun.

Suoritusmerkintä.

11. Tähtitieteen kurssi (FY12)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Tähtitieteen kurssilla perehdytään tähtitieteen historiaan, maailmankaikkeuden mittasuhteisiin, aurinkokuntaan, tähtijärjestelmiin ja tähtitieteen uusimpiin saavuuksiin. Lisäksi kurssilla tutustutaan tähtitieteen havaintovälineisiin. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa maailmankaikkeuden mittasuhteet.

Sisältö: Tutustutaan maailmankaikkeuden syntyteorioihin ja rakenteeseen sekä omaan Aurinkokuntaamme. Tutustutaan tähtikuvioihin ja planeettoihin.

12. Fysiikan valmennuskurssi (FY13)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Kurssilla käsitellään korkeakoulujen pääsykoetehtäviä ja kerrataan tehtäviin liittyvät teoria-asiat. Kurssilla hankitut taidot helpottavat jatko-opintojen aloittamista. Kurssi pidetään yo-kirjoitusten jälkeen viidennessä jaksossa. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle hyvät valmiudet korkeakoulujen pääsykokeisiin.

Sisältö: Kurssi pidetään yo-kirjoitusten jälkeen viidennessä jaksossa. Kurssilla syvennetään edellisten kurssien sisältöä ja käsitellään korkeakoulujen pääsykoetehtäviä.

2.11. Kemia

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Opetuksessa sovelletaan kemiaa monipuolisissa tilanteissa, mikä edistää myös opiskelijoiden koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa opiskelijoita ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä.

Kemian opetus tukee opiskelijoiden käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijoiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatimisessa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelijoiden oma kokeellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita kemian opiskeluun. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin kurssin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Kemian opinnoissa tuodaan esiin tutkimuksen kansainvälisyyttä. Kansainvälisyyttä ja työelämälähtöisyyttä edistetään tekemällä tutustumiskäyntejä paikallisiin yrityksiin, yliopistoihin tai ammattikorkeakouluihin.

Opetuksen tavoitteet

Kemian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia turvallisesti ja yhteistyössä muiden kanssa*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti kemian tietojensa avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia kemialle ominaisilla tavoilla*
- *jäsentää käsitystään jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöistä kemian käsitteiden avulla*
- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvän teknologian merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija oppii ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja ymmärtää, että hänen oma toimintansa on keskeisintä oppimisessa.

Arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään ja tiedostamaan kemian osaamistaan. Kurssin arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida työskentelyn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon kokeellisen työskentelyn taidot sekä tiedon hankinnan ja käsittelyn taidot.

Vantaan lukiokoulutus

Arviointi on kannustavaa ja opiskelijan kehitystä edistävää. Kurssin arviointiperusteet ja hyväksytyn suorituksen kriteerit keskustellaan kurssin alussa ja opiskelijan tulee saavuttaa opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet saadakseen hyväksytyn arvosanan. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Kriteeristöön voidaan sisällyttää esimerkiksi: aktiivinen osallistuminen kokeelliseen työskentelyyn ja oppitunteihin, kurssin aikana tehdyt tehtävät, osakokeet, sähköiset testit, ryhmä-/parityö, esitelmät, työselostukset, itsearviointi, vertaisarviointi, palautettavat tehtävät tai kurssikoe.

Arvioinnissa pyritään hyödyntämään myös itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kemiaa kaikkialla (KE01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota kemian merkitykseen nykyaikana, jatko-opinnoissa sekä työ- ja arkielämässä. Kurssilla opiskellaan atomin rakennetta ja jaksollista järjestelmää. Lisäksi tutustutaan alkuaineiden ja yhdisteiden ominaisuuksiin selittäen niitä aineen rakenteen ja kemiallisten sidosten avulla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan*
- *kehittää valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista jokapäiväisen elämän ja ympäristön ilmiöissä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen erilaisia kemian ilmiöitä sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat*
- *osaa käyttää aineen ominaisuuksien päättelyssä aineen rakenteen malleja, jaksollista järjestelmää ja tietolähteitä.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä*
- *atomin rakenne ja jaksollinen järjestelmä pääpiirteissään*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden ominaisuuksia*
- *aineiden ominaisuuksien selittäminen aineen rakenteen, kemiallisten sidosten ja poolisuuden avulla*
- *kysymykset tiedonhankinnan lähtökohtana*
- *turvallinen työskentely, aineen erotusmenetelmät, aineiden ominaisuuksien tutkiminen, havainnointi ja johtopäätösten tekeminen*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Ihmisen ja elinympäristön kemiaa (KE02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan kemian merkitystä hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Kurssilla tutustutaan orgaanisen kemian yhdisteiden rakenteisiin sekä selitetään orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksia rakenteiden avulla. Opiskellaan avaruusrakennetta ja isomeriaa. Lisäksi opiskellaan aineiden ainemäärien ja liuosten pitoisuuksien laskemista.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa orgaanisiin yhdisteisiin ja ainemäärään liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen orgaanisiin yhdisteisiin, ainemäärään ja pitoisuuteen liittyviä ilmiöitä*
- *ymmärtää, kuinka kemiallinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys hyvinvoinnin ja terveyden kannalta*
- *orgaanisten yhdisteiden, kuten hiilivetyjen, happi- ja typpiyhdisteiden, rakenteiden mallintaminen ja kuvaaminen erilaisilla malleilla*
- *avaruusrakenne ja isomeria*
- *orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *ainemäärä ja pitoisuus*
- *työvälineiden ja reagenssien käyttö sekä liuosten valmistus*
- *aineen rakenteen analyysimenetelmät, kuten spektroskopia*

3. Reaktiot ja energia (KE03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan kemian merkitystä energiaratkaisujen ja ympäristön kannalta. Tutustutaan reaktioyhtälöihin ja opiskellaan niiden symbolista ilmaisua ja tasapainottamista. Lisäksi opiskellaan epäorgaanisten ja orgaanisten yhdisteiden reaktioita ja niiden sovelluksia. Tutustutaan aineen ja energian häviämättömyyteen kemiallisessa reaktiossa. Opiskellaan kaasujen ominaisuuksia ja kaasujen yleinen tilanyhtälö.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen reaktioihin liittyviä ilmiöitä*
- *ymmärtää aineen ja energian häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys energiaratkaisujen ja ympäristön kannalta*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen*

- *epäorgaanisten ja orgaanisten yhdisteiden reaktioita sekä niiden sovelluksia*
- *aineen häviämättömyys kemiallisessa reaktiossa ja sen yksinkertainen laskennallinen käsittely*
- *energian häviämättömyys kemiallisessa reaktiossa, sidosenergia ja Hessin laki*
- *kaasujen ominaisuudet ja yleinen tilanyhtälö*
- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, titraus analyysimenetelmänä, tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*

4. Materiaalit ja teknologia (KE04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan kemian merkitystä teknologiassa ja yhteiskunnassa. Opiskellaan metallien ja polymeerien ominaisuuksia, käyttöä ja elinkaarta. Tutustutaan atomin ulkoelektronirakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Opiskellaan hapetus-pelkistysreaktioita sekä sähkökemian keskeiset periaatteet. Kehitetään kemiallisten reaktioiden laskennallista soveltamista.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa materiaaleihin ja teknologiaan liittyviä kemian käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen materiaaleihin ja sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä*
- *harjaantuu ilmaisemaan itseään kemialle ominaisilla tavoilla ja analysoimaan eri tietolähteiden argumentointia*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tuotosten muodostamisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys teknologiassa ja yhteiskunnassa*
- *metallien ja polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*
- *atomin ulkoelektronirakenne ja jaksollinen järjestelmä alkuaineiden jaksollisten ominaisuuksien selittäjänä*
- *hapetusluvut ja hapetus-pelkistysreaktiot*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari ja elektrolyysi*
- *kemiallisten reaktioiden laskennallinen soveltaminen*
- *tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*
- *yhteistyön rooli kemiallisen tiedon tuottamisessa*

5. Reaktiot ja tasapaino (KE05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan kemian merkitystä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Tutkitaan kemiallisen reaktion nopeutta ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Opiskellaan kemiallisen reaktion tasapainoa ja tasapainotilaan vaikuttamista. Opiskellaan tasapainoon liittyviä graafisia esityksiä sekä laskennallista käsittelyä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioiden ja kemiallisen tasapainon käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*

- *osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen reaktioihin ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavia tekijöitä*
- *homogeeninen ja heterogeeninen tasapaino sekä tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *happo-emästasapaino, vahvat ja heikot protolyytit ja puskuriliuokset*
- *tasapainoon liittyvät graafiset esitykset*
- *homogeenisen ja happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *tutkimustulosten ja -prosessin arviointi*

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Lukion keskeinen kemia (KE6)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Kootaan lukiokemian sisällöt kertaamalla keskeisiä periaatteita, vahvistamalla laskennallisia valmiuksia ennen ylioppilaskirjoituksia ja jatkokoulutuspaikkojen sisäänpääsykokeita. Kurssikokeena preliminäärikoe. Numeroarviointi.

Tavoite: Kootaan lukiokemian sisällöt kertaamalla keskeisiä periaatteita, vahvistamalla laskennallisia valmiuksia ennen ylioppilaskirjoituksia.

Sisältö: Kerrataan epäorgaanisesta ja orgaanisesta kemiasta keskeisiä osia mm. kemiallinen sidos, reaktiotyyppejä, orgaanisen kemian keskeiset yhdisteet ja nimeäminen. Kerrataan kemiallisiin reaktioihin liittyvät laskut, atomi- ja molekyyliorbitaalit.

Kurssikokeen lisäksi arvosanaan vaikuttaa tuntityöskentely, kotitehtävien tekeminen sekä läsnäolo. Kurssikokeena on preliminäärikoe tai vastaava koe.

7. Kemian kokeellinen kurssi (KE7)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 2. vuonna.

Kuvaus: Kemian työkurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan ja käyttämään kemian työvälineitä ja kemikaaleja työturvallisuuden näkökohdat huomioon ottaen. Kurssi on projektityöskentelyä. Tutkitaan aineiden ominaisuuksia ja reaktioita oppilastöinä. Numeroarviointi.

Sisältö: Todetaan käytännön töiden avulla keskeisimpien kemian käsitteiden ja ryhmäominaisuuksien paikkansapitävyys-pari- tai ryhmätyöskentelyä

Kemian pakollinen kurssi suoritettu.

2.12. Filosofia

Filosofinen ajattelu tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen on olennainen osa yleissivistystä. Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja keskustellen. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa

punnitsemaan käsitysten perusteluja järkiperäisesti. Kyseenalaistavan ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa hahmottamaan ja jäsentämään nykypäivän jatkuvasti kasvavaa informaatiotulvaa. Tällä tavoin filosofian opiskelu edistää opiskelijoiden yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia.

Filosofiassa opiskelija oppii jäsentämään käsitteellisesti arvoja, normeja ja merkityksiä koskevia kysymyksiä. Tämä edistää opiskelijan kykyä eettiseen pohdintaan ja sen ymmärtämiseen, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofian opiskelu opettaa hahmottamaan laajoja käsitteellisiä kokonaisuuksia ja yhteyksiä. Se auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan.

Filosofian opiskelu kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Filosofiassa tuetaan opiskelijoiden perusteltujen yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Kun opiskelijat paneutuvat filosofisiin kysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, he oppivat muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Mutkikkaiden kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijoissa kykyä luottaa omiin ajattelutaitoihinsa ja yksilöllisiin mahdollisuuksiinsa selvittää vaikeitakin ongelmia. Filosofian opiskelu tukee opiskelijoiden kasvua aktiivisiksi ja vastuullisiksi sekä toisia ja yhdenvertaisuutta kunnioittaviksi kansalaisiksi.

Opetuksen tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot ja oppii sitä kautta luottamaan omaan ajatteluunsa sekä arvioimaan sitä kriittisesti ja pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa ja ristiriitaista.*

Vantaan lukiokoulutus

Tavoitteena on, että opiskelija:

- harjoittelee kriittisen ajattelun taitoja ja oppii suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaa oppimisprosessiaan
- oppii tutkivan oppimisen taitoja, yhteistä tiedon rakentamista sekä oppii kantamaan vastuuta omasta oppimisprosessistaan
- oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään

Arviointi

Filosofiassa arviointi kohdistuu ajattelun taitojen ja keskeisten käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä kriittisesti eritellä ja problematisoida informaatiota, hahmottaa ja täsmentää sen käsitteellistä rakennetta sekä esittää asiasta perusteltu arvostelma. Arvioinnin tulee tukea ja kehittää opiskelijan taitoa arvioida omaa ajatteluaan ja rohkaista opiskelijoita oman opiskelunsa suunnitteluun ja kehittämiseen. Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan kurssikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Vantaan lukiokoulutus

Arvioinnin osa-alueisiin sisältyy myös seuraavia työskentelytaitoja: aikatauluttamisen taito, tiimityötaidot, itseohjautuvuus, tieto- ja viestintäteknologian opiskelukäyttötaidot, merkityksellisen tiedon rakentamisen taidot sekä käytännöllisen ongelmanratkaisun taidot.

Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, esim. itsearviointi, vertaisarviointi, jatkuva oppimisprosessin palaute ja niihin liittyvät osasuoritukset ja kannustava palaute. Opiskelija saa palautetta pitkin kurssia, ei vain kurssin päätyttyä.

Opiskelijoiden kanssa keskustellaan kurssien alussa arviointikriteereistä sekä hyväksytyn kurssisuorituksen kriteereistä, jotta opiskelijalla on mahdollisuus suunnitella omaa työtään ja tehdä omaan oppimiseensa liittyviä valintoja ja päätöksiä. Kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Kurssin suorittaminen hyväksytysti edellyttää että kaikki opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista. Opetusjärjestelyillä rohkaistaan opiskelijoita käyttämään omia TVT-laitteitaan.

Yhteistyökumppaneina hyödynnetään esimerkiksi seuraavia lähialueen toimijoita: Vantaan taidemuseo Artsi, Nuorten filosofiatapahtuma ja Platonin Akatemia.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiirissä painottuvat: monilukutaito ja mediat sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa perustellun käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille mielipiteille ja väitteille perusteluja sekä hahmottamaan esitettyjen perustelujen rakennetta ja arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten harjoitusten kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *tuntee perustavia tieto-opillisia erotteluja, osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

- *mitä filosofia on, filosofisten kysymysten ja filosofisen ajattelun luonne filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin ongelmiin sovellettuna*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet ja niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*

- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

2. Etiikka (FI02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista. Opetusjärjestelyillä rohkaistaan opiskelijoita käyttämään omia TVT-laitteitaan.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiirissä painottuvat:

- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin sekä ympäristöfilosofian perusteisiin*
- *hahmottaa normatiivisten väitteiden luonteen ja suhteen kuvaileviin väitteisiin sekä osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta*
- *osaa jäsentää oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa perustella moraalin velvoittavuuden ja soveltaa moraaliin filosofisia käsite-erotteluja ja johdonmukaista argumentaatiota*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein.*

Keskeiset sisällöt

- *moraali ja sitä pohtiva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyve-, seuraus-, sopimus-, oikeus- ja velvollisuusetiikan perusteet*
- *moraalin luonne normijärjestelmänä ja sen ero juridisiin ja tapanormeihin perustuviin järjestelmiin, moraalinen relativismi*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *eläimiä ja ympäristöä koskevia eettisiä kysymyksiä*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Yhteiskuntafilosofia (FI03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista. Opetusjärjestelyillä rohkaistaan opiskelijoita käyttämään omia TVT-laitteitaan.

Kurssin sisältö ja luonne mahdollistaa **kaikkien opetussuunnitelman** perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Aihekokonaisuudet ovat:

- aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä

- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat
- teknologia ja yhteiskunta

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin sekä perusnäkemyksiin yksilön suhteesta yhteisöihin, yhteiskuntaan ja valtioon*
- *oppii käyttämään keskeisiä filosofisia käsitteitä yhteiskunnallisen ja poliittisen toiminnan jäsentämiseen sekä omien yhteiskunnallisten ratkaisujensa perustelemiseen*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vallankäyttöä ja työnjakoa yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *oppii arvioimaan käsitteellisesti yhteiskunnallisen järjestyksen rakentumista, perustelemista ja oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *yhteiskuntajärjestyksen ja yhteiskunnallisten instituutioiden olemassaolo ja oikeuttaminen: yksilö- ja yhteisökeskeiset teoriat yhteiskunnasta, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *oikeudenmukaisuuden eri muodot, niiden perusteleminen ja soveltaminen*
- *vallan käsite ja muodot, vallan oikeuttaminen, demokratian muodot ja kilpailijat, anarkismi*
- *työnjako, talous ja hyvinvointi, talouden toimintaperiaatteiden ja omistamisen oikeuttaminen*
- *poliittiset ihanteet ja niiden toteuttaminen: vapaus, tasa-arvo ja solidaarisuus; konservatismi, liberalismi ja sosialismi; kansallisvaltiot ja globaali näkökulma*
- *yhteiskunnalliset jännitteet ja ristiriidat sekä niiden ratkaiseminen: oikeusvaltio ja sen vaihtoehdot, yhteiskuntajärjestyksen luhistuminen – sodat, sisällissodat, terrori sekä holokausti ja muut kansanvainot yhteiskuntafilosofisina ongelmina*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: sukupuolen rakentuminen, informaatioteknologia, kulttuurien kohtaaminen, kestävän tulevaisuuden rakentaminen*

4. Tieto, tiede ja todellisuus (FI04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista. Opetusjärjestelyillä rohkaistaan opiskelijoita käyttämään omia TVT-laitteitaan.

Kurssilla hyödynnetään paikallisia yhteistyökumppaneita, esimerkiksi tiedekeskus Heureka.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiirissä painottuvat:

- teknologia ja yhteiskunta
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa filosofisia, eri tieteisiin ja arkielämään perustuvia käsityksiä todellisuuden rakenteesta*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita todellisuudesta, totuudesta, tiedosta ja tieteestä*

- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa jäsentää havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden ja mallien suhdetta todellisuuteen*
- *oppii hahmottamaan erityistieteiden tieteenfilosofisia kysymyksiä joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

- *metafysiikan keskeiset kysymykset ja käsitteet, erilaisia käsityksiä metafysiikan luonteesta ja todellisuuden perusrakenteesta*
- *olemassaolon kysymyksiä: muutos ja pysyvyys, oliot ja ominaisuudet, mahdollinen ja välttämätön, reaalinen ja virtuaalinen*
- *todellisuuden ilmeneminen ja hahmottaminen*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat*
- *tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmät, tieteellinen päättely; ilmiön, tutkimusaineiston, mallin ja teorian käsitteet sekä niiden keskinäinen suhde*
- *selittäminen ja tieto luonnon- ja ihmistieteissä sekä formaaleissa tieteissä: tietäminen ja ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta*

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Estetiikan kurssi (FI5)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla tutustutaan kauneuden ja taiteen käsitteisiin. Miksi jotakin asiaa tai esinettä sanotaan kauniiksi? Mitä on kauneus? Mitä on taide? Numeroarvostelu.

Tavoite: Kurssi kehittää opiskelijan kykyä havainnoida historiaa, ympäristöään ja itseään esteettisesti.

Sisältö: -Länsimaisten kauneus- ja taidekäsitteiden historiaa-taiteen päämäärät. Katsaus historiallisiin määritelmiin ja määrittelyn

problematiikkaan.-taide, yhteiskunta ja todellisuus-taideteoksen (musiikki, kuvataiteet, elokuva, tanssi, teatteri, tekstiili) kritiikki ja taideteoksenarvottaminen.-ihmisen elinympäristön estetiikka: esteettinen kokemus luonnossa(elämyksellisyys), ympäristöestetiikan kysymysten pohdiskelu.

6. Filosofian kertauskurssi (FI6)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Kerrataan aiempien kurssien keskeisimmät sisältöalueet ja harjoitellaan ylioppilaskirjoitustehtäviin vastaamista. Kurssi on tarkoitettu filosofian ainereaaliin valmistautuville. Numeroarvostelu.

Tavoite: Opiskelija pystyy kertamaan filosofian oppimäärää ylioppilastutkintokoetta varten.

Sisältö: -metafysiikka -filosofinen etiikka -epistemologia -yhteiskuntafilosofia

Opiskelija saa arvosanan itsenäisesti valmisteltujen esitysten, tuntiaktiivisuuden ja koetuloksen perusteella.

2.13. Psykologia

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.

Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaalisiin, kulttuurisiin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta.

Psykologian opetus on luonteeltaan tutkimusperustaista. Tässä tarkoituksessa opetuksessa käsitellään psykologisen tiedon luonnetta ja tiedonmuodostuksen menetelmiä painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä aihesisältöjä. Opetuksessa tämä tutkimusperustaisuus ja aihesisällöt kytketään ihmisen jokapäiväisen toiminnan ja arjen ymmärtämiseen eli tuodaan tutkimustieto lähelle opiskelijaa.

Opetuksen tavoitteet

Psykologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymyksenasetteluja ja tiedonhankintakeinoja sekä tuntee psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon ja tutkimusmenetelmien mahdollisuuksia ja rajoituksia*
- *ymmärtää psykologiaan ja psykologiseen tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja osaa soveltaa tietojaan myös psykologisten tutkimusten arviointiin*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan arkielämään, elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkisen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajattelunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *osaa hyödyntää psykologista tietoa oppiainerajat ylittävien aiheiden ja ilmiöiden erittelyyn*
- *osaa soveltaa psykologista tietoa tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kestävän kehityksen edistämiseen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kykenee erittelemään kriittisesti psykologista tietoa (ja erottamaan sen arkiuskomuksista)
- ymmärtää omaa oppimisprosessiaan sekä kehittää opiskelun itsesäätelytaitoja (esim. vastuun ottamista, motivaation säätelyä, opiskelutekniikoiden valintaa ja metakognitiivisia taitoja)
- oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden sekä tiedolliseen osaamiseen että kykyyn soveltaa psykologista tietoa arkipäivän tilanteisiin ja elämään. Arvioinnissa painotetaan tiedon

muokkaamistaitoa ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelija osoittaa monipuolisilla tavoilla, että hän on ymmärtänyt keskeiset sisällöt ja pystyy arvioimaan ja soveltamaan oppimaansa tietoa.

Vantaan lukiokoulutus

Arvioinnin osa-alueisiin sisältyy myös seuraavia työskentelytaitoja: aikatauluttamisen taito, tiimityötaidot, itseohjautuvuus, tieto- ja viestintäteknologian opiskelukäyttötaidot, merkityksellisen tiedon rakentamisen taidot sekä käytännöllisen ongelmanratkaisun taidot.

Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, esim. itsearviointi, vertaisarviointi, jatkuva oppimisprosessin palaute ja niihin liittyvät osasuoritukset ja kannustava palaute. Opiskelija saa palautetta pitkin kurssia, ei vain kurssin päätyttyä.

Opiskelijoiden kanssa keskustellaan kurssien alussa arviointikriteereistä sekä hyväksytyn kurssisuorituksen kriteereistä, jotta opiskelijalla on mahdollisuus suunnitella omaa työtään ja tehdä omaan oppimiseensa liittyviä valintoja ja päätöksiä. Kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Kurssin suorittaminen hyväksytysti edellyttää että kaikki opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Psyykkinen toiminta ja oppiminen (PS01)

Vantaan lukiokoulutus

Valinnaisiin ilmiöihin perehtymisessä hyödynnetään paikallisia yhteistyökumppaneita kuten järjestöt, Vantaan kaupungin terveys- ja sosiaalipalveluiden, varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden tai vapaa-ajan toimijat. Kurssin valinnaisten teemojen tarkastelussa hyödynnetään myös aihekokonaisuuksia. Opiskelijat voivat esimerkiksi tarkastella, onko koetulla onnellisuudella merkitystä kansalaisen roolissa, kestävän elämäntapaan suuntautumisessa tai elämänpolkua koskevissa valinnoissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää biologisten, psyykkisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden merkityksen ihmisen toiminnan selittämisessä ja ymmärtämisessä*
- *tuntee psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten tunteet, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa ja omaa psyykkistä hyvinvointiaan näitä kuvaavien käsitteiden avulla*
- *perehtyy oppimisen prosesseihin liittyvään psykologiseen tietoon ja osaa pohtia omaa opiskeluaan sen pohjalta*
- *osaa esittää esimerkkejä psykologisen tutkimuksen aihepiireistä ja niihin liittyvistä tutkimuksista sekä analysoida ja arvioida tiedon tutkimusperusteita*
- *ymmärtää psykologisen tiedon perustuvan tutkimukseen ja tunnistaa tieteellisen ajattelun peruspiirteitä.*

Keskeiset sisällöt

Tietoinen ja tiedostamaton psyykkinen toiminta

- *ihmisen toimintaan vaikuttavat biologiset tekijät sekä perustieto hermoston toiminnasta*
- *perustietoa tunteista ja motivaatiosta*
- *kognitiivisten tulkintojen merkitys ihmisen toiminnassa*

Sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutus ihmisen toimintaan

- *perustietoa sosiaalistumisesta ja normien omaksumisesta*
- *esimerkkejä yksilön toimintaan vaikuttavista tilannetekijöistä*

Perehtyminen johonkin valinnaiseen ilmiöön, kuten aggressiivisuus, jännittäminen, riippuvuudet, syömiskäyttäytyminen, sosiaalinen vuorovaikutus, onnellisuus tai rakkaus

Opiskelu ja oppiminen psykologian näkökulmista

- *oppimisen biologinen, kognitiivinen ja sosiokulttuurinen perusta*
- *tehokkaat opiskelumenetelmät*
- *motivaatio ja oppiminen*

Psykologisen tiedon muodostuminen

- *psykologian tutkimuskohteet*
- *arkitiedon ja tieteellisen tiedon ero*
- *esimerkkejä psykologian tutkimusmenetelmistä*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Kehittyvä ihminen (PS02)

Vantaan lukiokoulutus

Vierailut konkretisoivat opiskelijoille psykologista tietoa ja niiden yhteydessä harjoitellaan tutkimusmenetelmiä, kuten haastattelua, testejä ja havainnointia. Kurssilla voidaan vierailla jossain kehityspsykologian tietoja soveltavassa kasvatusinstituutiossa, kuten päiväkodissa, vanhainkodissa tai alakoulussa.

Kurssin teemoihin yhdistetään myös opetussuunnitelman perusteissa mainittuja aihekokonaisuuksia. Opiskelijat voivat perehtyä esimerkiksi teknologisoituneen elämän vaikutukseen kehityksen eri osa-alueilla, hermoston kypsymisessä, elämänpolun mahdollisuuksien rikastajana tai ihmissuhteiden muokkaajana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, miten ihmisen kehitystä tutkitaan, ja osaa arvioida tiedon perusteita*
- *osaa eritellä ihmisen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden vuorovaikutusta*
- *perehtyy kehityksen osa-alueisiin ja osaa eritellä niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä osaa selittää kehityksen jatkuvuutta yksilön elämänkaaren aikana*
- *perehtyy erityisesti lapsuus- ja nuoruusiän psykologiaan ja niihin liittyvään teoria- ja tutkimustietoon*
- *tuntee hermoston toiminnan periaatteita sekä ymmärtää niiden yhteyden yksilön psyykkiseen kehitykseen*
- *osaa arvioida kehityspsykologista tietoa ja soveltaa sitä itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kehityksen tutkiminen

Kehityksen osa-alueet ja niihin vaikuttavat tekijät lapsuudessa ja nuoruudessa

- *fyysis-motorinen kehitys*

- *kognitiivinen kehitys*
- *emotionaalinen kehitys*
- *psykososiaalinen kehitys*
- *minuuden ja minäkäsityksen kehitys*

Nuoruusiän psyykkinen kehitys ja sen erityiset haasteet

- *ajattelun kehitys*
- *identiteetin kehitys: henkilökohtainen, sosiaalinen ja kulttuurinen identiteetti*
- *sukupuoli-identiteetti ja seksuaalisuuden kehittyminen*
- *toiminnanohjauksen kehitys ja sen hermostollinen tausta*

Kehityksen jatkuvuus elämänkaaren aikana

- *elämänkaaren käsite*
- *kehitykseen vaikuttavien tekijöiden vuorovaikutus*
- *jokin kehityksen jatkuvuutta selittävä teoria*

Kehitykseen vaikuttavat biologiset ja sosiokulttuuriset tekijät

- *hermoston kypsyminen*
- *aivojen muovautuminen elämänkulun aikana*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus*
- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *sosialisaatio ja kulttuurierot kehityksessä*

3. Tietoa käsittelevä ihminen (PS03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin valinnaisten teemojen tarkastelussa hyödynnetään myös aihekokonaisuuksia. Opiskelijoiden kanssa voi tutkia esimerkiksi sitä, mitä opiskelijoiden tuleva työelämä vaatii korkeampien kognitiivisten toimintojen kehittämiseltä tai miten kognitiiviset prosessit ovat mukana eri kulttuurien kohtaamiseen liittyvissä ongelmissa (mm. kognitiiviset vinoumat, ennakkoluulot) ja niiden ratkaisemisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *perehtyy kognitiivisiin perustoimintoihin eli havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen ja muistiin sekä yhteen korkeamman kognitiivisen toiminnan ilmiöön, kuten päätöksenteko, ongelmanratkaisu, asiantuntijuus tai kielelliset toiminnot*
- *perehtyy kognitiivisten toimintojen tutkimukseen ja pystyy arvioimaan sitä*
- *ymmärtää kognitiivisen toiminnan hermostollista perustaa ja yhteyksiä psyykkisiin toimintoihin.*

Keskeiset sisällöt

- *kognitiivisen toiminnan periaatteita, kuten sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *kognitiivisten toimintojen neuropsykologinen perusta*
- *kognitiivisen psykologian ja aivotutkimuksen tutkimusmenetelmiä*
- *havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti kognitiivisina perustoimintoina sekä niiden biologinen perusta*

- *jonkin valinnaisen korkeampitasoisen kognitiivisen toiminnon tarkasteleminen, esimerkiksi kieli, ongelmanratkaisu, päätöksenteko tai asiantuntijuus*

4. Tunteet, psyykkinen hyvinvointi ja mielenterveys (PS04)

Vantaan lukiokoulutus

Kaikki aihekokonaisuudet ovat yhteydessä kurssin keskeisiin teemoihin, kuten yksilön hyvinvointiin, stressiin/kriiseihin ja mielenterveyteen. Aihekokonaisuuksiin voi perehtyä opiskelijoiden kanssa esimerkiksi tutkimalla sitä miten kansalaisuuden ja työelämän vaatimukset näkyvät yksilön hyvinvoinnissa tai miten elinympäristön ja teknologian muutokset vaikuttavat ihmisten hyvinvointiin. Kurssilla tutustutaan myös eri mielenterveyspalveluihin Vantaalla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tunteita ja mielenterveyttä koskevaan tutkimukseen ja ymmärtää, miten näitä aiheita voidaan tutkia, ja osaa arvioida tutkimuksia kriittisesti*
- *osaa kuvata, miten emootiot syntyvät biologisten ja kognitiivisten tekijöiden vuorovaikutuksessa, ja pohtia niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *osaa eritellä tunteiden merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille*
- *tuntee psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ja psyykkisen tasapainon ylläpitämisen keinoja*
- *osaa tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointiaan psykologisen tiedon valossa ja saa perusteita tehdä omaa hyvinvointiaan tukevia ratkaisuja*
- *ymmärtää mielenterveyteen vaikuttavia psykologisia, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tunnistaa yleisimmät mielenterveyden häiriöt ja ongelmat sekä ymmärtää mielenterveyden ja sen ongelmien määrittelyn haasteellisuuden*
- *syventyy vähintään yhden mielenterveyden häiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Keskeiset sisällöt

- *tunteiden muodostuminen ja vähintään yhden tunteen biologinen perusta*
- *tunteet psykologisen tutkimuksen kohteena*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys itseymmärryksen välineenä*
- *psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen*
- *uni ja nukkuminen hyvinvoinnin osatekijöinä*
- *stressi, kriisit ja niistä selviytymisen keinot*
- *keskeiset mielenterveyden ongelmat ja niiden hoito*
- *mielenterveyden ongelmien syntyä selittäviä tekijöitä*
- *sosiaalisen ympäristön merkitys yksilön hyvinvoinnille*

5. Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (PS05)

Vantaan lukiokoulutus

Kaikki aihekokonaisuudet voidaan liittää ilmiölähtöisesti kurssin teemoihin, kuten persoonallisuusteorioihin ja kulttuuriin. Opiskelijoiden kanssa voidaan tutkia esimerkiksi sitä miten kulttuuri vaikuttaa yksilöllisten erojen syntymiseen - onko yhteisökeskeisessä kulttuurissa kasvaneiden ihmisten välillä vähemmän tai erilaisia yksilöllisiä eroja kuin yksilökeskeisessä kulttuurissa kasvaneiden ihmisten välillä - tai miten psykodynaaminen teoriaperinne on muuttunut kulttuurisen kehityksen myötä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää persoonallisuus-käsitteen laaja-alaisuuden*
- *tunnistaa ja osaa selittää keskeisiä yksilöiden välisiä eroja, kuten temperamentti, persoonallisuuden piirteet, älykkyys, lahjakkuus ja tulkintatyylit*
- *tuntee yksilöllisten erojen biologista perustaa*
- *tutustuu persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen*
- *syventää ymmärrystään psykologian tutkimusmenetelmistä yksilöllisten erojen ja persoonallisuuspsykologian tutkimuksen osalta*
- *osaa tarkastella yksilön toimintaa persoonallisuuden, tilannetekijöiden ja kulttuurin vuorovaikutuksen tuloksena*
- *osaa soveltaa persoonallisuuspsykologista ja sosiaalipsykologista tietoa erilaisuuden ymmärtämiseen.*

Keskeiset sisällöt

- *persoonallisuuden määrittely*
- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *vähintään kaksi persoonallisuusteoriaa, persoonallisuuden selittämisen mallia tai näkökulmaa, kuten sosiokognitiivinen, psykodynaaminen tai humanistinen psykologia, temperamenttiteoria tai piirreteoria*
- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *tilannetekijöiden ja ryhmäilmiöiden vaikutus yksilön toimintaan yhteisöissä ja sosiaalisissa verkostoissa*
- *kulttuurin vaikutus persoonallisuuteen, vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen toimintaan*

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Sosiaalipsykologia (PS6)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssin tavoitteena on johdattaa opiskelija ymmärtämään sosiaalista vuorovaikutusta ja ryhmäkäyttäytymistä eri tasoilla ja itseään niiden osana. Numeroarviointi.

Tavoite: - opiskelija oppii tarkastelemaan sosiaalista vuorovaikutusta ja ryhmädynaamisia ilmiöitä niin suurissa kuin pienissäkin yksiköissä ja itseään niiden osana- lisääntynyt tietoisuus helpottaa ryhmädynaamisten ilmiöiden hallintaa ja niihin vaikuttamista

Sisältö: - sosiaalipsykologian asemaa tieteiden kentässä ja sen tutkimusmenetelmiä- sosiaalisen havainnoinnin ja käyttäytymisen osatekijät yksilön kannalta- ryhmäkäyttäytymisen piirteet ja ryhmien välisten toimintojen tarkastelu- käyttäytymisen erilaisuus eri ryhmissä ja kulttuureissa ja erilaisuuden syiden tarkastelu

- pienimuotoinen tutkimus asenteista

7. Psykologian kertauskurssi (PS7)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Kurssi valmentaa psykologian ainereaaliin. Kurssilla pyritään laajentamaan opiskelijoiden psykologista tietämystä syventävien kurssien sisältöjen pohjalta. Syventävät kurssit tulee olla suoritettuina. Kurssia suositellaan erityisesti psykologian kirjoittaville opiskelijoille. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Opetuksen myötä - opiskelija oppii paremmin mieltämään, soveltamaan ja arvioimaan oppimaansa

psykologista tietoa ja hankkimaan sitä itse lisää - kokonaiskuva psykologiasta täydentyy

Sisältö: Opetuksessa - käydään läpiopiskelijoita kiinnostavia tai ajankohtaisia asioita valtakunnallisiin opetussuunnitelman sisältöihin liittäen - harjoitellaan reaalivastauksien kirjoittamista

8. Sukupuolikurssi (PS8)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Tämä kurssi voidaan hyväksyä myös teemaopintojen **syventäväksi** kurssiksi TO1. Ennen loppuarvostelun saamista (helmikuu tai lokakuu) opiskelijan on ilmoitettava lukion kansliaan, mitkä kurssit merkitään valtakunnallisiksi syventäviksi teemaopintojen kursseiksi. Myös kurssin nimi muuttuu valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaiseksi eli TO1 Monitieteinen ajattelu.

Kuvaus: Kurssilla perehdytään sukupuolen ja seksuaalisuuden luonteeseen historiallisesta, psykologisesta, filosofisesta ja uskonnollisesta näkökulmasta. Kurssi tukee näin psykologian ohella myös filosofian ja katsomusaineiden opiskelua. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on hankkia välineitä ymmärtää erilaisia sukupuolen ja seksuaalisuuden teorioita ja tarkastella kriittisesti ilmiöihin liittyviä yhteiskunnallisia ja kulttuurisia seikkoja, esimerkiksi sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvää syrjintää.

Sisältö: Seksuaalisuuden ja sukupuolen tutkimuksen erilaiset teoriaperinteet, sukupuolen ja seksuaalisuuden muutokset historiassa, sukupuoli- ja seksuaalisen identiteetin muodostuminen, valta ja sukupuoli. Kurssilla voidaan toteuttaa pienimuotoinen tutkimus tai tutkielma.

2.14. Historia

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun

kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos, jatkuvuus, syy- ja seuraussuhteet sekä historiallinen empatia.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla paikallista historiaa tarkastellaan osana Suomen historiaa ja paikalliseen kulttuuriperintöön tutustutaan kurssien puitteissa.

Vantaalla opetuksen tavoitteissa korostuu lisäksi yhteisvastuullisen, kestävän ja oikeudenmukaisen elämäntavan huomioiminen, ihmisoikeudet ja tasa-arvo sekä paikallisella että globaalilla tasolla.

Opetuksen tavoitteet

Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *hallitsee Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset prosessit taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon ja syventämään historiatietoisuuttaan*
- *pystyy muodostamaan ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja ihmisten toimintaa monipuolisesti kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa tarkoituksenmukaisia lähteitä käyttäen, arvioimaan sitä kriittisesti sekä ymmärtämään sen monitulkintaisuuden ja suhteellisuuden*
- *osaa käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan nykyisyyden ja tulevaisuuden kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja.*

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opetuksen tavoitteena on pyrkimys ymmärtää niin paikallisen kuin muidenkin kulttuuri-identiteettien muotoutumista ja niiden merkitystä osana kulttuuriperintöä. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää roolinsa vastuullisena yhteisön jäsenenä.

Historian opetuksessa harjoitetaan mediakriittisyyttä ja yhteistyö- sekä vuorovaikutustaitoja.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin perusteina ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat ja edistävät opiskelijan valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä

kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.Kurssin arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa opittua käytännössä, kuten taitoon käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja valmiuksiin arvioida kriittisesti historian tulkintoja ja käyttöä.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmäarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia.Opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Oppimisprosessin aikana annettu kannustava palaute on tärkeää.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Ihminen ympäristön ja yhteiskuntien muutoksessa (HI01)

Kurssi tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa kulttuuriympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä historiallisten ilmiöiden pitkän aikavälin tarkastelussa. Kurssilla tutustutaan yhteiskunnallis-taloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Kurssilla harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä.

Vantaan lukiokoulutus

- Vantaalla kiinnitetään erityistä huomiota mediakriittisyyden ja monilukutaidon kehittämiseen.
- Kurssin tavoitteena on kehittää tietoja ja taitoja, jotka mahdollistavat kestävän ja oikeudenmukaisen elämäntavan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ihmisen, luonnon ja yhteiskunnan välisen riippuvuussuhteen ja haasteet osana kestävää tulevaisuutta*
- *ymmärtää eurooppalaisten kulttuuripiirien ja yhteiskuntien sekä globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *osaa analysoida väestökehityksen, talouden ja yhteiskuntarakenteiden välisiä riippuvuussuhteita ja haasteita*
- *osaa arvioida kriittisesti tekniikan, tieteen ja muuttuvan informaation merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana*
- *osaa tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista tietoa ja käyttää tiedon tuottamiseen monipuolista, kriittisesti arvioitua lähdeaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Historia tieteenalana

- *historian tutkimus, tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Pyyntikulttuureista korkeakulttuureihin ja kauppavaltioihin

- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*

- *suurten jokilaaksojen kulttuurit*
- *Välimeren talousalue ja yhteiskunnat antiikin aikana*

Keskiajan talous ja yhteiskunta

- *feodaaliyhteiskunta*
- *keskiajan väestö, kauppa ja kaupunki*

Maailmantalouden syntyminen

- *löytöretkien edellytykset ja seuraukset yhteiskunnille*
- *kolonialismi ja globaalin talouden ensiaskeleet*

Teollistumisen edellytykset sekä taloudelliset ja yhteiskunnalliset seuraukset

- *modernin tieteen ja teknologian kehitys, tuottavuuden kasvu ja elintason nousu*
- *muutokset sukupuolten asemassa ja työjaossa*
- *muuttoliikkeet ja ympäristövaikutukset*

Modernin kulutusyhteiskunnan kehitys ja talouskasvun rajat

- *laajeneva hyvinvointi ja palveluyhteiskunnan synty*
- *väestöllinen muuntuminen ja sen yhteiskunnalliset edellytykset ja vaikutukset*
- *2000-luvun verkottuva maailma*

2. Kansainväliset suhteet (HI02)

Kurssi tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä ja valtasuhteiden muutoksia 1900-luvun alusta nykypäivään. Kurssilla analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisten taloudellisten ja ideologisten mallien näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat kilpailun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Kurssilla syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään kansainvälisiin suhteisiin liittyvien erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin.

Vantaan lukiokoulutus

- Harjoitellaan media- ja monilukutaidon kriittistä soveltamista. Tavoitteena on perehtyä vastuulliseen median sisältöön tuottajana, käyttäjänä ja jakajana.
- Pohditaan ideologioiden osuutta ja merkitystä historiallisissa prosesseissa vaikuttavana tekijänä.
- Tavoitteena on, että opiskelija kehittää valmiuksiaan puolustaa oikeudenmukaista ja kestävää elämäntapaa sekä ihmisoikeuksia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön ja keskeisimmät teoreettiset selitysmallit*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää propagandaa eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*

- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä ja vaikutuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa, osaa tarkastella kriittisesti ajankohtaisia kansainvälisiä kysymyksiä sekä pystyy arvioimaan konfliktien syitä ja ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *historian käyttö politiikan välineenä*

Kansallisvaltioiden huippukausi ja maailmansotien aika

- *imperialismin, nationalismin ja muiden aatteiden vaikutukset kansainväliseen politiikkaan ja yhteiskuntiin*
- *ensimmäisen maailmansodan seuraukset*
- *demokraattiset ja totalitaariset valtiot kansainvälisessä politiikassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*
- *toinen maailmansota seurauksineen*

Jakautunut maailma

- *kylmän sodan supervaltakilpailun ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset muodot*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *kylmän sodan päättyminen ja sen seuraukset*

Keskinäisriippuvuuksien maailma

- *Lähi-itä ja muut konfliktialueet sekä vastakkainasettelujen monet muodot*
- *maailman uudet valtakeskittymät ja niiden vuorovaikutussuhteet*

- *YK ja muut kansainväliset rauhanrakentajat*

3. Itsenäisen Suomen historia (HI03)

Kurssin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan loppupuolelta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Kurssilla perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön.

Vantaan lukiokoulutus

- Arvioidaan analyyttisesti ja kriittisesti suomalaiseen ja paikalliseen identiteettiin liitettyjä ihanteita ja mielikuvia.
- Kurssilla tutustutaan myös paikalliseen kulttuuriin ja identiteettiin.
- Tavoitteena on ymmärtää Euroopan kehityksen vaikutus paikalliseen historiaan ja Suomen historiaa**n.**

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan muotoutumisen kehityskulkuja sekä osaa pohtia tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *hallitsee suomalaisen yhteiskunnan keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset ja niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään*

- *osaa suhteuttaa Suomen valtiollisen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanpoliittiseen taustaan*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaisuuteen ja suomalaiseen kulttuuriin eri aikoina kuuluneita ihanteita ja niihin liitettyjä mielikuvia sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Keskeiset sisällöt

Miten Suomesta tuli Suomi?

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys sekä 1860-luvun murroskausi*
- *kulttuuriset, yhteiskunnalliset ja sosiaaliset muutokset 1800- ja 1900-lukujen taitteessa*

Suomen itsenäistymisprosessi ja itsenäisyyden alkuvuodet

- *itsenäistyminen kansainvälisessä kontekstissa*
- *sisällissodan syyt ja seuraukset sekä eheyttämisen aika*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *turvallisuuspoliittiset vaihtoehdot ennen toista maailmansotaa*
- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *Suomen sisäpolitiikka ja asema kansainvälisessä politiikassa kylmän sodan aikana ja sen jälkeen*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva ja kansainvälistyvä Suomi*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

4. Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys (HI04)

Kurssi tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Kurssilla perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa. Tarkastelun kohteena on eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde, sukupuoli ja arkielämä.

Vantaan lukiokoulutus

- Harjoitellaan mediakriittisyyttä ja monilukutaidon kehittämistä.
- Tavoitteena on ymmärtää miten nykyinen kulttuuri on muodostunut.
- Pohditaan kulttuuriperinnön vaalimisen merkitystä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Euroopan keskeisen kulttuuriperinnön ja ymmärtää Euroopan kulttuuriin vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*

- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *kykenee analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Antiikin kulttuuripiiri

- *kulttuurit ja elämäntavat*
- *tieteen ensiaskeleet ja demokratian synty*

Keskiajan kulttuuri

- *keskiaikainen maailmankuva*
- *uskonto, kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Uuden ajan murros

- *renessanssi ja tiedon vallankumous*
- *reformaation merkitys*
- *itsevaltiuden ajan kulttuuri*

Valistuksen aikakausi

- *luonnontieteellisen maailmankuvan kehitys*
- *valistuksen aatepohja ja sen vaikutukset*
- *ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*

Aatteiden ja teollistumisen aika

- *keskeiset aatesuuntaukset ja taidevirtaukset*
- *tiede uskonnon haastajana*
- *porvariston vuosisata ja yhteiskunnalliset muutokset*

Monimuotoinen nykyaika

- *massojen aika, populaarikulttuurin synty ja sen kaupallistuminen*
- *kulttuurin globalisoituminen*
- *sukupuoliroolien murros*
- *tieteen kehitys ja median kasvava merkitys*

5. Ruotsin itämaasta Suomeksi (HI05)

Kurssi tarkastelee Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Kurssilla perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Kurssilla syvennytään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

Vantaan lukiokoulutus

- Arvioidaan analyyttisesti ja kriittisesti suomalaiseen ja paikalliseen identiteettiin liitettyjä ihanteita ja mielikuvia.
- Kurssilla tutustumaan syvemmin paikalliseen kulttuuriin ja identiteettiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomalaista kulttuuriperintöä*
- *hahmottaa Suomen historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *tuntee Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin.*

Keskeiset sisällöt

Suomen alue ennen ristiretkiä

- *tutkimusmenetelmät ja käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*
- *rautakautinen heimoyhteiskuntien Suomi*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *sääty- ja maatalousyhteiskunta*
- *kehittyvä talous*

Ruotsista Venäjän osaksi

- *Suomen aseman muutos ja yhteiskunnalliset uudistukset Ruotsin ajan lopulla*
- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *kansallinen herääminen, sivistys, tiede ja taide*

6. Maailman kulttuurit kohtaavat (HI06)

Kurssilla perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

Vantaan lukiokoulutus

- Pyritään ymmärtämään monikulttuurisuutta ja perehdytään sen vaikutukseen omassa ympäristössä.
- Tavoitteena on harjaantua toimimaan kulttuurisesti moninaisissa toimintaympäristöissä ja ymmärtää kulttuuriperinnön merkitystä.
- Lisäksi arvioidaan ja analysoidaan arvoja sekä muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit rakentuvat.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee kulttuurintutkimuksen peruskäsitteitä ja erilaisia tapoja jakaa maailma kulttuurialueisiin*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *ymmärtää tarkastelemansa kulttuuripiirin historiallisen kehityksen sekä sen arvojen ja elämäntapojen moninaisuuden ja osaa eritellä siihen vuorovaikutuksessa muiden kulttuurien kanssa syntyneitä kulttuurisia eroja ja yhtäläisyyksiä*
- *osaa analysoida esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *osaa arvioida monikulttuurisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy erittelemään sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä sekä eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

Kurssilla tarkasteltavaksi kohteeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista:

- *Amerikan alkuperäiskulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*

Paikalliset soveltavat kurssit

7. Maailma tänään (HI7)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla seurataan ajankohtaisia maailmantapahtumia ja analysoidaan niihin johtanutta kehitystä eri tiedotusvälineiden avulla. Numeroarviointi.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on herättää opiskelijan kiinnostus ajankohtaisiin, kansainvälisesti tai kansallisesti merkittäviin tapahtumiin ja analysoida päiväkohtaista uutisaineistoa liittäen se historialliseen taustaansa. Kurssin keskeinen tavoite on myös ohjata monipuoliseen tiedonhankintaan ja tiedon luotettavuuden arviointiin.

Sisältö: Kurssilla tarkastellaan ja analysoidaan ajankohtaista kansainvälistä ja kansallista tilannetta käyttäen hyväksi eri joukkoviestimien tarjoamaa aineistoa. Keskeiset teemat ja sisältöalueet liittyvät kurssin toteuttamisaikana päivänpolttavan uutisaineiston tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Kurssikohtaiset työtavat sovitaan yhteissuunnittelussa. Opiskelijakeskeiset työtavat lähtökohtana. Opiskelijan kurssisuoritus arvioidaan asteikolla 4-10. Yksityiskohtaiset arviointiperusteet käydään läpi kurssin alussa.

8. Historian kertauskurssi (HI8)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Kurssi palvelee opiskelijoiden valmentautumista yo-tutkinnon historian kokeeseen. Kerrataan pakollisten kurssien keskeistä sisältöä ja käydään läpi edellisvuosien reaalikoetehtäviä historiasta. Lisäksi seurataan ajankohtaisia teemoja. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on valmentaa opiskelijoita reaalikokeeseen historian osalta ja luoda kokonaisuuksia yleisen ja Suomen historian vaiheista lukion historian kurssien pohjalta.

Sisältö: Kurssilla kerrataan yleisen ja Suomen historian aikakausien keskeisiä piirteitä ja murroskausia. Poliittisen-, talous- ja kulttuurihistorian kokoaminen eri kurssien pohjalta.

Kurssi toteutetaan siten, että se parhaiten palvelee opiskelijoiden valmentautumista reaalikokeeseen historian osalta. Edellisvuosien reaalikoetehtäviä historiasta käydään läpi ja seurataan ajankohtaisia teemoja historian osalta. Yksityiskohtaiset arviointiperusteet käydään läpi kurssin alussa.

2.15. Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa talousosaamista, oikeudellista ymmärrystä ja kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on elävän kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa tutustutaan ja kannustetaan vaikuttamisen keinoihin myös paikallistasolla.

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää yhteiskunnan olemuksen ja muutoksen historiallisen kehityksen tuloksena*
- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *hallitsee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja erilaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*

- *tuntee vaikutusmahdollisuutensa demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena*
- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien kannalta.*

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää pääkaupunkiseudun poliittiset ja taloudelliset erityispiirteet, roolinsa yhteisön jäsenenä sekä pystyy näkemään kestävän kehityksen merkityksen nykyhetkessä ja tulevaisuudessa.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat yhteiskuntaopin tiedonaloille ominaisten tietojen, taitojen ja toimintatapojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat ja edistävät opiskelijan kykyä hallita keskeisiä käsitteitä ja suuria kokonaisuuksia sekä arvioida asioiden välisiä yhteyksiä, syy-seuraussuhteita ja niiden merkitystä.

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön. Huomiota kiinnitetään opiskelijan tiedonhankintataitoihin, kykyyn ilmaista tietojaan ja argumentoida jäsentyneesti sekä taitoa arvioida ja tulkita kriittisesti yhteiskunnallisia ilmiöitä ja eri tavoin esitettyä sanallista, numeerista ja graafista informaatiota.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmäarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia. Oppimisprosessin aikana annettu kannustava palaute on tärkeää.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

3. Suomalainen yhteiskunta (YH01)

Kurssi perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Kurssi keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

Vantaan lukiokoulutus

- Tavoite on, että opiskelija kiinnostuu myös paikallistason yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta ja löytää keinoja siihen. Kurssilla tutustutaan hyvinvoinnin ja turvallisuuden yhteiskunnallisiin edistämiskeinoihin.
- Opiskelijoita kannustetaan sananvapauden hyödyntämiseen ja mediakriittisyyteen.
- Kurssilla tuotetaan ja tulkitaan erilaisia aineistoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet paikallisella ja valtiollisella tasolla*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *pystyy tarkastelemaan yhteiskuntaa ja sen kehitystä analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Suomalaisen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Oikeusvaltio ja sisäinen turvallisuus

- *kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *hyvinvointivaltion tehtävät ja voimavarat*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion rahoitus, edut ja haasteet*
- *yhteiskunnallinen tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus*

Valta, vaikuttaminen ja päätöksenteko

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot*
- *demokratia ja muut poliittiset järjestelmät*
- *Suomen kunnallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *kansalaisyhteiskunnan vaikuttamiskeinot: vaalit, puolueet, järjestötoiminta ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *muuttuva mediakenttä*

4. Taloustieto (YH02)

Taloustieteisiin pohjautuva kurssi johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Kurssilla perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävän kehityksen näkökulmasta.

Vantaan lukiokoulutus

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää innovaatioiden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa.
- Kurssilla tutustutaan työelämään ja yrittäjyyteen monipuolisesti.
- Globaalitalouden yhteydessä otetaan esille globaali vastuu ja kulutusvalinnat, myös paikallistasolla.
- Kurssilla huomioidaan pääkaupunkiseudun talouteen liittyvät erityispiirteet.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tehdä taloudellisia päätöksiä, hallita omaa talouttaan ja tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *tuntee kansantalouden perusteet, keskeiset käsitteet ja teoriat sekä ymmärtää talouselämän rakenteita ja toimintaperiaatteita*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja*
- *osaa tarkastella talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja ja analysoida niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Keskeiset sisällöt

Kansantalous ja yksilön talous

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon muodostaminen*
- *oman talouden hoito*
- *työnteko, yrittäjyys ja yritykset sekä niiden rooli kansantaloudessa*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien ja kansantalouden vuorovaikutus*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus*
- *rahoituslaitokset, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden suhdannevaihtelut*
- *työttömyys ja työvoimapula*

Talouspolitiikka

- *talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *verotuksen merkitys veronmaksajille sekä valtion ja kuntien taloudelle*
- *talouspolitiikan keinot*
- *politiikan ja markkinavoimien merkitys taloudellisessa päätöksenteossa*

Kansainvälinen talous ja Suomi

- *globaalitalous*
- *Suomen ulkomaankauppa ja sen merkitys*
- *talouden tulevaisuudennäkymät*

5. Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (YH03)

Kurssi perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Kurssi aikana opitaan seuraamaan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun. Kurssin toteuttamisessa painotetaan tutkivaa oppimista, jossa hyödynnetään mediaa ja muita monipuolisia informaatiolähteitä.

Vantaan lukiokoulutus

- Kestävään tulevaisuuteen perehtyminen pitää sisällään myös ilmastonmuutokseen ja kestävään elämäntapaan tutustumisen, samoin poliittisten päätösten vaikutuksen niihin.
- Kurssiin liittyy myös monilukutaidon ja mediakriittisyyden kehittäminen sekä muuttuvan maailman epävarmuuden käsittäminen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia sitä koskevaa vertailevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikuttamismahdollisuutensa ja osaa toimia globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja haasteita*
- *osaa arvioida maailman globalisoitumisen vaikutuksia oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuus-ympäristöön liittyviä uusia uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Eurooppalaisuus ja eurooppalainen identiteetti

- *arvot, poliittiset kulttuurit ja kulttuurinen moninaisuus*
- *perusvapaudet ja kansalaisuus*
- *Suomi ja Pohjoismaat Euroopassa*

Euroopan yhdentymisen tavoitteet ja toiminta

- *EU:n päätöksenteko ja yhteinen talous- ja rahapolitiikka sekä niiden haasteet*
- *Suomi osana eurojärjestelmää*
- *EU:n ja lähialueiden haasteet ja mahdollisuudet*

Turvallisuus ja tulevaisuuden muuttuvat haasteet

- *Suomen turvallisuusympäristö ja turvallisuuspolitiikka sekä uudet turvallisuusuhat*
- *kansainvälisen yhteisymmärryksen edistäminen ja Suomi*
- *globalisaatio, ympäristö, väestö ja kestävä tulevaisuus*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

6. Kansalaisen lakitieto (YH04)

Kurssilla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

Vantaan lukiokoulutus

- Tavoitteena on, että opiskelija tuntee myös paikalliset oikeudenhoidon toimijatahot.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen keskeisistä periaatteista*

- *tuntee Suomen tuomioistuinlaitoksen ja kansalaisen kannalta merkittävät kansainväliset tuomioistuimet*
- *osaa arvioida oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä pystyy hoitamaan itse tavanomaisimmat oikeusasiat*
- *osaa etsiä ja käyttää keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä*
- *osaa toimia oikein ja lainmukaisesti sekä osaa soveltaa lakitiedossa hankittuja tietoja ja taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Lakitiedon perusteet

- *peruskäsitteet ja oikeudellisen tiedon hankkiminen*

Kansalaisen yleisimmät oikeustoimet

- *perheoikeus*
- *työoikeus*
- *kuluttajansuoja*
- *velka, vakuudet ja maksukyvyttömyys*
- *asuminen*
- *muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin*
- *tekijänoikeudet*
- *ympäristöoikeus*

Rikos- ja prosessioikeus

- *rikostutkinta ja syyteharkinta*
- *oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot*
- *rangaistukset*
- *kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen*

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Yhteiskuntaopin kertauskurssi (YH5)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Kurssi palvelee opiskelijan valmentautumista yo-tutkinnon yhteiskuntaopin kokeeseen. Kerrataan yhteiskuntaopin kurssien keskeistä sisältöä ja käydään läpi edellisvuosien reaalikoetehtäviä. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijoille valmiuksia hyvien reaalikoevastausten kirjoittamiseen.

Sisältö: Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi, jolla kerrataan ja käsitellään kaikkien yhteiskuntaopin kurssien keskeisimpiä aiheita. Kurssin aikana tutustutaan aiempien vuosien reaalikoetehtäviin ja harjoitellaan niihin vastaamista. Lisäksi kerrataan reaalikokeeseen lukemisen perusteita.

2. Yritystalous (YH6)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssi valaisee yrittäjyyden luonnetta ja yritystoiminnan periaatteita teorian ja käytännön tasolla. Kurssi pyrkii herättämään opiskelijoissa kiinnostusta yrittäjätoimintaa kohtaan ja korostamaan yrittäjyyden merkitystä Suomen kansantaloudelle. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Yritystalouden kurssin tavoitteena on perehdyttää opiskelijat yritystoiminnan perusajatuksiin, yritysten toimintaan ja merkitykseen kansantaloudelle sekä yrittäjyyteen.

Sisältö: Yritystalouden kurssin keskeistä sisältöä ovat yritystoiminnan perusteet, yrittäjyys ja yritysten rooli kansantaloudessa.

2.16. Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnonopetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän yleissivistyksen muodostumista. Uskonnonopetuksessa tutustutaan uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja katsomuksista sekä auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Opiskelijoita ohjataan tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia analyyttisesti eri näkökulmista. Uskonnonopetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arvioimiseen sekä uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Uskonnonopetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon ja kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia.

Oppiaineessa hyödynnetään teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta sekä kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta. Lisäksi opetuksessa käytetään eri uskontojen omia lähteitä ja median välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä, tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia sekä aktivoivia työtapoja.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija perehtyy maailmankatsomusten historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen lähialueellaan. Opiskelija harjoittelee kriittisen ajattelun taitoja ja oppii suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaa oppimisprosessiaan.

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *tunnistaa uskontoihin ja kulttuureihin liittyvän pyhän ja sen vaikutukset ihmisen toimintaan*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy oman uskonnon erityispiirteisiin ja kulttuurivaikutuksiin*
- *ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä*
- *ymmärtää uskon ja tieteellisen tiedon suhdetta sekä tuntee uskontojen tutkimuksen keskeisiä näkökulmia ja menetelmiä*
- *kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*

- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja toimia eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ihmisten kanssa*
- *kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia toimia vastuullisena ja aktiivisena kansalaisena*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja keskustelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija oppii tutkivan oppimisen taitoja, yhteistä tiedon rakentamista sekä oppii kantamaan vastuuta omasta oppimisprosessistaan. Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot.

Arviointi

Arviointi ohjaa ja kannustaa opiskelijoita oman oppimisprosessin pitkäjänteiseen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu uskontoihin liittyvään tiedon hallintaan, soveltamiseen ja arvioimiseen sekä katsomuksellisten dialogitaitojen hallintaan. Arvioinnissa korostuvat katsomukselliseen yleissivistykseen ja vuorovaikutukseen liittyvät taidot.

Vantaan lukiokoulutus

Arvioinnin osa-alueisiin sisältyy myös seuraavia työskentelytaitoja: aikatauluttamisen taito, tiimityötaidot, itseohjautuvuus, tieto- ja viestintäteknologian opiskelukäyttötaidot, merkityksellisen tiedon rakentamisen taidot sekä käytännöllisen ongelmanratkaisun taidot.

Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, esim. itsearviointi, vertaisarviointi, jatkuva oppimisprosessin palaute ja niihin liittyvät osasuoritukset ja kannustava palaute. Opiskelija saa palautetta pitkin kurssia, ei vain kurssin päätyttyä.

Opiskelijoiden kanssa keskustellaan kurssien alussa arviointikriteereistä sekä hyväksytyn kurssisuorituksen kriteereistä, jotta opiskelijalla on mahdollisuus suunnitella omaa työtään ja tehdä omaan oppimiseensa liittyviä valintoja ja päätöksiä. Kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Kurssin suorittaminen hyväksytysti edellyttää että opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

2.16.1. Evankelis-luterilainen uskonto

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

3. Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (UE1)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudun uskontotilanteeseen sekä paikallisiin juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin, sekä uskonnottomuuden ajankohtaisiin kysymyksiin ja uskontodialogiin. Kursseilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- hyvinvointi ja turvallisuus

- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten luonnetta ja sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta*
- *tuntee juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, niiden keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan*
- *osaa keskustella juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen*
- *nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus*
- *maailman ja Suomen uskontotilanne*
- *Lähi-idän monoteististen uskontojen kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa sekä merkitys länsimaiselle kulttuuripiirille*
- *ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä*

4. Maailmanlaajuinen kristinusko (UE2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan kristinuskon ja kristillisperäisten liikkeiden monimuotoisuuteen pääkaupunkiseudulla sekä ajankohtaiseen paikalliseen ekumeniaan ja katsomusdialogiin. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kristinuskon merkitystä, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan ja pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää keskustelua.*

Keskeiset sisällöt

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ja kontekstuaalinen teologia*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa*
- *ekumenia ja katsomusten dialogi*
- *ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

5. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UE3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudulla toimiviin uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet*
- *perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin*
- *kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

- *hindulainen maailmankuva ja elämäntapa sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan*
- *Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet*
- *buddhalainen elämäntapa sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa*
- *Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

6. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UE4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana tutustutaan uskonnollisuuden monimuotoisuuteen sekä sekularisaation ja uskonnottomuuden ilmenemiseen paikallisella tasolla. Kurssilla harjoitellaan soveltuvin osin tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa*
- *perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen ja uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *osaa toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.*

Keskeiset sisällöt

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonnollisten yhteisöjen muodot ja niiden suhde yhteiskuntaan*
- *uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa eri aikoina*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa*
- *uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina*
- *uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri Suomessa*
- *osana kurssia voidaan toteuttaa vapaaehtoisprojekti tai perehtyä jonkin uskonnollisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan*

7. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UE5)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla voidaan vierailla esim. museoissa, näyttelyissä ja uskonnollisissa rakennuksissa.

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä. Kurssi voidaan toteuttaa seminaarimuotoisena tutkielmakurssina.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat
- teknologia ja yhteiskunta

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä ajankohtaista tutkimusta*
- *hahmottaa uskonnon ja taiteen suhdetta: uskonnollisen taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa ja uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *tuntee muinaissuomalaisen uskonnon ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin eri muotojen vuorovaikutus*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *muinaissuomalainen uskonto ja kristinusko suomalaisessa kulttuuriperinnössä*

8. Uskonnot ja media (UE6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja median tuottamista verkkovälineillä.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat
- teknologia ja yhteiskunta

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskonnollinen media ja median hyödyntäminen uskonnoissa*

- *median vaikutus uskontoilmiöihin, kuten asenteet ja uskontoihin liittyvät mielikuvat, uskonnot ja konfliktit, uskonnot ja rauhan rakentaminen, uskontokritiikki*
- *uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi*

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Ihminen ja Jumala Raamatussa (UE7)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Raamatun synty, sisältö, tyylilajit ja tulkinta. Kurssilla lähestytään Raamattua erilaisista tarkastelukulmista. Myös yksittäinen Raamatun kirja voi olla tarkastelun kohteena. Numeroarvostelu.

Tavoite: Perehdytään Raamattuun, Kristinuskon ja länsimaisen kulttuurin peruskirjaan.

Sisältö: Luodaan yleiskatsaus Raamattuun ja tehdään perusteellinen työ jostakin Raamatun kohdasta.

2. Uskonnon kertauskurssi (UE8)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

UE08 = wUE6

Kuvaus: Kurssi on tarkoitettu uskonnon yo-kokeeseen valmistautuville abiturienteille. Kurssilla yo-kysymyksiin vastaamista. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Opiskelijan menestyminen uskonnon yo-kokeessa.

Sisältö: Harjoitellaan yo-kysymyksiin vastaamista ja kerrataan kurssin keskeisiä sisältöjä.

2.16.2. Islam

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon jäljillä (UI1)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan uskonnon ja uskonnottomuuden käsitteisiin sekä nykyajan uskonnollisiin käsitteisiin, kuten sekularisaatio ja uususkonto. Perehdytään islamin, kristinuskon ja juutalaisuuden historiaan ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä uskontodialogiin. Opiskelijoita rohkaistaan aitoon vuorovaikutukseen muiden katsomusten kanssa, heitä rohkaistaan kertomaan omasta katsomuksestaan ja sitä kautta kehittämään myös taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan liikkumaan mediaympäristössä ja ymmärtämään mediassa käytävää keskustelua uskonnoista. Kurssilla harjoitellaan suomenkielistä itseilmaisua, tiedonhankintaa ja lähdekritiikkiä.

Aihekokonaisuuksista kurssissa painottuvat:

- aktiivinen kansalaisuus
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten luonnetta sekä näiden ilmiöiden sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ilmiönä*
- *tuntee islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon yhteisiä juuria, niiden keskeisiä piirteitä sekä vaikutusta yhteiskuntaan länsimaisessa kulttuurissa*
- *osaa keskustella rakentavasti islamiin, kristinuskoon ja juutalaisuuteen liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen*
- *nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus*
- *islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon synty, niiden yhteiset piirteet dialogin näkökulmasta sekä ajankohtaiset kohtaamiseen liittyvät kysymykset*
- *islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon opillisia rakenteita, sisäisestä monimuotoisuudesta sekä yhteiskunnallisesta merkityksestä*
- *islamin ja muslimien suhde juutalaisiin ja kristittyihin eri aikakausina*
- *islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon pyhät kirjat ja tulkintojen moninaisuus sekä elämäntapa ja suhde yhteiskuntaan länsimaissa*

2. Maailmanlaajuinen islam (UI2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan islamin monimuotoisuuteen ja siihen johtaneisiin historiallisiin ja maantieteellisiin syihin. Opiskelijoita rohkaistaan moninaisuuden arvostamiseen ja samalla kannustetaan oman identiteetin tarkastelemiseen suomalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Opiskelijoita tuetaan liikkumaan mediaympäristössä ja ymmärtämään mediassa käytävää keskustelua uskonnoista. Kurssilla harjoitellaan suomenkielistä itseilmaisua uskonnosta, tiedonhankintaa ja lähdekritiikkiä.

Aihekokonaisuuksista kurssissa painottuvat:

- aktiivinen kansalaisuus
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää islamin merkityksen yksilön, yhteiskunnan ja kulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää vähemmistö- ja enemmistöaseman vaikutuksia uskonnolliseen tulkintaan*
- *tuntee islamin opillisia käsitteitä*
- *perehtyy islamin eri suuntauksiin, niiden syntyyn ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviin kysymyksiin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista islamiin liittyvää keskustelua.*

Keskeiset sisällöt

- *islamin opillinen perusta sekä shiialaisuuden ja sunnalaisuuden synty, erityispiirteet ja vaikutukset yhteiskuntiin eri puolilla maailmaa*

- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *islamin asema ja kulttuurivaikutukset eri maanosissa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä, poliittisen islamin vaikutus ja erilaisten islamilaisten liikkeiden pääpiirteet nykyaikana*
- *uskontodialogi rauhaa rakentamassa*
- *ihmisoikeusetiikka ja uskonnonvapaus eri yhteiskunnissa*
- *erilaiset yhteiskunnalliset ratkaisut ja suhtautuminen muslimivähemmistöön länsimaissa*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UI3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa ja islamilaisissa maissa*
- *tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet*
- *perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin*
- *kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan*
- *Intian nykypäivän uskonnollinen tilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet*
- *buddhalainen elämäntapa sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, taolaisuuden ja kungfutselaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutus yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa*
- *Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *Intian ja Kaukoidän uskontojen asema ja vaikutus länsimaissa*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen moniarvoisessa nyky-yhteiskunnassa*
- *ymmärtää omat vaikutusmahdollisuutensa ja kehittää valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena*
- *osaa analysoida islamilaisten yhdyskuntien vaikutusta suomalaisen yhteiskunnan ja muslimiyhteisön näkökulmasta*
- *tuntee uskonnon vaikutuksen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia toimia osana uskontojen ja katsomusten välistä dialogia.*

Keskeiset sisällöt

- *Suomen uskonnollinen kenttä, uskonnollisuus Suomessa ja sekularisaatio*
- *positiivinen ja negatiivinen uskonnonvapaus*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt Suomessa: suhde yhteiskuntaan ja lainsäädäntöön sekä yhdenvertaisuus ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys yhteiskunnassa, politiikassa, työelämässä ja taloudessa*
- *islamilaiset liikkeet Suomessa sekä islamilaiset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina*
- *islamin monimuotoisuus yksilön, perheen ja yhteisön näkökulmasta*
- *islamilainen tapakulttuuri ja sen muovautuminen Suomessa*
- *muiden uskonnollisten yhteisöjen tapakulttuuri ja uskonnottomuus, uskonnoton tapakulttuuri sekä uskontokritiikki*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UI5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä ajankohtaista tutkimusta*
- *hahmottaa uskonnon ja taiteen suhdetta: uskonnollisen taiteen merkitys uskonnoille ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *perehtyy islamilaiseen taiteeseen ja sen uskonnollisiin lähtökohtiin sekä uskonnon vaikutukseen länsimaiseen taiteeseen*
- *tutustuu uskonnollisen symboliikan näkyvyyteen taiteessa ja uskonnollisten teemojen käsittelyyn populaarikulttuurissa*
- *tuntee islamilaisen tieteen historiaa*
- *tuntee uskonnon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä.*

Keskeiset sisällöt

- *islamilaisen taiteen ja arkkitehtuurin perusteita*
- *uskonnolliset teemat, symboliikka ja myytit eri taidemuodoissa sekä populaarikulttuurissa*
- *islamin merkitys eri tieteenalojen kukoistukselle historiassa ja niiden vaikutus Eurooppaan*
- *islamin vaikutus nykytaiteeseen*
- *uskonnolliset kertomukset ja opilliset tulkinnat länsimaisessa kulttuurissa sekä niiden näkyvyys populaarikulttuurissa*
- *uskonnollisten myyttien, symbolien ja teemojen näkyminen eri taidemuodoissa*

6. Uskonnot ja media (UI6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *osaa vertailla länsimaisen ja islamilaisen median islam-kuvaa*
- *osaa analysoida sananvapauden eri merkityksiä uskonnollisissa yhteisöissä.*

Keskeiset sisällöt

- *islam länsimaisessa mediassa ja islamilaisessa mediassa*
- *media ja uskonnonvapaus*

- *uskonnollisten yhteisöjen tapa käyttää mediaa*
- *median tapa käsitellä erilaisia uskonnollispohjaisia ilmiöitä, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, konfliktit, rauhan rakentaminen sekä uskontokritiikki mediassa*
- *uskontotutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä uutisoinnin analysointiin*
- *uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi*
- *naisen asema ja siihen liittyvät kysymykset mediassa*

2.16.3. Katolinen uskonto

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (UK1)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudun uskontotilanteeseen sekä paikallisiin juutalaisuuden, kristinuskon, islamin, sekä uskonnottomuuden ajankohtaisiin kysymyksiin ja uskontodialogiin. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta sivuilta, lähdekritiikkiä, sekä digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä. Kurssilla voidaan vierailla eri uskontojen pyhissä rakennuksissa.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- hyvinvointi ja turvallisuus, kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- ryhmän eri opiskelijoiden kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat, Vatikaanin verkkosivut, eri maiden omat katoliset sivut, juutalaisten omat sivut, uutisointi eri ympäristössä.
- tutustumme katolisen sosiaalioppiin ja tutustumme Paavin Franciskuksen kiertokirjeeseen ’Laudato si’

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta*
- *tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja niiden luonteeseen*
- *ymmärtää juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskinäiset suhteet historiassa ja nykypäivänä*
- *tietää kristinuskonnon synnyn ja kehityksen keskeiset vaiheet*
- *tuntee kolmen monoteistisen uskonnon keskeiset piirteet, niiden vaikutuksia toisiinsa sekä niiden merkityksen historiaa ja yhteiskuntaa muokkaavana tekijänä Euroopan alueella*
- *tuntee katolisen kirkon Vatikaanin II kirkolliskokouksen jälkeen käymää dialogia juutalaisuuden ja islamin kanssa*
- *osaa keskustella Lähi-idän ja Euroopan ajankohtaisista uskontoja koskevista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen*
- *nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus*
- *Lähi-idän monoteististen uskontojen synty, yhteiset juuret, kulttuuritausta ja yhteiset piirteet*
- *kristillisen kirkon opin kehitys yhtenäiskirkon aikana, kirkon jakautuminen ja reformaatio tämän päivän näkökulmasta tarkasteltuna*
- *pyhien kirjojen asema, merkitys ja tulkinta juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksen näkyminen Euroopassa eri aikoina*
- *Vatikaanin II kirkolliskokouksen asennoituminen juutalaisuuteen, islamiin, muihin uskontoihin ja uskonnottomiin, ekumenia ja dialogi*

2. Maailmanlaajuinen katolisuus (UK2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan eri katolisen kirkkojen monimuotoisuuteen sekä ajankohtaiseen paikalliseen ekumeniaan ja katsomusdialogiin. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta sivuilta, lähdekritiikkiä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- katolisuuden monipuolisuus ja kansainvälisyys
- katolisen kirkon traditio ja ihmiskuva
- tutustumme katolisen näkemykseen persoonallisuudesta, solidaarisuudesta, subsidiariteetti -periaatteesta ja yhteishyvästä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija

- *tuntee katolisen kirkon kehityksen ja historian päälinjat apostolisesta ajasta nykypäivään asti*
- *tuntee katolista maailmankirkkoa eri maanosissa ja osakirkkojen suhdetta ympäröivään yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tuntee reformaation ja katolisen reformin taustat ja seuraukset*
- *tuntee Raamatun, tradition ja opetusviran välisen suhteen*
- *tuntee dogmaattisten ja moraalisten totuuksien hierarkiaa*
- *tuntee kirkon hengellisen elämän vaiheita luostareista, sääntökunnista ja maallikkoliikkeistä*
- *tuntee kirkon opetusta ihmisestä ja hahmottaa erilaisia yhteiskunnassa esiintyviä moraalisia ja sosiaalisia virtauksia.*

Keskeiset sisällöt

- *ensimmäiset kristilliset yhteisöt ja Paavalin lähetystyö*
- *kirkon opetuksen muodostuminen ja ensimmäiset kirkolliskokoukset*
- *lännen yhtenäiskulttuurin ilmeneminen eri taiteiden aloilla*
- *kirkon jakautumisen idän ja lännen kirkoiksi*
- *reformaatio ja katolinen reformi, Tridentin kirkolliskokous*
- *renessanssin aika ja katolisen kirkon laajeneminen maailman kirkoksi*
- *Vatikaanin II kirkolliskokous ja sen jälkeinen aika*
- *nykypäivän katolisuus eri puolilla maailmaa, kirkon ja paikallisten kulttuurien vuorovaikutus*
- *Raamatun rakenne ja sisältö, Vanhaa ja Uusi testamentti*
- *Raamatun, tradition ja opetusviran vuorovaikutus kirkon opetuksessa, depositum fidei*
- *dogmien, katolisen ihmiskäsityksen ja moraaliopetuksen sidonnaisuus*
- *katolisen kirkon yhteiskunta- ja moraaliopetus*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UK3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudulla toimiviin uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin. Pohdimme erilaisuutta ja samanlaisuutta. Kursseilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta sivuilta, lähdekritiikkiä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- Vatikaanin II kirkolliskokouksen ohjeet dialogiin ja ekumeniaan

- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- uskonnon monilukutaito (mystiikka, magia, traditio jne.)

Tavoitteet

Kurssin tavoite on että opiskelija

- *perehtyy uskontoon ihmisyyden osa-alueena*
- *tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä suuria uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja niille tyypillisiä piirteitä*
- *tunnistaa uskonnon ja magian välisen eron*
- *kehittää valmiuksiaan toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *hahmottaa yleiskuvan kristillispohjaisista ja muista uususkonnoista.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnonmäärittely, uskonnottomuus*
- *hindulaisuuden monimuotoisuus, maailmankuva ja elämäntapa sekä vaikutuksia Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan*
- *Intian nykypäivän uskontotilanne jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet*
- *buddhalaisuuden opetukset, elämäntapa, suuntaukset ja vaikutuksia Aasian kulttuureihin ja yhteiskuntiin*
- *Kiinan vanha kansanusko, kungfutselaisuus ja taolaisuus ja näiden vaikutuksia kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa*
- *Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet*
- *magia ja usko Vanhassa testamentissa ja kirkon opetuksessa*
- *uususkontojen läsnäolo suomalaisessa yhteiskunnassa*
- *Vatikaanin II kirkolliskokouksen ohjeet dialogiin ja ekumeniaan*

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UK4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana tutustutaan uskonnollisuuden monimuotoisuuteen sekä sekularisaation ja uskonnottomuuden ilmenemiseen paikallisella tasolla. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta sivuilta, lähdekritiikkiä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- ympäristön suhtautuminen vähemmistöihin (katolilaiset Suomessa, luterilaiset maailmassa)
- uskonnonvapaus
- suomalaisen uskonnollisuuden monimuotoisuus, katolisen kirkon monimuotoisuus Suomessa
- mediakriittisyys

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija

- *tuntee kristillisten kirkkojen vaiheita Suomessa*
- *tuntee suomalaisen uskonnollisuuden monimuotoisuuden*

- *perehtyy suomalaiseen uskonnollisuuden nykytilaan*
- *tuntee haasteet maailmankirkkoon kuuluvana vähemmistökirkon jäsenenä Suomessa*
- *tunnistaa kirkon toiminnan ihmisen arjen tukena.*

Keskeiset sisällöt

- *kristinuskon tulo Suomeen, katolinen Suomi*
- *katolisuus ihmisten arjessa keskiajalla ja tänään*
- *puhdasoppisuuden aika Suomessa*
- *suomalaisen yhteiskunnan avautuminen erilaisille uskonnollisille liikkeille 1800-luvun alun jälkeen*
- *kirkkojen ja eri uskontojen näkyminen ja vaikuttaminen yhteiskunnassa*
- *positiivinen ja negatiivinen uskonnonvapaus*
- *ihmisoikeudet ja uskonto*

5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UK5)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla voidaan vierailla esim. museoissa, näyttelyissä ja uskonnollisissa rakennuksissa.

Kursseilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta ja muiden uskontojen sivuilta, lähdekritiikkiä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä.

Kurssi voidaan toteuttaa seminaarimuotoisena tutkielmakurssina.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- tiedon määritelmä
- uskontojen monilukutaito ja mediat
- katolinen taide ja musiikki
- taide eri uskonnoissa

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon ja tieteen sekä uskonnon ja eri taiteen alojen suhdetta*
- *tunnistaa uskonnon ja tieteen välinen näennäisristiriita*
- *osaa havainnoida taidetta uskonnossa ja uskontoa taiteessa*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan taiteessa*
- *tutustuu uskonnollisten teemojen näkymiseen ja kuulumiseen eri taiteiden ja populaarikulttuurin alueilla*
- *tutustuu uskontoon liittyvien teemojen käsittelyyn populaarikulttuurissa.*

Keskeiset sisällöt

- *ihmisen pyrkimys totuuteen, kauneuteen, hyvyyteen ja täydellisyyteen*
- *uskonnon ja tieteen suhde*
- *huomioidaan uskonnollisia elementtejä taiteessa, musiikissa ja liturgiassa*
- *yleisimmät uskonnolliset symbolit maalaus-, kuvanveisto- ja rakennustaiteessa*
- *uskontojen lukutaidon osaamisen välttämättömyys populaarikulttuurin tulkinnassa*
- *populaarikulttuurissa esiintyvät uskonnollisiin teemoihin liittyvä pinnallisuus, tietämättömyys ja tahalliset väärinkäsitykset*

6. Uskonnot ja media (UK6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja median tuottamista verkkovälineillä. Kurssi voidaan toteuttaa seminaarimuotoisena tutkielmakurssina.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- löytää median takana olevat ihmiset
- monilukutaito ja mediat
- teknologia yhteiskunnan palvelijana
- roomalaiskatolinen mediamaailma

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu mediassa esiintyviin ajankohtaisiin teemoihin, jotka kytkeytyvät uskontoon*
- *osaa analysoida uskonnollisten aiheiden käsittelyä mediassa sekä uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy median välittämään kuvan katolisuudesta ja muista uskonnoista kansallisesti ja kansainvälisesti*
- *osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnollinen media ja uskontojen erilaiset ilmenemismuodot medioissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *mediajulkisuuden myönteiset ja kielteiset vaikutukset mielipiteiden muokkaajina*
- *uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi*

2.16.4. Ortodoksinen uskonto

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – ortodoksisuus, juutalaisuus ja islam (UO1)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kehittyy uskonnollisten käsitteiden ja ajattelutapojen tunteminen. Tunnistetaan historiallisten tapahtumien syy- ja seuraussuhteita. Tärkeällä sijalla on Lähi-idän uskontojen pyhien kirjoitusten ja historiallisten lähteiden arviointi. Lisäksi keskitytään uskontojen vuorovaikutukseen ja yhteistyössä toimimiseen sekä argumentointitaitojen kehittämiseen. Uskontohistorian ja yleisen historian yhtymäkohtien tunnistaminen huomioidaan opiskelussa. Kulttuurisen ja uskonnollisen lukutaidon kehittymiseen kiinnitetään huomiota. Tutustutaan pääkaupunkiseudun ja Vantaan uskontotilanteeseen.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältöjensä ja aihepiiriensä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Hyvinvointi ja turvallisuus, Monilukutaito ja mediat, Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta*

- *tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja niiden luonteeseen*
- *ymmärtää juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskinäiset suhteet historiassa ja nykypäivänä*
- *tuntee kolmen monoteistisen uskonnon keskeiset piirteet, niiden kulttuuriperintöä ja vaikutusta erityisesti idän kristillisyyteen ja yhteiskuntaan*
- *tietää kristinuskon synnyn ja kehittymisen keskeiset vaiheet*
- *ymmärtää kristillisen kirkon jakaantumiseen ja vapaiden suuntien syntyyn vaikuttaneet syyt sekä tunnistaa niiden tunnuspiirteitä*
- *osaa keskustella Lähi-idän ja Euroopan ajankohtaisista asioista uskontojen näkökulmasta*
- *tunnistaa eri katsomusten merkityksen yksilön tämän päivän arjessa ja työelämässä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen*
- *nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus*
- *Lähi-idän monoteististen uskontojen yhteiset juuret, kulttuuritausta ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen asema, merkitys ja tulkinta juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *Lähi-idän uskontojen vaikutus kulttuuriin ja arkeen Euroopassa*
- *apostoli Paavalin lähetystyö Jerusalemista Eurooppaan*
- *ensimmäiset kristilliset synodit*
- *kristillisen kirkon jakaantuminen*
- *katolinen kirkko ja protestantismin synty*
- *Luther ja Pohjoismaat*
- *vapaat kristilliset suunnat*
- *uskonnottomuus*

2. Ortodoksisuus maailmassa (UO2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi keskittyy ortodoksisen kristinuskon keskeisten käsitteiden tunnistamiseen. Perehdytään ortodoksisen uskonnon lähtökohtiin ja nykytilanteeseen – kuinka opilliset säädökset näkyvät omassa elinympäristössä niin globaalisti kuin paikallisesti. Ortodoksisten eettisten periaatteiden soveltaminen omaan elämään ortodoksisen kirkon liturgisen perinteen kautta. Vertaillaan ortodoksista eettistä ajattelua muihin eettisiin ajatusmalleihin ja selvitetään, kuinka erilaisuus näkyy opiskelijan lähipiirissä.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältöjensä ja aihepiiriensä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Hyvinvointi ja turvallisuus, Monilukutaito ja mediat, Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää ortodoksisen kirkon apostolisen perinteen*
- *tunnistaa kirkon opettajien merkityksen kirkon perinteessä*
- *tuntee ortodoksisuuden keskeiset opilliset painotukset ja eettisen ajattelun perustan*
- *osaa tarkastella ortodoksisen kirkon merkitystä yksilöllisestä ja yhteisöllisestä näkökulmasta*
- *perehtyy ortodoksisuuden ja sen käytänteiden erityispiirteisiin*
- *tuntee askeesin ja luostarilaitoksen syntyyn vaikuttaneet historialliset tekijät*
- *tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja ja idän kirkon eri suuntauksia*
- *ymmärtää ortodoksisen kirkon hallintorakenteen kehittymistä ja nykyistä toimintaa*
- *perehtyy Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteisiin*
- *tutustuu kirkkojen välisiin yhteyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kristillisen kirkon laajeneminen*
- *patriarkaatit ja paikalliskirkot*
- *orientaaliset kirkot*
- *askeesin ja luostarilaitoksen synty ja niiden yhteiskunnallinen merkitys*
- *ortodoksinen oppi, etiikka ja antropologia synodien ja kirkon suurien opettajien kautta*
- *ihmisen elämänkaari ja ortodoksisuus*
- *ortodoksinen tapakulttuuri*
- *Itä-Euroopan ortodoksisuus ja uusortodoksinen maailma*
- *Suomen ortodoksinen kirkko ennen ja nyt*
- *ekumenia ja uskontojen välinen vuorovaikutus*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UO3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kehitetään opiskelijan kykyä tunnistaa uskonnollisia symboleja eri yhteyksissä, kuten mediassa ja eri kulttuurien yhteydessä. Pohdinnan kautta pyritään erilaisuuden tunnistamiseen ja opitaan erilaisuuden kunnioittamista. Mediakriittisyyttä korostetaan ja eri historiallisten tapahtumien syy- ja seuraussuhteiden analysointia kehitetään. Käsitellään kulttuurillisen ja uskonnollisen erilaisuuden kunnioittamisen tärkeyttä niin paikallisesti kuin globaalisti.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältönsä ja aihepiirinsä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Hyvinvointi ja turvallisuus, Monilukutaito ja mediat, Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet*
- *perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin*
- *kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *osaa tarkastella uskontojen piirteitä myös oman uskonnon näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

- *hindulaisuuden monimuotoisuus, maailmankuva ja elämäntapa sekä vaikutuksia Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan*
- *Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet*
- *buddhalaisuuden opetukset, elämäntapa, suuntaukset ja vaikutuksia Aasian kulttuureihin ja yhteiskuntiin*
- *Kiinan vanha kansanusko, kungfutselaisuus ja taolaisuus ja näiden vaikutuksia kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa*
- *Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet*

- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UO4)

Vantaan lukiokoulutus

Perehdytään Suomen ja oman asuinympäristön uskontohistorialliseen karttaan sekä uskonnollisiin ja historiallisiin käsitteisiin. Opiskelija oppii vertailemaan kriittisesti uskonnollisia ja uskonnottomia ajattelutapoja sekä argumentoimaan tulkintakysymyksiä ja näkemyseroja. Opiskelijan kulttuurinen ja uskonnollinen lukutaito kehittyy ja sitä kautta erilaisuuden kunnioitus lisääntyy. Digitaalisen materiaalin, erilaisten lähteiden ja median lukutaito kehittyy.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältönsä ja aihepiirinsä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Monilukutaito ja mediat, Hyvinvointi ja turvallisuus, Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy suomalaiseen uskonnollisuuteen ja sen vaiheisiin ennen ja nyt*
- *tutustuu uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-yhteiskunnassa*
- *perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *tunnistaa kirkon toiminnan ihmisen arjen tukena osana tämän ajan yhteiskuntaa*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua ja siihen vaikuttavaa lainsäädäntöä*
- *kehittää valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä oman uskonnon lähtökohdista käsin*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.*

Keskeiset sisällöt

- *suomalainen uskonnollisuus ennen ja nyt, uskonto ja uskonnolliset yhteisöt Suomessa, sekularisaatio*
- *uskonnollisten yhteisöjen muodot ja niiden suhde yhteiskuntaan*
- *uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa eri aikoina*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*
- *uskonto ja lainsäädäntö, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys, näkyvyys ja oikeudet julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa*
- *ortodoksiset järjestöt kolmannen sektorin toimijoina*
- *uskonnot yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri Suomessa*

5. Taide ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa (UO5)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan ortodoksiseen kirkkotaiteeseen. Ikoniteologinen lukutaito on keskeisellä sijalla. Opiskelija pyrkii kehittämään kykyään analysoida kirkkotaidetta ja tunnistaa uskonnollisia symboleja eri yhteyksissä – mukaan lukien media ja eri kulttuurit. Kiinnitetään huomiota siihen, kuinka eri uskontojen uskonnollinen taide näkyy lähiympäristössä ja globaalisti.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen

Kurssi kytkeytyy sisältönsä ja aihepiirinsä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Monilukutaito ja mediat, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu taidemuotoihin uskonnon ilmentäjänä*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen taiteen erityispiirteet*
- *perehtyy sekä ortodoksisen että muiden uskontojen taiteen ilmaisumuotoihin opillisten asioiden välittäjinä*
- *tunnistaa eri uskontojen opin ilmenemismuotoja taiteessa*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tunnistaa uskonnon vaikutuksen nyky- ja populaaritaiteeseen.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnot, taide ja kulttuurin eri muodot*
- *sakraalin ja uskonnollisen taiteen ero*
- *ortodoksisen taiteen erityispiirteet: jumalanpalvelus, kirkkomusiikki, arkkitehtuuri, ikonitaide*
- *uskontojen oppi taiteen keinoin: kuvataide, musiikki, rakennustaide ja draama*

6. Ortodoksisuus ja uskonnot mediassa (UO6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla keskitytään mediassa esiintyvän ortodoksisuuden tunnistamiseen ja analysointiin sekä oman mediasisällön tuottamiseen. Harjoitellaan mediavälineiden käyttötaitoja ja työmenetelmiä. Kehitetään argumentointitaitoja ja mediakriittisyyttä. Otetaan huomioon myös kaikki uskonnollisuus mediassa ja se, kuinka eri uskonnot ovat esillä niin paikallisesti kuin globaalisti eri mediakentissä.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältönsä ja aihepiirinsä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Monilukutaito ja mediat, Teknologia ja yhteiskunta, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä, Hyvinvointi ja turvallisuus.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu mediassa esiintyviin ajankohtaisiin teemoihin, jotka kytkeytyvät uskontoon*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy mediakuvaan ortodoksisuudesta ja eri uskonnoista kansallisesti ja kansainvälisesti*
- *osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *ortodoksisen kirkon mediamaailma*

- *median vaikutus uskontoilmiöihin, esimerkiksi asenteet ja uskontoihin liittyvät mielikuvat, uskonnot ja konfliktit, uskonnot ja rauhan rakentaminen, uskontokritiikki*
- *uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi*

2.17. Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustieto on perustaltaan monitieteinen oppiaine. Sen tiedeperustaan kuuluu ihmis-, kulttuuri- ja yhteiskuntatieteitä sekä filosofia. Elämänkatsomustiedon opetuksessa ihmisiä tarkastellaan luonnollisina toimijoina, jotka luovat ja uusintavat merkityksiä keskinäisessä kanssakäymisessään. Inhimilliset katsomukset ja käytännöt nähdään yksilöiden, yhteisöjen ja traditioiden vuorovaikutuksen tuloksena syntyneinä. Elämänkatsomustiedon opetus rakentuu ihmiskäsitykselle, joka korostaa ihmisten mahdollisuutta elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja tavoitteellisina. Oppiaineessa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja laajentaa sitä koskevaa tietämystään sekä yhteisellä toiminnallaan tietoisesti ohjata elämäänsä. Näistä lähtökohdista oppiaine tukee opiskelijoiden elämänkatsomuksen ja identiteetin muotoutumista sekä heidän yhteisöllisten hyvän elämän ihanteidensa ja käytäntöjensä rakentumista. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.

Elämänkatsomustieto kartuttaa pohdiskelevasti ja keskustellen opiskelijoiden kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä ja tilannetajua, toisten ja yhdenvertaisuuden kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja.

Opetuksen tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *hallitsee keskustelu- ja vuorovaikutustaitoja ja osaa soveltaa niitä sellaisten kysymysten käsittelyyn, joissa pyritään yhteisen kestävän toimintalinjan löytämiseen erilaisista näkemyksistä huolimatta*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää arvostelu-, harkinta- ja toimintakykyään oppimalla reflektoimaan omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija ymmärtää omaa oppimisprosessiaan sekä kehittää opiskelun itsesäätelytaitoja (esim. vastuun ottamista, motivaation säätelyä, opiskelutekniikoiden valintaa ja metakognitiivisia taitoja). Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sekä opiskelijan kykyä tarkastella ja ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti ja taitavasti että hänen laaja-alaista katsomuksellista ymmärrystään. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmaisutavoissa arvostetaan eri näkökulmien ja vaihtoehtoisten katsomustapojen huomioimista pelkkien mielipiteiden esittämistä monipuolisemmin.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä arvioida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun ja kehittämiseen. Elämänkatsomustiedossa korostuvat erilaiset katsomukselliseen yleissivistykseen ja vuorovaikutukseen liittyvät taidot, ja kurssien arvioinnissa ne otetaan monipuolisesti huomioon.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, esim. itsearviointi, vertaisarviointi, jatkuva oppimisprosessin palaute ja niihin liittyvät osasuoritukset ja kannustava palaute. Opiskelija saa palautetta pitkin kurssia, ei vain kurssin päätyttyä.

Opiskelijoiden kanssa keskustellaan kurssien alussa arviointikriteereistä sekä hyväksytyn kurssisuorituksen kriteereistä, jotta opiskelijalla on mahdollisuus suunnitella omaa työtään ja tehdä omaan oppimiseensa liittyviä valintoja ja päätöksiä. Kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Kurssin suorittaminen hyväksytysti edellyttää että kaikki opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Maailmankatsomus ja kriittinen ajattelu (ET01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Kriittinen ajattelu ja katsomukselliset sitoumukset ovat keskeisiä niin kansalaisuuden ja elämäntapojen rakentamisessa kuin kulttuurien ymmärtämisessä ja median seuraamisessa. Opiskelijoiden kanssa tutkitaan esimerkiksi yksilöiden tai yhteisöjen globaalia vastuunkantoa tai niitä koskevien julistusten välisiä ristiriitoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa soveltaa maailmankatsomuksellisia käsitteitä ja hahmottaa niiden välisiä yhteyksiä sekä osaa eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *ymmärtää, miten yksilölliset ja yhteiskunnalliset tekijät vaikuttavat maailmankatsomuksen muotoutumiseen, ja osaa eritellä oman katsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten muotoutumista*
- *osaa tarkastella kriittisesti niin omia kuin muiden uskomuksia sekä erilaisten medioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa hyödyntää eri oppiaineissa oppimaansa elämänkatsomuksensa muodostamisessa ja erottaa tieteellisen, ei-tieteellisen ja epätieteellisen maailmankuvan.*

Keskeiset sisällöt

- *maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet sekä niiden keskinäinen suhde ja asema omassa elämänkatsomuksessa*
- *erilaisia maailmankatsomuksia – esimerkiksi sekulaareja, uskonnollisia, poliittisia ja elämäntapaan liittyviä – sekä niiden piirteiden ja perusoletusten tutkimista eri tieteiden tarjoamin välinein*
- *tyypillisiin informaation käsittelyyn ja ympäröivän todellisuuden jäsentämiseen liittyvien kognitiivisten vääristymien tarkastelu sekä omassa että muiden ajattelussa*
- *koulun, median, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä uskonnollisten ja kulttuuristen yhteisöjen vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*

- *median ja muiden informaation lähteiden toimintalogiikka sekä niihin kohdistuva kriittinen katsomuksellinen ajattelu sekä katsomuksellisen argumentaation erittely erilaisista näkökulmista*

2. Ihminen, identiteetti ja hyvä elämä (ET02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Aihekokonaisuuksia tarkastellaan oman aikansa ihanteina tai niitä hyödynnetään olemassaolon ja hyvän elämän kysymyksten käsittelyssä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä ja arvioida, miten erilaiset ihmiskäsitykset ja -ihanteet johtavat erilaisiin ja joskus keskenään ristiriitaisiin vastauksiin ihmiselämän keskeisistä kysymyksistä*
- *osaa pohtia oman identiteettinsä osatekijöitä sekä soveltaa erilaisia ihmiskuvallisia ja katsomuksellisia vaihtoehtoja keskeisiin omaa hyvää elämäänsä koskeviin kysymyksiin*
- *ymmärtää ihmisarvon perustavan eettisen merkityksen, tuntee keskeisimmät ihmisoikeusasiakirjat ja osaa soveltaa ihmisoikeusajattelua erilaisissa yhteyksissä, kuten uskonnon- ja sanavapautta koskevissa kysymyksissä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä ja osaa eritellä ja arvioida niiden taustalla olevia maailmankatsomuksellisia perusteita*
- *kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämänkatsomustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tuntemuksiaan toisia ja yhdenvertaisuutta kunnioittaen, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Keskeiset sisällöt

- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, sekulaareja ja uskonnollisia, filosofisia ja populaarikulttuuriin kuuluvia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolisuus ja seksuaalisuus; opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema*
- *identiteetti, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet, ihmisoikeusasiakirjoja: YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus*
- *erilaisia käsityksiä hyvästä elämästä sekä toisten ihmisten, eläinten ja ympäristön asemasta siinä*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Yksilö ja yhteisö (ET03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Yksilön ja yhteisön jännite näkyy kaikissa eri aihekokonaisuuksissa; pelkästään länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteitä voi opiskelijoiden kanssa tutkia mistä tahansa aihekokonaisuudesta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle yksilölliselle identiteetilleen ja saa välineitä myönteisen yhteisöllisyyden hyödyntämiseen oman identiteettinsä rakentamisessa*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä sekä yhteiskunnallisia rakenteita ja muutoksia voidaan tarkastella tieteellisesti ja että näillä on suuri merkitys yksilön elämänvalinnoille*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä sekä arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia ja vastuuta eri alueilla ja kasvattaa valmiuttaan rakentavaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnon vapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen lähtökohtia ja periaatteita*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen rakenteita sekä kasvattaa yhteiskunnallista kuvittelukykyään ja aktiivisuuttaan siten, että hahmottaa tulevaisuuden mahdollisuuksina ja vaihtoehtoisina tapahtumakulkuina, joihin pystyy myös omalla toiminnallaan vaikuttamaan.*

Keskeiset sisällöt

- *ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys: yksityinen ja julkinen, tunnustussuhteet ja merkitykselliset toiset, roolit ja yhteisölliset normit*
- *yhteiskuntatutkimuksen perusteita, kuten sosiaaliset tosiasiat, yhteiskunnalliset rakenteet ja modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellisen ja poliittisen vallan suhde nyky-Suomessa sekä globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset yhteiskunnan eri tasoilla*
- *ihmisoikeudet, uskonnon- ja omantunnon vapaus, globaali oikeudenmukaisuus ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen moraalisina ja poliittisina vaatimuksina sekä näitä vaatimuksia vastustavat näkemykset ja toimet mukaan lukien ihmisoikeusloukkaukset sekä holokausti*
- *yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat sekä niiden kriittinen potentiaali: ihanteet ja kauhukuvat nykyisyyden suurennuslaseina ja toiminnan motivoijina*

4. Kulttuurit katsomuksen muovaajina (ET04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Kulttuuri on keskeinen näkökulma eri aihekokonaisuuksiin: miten esimerkiksi elämäntavan teknologisoituminen muokkaa jaettua kulttuuria ja yksilöllistä identiteettiä?

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuurintutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa sekä tunnistaa vihapuheen ja erottaa sen sanavapauden vastuullisesta käytöstä*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus sekä vähemmistökulttuurit*
- *ymmärtää, että kulttuurit ovat vuorovaikutuksessa keskenään eikä mikään kulttuuri ole kehittynyt ilman ulkoisia vaikutteita kulttuurin ydinpiirteisiin, kuten elämäntapoihin, kieleen, teknologiaan ja uskomuksiin*

- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun.*

Keskeiset sisällöt

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteetin historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *etnosentrisyyden ja rasismin sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

5. Katsomusten maailma (ET05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Opiskelijoiden kanssa tutustutaan esimerkiksi siihen miten eri katsomukset muokkaavat kansalaisuutta tai elämäntapoja.

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudulla toimiviin uskonnollisiin ja uskonnottomiin liikkeisiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyään lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia ja verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää, että maailmankatsomukset, uskonto ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, erittäin monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on merkittävä kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen hahmottaen sen lähtökohtia ja tavoitteenasetteluja*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy uskontokritiikin keskeisiin argumentteihin, tutustuu humanismin ja vapaa-ajattelun historiaan*
- *perehtyy Lähi-idän uskontoihin sekä joihinkin muihin uskontoihin ja maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin hahmottaen niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan erityisesti suomalaisesta näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

- *katsomuksen ja uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen, käsityksiä uskontojen alkuperästä*

- *uskonnollisten ilmiöiden tulkinnassa käytettyjä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja teismi*
- *uskontokritiikki, ateismi, agnostismi ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *kristinuskon, islamin ja juutalaisuuden sekä joidenkin muiden uskontojen ja maailmankatsomuksellisten järjestelmien historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys ja jakautuminen, pyhät kirjat, oppi, elämäntapa ja suhde yhteiskuntaan*
- *tämän päivän merkittävien maailmankatsomuksellisten järjestelmien, kuten sekulaarin humanismin ja suurten uskontojen, suhde yhteiskuntaan, tapakulttuuriin, moraaliin, politiikkaan ja tieteeseen; liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, sekularisaatio ja uskonnottomuus*

6. Teknologia, maailmankatsomukset ja ihmiskunnan tulevaisuus (ET06)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Tulevaisuuteen suuntautuminen on luonteva näkökulma; opiskelijoiden kanssa pohditaan esimerkiksi sitä millaista tulevaisuutta olemme rakentamassa ja mitä me itseltämme ja muilta voimme vaatia eri aihekokonaisuuksien näkökulmassa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa nykyaikaisten maailmankatsomusten kannalta historiallisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti merkittäviä historiallisia käänteitä ihmiskunnan tavassa elää*
- *ymmärtää kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen kontingentin ja rakentuneen luonteen*
- *osaa arvioida evoluution, abstraktien eettisten järjestelmien, valistuksen ja tieteellis-teknologisen vallankumouksen merkitystä nykyaikaisille maailmankatsomuksille ja oman elämänkatsomuksensa rakentumiselle*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologiaan ja sen kehitykseen sekä ymmärtää teknologian ja teknisen muutoksen yhteydet ympäristössä, yhteiskunnassa ja kulttuurissa tapahtuviin muutoksiin*
- *osaa arvioida teknologian ja teknisen muutoksen roolia kestävän tulevaisuuden rakentamisen osana sekä pystyy osallistumaan ihmiskunnan ja maapallon tulevaisuutta koskevaan keskusteluun.*

Keskeiset sisällöt

- *ihmislajin evoluutio ja kulttuurievoluutio: kielen rooli inhimillisten kulttuurien ja innovatiivisuuden synnyssä*
- *suurten filosofioiden ja maailmankatsomuksellisten järjestelmien ja uskontojen eettisten ja aatteellisten perustojen kehittyminen abstrakteiksi ja yleisinhimillisiksi*
- *ihmiskunnan suuret maailmankuvalliset, -katsomukselliset ja teknologiset murrokset sekä niiden vaikutukset ihmisten käsitykseen maailmasta ja itsestään: ihminen ympäristönsä ja itsensä muokkaajana*
- *Prometheus-myytistä tekno-utopioihin ja #dystopioihin, ihmisen suhde valistuksen ideaaleihin ja teknologiseen kehitykseen*
- *tulevaisuuden tutkimus, tekoäly, humanismi, transhumanismi ja niiden kritiikit tieteen uusimpien tulosten valossa*

2.18. Terveystieto

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoituksena on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toiminta- ja työkykynä. Terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairauksia sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla sekä yksilön, perheen, yhteisön että yhteiskunnan ja globaalista näkökulmasta. Terveysosaamiseen sisältyy terveyteen ja sairauteen liittyvän sisältötiedon ja toiminnallisten taitojen ohella terveystiedon hankinta, kriittinen arviointi, tulkinta ja soveltaminen sekä ymmärrys ympäristön ja perimän vaikutuksista terveyteen. Osaamiseen kuuluu myös terveyteen liittyvien arvojen pohdinta ja näkemys eri terveyskulttuureista ja terveyden ja sairauksien historiasta kansainvälistyvässä maailmassa.

Terveystiedon opetuksessa tehdään yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa sekä tuetaan opiskelijoiden osallisuutta ja terveysosaamisen hyödyntämistä yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämisessä.

Vantaan lukiokoulutus

Terveyttä ja sairauksia sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla paikallisesta näkökulmasta ja opetuksessa hyödynnetään vantaalaisia toimijoita yhteistyötä ja opiskelijoiden osallisuutta tukien.

Opetuksessa näkyy Vantaan kaupungin arvot; kestävä kehitys, innovatiivisuus, yhteisöllisyys.

Opetuksen tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tarkastella ja perustella terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmista*
- *ymmärtää tieteellisen tiedon ja kokemustiedon merkityksen eron terveyden ja sairauden riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä*
- *osaa edistää omaa ja ympäristönsä terveyttä ja turvallisuutta, ymmärtää yleisimpien sairauksien ehkäisyn ja hoidon periaatteita sekä itsehoitoon ja mielenterveyden suojaamiseen liittyviä toimintatapoja*
- *perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin, käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti ja osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa, terveysviestintää ja sekä erilaisia terveyskulttuureihin liittyviä ilmiöitä*
- *pohtii terveyteen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja osaa perustella niihin liittyvä näkemyksiään*
- *ymmärtää yhteiskunnan olosuhteiden ja terveys- ja muiden yhteiskuntapoliittisten päätösten vaikutuksia kansanterveyteen, väestöryhmien välisiin eroihin, terveydenhuollon rakenteisiin ja ihmisten terveyskäyttäytymiseen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija ymmärtää päätöksenteon ja toiminnan vaikutuksia kestävään kehitykseen ja tiedostaa oman toimintansa vaikutukset ympäristöön.

Opiskelija osaa tarkastella yhteiskunta- ja kunnallistason poliittisten päätösten vaikutuksia vantaalaisten terveyteen.

Arviointi

Arviointi kohdistuu terveystiedon tavoitteiden saavuttamiseen terveysosaamisen eri osa-alueilla kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen sekä siihen, miten opiskelija osaa soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan toiminnallisten taitojen kehittyminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään terveyttä ja sairautta koskevaa eettisestä arvopohdintaa ja taitoja perustella terveysvalintoja sekä arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja. Kurssin arvosana perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön terveysosaamisen eri osa-alueilla. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmäarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia.Opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Oppimisprosessin aikana annettu kannustava palaute on tärkeää.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Terveyden perusteet (TE01)

Pakollisella kurssilla syvennetään perusopetuksen aikana opittua terveysosaamista ja ymmärrystä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Lisäksi opitaan tunnistamaan ja arvioimaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, lähiyhteisöissä ja ympäristöissä sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien ja arjen terveysosaamisen kehittäminen, mielenterveyden suojaaminen sekä ajankohtaisten ja opiskelijoiden esille nostamien asioiden käsittely.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa kannustetaan arvioimaan työ- ja toimintakykyyn vaikuttavien tekijöiden toteutumista omassa oppilaitoksessaan ja pohtimaan niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Opiskelija pohtii mahdollisuuksien mukaan kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja sekä terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä kuntatasolla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää arjen terveysosaamistaan, ymmärtää fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista ja merkitystä omassa elämäntavassaan ja ympäristössään*
- *osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia terveyskulttuuriin, mediaan ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä eettisestä ja terveysnäkökulmasta*
- *tunnistaa ja ymmärtää terveyttä ja sairauksia sekä terveystottumuksia selittäviä teorioita, malleja ja ilmiöitä tutkimus- ja kokemustiedon näkökulmasta*
- *soveltaa itsehoitoon liittyviä toimintamalleja ja toimintatapoja*

- *tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta ja pohtii niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja sekä terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen toiminta-, opiskelu- ja työkyky: terveyttä edistävä liikunta ja ravinto, painonhallinta, uni ja lepo, seksuaaliterveys, opiskeluhyvinvointi*
- *omasta terveydestä huolehtiminen ja muut itsehoitovalmiudet sekä hätäensiapu*
- *riippuvuuden eri muodot, tupakka, alkoholi ja huumeet, peli- ja nettiriippuvuus*
- *kansantaudit ja keskeiset tartuntataudit*
- *terveyttä, terveystottumuksia ja -ongelmia selittäviä keskeisiä biologisia, psykologisia ja kulttuurisia ilmiöitä, teorioita ja malleja*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Ihminen, ympäristö ja terveys (TE02)

Kurssilla tarkastellaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta voimavarana ja perehdytään sosiaaliseen kestävyyteen osana kestävän tulevaisuuden tavoitteita. Keskeistä on myös tarkastella perimän ja ympäristöön liittyvien tekijöiden yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn.

Vantaan lukiokoulutus

Työ- ja opiskeluhyvinvoinnin ja ergonomian tarkastelussa hyödynnetään lähiympäristöä tai oppilaitosta sekä paikallisia terveydenhuollon ammattilaisia ja kolmannen sektorin toimijoita.

Opiskelijoita kannustetaan tarkastelemaan omien valintojen merkitystä itselle ja yhteisölle nyt ja tulevaisuudessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja arvioi perimän ja ympäristöön liittyvien tekijöiden, kuten psykososiaalisen, rakennetun ja luonnonympäristön, yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn*
- *tunnistaa elämänkulkuun ja kehitykseen liittyviä tapahtumia ja osaa esitellä erilaisia toimintatapoja ja selviytymisen keinoja*
- *osaa soveltaa terveysosaamistaan terveyttä, sairautta ja turvallisuutta koskevissa kysymyksissä ja niihin liittyvien arvojen pohdinnassa*
- *osaa arvioida sosiaalisen tuen ja vuorovaikutuksen merkitystä terveydelle, esitellä mielenterveyteen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä ja mekanismeja sekä esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja kriisien käsittelyyn*
- *osaa tulkita ja arvioida kriittisesti terveysviestintään liittyviä ilmiöitä*
- *osaa perustella ja arvioida elämäntapaan, kulttuuriin ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille*
- *osaa analysoida turvallisuuteen ja väkivallan ehkäisyyn liittyviä tekijöitä ja ymmärtää henkilökohtaisten rajojen kunnioittamisen ja suojelemisen merkityksen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, yhteisöissä ja ympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

- *perimän, luonnonympäristöjen ja rakennetun ympäristön sekä psykososiaalisen ympäristön ja yhteisöjen terveysvaikutukset*
- *terveys ja elämänkulku, kuolema osana elämänkulkua*
- *ihmissuhteet ja sosiaalinen tuki*

- *seksuaalisuus ja seksuaalioikeudet sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys*
- *mielenterveyttä suojaavat ja kuormittavat tekijät*
- *erilaiset kriisit ja niiden kohtaaminen*
- *työhyvinvointi ja ergonomia*
- *turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *media- ja kulttuuriympäristön ja terveysviestinnän merkitys ja kriittinen tulkinta*

3. Terveyttä tutkimassa (TE03)

Kurssilla luodaan kokonaiskuvaa terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisista kehityslinjoista ja tulevaisuuden haasteista pääpiirteissään. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan valmiuksia hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja soveltaa terveysosaamistaan aktiivisena kansalaisena. Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttavien tekijöiden kriittiseen arviointiin ja pohditaan tutkimuksen ja päätöksenteon mahdollisuuksia terveyden edistämisessä lähiyhteisöissä, yhteiskunnassa ja globaalisti.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan tutkimaan lähiyhteisöä ja lähiympäristöä ja hyödyntämään saamaansa tutkimustietoa yhteisönsä hyvinvoinnin edistämiseksi. Opiskelijoita kannustetaan käyttämään erilaisia tiedonhankintatapoja ja aineistoja sekä suhtautumaan mediaan kriittisesti.

Tarkastellaan esimerkiksi kuntapoliittisten päätösten vaikutuksia kuntalaisten terveyteen ja turvallisuuteen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, teknologian ja terveyspalvelujen muutoksia, kehitystä sekä yhteyksiä väestön terveyteen*
- *osaa arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä osaa kuvata terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *osaa hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja suunnitella pienimuotoisia terveystutkimuksia tai toimintakyvyn mittauksia*
- *perehtyy tieteellisen tutkimuksen mahdollisuuksiin terveyden edistämisessä sekä sairauksien ehkäisyssä ja hoidossa*
- *osaa pohtia terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä kysymyksiä*
- *tunnistaa keskeisiä globaaleja terveyskysymyksiä ja niiden parissa toimivien järjestöjen roolia ja tehtäviä terveyden edistämisessä.*

Keskeiset sisällöt

- *yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteellisen tutkimuksen, terveyskäsitysten ja teknologian kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen*
- *terveys- ja sosiaalipalvelujen kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen sekä keskeiset terveys- ja sosiaalipalvelujen toimijat*
- *terveyserot ja niihin vaikuttavat tekijät Suomessa ja maailmalla, terveyserojen kaventaminen*
- *terveyden ja terveyskäyttäytymisen tutkiminen*
- *keskeiset terveyteen ja sairauteen liittyvät eettiset ja oikeudelliset kysymykset, potilaan oikeudet*
- *globaalit terveyskysymykset ja niihin vaikuttaminen*

Paikalliset soveltavat kurssit

4. Terveystiedon kertauskurssi (TE4)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Kerrataan aiempien kurssien keskeisimmät sisältöalueet ja harjoitellaan ylioppilaskirjoitustehtäviin vastaamista. Kurssi on tarkoitettu terveystiedon ainereaaliin valmistautuville. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Valmistautua terveystiedon yo-kokeeseen.

Sisältö: Kurssilla kerrataan ja syvennetään pakollisilla ja syventävillä kursseilla käsiteltyjä

terveystietoja - ja taitoja.

Aktiivinen tuntityöskentely ja annettujen tehtävien suorittaminen.

2.19. Liikunta

Pakollisilla kursseilla syvennetään peruskoulussa opittuja liikuntataitoja ja -tietoja sekä annetaan mahdollisuus tutustua monipuolisesti erilaisiin liikuntamuotoihin ja #lajeihin. Opetus tukee opiskelijoiden toimintakykyä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia, kasvua osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävän liikunnan harrastamiseen ja liikkuvan elämäntavan omaksumiseen.

Kurssien tavoitteena on kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä edistävän liikunnan harjoittaminen, vastuu omasta ja yhteisestä toiminnasta sekä myönteiset kokemukset omasta kehosta, koetusta liikunnallisesta pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä. Opettaja tarkentaa syventävien kurssien sisällöt yhdessä opiskelijaryhmän kanssa.

Oppiaineen tehtävä

Liikunnanopetuksen tehtävänä on opettaa opiskelijalle sellaisia taitoja ja tietoja, joiden avulla hän pystyy ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään sekä hyvinvointiaan. Liikunnanopetuksella tuetaan opiskelijaa vastuulliseen omasta fyysisestä aktiivisuudesta ja toiminta- ja opiskelukyvystä huolehtimiseen sekä istuvan elämäntavan vähentämiseen. Opetuksessa korostetaan terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana liikunnallista elämäntapaa. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta, kestävää elämäntapaa, yhdessä toimimisen taitoja, toisten huomioon ottamista ja yhteisöllisyyttä.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla kesä- ja talviliikuntaa sekä sisä- ja ulkoliikuntaa turvallisesti ottaen monipuolisesti huomioon opiskeluympäristöjen tarjoamat mahdollisuudet. Toimintakykyä koskevien sisältöjen osalta tehdään yhteistyötä terveystiedon kanssa. Opetuksessa ja ryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon henkinen ja fyysinen turvallisuus. Opiskelijat osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta. Liikuntateknologian avulla voidaan tukea opetuksen tavoitteiden saavuttamista. Opetuksen eriyttämisessä otetaan huomioon opiskelijoiden yksilöllisiä lähtökohtia ja kehitystarpeita.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioiden liikunnanopetuksen sisältöjen ominaispiirre on yhdessä tekeminen, liikunnallisen elämäntavan tukeminen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen.

Yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemistä edistetään esimerkiksi oppilaitosten kesken tehtävällä yhteistyöllä ja toteuttamalla oppilaitosten sisäistä opiskelua oppiaineiden rajoja ylittäen.

Liikuntaa toteutetaan ympäristöä kunnioittaen, teknologiaa hyödyntäen ja innovatiivisuuteen kannustaen.

Opetuksessa korostetaan itseohjautuvuutta ja oppimaan oppimista.

Opetuksen tavoitteet

Oppiaineen opetuksen tavoitteena on fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn edistäminen. Opiskelija oppii liikkumaan aktiivisesti ja turvallisesti sekä pitämään huolta fyysisestä aktiivisuudestaan ja toimintakyvystään.

Fyysisen toimintakyvyn osalta tavoitteena on oppia soveltamaan liikunnallisia perustaitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa. Opiskelija oppii arvioimaan ja sen pohjalta harjoittamaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus). Liikunnanopetuksen sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin kuuluvat parhaansa yrittäminen, aktiivinen työskenteleminen, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen sekä toisia kunnioittava vuorovaikutus. Opiskelija ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta, ottaa toiset huomioon sekä oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla.

Vantaan lukiokoulutus

Oppiaineen tavoitteena on ottaa huomioon Vantaan kaupungin arvot kestävä kehitys, innovatiivisuus ja yhteisöllisyys. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään osana oppimista.

Arviointi

Liikunnan arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opetuksen tavoitteiden saavuttamisesta, oppiaineen opiskelun etenemisestä ja edistää opiskelijan oppimista. Liikunnan arviointi koostuu sekä fyysisen toimintakyvyn että sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn opetuksen tavoitteiden saavuttamisesta. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet.

Vantaa lukiokoulutus

Liikunnan arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä. Arviointia toteutetaan esimerkiksi tvt-työkaluja käyttäen itsearviointina, vertaisarvioinnilla ja arviointikeskusteluna. Toimintaan sisältyy jatkuva oppimisprosessin palaute ja kannustava palaute.

Liikunnan arviointiperusteet ja kurssin alkaessa yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja edistymisestään.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Energiaa liikunnasta (LI01)

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksen keskeinen tavoite on oppimaan oppimisen tukeminen. Opiskelijoita kannustetaan tekemään liikuntaa pitkäjänteisesti, määrätietoisesti ja sinnikkäästi.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää fyysisen aktiivisuuden ja toimintakyvyn terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija harjaantuu liikuntataidoissaan ja kehollisessa ilmaisussaan sekä saa tietoja ja kokemuksia fyysisten ominaisuuksien harjoittamisesta monipuolisesti. Opiskelija saa kokemuksia yhdessä liikkumisesta reilun pelin hengessä. Opiskelijan koettu liikunnallinen pätevyys vahvistuu uuden oppimisen, liikunnan tuoman ilon ja virkistyksen myötä.

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat liikunnallisten perustaitojen soveltaminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen eri liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia monipuolisesti käyttäen.

2. Aktiivinen elämäntapa (LI02)

Vantaan lukiokoulutus

Keskeinen tavoite opetuksessa on itseohjautuvuuteen kannustaminen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteena on opettaa ja kannustaa opiskelijaa liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen sekä riittävän päivittäisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseen. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, että liikuntaharrastusten lisäksi toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia tukeva fyysinen aktiivisuus muodostuu arjen valinnoista ja pitkäkestoisen istumisen välttämisestä.

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat fyysisten ominaisuuksien arviointi, hengitys- ja verenkiertoelimistöä kuormittava liikunta, lihaskuntoharjoittelu ja kehonhuolto. Opiskelijat ohjataan havainnoimaan arkisia toimintatapojaan ja valintojaan fyysisen aktiivisuuden ja terveyden näkökulmista. Opiskelijat saavat ohjausta ja palautetta liikunnallisen elämäntavan ja fyysisesti aktiivisen arjen toteuttamiseen.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Terveyttä liikkuen (LI03)

Vantaan lukiokoulutus

Liikuntaa toteutetaan tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään erityisesti fyysiseen toimintakykyyn liittyviä taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan edistäminen sekä fyysisten ominaisuuksien seuraaminen ja kehittäminen. Opettaja ohjaa liikuntaohjelman suunnittelua ja toteutusta. Liikuntasuunnitelmaa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaa hyväksi käyttäen.

4. Yhdessä liikkuen (LI04)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään erityisesti sosiaalisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta. Kurssin sisältönä voi olla jokin yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit tai muu projektiluonteinen kokonaisuus.

5. Hyvinvointia liikkuen (LI05)

Vantaan lukiokoulutus

Hyväksytyn kurssin kriteerit ovat riittävä läsnäolo ja osallistuminen, riittävä liikunnallinen näyttö liikunnan yleisten ja kursseilla yhdessä tehtyjen tavoitteiden (fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset) suunnassa. Lisäksi opiskelija voi arvioida itseään liikkujana.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään erityisesti psyykkisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Monipuoliset liikuntatehtävät mahdollistavat osallisuuden, liikunnallisen pätevyyden ja kehollisen ilmaisun kokemuksia.

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Salibandy- ja futsalkurssi (LI7)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Peleissä tarvittavien perustaitojen ja sääntötuntemuksen kehittäminen. Toteutetaan viikoittaisena peliharjoituksena urheilutalolla. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Opiskelija kehittyy pelitaidoissaan ja sääntötuntemuksessaan.

Sisältö: Kurssilla pelataan sisäjalkapalloa eli futsalia ja salibandya. Vuorollaan opiskelijat toimivat maalivahteina ja tuomareina.

Aktiivinen läsnäolo tunneilla.

7. Liikuntatutor-kurssi (LI8)

Vaskivuoren lukio:

Kurssilla perehdytään liikuntalajien ohjaustaitojen kehittämiseen, ja opiskelija osallistuu koulun liikuntatapahtumien (taukojumpat, aamunavaukset, liikuntapäivät) suunnitteluun ja toteutukseen. Kurssin sisältö päätetään yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Suoritusmerkintä

8. Laskettelukurssi (LI9)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kouluajan ulkopuolella tapahtuvan lasketteluretken suunnittelu ja toteutus. Opiskelija vastaa kurssin kustannuksista itse. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Opiskelija kehittyy laskettelutaidoissaan valitsemallaan välineellään esim. lauta, telemark.

Sisältö: Aktiivista laskettelua ennalta sovitussa rinnekohteessa.

Aktiivinen läsnäolo informaatiotilaisuuksissa ennen lähtöä sekä rinteessä ja sovituissa aikatauluissa pysyminen. Edustava käyttäytyminen rinteessä ja rinteen ulkopuolella.

9. Pallo- ja mailapelit (LI10)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 2. vuonna.

Kuvaus: Kurssilla perehdytään monipuolisesti erilaisiin pallo- ja mailapeleihin.

Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kehittyy pallo- ja mailapelitaidoissaan, sääntötuntemuksessaan ja osaa toimia ryhmän jäsenenä.

Sisältö: Monipuolisesti pallo- ja mailapelejä mm. pesäpalloa, tennistä, squashia, pöytätennistä ja sulkapalloa. Lisäksi opiskelijoiden toivomia pallopelejä.

Tuntiaktiivisuus, liikunta- ja ryhmätyötaidot.

10. Pallo- ja mailapelien jatkokurssi (LI11)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 2. vuonna.

Kuvaus: Syvennetään pallo- ja mailapelikurssilla opittuja tietoja ja taitoja sekä tutustutaan muutamiin harvinaisempiin pallopeleihin mm. lacrosse, kelttiläinen jalkapallo, salamapallo. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Täydennetään ja syvennetään pallo- ja mailapelikurssilla opittuja tietoja ja taitoja.

Sisältö: Monipuolisesti erilaisia pallo- ja mailapelejä. Tutustutaan myös muutamiin harvinaisempiin pallopeleihin mm. lacrosse, kelttiläinen jalkapallo, salamapallo. Opiskelijoilla myös mahdollisuus vaikuttaa kurssin sisältöön.

Arvioinnissa painottuu tuntiaktiivisuus ja ennakkoluuloton yrittäminen uusissakin lajeissa.

11. Kamppailu ja kehonhallintakurssi (LI12)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 2. vuonna.

Kuvaus: Kurssin tarkoituksena on tutustua erilaisiin kamppailu- ja kehonhallintalajeihin mm. judo, nyrkkeily, sirkusakrobatia, uimahypyt. Opiskelija vastaa itse kurssin mahdollisista kustannuksista. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Opiskelijan kunto kohoaa, uskallus kasvaa ja motoriikka kehittyy.

Sisältö: Kamppailulajeista mm. judo, nyrkkeily ja paini. Kehonhallintalajeista mm. uimahypyt, sirkusakrobatia ja telinevoimistelu.

Aktiivinen läsnäolo ja halu kehittää omaa kuntoa ja uskallusta.

12. Retkeilykurssi (LI13)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kouluajan ulkopuolella tapahtuvan maastoretken suunnittelu(teoria)ja toteutus. Opiskelija vastaa itse kurssin kustannuksista. Suoritusmerkintä.

Opiskelija tietää luonnossa liikkumisen perustiedot ja -taidot. Opiskelija osaa suunnitella ja toteuttaa lyhytkestoisen maastoretken.

13. Uintikurssi (LI14)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kurssilla laaditaan ja toteutetaan 8-viikon uintiohjelma. Ohjelman tavoitteena on parantaa ja monipuolistaa uintitekniikoita ja uintikuntoa. Suoritetaan uintitesti kurssin alussa ja lopussa. Suoritusmerkintä.

2.20. Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Lukion musiikinopetus perustuu ajatukselle, että musiikki on olennainen osa kulttuuria ja inhimillistä toimintaa. Musiikinopetus tähtää siihen, että opiskelija tiedostaa musiikkisuhteensa ja syventää sitä. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä tukee itsetuntoa. Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan musiikin monenlaisia ilmenemismuotoja ja merkityksiä. Musiikin opiskelu tarjoaa elämyksiä, kokemuksia, taitoja ja tietoja sekä tilaisuuksia mielikuvituksen käyttöön. Ne kaikki lisäävät opiskelijan musiikillista sivistystä sekä rohkaisevat häntä luovaan taiteelliseen ajatteluun ja elinikäiseen musiikin harrastamiseen.

Olennaista musiikin opetuksessa ja oppimisessa on ilmaiseminen, yhdessä tekeminen ja myönteiset kokemukset. Musiikillinen osaaminen sekä luovan ja kriittisen ajattelun taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa sosiaalisia ja kommunikaatiotaitoja. Laulaminen, soittaminen, kuunteleminen ja luova tuottaminen ovat sekä työtapoja että opetuksen keskeisiä sisältöjä, joita musiikin yhdistäminen muuhun taiteelliseen ilmaisuun rikastaa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon

opiskelijoiden erilaiset valmiudet ja kiinnostuksen kohteet siten, että musiikin kursseilla pyritään tarjoamaan jokaiselle opiskelijalle mielekkäitä musiikillisia tehtäviä.

Taideaineena musiikki luo koulun kulttuuritoimintaa ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Se on merkittävä osa lukion juhlia ja muita tapahtumia. Musiikinopiskelu syventää oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Se auttaa arvostamaan kulttuurien monimuotoisuutta ja ymmärtämään kulttuurien- ja taiteidenvälistä vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää valmiuksiaan taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikillisessa ilmaisussa sekä median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista. Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta. Musiikin kursseilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi voidaan hyödyntää tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia; mobiililaitteita, verkkoteknologiaa ja sähköisiä oppimateriaaleja. Teknologian hyödyntäminen ja sähköiset oppimateriaalit edistävät kestävää elämäntapaa.

Opetuksen tavoitteet

Musiikinopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

Musiikin merkitys ja hyvinvointi

- *tiedostaa oman suhteensa musiikkiin ja oppii käyttämään musiikkia hyvinvointinsa edistämiseen*
- *oppii arvostamaan erilaisia käsityksiä musiikista*

Musiikillinen osaaminen

- *oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, laulaen ja soittaen ja säveltäen*
- *kehittää taitoaan kuunnella musiikkia ja tulkita kuulemaansa, myös musisoidessaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*

Kulttuurinen osaaminen ja monilukutaito

- *tunnistaa oman kulttuuri-identiteettinsä sekä oppii ymmärtämään musiikkikulttuurien monimuotoisuutta sekä toimimaan kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa myös kansainvälisissä yhteyksissä*
- *oppii tiedostamaan äänen ja musiikin vaikutuksia arjen toimintaympäristöissä*
- *oppii tulkitsemaan äänen ja musiikin käyttöä mediassa*

Oppimaan oppiminen

- *osaa toimia vastuullisesti ja pitkäjänteisesti aktiivisessa vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa*
- *osaa asettaa musiikinopiskelulleen tavoitteita sekä ohjata ja arvioida työskentelyään niiden suuntaisesti.*

Vantaan lukiokoulutus

Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot innovatiivisuus, yhteisöllisyys ja kestävä kehitys.

Arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syventymistä. Oppimisprosessin aikana opiskelijat saavat ja antavat monipuolista palautetta, mikä ohjaa opiskelijaa arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa, ei hänen musikaalisuuttaan.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen kurssin alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Vaskivuoren lukio

Yleislukion opiskelijat voivat suorittaa muita musiikkilukion erikoiskursseja kuin musiikkitiedon ja –historian kursseja (MUH) soveltavina kursseina, jos opetusryhmissä on tilaa. Kurssisuoritukset arvioidaan numeroarvosanalla. Halutessaan opiskelija voi pyytää lukion päättötodistukseensa näiden kurssien arvioinniksi suoritusmerkinnän.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

12. Musiikki ja minä (MU01)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Osallistumalla musiikilliseen toimintaan hän saa kokemuksia musisoinnista, syventää omaa osaamistaan ja pohtii asemaansa musiikin kuuntelijana, tulkitsijana, tekijänä ja kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Omakohtaisen musiikkisuhteen kautta opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä elämässä ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan.

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ajattelun ja ilmaisun välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin ja musiikkikäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

13. Moniääninen Suomi (MU02)

Vantaan lukiokoulutus

Tutustutaan paikalliseen musiikkitoimintaan Vantaan ja muun pääkaupunkiseudun kulttuuritoimijoiden tarjontaa hyödyntämällä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja

ja niiden sisäisiä osakulttuureja sekä oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Kurssin toteuttamisessa otetaan myös huomioon, että suomalaiset musiikkikulttuurit ovat osa eurooppalaista ja globaalia musiikkimaailmaa.

Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman taiteellisen ilmaisun sekä kuuntelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Musiikkiohjelmistoon valitaan eri musiikinlajeja populaari- ja taidemusiikista perinnemusiikkiin.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

14. Ovet auki musiikille (MU03)

Vantaan lukiokoulutus

Tutustutaan Vantaan ja muun pääkaupunkiseudun monikulttuuriseen musiikkitarjontaan. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen uusia musiikinlajeja, musiikkityylejä ja -kulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Kurssilla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musisointitaitojaan sekä taitojaan hankkia ja käsitellä tietoa. Kurssin voi suorittaa myös projektina.

15. Musiikki viestii ja vaikuttaa (MU04)

Vantaan lukiokoulutus

Tutustutaan Vantaan ja muun pääkaupunkiseudun kulttuuri- ja mediatarjontaan. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa, monimediaisissa tieto- ja viestintäympäristöissä sekä yhteiskunnassa. Opiskelija tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen ja perehtyy tarkemmin musiikin käyttötapoihin esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä tai verkkoympäristöissä muutaman rajatun näytteen avulla. Sisältöjen tarkastelussa painottuu pyrkimys kokonaisuuksien ymmärtämiseen. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa materiaalia tai tuottamalla sitä itse. Kurssin voi suorittaa myös taiteidenvälisenä tai monialaisena projektina.

Paikalliset soveltavat kurssit

Musiikki ammattina (MUA1)

Vaskivuoren lukio:

Kuvaus: Työelämälähtöisellä kurssilla tutustutaan musiikkialaan ja sen eri ammatteihin. Kurssilla opitaan mitä levy-yhtiö, kustantaja, keikkamyyjä, muusikko, tuottaja, biisinkirjoittaja, agentti tai musiikkiteatterin ammattilainen tekevät ja miten musiikkibisnes toimii.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on saada monipuolinen kuva erilaisista musiikkialan ammateista ja alan mahdollisuuksista.

Sisältö: Kurssillä käydään läpi alan toimijoita ja ammatteja sekä analysoidaan biisejä ja tutustutaan niiden tekemiseen. Tunneilla käy vieraina alan ammattilaisia kertomassa työstään.

Kurssin tehtävät ovat samoja asioita, joita alan ammattilaisetkin tekevät. Kurssilla kirjoitetaan liidejä(biisin tilaus), tehdään biisejä ja biografia sekä suunnitelma alan yrityksen perustamiseksi. Kurssi arvioidaan em. tehtävien ja opiskelijan aktiivisuuden perusteella.

Kurssi voidaan lukea kahteentoista musiikkilukion pakolliseen kurssiin. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille kurssi on soveltava ja se arvioidaan myös arvosanalla. Halutessaan opiskelija voi pyytää kurssista suoritusmerkinnän päättötodistukseen.

Ääni- ja videotekniikka (ÄVT1)

Vaskivuoren lukio:

Kuvaus: Kurssilla tehdään livemusiikkivideoita erilaisille kokoonpanoille ja opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan livemusiikivideo käyttäen monipuolisesti erilaisia ääni- ja kuvaustekniikan mahdollisuuksia. Kurssin lopuksi äänitykset miksataan ja videot editoidaan valmiiksi. Kurssille osallistumisen edellyttää äänitekniikan (ÄT1-2) kurssien tai TV- kurssin (TEL1) suorittamista.

Tavoite: Kurssin tavoite on, että opiskelija oppii riittävät perustaidot ääni- ja kuvaustekniikassa livemusiikivideon tekemiseen.

Sisältö: Kurssilla käydään läpi musiikkivideon tekemiseen tarvittavat ääni- ja kuvaustekniikan perusasiat ja prosessin eri vaiheet (suunnittelu, kuvaus/äänitys, miksaus/editointi).

Kurssi voidaan lukea kahteentoista musiikkilukion pakolliseen kurssiin. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille kurssi on soveltava ja se arvioidaan myös arvosanalla. Halutessaan opiskelija voi pyytää kurssista suoritusmerkinnän päättötodistukseen.

1. Big Band (MUB1-8)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Big Band -kokoonpanoon kuuluvat vaskipuhaltimet, saksofonit ja komppisoittimet. Laulusolisteina kokoonpanossa voi olla miehiä ja naisia. Tarvittaessa järjestetään soitto- tai laulukoe.

Tavoite: Opiskelun tavoitteena on kehittää oman soittimen hallintaa. Lisäksi parannetaan sekä soitinryhmän sisäisiä että koko orkesterin yhteissoittotaitoja. Esiintymiset, esiintymismatkat ja harjoitusleirit kehittävät paitsi esiintymisvalmiuksia myös sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja.

Sisältö: Opetusmateriaalina käytetään monipuolisesti erityylistä big band -musiikkia. Esiintymiset kuuluvat olennaisena osana kurssin suorittamiseen. Niitä voi olla myös koulun ulkopuolisissa tilaisuuksissa.

Yleislukion opiskelijoille Big Band on soveltava kurssi, joita voi suorittaa 1 - 8 kurssia. Opiskelijat suorittavat yhden lukiovuoden aikana kaksi kurssia. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Yleislukion opiskelija voi korvata MUB-kursseja muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Arvioinnissa huomioidaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja sitoutuminen ryhmän toimintaan.

2. Jazzimprovisointi (MUZ1-2)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla opitaan soittamaan tai laulamaan improvisoituja sooloja erityylisiin kappaleisiin. Lisäksi opiskellaan jazzmusiikille tyypillistä fraseerausta ja muotorakenteita.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija omaksuu improvisoinnin perusteita ja kehittää improvisointitaitojaan.

Sisältö: Tunneilla tehdään soittoharjoituksia, joissa käydään läpi asteikkoja, rakenteita ja harmonioita. Pienissä ryhmissä harjoitellaan jazzimprovisoinnin alkeita. Kurssilla tutustutaan lisäksi niihin musiikin teorian osa-alueisiin, joiden pohjalta improvisointia voi toteuttaa. Osa opiskelusta voi tapahtua itsenäisesti tai pienissä ryhmissä. Kurssisuoritukseen voi kuulua kurssin yhtyeiden pitämä matinea.

Yleislukion opiskelija voi suorittaa 1-2 kurssia. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää koe.

3. Kamarimusiikki (MUO1-4)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kamariyhtyeitä ovat esimerkiksi jousikvartetit ja -kvintetit sekä erilaiset duo- ja trio-kokoonpanot. Yhtyeet harjoittelevat ja esittävät eri aika- ja tyylikausien keskeisten säveltäjien tuotantoa. Myös mahdolliset säestystehtävät kuuluvat kurssin suoritukseen.

Tavoite: Opiskelun tavoitteena on kehittää oman soittimen hallintaa ja yhteissoittoa. Samalla kehittyvät niin vuorovaikutus-, ryhmässä toimimisen kuin esiintymistaidotkin. Eri aika- ja tyylikausien musiikin soittaminen laajentaa tietämystä musiikin esitystavoista ja -traditioista.

Sisältö: Harjoitettava ja esitettävä ohjelmisto valitaan ryhmän taitotason mukaan. Yhtyeiden kokoonpanoja voidaan vaihdella ohjelmiston perusteella. Esiintymiset omissa matineoissa, klassinen maraton -konsertissa sekä koulun juhlissa ja tilaisuuksissa kuuluvat kurssin suoritukseen. Niitä voi olla myös koulun ulkopuolisissa tilaisuuksissa.

Yleislukion opiskelija voi soveltavana kurssina suorittaa 1 - 4 kurssia, yhtenä lukiovuonna yhden kurssin. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Yleislukion opiskelija voi korvata MUO-kursseja muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista, osallistumista ja sitoutumista ryhmän toimintaan.

4. Kuorolaulu (MUK1-8)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska tahansa.

Kuvaus: Lukiossa toimii kolme kuoroa: tyttökuoro, mieskuoro ja kamarikuoro. Kuoroihin pyrkiville järjestetään koelaulutilaisuudet. Kuorolaulun suorittamiseen kuuluu viikoittaisten harjoitusten lisäksi äänenmuodostusta, esiintymisiä ja harjoitusleirejä. Kuorolaulukursseja voi suorittaa myös lauluyhtyeissä.

Tavoite: Opiskelija kehittää omaa äänenmuodostustaan ja ilmaisuaan. Yhteislaulutaidot ja ryhmässä toimiminen sekä vuorovaikutustaidot kehittyvät.

Sisältö: Ohjelmisto on monipuolista ja vaatimustasoltaan sopivan haasteellista koti- ja ulkomaista kuoro-ohjelmistoa. Kuoroilmaisua voidaan laajentaa sisältämään myös liikettä ja koreografioita. Esiintymiset, esiintymismatkat ja harjoitusleirit kuuluvat kurssin suorittamiseen.

Kuorosta voidaan irrottaa pienempiä kokoonpanoja, lauluyhtyeitä, jotka harjoittelevat tavoitteellisesti myös osin eri ohjelmistoa kuin kuoro. Yleislukion opiskelija voi opiskella kuorolaulua soveltavana 1 - 8 kurssia. Kamari- ja tyttökuorolaiset suorittavat yhden lukiovuoden aikana kaksi kurssia, mieskuorolaiset yhden. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Yleislukion opiskelija voi korvata kuorolaulukursseja muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla.

5. Laulunopetus (MUY/MUP1-4)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Laulunopetuksessa opiskelijaa ohjataan löytämään oma terve ja persoonallinen äänenkäyttötapansa. Laulunopetuksen kursseja voi suorittaa käymällä musiikkiopiston laulutunneilla tai osallistumalla Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämään maksulliseen opetukseen.

Tavoite: Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa. Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä.

Sisältö: Opiskelijan on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.

Opiskelija valitsee suuntautumisvaihtoehdokseen joko klassisen yksinlaulun (MUY) tai pop/jazzlaulun (MUP). Klassisen laulun (MUY) opetuksessa tutustutaan eri maiden kansanlauluihin, suomalaisten ja pohjoismaisten säveltäjien laulumusiikkiin, musikaali- ja elokuvasävelmiin sekä italiankielisiin lauluihin ja saksalaisiin liedeihin.

Pop/jazzlaulussa (MUP) ohjelmisto koostuu pop-, rock- ja jazz-musiikista eri tyylilajeineen. Myös mikrofonitekniikan hallintaan kiinnitetään huomioita. Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet. Kurssin suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.

Yleislukion opiskelija voi opiskella laulua yhteensä 1-4 kurssia, yhden kurssin yhtenä lukuvuonna.

Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista lauluopintoihin.

6. Musiikin perusteet (MUT1-4)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Vaskivuoren lukiossa järjestetään musiikin perusteet 1, 2 ja 3 -kurssien opetusta. Musiikin perusteet 3 on kahden kurssin laajuinen. Muut teorian ja säveltapailun opinnot suoritetaan Vantaan tai muiden musiikkiopistojen tunneilla. MUT-kurssit arvostellaan numeroarvostelulla Suomen Musiikkioppilaitosten liiton kriteerien mukaan.

Tavoite: Musiikin perusteet -kurssien tavoitteena on, että opiskelija oppii musiikin teoreettisia lainalaisuuksia ja omaa musisointia tukevia tiedollisia valmiuksia.

Sisältö: Musiikin perusteiden opinnoissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia Suomen Musiikkioppilaitosten Liiton (SML) kurssivaatimuksia ja oppiainerakennetta. Jos opiskelija hallitsee musiikin teoriaa ja omaa säveltapailutaitoja, hän voi opettajan kanssa neuvoteltuaan osallistua kokeeseen osallistumatta opetukseen ja näin suorittaa kurssitutkintoja.

Eri teoria-aineiden laajuudet: Musiikin perusteet 1 ja Musiikin perusteet 2 yksi kurssi. Musiikin perusteet 3 kaksi kurssia

Säveltapailu I 2 kurssia, Teoria I 2 kurssia, Kenraalibasso 2 kurssia

Oppiaineen voi suorittaa Vaskivuoren lukiossa tai musiikkioppilaitoksessa, jossa noudatetaan SML:n kurssivaatimuksia. Kurssin suoritus arvioidaan suoritetun kurssitutkinnon perusteella. Todistukseen tuleva arvosana määräytyy arvosanojen muuntotaulukon mukaan.

7. Musiikin työpaja (MUW1-2)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Workshop-kurssin aihealueet vaihtelevat vuosittain opiskelijoiden suuntautuneisuuden ja kiinnostuksen mukaan. Työpajan aiheena voi olla esimerkiksi elektroninen musiikki, latinalais-amerikkalainen musiikki, suomalainen kansanmusiikki tai erilaiset soitinklinikat ja demonstraatiot.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on perehtyä käsiteltävään aiheeseen syvemmin kuin muiden musiikin kurssien aikana on mahdollista.

Sisältö: Tutustutaan käsiteltävään aiheeseen sekä itse aktiivisesti musisoiden että kuunnellen. Osana workshop-kurssia voi olla pienimuotoinen esitys, jonka opiskelijat valmistavat kurssin aikana.

Opetus voidaan järjestää pidemmissä jaksoissa tuntikaavion ulkopuolella. Työskentelyjaksoja voi olla myös viikonloppuisin ja loma-aikoina. Opettajina voi toimia koulun ulkopuolisia asiantuntijoita. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Musiikin työpaja "Elektronisen musiikin kurssi" voidaan hyväksyä valtakunnalliseksi syventäväksi teemaopintojen TO2-kurssiksi (Tutkiva työskentely teknologialla). Katso opetussuunnitelman kohdasta teemaopinnot.

8. Rockmusiikki (MUR1-4)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Opetuksen lähtökohtana ovat rockmusiikin eri tyylilajit. Yhtyeitä kannustetaan oman tyylin löytämiseen ja oman musiikin tekemiseen. Esiintymiset ja demoäänitysten tekeminen on osa kurssia.

Tavoite: Opiskelun tavoitteena on oman soittimen hallinnan ja yhteissoittotaitojen kehittäminen.

Sisältö: Jokainen yhtye valmistaa ainakin yhden esityksen lukuvuodessa. Esiintymisfoorumeita ovat koulussa järjestettävät Bändimaraton- ja Kesäkorva- konsertit, kuukausittaiset Vaskiklubi-illat sekä muut mahdolliset tilaisuudet. Jos yhtye tekee omaa musiikkia, sitä on mahdollista tallentaa koulun studiossa yhteistyössä studiomestareiden kanssa.Opiskelun lähtökohtana ovat rockmusiikin eri tyylilajit. Opetusmateriaali sovitetaan ryhmän taitotasoa vastaavaksi. Yhtyettä kannustetaan oman tyylin löytämiseen ja oman musiikin tekemiseen. Oman musiikin tekemiseen kuuluu säveltäminen, sanoittaminen ja sovittaminen.

Kurssille voi osallistua jo olemassa olevat bändikokoonpanot. Muista ilmoittautuneista muodostetaan kokoonpanoja mahdollisuuksien mukaan. Tarvittaessa kokoonpanoja voidaan muuttaa ryhmän taitotason mukaiseksi. Opiskelija voi lukuvuonna osallistua yhden ryhmän opetukseen. Poikkeuksena voivat olla opiskelijat, joilla on sivusoittimessaan riittävä taito bändisoittoon. Pidemmällä oleville opetusryhmille, joille harjoittelu- ja työskentelytottumukset ovat tuttuja, osa kurssisuorituksesta voi olla itsenäisesti suoritettavia tehtäviä.

Yleislukion opiskelija voi soveltavana kurssina suorittaa 1 - 4 kurssia, yhtenä lukiovuonna yhden kurssin. MUR-kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Yleislukion opiskelija voi korvata MUR-kursseja muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Arvioinnissa huomioidaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja sitoutuminen ryhmän toimintaan.

9. Soitonopetus (MUS1-4)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Opiskelija käy soittotunneilla valitsemallaan soittimella. Kurssin voi suorittaa käymällä soittotunneilla jossakin musiikkiopistossa tai Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämillä maksullisilla soittotunneilla.Opiskelijoille pyritään järjestämään opetusta valitsemissaan instrumenteissa. Musiikkiseura järjestää opetusta ainakin seuraavissa soittimissa: viulu, sello, huilu, klarinetti, saksofoni, trumpetti, pasuuna, kitara, basso, rummut, klassinen piano ja vapaa säestys.

Tavoite: Opiskelun päätavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa: soittimen hallintaa, äänenmuodostusta ja esitysteknisiä asioita kuten fraseerausta ja intonaatiota.

Sisältö: Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa. Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä.Opiskelijan on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton (SML) kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.

Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet. Kurssin suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.

Yhtenä lukiovuonna voi suorittaa yhden kurssin. Soitonopetusta voi suorittaa 1 - 4 kurssia. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista instrumenttiopintoihin.

10. Äänitekniikka 1 (MUÄ1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla tutustutaan laajasti äänentoistossa tarvittaviin laitteisiin. Lisäksi opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisten tilaisuuksien ja konserttien äänentoisto.

Tavoite: Tavoitteena on saada perustietoa äänestä, sähköisestä äänen tuottamisesta ja vahvistamisesta sekä oppia huolehtimaan erilaisten juhlien, tilaisuuksien ja konserttien äänentoistojärjestelyistä.

Sisältö: Opetellaan äänentoiston suunnittelua ja toteutusta erilaisiin tiloihin ja tilanteisiin. Opitaan hallitsemaan äänentoistojärjestelmän eri osa-alueet: vahvistimet, kaiuttimet, mikrofonit, liittimet, miksauspöydät, erilaiset lisälaitteet kuten efektit jne. Avustetaan äänitarkkailijaa aidossa äänentoistotilanteessa. Opitaan toimimaan äänitarkkailijana sekä lava- että saliäänen tuotossa.

Kurssin suorittamiseen kuuluu teoriajaksoja ja omien äänentoistotöiden hoitamista koulun eri tilaisuuksissa kuten musiikkiryhmien konserteissa. Äänitekniikka 2:n kurssille voi osallistua vain, jos on suorittanut Äänitekniikka 1:n kurssin hyväksytysti. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää kirjallinen koe. Arvioinnissa painottuu sitoutuminen äänentoistotehtävien suorittamiseen.

11. Äänitekniikka 2 (MUÄ2)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Äänitekniikka 2 -kurssilla opitaan äänittämään ja miksaamaan musiikkia erityisesti studiossa. Molemmat äänitystekniikan kurssit kiitettävästi suorittanut opiskelija voi saada nimityksen studiomestariksi.

Tavoite: Kurssin tavoite on, että opiskelija oppii huolehtimaan itsenäisesti julkaisukelpoisten äänitysten ja miksausten toteuttamisesta.

Sisältö: Kurssilla opitaan valitsemaan oikeanlainen mikrofoni kullekin soittimelle sekä hallitsemaan studion tallentimien, miksauspöydän ja muiden laitteiden käyttö. Erilaisten kokoonpanojen esityksiä äänitetään ja miksataan. Äänityssession edellyttämät työskentelytavat ja rutiinit omaksutaan.

Opetus sisältää yhteisiä teoriaosuuksia, opintokäyntejä ja itsenäistä äänitystyötä. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssia ei voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla.

Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää koe. Lopputyönä jokainen opiskelija huolehtii opettajan ohjauksessa äänityssession toteuttamisesta. Äänitettävänä ryhmänä voi olla jokin koulun kokoonpanoista.

Kurssille osallistuminen edellyttää Äänitekniikka 1:n suorittamista.

Studiomestari

Molemmat äänitekniikan kurssit kiitettävästi suorittanut opiskelija voidaan nimittää studiomestariksi. Studiomestari on henkilö, jolla on oikeus toimia lukion äänitysstudiossa äänitystilanteessa itsenäisesti äänittäjänä ja samalla koko nauhoituksen vastuuhenkilönä. Studiomestarin toimenkuvaan kuuluu myös toisten opiskelijoiden opastamista ja vieraille oppaana toimimista sekä studion laitteiden, soittimien ja tilojen ylläpitoa. Studiomestarin nimitys säilyy vielä senkin jälkeen, kun opiskelija on lähtenyt Vaskivuoren lukiosta. Studiomestarin nimityksen voi saada Vaskivuoren lukion opiskelija, joka on suorittanut molemmat äänitekniikan kurssit kiitettävillä arvosanoilla. Sen lisäksi hänen tulee olla musiikinopettajien kollegion mielestä luotettava ja hyväkäytöksinen henkilö.

2.21. Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataideopetuksen lähtökohtana on kulttuurisesti monimuotoinen todellisuus, jota tutkitaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Opiskelijoiden kokemukset, mielikuvitus, luova ajattelu ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle taideoppimiselle. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistetaan oppimalla vastaanottamaan, ymmärtämään ja uudistamaan traditioita. Opiskelijat tarkastelevat taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opetus luo edellytyksiä kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataideopetuksessa havainnoidaan, tuotetaan, tulkitaan ja arvotetaan kuvia visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja hyödyntämällä. Opetuksessa syvennetään opiskelijan monilukutaitoa. Opiskelijat tutkivat kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä. Opetuksessa perehdytään erilaisiin taidekäsityksiin. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijoiden omat kuvakulttuurit, ympäristön kuvakulttuurit ja taiteen maailmat, joita tutkitaan rakentamalla yhteyksiä niiden välille. Sisältöjä valitaan opiskelijoille merkityksellisistä ja vieraista kuvakulttuureista. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun

keinojen valintaan. Opetuksessa perehdytään ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin, toimintatapoihin ja osallistumisen muotoihin.

Opetuksessa luodaan edellytyksiä työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijoita kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat ja mediaympäristöt ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvallisen tuottamisen välineitä. Opiskelijoiden kulttuurista osaamista syvennetään yhdessä museoiden ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Kuvataideopetus tarjoaa mahdollisuuksia lukion toimintakulttuurin kehittämiselle sekä luo valmiuksia opiskelijan lukion jälkeisille opinnoille.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.

Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Kuvataiteessa huomioidaan Vantaan arvojen mukaisesti kestävää kehitystä tukevat toimintatavat. Kuvataide antaa työvälineitä innovatiivisen ajattelun kehittymiseen.

Opetuksen tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *syventää monilukutaitoaan ja kulttuurista osaamistaan kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa kehittämällä*
- *ilmaisee havaintojaan, mielikuviaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *harjaantuu tavoitteelliseen, teemalliseen ja prosessinomaiseen työskentelyyn, itsearviointiin ja yhteistyöhön*
- *ymmärtää työskentelyyn sisältyvien aistinautintojen, tunteiden, kauneuden elämyksien ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle*
- *käyttää tutkivaa lähestymistapaa itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä*
- *soveltaa kuvallisen viestinnän keinoja osallistuessaan ja vaikuttaessaan kuvien avulla*
- *tulkitsee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja käsitteistöjä käyttäen*
- *tarkastelee taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *tutkii kuvailmaisussaan nykyisyyttä ja tulevaisuutta kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmista.*

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla hyödynnetään kuvataiteen kursseilla uutta teknologiaa luontevana osana kuvataiteen tuottamista ja sisältöä.

Arviointi

Kuvataiteen arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle

asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arviointi kohdistuu visuaaliseen havaitsemiseen ja ajatteluun, kuvalliseen tuottamiseen, visuaalisen kulttuurin tulkintaan sekä esteettiseen, ekologiseen ja eettiseen arvottamiseen. Kurssien arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista.

Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

11. Kuvat ja kulttuurit (KU01)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla hyödynnetään lähialueiden kulttuuripalveluja ja pääkaupunkiseudun läheisyyttä kulttuuripalvelujen tuottajana.

Opetuksessa hyödynnetään monipuolisia opetusmenetelmiä, yhteistoiminnallisuutta ja uutta teknologiaa.

Hyväksyttyyn kurssisuoritukseen opiskelija osallistuu kuvataiteen sisältöjen tutkimiseen, suunnittelu- ja toteutusprosesseihin sekä osallistuu arviointikäytäntöihin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin sisältöjä, ilmiöitä, prosesseja ja toimintatapoja*
- *käyttää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoja kuvailmaisussaan ja tekee omakohtaisia ratkaisuja*
- *tarkastelee omia ja muiden kuvakulttuureja sekä taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tarkastelee erilaisia kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista kuvatulkinnan menetelmiä käyttäen*
- *ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omat kuvat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *vaikuttaminen omissa ja muiden kuvissa, taiteessa, mediassa ja muissa ympäristöissä*

- *erilaiset käsitykset taiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot*
- *kuvalliset, sanalliset ja muut kuvatulkinnan keinot*
- *taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaiset ilmiöt*

12. Muotoillut ja rakennetut ympäristöt (KU02)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla kiinnitetään huomiota erityisesti lähiympäristöön ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin ympäristön, muotoilun, arkkitehtuurin ja kestävän kehityksen näkökulmista. Opiskelumenetelmissä suositaan monipuolisuutta mukaan lukien TVT-työskentely osana kurssisuoritusta. Kurssilla käytetään monipuolisia tiedonhankintataitoja osana opiskelua.

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi reflektointia ja vertaisarviointia. Arviointi toimii oppimisen tukena kurssin ajan ja arviointikeskusteluja hyödynnetään sen työkaluna.

Hyväksytyn kurssin suorittaminen vaatii suunnittelu- ja toteutusprosesseja sekä arviointiin osallistumista.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii ympäristön kuvakulttuurien yhteyksiä omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön kuvailmaisun taitojaan syventäen*
- *tarkastelee rakennettuja ja luonnon ympäristöjä kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta*
- *käyttää arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen sisältöjä, prosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *osallistuu ja vaikuttaa erilaisiin ympäristöihin visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä*
- *ymmärtää taiteen merkityksen erilaisissa ympäristöissä ja niiden suunnittelussa sekä ajankohtaisissa yhteiskunnallisissa kysymyksissä.*

Keskeiset sisällöt

- *ympäristön kuvakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *luonto, rakennettu ympäristö, muotoilu, tuotteistaminen, palvelut, mediaympäristöt ja virtuaalimaailmat kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *ympäristön suunnittelun ja muotoilun käsitteistö ja kuvastot*
- *ympäristön kuvakulttuurien tulkinnan keinot*
- *luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun ajankohtaiset ilmiöt*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

13. Osallisena mediassa (KU03)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskellaan eri medioiden kuvallisia suunnitteluprosesseja ja niiden tuottamia merkityksiä. Opiskelija tutustuu kuvallisen vaikuttamisen keinoihin ja kriittiseen ajatteluun.

Opetuksessa hyödynnetään opetusmenetelmiä monipuolisesti ja yhteistyötä tehdään esimerkiksi alueella toimivia media-alan toimijoiden kanssa. Kurssilla perehdytään digitaalisen kuvan tuottamiseen ja TVT-työskentelyyn.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii median yhteyksiä muihin ympäristöihin, omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön kuvallisen viestinnän sekä tieto- ja viestintäteknologian osaamistaan syventäen*
- *tarkastelee mediakulttuureja kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta*
- *käyttää median sisältöjä, ilmiöitä, suunnitteluprosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *osallistuu ja vaikuttaa mediaympäristöihin visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee mediakulttuurien henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksen mediaviestinnässä, mediaympäristöissä ja mediaesityksissä sekä niiden suunnittelussa ja tuottamisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *mediakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *median sisällöt, tuotteet, palvelut, ilmiöt ja ympäristöt kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *median käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot*
- *mediaesitysten tulkinnan keinot*
- *median ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset*

14. Taiteen monet maailmat (KU04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueiden taidemuseotarjontaa ja kulttuuritapahtumia.

Monipuoliset opetusmenetelmät antavat opiskelijalle valmiudet ymmärtää taiteen ja kulttuurin kehitystä historiallisena jatkumona. Monilukutaito on osa kurssin sisältöä ja tutkiva ote toimii tiedonhankinnan välineenä. Opiskelija laajentaa omaa tietämystään vertaisoppimalla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii taiteen sisältöjen, ilmiöiden ja toimintatapojen yhteyksiä omiin kuviin, ympäristöön ja kulttuuriperintöön ilmiökeskeistä lähestymistapaa hyödyntäen*
- *tarkastelee eri aikoina ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta*
- *soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä*
- *tarkastelee kuvataiteen merkityksiä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle soveltamalla kuvatulkinnan menetelmiä*
- *tutkii omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ilmiöitä kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *ymmärtää taiteen merkityksen rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä, omissa kuvissa sekä vaikuttamisessa ja osallistumisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *taiteen maailmat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettu kuvataide*
- *kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot*
- *kuvalliset, sanalliset ja muut taiteen tulkinnan keinot*

- *taiteen ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset*

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Elokuvailmaisu (KU12)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Perehdytään elokuvan historiaan ja ilmaisukieleen ja tuotetaan erilaisia ohjelmatyyppejä ryhmissä. Numeroarviointi.

Tavoite: Elokuvan historian, ilmaisukielen ja tekniikan tuntemus. Oppia elokuvan tekemisen perusteet.

Sisältö: Elokuvan historia, lajityypit ja ilmaisukeinot. Digitaaliset videokamerat ja –editointiohjelmat. Erilaisten ohjelmatyyppien tarjoamat mahdollisuudet. Elokuvailmaisu itseilmaisun kanavana.

2. Keramiikka ja kuvanveisto (KU9)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Keramiikan ja kuvanveiston harjoituksia eri materiaaleilla. Numeroarviointi.

Tavoite: Opiskellaan erilaisia kuvanveiston ja keramiikan tekniikoita, syvennetään taidehistorian tuntemusta.

Sisältö: Keramiikan ja kuvanveiston tekniikat ja materiaalit. Kolmiulotteinen rakentaminen eri materiaaleista. Opintokäyntejä.

3. Muotoilukurssi (KU10)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Muotoilun ja designin perusteet. Numeroarviointi

Tavoite: Tuotesuunnittelun ja muotoilun perusteet.

Sisältö: Monipuolisia muotoilutehtäviä sekä vierailuja.

4. Musiikkivideo (KU11)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla tuotetaan ryhmänä musiikkivideo. Numeroarviointi.

Tavoite: Perehdytään musiikkivideoiden tuottamisen prosessiin.

Sisältö: Kurssilla tutustutaan musiikkivideoiden historiaan ja lajityyppeihin sekä tuotetaan ryhmässä musiikkivideo. Samalla perehdytään digitaalisten videokameroiden ja -editointiohjelmien käyttöön.

Työskennellään ryhmissä. Opintokäyntejä tehdään mahdollisuuksien mukaan.

5. Piirustus ja maalaus (KU7)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Piirustus- ja maalaustehtäviä eri tekniikoilla. Numeroarviointi.

Tavoite: Opiskelija oppii käyttämään erilaisia maalaustekniikoita, syventää tietojaan kuvataiteessa. Kehittää kuvallista ilmaisuaan ja opittujen asioiden itsenäistä soveltamista. -kehittää harrastustaan kuvataiteeseen.

Sisältö: Piirtämis- ja maalausharjoituksia välineitä ja materiaaleja vaihdellen. Kuvan rakentamisen keinojen teoriaa, värioppia. Akvarelli- ja akryyliväreillä maalaamisen perustekniikat. Julkisen taideteoksen suunnittelu ja toteuttaminen. Taide itseilmaisun välineenä. Opintokäyntejä.

6. Taidegrafiikka (KU16)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla opiskellaan painotekniikoita.

Tavoite: Opiskelija hallitsee taidegrafiikan menetelmät ja kehittää kuvallista ilmaisua.

Sisältö: Kurssilla opiskellaan koho ja syväpainotekniikoita sekä serigrafiaa. Numeroarviointi.

7. Tietokonegrafiikka ja graafinen suunnittelu (KU13)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Graafisen suunnittelun perusteet ja ohjelmistot. Numeroarviointi.

Tavoite: Graafisen suunnittelun käsitteistöön ja mahdollisuuksiin perehtyminen.

Sisältö: Graafisen suunnittelun historiaa, Kuvankäsittelyn ja taiton perusteet. Visuaalisten suunnitteluprosessien harjoitteleminen.

8. Valokuvauksen jatkokurssi (KU15)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssi edellyttää KU14 kurssin suorittamista. Syvennytään valokuvauksen pitkäkestoisten projektien avulla. Numeroarviointi.

Tavoite: Syventää osaamista valokuvaukseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn.

Sisältö: Valokuvaustehtäviä ja oman projektin tuottamista.

9. Valokuvaus (KU14)

Vaskivuoren lukio:

.

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla tutustutaan valokuvataiteen historiaan, kuvaamiseen järjestelmäkameralla ja kuvien muokkaamiseen kuvankäsittelyohjelmilla. Numeroarvostelu.

Tavoite: Valokuvauksen perusteet: laitteiden hallinta ja kuvallinen ajattelun kehittäminen

Sisältö: Järjestelmäkameran käytön opetteleminen ja kuvanmuokkauksen alkeet. Monipuolisia valokuvaustehtäviä yksin ja ryhmässä.

10. Öljyvärimaalaus (KU8)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Öljyvärimaalauksen perusteet. Värien käyttö ja erilaiset maalaustekniikat. Numeroarviointi.

Tavoite: Opiskelija perehtyy öljyvärimaamaalauksen historiaan, oppii erilaisia öljyvärimaalaustekniikoita, saa valmiuden itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn.

Sisältö: Maalausharjoituksia aiheita ja tyylejä vaihdellen.

2.22. Opinto-ohjaus

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalle karttuu riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa, kuten siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään sekä kohti täysivaltaista ja aktiivista yhteiskunnan jäsenyyttä.

Ohjaustoiminta muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon, jonka aikana opinto-ohjauksen kurssit ja muu ohjaus tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden hankkia perustiedot ja -taidot, joiden varassa hänen on mahdollista suunnitella lukio-opintojaan ja jatko-opintojaan sekä pohtia urasuuntautumistaan. Henkilökohtainen, luokkamuotoinen, pienryhmä- ja vertaisohjaus tukevat opiskelijaa kiinnostusten kartoittamisessa, vahvuuksien tunnistamisessa, urasuunnittelussa sekä valinta- ja ongelmatilanteiden ratkaisemisessa. Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan tulee voida keskustella lukio-opintoihinsa, urasuunnitteluunsa, jatkokoulutusvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa ja tulevaisuuteensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmissä opiskelijalla on mahdollisuus käsitellä asioita, jotka ovat jaettavissa muiden opiskelijoiden kanssa ja joiden esille ottaminen ryhmässä on mielekästä.

Vantaan lukiokoulutus

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa lukio-opinnoissa, urasuunnittelussa ja elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa. Opinto-ohjauksessa rohkaistaan nuorta käyttämään tieto- ja viestintätekniikkaa aktiivisesti opinto- ja urasuunnittelun välineenä. Opiskelijaa kannustetaan etsimään tietoa jatko-opiskelu- ja työmahdollisuuksista Suomessa ja ulkomailla. Vantaalaisissa lukioissa opinto-ohjausta toteutetaan koulun toimintakulttuuriin sopivilla toteutustavoilla.

Opetuksen tavoitteet

Ohjaus toteutetaan tavalla, joka vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Tavoitteena on, että opiskelija löytäisi omat yksilölliset, myös elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia. Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämisen kohteensa sekä etsimään tietoa siitä, miten ja mistä hän saa apua mahdollisiin opiskelun haasteisiin. Ohjauksella edistetään opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista sekä tuetaan nuorta elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyvissä päätöksissä. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy urasuunnittelussaan ja päätöksenteossaan arvioimaan realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan.

Opiskelijan tiedonhakutaitoja vahvistetaan ohjaamalla häntä monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä hyödyntäväksi, aktiiviseksi ja kriittiseksi tiedonetsijäksi, joka osaa myös soveltaa etsimäänsä tietoa. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, ammattialoihin ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja sähköiset hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelun ja jatko-opintoihin hakeutumisen tukena.

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija saa tietoa opiskelusta muissa oppilaitoksissa, lukion jälkeisistä jatko-opiskeluvaihtoehdoista, työ- ja elinkeinoelämästä sekä yrittäjyydestä. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus tutustua monipuolisesti ammatteihin ja työelämään sekä kansanopistojen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutustarjontaan. Opiskelijaa ohjataan siten, että hän osaa etsiä tietoa myös muiden maiden tarjoamista opiskelumahdollisuuksista ja työskentelystä ulkomailla.

Opiskelija saa ohjausta jatko-opintojensa suunnittelussa sekä opintoihin hakeutumisessa. Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee lukio-opintojaan ja tekee valintojaan siten, että hänellä on valmiudet hakeutua jatko-opintoihin välittömästi lukio-opintojen jälkeen. Opiskelijaa tuetaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatimisessa ja suunnitelmien päivittämisessä.

Vantaan lukiokoulutus

Opinto-ohjauksella tuetaan yksilön itsetuntemusta ja vahvuuksien tunnistamista. Vantaalaisten lukioiden opinto-ohjauksessa tehdään yhteistyötä korkea-asteen oppilaitosten ja muiden jatko-opintoja tarjoavien oppilaitosten kanssa. Vantaalaiset lukiot tekevät aktiivista yhteistyötä kehittäessään ja toteuttaessaan jatko-opintoihin ohjausta. Työelämän ja yrittäjyyden tuntemusta sekä työnhakutaitoja vahvistetaan asiantuntijavieraiden, yritysvierailujen, kesätyöportfoliokurssin ja alumnitoiminnan avulla. Tavoitteena on vahvistaa yhteistyötä työelämän ja korkeakoulujen kanssa. Opinto-ohjaaja tukee opiskelijaa laatimaan ja päivittämään opinto- ja urasuunnitelmiaan aktiivisesti koko lukion ajan.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Opinto-ohjauksen pakolliset ja soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opinto-ohjauksen kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää kurssin alussa sovittujen kurssisuoritteiden tekemistä ja aktiivista osallistumista tavoitteiden mukaiseen työskentelyyn. Opinto-ohjauksen tavoitteena on itsearvioinnin kehittyminen. Vertaisarviointia voidaan hyödyntää luokkamuotoisessa ja pienryhmätyöskentelyssä. Opiskelija saa jatkuvaa palautetta edistymisestään.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

3. Minä opiskelijana (OP01)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisten lukioiden toimintakulttuurit määrittelevät opinto-ohjauksen OP1-kurssin toteutustavat. Toteutustapoina voivat olla esimerkiksi luokkamuotoinen opetus, pien- tai vertaisryhmät, henkilökohtainen ohjaus, teemapäivät, infotilaisuudet, asiantuntijavieraat ja vierailukäynnit. OP1-kurssin toteuttamisessa voidaan hyödyntää lukion muiden toimijoiden asiantuntemusta sekä ulkopuolisia asiantuntijoita.

OP1-kurssi suoritetaan suomenkielisissä lukioissa ensimmäisen lukiovuoden aikana.

Vaskivuoren lukio:

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu lukio-opintojen käytänteisiin, opintojen rakenteeseen sekä ylioppilastutkintoon. Kurssilla käydään läpi lukiossa vaadittavia opiskelutaitoja ja opiskelija pyrkii kehittämään omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksiaan. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat lukio-opintojen ja ylioppilas- tutkinnon suunnittelu sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman käynnistäminen.

Kurssi koostuu luokkaohjaustunneista, opinto-ohjaajien järjestämistä infoista, asiantuntijaluennoista sekä yksilöllisestä tai pienryhmäohjauksesta. Opiskelijan tulee osallistua aktiivisesti kaikkiin edellä mainittuihin kokonaisuuksiin. Kurssi suoritetaan ensimmäisenä lukiovuotena. Suoritusmerkintä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu lukio-opintojen käytänteisiin, opintojen rakenteeseen sekä ylioppilastutkintoon*
- *harjaantuu lukiossa vaadittaviin opiskelutaitoihin sekä omien vahvuuksien ja kiinnostusten kohteiden kartoittamiseen liittyvissä keskeisissä tiedoissa ja taidoissa*
- *pohtii elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen liittyviä kysymyksiä.*

Keskeiset sisällöt

- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suunnittelu; henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja ylioppilastutkintosuunnitelma*
- *jatko-opintojen pohtiminen ja ammatillinen suuntautuminen; jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja sen kehittäminen*
- *elämänhallintataidot*
- *oman oppimisen arviointi*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, sähköiset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

4. Jatko-opinnot ja työelämä (OP02)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisten lukioiden toimintakulttuurit määrittelevät opinto-ohjauksen OP2-kurssin toteutustavat. Toteutustapoina voivat olla esimerkiksi luokkamuotoinen opetus, pien- tai vertaisryhmät, henkilökohtainen ohjaus, teemapäivät, infotilaisuudet, asiantuntijavieraat ja vierailukäynnit. OP2-kurssi suositellaan suoritettavaksi OP1-kurssin jälkeen.

Vaskivuoren lukio:

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kehittää edelleen itsetuntemustaan sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojaan. Opiskelija perehtyy jatkokoulu- tuksen ja työelämän kannalta sellaisiin keskeisiin teemoihin, jotka auttavat ura- ja elämänsuunnittelutaidoissa sekä antavat valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiselle. Opiskelija tutustuu toisen ja korkea-asteen erilaisiin koulutusvaihto- ehtoihin sekä muuhun koulutustarjontaan. Kurssin tavoitteena on lisätä opiskelijan työelämätietoutta sekä syventää työelämätuntemusta. Kurssi koostuu luokkaoh- jaustunneista, opinto-ohjaajien järjestämistä infoista, asiantuntijaluennoista sekä yksilöllisestä tai pienryhmäohjauksesta. Opiskelijan tulee osallistua aktiivisesti kaikkiin edellä mainittuihin kokonaisuuksiin. Kurssi suoritetaan toisena (0,5) ja kolmantena (0,5) lukiovuotena. Suoritusmerkintä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen itsetuntemustaan sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojaan*
- *perehtyy jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta sellaisiin keskeisiin teemoihin, jotka auttavat ura- ja elämänsuunnittelutaidoissa sekä antavat valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiselle*
- *tutustuu toisen ja korkea-asteen erilaisiin koulutusvaihtoehtoihin sekä muuhun koulutustarjontaan*
- *lisää työelämätaitojaan sekä syventää työelämätuntemustaan.*

Keskeiset sisällöt

- *jatko-opintomahdollisuudet Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous, muuttuva ja monimuotoinen työelämä*
- *yrittäjyys*
- *työelämä- ja työnhakutaidot*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen*
- *henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikalliset soveltavat kurssit

Korkeakouluopintoihin tutustuminen (OP5)

Tavoitteet

Korkeakouluopintojen keskeisenä tehtävänä on kehittää opiskelijan jatko-opintovalmiuksia, parantaa opiskelijan edellytyksiä tehdä jatko-opintoja koskevia valintoja sekä edistää siirtymistä lukiokoulutuksesta korkeakouluopintoihin.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

· saa tietoa korkeakouluopinnoista ja niissä tarvittavista valmiuksista

· tutustuu korkeakouluopintojen käytänteisiin

· kehittää jatko-opinnoissa tarvittavia tietoja ja taitoja

· laajentaa osaamistaan valitsemastaan tieteenalasta

· kehittää itsetuntemuksen, päätöksenteon ja elämäsuunnittelun taitoja

· harjoittelee sitoutumista itsenäiseen, suunnitelmalliseen opiskeluun

· tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan

Keskeiset sisällöt

Opiskelija tutustuu korkeakouluopintoihin suorittamalla yliopisto-opintoihin tai ammattikorkeakouluopintoihin kuuluvia kursseja lukioaikana. Kurssin sisällöt määrittyvät suoritettavien korkeakouluopintojen mukaisesti.

Arviointi

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opiskelija tuo oppilaitokseen todistuksen suorittamistaan korkeakouluopinnoista. Korkeakouluopinnoista myönnettävien lukiokurssien määrä arvioidaan tapauskohtaisesti suoritettujen opintojen laajuuden perusteella. Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

Opinpassi (erityisopettajan kurssi) (OP4)

Vaskivuoren lukio:

Tämä kurssi yhdistetään lv 2017 - 2018 alusta Oppimaan -kurssiin (OPP1). Kurssikuvaus on kohdassa Muut kurssit.

1. Kesätyöportfolio (OP5)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Opiskelija voi suorittaa kurssin teemaopintojen TO3-kurssina "Osaaminen arjessa".

Kurssin suorittaminen edellyttää vähintään kahden viikon kokopäiväistä työskentelyä kesäloman aikana. Opiskelija pitää päivittäin kesätyöpäiväkirjaa, haastattelee työpaikan henkilöstöä, esittelee yritystä, laatii työhakemuksen ja ansioluettelon sekä kirjoittaa pohtivan esseen portfolion osaksi. Kurssia ei voi suorittaa koulutyön ohessa käydyn työn perusteella. Suoritusmerkintä.

2.23. Teemaopinnot

Teemaopinnot ovat eri tiedonaloja yhdistäviä opintoja. Ne eheyttävät opetusta ja kehittävät opiskelijoiden taitoja hahmottaa ja ymmärtää yksittäistä oppiainetta laajempia kokonaisuuksia. Teemaopintojen keskeisenä tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia usean eri oppiaineen tietojen ja taitojen yhdistämiseen ja soveltamiseen. Teemaopintojen tavoitteet ja sisällöt tarkennetaan ja konkretisoidaan opetussuunnitelmassa.

Opetuksen tavoitteet

Teemaopintojen tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu etsimään eri tieteen- ja taiteenalojen keskeisten käsitteiden ja näkökulmien välisiä yhteyksiä ja muodostaa niiden pohjalta kokonaisuuksia*

- *hahmottaa ongelmia, ilmiöitä tai kysymyksiä sekä innostuu etsimään niihin ratkaisuja yksin ja yhteistyössä muiden kanssa*
- *hyödyntää eri aloilta hankkimiaan tietoja ja taitoja*
- *hakee informaatiota eri lähteistä ja arvioi tietolähteiden luotettavuutta*
- *soveltaa osaamistaan ja kehittää tieto- ja viestintäteknologisia taitojaan käytännön toiminnassa*
- *työskentelee tavoitteellisesti ja toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä.*

Arviointi

Teemaopintojen arviointi perustuu opiskelijan taitoihin hakea tietoa, arvioida ja soveltaa sitä sekä tuottaa luotettavien lähteiden pohjalta jäsentyneitä kokonaisuuksia. Olennaisia arvioinnin kohteita ovat opiskelijan taidot arvioida kriittisesti tietolähteitä sekä ymmärtää eri tietojen ja taitojen välisiä yhteyksiä. Työskentelyn arviointi kohdistuu sen tavoitteellisuuteen ja suunnitelmallisuuteen. Opiskelijoille annetaan ohjaavaa palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaidoista sekä työvälineiden käytöstä. Teemaopintojen arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä.

Vaskivuoren lukio:

Vaskivuoren lukiossa tarjotaan useita eri vaihtoehtoja suorittaa teemaopintoja. Opiskelija voi valita niitä opinto-ohjelmaansa useita, mutta ennen loppuarvostelun saamista (helmikuu tai lokakuu), opiskelijan on ilmoitettava lukion kansiaan, mitkä kurssit merkitään valtakunnallisiksi syventäviksi teemaopintojen kursseiksi. Myös kurssin nimi muuttuu valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaiseksi. Muut suoritetut kurssit jäävät opiskelijan päättötodistukseen soveltaviksi kursseiksi.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Monitieteinen ajattelu (TO01)

Vaskivuoren lukio:

Vaihtoehtoja TO1-kurssin suorittamiseen:

USA1: USA! USA!

PS8: Sukupuolikurssi

KKT1: Kiinan kulttuurin tuntemus

SCI1: Science-passi

USA1: USA! USA!

Suoritusaika koska vain

Kuvaus: Grand Canyon? Miksi Yhdysvallat hyökkäsi Irakiin 2003? Entinen presidentti George W. Bush oli metodiste – eli mikä? Mikä on Martin Luther Kingin suuri unelma? USA! USA! -kurssilla tutustutaan Yhdysvaltoihin poikkitieteellisesti. Pääpaino on historialla, mutta maahan tutustuaan myös maantieteen, kirjallisuuden, populaarikulttuurin ja uskonnon kautta. Suoritusmerkintä..

Tavoite: Opiskelija perehtyy monipuolisesti Yhdysvaltojen historiaan, kulttuuriin ja poliittiseen rakenteeseen. Tätä kautta opiskelija ymmärtää mihin Yhdysvaltojen asema maailmassa tällä hetkellä perustuu ja osaa ennakoida myös muutoksia globaaleissa valtasuhteissa.

Sisältö: - Yhdysvaltojen historian käännekohtia (noin puolet kurssin oppitunneista) - Yhdysvallat maantieteellisesti (2 oppituntia) - Amerikkalainen retoriikka (2 oppituntia) - Uskonto Yhdysvalloissa (2 oppituntia) - Populaarikulttuuri Yhdysvalloissa (2 oppituntia) - Mahdollisuuksien mukaan kurssilla järjestetään vierailuja kohteisiin tai vierailevia luennoitsijoita

PS8 Sukupuolikurssi

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla perehdytään sukupuolen ja seksuaalisuuden luonteeseen historiallisesta, psykologisesta, filosofisesta ja uskonnollisesta näkökulmasta. Kurssi tukee näin psykologian ohella myös filosofian ja katsomusaineiden opiskelua. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on hankkia välineitä ymmärtää erilaisia sukupuolen ja seksuaalisuuden teorioita ja tarkastella kriittisesti ilmiöihin liittyviä yhteiskunnallisia ja kulttuurisia seikkoja, esimerkiksi sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvää syrjintää.

Sisältö: Seksuaalisuuden ja sukupuolen tutkimuksen erilaiset teoriaperinteet, sukupuolen ja seksuaalisuuden muutokset historiassa, sukupuoli- ja seksuaalisen identiteetin muodostuminen, valta ja sukupuoli. Kurssilla voidaan toteuttaa pienimuotoinen tutkimus tai tutkielma.

KKT1 Kiinan kulttuurin tuntemus

Suoritusaika koska vain.

Kiina on maailman väkirikkain maa, jonka vaikutusvalta maailmassa kasvaa kovaa vauhtia. Samalla kiinalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan tunteminen on entistä tärkeämpää. Useita oppiaineita (historia, uskonto, filosofia, maantiede, taideaineet, liikunta) integroivan Kiinakurssin tavoitteena on laajentaa ja syventää Kiina- tuntemustamme. Suoritusmerkintä.

SCI1 Science-passi

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssi antaa lahjakkaille ja luonnontieteistä kiinnostuneille opiskelijoille haasteita ja mahdollisuuksia tutustua nykypäivän tutkimukseen. Työtapoina voivat olla, esimerkiksi koulun ulkopuoliset luennot, vierailut yliopistoon tai yrityksiin, kasviot, tutkimusprojektit tai tiedekilpailut. Kurssia voi suorittaa omaan tahtiin, vaikka koko lukion ajan. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssin tarkoituksena on innostaa opiskelijaa huomaamaan luonnontieteiden tarjoamat laajat mahdollisuudet niin tiedon, jatko-opintopaikkojen kuin tulevaisuuden työpaikkojenkin suhteen. Kurssi syventää opiskelijan luonnontieteellistä osaamista sekä mahdollistaa tietojen ja taitojen poikkitieteellistä soveltamista sekä ohjaa itsenäiseen työskentelyyn.

Sisältö: Kurssi suoritetaan itsenäisesti keräämällä merkintöjä Science-passiin. Kurssisuorituksen kesto on noin 38 x 45 minuuttia. Suorituksen tulee sisältää vähintään kahden luonnontieteellisen aineen sisältöjä. Science-passin sisällöt ja aiheet voivat vaihdella vuosittain.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on tarjota tilaisuuksia ajattelun taitojen kehittämiseen laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittävästi. Opiskelijat oppivat hahmottamaan eri tieteen- ja taiteenalojen välisiä yhteyksiä sekä niiden keskeisten periaatteiden ja käsitteiden vuorovaikutusta yhtä tiedonalaa laajemmissa kokonaisuuksissa. Kurssin aikana opiskelijat kehittävät kriittistä ja luovaa ajatteluaan itsenäisesti ja yhteistoiminnassa muiden kanssa. He analysoivat ja arvioivat erilaisia käsitejärjestelmiä ja näkökulmia ja käyttävät niitä johtopäätösten ja ratkaisujen tekemiseen. Kurssin keskeiset sisällöt valitaan vähintään kahdesta eri oppiaineesta tai aihekokonaisuudesta.

2. Tutkiva työskentely teknologialla (TO02)

Vaskivuoren lukio:

Vaihtoehtoja TO02-kurssin suorittamiseen:

ROB01 Robotiikka

Kurssilla tutustutaan robotiikkaan ja ohjelmointiin esimerkiksi Arduinojen ja Lego Mindstorm .rakennussarjojen avulla. Suoritusmerkintä.

MUW01 Elektronisen musiikin kurssi

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tieto- ja viestintäteknologian kurssin tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää yksin tai yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa johonkin ilmiöön tai aihepiiriin liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen. Samalla hän kehittää osaamistaan tieto- ja viestintäteknologiassa. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija saa tilaisuuksia oppiainerajat ylittävään työskentelyyn ja yhteistyöhön. Kurssin keskeisillä sisällöillä on yhteys kahden tai useamman eri oppiaineen tietoihin ja taitoihin sekä aihekokonaisuuksiin.

3. Osaaminen arjessa (TO03)

Vaskivuoren lukio:

Vaihtoehtoja **TO3**-kurssin suorittamiseen:

OP05 Kesätyöportfolio

KAN01-02 Kansainvälisyyskurssi

NY01 Nuori yrittäjyys

NVT01 Nuorten vapaaehtoistyön kurssi

AKV01 Liikennekasvatus,autokoulukurssi

TO3-kurssin suoritukseksi voidaan hyväksyä lukion ulkopuolella suoritettu kurssi tai hankittu osaaminen. Todistukset yms. esitetään rehtorille, joka tekee päätökset hyväksymisestä. Rehtori voi hyväksyä muualla suoritetut kurssit ja hankitun osaamisen myös MUU-kurssiksi.

OP05 Kesätyöportfolio

Suoritusaika koska tahansa.

Kurssin suorittaminen edellyttää vähintään kahden viikon kokopäiväistä työskentelyä kesäloman aikana. Opiskelija pitää päivittäin kesätyöpäiväkirjaa, haastattelee työpaikan henkilöstöä, esittelee yritystä, laatii työhakemuksen ja ansioluettelon sekä kirjoittaa pohtivan esseen portfolion osaksi. Kurssia ei voi suorittaa koulutyön ohessa käydyn työn perusteella. Suoritusmerkintä.

KAN01-02 Kansainvälisyyskurssi

Suoritusaika koska tahansa.

Kurssilaiset osallistuvat lukion kansainväliseen toimintaan mm. kantamalla vastuuta vierailujen järjestelyistä, tiedottamalla opiskelusta ja harjoittelusta ulkomailla, kutsumalla vierailevia puhujia, järjestämällä eri maita sekä valtioiden ja kulttuurien välistä suvaitsevaisuutta edistäviä järjestöjä koskevia päivänavauksia, teemapäiviä ja näyttelyitä. Kurssin suorittamista valvoo opettaja, joka on nimetty kansainvälisyyskoordinaattoriksi. Suoritusmerkintä.

NY01 Nuori yrittäjyys

Suoritusaika koska tahansa.

Tarkoitus on, että kurssilla opiskelijat perustavat pieniä yrityksiä. Kurssi on yhteinen Martinlaakson lukion ja Mercurian kanssa. Suoritusmerkintä.

NVT01 Nuorten vapaaehtoistyön kurssi

Suoritusaika koska tahansa.

Lukioiden ja ammatillisen koulutuksen yhteinen kurssi, jossa tutustaan ja osallistutaan vapaaehtoistyöhön. Tavoitteena on lisätä opiskelijan kykyä ymmärtää erilaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä ja nähdä itsensä osana erilaisia yhteisöjä. Järjestetään yhteistyössä Vantaankosken seurakunnan kanssa. Suoritusmerkintä.

AKV01 Liikennekasvatus,autokoulukurssi

Autokoulukurssin suorittamiseen kuuluu henkilöautokortin lisäksi osallistuminen kahdelle lukiossa järjestettävälle luennolle. Ajokortti on tuotava nähtäväksi lukion kansliaan. Luennot järjestetään kerran vuodessa, yleensä keväällä. Luentojen sisällöt ovat: menettely onnettomuustilanteessa ja huomaavaisuus liikenteessä. Mikäli autokoulu järjestää vastaavat luennot, niiden korvaavuudesta on sovittava erikseen lukion kanssa. Pelkällä ajokortilla ei saa kurssisuoritusta. Suoritusmerkintä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Vapaaehtoistoiminnan, työelämän, liikennekasvatuksen tai kansainvälisen toiminnan kurssilla opiskelija saa tilaisuuksia tietojensa ja taitojensa soveltamiseen käytännön työtehtävissä ja tilanteissa. Tarkoituksena on vahvistaa opiskelijoiden koulussa hankkiman osaamisen ja arkielämän välistä yhteyttä. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja kehittää työelämässä tarvittavaa osaamista koulun ulkopuolisissa toimintaympäristöissä. Hän saa mahdollisuuksien mukaan tilaisuuksia osaamisensa syventämiseen myös kansainvälisessä yhteistyössä. Opiskelijalle voidaan lukea hyväksi kokonaan tai osin kurssin tavoitteiden ja sisältöjen mukainen muualla hankittu osaaminen.

2.24. Lukiodiplomit

Lukion opetussuunnitelmassa määriteltäviin soveltaviin kursseihin voivat kuulua eri aineissa ja aineryhmissä suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomi ilmentää opiskelijan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä omaehtoista harrastuneisuutta.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa aineessa ja aineryhmässä. Opetushallitus antaa ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Opetuksen tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- *soveltaa lukioaikana karttunutta osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta.*

Arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena kurssin päätyttyä. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan aineessa tai aineryhmässä osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Valtakunnalliset soveltavat kurssit

1. Kuvataiteen lukiodiplomi (KULD2)

Vaskivuoren lukio

Suoritusaika 3. vuonna.

Suoritus muodostuu portfoliosta (suunnittelusta, luonnoksista ja valmiista työstä) sekä siihen liittyvästä kirjallisesta tehtävästä. Opetushallitus lähettää vuosittain tehtävät. Diplomityö arvioidaan asteikolla 1-5, kurssista suoritusmerkintä.

Opiskelija suorittaa valitsemansa tehtävän itsenäisesti, mutta opettajan valvonnassa.

Kurssin voi suorittaa vasta vähintään neljän hyväksytyn kuvataiteen kurssin jälkeen. Kurssi arvioidaan asteikolla 1-5. Diplomityöt arvioi oman opettajan lisäksi koulun ulkopuolinen alan asiantuntija. Kurssista saa erillisen todistuksen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin laaja-alaista osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti erilaisia kuvia. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan lukiodiplomille asettamiin tavoitteisiin sekä hänen valitsemaansa tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Kuvataiteen lukiodiplomi muodostuu teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia ja kuvataiteen tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.

2. Liikunnan lukiodiplomi (LILD4)

Vaskivuoren lukio

Suoritusaika 3. vuonna.

Liikunnan lukiodiplomikurssi edellyttää viiden liikunnan kurssin suorittamista. Diplomi koostuu tutkielmasta, portfoliosta, kuntotestistä ja oman lajin suoritusnäytöstä (kisatilanne). Kurssi suoritetaan opiskelijan viimeisenä lukiovuotena. Diplomityö arvioidaan asteikolla 1-5, kurssista suoritusmerkintä.

Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa liikunnalliset valmiutensa sekä harrastuneisuutensa lukiodiplomikurssilla, sekä syventää tietämystään valitsemallaan liikuntakulttuurin alueella (tutkielma).

Viiden lukion liikunnankurssin lisäksi opiskelijan tulee osallistua kunto- ja uimataitotestiin. Lisäksi arvioidaan opiskelijan erityisosaaminen valitsemassaan lajissa. Lisäksi opiskelija kokoaa portfolion, jossa hän kertoo omasta urheiluharrastuksestaan ja mahdollisista valmennus- ja ohjaustoimista. Erityistaitonsa opiskelija osoittaa lajin edellyttämällä suorituspaikalla. Opiskelijan yhteistyötaidot arvioidaan liikuntakurssien, koulun teema -ja opiskelija- urheilutapahtumien sekä diplomikurssin perusteella.

Lisäksi opiskelija saa erillisen liikunnan lukiodiplomitodistuksen, jossa liikuntatietoja ja taitoja arvioidaan valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti viisiportaisella arvosteluasteikolla.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa. Liikunnan lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat liikunnan osioiden lisäksi liikunnallisen tutkielman sekä portfolion tekeminen. Liikunnan lukiodiplomi muodostuu liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

3. Median lukiodiplomi (MELD5)

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan opintojen päättövaiheessa.

Suoritetaan valtakunnallinen mediadiplomi. Diplomi koostuu oppimispäiväkirjasta, johon sisältyy portfolio. Päättötyö tehdään opiskelijan valitsemalta median alalta. Päättötyöstä opiskelija saa erillisen arvioinnin ja arvostelun asteikolla 1-5, kurssista suoritusmerkintä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta mediaosaamisestaan ja harrastuneisuudestaan. Median lukiodiplomin tavoitteena on edistää opiskelijan monipuolisia media- ja vuorovaikutustaitoja sekä median välineiden, ilmaisukeinojen ja mahdollisuuksien luovaa käyttöä. Lisäksi edellytetään informaation kriittisen valinnan, tulkinnan, arvioinnin ja jäsentelyn taitoa, mediasuhteen pohdintaa ja median toimintaympäristön hahmottamista. Kurssin

keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan valitsemaan tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Median lukiodiplomi on portfolion ja mediaesityksen muodostama kokonaisuus.

4. Musiikin lukiodiplomi (MULD6)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 3. vuonna.

Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa taiteellisen kokonaisuuden, josta ilmenee hä- nen lukioaikanaan koulussa ja muualla omaksutut musiikilliset taidot, tiedot ja osaaminen. Projektityöstä kootaan näytesalkku (portfolio) musiikin lukiodiplomin suoritusta varten. Vaihtoehtoisesti opiskelija kokoaa salkun lukioaikaisesta musiikin työkansiostaan. Diplomityö arvostellaan asteikolla 1-5, kurssista suoritusmerkintä.

Kurssin tavoite on, että opiskelija suorittaa musiikin lukiodiplomin.

Projektityöstä kootaan näytesalkku (portfolio) musiikin lukiodiplomin suoritusta varten. Vaihtoehtoisesti opiskelija kokoaa salkun lukioaikaisesta musiikin työkansiostaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Lukiodiplomi arvioidaan opetushallituksen antamien erillisten arviointiohjeiden mukaan. Diplomin suorittamisesta annetaan erillinen todistus, joka on lukion päättötodistuksen liite.

Lukiodiplomin voi suorittaa, jos on osallistunut vähintään neljälle musiikin kurssille. Lukiodiplomikurssille voi osallistua opintojen päättövaiheessa.Musiikin lukiodiplomi on musiikkilukion opiskelijalle pakollinen valittava tai soveltava kurssi, muille soveltava kurssi. Arviointi tapahtuu lukion yleisten arviointiohjeiden mukaan arvosanalla tai soveltavana kurssina suoritusmerkinnällä. Lukiodiplomi arvioidaan opetushallituksen antamien erillisten arviointiohjeiden mukaan. Diplomin suorittamisesta annetaan erillinen todistus, joka on lukion päättötodistuksen liite.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja #toiminnastaan. Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa joko yksin tai ryhmän jäsenenä. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat musiikin lukiodiplomin erilaisiin toteutustapoihin ja osa-alueisiin. Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto.

5. Tanssin lukiodiplomi (TALD7)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 3. vuonna.

Kurssilla työstetään tanssin lukiodiplomia. Työhön kuuluvat taiteellinen ja kirjallinen työ sekä portfoliotyöskentely. Lukion tanssidiplomin suorittamiseksi vaaditaan, että opiskelija on suorittanut vähintään kolme lukion tanssikurssia. Diplomityö arvioidaan asteikolla 1-5, kurssista suoritusmerkintä.

Tukea ja kuvailla opiskelijan taiteellista kehitysprosessia, jonka pohjana on pitkäjännitteinen tanssinopiskelu. Syventää opiskelijan kehitystä tanssissa ja auttaa opiskelijaa ymmärtämään, mitä tanssi itselle merkitsee, miksi tanssii ja mitä tanssilla haluaa välittää.

Lukion tanssidiplomin suorittamiseksi vaaditaan, että opiskelija on suorittanut vähintään kolme lukion tanssikurssia. Puoliksi itsenäistä ja puoliksi opettajajohtoista työskentelyä. Kurssin suorittamisesta saa suoritusmerkinnän. Tanssin lukiodiplomin suorittamisesta saa erillisen todistuksen, joka on lukion päättötodistuksen liite. Diplomityön arviointi suoritetaan opetushallituksen antamien erillisohjeiden mukaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan tanssissa. Tanssin lukiodiplomin suorittamisen tavoitteena on tukea ja kuvata opiskelijan pitkäaikaista tanssin opiskelua lukion aikana. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan valitsema tanssillinen tehtävä, sen valmistelu ja kirjallinen työ. Tanssillisen tehtävän opiskelija voi suorittaa joko esiintymällä tanssijana tai tekemällä koreografian. Tehtävä voi olla soolo- tai ryhmäteos. Tanssin lukiodiplomi on tanssillisen tehtävän ja tutkielman muodostama kokonaisuus.

6. Teatterin lukiodiplomi (TELD8)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 3. opintovuonna.

Teatterin lukiodiplomi koostuu taiteellisesta ja kirjallisesta osiosta. Diplomin suorittamisen tavoitteena on kokemus taiteellisesta oppimisprosessista ja julkinen esitys. Opiskelija valmistaa ryhmässä tai yksin esityksen tai opinnäytteen, jossa hän osoittaa teatteritaiteellista osaamistaan. Ennen lukiodiplomin suorittamista opiskelijalla tulee olla suoritettuina vähintään kolme teatterikurssia, joista yhden tulisi olla teatterikirjallisuuteen tai teatteritietoon keskittyvä. Teatterin lukiodiplomin voi suorittaa näyttelijäntyöstä, käsikirjoittamisesta, ohjaamisesta tai näiden yhdistelmästä. Diplomityö arvioidaan asteikolla 1-5, kurssista suoritusmerkintä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa. Teatterin lukiodiplomin tavoitteena on vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitoja sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitoja. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan itse määrittelemä työn aihe joltakin teatterin alalta, siihen liittyvä esitys ja työskentely- ja arviointiprosessi. Teatterin lukiodiplomi on esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus.

2.25. Media

Oppiaineen tehtävä

Vaskivuoren lukio:

Medialinjan opiskelijat ovat medialinjalle päästyään sitoutuneet suorittamaan median kursseja seuraavasti: MED1, MED2, MED3, JOU1, TEL1 ja RAD1.

Näiden lisäksi opiskelija valitsee vähintään kaksi (2) jatkokurssia journalismi-, radio- tai televisiotyötä. Kaikille lukion opiskelijoille avoimia median kursseja ovat MED3, MeLD5, JOU2, JOU3, JOU4, RAD2, 3 ja 4 sekä TEL2, 3 ja 4, mikäli ryhmissä on tilaa. Medialinjan opiskelijoille ja mediadiplomin suorittaville opiskelijoille suositellaan myös seuraavia yleislukion kursseja: KU3, KU11, KU12, KU13, KU14, AI7 ja AI10. Mediadiplomia tekevällä opiskelijalla tulee olla suoritettuna vähintään neljä (4) edellä mainittua yleislukion tai medialinjan kurssia.

Arviointi

Vaskivuoren lukio:

Jos medialinjan opiskelija on suorittanut kahdeksan (8) median kurssia, hän saa päättötodistukseen merkinnän opiskelusta medialinjalla. Peruskurssit arvostellaan pääsääntöisesti numeroarvosanalla. Mikäli opiskelija kuitenkin haluaa kurssista suoritusmerkinnän numeroarvioinnin sijaan, tulee hänen ilmoittaa siitä opettajalle kurssin alussa.

Paikalliset soveltavat kurssit

Journalismi ammattina (JOU3)

Vaskivuoren lukio:

Kurssin tavoite on syventää journalistisen kirjoittamisen tietoja ja taitoja. Kurssilla tutustutaan tutkivaan journalismiin ja syvennetään JOU1 ja JOU2 -kursseilla saatuja taitoja. Perehdytään journalismin etiikkaan sekä median sisältöratkaisuihin vaikuttaviin tekijöihin. Kurssin erityinen fokus on kirjoittamisessa. Opitaan elävöittämään faktatekstiä erilaisilla kielen keinoilla. Numeroarvostelu.

Journalismi kansainvälisenä yhteistyönä (JOU4)

Vaskivuoren lukio:

Harjoitetaan journalismin taitoja kansainvälisenä yhteistyönä muiden aiheesta kiinnostuneiden koulujen kanssa. Opitaan eri yhteiskuntien näkökulmia median tuottamiseen ja sen ilmiöihin. Opitaan toimimaan kansainvälisissä ryhmissä ja kehitetään myös kieli- sekä verkostoitumistaitoja. Numeroarvostelu.

Kansainvälinen elokuvatuotanto (TEL4)

Vaskivuoren lukio:

Kurssilla osallistutaan elokuvan tekemisen prosessiin kansainvälisessä toimintaympäristössä. Opitaan lisää elokuvan teosta ja roolituksesta sekä toimimaan kansainvälisissä ryhmissä. Mahdollista on myös päästä kansainväliselle lasten ja nuorten elokuvafestivaaleille osallistumaan työpajoihin tai tuomariksi. Opiskelija valitsee arvostelutavan kurssin alussa.

Urheiluselostus (RAD4)

Vaskivuoren lukio:

Urheiluselostuskurssilla tehdään selostusharjoituksia videoituihin urheilusuorituksiin, palautetaan mieleen kielen tehokeinoja, koskettavaa sanastoa ja esitellään ryhmälle uutta urheilukirjallisuutta. Live-pelien selostaminen liikuntatunneilta on pakollinen osa suoritusta. Suoritusmerkintä

Valotekniikka (MED3)

Vaskivuoren lukio:

Opiskellaan esiintymis-, elokuva-,televisio ja teatterivalotekniikkaa. Perehdytään valo-opin perusteisiin ja laitteistoihin sekä turvallisuuteen. Opiskellaan myös valosuunnittelua ja tapahtumien valojen rakentamiseen. Opiskelija osallistuu käytännön produktion toteuttamiseen kurssin aikana.

1. Journalismin perusteet (JOU1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 1. vuonna.

Kurssilla perehdytään journalismin piirteisiin mediateksteissä. Tutustutaan mediaopiskelijan rooliin sekä uuden tiedon tuottajana että yhteiskunnallisena keskustelijana. Kurssin aikana kehitetään omaa mediajuttujen tekemisen prosessia: ideointitekniikkaa, tiedonhankinnan menetelmiä, sisällön tuottamisen taitoja sekä tekstien viimeistely- ja editointitaitoja. Numeroarvostelu

2. Mediailmaisu (MED2)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 1. vuonna.

Perehdytään sekä sanallisen että sanattoman viestinnän tekniikoihin ja niiden tulkitsemiseen. Opetellaan haastattelutekniikkaa ja esiintymisen taitoja puhe- ja improvisaatioharjoitusten avulla. Tehtävät syventävät ryhmän yhteenkuuluvuutta ja vapauttavat luovaa energiaa. Numeroarvostelu.

3. Median peruskurssi (MED1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 1. vuonna.

Kurssilla perehdytään median rakenteeseen, toimintaan ja lainsäädäntöön sekä median sisällöllisiin ja ilmaisullisiin erityispiirteisiin. Käsitellään journalismin peruskysymyksiä, median yhteiskunnallista ja kulttuurista vaikuttavuutta. Tehdään harjoituksia eri medioista mediakritiikin keinoin ja välinein. Opiskelija valitsee arvostelutavan kurssin alkaessa.

4. Radiotyö 1 (RAD1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 1. vuonna.

Opiskellaan äänenkäsittelyn perusteet. Kurssilla tutustutaan digitaaliseen tallennukseen, mikrofonin käyttöön ja äänen editointiin. Tutkitaan erilaisia radio- ohjelmia ja tehdään harjoitustöitä. Opiskelija valitsee arvostelutavan kurssin alussa.

5. Radiotyö 2 (RAD2)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 2. vuonna.

Opiskellaan radio-ohjelman teon peruskysymyksiä, ohjelmapolitiikkaa ja radioilmaisua. Tutustutaan jutun taustamateriaalin hankintaan, ohjelmasuunnitelman tekoon, haastatteluun, äänimateriaalin käyttöön, kielenkäyttöön sekä ohjelman editointiin. Tehdään harjoitustöitä ja tutustutaan lähetys- ja jakelutekniikkaan. Opiskelija valitsee arvostelutavan kurssin alussa.

6. Radiotyö 3 (RAD3)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 2. vuonna.

Radiotyön kurssiin liittyvä harjoittelu, jonka aikana kukin opiskelija tekee erityyppisiä radiojuttuja, jotka kaikki kritikoidaan, arvioidaan ja muokataan lähetyskuntoon. Ohjelmat julkaistaan joko koulun omassa radiossa, nettiradiossa tai paikallisradiossa. Opiskelija valitsee arvostelutavan kurssin alussa.

7. Televisiotyö 1 (TEL1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 1. vuonna.

Kurssilla harjoitellaan digitaalisen videokameran käyttöä, videon editointia sekä kuvaviestinnän perusteita. Tutustutaan televisio-ohjelman ja elokuvanteon peruskysymyksiin. Erilaisten käsikirjoitusten laadintaa sekä harjoitustöitä. Opiskelija valitsee arvostelutavan kurssin alussa.

8. Televisiotyö 2 (TEL2)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 2. vuonna.

Opetellaan televisio-ohjelman suunnittelua. Opetellaan aineiston hankintaa, kuvausta, editointia. Musiikin, tehosteiden ja lavastuksen suunnittelua. Kurssilla perehdytään suoran televisiolähetyksen toteuttamiseen. Laaditaan harjoitustöitä koulun sisäiseen tv- järjestelmään. Opiskelija valitsee arvostelutavan kurssin alussa.

9. Televisiotyö 3 (TEL3)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 3. vuonna

Kurssilla perehdytään televisio-ohjelman tai elokuvan tekemisen prosessiin toteuttamalla sellainen ryhmätyönä. Kurssi vastaa vuosittaisen abivideon tuottamisesta ja toteuttamisesta. Opiskelija valitsee arvostelutavan kurssin alussa.

10. Kuvajournalismi (JOU2)

Vaskivuoren lukio:

Perehdytään verkkojulkaisemiseen ilmiönä ja harjoitellaan jutun tekoa verkkoon. Kurssin aikana tuotetaan oma verkkolehti, jonka päivittämisestä voidaan tarvittaessa sopia. Verkkoviestinnän ominaispiirteen, vuorovaikutteisuus, välineen keveys ja matala kustannustaso ovat tarkastelun kohteena. Numeroarvostelu.

2.26. Musiikki musiikkilukiossa

Oppiaineen tehtävä

Vaskivuoren lukio:

Musiikin erityistehtävä

Vaskivuoren lukiolla on musiikin erityistehtävä. Musiikkilukio tarjoaa pitkälle musiikkiharrastuksessaan edenneille opiskelijoille mahdollisuuden tavoitteellisten musiikkiopintojen ja lukionkäynnin yhdistämiseen. Opiskelu musiikkilukiossa auttaa näiden opiskelijoiden persoonallisuuden kehittymistä tukemalla heidän lahjakkuutensa kehittämistä.

Vaskivuoren musiikkilukio tuo ja luo kulttuuritarjontaa kuten konsertteja ja esityksiä omalle alueelleen sekä toimii yhteistyössä muiden Vantaan ja pääkaupunkiseudun kulttuurilaitosten kanssa. Musiikkilukion esiintyvät ryhmät voivat toimia kulttuurilähettiläinä kansainvälisissä yhteyksissä. Musiikkilukion opiskelijat ovat aktiivisia kulttuuripalveluiden käyttäjiä, kehittäjiä ja tuottajia.

Musiikkilukion tuntijako

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja 22.1.2016 (nro 51/530/2015) tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 12 kurssia musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä kahdeksan kurssia. Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen kursseista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset kurssit.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa pakollisia yleislukion kursseja 38 - 42, joista 1 on pakollinen valtakunnallinen musiikkikurssi. Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 12 kurssia, joista 4 musiikkitietoa ja -historiaa sekä 3 yhteismusisointia.

Pakollinen valtakunnallinen kurssi

MU1 Musiikki ja minä

Pakolliset musiikkitiedon ja -historian kurssit

MUH1 Taidemusiikki

MUH2 Musiikki meillä ja maailmalla

MUH3 Rock- ja jazzmusiikki

MUH4 Näyttämömusiikki

Pakolliset valittavat kurssit

Yhteismusisointi

Valittava vähintään kolme kurssia

MUK1-8 Kuoro

MUB1-8, MUR1-4 tai MUO1-4 Yhteissoitto

Muut pakolliset valittavat musiikin kurssit

MUS1-4 Soitonopetus

MUY1-4 tai MUP1-4 Laulunopetus

MUT1-4 Musiikin perusteet

MUZ1-2 Jazzimprovisointi

MUÄ1-2 Äänitekniikka

MUW1-2 Musiikin työpaja

MUH5 Monitaiteellinen musiikkiprojekti. Vastaa tavoitteiltaan ja sisällöiltään valtakunnallista soveltavaa kurssia TA1.

MULD6 Musiikin lukiodiplomi. Lukiodiplomi arvostellaan asteikolla 4 - 10, kurssi suoritusmerkinnällä.

Musiikkilukion opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa pakollisena yhteensä 13 musiikkikurssia, joista yksi on valtakunnallinen musiikin kurssi. Vastaavasti opiskelija voi vähentää lukion pakollisia kursseja korkeintaan kahdeksan seuraavan periaatteen mukaan:

• kaikista yleislukion eri oppiaineiden pakollisista kursseista musiikkilukion opiskelijan on opiskeltava vähintään puolet, kuitenkin niin, että

• opiskelijan ylioppilastutkintoon sisältyvistä aineista on opiskeltava kaikki pakolliset valtakunnalliset kurssit.

Kaikki musiikkilukion kurssit arvioidaan numeroarvosanalla, vaikka lopullisessa opinto-ohjelmassa osa niistä voi olla soveltavia kursseja. Opiskelijan valitseman kurssiohjelman vuoksi sama kurssi voi olla toisella opiskelijalla pakollinen ja toisella soveltava. Musiikkilukion kursseja voi opiskella haluamansa määrän.

Musiikin opetuksen järjestelyistä

Osa musiikkilukion opetuksesta järjestetään tuntikaavion ulkopuolella; samaan aikaan muun opetuksen kanssa tai sen päätyttyä ja viikonloppuisin sekä koulun loma-aikoina. Poikkeukselliset järjestelyt mahdollistavat musiikin erityisalojen asiantuntijoiden toimimisen oman ammattinsa ohella tuntiopettajana musiikkilukiossa. Muun opetuksen kanssa yhtä aikaa järjestettävää musiikin opetusta ovat soiton- ja laulunopetus, lauluyhtyeet sekä kamari- ja rockmusiikin opetus.

Kun opiskelija joutuu olemaan poissa muusta opetuksesta osallistuakseen samaan aikaan järjestettävään musiikinopetukseen, toimitaan seuraavasti:

• Oppitunnin alkaessa opiskelija kertoo opettajalle, että hän joutuu lähtemään esimerkiksi soittotunnilleen.

• Kun poistumisen aika on käsillä, opiskelija poistuu opetustilasta huomaamattomasti.

• Musiikin opetuksesta palataan mahdollisimman pian takaisin oppitunnille opetusta häiritsemättä.

• Opiskelija huolehtii itse punaisen poissaolokirjan täyttämisestä.

• Musiikin opettajan allekirjoituksella varustettu merkintä näytetään opettajalle oppitunnin päätyttyä. Musiikin opettajat pyrkivät järjestämään opetuksensa niin, ettei opiskelija joudu olemaan toistuvasti poissa saman aineen opetuksesta.

Soitto- ja lalutuntien järjestämisehdot

• Opetuksen järjestää Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry. ja opetus on maksullista.

• Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n johtokunta vastaa opetuksen käytännön järjestelyistä.

• Ongelmatilanteissa tulee asiasta riippuen ottaa yhteyttä ao. soiton/laulunopettajaan tai musiikkilukion johtajaan.

• Opetusta pyritään antamaan soittimissa ja laulussa, joihin opiskelijoita on ilmoittautunut.

Soittotuntien määrä ja ajat

• Oppitunteja on syyslukukaudella 15 ja kevätlukukaudella 16.

• Oppitunnit ovat koulupäivän aikana, soittotuntiajat kiertävät.

• Viikoittaisen soitto/laulutunnin pituus on 25 min.

• Opiskelija on itse velvollinen seuraamaan MUSIIKKI-ilmoitustaululta, mikä on viikoittain soittotunnin aika.

• Opiskelijat pitävät kirjaa soitto/laulutunneistaan nk. punaisella kirjalla, joka on pyydettäessä esitettävä myös opettajille todisteena soittotunnilla käynnistä.

Maksut

• Ilmoittautuessaan opiskelija sitoutuu käymään soitto/laulutunneilla koko lukuvuoden ja maksamaan koko lukuvuoden lukukausimaksut. Jos opiskelija keskeyttää opintonsa kesken lukukauden, hän suorittaa koko lukukausimaksun. Perustellusta syystä maksusta voi saada palautusta musiikkiseuran johtokunnalta kirjallisella anomuksella, joka jätetään lukion kansliaan.

• Maksut suoritetaan lukukausittain, pyydettäessä kahdessa erässä, laskut lähetetään opiskelijoiden kotiosoitteisiin.

• Musiikkiseuran johtokunta määrää lukukausimaksujen suuruuden vuosittain.

• Keskeyttämisestä on ilmoitettava kolmeen paikkaan vähintään kuukautta aikaisemmin kirjallisesti: lukion kansliaan vapaamuotoisella kirjallisella ilmoituksella, musiikkiseuran taloudenhoitajalle sekä ao. opettajalle. Alaikäisellä pitää olla huoltajan suostumus keskeyttämiseen.

Poissaolot

• Poissaoloista on ilmoitettava etukäteen opettajalle vähintään kolme päivää aikaisemmin ja ellei tavoita opettajaa niin lukion kansliaan. Poissaolojen takia pitämättä jääneet oppitunnit opiskelija menettää.

Arviointi ja ilmoittautuminen

• Lukion opiskelijat saavat soitto/laulutunneista kurssisuorituksen (pakollinen tai soveltava) sekä numeroarvioinnin. Keväällä järjestetään tutkinnot.

• Lukuvuoden aikana järjestetään useita esiintymistilaisuuksia.

• Soittotunneille ilmoittaudutaan lukuvuoden alussa erillisellä ilmoittautumislomakkeella, joita saa lukion kansliasta. Lisäksi lukion opiskelijan pitää huolehtia, että hän on valinnut ko. oppiaineen opinto-ohjelmaansa.

Muualla suoritettavat opinnot

Musiikin opetusta järjestetään yhteistyössä Vantaan ja muiden musiikkiopistojen sekä Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n kanssa. Opiskelija voi suorittaa musiikkilukion kurssejaan osallistumalla lukioaikanaan yhteistyökumppaneiden järjestämään musiikin opetukseen. Tällaisia opintoja ovat:

- soiton- tai laulunopetus (korkeintaan neljä kurssia samaa instrumenttia)

- musiikin teoria-aineiden opetus (teoria-aineita voi suorittaa neljä kurssia)

- Yleinen musiikkitieto D (vastaa musiikkilukion kurssia MUH1 Taidemusiikki)

- erikseen sovittavat yhteistuotannot ja -produktiot

Muualla suoritettavat yhteismusisointiopinnot eivät ole musiikkilukion opiskelijalle hyväksiluettavissa lukio-opinnoiksi.

Paikalliset syventävät kurssit

Musiikki ammattina (MUA1)

Vaskivuoren lukio:

Kuvaus: Työelämälähtöisellä kurssilla tutustutaan musiikkialaan ja sen eri ammatteihin. Kurssilla opitaan mitä levy-yhtiö, kustantaja, keikkamyyjä, muusikko, tuottaja, biisinkirjoittaja, agentti tai musiikkiteatterin ammattilainen tekevät ja miten musiikkibisnes toimii.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on saada monipuolinen kuva erilaisista musiikkialan ammateista ja alan mahdollisuuksista.

Sisältö: Kurssillä käydään läpi alan toimijoita ja ammatteja sekä analysoidaan biisejä ja tutustutaan niiden tekemiseen. Tunneilla käy vieraina alan ammattilaisia kertomassa työstään.

Kurssin tehtävät ovat samoja asioita, joita alan ammattilaisetkin tekevät. Kurssilla kirjoitetaan liidejä(biisin tilaus), tehdään biisejä ja biografia sekä suunnitelma alan yrityksen perustamiseksi. Kurssi arvioidaan em. tehtävien ja opiskelijan aktiivisuuden perusteella.

Arviointi: Kurssi voidaan lukea kahteentoista musiikkilukion pakolliseen kurssiin. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille kurssi on soveltava ja se arvioidaan myös arvosanalla. Halutessaan opiskelija voi pyytää kurssista suoritusmerkinnän päättötodistukseen.

Ääni- ja videotekniikka (ÄVT1)

Vaskivuoren lukio:

Kuvaus: Kurssilla tehdään livemusiikkivideoita erilaisille kokoonpanoille ja opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan livemusiikivideo käyttäen monipuolisesti erilaisia ääni- ja kuvaustekniikan mahdollisuuksia. Kurssin lopuksi äänitykset miksataan ja videot editoidaan valmiiksi. Kurssille osallistumisen edellyttää äänitekniikan (ÄT1-2) kurssien tai TV- kurssin (TEL1) suorittamista.

Tavoite: Kurssin tavoite on, että opiskelija oppii riittävät perustaidot ääni- ja kuvaustekniikassa livemusiikivideon tekemiseen.

Sisältö: Kurssilla käydään läpi musiikkivideon tekemiseen tarvittavat ääni- ja kuvaustekniikan perusasiat ja prosessin eri vaiheet (suunnittelu, kuvaus/äänitys, miksaus/editointi).

Arviointi: Kurssi voidaan lukea kahteentoista musiikkilukion pakolliseen kurssiin. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille kurssi on soveltava ja se arvioidaan myös arvosanalla. Halutessaan opiskelija voi pyytää kurssista suoritusmerkinnän päättötodistukseen.

1. Big Band (MUB1-8)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Big Band -kokoonpanoon kuuluvat vaskipuhaltimet, saksofonit ja komppisoittimet. Laulusolisteja kokoonpanossa on yleensä kaksi, nainen ja mies. Tarvittaessa järjestetään soitto- tai laulukoe.

Tavoite: Opiskelun tavoitteena on kehittää oman soittimen hallintaa. Lisäksi parannetaan sekä soitinryhmän sisäisiä että koko orkesterin yhteissoittotaitoja. Esiintymiset, esiintymismatkat ja harjoitusleirit kohentavat paitsi esiintymisvalmiuksia myös sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja.

Sisältö: Opetusmateriaalina käytetään monipuolisesti erityylistä big band -musiikkia. Esiintymiset kuuluvat olennaisena osana kurssin suorittamiseen. Niitä voi olla myös koulun ulkopuolisissa tilaisuuksissa.

Musiikkilukion opiskelija voi opiskella big band -soittoa pakollisena valittavana tai soveltavana 1-8 kurssia. Opiskelijat suorittavat yhden lukiovuoden aikana kaksi kurssia. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Musiikkilukion opiskelija ei voi korvata kurssia muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla.

Arvioinnissa huomioidaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja sitoutuminen ryhmän toimintaan.

2. Jazzimprovisointi (MUZ1-2)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla opitaan soittamaan tai laulamaan improvisoituja sooloja erityylisiin kappaleisiin. Lisäksi opiskellaan jazzmusiikille tyypillistä fraseerausta ja muotorakenteita..

Tavoite: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija omaksuu improvisoinnin perusteita ja kehittää improvisointitaitojaan.

Sisältö: Tunneilla tehdään soittoharjoituksia, joissa käydään läpi asteikkoja, rakenteita ja harmonioita. Pienissä ryhmissä harjoitellaan jazzimprovisoinnin alkeita. Kurssilla tutustutaan lisäksi niihin musiikin teorian osa-alueisiin, joiden pohjalta improvisointia voi toteuttaa. Osa opiskelusta voi tapahtua itsenäisesti tai pienissä ryhmissä. Kurssisuoritukseen voi kuulua kurssin yhtyeiden pitämä matinea.

Jazzimprovisointia voi musiikkilukion opiskelija suorittaa pakollisena valittavana tai soveltavana 1 - 2 kurssia. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää koe.

3. Kamarimusiikki (MUO1-4)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kamariyhtyeitä ovat esimerkiksi jousikvartetit ja -kvintetit sekä erilaiset duo- ja trio-kokoonpanot. Yhtyeet harjoittelevat ja esittävät eri aika- ja tyylikausien keskeisten säveltäjien tuotantoa. Myös mahdolliset säestystehtävät kuuluvat kurssin suoritukseen.

Tavoite: Opiskelun tavoitteena on kehittää oman soittimen hallintaa ja yhteissoittoa. Samalla kohenevat niin vuorovaikutus-, ryhmässä toimimisen kuin esiintymistaidotkin. Eri aika- ja tyylikausien musiikin soittaminen laajentaa tietämystä musiikin esitystavoista ja -traditioista.

Sisältö: Harjoitettava ja esitettävä ohjelmisto valitaan ryhmän taitotason perusteella. Yhtyeiden kokoonpanoja voidaan vaihdella ohjelmiston mukaan. Esiintymiset omissa matineoissa, klassinen maraton -konsertissa sekä koulun juhlissa ja tilaisuuksissa kuuluvat kurssin suoritukseen. Niitä voi olla myös koulun ulkopuolisissa tilaisuuksissa.

Kamarimusiikkia musiikkilukion opiskelija voi pakollisena valittavana tai soveltavana kurssina suorittaa 1 - 4 kurssia, yhtenä lukiovuonna yhden kurssin. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kursseja ei musiikkilukion opiskelija voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista, osallistumista ja sitoutumista ryhmän toimintaan.

4. Kuoro (MUK1-8)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Lukiossa toimii kolme kuoroa: tyttökuoro, mieskuoro ja kamarikuoro. Kuoroihin pyrkiville järjestetään koelaulutilaisuudet. Kuorolaulun suorittamiseen kuuluu viikoittaisten harjoitusten lisäksi äänenmuodostusta, esiintymisiä ja harjoitusleirejä. Kuorolaulukursseja voi suorittaa myös lauluyhtyeissä.

Tavoite: Opiskelija kehittää omaa äänenmuodostustaan ja ilmaisuaan. Yhteislaulutaidot ja ryhmässä toimiminen sekä vuorovaikutustaidot kehittyvät.

Sisältö: Ohjelmisto on monipuolista ja vaatimustasoltaan sopivan haasteellista koti- ja ulkomaista kuoro-ohjelmistoa. Kuoroilmaisua voidaan laajentaa sisältämään myös liikettä ja koreografioita. Esiintymiset, esiintymismatkat ja harjoitusleirit kuuluvat kurssin suorittamiseen. Kuorosta voidaan irrottaa pienempiä kokoonpanoja, lauluyhtyeitä, jotka harjoittelevat tavoitteellisesti myös osin eri ohjelmistoa kuin kuoro.

Kuorolaulua voi opiskella lukioaikana 1 - 8 kurssia. Kamari- ja tyttökuorolaiset suorittavat yhden lukiovuoden aikana kaksi kurssia, mieskuorolaiset yhden. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Musiikkilukio opiskelija ei voi korvata kuorolaulukursseja muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla.

5. Laulunopetus (MUY/MUP1-4)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Laulunopetuksessa opiskelijaa ohjataan löytämään oma terve ja persoonallinen äänenkäyttötapansa. Laulunopetuksen kursseja voi suorittaa käymällä musiikkiopiston laulutunneilla tai osallistumalla Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämään maksulliseen opetukseen.

Tavoite: Opetuksen tavoite on ohjata opiskelijaa löytämään laulamisen yhteydessä oma terve ja persoonallinen äänenkäyttötapansa. Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa. Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä.

Opiskelijan on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.

Sisältö: Opiskelijalla on mahdollisuus valita suuntautumisvaihtoehdoksi joko

• klassinen yksinlaulu (MUY) tai

• pop/jazzlaulu (MUP)

Opiskelija valitsee suuntautumisvaihtoehdokseen joko klassisen yksinlaulun (MUY) tai pop/jazzlaulun (MUP).Klassisen laulun (MUY) opetuksessa tutustutaan eri maiden kansanlauluihin, suomalaisten ja pohjoismaisten säveltäjien laulumusiikkiin, musikaali- ja elokuvasävelmiin sekä italiankielisiin lauluihin ja saksalaisiin liedeihin.

Pop/jazzlaulussa (MUP) ohjelmisto koostuu pop-, rock- ja jazz-musiikista eri tyylilajeineen. Myös mikrofonitekniikan hallintaan kiinnitetään huomioita. Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet. Kurssin suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.

Musiikkilukion opiskelija voi opiskella laulua pakollisena valittavana 1 - 4 kurssia. Lisäksi laulua voi opiskella soveltavina kursseina. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi on mahdollista suorittaa joko Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämänä maksullisena opetuksena tai jonkin musiikkioppilaitoksen oppilaana.

Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista lauluopintoihin.

6. Monitaiteellinen musiikkiprojekti (MUH5)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukiolaiselle pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika opintojen päättövaiheessa.

Valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet:

Kurssi tarjoaa opiskelijalle tilaisuuksia kehittää musiikillista ja muuta taiteellista luovaa ajatteluaan ja ilmaisutaitojaan taiteidenvälisessä työskentelyssä ja yhteistyössä muiden kanssa. Tavoitteena on, että kurssin aikana opiskelija suunnittelee ja toteuttaa ryhmässä tai itsenäisesti taiteelliseen ilmaisuun liittyvän kokonaisuuden. Kokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa opiskelija soveltaa ja yhdistää aiemmin hankkimaansa kulttuurista, musiikillista ja muuta taiteellista osaamista. Oppimisprosessin aikana opiskelija arvioi työskentelyään ja oppii toimimaan kokonaisuuden kannalta mielekkäällä tavalla. Kokonaisuuden toteutuksessa voi käyttää myös kehittyvän teknologian tarjoamia taiteellisen ilmaisun keinoja.

Vaskivuoren lukio:

Kuvaus: Kurssilla ryhmä suunnittelee, harjoittelee ja esittää yhdessä musiikillisen kokonaisuuden. Kyseessä voi olla konsertti, näyttämöesitys tai muu taiteidenvälinen projekti. Kurssisuoritus arvioidaan numeroarvosanalla.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan, harjoittelemaan ja toteuttamaan musiikillisen kokonaisuuden.

Sisältö: Kurssilla valmistetaan musiikillinen esitys.

Kurssin opetus järjestetään samassa ryhmässä valtakunnalisen soveltavan Monitaiteellinen musiikkiprojekti (TA1) -kurssin kanssa.

7. Musiikin lukiodiplomi (MULD6)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika opintojen päätösvaiheessa.

Valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet:

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet
- työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa
- tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla
- soveltaa lukioaikana karttunutta osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta
- valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja
- arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta.

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena kurssin päätyttyä. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan aineessa tai aineryhmässä osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Musiikin lukiodiplomi (MULD6)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja -toiminnastaan. Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa joko yksin tai ryhmän jäsenenä. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat musiikin lukiodiplomin erilaisiin toteutustapoihin ja osa-alueisiin. Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto.

Vaskivuoren lukio:

Kuvaus: Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa taiteellisen kokonaisuuden, josta ilmenee hänen lukioaikanaan koulussa ja muualla omaksutut musiikilliset taidot, tiedot ja osaaminen. Projektityöstä kootaan näytesalkku (portfolio) musiikin lukiodiplomin suoritusta varten. Vaihtoehtoisesti opiskelija kokoaa salkun lukioaikaisesta musiikin työkansiostaan. Diplomityö arvostellaan asteikolla 4-10, kurssista suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssin tavoite on, että opiskelija suorittaa musiikin lukiodiplomin.

Sisältö: Projektityöstä kootaan näytesalkku (portfolio) musiikin lukiodiplomin suoritusta varten. Vaihtoehtoisesti opiskelija kokoaa salkun lukioaikaisesta musiikin työkansiostaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Lukiodiplomi arvioidaan opetushallituksen antamien erillisten arviointiohjeiden mukaan. Diplomin suorittamisesta annetaan erillinen todistus, joka on lukion päättötodistuksen liite. Vaikka kurssi arvioidaan yleisten arviointiohjeiden mukaan suoritusmerkinnällä, se voidaan laskea mukaan musiikkilukion 12 pakolliseen kurssiin, koska diplomisuoritus arvioidaan arvosanalla.

Lukiodiplomin voi suorittaa, jos on osallistunut vähintään neljälle musiikin kurssille. Lukiodiplomikurssille voi osallistua opintojen päättövaiheessa.

8. Musiikin perusteet (MUT1-4)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Vaskivuoren lukiossa järjestetään musiikin perusteet 1, 2 ja 3 -kurssien opetusta. Musiikin perusteet 3 on kahden kurssin laajuinen. Muut teorian ja säveltapailun opinnot suoritetaan Vantaan tai muiden musiikkiopistojen tunneilla. MUT-kurssit arvostellaan numeroarvostelulla Suomen Musiikkioppilaitosten liiton kriteerien mukaan.

Tavoite: Musiikin perusteet -kurssien tavoitteena on, että opiskelija oppii musiikin teoreettisia lainalaisuuksia ja omaa musisointia tukevia tiedollisia valmiuksia.

Sisältö: Musiikin perusteiden opinnoissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia Suomen Musiikkioppilaitosten Liiton (SML) kurssivaatimuksia ja oppiainerakennetta. Jos opiskelija hallitsee musiikin teoriaa ja omaa säveltapailutaitoja, hän voi opettajan kanssa neuvoteltuaan osallistua kokeeseen osallistumatta opetukseen ja näin suorittaa kurssitutkintoja.

Eri teoria-aineiden laajuudet: Musiikin perusteet 1 ja Musiikin perusteet 2 yksi kurssi. Musiikin perusteet 3 kaksi kurssia

Säveltapailu I 2 kurssia, Teoria I 2 kurssia, Kenraalibasso 2 kurssia

Oppiaineen voi suorittaa Vaskivuoren lukiossa tai musiikkioppilaitoksessa, jossa noudatetaan SML:n kurssivaatimuksia. Kurssin suoritus arvioidaan suoritetun kurssitutkinnon perusteella. Todistukseen tuleva arvosana määräytyy arvosanojen muuntotaulukon mukaan.

9. Musiikin työpaja (MUW1-2)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Workshop-kurssin aihealueet vaihtelevat vuosittain opiskelijoiden suuntautuneisuuden ja kiinnostuksen mukaan. Työpajan aiheena voi olla esimerkiksi elektroninen musiikki, latinalais-amerikkalainen musiikki, suomalainen kansanmusiikki tai erilaiset soitinklinikat ja demonstraatiot.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on perehtyä käsiteltävään aiheeseen syvemmin kuin muiden musiikin kurssien aikana on mahdollista.

Sisältö: Tutustutaan käsiteltävään aiheeseen sekä itse aktiivisesti musisoiden että kuunnellen. Osana workshop-kurssia voi olla pienimuotoinen esitys, jonka opiskelijat valmistavat kurssin aikana.

Opetus voidaan järjestää pidemmissä jaksoissa tuntikaavion ulkopuolella. Työskentelyjaksoja voi olla myös viikonloppuisin ja loma-aikoina. Opettajina voi toimia koulun ulkopuolisia asiantuntijoita. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Musiikin työpaja "Elektronisen musiikin kurssi" voidaan hyväksyä valtakunnalliseksi syventäväksi teemaopintojen TO2-kurssiksi (Tutkiva työskentely teknologialla). Katso opetussuunnitelman kohdasta teemaopinnot.

10. Musiikki ja minä (MU01)

Pakollinen valtakunnallinen kurssi

Opetussuunnitelman valtakunnalliset perusteet:

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Osallistumalla musiikilliseen toimintaan hän saa kokemuksia musisoinnista, syventää omaa osaamistaan ja pohtii asemaansa musiikin kuuntelijana, tulkitsijana, tekijänä ja kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Omakohtaisen musiikkisuhteen kautta opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä elämässä ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan.

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ajattelun ja ilmaisun välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin ja musiikkikäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 1. vuonna I jaksolla.

Kurssilla perehdytään musiikin opiskeluun musiikkilukiossa ja tunnistetaan omia vahvuus- ja kehittämisalueita. Yhdessä tanssilukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden kanssa suunnitellaan, harjoitellaan ja esitetään show-ohjelma.

11. Musiikki meillä ja maailmalla (MUH2)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukion opiskelijoille pakollinen musiikkitiedon ja -historian kurssi.

Suoritetaan 2. vuonna.

Kuvaus: Kurssilla tutustutaan suomalaiseen kansanmusiikkiin ja muihin etnisiin musiikkikulttuureihin. Opiskelijat valitsevat itse ne musiikkikulttuurit, joihin perehdytään musisoimalla ja kuuntelemalla.

Tavoite: Opiskelija oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikkikulttuureita ja ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuuden. Oma musiikillinen identiteetti vahvistuu, kun tietämys omista musiikillisista juurista täsmentyy ja syventyy.

Sisältö: Suomalaisen kansanperinteen ja -musiikin menneisyyden ja nykypäivän tuntemusta syvennetään ja vahvistetaan soittamalla ja laulamalla. Opiskelijat perehtyvät ja esittelevät ryhmissä yhden itselleen vieraan musiikkikulttuurin. Esittelyn tulee sisältää aktiivista musisointia.

Opiskelijat esittelevät toisilleen musiikkikulttuurit, joihin he ovat perehtyneet. Jonkin kulttuurin esittelyssä voidaan käyttää ulkopuolista asiantuntijaa. Arvioinnissa painotetaan esittelyn monipuolisuutta.

12. Näyttämömusiikki (MUH4)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukion opiskelijoille pakollinen musiikkitiedon ja -historian kurssi.

Suoritetaan 3. vuonna.

Kuvaus: Kurssilla tutustutaan näyttämömusiikin eri lajeihin ja musiikin käyttöön kuvallisessa ilmaisussa. Kurssisuoritukseen kuuluu käynti koulun ulkopuolisessa näyttämömusiikkiesityksessä, esimerkiksi oopperassa.

Tavoite: Opiskelija tutustuu näyttämömusiikin osa-alueisiin (ooppera, operetti, baletti ja musikaali) ja musiikin rooliin puhenäytelmissä sekä elokuvissa. Hän oppii näyttämöilmaisun perusteita ja ymmärtää musiikkiteatteriproduktion vaativuuden ja esittämisen haasteellisuuden.

Sisältö: Teosesimerkkien avulla saadaan tietoa paitsi näyttämömusiikin tekijöistä, myös sen lajien kehityksestä ja olennaisista piirteistä. Musisoimalla saadaan tuntumaa musiikkiteatterin tekemisestä. Musiikin käyttöä kuvallisessa ilmaisussa tutkitaan. Opiskelijat voidaan jakaa ryhmiin, jotka suunnittelevat, harjoittelevat ja toteuttavat pienimuotoisen musiikkiteatteriesityksen.

Kurssilla voidaan valita jokin näyttämömusiikin teos, johon tutustutaan tarkemmin draamapedagogiikan keinoin.

13. Rock- ja jazzmusiikki (MUH3)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukion opiskelijoille pakollinen musiikkitiedon ja -historian kurssi.

Suoritetaan 2. vuonna.

Kuvaus: Kurssilla syvennetään tietämystä jazzmusiikin synty- ja kehitysvaiheista osana populaarimusiikin ja -kulttuurin syntyä. Rockmusiikin ilmiöihin perehdytään soittamalla, laulamalla ja kuuntelemalla monipuolista ohjelmistoa.

Tavoite: Opiskelija tutustuu jazzmusiikin synty- ja kehitysvaiheisiin ja ymmärtää jazzin vaikutuksen rockmusiikin ja populaarikulttuurin syntymiseen. Hän syventää tietoaan rockmusiikista, etenkin itselleen vieraista tyyleistä ja oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä.

Sisältö: Jazzmusiikin tyyleihin tutustutaan kuuntelemalla ja itse musisoiden. Samalla omaksutaan perusteet jazzfraseerauksesta ja improvisoinnista. Rockmusiikin ilmiöitä tutkittaessa oman musisoinnin merkitys korostuu. Ohjelmisto kattaa rockmusiikin keskeiset kehitysvaiheet ja merkittävimmät tekijät.

Opiskelijat voidaan jakaa ryhmiin, jotka harjoittelevat valitsemaansa ohjelmistoa. Ryhmät esittävät tuotoksensa toisille opiskelijoille. Opiskelijoiden erityisosaamista joiltakin rockmusiikin osa-alueilta hyödynnetään.

14. Rockmusiikki (MUR1-4)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukiolaiselle pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Opetuksen lähtökohtana ovat rockmusiikin eri tyylilajit. Yhtyeitä kannustetaan oman tyylin löytämiseen ja oman musiikin tekemiseen. Esiintymiset ja demoäänitysten tekeminen on osa kurssia.

Tavoite: Opiskelun tavoitteena on oman soittimen hallinnan ja yhteissoittotaitojen kehittäminen.

Sisältö: Jokainen yhtye valmistaa ainakin yhden esityksen lukuvuodessa. Esiintymisfoorumeita ovat koulussa järjestettävät Bändimaraton- ja Kesäkorva- konsertit, kuukausittaiset Vaskiklubi-illat sekä muut mahdolliset tilaisuudet. Jos yhtye tekee omaa musiikkia, sitä on mahdollista tallentaa koulun studiossa yhteistyössä studiomestareiden kanssa.Opiskelun lähtökohtana ovat rockmusiikin eri tyylilajit. Opetusmateriaali sovitetaan ryhmän taitotasoa vastaavaksi. Yhtyettä kannustetaan oman tyylin löytämiseen ja oman musiikin tekemiseen. Oman musiikin tekemiseen kuuluu säveltäminen, sanoittaminen ja sovittaminen.

Kurssille voi osallistua jo olemassa olevat bändikokoonpanot. Muista ilmoittautuneista muodostetaan kokoonpanoja mahdollisuuksien mukaan. Tarvittaessa kokoonpanoja voidaan muuttaa ryhmän taitotason mukaiseksi. Opiskelija voi lukuvuonna osallistua yhden ryhmän opetukseen. Poikkeuksena voivat olla opiskelijat, joilla on sivusoittimessaan riittävä taito bändisoittoon. Pidemmällä oleville opetusryhmille, joille harjoittelu- ja työskentelytottumukset ovat tuttuja, osa kurssisuorituksesta voi olla itsenäisesti suoritettavia tehtäviä.

Rockmusiikkia voi musiikkilukion opiskelija pakollisena valittavana tai soveltavana kurssina suorittaa 1-4 kurssia, yhtenä lukiovuonna yhden kurssin. Muille opiskelijoille rockmusiikki on soveltava kurssi. Kursseja ei musiikkilukion opiskelija voi suorittaa itsenäisesti. Kursseja ei voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Arvioinnissa huomioidaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja sitoutuminen ryhmän toimintaan.

15. Soitonopetus (MUS1-4)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukiolaiselle pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Opiskelija käy soittotunneilla valitsemallaan soittimella. Kurssin voi suorittaa käymällä soittotunneilla jossakin musiikkiopistossa tai Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämillä maksullisilla soittotunneilla. Opiskelijoille pyritään järjestämään opetusta valitsemissaan instrumenteissa. Musiikkiseura järjestää opetusta ainakin seuraavissa soittimissa: viulu, sello, huilu, klarinetti, saksofoni, trumpetti, pasuuna, kitara, basso, rummut, klassinen piano ja vapaa säestys.

Tavoite: Opiskelun päätavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa: soittimen hallintaa, äänenmuodostusta ja esitysteknisiä asioita kuten fraseerausta ja intonaatiota.

Sisältö: Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa. Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä.Opiskelijan on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton (SML) kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.

Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet. Kurssin suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.

Yhtenä lukiovuonna voi suorittaa yhden kurssin samassa soittimessa. Musiikkilukion opiskelija voi valita pakolliseksi kurssiksi vain yhden soittimen, muut soittimet soveltaviksi kursseiksi. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista instrumenttiopintoihin.

Musiikkilukion opiskelijoilla käytetään seuraavia lyhenteitä: ALT alttoviulu, BAS basso, FAG fagotti, HUI huilu, KIT kitara, KLA klarinetti, KON kontrabasso, KÄY käyrätorvi, NOK nokkahuilu, OBO oboe, PAS pasuuna, PIA piano, RUM rummut, SAK saksofoni, SEL sello, TRU trumpetti, VAP vapaa säestys, VIU viulu. Muilla opiskelijoilla lyhenne on soitonopetuksesta MUS.

16. Taidemusiikki (MUH1)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukion opiskelijoille pakollinen musiikkitiedon ja -historian kurssi.

Suoritetaan 1. vuonna.

Kuvaus: Kurssilla tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aika- ja tyylikausiin antiikin ajoista tähän päivään asti. Kuuntelu- ja musisointiesimerkkien kautta saadaan tietoa musiikin kehityksestä ja tärkeimmistä säveltäjistä sekä heidän teoksistaan. Konserttikäynti on osa kurssisuoritusta.

Tavoite: Opiskelija syventää tietämystään länsimaisen taidemusiikin vaiheista, nykytilanteesta sekä keskeisistä teoksista ja säveltäjistä. Hän ymmärtää kunkin ajan taiteen ja historian välisiä syy- ja seuraussuhteita. Opiskelija tutustuu länsimaisen konserttitradition käytänteisiin.

Sisältö: Kurssilla luodaan kronologinen katsaus eurooppalaisen taidemusiikin kehitykseen painottaen Suomen musiikkielämää. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa musiikillista identiteettiä tutustumalla suomalaisen musiikin suhteuttamalla se eurooppalaiseen ja koko maailman musiikkikulttuuriin.

Kurssin arvioinnissa painotetaan musiikin historian tiedollista hallintaa. Kurssin voi korvata lukioaikana suoritetulla musiikkiopiston Yleinen musiikkitieto D -kurssilla.

17. Äänitekniikka 1 (MUÄ1)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla tutustutaan laajasti äänentoistossa tarvittaviin laitteisiin. Lisäksi opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisten tilaisuuksien ja konserttien äänentoisto.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy äänen ominaisuuksiin sekä sähköiseen äänen tuottamiseen ja vahvistamiseen. Lisäksi opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisten juhlien, tilaisuuksien ja konserttien äänentoistojärjestelyt.

Sisältö: Kurssilla opetellaan äänentoiston suunnittelua ja toteutusta erilaisiin tiloihin ja tilanteisiin. Äänentoistojärjestelmän eri osa-alueet opitaan hallitsemaan: vahvistimet, kaiuttimet, mikrofonit, liittimet, miksauspöydät, erilaiset lisälaitteet kuten efektit jne. Äänitarkkailijaa avustetaan aidossa äänentoistotilanteessa ja opitaan toimimaan äänitarkkailijana sekä lava- että saliäänen tuotossa.

Kurssin suorittamiseen kuuluu teoriajaksoja ja omien äänentoistotöiden hoitamista koulun eri tilaisuuksissa kuten musiikkiryhmien konserteissa.

Kurssi on musiikkilukion opiskelijalle pakollinen tai soveltava kurssi, muille opiskelijoille soveltava kurssi. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssia ei voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää kirjallinen koe. Arvioinnissa painottuu sitoutuminen äänentoistotehtävien suorittamiseen.

18. Äänitekniikka 2 (MUÄ2)

Vaskivuoren lukio:

Musiikkilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Äänitekniikka 2 –kurssilla opitaan äänittämään ja miksaamaan musiikkia erityisesti studiossa. Molemmat äänitystekniikan kurssit kiitettävästi suorittanut opiskelija voi saada nimityksen studiomestariksi.

Tavoite: Kurssin tavoite on, että opiskelija oppii huolehtimaan itsenäisesti julkaisukelpoisten äänitysten ja miksausten toteuttamisesta.

Sisältö: Kurssilla opitaan valitsemaan oikeanlainen mikrofoni kullekin soittimelle sekä hallitsemaan studion tallentimien, miksauspöydän ja muiden laitteiden käyttö. Erilaisten kokoonpanojen esityksiä äänitetään ja miksataan. Äänityssession edellyttämät työskentelytavat ja rutiinit omaksutaan. Opetus sisältää yhteisiä teoriaosuuksia, opintokäyntejä ja itsenäistä äänitystyötä. Kurssi on musiikkilukion opiskelijalle pakollinen tai soveltava kurssi, muille opiskelijoille soveltava kurssi. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssia ei voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla.

Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää koe. Lopputyönä jokainen opiskelija huolehtii opettajan ohjauksessa äänityssession toteuttamisesta. Äänitettävänä ryhmänä voi olla jokin koulun kokoonpanoista. Kurssi arvioidaan arvosanalla, opiskelijan pyytäessä voidaan kurssi arvioida suoritusmerkinnällä.

Kurssille osallistuminen edellyttää Äänitekniikka I:n suorittamista.

Studiomestari:

Molemmat äänitekniikan kurssit kiitettävästi suorittanut opiskelija voidaan nimittää studiomestariksi. Studiomestari on henkilö, jolla on oikeus toimia lukion äänitysstudiossa äänitystilanteessa itsenäisesti äänittäjänä ja samalla koko nauhoituksen vastuuhenkilönä. Studiomestarin toimenkuvaan kuuluu myös toisten opiskelijoiden opastamista ja vieraille oppaana toimimista sekä studion laitteiden, soittimien ja tilojen ylläpitoa. Studiomestarin nimitys säilyy vielä senkin jälkeen, kun opiskelija on lähtenyt Vaskivuoren lukiosta. Studiomestarin nimityksen voi saada Vaskivuoren lukion opiskelija, joka on suorittanut molemmat äänitekniikan kurssit kiitettävillä arvosanoilla. Sen lisäksi hänen tulee olla musiikinopettajien kollegion mielestä luotettava ja hyväkäytöksinen henkilö.

2.27. Muu opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus, somali

Oppiaineen tehtävä

Opetussuunnitelman valtakunnalliset perusteet:

Lukiolain (629/1998) 8 §:n mukaan äidinkielenä voidaan opettaa suomen, ruotsin, saamen, romanikielen ja viittomakielen lisäksi myös muuta koulutuksen järjestäjän tarjoamaa ja opiskelijan valitsemaa opiskelijan äidinkieltä. Tällöin mainittua äidinkieltä opetetaan valtioneuvoston asetuksen (942/2014) 9 §:n määrittelemällä tuntimäärällä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääränä. Opetussuunnitelma laaditaan kielikohtaisesti suomen kieli ja kirjallisuus tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärään laadittuja lukion opetussuunnitelman perusteita soveltaen. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä ympäristön tarjoama tuki opiskelijan äidinkielen kehittymiselle.

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Kaunokirjallisuus ja muut taidelajit (ÄIS5)

Vaskivuoren lukio:

Tutustutaan oman kielen tai kielialueen joihinkin tunnettuihin kirjailijoihin ja taiteilijoihin. Luetaan yhdessä jotakin kaunokirjallista teosta ja pohditaan sen sisältöä ja kieltä. Opiskelijat voivat lukea ja referoida haluamansa teoksen tai syventyä johonkin taidelajiin ja kertoa siitä. Opiskelijat voivat esitellä sopivissa tilaisuuksissa oman kielialueensa kulttuuria, taidetta ja kirjallisuutta.

2. Kielialueen kulttuuri (ÄIS3)

Vaskivuoren lukio:

Tutustutaan asianomaisen kieli- ja kulttuurialueen kulttuuriperinteisiin, myös suulliseen kansanperinteeseen, uskontoon ja uskomuksiin sen mukaan, mikä merkitys niillä on kyseisessä kulttuurissa. Verrataan oman kulttuurin piirteitä suomalaiseen kulttuuriin. Aihealueisiin tutustutaan monipuolisesti niistä lukien, puhuen ja kirjoittaen.

3. Kielitieto ja oikeakielisyys (ÄIS2)

Vaskivuoren lukio:

Perehdytään tarkemmin oman kielen rakenteeseen ja erityispiirteisiin suomen/ ruotsin kieleen verrattuna. Harjoitellaan oman kielen kirjallista käyttöä. Edetään ensin henkilökohtaisista tarkoituksista vaativampiin viestintätehtäviin. Muissa kuin latinalaista kirjaimistoa käyttävissä kielissä varmistetaan kunkin kielen kirjoitustekniikka, mahdollisesti myös tietokoneen avulla.

4. Oma äidinkieli ja sen käyttö (ÄIS1)

Vaskivuoren lukio:

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion äidinkielen opetusta ja vahvistaa sana- varaston ja perusrakenteiden hallintaa. Kurssin aluksi eritellään opiskelijoiden äidinkielen osaamista sekä heidän aikaisempia tietojaan ja tietoisuuttaan omasta äidinkielestään ja kulttuuristaan. Tutustutaan oman äidinkielen käyttöön ja kielen vaihteluun asianomaisella kielialueella. Kuunnellaan äidinkieltä eri tilanteis- sa sekä keskustellaan opiskelijan perinteistä, lukio-opinnoista ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyvistä asioista. Kartutetaan sanastoa ja määritellään eri alojen peruskäsitteitä omalla äidinkielellä.

Tavoitteet

5. Tiedon maailma (ÄIS6)

Vaskivuoren lukio:

Perehdytään koulun muihin oppiaineisiin liittyviin eri tieteenalojen teksteihin sanavaraston laajentamiseksi ja eri tieteenalojen nykykäsitteiden oppimiseksi. Keskustellaan eri alojen ajankohtaisista asioista. Kirjoitetaan ja esitellään oma ar- tikkeli tai asiateksti. Voidaan toteuttaa myös laajempi yhtä alaa käsittelevä projekti.

6. Viestintä ja yhteiskunta (ÄIS4)

Vaskivuoren lukio:

Perehdytään mahdollisuuksien mukaan asianomaisen kielialueen ajankohtaisiin mediateksteihin kuten uutisiin, mainoksiin, artikkeleihin ja reportaaseihin sekä keskustellaan ja kirjoitetaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista. Syvennytään oman kielialueen nykyisiin oloihin. Opiskelija voi suullisesti tai kirjallisesti esi- tellä ja eritellä valitsemaansa lehtiartikkelia, radio- tai televisio-ohjelmaa.

2.28. Muut kielet

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Italian alkeet (IA1 - 3)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kursseilla opiskellaan italian kielen alkeet. Kurssi järjestetään yhteistyössä Martinlaakson lukion kanssa. Suoritusmerkintä.

2. Japanin kieli ja kulttuuri (KJ1 - 2)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kursseilla opiskellaan japanin kielen alkeet ja tutustutaan opintokäynneillä japanilaiseen kulttuuriin. Suoritusmerkintä.

3. Latinan alkeet (LA1 - 3)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Latinaa pidetään monien kielten äitinä. Nykyään sitä käytetään kansainvälisenä kielenä esimerkiksi lääke-, laki-, kasvi- ja eläintieteessä. Kursseilla opiskellaan latinan kielen alkeet. Samalla tutustutaan antiikin Rooman historiaan ja kulttuuriin. Suoritusmerkintä.

2.29. Muut kurssit

Paikalliset soveltavat kurssit

Antiikkikurssi (OY1)

Vaskivuoren lukio/ Oppiainerajat ylittävät kurssit (OY-kurssit):

Oppiainerajat ylittävällä kurssilla perehdytään antiikkiin erityisesti historian, yhteiskuntaopin, uskonnon ja filosofian näkökulmista. Kurssi koostuu kahdesta osasta: Vaskivuoressa tehtävästä valmistelutyöstä ja noin viikon mittaisesta opintoretkestä (vuorovuosin Roomaan tai Ateenaan) neljännen jakson päätösviikon aikana. Opiskelija vastaa matkakustannuksista itse, valmisteluvaiheessa on mahdollista kerätä yhteistä rahaa. Suoritusmerkintä.

Holokausti-kurssi ja opintomatka Puolaan (OY4)

Vaskivuoren lukio/ Oppiainerejat ylittävät kurssit (OY-kurssit)

Kurssilla tutustutaan juutalaisten kansanmurhaan kaunokirjallisuuden ja uskonto- tai yhteiskuntatieteiden näkökulmista. Eri vuosina kurssilla voidaan keskittyä eri teemoihin. Kurssilla luetaan yksi keskitysleiriaiheinen romaani ja tehdään opintomatka keskitysleirille.

Ideasta ilmiöksi – kulttuurituottaja menestyksen toteuttajana (TA4)

Kuvaus: Kulttuurin ilmiöiden toteuttaminen vaatii monenlaista työtä. Taiteellista osaamista tietenkin, mutta myös rautaista ammattitaitoa kulttuurin tuottamisessa, rahoittamisessa ja

viestinnässä. ”Ideasta ilmiöksi”-kurssi tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden päästä osalliseksi tuottajan monipuolisesta tietotaidosta.

Tavoite: Kurssilla opiskelija perehtyy laaja-alaisesti tuottajan työhön ja toimii n. 20 h tuottajaharjoittelijana esimerkiksi koulun produktiossa.

Sisältö: lähiopetuskerroilla käsitellään rahoitusta, viestintää, jakelukanavia, julkaisumuotoja, yritysmuotoja, tuottajan osaamista ja artistin psykologiaa. Lähiopetuskertoja on kahdeksan ja lisäksi opiskelijat toimivat n. 20 h tuottajaharjoittelijoina esimerkiksi koulun produktiossa tai Vantaan kulttuuritoimen tehtävissä. Kurssin aikana laaditaan ajantasainen CV.

Matemaattinen fysiikka (OY5)

Vaskivuoren lukio/Oppiainerajat ylittävät kurssit (OY-kurssit)

Matemaattisen analyysin ja vektorilaskennan soveltamista sekä fysiikan ilmiöiden mallintamista. Kurssilla käsitellään derivaatan, integraalin ja vektoreiden käyttöä fysiikan ilmiöiden mallintamiseen matemaattisin apukeinoin.

Mielenkiintoiset molekyylit (OY2)

Vaskivuoren lukio / Oppiainerajat ylittävät kurssit (OY-kurssit):

Kurssilla tutustutaan erilaisiin molekyyleihin kemian ja biologian kannalta muun muassa erilaisia molekyylimallinnusohjelmia sekä kokeellisuutta apuna käyttäen. Kurssi edellyttää kurssien KE-1, KE-2 ja KE-3 sekä BI-4 ja BI-3 aikaisempaa suoritusta. Kurssille maksimiosallistujamäärä on 20 opiskelijaa. Kurssilla on numeroarviointi

Robotiikan peruskurssi (ROB1)

Keskeinen sisältö

Kurssin tavoitteena on tutustua ja oppia ymmärtämään, miten meitä ympäröivät erilaiset elektroniset laitteet toimivat. Kurssilla opiskellaan ohjelmointia ja elektroniikkakomponenttien käyttöä rakentamalla virtapiirejä Arduino-alustalla. Kurssityöt suunnitellaan ja rakennetaan yksin tai pienissä ryhmissä. Lisäksi kurssilla suunnitellaan ja toteutetaan yksin tai parin kanssa dokumentoitu projektityö, joka esitellään muulle ryhmälle kurssin lopussa.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin työt suoritetaan pääsääntöisesti oppitunneilla. Harjoitukset pyritään tekemään opiskelijan omalla koneella, tarvittaessa tunnilla voi käyttää koulun konetta. Kurssilla tehdään sekä yksilö- että ryhmätöitä. Kurssilla pyritään tekemään vierailu johonkin robotiikka-alan yritykseen, jatkokoulutuspaikkaan tai robotiikka-alan tapahtumaan. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien aktiivista suorittamista.

Robotiikka tulevaisuudessa (ROB2)

Keskeinen sisältö

Kurssilla tarkastellaan robotiikkaa kehittyvänä ilmiönä ja pohditaan, kuinka robotiikan ratkaisut edistävät tulevaisuudessa arkeamme. Kurssilla opiskellaan ohjelmointia ja erilaisten elektronisten laitteiden rakentamista sekä tarkastellaan kuinka erilaiset robotiikan ratkaisut voivat tehdä arjestamme sujuvampaa. Kurssilla opiskelija suorittaa projektityön valitsemastaan painopisteestä,

joko yksin tai pienessä ryhmässä. Kurssilla opiskelija voi valita painopisteekseen jonkin alla olevista.

1) Robotiikka yhteiskunnassa

2) Internet of Things

3) Mekaniikkaan syventyminen (esim. VEX-robotit)

4) Arduino ja muut rajapinnat (esim. taideinstallaatiot)

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Projektit esitellään kurssin lopuksi järjestettävässä demo-päivässä. Kurssi sisältää itsenäistä työskentelyä. Tehtävät toteutetaan pääsääntöisesti oppitunneilla.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien aktiivista suorittamista.

Rytmi ja liike (OY6)

Vaskivuoren lukio / Oppiainerajat ylittävät kurssit (OY-kurssit):

Liikunnan, musiikin ja tanssin yhteisellä kurssilla perehdytään musiikin elementeistä erityisesti rytmiikkaan kehollisesta näkökulmasta. Kurssilla käytetään monipuolisesti eri työtapoja ja välineitä, kuten kehorytmejä (bodypercussion), rytmisoittimia, "epäsoittimia" (esim. harjanvarret, ämpärit) sekä liikuntavälineitä (esim. pallot). Yhdistämme kurssin aikana tanssin ja liikkeen rytmiikkaan harjoittelemalla erilaisia liikkumisen tapoja sekä teemme lyhyitä kompositioita/ koreografioita yhdessä. Kurssin aikana rytmi ja liike yhdistyvät lopulta Stomp-hengessä visuaaliseksi kokonaisuudeksi, demo-esitykseksi. Kurssi on avoin kaikille, eikä aikaisempaa kokemusta rytmiikasta tai tanssista vaadita.

Science-kurssi (SCI1)

Vaskivuoren lukio:

Kuvaus: Kurssi antaa lahjakkaille ja luonnontieteistä kiinnostuneille opiskelijoille haasteita ja mahdollisuuksia tutustua nykypäivän tutkimukseen. Työtapoina voivat olla, esimerkiksi koulun ulkopuoliset luennot, vierailut yliopistoon tai yrityksiin, kasviot, tutkimusprojektit tai tiedekilpailut. Kurssia voi suorittaa omaan tahtiin, vaikka koko lukion ajan. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssin tarkoituksena on innostaa opiskelijaa huomaamaan luonnontieteiden tarjoamat laajat mahdollisuudet niin tiedon, jatko-opintopaikkojen kuin tulevaisuuden työpaikkojenkin suhteen. Kurssi syventää opiskelijan luonnontieteellistä osaamista sekä mahdollistaa tietojen ja taitojen poikkitieteellistä soveltamista sekä ohjaa itsenäiseen työskentelyyn.

Sisältö: Kurssi suoritetaan itsenäisesti keräämällä merkintöjä Science-passiin. Kurssisuorituksen kesto on noin 38 x 45 minuuttia. Suorituksen tulee sisältää vähintään kahden luonnontieteellisen aineen sisältöjä. Science-passin sisällöt ja aiheet voivat vaihdella vuosittain.

Studia generalia (STU1)

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus:

- Kurssilla järjestetään lukuvuoden aikana 4-5 avointa tilaisuutta, joihin kutsutaan opiskelijoiden haastateltaviksi ajankohtaisia asiantuntijavieraita yhteiskunnan eri aloilta.

Tavoite:

- Kurssilla opiskelija perehtyy vieraisiin sekä tilaisuuksien järjestämiseen liittyviin käytännön asioihin, viestintään sekä haastattelun rakentamiseen ja toteuttamiseen.

Sisältö:

- Haastattelutekniikka ja haastatteluun valmistautuminen, yleisötilaisuuksien järjestämiseen liittyvä viestintä sekä muut käytännön järjestelyt. Mahdolliset asiantuntijavierailut.

Arviointi:

- Suoritusmerkintä.

1. Kansainvälisyyskurssi (KAN1-2)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska tahansa

Opiskelija voi valita kurssin teemakurssiksi TO3 "Osaaminen arjessa", jolloin kurssi on valtakunnallinen syventävä kurssi.

Kurssilaiset osallistuvat lukion kansainväliseen toimintaan mm. kantamalla vastuuta vierailujen järjestelyistä, tiedottamalla opiskelusta ja harjoittelusta ulkomailla, kutsumalla vierailevia puhujia, järjestämällä eri maita sekä valtioiden ja kulttuurien välistä suvaitsevaisuutta edistäviä järjestöjä koskevia päivänavauksia, teemapäiviä ja näyttelyitä. Kurssin suorittamista valvoo opettaja, joka on nimetty kansainvälisyyskoordinaattoriksi. Suoritusmerkintä.

2. Kiinan kulttuurin tuntemus (KKT1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Opiskelija voi valita kurssin teemakurssiksi TO1 "Monitieteinen ajattelu", jolloin kurssi on valtakunnallinen syventävä kurssi.

Kiina on maailman väkirikkain maa, jonka vaikutusvalta maailmassa kasvaa kovaa vauhtia. Samalla kiinalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan tunteminen on entistä tärkeämpää. Useita oppiaineita (historia, uskonto, filosofia, maantiede, taideaineet, liikunta) integroivan Kiina-kurssin tavoitteena on laajentaa ja syventää Kiina- tuntemustamme. Suoritusmerkintä.

3. Lamerfest (LF1-3)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kurssilla järjestetään Lamerfest-mediatapahtuma, jossa on mahdollisuus oppia median eri osa-alueita tekemisen kautta. Kurssi järjestetään kouluajan ulkopuo- lella. Aikaisempaa osaamista ei tarvita. Lisätietoja osoitteesta www.lamerfest.org. Suoritusmerkintä.

4. Liikennekasvatus, autokoulukurssi (AKV1)

Vaskivuoren lukio:

Opiskelija voi valita kurssin teemakurssiksi TO3 "Osaaminen arjessa", jolloin kurssi on valtakunnallinen syventävä kurssi.

Autokoulukurssin suorittamiseen kuuluu AB-ajokortin lisäksi osallistuminen kahdelle lukiossa järjestettävälle luennolle. Luennot järjestetään kerran vuodessa, yleensä keväällä. Luentojen sisällöt ovat: menettely onnettomuustilanteessa ja huomaavaisuus liikenteessä. Mikäli autokoulu järjestää vastaavat luennot, niiden korvaavuudesta on sovittava erikseen lukion kanssa. Pelkällä ajokortilla ei saa kurssisuoritusta. Suoritusmerkintä.

5. Muualla suoritettu kurssi (MUU)

Vaskivuoren lukio:

Opiskelijalla on oikeus lukea hyväkseen lukion oppimäärään muualla pääsääntöisesti lukioaikana suoritetut opinnot, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lukion opetussuunnitelman mukaisia. Päätös muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemisesta tulee sitä erikseen pyydettäessä tehdä ennen mainittujen opintojen aloittamista. Rehtori päättää muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemisesta. Suoritusmerkintä.

6. Nuori yrittäjyys (NY1)

Vaskivuoren lukio:

Kurssilla opiskelijat oppivat koko yrityksen elinkaaren perustamisesta toiminnan lopettamiseen. Oppimateriaalina käytetään Nuori yrittäjyys ry:n luomaa materiaalia, mutta pääosassa on konkreettinen tekeminen. Kurssi kestää koko lukuvuoden ja kokoontuu vain sovittaessa. Suoritusmerkintä.

7. Nuorisovaltuustotoiminta 1 (NU1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kurssin tavoitteena on oman kotikaupungin hallintoon perehtyminen ja yleisen yhteiskuntatietouden kasvu. Kurssin aikana tehdään arvio omasta nuorisoval- tuustotyöstä ja muusta vaikuttamisesta. Nuori kokoaa omaa portfoliota nuorisovaltuustotoiminnastaan. Suoritusmerkintä.

8. Nuorisovaltuustotoiminta 2 (NU2)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kurssin aikana osallistutaan joko erityiseen projektiin tai tehdään oma kirjallinen tutkielma suomalaisen yhteiskunnan tai kansainvälisen yhteisön toimintatavoista. Tutkielman aihe hyväksytään ja arvioidaan nuorisovaltuustossa. Suoritusmerkintä.

9. Nuorten vapaaehtoistyön kurssi (NVT1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Opiskelija voi valita kurssin teemakurssiksi TO3 "Osaaminen arjessa", jolloin kurssi on valtakunnallinen syventävä kurssi.

Lukioiden ja ammatillisen koulutuksen yhteinen kurssi, jossa tutustutaan ja osallistutaan vapaaehtoistyöhön. Tavoitteena on lisätä opiskelijan kykyä ymmär- tää erilaisissa

elämäntilanteissa olevia ihmisiä ja nähdä itsensä osana erilaisia yhteisöjä. Voidaan järjestetään yhteistyössä Vantaankosken seurakunnan kanssa. Suoritusmerkintä.

10. Opiskelijakuntakurssi (OPI1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Opiskelijakunnan hallituksen toimintaan aktiivisesti osallistumalla opiskelija voi suorittaa opiskelijakuntakurssin. Opiskelijakunnan toimintaa ohjaa opiskelijakunnan toimintasuunnitelma, joka on hyväksytty osaksi vuotuista koulun lukion lukuvuosisuunnitelmaa. Opiskelijakunta työskentelee yhteistyössä rehtorin ja opettajien kanssa myönteisen ja viihtyisän ilmapiirin luomiseksi lukioyhteisöömme. Suoritusmerkintä.

11. Oppimaan (OPP1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koko lukionkäynnin ajan.

Kurssilla vahvistetaan eri oppiaineiden opiskelutaitoja. Kurssi kertyy opiskelijalle lukioaikana eri oppiaineiden tukiopetukseen osallistumisesta. Myös opiskelu- huoltohenkilöstöllä käynnit huomioidaan. Opiskelijalla on vihreä opintokirja, jonka saa kansliasta. Suoritusmerkintä.

Osana Oppimaan-kurssia voi suorittaa Nyytin elämäntaitokurssin, joka on puolen kurssisuorituksen arvoinen kokonaisuus.

Nyytin elämäntaitokurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteen on, että opiskelija

• löytää keinoja, joilla voi ylläpitää ja edistää omaa hyvinvointiaan, itsetuntemustaan ja itsestä välittämistä

• oppii tunnistamaan omia voimavarojaan ja tavoitteitaan

• saa uusia oivalluksia ja työvälineitä omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen ja opinnoissa jaksamiseen

• saa vertaistukea muilta opiskelijoilta hyvinvoinnin tukemiseen liittyvissä asioissa

Keskeiset sisällöt

• Omien tarpeiden, arvojen, tavoitteiden ja unelmien tunnistaminen

• Hyvän arjen perusta: ruokailu, uni, liikkuminen ja päivittäiset mukavat hetket

• Stressi, ajanhallinta ja rentoutuminen

• Ajatusten tunnistaminen ja niiden kanssa työskentely

• Tunteiden tunnistaminen ja käsittely

• Itsetuntemus ja itsetunto

• Sosiaaliset suhteet ja taidot

Arviointi

• Chat-keskusteluihin (6 x 1.5h) tai pienryhmätapaamisiin osallistuminen

• Taustamateriaaleihin perehtyminen

• Oppimispäiväkirjan kirjoittaminen

Kurssiin sisältyvät tehtävät hyväksytysti suorittamalla saa suoritusmerkinnän ½ lukiokurssista. Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

13. Ryhmänohjaus (RO1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koko lukionkäynnin ajan.

Kurssi toteutuu lukionkäynnin aikana. Opiskelijat osallistuvat joka viikko ryh- mänohjaustuokioihin ja ryhmänohjaustunneille. Ryhmänohjaustuokioiden sisällöt on kirjattu lukuvuosittain ryhmänohjauksen vuosikelloon. Ryhmänohjaaja antaa opiskelijalle suoritusmerkinnän kolmannen opiskeluvuoden III jakson päättyessä, mikäli opiskelija on säännöllisesti osallistunut ryhmänohjaukseen. Suoritusmerkintä.

14. Tiimityön kurssi (TII1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa tiimityön kurssi osallistumalla aktiivisesti jonkin tiimin toimintaan lukioaikana. Kurssin suoritus määräytyy tiimin vetäjän määräämistä osa-alueista. Suoritusmerkintä.

15. Tutor-kurssi (TUR1 - 2)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 1. ja 2. vuonna.

Tutor-kurssilla ykkösvuosikurssilaisista koulutetaan uusien opiskelijoiden ohjaajia ja opastajia. Kurssin suorittamiseen kuuluu koulun esittelytilaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen, uusien opiskelijoiden vastaanottaminen ja opastaminen. Aktiivisella osallistumisella tutortoimintaan myös 2. lukuvuoden aikana opiskelija voi saada **TUR2**-kurssin. Tutoreiden ohjaajana toimii lukion opinto-ohjaaja. Suoritusmerkintä.

16. USA! USA! (USA1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Opiskelija voi valita kurssin teemakurssiksi TO1 "Monitieteinen ajattelu", jolloin kurssi on valtakunnallinen syventävä kurssi.

Kuvaus: Grand Canyon? Miksi Yhdysvallat hyökkäsi Irakiin 2003? Entinen presidentti George W. Bush oli metodiste – eli mikä? Mikä on Martin Luther Kingin suuri unelma? USA! USA! -kurssilla tutustutaan Yhdysvaltoihin poikkitieteellisesti. Pääpaino on historialla, mutta maahan tutustuaan myös maantieteen, kirjallisuuden, populaarikulttuurin ja uskonnon kautta. Suoritusmerkintä..

Tavoite: Opiskelija perehtyy monipuolisesti Yhdysvaltojen historiaan, kulttuuriin ja poliittiseen rakenteeseen. Tätä kautta opiskelija ymmärtää mihin Yhdysvaltojen asema maailmassa tällä hetkellä perustuu ja osaa ennakoida myös muutoksia globaaleissa valtasuhteissa.

Sisältö:

- Yhdysvaltojen historian käännekohtia (noin puolet kurssin oppitunneista)

- Yhdysvallat maantieteellisesti (2 oppituntia)

- Amerikkalainen retoriikka (2 oppituntia)

- Uskonto Yhdysvalloissa (2 oppituntia)

- Populaarikulttuuri Yhdysvalloissa (2 oppituntia)

- Mahdollisuuksien mukaan kurssilla järjestetään vierailuja kohteisiin tai vierailevia luennoitsijoita

2.30. Taiteiden väliset kurssit

Taiteiden väliset kurssit ovat eri taiteenaloja yhdistäviä opintoja. Kurssien tehtävänä on laajentaa ja eheyttää musiikin, kuvataiteen ja opetussuunnitelmassa päätettävien mahdollisten muiden taideaineiden opetusta. Taiteiden väliset kurssit tarjoavat mahdollisuuksia laaja-alaisille ja teemallisille kokonaisuuksille perustuvalle taideoppimiselle. Opinnot vahvistavat kulttuurisen tiedon ymmärtämistä ja arvottamista omassa elämässä. Kursseilla tuotetaan ja tulkitaan kulttuuria eri taiteenaloille ominaisilla tutkimisen tavoilla. Opintojen tehtävänä on vahvistaa opiskelijoiden toimijuutta ja osallisuutta omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa. Taiteiden väliset opinnot luovat mahdollisuuksia lukion toimintakulttuurin kehittämiselle sekä yhteistyölle lukion ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Koulutuksen järjestäjä voi päätöksellään tarjota opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä taiteiden välisiä kursseja. Mikäli lukio järjestää mahdollisuuden suorittaa taiteiden välisiä kursseja, niiden tavoitteet ja sisällöt tarkennetaan ja konkretisoidaan opetussuunnitelmassa.

Opetuksen tavoitteet

Taiteiden välisten kurssien tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kulttuurista osaamistaan taiteenalojen välisiä yhteyksiä hyödyntämällä*
- *tutkii itselle merkityksellisiä ilmiöitä ja teemoja yksin ja yhteistyössä muiden kanssa*
- *hyödyntää ja soveltaa eri taiteen- ja tieteenaloilta hankkimaansa osaamista*
- *soveltaa eri taiteenaloille ominaisia tiedon tuottamisen tapoja ja niiden yhdistelmiä*
- *kehittää osaamistaan taiteenaloille ominaisia työtapoja, teknologioita, työskentelyprosesseja ja opiskeluympäristöjä käyttämällä*
- *työskentelee tavoitteellisesti ja yhteistoiminnallisesti ryhmän jäsenenä*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään kokemuksellisuutta, moniaistisuutta ja toiminnallisuutta hyödyntämällä.*

Arviointi

Opiskelijoille annetaan kurssilla kannustavaa, monipuolista ja ohjaavaa palautetta. Taiteiden välisen kurssin arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arviointi kohdistuu tavoitteellisuuteen, suunnitelmallisuuteen ja tiedon

tuottamiseen sekä taitojen soveltamiseen. Kurssien arvioinnissa otetaan huomioon osaamisen kehittyminen, työtapojen ja opiskeluympäristöjen käyttö, työskentelyprosessien eteneminen sekä toteutetut teokset, produktiot ja esitykset. Opiskelijoille annetaan palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaidoista sekä työvälineiden, materiaalien ja teknologioiden käytöstä.

Valtakunnalliset soveltavat kurssit

1. Monitaiteellinen musiikkiprojekti (TA1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika 3. vuonna

Kuvaus: Kurssilla ryhmä suunnittelee, harjoittelee ja esittää yhdessä musiikillisen kokonaisuuden. Kyseessä voi olla konsertti, näyttämöesitys tai muu taiteidenvälinenprojekti. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan, harjoittelemaan ja toteuttamaan musiikillisen kokonaisuuden.

Sisältö: Kurssilla valmistetaan musiikillinen esitys.

Kurssille voivat osallistua sekä yleis- että musiikkilukion opiskelijat. Musiikkilukion opiskelijat voivat laskea kurssisuorituksen musiikkilukion pakolliseksi valittavaksi kurssiksi, jolloin kurssi arvostellaan numerolla.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssi tarjoaa opiskelijalle tilaisuuksia kehittää musiikillista ja muuta taiteellista luovaa ajatteluaan ja ilmaisutaitojaan taiteidenvälisessä työskentelyssä ja yhteistyössä muiden kanssa. Tavoitteena on, että kurssin aikana opiskelija suunnittelee ja toteuttaa ryhmässä tai itsenäisesti taiteelliseen ilmaisuun liittyvän kokonaisuuden. Kokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa opiskelija soveltaa ja yhdistää aiemmin hankkimaansa kulttuurista, musiikillista ja muuta taiteellista osaamista. Oppimisprosessin aikana opiskelija arvioi työskentelyään ja oppii toimimaan kokonaisuuden kannalta mielekkäällä tavalla. Kokonaisuuden toteutuksessa voi käyttää myös kehittyvän teknologian tarjoamia taiteellisen ilmaisun keinoja.

2. Nykytaiteen keinoin (TA2)

Vaskivuoren lukio:

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen, tanssiin, teatteriin ja tai musiikkiin nykytaiteelle ominaisin keinoin. Opiskelijat perehtyvät monitaiteelliseen työskentelyyn eri taiteenalojen keinoja käyttämällä ja soveltamalla. Kurssilla hyödynnetään visuaalisuuden rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja. Kurssilla tarkastellaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Taidetta käytetään osallistumisen ja vaikuttamisen muotona. Tutkittavat ilmiöt sekä ilmaisun keinot päätetään opiskelijoiden kanssa. Kurssilla toteutetaan monitaiteellisia teoksia, produktioita ja esityksiä erilaisiin ympäristöihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin nykytaiteelle ominaisin keinoin. Opiskelijat tutkivat kulttuurisia ilmiöitä eri taiteenalojen ilmaisun keinoja käyttämällä ja soveltamalla. Kurssilla hyödynnetään visuaalisuuden rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja. Opiskelijat syventyvät erilaisiin käsityksiin taiteen tehtävästä. Kurssilla tarkastellaan kuvataiteen ja muun visuaalisen

kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Taidetta käytetään osallistumisen ja vaikuttamisen muotona. Tutkittavat ilmiöt sekä käytettävät välineet, teknologiat ja ilmaisun keinot valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Kurssilla toteutetaan monitaiteellisia teoksia, produktioita ja esityksiä erilaisiin ympäristöihin.

3. Taidetta kaikilla aisteilla (TA3)

Vaskivuoren lukio:

Taidetta kaikilla aisteilla -kurssilla tutustutaan taideteorioiden ja useiden taiteenlajien näkökulmien kautta nykykulttuuriin pääkaupunkiseudulla ja kansainväliseen taidekenttään. Kurssilla tehdään vierailuja, etsitään henkilökohtaista näkökulmaa ja tutustutaan ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin. Tarkastelun kohteena voivat olla taiteen käyttämä kieli, esittämisen muodot, ilmaisu, kerronta ja kantaaottavuus. Kurssilla käydään näyttelyissä, konserteissa, tanssi- ja teatterivierailuilla, joista pidetään kulttuuripäiväkirjaa. Vierailukohteiden mahdolliset pääsymaksut ovat opiskelijoille omakustanteisia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan ja arvioimaan eri taiteenalojen ajankohtaisia toimintatapoja ja ilmiöitä. Kurssilla tarkastellaan taiteiden ja kulttuurien suhdetta sekä taiteen merkityksiä omassa elämässä, yhteiskunnassa ja maailmassa. Opiskelijoille merkityksellisiä teemoja ja aihepiirejä tutkitaan eri taiteenalojen keinoin ja niitä yhdistellen. Kurssi toteutetaan vähintään kahden taiteenalan välisenä kokonaisuutena. Kurssin keskeisiä sisältöjä voidaan valita myös aihekokonaisuuksista.

2.31. Tanssi tanssilukiossa

Oppiaineen tehtävä

Vaskivuoren lukio:

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja 22.1.2016 (nro 51/530/2015) sekä Vantaan opetuslautakunnan 11.5.2005 § 10 tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 12 kurssia tanssin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä kahdeksan kurssia. Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen kursseista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset kurssit.

Tanssilukiolaisen tulee suorittaa yhden valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisen musiikin kurssin (MU01) lisäksi Vaskivuoren musiikkilukion opetussuunnitelman mukainen musiikkitiedon ja - historian kurssi (MUV2) sekä yhteensä 11 tanssi- tai musiikkilukion kurssia, joista kaikille yhteistä liikeilmaisua on 5 ja tanssinhistoriaa 3 kurssia. Kolme muuta erikoislukion kurssia opiskelija saa valita seuraavista

- tanssin työpaja 1 - 3

- baletti, nyky- ja/tai jazztanssi taiteen perusopetusta antavassa oppilaitoksessa 1 - 3

- TALD7 tanssin lukiodiplomi 1

- musiikkilukion kursseja 1 - 3

Pakolliset ja syventävät kurssit arvostellaan numeroarvosanalla.Tanssilukiolainen voi opiskella soveltavina kursseina tanssia ja musiikkia opiskelijan haluaman määrän.

Paikalliset syventävät kurssit

1. Koreografia (TAL5)

Vaskivuoren lukio:

Tanssilukiolaisille pakollinen kurssi.

Järjestetään joka toinen lukuvuosi.

Tutustutaan erilaisiin tapoihin tehdä koreografiaa ja tutkitaan liikettä. Mitä, miten ja kenelle liike viestii. Työstetään pienimuotoisia tansseja.

Tanssitunneilla työskentely. Työpäiväkirjan kirjoittaminen. Esiintyminen. Numeroarviointi. Arviointi perustuu oppilaan omaan taidolliseen kehittymiseen, motivaatioon ja asenteeseen tunneilla, yhteistyökykyyn ja esiintymistaidon kehittymiseen.

2. Liikeimprovisaatio (TAL3)

Vaskivuoren lukio:

Tanssilukiolaisille pakollinen kurssi.

Järjestetään joka toinen lukuvuosi.

Kuvaus: Tutustutaan improvisaation ja erilaisten traditioiden kautta kehon luonnolliseen tapaan liikkua ja olla kontaktissa muihin.

Tavoite: Oman persoonallisen liikkumistavan löytäminen. Ryhmätyön ja luottamuksen syventäminen. Improvisaatio-esityksen valmistaminen.

Sisältö: Yksilö ja ryhmä improvisaatio harjoituksia eri tekniikoita apuna käyttäen.

Tanssitunneilla työskentely. Työpäiväkirjan kirjoittaminen. Esiintyminen. Numeroarviointi. Arviointi perustuu oppilaan omaan taidolliseen kehittymiseen, motivaatioon ja asenteeseen tunneilla, yhteistyökykyyn ja esiintymistaidon kehittymiseen.

3. Modernista meidän päiviin (TAH2)

Vaskivuoren lukio:

Tanssilukiolaisille pakollinen kurssi.

Kurssi järjestetään joka kolmas lukuvuosi.

Kuvaus: Tutustutaan länsimaiseen taidetanssin suuntauksiin ja merkittävimpiin henkilöihin 1900-luvulla. Käydään läpi tanssin nykysuuntaukset.

Tavoite: Oppilas tutustuu länsimaisen taidetanssin kehitykseen vaikuttaviin tekijöihin ja osaa yhdistää ne kulttuurihistoriallisiin tapahtumiin.

Sisältö: Opiskellaan 1900-luvulta lähtien baletin ja modernin tanssin kehitys tähän päivään asti. Tutustutaan nykysuuntauksiin ja ilmiöihin.

Kurssilla työskentely tutustuttaa opiskelijan monipuolisesti alan lähdekirjallisuuteen, tietokatoihin ja keskeisiin tanssin vaikuttajiin. Opiskelija toimii aktiivisena etsijänä. Aiheisiin tutustumista auttavat luennot, keskustelut ja videot. Kurssien suorittamiseen kuuluu esitelmä tai essee. Tanssin historian kurssien arviointiin vaikuttaa opiskelijan sitoutuminen, jatkuva näyttö, kirjalliset työt ja esitelmät. Numeroarvostelu.

4. Musiikki ja minä (MU01)

Pakollinen valtakunnallinen kurssi

Opetussuunnitelman valtakunnalliset perusteet:

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Osallistumalla musiikilliseen toimintaan hän saa kokemuksia musisoinnista, syventää omaa osaamistaan ja pohtii asemaansa musiikin kuuntelijana, tulkitsijana, tekijänä ja kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Omakohtaisen musiikkisuhteen kautta opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä elämässä ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan.

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ajattelun ja ilmaisun välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin ja musiikkikäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

Vaskivuoren lukio:

Suoritetaan 1. tai 2. vuonna.

Kurssilla perehdytään musiikin opiskeluun musiikkilukiossa ja tunnistetaan omia vahvuus- ja kehittämisalueita. Yhdessä tanssilukion ja medialinjan ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden kanssa suunnitellaan, harjoitellaan ja esitetään show-ohjelma.

5. Myyteistä moderniin (TAH1)

Vaskivuoren lukio:

Tanssilukiolaisille pakollinen kurssi.

Järjestetään joka kolmas lukuvuosi.

Kuvaus: Taidetanssin synty, historia ja merkitys. Tutustutaan länsimaisen taidetanssin syntyyn ja merkittävimpiin henkilöihin esihistorialliselta ajalta 1900-luvun alkuun asti.

Tavoite: Opiskelija ymmärtää länsimaisen taidetanssin syntyvaiheet ja tuntee keskeiset vaikuttajat ja oppii hakemaan tietoa taidetanssista eri lähteistä.

Sisältö: Tutustutaan esihistorian, antiikin, keskiajan, renessanssin, barokin, rokokoon ja romantiikan ajan länsimaisen taidetanssin kehitykseen.

Kurssilla työskentely tutustuttaa opiskelijan monipuolisesti alan lähdekirjallisuuteen, tietokantoihin ja keskeisiin tanssin vaikuttajiin. Opiskelija toimii aktiivisena etsijänä. Aiheisiin tutustumista auttavat luennot, keskustelut ja videot. Kurssin suorittamiseen kuuluu esitelmä tai essee. Tanssin historian kurssien arviointiin vaikuttaa opiskelijan sitoutuminen, jatkuva näyttö, kirjalliset työt ja esitelmät. Numeroarvosana.

6. Nykytanssin perusteet (TAL2)

Vaskivuoren lukio:

Pakollinen tanssilukion opiskelijoille.

Järjestetään joka toinen lukuvuosi.

Kuvaus: Kurssilla käydään läpi nykytanssin peruselementtejä (tila, aika, voima, virtaus). Etsitään kehoon oikeaa linjausta, liikkeen puhtautta ja kokonaisvaltaista kehonhallintaa.

Tavoite: Puhtaan kehoystävällisen liikkumistavan sisäistäminen. Anatomisten peruskäsitteiden ymmärtäminen. Nykytanssin tekniikan kehittäminen.

Sisältö: Nykytanssin tekniikkaharjoituksia. Esityksen valmistaminen.

Numeroarviointi. Arviointi perustuu opiskelijan omaan taidolliseen kehittymiseen, motivaatioon ja asenteeseen tunneilla, yhteistyökykyyn, ja esiintymistaidon kehittymiseen.

7. Produktio (PRO1 - 6)

Vaskivuoren lukio:

Tanssilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Tanssilukiossa: Tanssilukiolaiset valmistavat kurssin aikana esityksen, joka esitetään lukion ulkopuolella, esimerkiksi valtakunnallisessa tanssitapahtumassa. Suoritusmerkintä.

Vaskivuoren lukion yleinen PRO-kurssin kuvaus:

Kurssin voi suorittaa osallistumalla erilaisiin koulussa toteutettaviin projekteihin. Opiskelijat valitaan kursseille projektin luonteen mukaan koe-esiintymisten, projektin vetäjien pyynnön tai ilmoittautumisten perusteella. Projektissa työskentely voi sisältää ilmaisun eri muotoja (soitto, laulu, sävellys, sovitus, tanssi, tekniikka, tuotanto, lavastus, puvustus, kuvaus, leikkaus jne.), tietokone-ohjelmointia yms. kyseisen projektin tavoitteiden mukaan.

Suoritusmerkintä.

8. Rytmi ja liike (TAL4)

Vaskivuoren lukio:

Tanssilukiolaisille pakollinen kurssi.

Järjestetään joka toinen lukuvuosi.

Kuvaus: Kurssilla tutustutaan rytmiin ilmiönä, tuotetaan rytmejä keholla ja erilaisilla välineillä.

Tavoite: Perussykkeen, eri tahtilajien ja aika-arvojen ymmärtäminen tanssifraaseissa. Esityksen valmistaminen.

Sisältö: Rytmiikkaharjoituksia. Musiikin ja liikkeen yhdistäminen.

Tanssitunneilla työskentely. Työpäiväkirjan kirjoittaminen. Esiintyminen. Numeroarviointi. Arviointi perustuu oppilaan omaan taidolliseen kehittymiseen, motivaatioon ja asenteeseen tunneilla, yhteistyökykyyn ja esiintymistaidon kehittymiseen.

9. Taidemusiikki (MUH1)

Vaskivuoren lukio:

Musiikki- ja tanssilukion opiskelijoille pakollinen musiikkitiedon ja -historian kurssi.

Suoritetaan 1. vuonna.

Kuvaus: Kurssilla tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aika- ja tyylikausiin antiikin ajoista tähän päivään asti. Kuuntelu- ja musisointiesimerkkien kautta saadaan tietoa musiikin kehityksestä ja tärkeimmistä säveltäjistä sekä heidän teoksistaan. Konserttikäynti on osa kurssisuoritusta.

Tavoite: Kurssilla tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aika- ja tyylikausiin antiikin ajoista tähän päivään asti. Kuuntelu- ja musisointiesimerkkien kautta saadaan tietoa musiikin kehityksestä ja tärkeimmistä säveltäjistä sekä heidän teoksistaan.

Sisältö: Kurssilla luodaan kronologinen katsaus eurooppalaisen taidemusiikin kehitykseen painottaen Suomen musiikkielämää. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa musiikillista identiteettiä tutustumalla suomalaisen musiikin

suhteuttamalla se eurooppalaiseen ja koko maailman musiikkikulttuuriin.

Kurssin arvioinnissa painotetaan musiikin historian tiedollista hallintaa. Kurssin voi korvata lukioaikana suoritetulla musiikkiopiston Yleinen musiikkitieto I -kurssilla.

10. Taidetanssi Suomessa (TAH3)

Vaskivuoren lukio:

Tanssilukiolaisille pakollinen kurssi.

Kurssi järjestetään joka kolmas lukuvuosi.

Kuvaus: Suomalaisen taidetanssin kehitys ja merkitys. Tutustutaan tärkeimpiin taidetanssiin vaikuttaneisiin henkilöihin ja kartoitetaan tämän päivän suomalainen tanssin kenttä. Käydään katsomassa esityksiä.

Tavoite: Opiskelija ymmärtää suomalaisen taidetanssin syntyvaiheet ja tuntee keskeiset vaikuttajat ja oppii hakemaan tietoa taidetanssista eri lähteistä.

Sisältö: Tutustutaan suomalaisen taidetanssin kehitykseen 1900-luvulta alkaen. Keskitytään tämän päivän suomalaiseen taidetanssiin.

Kurssilla työskentely tutustuttaa opiskelijan monipuolisesti alan lähdekirjallisuuteen, tietokantoihin ja keskeisiin tanssin vaikuttajiin. Opiskelija toimii aktiivisena etsijänä. Aiheisiin tutustumista auttavat luennot, keskustelut esitysten katsomiset. Kurssin suorittamiseen kuuluu esitelmä tai essee. Tanssin historian kurssien arviointiin vaikuttaa opiskelijan sitoutuminen, jatkuva näyttö, kirjalliset työt ja esitelmät. Numeroarvostelu. Kurssi on pakollinen kaikille tanssilukiolaisille.

11. Tanssi ja minä (TAL1)

Vaskivuoren lukio:

Tanssilukion opiskelijoille pakollinen kurssi.

Suoritetaan 1. vuonna.

Kuvaus: Kurssilla tutustutaan tanssilukio-opiskeluun ja tanssiryhmään. Luodaan työskentelytavat ja pohditaan omaa suhdetta tanssimiseen. Kurssilla valmistetaan esitys.

Tavoite: Esityksen valmistaminen.

Sisältö: Nykytanssin tekniikkaharjoituksia.

Tanssitunneilla työskentely. Työpäiväkirjan kirjoittaminen. Esiintyminen. Numeroarviointi. Arviointi perustuu opiskelijan omaan taidolliseen kehittymiseen, motivaatioon ja asenteeseen tunneilla, yhteistyökykyyn, ja esiintymistaidon kehittymiseen.

12. Tanssin lukiodiplomi (TALD7)

Vaskivuoren lukio:

Tanssilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika opintojen päättövaiheessa.

Valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet:

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet
- työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa
- tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla
- soveltaa lukioaikana karttunutta osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta
- valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja
- arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta.

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena kurssin päätyttyä. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan aineessa tai aineryhmässä osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Tanssin lukiodiplomi (TALD7):

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan tanssissa. Tanssin lukiodiplomin suorittamisen tavoitteena on tukea ja kuvata opiskelijan pitkäaikaista tanssin opiskelua lukion aikana. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan valitsema tanssillinen tehtävä, sen valmistelu ja kirjallinen työ. Tanssillisen tehtävän opiskelija voi suorittaa joko esiintymällä tanssijana tai tekemällä koreografian. Tehtävä voi olla soolo- tai ryhmäteos. Tanssin lukiodiplomi on tanssillisen tehtävän ja tutkielman muodostama kokonaisuus.

Vaskivuoren lukio:

Kurssilla työstetään tanssin lukiodiplomia. Työhön kuuluvat taiteellinen ja kirjallinen työ sekä portfoliotyöskentely. Lukion tanssidiplomin suorittamiseksi vaaditaan, että opiskelija on suorittanut vähintään kolme lukion tanssikurssia. Diplomityö arvioidaan asteikolla 1-5, kurssista suoritusmerkintä.

Tukea ja kuvailla opiskelijan taiteellista kehitysprosessia, jonka pohjana on pitkäjännitteinen tanssinopiskelu. Syventää opiskelijan kehitystä tanssissa ja auttaa opiskelijaa ymmärtämään, mitä tanssi itselle merkitsee, miksi tanssii ja mitä tanssilla haluaa välittää.

Lukion tanssidiplomin suorittamiseksi vaaditaan, että opiskelija on suorittanut vähintään kolme lukion tanssikurssia. Puoliksi itsenäistä ja puoliksi opettajajohtoista työskentelyä. Kurssin suorittamisesta saa suoritusmerkinnän. Tanssin lukiodiplomin suorittamisesta saa erillisen todistuksen, joka on lukion päättötodistuksen liite. Diplomityön arviointi suoritetaan opetushallituksen antamien erillisohjeiden mukaan.

13. Tanssin perustekniikka, baletti (TAB1 - 3)

Vaskivuoren lukio:

Tanssilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Balettia taiteen perusopetusta antavassa tanssioppilaitoksessa. Numeroarvostelu tai suoritusmerkintä.

14. Tanssin perustekniikka, jazztanssi (TAZ1 - 3)

Vaskivuoren lukio:

Tanssilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Jazztanzzia taiteen perusopetusta antavassa tanssioppilaitoksessa. Numeroarvostelu tai suoritusmerkintä.

15. Tanssin perustekniikka, nykytanssi (TAN1 - 3)

Vaskivuoren lukio:

Tanssilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Nykytanssia taiteen perusopetusta antavassa tanssioppilaitoksessa. Numeroarvostelu tai suoritusmerkintä.

16. Tanssin workshop (TAW1 - 3)

Vaskivuoren lukio:

Tanssilukiolaisille pakollinen valittava kurssi.

Suoritusaika koska vain.

Kurssi on tarkoitettu senhetkisen tanssiesityksen viimeistelyyn. Joka vuosi järjestetään yksi kurssi. Suoritusmerkintä.

Paikalliset soveltavat kurssit

Baletin perusteet (TAL7)

Tavoite ja sisältö:

- Kurssilla käydään läpi klassisen baletin perusteita. Kurssi keskittyy opiskelijan tanssiteknisen osaamisen vahvistamiseen.

Katutanssit (TAK4)

Tavoite ja keskeinen sisältö:

- Kurssilla tutustutaan katutanssin eri alatyyleihin. Kurssille osallistuakseen opiskelijan täytyy olla suorittanut TAK1 tai TAL1 kurssi.

Tanssia kaikille (TAK1-3)

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla tutustutaan tanssin eri tyylilajeihin (nyky-, jazz-, afro- ja katutanssi) sekä liikeimprovisaatioon.

Kurssi sopii vasta-alkajille ja tanssin harrastajille.

Tavoite: Opitaan eri tanssilajien perusteita, kehontuntemusta, tanssi-improvisaatiota sekä ilmaisua liikkeen avulla.

Sisältö: Tanssitekniikkaharjoituksia. Improvisaatioharjoituksia.

Suoritusmerkintä.

2.32. Teatteri

Paikalliset soveltavat kurssit

Teatteri-improvisaatio - Näyttelijäntyön syventävä kurssi (TEA4)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

- Kurssilla tutustutaan teatteri-improvisaatioon näyttelijäntyön harjoitusmuotona ja itsenäisenä esittävän taiteen, lajina. Kurssilla tehdään improvisaation perusharjoitteita, pelejä ja kohtauksia, jotka kehittävät kykyä heittäytyä, olla läsnä ja toimia kontaktissa. Kurssilla harjoitellaan impulssien havaitsemista, hyväksymistä ja niihin tarttumista. Kurssiin voi sisältyä opintokäynti, lukumateriaalia ja demonstraatioesitys.

Arviointi:

- Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Teatterin tyylilajit (TEA3)

Sisältö ja tavoite:

- Kurssilla tutustutaan tiedollisesti ja taidollisesti länsimaisen teatterihistorian tärkeimpiin tyylilajeihin: antiikin Kreikan tragediasta mm. commedia dell’arten, Shakespearen, eeppisen ja absurdin teatterin kautta nykyteatteriin. Kurssiin voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opintokäyntejä.

Arviointi:

- Suoritusmerkintä.

1. Harjoitellaan kohtaus – fiktio näyttelijässä ja näyttämöllä (TEA2)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla valmistetaan pienimuotoisia esityksiä, kuten pienoisnäytelmiä, kohtauksia, juontoja tai muita ohjelmanumeroita. Kurssi kehittää opiskelijan kokonaisilmaisua sekä vahvistaa kykyä luoda fiktiivisiä tilanteita, toimia fiktiivisissä tilanteissa ja analysoida niitä. Kurssi kartuttaa näyttämöllisiä taitoja, kykyä lukea esitystekstejä ja näyttämöllistä toimintaa. Näyttelemisen lisäksi opiskelija toimii myös jollakin muulla teatterin tekemisen osa-alueella, kuten esimerkiksi puvustuksessa, lavastuksessa tai tuotannossa. Kurssilla opiskellaan teatteripuvustusta. Kurssiin voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opintokäyntejä.

Suoritusmerkintä.

Sisältö: Kurssilla jatketaan edellisellä kurssilla aloitettujen teatteriharjoitusten pohjalta. Kurssilla edetään kohtausharjoituksiin, valmiiden teatteritekstien käyttöön ja roolityöskentelyyn. Harjoituksiin kytkeytyvän palautteen tarkoitus on auttaa opiskelijaa tunnistamaan ja kehittämään persoonallisia ilmaisumuotoja ja -keinoja.

Arviointia tapahtuu suullisesti sekä opettajalta että toisilta opiskelijoilta saatavana jatkuvana palautteena tuntien aikana. Kurssin päättyessä opiskelija voi käydä palautekeskustelun opettajan kanssa. Kurssin arviointiin voi liittyä kirjallisia tehtäviä, joista saa opettajalta henkilökohtaisen palautteen.

2. Musikaali- tai näytelmaproduktio (TEA5-7, TEA8-10)

Vaskivuoren lukio:

Teatteriproduktiokursseille, joilla valmistetaan musikaali tai näytelmä, opiskelija voi osallistua toiselta vuosikurssilta lähtien suoritettuaan kaksi lukion teatterikurssia, TEI1 ja TEI2 sekä Tanssia kaikille TAK1. Produktiot ovat integroivia kursseja, joiden toteuttamiseen voi kuulua esitettävästä teoksesta riippuen tanssia, kuvataidetta, äidinkieltä, näyttämötekniikkaa, media- ja musiikkiaineita. Kursseilla opiskellaan lisäksi teatteripuvustusta. Teosten tyylilajit vaihtelevat vuosittain. Harjoituksia on kahdesti viikossa, viikonloppuisin ja koulun loma-aikoina.

Musikaali-/ näytelmäproduktiokursseja voi suorittaa lukioaikana korkeintaan 6 kurssia. Yhteen produktioon osallistumisesta saa 1–3 kurssisuoritusta.

Suoritusmerkintä

3. Valotekniikka (VAV1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kurssilla opetellaan käyttämään näyttämövalolaitteita. Kurssin suorittamiseen kuuluu koulun juhlissa ja esityksissä valosuunnittelun ja valojen hoitaminen. Kurssi toteutetaan yhteistyössä Martinus-salin kanssa.

Suoritusmerkintä.

4. Produktio (PRO1-6)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska tahansa.

Kurssin voi suorittaa osallistumalla erilaisiin koulussa toteutettaviin projekteihin. Opiskelijat valitaan kursseille projektin luonteen mukaan koe-esiintymisten, projektin vetäjien pyynnön tai ilmoittautumisten perusteella. Projektissa työskentely voi sisältää ilmaisun eri muotoja (soitto, laulu, sävellys, sovitus, tanssi, tekniikka, tuotanto, lavastus, puvustus, kuvaus, leikkaus jne.), tietokone-ohjelmointia yms. kyseisen projektin tavoitteiden mukaan.

Suoritusmerkintä.

6. Teatteria kaikille (TEA1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kuvaus: Kurssilla käsitellään teatteri-ilmaisun menetelmin omaa esiintyjyyttä ja ihmisten välistä vuorovaikutusta. Aiheita ammennetaan arjesta ja omista havainnoista. Oppiminen tapahtuu teatterileikkien, - harjoitusten ja improvisaation keinoin. Teatteri-ilmaisun peruskurssi keskittyy

oman ilmaisun ja luovan ajattelun tutkimiseen ja kehittämiseen yhdessä toimien. Kurssi tutustuttaa teatteripuvustukseen. Kurssiin voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opintokäyntejä.

Suoritusmerkintä.

Tavoite: Kurssilla opitaan: uskomaan omiin ideoihin ja luottamaan itseensä esiintyjänä, ottamaan vastaan ja hyväksymään ideoita muilta ryhmän jäseniltä, tunteiden tunnistamista ja niiden ilmaisua, oman äänen mahdollisuuksien tunnistamista ja äänenkäyttöä sekä kehonkielen viestien tunnistamista ja kehonkielen käyttöä.

Sisältö: Oppiminen perustuu tekemällä oppimiseen, suunnitelmallisuuteen sekä kykyyn arvioida omaa oppimista. Arviointia tapahtuu suullisesti sekä opettajalta että toisilta opiskelijoilta saatavana jatkuvana palautteena tuntien aikana. Kurssin päättyessä opiskelija voi käydä palautekeskustelun opettajan kanssa. Kurssin arviointiin voi liittyä kirjallisia tehtäviä, joista saa opettajalta henkilökohtaisen palautteen.

2.33. Tietotekniikka

Opetuksen tavoitteet

Arviointi

Vaskivuoren lukio:

Tietotekniikan kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opiskelija voi pyytää päättöarvosteluun tietotekniikasta numeroarviointia, mikäli hän on suorittanut vähintään neljä tietotekniikan kurssia.

Paikalliset soveltavat kurssit

Aallon ohjelmointi-MOOC (AT6)

Vaskivuoren lukio:

Aalto-yliopiston avoimella verkkokurssilla opit kattavat perusteet ohjelmoinnista. Kurssi vastaa sisällöltään Aallon kurssia Ohjelmointi 1. http://mooc.aalto.fi/

Ohjelmoinnin MOOC (AT3)

Vaskivuoren lukio:

Ohjelmoinnin MOOC on verkkokurssi, jossa perehdytään algoritmien laatimiseen ja nykyaikaisen ohjelmoinnin perusideoihin. Opiskelijalta ei edellytetä ennakkotietoja ohjelmoinnista.

1. Tietokoneen toiminnan ja tietoliikenteen perusteet (AT7)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska tahansa.

Kurssilla tutustutaan tietokoneen toiminnan perusteisiin sekä tietoliikenne- verkkojen käsitteistöön ja palveluihin. Kurssilla opiskellaan myös algoritmisen ohjelmoinnin perusteita. Suoritusmerkintä.

2. Tietotekniikan käyttötaito (AT1)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika, suositellaan lukio-opintojen alussa.

Kuvaus: Kurssin tarkoituksena on tasoittaa oppilaiden tietoteknisissä valmiuksissa ilmeneviä eroja ja antaa siten yhtenäinen pohja lukio-opintoja varten. Kurssi järjestetään valintatoiveiden perusteella. Suoritusmerkintä.

Tavoite: Opiskella sähköisessä ylioppilastutkinnossa tarvittavien ohjelmistojen peruskäyttöä ja antaa pohjaa lukio-opintoja varten

Sisältö: Koulun tietokonelaitteiden, verkkoympäristön ja työvälineohjelmien käyttö, tiedonhankintataidot sekä luotettavuuden arviointi, käyttösäännöt, virukset sekä tietoturva, tekijänoikeus, esitysgrafiikka ja sähköposti.

Kurssi ei edellytä aikaisempaa tietokoneen käyttökokemusta. Kurssimateriaali oppimisympäristössä. Harjoitusten tekeminen itsenäisesti opettajan opastuksella. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritusmerkinnän saaminen edellyttää, että harjoitustyöt on tehtynä ja poissaolot selvitettynä.

3. Tietotekniikan käyttötaito 2 (AT2)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska tahansa.

Tietotekniikan käyttötaitokurssin jälkeen ohjelmien käyttötaitokurssilla perehdytään tarkemmin ohjelmien käyttöön sekä ohjelmien yhteiskäyttöön myös muilla kuin sähköisen ylioppilastutkinnon ohjelmistoilla. Suoritusmerkintä

4. Kyberturvallisuus (AT8)

Vaskivuoren lukio:

Kurssilla tutustutaan kyberturvallisuuteen sekä henkilökohtaisesta, että maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Opitaan ymmärtämään ja tunnistamaan kyberhyökkäyksiä ja tutustutaan kyberpuolustukseen. Perehdytään omaan digitaaliseen jalanjälkeen, siitä aiheutuviin riskeihin, sekä niiden hallintaan. Kurssilla opetellaan ylläpitämään henkilökohtaista tietoturvaa eri laitteilla ja alustoilla, tutustutaan turvalliseen viestintään, sekä oman sähköisen yksityisyyden hallintaan.

Opiskelijalta ei edellytetä ennakkotietoja aiheesta, mutta sujuva tietokoneen peruskäyttötaito on hyödyksi. Kurssilla tutustutaan tietokoneiden, tietoverkkojen ja älypuhelinten tekniseen toimintaan pintaa syvemmältä. Osa kurssista suoritetaan mahdollisuuksien mukaan viikonloppuna.

5. Web-ohjelmointi 1 (AT4)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kurssilla perehdytään julkaisualustoihin ja kotisivukoneisiin sekä opitaan PHP-kielen perusteet dynaamisia www-sivuja varten. Suoritusmerkintä.

6. Web-ohjelmointi 2 (AT5)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kurssilla opitaan PHP- ja MySQL-kielien hyödyntämistä www-sivuilla. Suoritusmerkintä.

2.34. Urheiluvalmennus

Paikalliset soveltavat kurssit

Yksilölajivalmennus (VYL01-08)

Lajeina yksilölajit. Valmennus suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä opiskelijan oman valmentajan kanssa. Opiskelija kirjaa harjoitukset harjoituspäiväkirjaan, joka palautetaan jakson päätteeksi. Suoritusmerkintä.

1. Jalkapallovalmennus (VJA01-08)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Valmennuksessa keskitytään perus- ja pelitaitojen kehittämiseen erityisesti pienpelien, nopeus- ja tekniikkaharjoitusten avulla. Harjoitukset tukevat seuroissa tapahtuvaa harjoittelua. Valmennusryhmä pelaa pelejä ja osallistuu turnauksiin. Suoritusmerkintä.

2. Jääkiekkovalmennus (VJÄ01-08)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Harjoituksissa keskitytään henkilökohtaisten taitojen kehittämiseen. Harjoitukset tukevat seuroissa tapahtuvaa harjoittelua. Pelataan pienpelejä, pelejä ja osallistutaan turnauksiin. Suoritusmerkintä.

4. Muodostelmaluisteluvalmennus (VML01-08)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Harjoittelun tarkoituksena on kehittää muodostelma- ja taitoluistelijoiden lajissa vaadittavia kunto- ja taito-ominaisuuksia. Harjoittelu tukee ja tapahtuu yhteistyössä Etelä-Vantaan Taitoluistelijoiden kanssa. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan kilpailuihin ja tapahtumiin. Suoritusmerkintä.

5. Salibandyvalmennus (VSA01-08)

Vaskivuoren lukio:

Suoritusaika koska vain.

Kurssilla harjoitellaan salibandyn perustaitoja erilaisten laji- ja oheisharjoitteiden kautta, sekä pien- ja oheispelien avulla. Kurssilla saat halutessasi tukea oman lajiosaamisesi kehittämiselle kurssin aikana ja omatoimista harjoittelua varten. Kurssi sopii kilpa- ja harrastepelaajille, sekä tytöille että pojille. Suoritusmerkintä.

2.35. Tanssi yleislukiossa

Yleislukion tanssikurssit ovat avoimen tason tanssikursseja, joita voivat valita kaikki lukion opiskelijat. Aikaisempaa tanssitaustaa ei edellytetä.

Ensin on suoritettava TAK1, jonka jälkeen voi valita kursseja vapaassa järjestyksessä. Yleislukion tanssikursseista annetaan suoritusmerkintä.

Paikalliset soveltavat kurssit

Jazz/showtanssi (TAK6)

Kurssilla tutustaan jazz- ja showtanssin tanssitekniikkaan ja harjoitellaan tanssilajille ominaisia taitoja, kuten piruetteja, jalkatekniikkaa sekä tehdään eri tanssityylejä esitteleviä koreografioita. Kurssi voi olla avuksi myös musikaaliin osallistuville opiskelijoille. Suoritusmerkintä.

Katutanssi (TAK4)

Kurssilla tutustutaan katutanssin eri tyyleihin ja harjoitellaan katutanssin perusteita erilaisten tanssisarjojen sekä koreografioiden avulla. Kurssille osallistuakseen opiskelijan täytyy olla suorittanut TAK1 tai TAL1 kurssi.

Nykytanssi (TAK5)

Kurssilla syvennytään nykytanssin liikemaailmaan, improvisaatioon sekä oman liikkeen löytämiseen ja tutkimiseen. Kurssilla tehdään omia tanssikompositioita eli pieniä koreografioita ja tutustutaan koreografian valmistamisen osa-alueisiin. Kurssi toimii pohjakurssina myös tanssin lukiodiplomikurssille. Kurssiin voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Tanssia kaikille (TAK1-3)

TAK 1-3 ovat tanssin peruskursseja. Kursseilla tutustutaan tanssin eri tyylilajeihin (nyky- ja jazztanssi) sekä liikeimprovisaatioon. Kurssi sopii vasta-alkajille sekä tanssia jo harrastaville.

TAK1 kurssi tulee suorittaa myös musikaaliin osallistumista varten. Kurssiin voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Tanssin lukiodiplomi (TALD7)

Kurssilla työstetään itsenäisesti tanssin lukiodiplomia, johon kuuluvat taiteellinen ja kirjallinen työ sekä portfoliotyöskentely. Kirjallinen työ tehdään syyslukukauden aikana ja taiteellinen työ eli tanssiesitys valmistetaan keväällä. Esitykset ovat huhtikuussa.

Lukion tanssidiplomin suorittamiseksi vaaditaan, että opiskelija on suorittanut vähintään kolme lukion tanssikurssia. Diplomityö arvioidaan asteikolla 4 - 10, kurssista suoritusmerkintä.

Tanssiproduktio (TAK8)

Kurssilla valmistetaan yhdessä ryhmän sekä opettajan kanssa tanssiesitys, johon suunnitellaan ja valitaan puvustus sekä musiikki/äänisuunnittelu. Produktio esitetään koulun lavalla. Suoritusmerkintä.

17 § **Oppisopimuskoulutuksien hankinta Varialle - Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto, tuotannon esimiestyön erikoisammattitutkinto, lähiesimiestyön ammattitutkinto ja media-alan ammattitutkinto/ AR**

VD/9091/02.08.00.00/2019

Hankinnan kohteena oli Vantaan ammattiopisto Varialle hankittavat oppisopimuskoulutukset, sisältäen tutkintokoulutukset ja tutkintojen järjestämisen tarjouspyynnössä VD/9091/02.08.00.00/2019 ja sen liitteissä esitetyn mukaisesti.

Hankinta on jaettu osioihin alla esitetyllä tavalla. Jokaisesta osiosta tehdään oma hankintapäätös. Hankinnan arvo / arvioitu arvo 4 500 000 €.

Osa-alue 1: Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto
Osa-alue 2: Tuotannon esimiestyön erikoisammattitutkinto
Osa-alue 3: Lähiesimiestyön ammattitutkinto
Osa-alue 4: Media-alan ammattitutkinto

Osa-alueille valitaan kuusi (6) toimittajaa per osa-alue. Osa-alueille voidaan valita sama tai eri toimittaja. Sopimus tehdään puitejärjestelynä.

Hankinta toteutettiin liite E:n mukaisena avoimena menettelynä. Hankinnasta julkaistiin hankintailmoitus 19.2.2020 HILMA-ilmoituskanavalla.

Sopimuskausi on kaksi (2) vuotta, jonka jälkeen Vantaan kaupunki varaa oikeuden jatkaa sopimuskautta kahdella (2) yhden vuoden optiolla yksi vuosi kerrallaan (1+1).

Kysymykset ja vastaukset: Määräaikaan 2.3.2020 klo 12:00 mennessä ei saapunut lisäkysymyksiä.

Määräaikaan 16.3.2020 klo 12:00 mennessä seuraavat yritykset jättivät tarjouksen.

Osa-alueelle 1: Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto saapui 12 tarjousta:
- AEL-Amiedu Oy
- Ava-akatemia
- EdupoliPointCollege Oy
- Helsinki Business College Oy
- Hyria koulutus Oy
- Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy
- Kirkkopalvelut ry, Seurakuntaopisto
- Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä
- Länsirannikon Koulutus Oy WInNova
- Management Institute of Finland MIF Oy
- Rastor-instituutti ry
- Suomen Yrittäjäopisto Oy

Osa-alueelle 2: Tuotannon esimiestyön erikoisammattitutkinto saapui neljä (4) tarjousta:
- AEL-Amiedu Oy

- EdupoliPointCollege Oy
- Hyria koulutus Oy
- Rastor-instituutti ry

Osa-alueelle 3: Lähiesimiestyön ammattitutkinto saapui 13 tarjousta:
- AEL-Amiedu Oy
- Ava-akatemia
- EdupoliPointCollege Oy
- Helsinki Business College Oy
- Hyria koulutus Oy
- Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy
- Kirkkopalvelut ry, Seurakuntaopisto
- Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä
- Länsirannikon Koulutus Oy WInNova
- Management Institute of Finland MIF Oy
- Perho Liiketalousopisto Perho PRO
- Rastor-instituutti ry
- Suomen Yrittäjäopisto Oy

Osa-alueelle 4: Media-alan ammattitutkinto ei saapunut yhtään tarjousta.

Tarjoajien soveltuvuus tarkistettiin ja todettiin, että kaikki tarjoajat täyttävät asetetut soveltuvuusvaatimukset.

Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuus tarkistettiin ja todettiin, että kaikki tarjoukset olivat tarjouspyynnön mukaisia.

Tarjousten vertailuperusteena oli halvin hinta hankinnan kohteen kriteereiden täyttyessä.

Tarjousten vertailu tehtiin painottamalla tarjoajan antamia yksittäisiä hintoja tarjouspyynnössä ilmoitetuilla hankintamäärillä. Lopuksi laskettiin yhteen painotetut hinnat. Painotettujen hintojen yhteenlaskettu summa oli tarjoajan vertailuhinta.

Halvin vertailuhinta sai painoarvon verran pisteitä (100 pistettä) ja muut suhteessa vähemmän, mitä olivat halvinta vertailuhintaa kalliimpia. Pisteiden laskentakaavana käytettiin: halvin vertailuhinta / tarjoajan vertailuhinta * painoarvo (100).

Tarjoajat sijoittuivat tarjousten vertailussa seuraavasti:

Osa-alue 1: Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto

1.	Management Institute of Finland MIF Oy	100,00 pistettä
2.	Helsinki Business College Oy	96,22 pistettä
3.	Ava-akatemia	95,50 pistettä
4.	Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	94,92 pistettä
5.	Hyria koulutus Oy	94,28 pistettä
6.	Länsirannikon Koulutus Oy WInNova	93,96 pistettä
7.	EdupoliPointCollege Oy	87,50 pistettä

8.	Rastor-instituutti ry	86,15 pistettä
9.	Suomen Yrittäjäopisto Oy	84,59 pistettä
10.	Kirkkopalvelut ry, Seurakuntaopisto	83,58 pistettä
11.	Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä	72,82 pistettä
12.	AEL-Amiedu Oy	60,87 pistettä

Osa-alue 2: Tuotannon esimiestyön erikoisammattitutkinto

1.	Hyria koulutus Oy	100,00 pistettä
2.	EdupoliPointCollege Oy	88,66 pistettä
3.	Rastor-instituutti ry	85,59 pistettä
4.	AEL-Amiedu Oy	75,19 pistettä

Osa-alue 3: Lähiesimiestyön ammattitutkinto

1.	Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	100,00 pistettä
2.	Management Institute of Finland MIF Oy	99,81 pistettä
3.	Perho Liiketalousopisto Perho PRO	99,44 pistettä
4.	Hyria koulutus Oy	99,08 pistettä
5.	EdupoliPointCollege Oy	96,24 pistettä
6.	Rastor-instituutti ry	95,55 pistettä
7.	Helsinki Business College Oy	93,88 pistettä
8.	Ava-akatemia	93,07 pistettä
9.	Kirkkopalvelut ry, Seurakuntaopisto	90,10 pistettä
9.	Länsirannikon Koulutus Oy WInNova	90,10 pistettä
11.	Suomen Yrittäjäopisto Oy	89,20 pistettä
12.	AEL-Amiedu Oy	83,91 pistettä
13.	Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä	78,39 pistettä

Osa-alueelle 4: Media-alan ammattitutkinto ei saapunut yhtään tarjousta, tarjousten vertailua ei tehty.

Hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 5 kohdan mukaan lautakunta tehtäväalueellaan päättää EU:n kynnysarvon ylittävistä palveluhankinnoista.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 17

Toisen asteen koulutuksen johtajan esitys:
Päätetään

a) valita edellä mainituin perustein Vantaan ammattiopisto Varian - Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinnon, tuotannon esimiestyön erikoisammattitutkinnon ja lähiesimiestyön ammattitutkinnon oppisopimuskoulutuksen sopimustoimittajaksi seuraavat tarjoajat:
- osa-alueen 1 Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinnon sopimustoimittajiksi etusijajärjestyksessä:
    1. Management Institute of Finland MIF Oy
    2. Helsinki Business College Oy
    3. Ava-akatemia
    4. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy
    5. Hyria koulutus Oy
    6. Länsirannikon Koulutus Oy WInNova

- osa-alueen 2 Tuotannon esimiestyön erikoisammattitutkinnon sopimustoimittajiksi etusijajärjestyksessä:
    1. Hyria koulutus Oy
    2. EdupoliPointCollege Oy
    3. Rastor-instituutti ry
    4. AEL-Amiedu Oy

- osa-alueen 3 Lähiesimiestyön ammattitutkinnon sopimustoimittajiksi etusijajärjestyksessä:
    1. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy
    2. Management Institute of Finland MIF Oy
    3. Perho Liiketalousopisto Perho PRO
    4. Hyria koulutus Oy
    5. EdupoliPointCollege Oy
    6. Rastor-instituutti ry

b) keskeyttää hankinnan osa-alueen 4 osalta, koska osa-alueelle ei saapunut yhtään tarjousta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Sitova sopimus ei synny vielä hankintapäätöksen tiedoksi antamisella, vaan vasta myöhemmin tehtävällä erillisellä kirjallisella sopimuksella. EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa hankintasopimus voidaan tehdä ja panna täytäntöön aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokkaat tai tarjoajat ovat saaneet tai heidän katsotaan saaneen päätöksen ja muutoksenhakuosoituksen tiedoksi.

Liitteet: Vertailutaulukko

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote hankintakeskukselle

Muutoksenhakuohje: Hankintaoikaisu opetuslautakunnalle ja muutoksenhaku markkinaoikeudelle

Lisätiedot:
Ari Ranki, 050 314 5378, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupunki
Tarjouspyyntö VD/9091/02.08.00.00/2019

TARJOUSTEN VERTAILUTAULUKKO

Oppisopimuskoulutukset Varialle - Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto, tuotannon esimiestyön erikoisammattitutkinto, lähiesimiestyön ammattitutkinto ja media-alan ammattitutkinto

VD/9091/02.08.00.00/2019

Osa-alue 1: Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto		AEL-Amiedu Oy	Ava-akatemia	EdupoliPointCollege Oy	Helsinki Business College Oy	Hyria koulutus Oy	Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Kirkkopalvelut ry, Seurakuntaopisto	Koulutuskeskus Salpaus - kuntayhtymä	Länsirannikon Koulutus Oy WInNova	Management Institute of Finland MIF Oy	Rastor-instituutti ry	Suomen Yrittäjäopisto Oy
VERTAILUHINTA	**PAINOARVO**												
Tarjoajan vertailuhinta	100	4 600,00 €	2 932,00 €	3 200,00 €	2 910,00 €	2 970,00 €	2 950,00 €	3 350,00 €	3 845,00 €	2 980,00 €	2 800,00 €	3 250,00 €	3 310,00 €
Tarjoajan pisteet		**60,87**	**95,50**	**87,50**	**96,22**	**94,28**	**94,92**	**83,58**	**72,82**	**93,96**	**100,00**	**86,15**	**84,59**
Tarjoajan sijoitus		[ ] 12.	[X] 3.	[ ] 7.	[X] 2.	[X] 5.	[X] 4.	[ ] 10.	[ ] 11.	[X] 6.	[X] 1.	[ ] 8.	[ ] 9.

Osa-alue 2: Tuotannon esimiestyön erikoisammattitutkinto		AEL-Amiedu Oy	EdupoliPointCollege Oy	Hyria koulutus Oy	Rastor-instituutti ry
VERTAILUHINTA	**PAINOARVO**				
Tarjoajan vertailuhinta	100	€ 3 950,00	€ 3 350,00	€ 2 970,00	€ 3 470,00
Tarjoajan pisteet		**75,19**	**88,66**	**100,00**	**85,59**
Tarjoajan sijoitus		[X] 4.	[X] 2.	[X] 1.	[X] 3.

Osa-alue 3: Lähiesimiestyön ammattitutkinto		AEL-Amiedu Oy	Ava-akatemia	EdupoliPointCollege Oy	Helsinki Business College Oy	Hyria koulutus Oy	Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Kirkkopalvelut ry, Seurakuntaopisto	Koulutuskeskus Salpaus - kuntayhtymä	Länsirannikon Koulutus Oy WInNova	Management Institute of Finland MIF Oy	Perho Liiketalousopisto Perho PRO	Rastor-instituutti ry	Suomen Yrittäjäopisto Oy
VERTAILUHINTA	**PAINOARVO**													
Tarjoajan vertailuhinta	100	€ 3 200,00	€ 2 885,00	€ 2 790,00	€ 2 860,00	€ 2 710,00	€ 2 685,00	€ 2 980,00	€ 3 425,00	€ 2 980,00	€ 2 690,00	€ 2 700,00	€ 2 810,00	€ 3 010,00
Tarjoajan pisteet		**83,91**	**93,07**	**96,24**	**93,88**	**99,08**	**100,00**	**90,10**	**78,39**	**90,10**	**99,81**	**99,44**	**95,55**	**89,20**
Tarjoajan sijoitus		[ ] 12.	[ ] 8.	[X] 5.	[ ] 7.	[X] 4.	[X] 1.	[ ] 9.	[ ] 13.	[ ] 9.	[X] 2.	[X] 3.	[X] 6.	[ ] 11.

18 § **Suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman muutos: 9. vuosiluokalle lisätyn yhden B1-ruotsin vuosiviikkotunnin vaikutukset opetussuunnitelmaan ja tuntijakoihin sekä A2-espanjan opetussuunnitelman päivitys/ IK**

VD/5020/12.00.01.02/2020

Opetuslautakunta teki päätöksen kieliohjelmasta (opetuslautakunta 8.10.2019 § 11). Kieliohjelman päivittäminen liittyi valtioneuvoston päätökseen (20.9.2018) muuttaa perusopetus- ja tuntijakoasetuksia siten, että vuosiluokkien 1 ja 2 tuntimäärää lisätään yhteensä kahdella vuosiviikkotunnilla. Tämä lisää kaikkien kuntien valtionosuutta vastaavalla summalla.

Tällä korotetulla valtionosuudella päätettiin kehittää suomenkielisen perusopetuksen kieliohjelmaa. Opetuslautakunta päätti perustaa työryhmän, joka tehtävänä oli tehdä esitys Vantaan kieliohjelman rikastamisesta ja kehittämisestä. Työryhmässä oli luottamushenkilöitä, hallinnon virkamiehiä, rehtoreita sekä opettajia. Työryhmä työskenteli syksyllä 2019 ja teki esityksen, jonka pohjalta opetuslautakunta päätti uudesta kieliohjelmasta.

Päätöksen pohjalta opetussuunnitelmaan tulee tehdä muutos ja tuntijaot päivittää.

Tuntijaot
Tuntijako kertoo, kuinka monta vuosiviikkotuntia opetusta annetaan oppiaineittain.

Työryhmän työskentelyn pohjalta opetuslautakunta päätti mm. lisätä yhden B1-ruotsin tunnin 9. vuosiluokalle.

Vuosiviikkotunnin lisäyksen johdosta seuraavat tuntijaot on päivitetty 9. vuosiluokan osalta:

- suomenkielisen perusopetuksen tuntijako
- musiikkiluokkien tuntijako
- Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako
- vuosiluokkien 7-9 kielikylpyluokkien tuntijako

Vuosiluokkien 7-9 kielikylpyluokkien tuntijaossa äidinkielen ja kirjallisuuden tunneista yksi 9-luokan vuosiviikkotunti on siirretty A1-ruotsiin. Nyt tunti voidaan ”palauttaa” ruotsin tunnin lisäyksen johdosta.

On tärkeä huomioida, että B1-ruotsin tunnin lisäys 9. vuosiluokalle on etu ruotsia A2-kielenä opiskeleville. He saavat jatkossa 9. vuosiluokalla valita itselleen yhden lyhyen valinnaisen aineen.

B1-ruotsin ja ja A2-espanjan opetussuunnitelmat
B1-ruotsin opetussuunnitelma päivitettiin edellä mainitun vuosiviikkotuntilisäyksen johdosta. A2-espanjan opetussuunnitelma uudistettiin, koska opettajat toivat esiin uudistamisen tarpeen. Espanjan kieli on noussut suosituksi valinnaksi. Noin 40% A2-kielen valinneista valitsee espanjan kielen.

Vantaan kaupunkitasoinen B1-ruotsin ja A2-espanjan opetussuunnitelma on tehty valtakunnallisten perusteiden pohjalta. Valtakunnallisista perusteista siirretään sellaisenaan kohdat opetuksen tehtävästä, työtavoista, oppimisympäristöistä, kuinka opetusta voidaan eriyttää ja kuinka oppilasta arvioidaan.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 18

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään

a) hyväksyä liitteenä oleva B1-ruotsin opetussuunnitelma vuosiluokille 6–9
b) hyväksyä liitteenä oleva A2-espanjan opetussuunnitelma vuosiluokille 4–9
c) hyväksyä liitteenä olevat tuntijaot: suomenkielisen perusopetuksen tuntijako, suomenkielisten musiikkiluokkien tuntijako, Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako ja vuosiluokkien 7-9 kielikylpyopetuksen tuntijako
d) että uudet opetussuunnitelmat ja tuntijaot astuvat voimaan 1.8.2020.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- B1-ruotsin opetussuunnitelma vuosiluokille 6–9
- A2-espanjan opetussuunnitelma vuosiluokille 4–9
- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijako
- Vantaan musiikkiluokkien tuntijako
- Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako
- Vuosiluokkien 7-9 kielikylpyopetuksen tuntijako

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote perusopetuksen palvelualue
- ote suomenkieliset peruskoulut

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:
Lotte Koivulainen, 040 576 9241, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

A2-ESPANJAN OPETUSSUUNNITELMA

Vuosiluokat 4-6

Laaja-alainen osaaminen

Neljännellä luokalla A2-kielten opiskelussa **painotetaan** laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta L1 (ajattelu ja oppimaan oppiminen):

- Herätetään kiinnostus ja myönteinen asennoituminen kielten opiskeluun mm. musiikin, leikkien ja pelien avulla.
- Uuden opiskeluryhmän syntyessä panostetaan positiivisen opiskeluympäristön luomiseen.
- Tutustutaan ja opitaan systemaattisia ja tavoitteellisia kielenopiskelutaitoja: opiskeluvällineistä huolehtiminen, läksyjen säännöllinen tekeminen, sanaston opiskelu eri tavoin, ydinaineksen poimimista.

Viidennellä luokalla **painotetaan** A2-kielten opiskelussa laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) ja Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5):

- Tutustutaan kohdekielisten maiden kulttuuriperintöön.
- Jatketaan erilaisten ilmaisutapojen opettelua (eleet, ilmeet, kehonkieli) ja niiden merkityksiä vuorovaikutuksessa.
- Tutustutaan erilaisiin teknisiin ratkaisuihin kieltenopiskelun tukena.

Kuudennella luokalla **painotetaan** Monilukutaitoa (L4*)* ja syvennettään Tieto- ja viestintäteknologista osaamista (L5):

- Harjoitellaan tiedonhaun ja kriittisen tiedonkäsittelyn perusteita (luotettavien lähteiden löytäminen).
- Harjoitellaan tekstinkäsittely- ja kieltenopiskeluohjelmien käytön perusteita (esim. helpon tekstin ulkoasun muokkaaminen ja jäsentely).

Vuosiluokka 4

Tavoitteet

Oppilas

- oppii nauttimaan uuden kielen opiskelusta ja oman maailmankuvan laajenemisesta (S1, T1)
- oppii huolehtimaan kielenopiskeluvälineistä (S2, T6)
- harjoittelee erilaisia, systemaattisia kielenopiskelutaitoja (S2, T6) (esim. sanojen opiskelu, kokeisiin luku, päättely ja ongelmanratkaisutaitoja, vieraiden sanojen merkityksen arvaaminen kontekstista, myös itsenäiset tavat)

- luo positiivista opiskeluympäristöä itselleen ja muille (S2, T5)
- oppii kommunikoimaan yksinkertaisia viestejä suullisesti ja kirjallisesti espanjan kielen alkeita käyttäen ja ymmärtämään yksinkertaisia lauseita käsitellyistä asioista (S3, T7, T11)
- harjoittelee tunnistamaan eri kielten samankaltaisuuksia ja eroja (esim. lainasanat) (S1, T1, T3)
- oppii tunnistamaan espanjankielisiä maita ja tutustuu joihinkin niistä (S1, T2)
- harjoittelee espanjan ääntämisen perusteita, joita syvennetään seuraavien vuosien aikana sekä oppii espanjan aakkoset ja tutustuu joihinkin foneettisiin aakkosiin, joita käytetään ääntämisen apuna (S3, T11)

Sisällöt

- tervehtiminen eri vuorokauden aikoina
- itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista kertominen
- sanastoa: harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja
  tutustutaan artikkeleihin, adjektiivin ja substantiivin kongruenssiin ja pronomineihin
- opetellaan kertomaan mieltymyksistä
- harjoitellaan säännöllisten verbien taivutusta
- tutustutaan muutamaan epäsäännölliseen verbiin
- opitaan taivuttamaan yleisimmät olla-verbit ja harjoitellaan niiden käyttöä eri yhteyksissä

Vuosiluokka 5

Tavoitteet

Oppilas

- kertaa ja syventää neljännellä luokalla opittuja kieli- ja opiskelutaitoja, sanaston ja kieliopin osaamista.
- tutustuu uusiin espanjankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin (S1, T2)
- ohjataan oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä (T3)
- ohjataan oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustetaan harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti (T6)
- oppii kehittämään kieltenoppimistaitojaan (S2)

Sisällöt

- Sanaston vahvistaminen edelleen
- Syvennetään tietoa artikkelien merkityksestä ja käytöstä
- Opitaan lisää epäsuoran objektin käytöstä
- Tutustutaan myönteiseen imperatiiviin

- Opitaan lisää verbejä (mm.vokaalinmuutos ja -vaihdosverbit) ja niiden käyttötarkoituksia esimerkiksi tener que -rakenne ja ir + a (futuuri)
- Opitaan kellonajat
- Opitaan substantiivin ja adjektiivin kongruenssi

Vuosiluokka 6

Tavoitteet

Oppilas

- kertaa ja syventää neljännellä ja viidennellä luokilla opittuja kieli- ja opiskelutaitoja, sanaston ja kieliopin osaamista.
- tutustuu uusiin espanjankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin (S1, T1)
- oppii kehittämään kieltenoppimistaitojaan (S2, T3)
- harjoittelee tuottamaan lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä erilaisissa yksinkertaisissa tilanteissa (S3)
- harjoittelee erilaisia viestintästrategioita (S2, T7, T8)

Sisällöt

- Sanaston ja rakenteiden vahvistaminen edelleen
- Tutustutaan teitittelyyn ja refleksiiviverbeihin
- Opitaan myönteinen imperatiivi ja perfekti

Vuosiluokat 7-9

Laaja-alainen osaaminen

Seitsemännellä luokalla A2-kielen opiskelussa **painotetaan** laaja-alaisen osaamisen osa-alueita .Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) ja Monilukutaito (L4).

- Vahvistetaan aiemmilla vuosiluokilla opittuja oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja.
- Opetellaan tunnistamaan omia vahvuuksia ja kehittämisen kohteita (esim. oppimisstrategia ja -tyylit, ongelmanratkaisu yhdessä ja itsenäisesti).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin ja opetellaan tuottamaan niitä itse kykyjen mukaan (esim. erilaisiin medioihin tutustuminen ja niiden käyttö).

Kahdeksannen luokan A2-kielen opiskelussa **painotetaan** laaja-alaisen osaamisen osa-alueita Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) sekä Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5).

- Harjoitellaan tiedonhakua ja tekstin tuottamista erilaisia tvt-menetelmiä käyttäen ja tekstien analysointia.
- Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia annettujen kriteerien pohjalta.

- Harjoitellaan espanjankielisten maiden kulttuurikäytänteitä vuorovaikutustilanteissa (esim. arvot, perinteet, fraasit, ilmaisut).

Yhdeksännen luokan A2-kielen opiskelussa **painotetaan** laaja-alaisen osaamisen osa-alueita Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) ja Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

- Harjoitellaan erilaisten jatko-opinto- ja työelämään liittyvien tekstien tuottamista.
- Harjoitellaan itsenäisen työskentelyn taitoja (esim. voidaan hyödyntää portfoliotyöskentelyä yhdeksännen luokan sisältöjen suorittamisessa).
- Tutustutaan ja harjoitellaan erilaisia yhteiskunnassa vaikuttamisen keinoja (esim. mielipiteen ilmaisu, tulevaisuuden suunnitelmat, yhteiskunnan jäsenenä toimiminen, ympäristötoiminta).
- Harjoitellaan suunnitelmallista työskentelyä laajemmin (esim. ajanhallinta, omat projektit).

Vuosiluokka 7

Tavoitteet

Oppilas

- kertaa ja syventää vuosiluokilla 4-6 opittuja kieli- ja opiskelutaitoja, sanaston ja kieliopin osaamista
- tutustuu syvällisesti espanjankieliseen maailmaan, niiden kulttuureihin ja ominaisuuksiin (S1, T2)
- oppii kehittämään kielenoppimistaitojaan ja arvioimaan omaa ja muiden kielitaitoja ja kehittämiskohteita (S2, T4)
- oppii työskentelemään vaativuudeltaan eritasoisten tekstien kanssa ja harjoittelee erilaisia ymmärtämisstrategioita (S3, T6, T7)
- harjoittelee tuottamaan erilaisia kirjallisia ja suullisia tekstejä, itseen tai lähipiiriin liittyvissä tilanteissa (S2, T5, S3, T10)
- harjoittelee erilaisissa tilanteissa selviämistä, asiointia ja toimivia viestintästrategioita (S2, T6, T7, T8, T9)
- harjoittelee eri kielten ominaisuuksien vertailua ja opettelee käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisen tukena (S1, T3)
- harjoittelee tiedonhakua espanjaksi (S1, T2)

Sisällöt

- edellisten vuosien asioiden syventäminen ja kertaus
- sanaston laajentaminen edelleen
- suullisen ja kirjallisen viestinnän monipuolistaminen
- opitaan gerundi
- opitaan suoran ja epäsuoran objektin pronominit ja niiden käyttöä
- opitaan välttämättömyysrakenteet (hay que/tener que)
- tutustutaan kielteiseen imperatiiviin

Vuosiluokka 8

Tavoitteet

Oppilas

- kertaa ja syventää aiempina vuosina opittuja kieli- ja opiskelutaitoja, sanaston ja kieliopin osaamista
- oppii kehittämään kieltenoppimistaitojaan ja arvioimaan omaa ja muiden kielitaitoja ja kehittämiskohteita (S2, T4)
- oppii työskentelemään vaativuudeltaan eritasoisten tekstien kanssa ja harjoittelee erilaisia ymmärtämisstrategioita (S3, T6, T7)
- harjoittelee tuottamaan erilaisia kirjallisia ja suullisia tekstejä ja ilmaisemaan oman mielipiteensä (S2, T5, S3, T10)
- harjoittelee erilaisissa tilanteissa selviämistä, asiointia ja toimivia viestintästrategioita (S2, T6, T7, T8, T9)
- harjoittelee eri kielten ominaisuuksien vertailua ja opettelee käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisen tukena (S1, T3)
- harjoittelee tiedonhakua espanjaksi (S1, T2)

Sisällöt

- aikaisemmin opitun sanaston ja rakenteiden kertaus ja syventäminen
- menneet aikamuodot, pääasiallisesti pretérito indefinido ja imperfecto: muodot ja käyttö.
- tutustutaan erilaisiin futuurirakenteisiin

Vuosiluokka 9

Tavoitteet

Oppilas

- kertaa ja syventää aiempina vuosina opittuja kieli- ja opiskelutaitoja, sanaston ja kieliopin osaamista
- oppii kertomaan menneestä, nykyhetkestä ja tulevasta käyttäen monipuolisia rakenteita (S3, T10)
- oppii kehittämään kielenoppimistaitojaan ja arvioimaan omaa ja muiden kielitaitoja ja kehittämiskohteita (S2, T4)
- oppii työskentelemään vaativuudeltaan eritasoisten tekstien kanssa ja harjoittelee erilaisia ymmärtämisstrategioita (S3, T6, T7)
- harjoittelee tuottamaan erilaisia kirjallisia ja suullisia tekstejä ja ilmaisemaan oman mielipiteensä (S2, T5, S3, T10)
- harjoittelee erilaisissa tilanteissa selviämistä, asiointia ja toimivia viestintästrategioita (S2, T6, T7, T8, T9)
- harjoittelee eri kielten ominaisuuksien vertailua ja opettelee käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisen tukena (S1, T3)
- harjoittelee tiedonhakua espanjaksi (S1, T2)

Sisällöt

- sanaston laajentaminen entisestään.
- oppilaita kiinnostavien aihepiirien syvällinen tutkiminen (esim. urheilu, musiikki, teatteri, kirjallisuus, elokuva), esim. kirjoitelman tai pienimuotoisen tutkielman teko
- verbin indikatiivin aikamuotojen kertaus ja harjoittelu
- subjunktiivin taivutukseen ja aikamuotoihin tutustuminen

B1-RUOTSIN OPETUSSUUNNITELMA

Vuosiluokka 6

6.luokan tavoitteet ja sisällöt

T1 auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta

- oppilas hyödyntää muiden kielten kautta oppimiaan asioita ruotsin kielen opiskelussa
- oppilas oppii tuntemaan kieltenopiskelussa tarvittavia päättely- ja ongelmanratkaisutaitoja (esim. vieraiden sanojen merkityksen arvaaminen, erojen ja yhteneväisyyksien havaitseminen)
- oppilas tutustuu kielikuntiin ja tarkastelee yhdessä muiden kanssa ryhmässä puhuttavien kielten suhdetta ruotsin kieleen

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- tarkastellaan eri kielikuntia ja erityisesti opetusryhmän oppilaiden osaamia kieliä
- vertaillaan kieliä (ruotsi vs. jo osatut kielet)
- tutkitaan ja maistellaan kieltä esim. lainasanojen kautta

T2 tutustuttaa oppilas suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen

- oppilas hahmottaa, missä kaikkialla suomenruotsia puhutaan ja näkee ruotsin kielen osana omaa ympäristöään
- oppilas hahmottaa suomenruotsin ja riikinruotsin eroja

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- tutkitaan ruotsin kielen vaikutusta suomen kieleen (esim. slangisanat ja murteet)
- tutustutaan ruotsinkielisiin alueisiin Suomessa (esim. paikkojen ruotsinkieliset nimet)

T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan

- oppilas muodostaa käsityksen itsestään kieltenopiskelijana, tunnistaa omat vahvuutensa ja heikkoutensa ja oppii kehittämään niitä
- oppilas harjoittelee kieltenopiskelussa tarvittavia taitoja (esim. sanastonopiskelutekniikat ja kielitaidon eri osa-alueiden harjoittelutavat) ja oppii hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa

- oppilas rohkaistuu käyttämään kieltä aktiivisesti yhdessä muiden kanssa

S2 Kielenopiskelutaidot

- kokeillaan erilaisia tapoja opiskella kieliä hyödyntäen esim. digitaalisia sovelluksia sekä ohjataan oppilaita säännölliseen ja pitkäjänteiseen kielenopiskeluun
- harjoitellaan tavoitteiden asettamista ja itsearviointia
- työskennellään yksin ja yhdessä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

T4 rohkaista oppilasta näkemään ruotsin taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista ruotsinkielisten oppimisympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen myös koulun ulkopuolella

- oppilas ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen kansainvälistyvässä Suomessa
- oppilas havainnoi ruotsin kieltä lähiympäristössä

S2 Kielenopiskelutaidot

- tarkastellaan ruotsin kieltä koulun ja kodin lähiympäristössä esim. opasteissa, tuotteissa, julkisissa liikennevälineissä ja tiloissa

T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita

- oppilas oppii käyttämään ruotsin kieltä yksinkertaisissa ja tutuissa suullisissa ja kirjallisissa tilanteissa

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- harjoitellaan erilaisia pienimuotoisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. kuulumisten vaihtaminen, tutustuminen, ostostilanne, kellonajan kertominen)

T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta

- oppilas tutustuu erilaisiin viestintästrategioihin ja osaa käyttää niitä vuorovaikutustilanteissa

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- harjoitellaan erilaisia reagointikeinoja ja ei-kielellistä viestintää

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia

- oppilas käyttää rohkeasti erilaisia luokkatilanteissa tarvittavia kohteliaita tervehdyksiä ja muita fraaseja (esim. kiitos ja ole hyvä).

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- harjoitellaan tärkeimpiä kohteliaisuuden ilmauksia kuten kiittäminen, tervehtiminen, pahoitteleminen ja kuulumisten vaihtaminen

T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä

- oppilas oppii tulkitsemaan tuttua sanastoa sisältäviä yksinkertaisia tekstejä (puhuttuja ja kirjoitettuja)
- oppilas oppii löytämään teksteistä pääkohtia kehittyvällä kielitaidollaan

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- tutustutaan tekstin tulkitsemisen kannalta olennaisiin rakenteisiin ja harjoitellaan niiden tunnistamista (esim. verbin preesens ja perusmuoto, pronomineja, substantiivin suku ja monikko, adjektiiveja, kysymyksiä)
- opiskellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, perhe, koulu, vapaa-aika, kioskilla asiointi)
- teksteinä hyödynnetään myös ajankohtaisia ja oppilasta kiinnostavia aiheita (esim. uutisotsikot, sosiaalisen median julkaisut)

T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista

- oppilas osaa ääntää tuttuja sanoja ja ilmauksia ymmärrettävästi
- oppilas osaa ääntää yleisimpiä äänteitä (esim. o, å, ä)
- oppilas pystyy käymään yksinkertaisia keskusteluja sekä osaa kirjoittaa sanoja ja lyhyitä lauseita

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- opetellaan luontevaa ääntämistä esim. o, å, ä
- harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita (esim. tutustuminen, kuulumisten kysyminen, kioskilla asioiminen)
- tutustutaan vuorovaikutuksen kannalta olennaisiin rakenteisiin ja harjoitellaan niiden käyttämistä (esim. verbin preesens ja perusmuoto, pronomineja, substantiivin suku ja monikko, adjektiiveja, kysymyksiä)

Vuosiluokka 7

T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin

- oppilas tuntee pohjoismaista kieli- ja kulttuuriympäristöä sekä pohjoismaista elämäntapaa

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- tutustutaan Pohjoismaihin, niiden pääkaupunkeihin ja kieliin sekä ajankohtaisiin Pohjoismaihin liittyviin ilmiöihin

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

- oppilas tunnistaa esimerkiksi sanaston ja fraasien samankaltaisuuksia eri kielten välillä.
- oppilas muistaa eri kielisissä käytettyjä kielitiedon käsitteitä esim. imperfekti.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- vertaillaan opiskeltavien kielten sanastoa ja fraaseja
- harjoitellaan opeteltavien aiheiden kannalta keskeisiä kielitiedon käsitteitä (esim. sanaluokkia ja aikamuotoja)

T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

- oppilas asettaa itselleen tavoitteita kieltenopiskeluun ja harjoittelee työskentelemään tavoitteiden saavuttamiseksi
- oppilas oppii käyttämään itselleen sopivia tehokkaita kielenopiskelustrategioita
- oppilas rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa yhdessä muiden kanssa

S2 Kielenopiskelutaidot

- kokeillaan monipuolisesti erilaisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä
- harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia
- oppilas harjoittelee runsaasti yksinkertaisia viestintätilanteita yhdessä toisten kanssa

T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.

- oppilas havainnoi ja tunnistaa ruotsin kieltä koulun ulkopuolella
- oppilas käyttää oppimiaan fraaseja (esim. tervehdyksiä) sekä oppitunnilla että luokan ulkopuolella

S2 Kielenopiskelutaidot

- havainnoidaan oppilaan omassa lähiympäristössä esiintyvän ruotsin kielen käyttöä (esim. kyltit, julkiset liikennevälineet ja tilat, tuotteet, sosiaalinen media)
- käytetään erilaisia oppimateriaaleja ja lähteitä

T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

- oppilas oppii lisää erilaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita
- oppilas hallitsee viestinnän kannalta olennaisia rakenteita

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- harjoitellaan erilaisia pienimuotoisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, ostostilanne, tien neuvominen, viestin kirjoittaminen)
- rohkaistaan käyttämään mahdollisuuksien mukaan kieltä erilaisissa ympäristöissä myös luokkahuoneen ulkopuolella (esim. sosiaalinen media, palvelutilanteet koulun ulkopuolella)
- harjoitellaan viestinnän kannalta keskeisiä rakenteita (esim. kysymykset, verbit)
- valitaan aiheita ja esimerkiksi sosiaalisen median verkostoja oppilaiden kiinnostuksen mukaan

T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

- oppilas osallistuu keskusteluun tuetusti ja harjoittelee pyytämään esim. toistoa tai selvennystä
- oppilas oppii reagoimaan käyttäen sekä kielellistä että ei-kielellistä viestintää (esim. nyökkäykset ja äännähdykset)

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- harjoitellaan ei-kielellisiä viestintästrategioita

- käytetään aktiivisesti ulkoa opeteltuja yksinkertaisia fraaseja (esim. kyllä ja ei, kiitos ja ole hyvä, anteeksi kuinka)

T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

- oppilas käyttää aktiivisesti luokkatilanteessa tarvittavia kohteliaita fraaseja
- oppilas hallitsee yksinkertaisissa asiointitilanteissa tarvittavia fraaseja
- oppilas havainnoi koulun ulkopuolella kohteliaiden ilmausten käyttöä

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- harjoitellaan tärkeimpiä kohteliaisuuden ilmauksia: kiittäminen, tervehtiminen, pahoitteleminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset
- havainnoidaan kohteliaiden ilmausten käyttöä myös luokkahuoneen ulkopuolella (esim. julkiset liikennevälineet, kaupat)

T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

- oppilas ymmärtää tuttua sanastoa sisältäviä yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä
- oppilas löytää teksteistä tarvitsemansa tiedon

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- tutustutaan tekstin tulkitsemisen kannalta olennaisiin rakenteisiin ja harjoitellaan niiden tunnistamista (esim. imperfekti, perfekti, pronomineja, substantiivin monikko)
- opiskellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. kaupassa asiointi, ruokailu, tien neuvominen)
- teksteinä hyödynnetään myös ajankohtaisia ja oppilasta kiinnostavia aiheita (esim. uutisotsikot, sosiaalisen median julkaisut)

T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta olennaisimpiin rakenteisiin

- oppilas osaa ääntää tuttuja sanoja ja ilmauksia
- oppilas oppii lisää yksinkertaisia keskustelutilanteita sekä kirjoittaa lyhyitä lauseita ja tekstejä
- oppilas hallitsee sisällön ja vuorovaikutuksen kannalta olennaisia rakenteita

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämistä huomioiden esimerkiksi vokaalien pituus.
- harjoitellaan erilaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita (esim. kaupassa asiointi, kauppalista, ruokailu, tien neuvominen)
- tutustutaan vuorovaikutuksen kannalta olennaisiin rakenteisiin ja harjoitellaan niiden käyttämistä (esim. imperfekti, perfekti, pronomineja, substantiivin monikko)

Vuosiluokka 8

T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin

- Oppilas tuntee pohjoismaista kieli- ja kulttuuriympäristöä sekä pohjoismaista elämäntapaa

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- Tutustutaan pohjoismaiseen kulttuuriin ja ajankohtaisiin Pohjoismaihin liittyviin ilmiöihin

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

- Oppilas havainnoi ja ymmärtää esimerkiksi sanaston ja fraasien samankaltaisuuksia eri kielten välillä.
- Oppilas muistaa eri kielisissä käytettyjä kielitiedon käsitteitä esim. perfekti.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- Vertaillaan opiskeltavien kielten sanastoa ja fraaseja
- Opiskellaan opeteltavien aiheiden kannalta keskeisiä kielitiedon käsitteitä (esim. sanaluokkia, aikamuotoja, lauseenjäseniä)

T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

- Oppilas asettaa itselleen tavoitteita kieltenopiskeluun ja opettelee toimimaan aktiivisesti tavoitteiden saavuttamiseksi
- Oppilas harjoittelee käyttämään itselleen sopivia tehokkaita kielenopiskelustrategioita

- Oppilas käyttää rohkeasti ruotsin kieltä yksinkertaisissa viestintätilanteissa yhdessä toisten kanssa

S2 Kielenopiskelutaidot

- Kokeillaan monipuolisesti erilaisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä
- Asetetaan tavoitteita kieltenopiskeluun
- Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia

T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.

- Oppilas ymmärtää tuttuja toistuvasti koulussa ja koulun ulkopuolella havaitsemiaan ruotsinkielisiä ilmauksia
- Oppilas käyttää oppimiaan fraaseja (esim. tervehdyksiä) sekä oppitunnilla että luokan ulkopuolella.

S2 Kielenopiskelutaidot

- Käsitellään ajankohtaisia aiheita, kuten uutisia, ja hyödynnetään sosiaalista mediaa
- Käytetään erilaisia oppimateriaaleja ja lähteitä

T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

- Oppilas oppii lisää erilaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita
- oppilas käyttää viestinnän kannalta olennaisia rakenteita

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- Harjoitellaan erilaisia rutiininomaisia viestintätilanteita (esim. pahoitteleminen, avun pyytäminen, voinnista kertominen, viestin kirjoittaminen)
- Käytetään mahdollisuuksien mukaan kieltä erilaisissa ympäristöissä myös luokkahuoneen ulkopuolella (esim. sosiaalinen media, palvelutilanteet koulun ulkopuolella)
- Harjoitellaan viestinnän kannalta keskeisiä rakenteita (esim. kysymykset)
- Valitaan aiheita ja esimerkiksi sosiaalisen median verkostoja oppilaiden kiinnostuksen mukaan

T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

- Oppilas osallistuu keskusteluun ja osaa käyttää erilaisia keinoja pyytää esim. toistoa tai selvennystä
- Oppilas oppii reagoimaan käyttäen sekä kielellistä että ei-kielellistä viestintää (esim. nyökkäykset ja äännähdykset)

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- Harjoitellaan ei-kielellisiä viestintästrategioita
- Harjoitellaan viestintätilanteissa hyödyllisiä fraaseja (esim. sepä kiva, voi harmi, se kuulostaa hyvältä)

T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

- Oppilas käyttää oma-aloitteisesti luokkatilanteessa tarvittavia kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia fraaseja
- Oppilas osaa käyttää erilaisissa asiointitilanteissa tarvittavia fraaseja

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- Harjoitellaan tärkeimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (esim. kiittäminen, tervehtiminen, pahoitteleminen, kuulumisten vaihtaminen, toivotukset, avun pyytäminen, kysyminen, vastaaminen)
- Harjoitellaan kohteliaiden ilmausten käyttöä myös luokkahuoneen ulkopuolella (esim. julkiset liikennevälineet, kaupat)

T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

- Oppilas ymmärtää tuttua sanastoa sisältäviä yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä
- Oppilas löytää teksteistä tarvitsemansa tiedon

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- Tutustutaan tekstin tulkitsemisen kannalta olennaisiin rakenteisiin (esim. aikamuotoja, pronomineja, substantiivin monikko)
- opiskellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim.matkustaminen, sairastaminen)
- teksteinä hyödynnetään myös ajankohtaisia ja oppilasta kiinnostavia aiheita (esim. uutisotsikot, sosiaalisen median julkaisut)

T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

- Oppilas osaa ääntää tuttuja sanoja ja ilmauksia ymmärrettävästi
- Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä tutuista aihepiireistä
- oppilas hallitsee sisällön ja vuorovaikutuksen kannalta olennaisia rakenteita

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämistä huomioiden esimerkiksi äänteiden pituus.
- harjoitellaan erilaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita (esim.matkustaminen, sairastaminen)
- Tutustutaan vuorovaikutuksen kannalta olennaisiin rakenteisiin (esim. aikamuotoja, pronomineja, substantiivien eri muodot)

Vuosiluokka 9

9. luokan tavoitteet ja sisällöt

T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin

- Oppilas tuntee pohjoismaista kieli- ja kulttuuriympäristöä sekä pohjoismaista elämäntapaa

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- Tutustutaan Pohjoismaihin sekä niiden kieliin, kulttuuriin ja ajankohtaisiin Pohjoismaihin liittyviin ilmiöihin

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

- Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä eri kielten välillä havaitsemistaan samankaltaisuuksista
- Oppilas oppii huomaamaan kielen rakenteissa esiintyviä toistuvia piirteitä ja hyödyntämään havaintojaan erilaisissa viestintätilanteissa
- Oppilas käyttää kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- Vertaillaan opiskeltavien kielten rakenteita (esim. perfekti ja konditionaali) ja sanastoa
- Harjoitellaan opeteltavien aiheiden kannalta keskeisiä kielitiedon käsitteitä (esim. sanaluokkia, aikamuotoja, lauseenjäseniä)

T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

- Oppilas asettaa itselleen tavoitteita kieltenopiskeluun ja oppii toimimaan aktiivisesti tavoitteiden saavuttamiseksi
- Oppilas käyttää itselleen sopivia tehokkaita kielenopiskelustrategioita
- Oppilas käyttää rohkeasti ruotsin kieltä erilaisissa viestintätilanteissa yhdessä toisten kanssa

S2 Kielenopiskelutaidot

- Harjoitellaan monipuolisesti kieltenopiskelutaitoja
- Asetetaan tavoitteita ja arvioidaan niiden toteutumista
- Tehdään itse- ja vertaisarviointia

T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.

- Oppilas ymmärtää, että ruotsin kieli avaa mahdollisuuksia opiskella ja työskennellä myös muissa Pohjoismaissa
- Ymmärtää tuttuja toistuvasti koulussa ja koulun ulkopuolella havaitsemiaan ruotsin kielisiä ilmauksia ja osaa niiden avulla päätellä merkityksiä uusissa asiayhteyksissä
- Oppilas käyttää oppimiaan fraaseja (esim. tervehdyksiä ja toivotuksia) sekä oppitunnilla että luokan ulkopuolella.

S2 Kielenopiskelutaidot

- Käytetään materiaaleina ajankohtaisia aiheita, kuten uutisia ja sosiaalista mediaa
- Käytetään erilaisia oppimateriaaleja ja lähteitä
- Pohditaan ruotsin kielen tarjoamia mahdollisuuksia jatko-opinnoissa ja työelämässä

T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

- Oppilas oppii lisää erilaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita
- Oppilas hallitsee viestinnän kannalta olennaisia rakenteita

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- Harjoitellaan erilaisia rutiininomaisia viestintätilanteita (esim. suunnitelmista kertominen, mielipiteen kertominen, voinnista kertominen, viestin kirjoittaminen)
- Käytetään mahdollisuuksien mukaan kieltä erilaisissa ympäristöissä myös luokkahuoneen ulkopuolella (esim. sosiaalinen media, palvelutilanteet koulun ulkopuolella)
- Harjoitellaan viestinnän kannalta keskeisiä rakenteita (esim. erilaiset verbirakenteet, sanajärjestys)
- Aiheita valitaan oppilaiden kiinnostusten kohteiden mukaan sekä hyödynnetään sosiaalisen median verkostoja

T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

- Oppilas osallistuu keskusteluun reagoimalla tilanteeseen sopivilla fraaseilla
- Oppilas osaa käyttää erilaisia keinoja pyytää esim. toistoa tai selvennystä
- Oppilas osaa reagoida käyttäen sekä kielellistä että ei-kielellistä viestintää (esim. nyökkäykset ja äännähdykset)

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- Harjoitellaan ei-kielellisiä viestintästrategioita
- Harjoitellaan viestintätilanteiden kannalta hyödyllisiä fraaseja (esim. minun mielestäni, se sopii hyvin, pitää paikkansa)

T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

- Oppilas osaa käyttää kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia tutuissa viestintätilanteissa sekä luokkatilanteessa että luokan ulkopuolella
- Oppilas käyttää erilaisissa asiointitilanteissa tarvittavia fraaseja

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- Kerrataan tärkeimpiä kohteliaisuuden ilmauksia: kiittäminen, tervehtiminen, pahoitteleminen, kuulumisten vaihtaminen, toivotukset, avun pyytäminen, kysyminen, vastaaminen

- Harjoitellaan kohteliaiden ilmausten käyttöä myös luokkahuoneen ulkopuolella (esim. julkiset liikennevälineet, kaupat, sosiaalinen media)

T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

- Oppilas ymmärtää tuttua sanastoa sisältäviä yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä
- Oppilas löytää teksteistä tarvitsemansa tiedon
- Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia tekstejä ja päättelemään merkityksiä suppeallakin kielitaidolla
- Oppilas tutustuu erilaisiin lähteisiin ja harjoitellaan tiedonhakua

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- Harjoitellaan tekstin tulkitsemisen kannalta olennaisia rakenteita (esim. aikamuodot, apuverbit, konditionaali, sanajärjestys, pronomineja, kysymyksiä)
- opiskellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (työelämä, opiskelu, tulevaisuus, ympäristö)
- teksteinä hyödynnetään myös ajankohtaisia ja oppilasta kiinnostavia aiheita (esim. uutisotsikot, sosiaalisen median julkaisut)

T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

- Oppilas osaa ääntää tuttuja sanoja ja ilmauksia ymmärrettävästi
- Oppilas oppii lisää keskustelutilanteita ja kirjoittaa lyhyitä tekstejä
- Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä tutuista ja itseään kiinnostavista aihepiireistä

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- harjoitellaan luontevaa ääntämistä (esim. sanapainoa)
- harjoitellaan erilaisia suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita (työelämä, opiskelu, tulevaisuus, ympäristö)
- harjoitellaan käyttämään vuorovaikutuksen kannalta olennaisia rakenteita (esim. aikamuodot, apuverbit, konditionaali, sanajärjestys, pronomineja, kysymyksiä)

Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako 1.8.2020 alkaen

Aine	Vuosiluokka											Koulun tuntijako yht.
	1	2	3	4	5	6	1.-6. yht.	7	8	9	7.-9. yht.	
Äidinkieli ja kirjallisuus	5	5	4	4	4	4	**26**	3	3	4	**10**	**36**
A1 -kieli	4	4	3	3	3	3	**20**	3	3	3	**9**	**29**
B1 kieli						2	**2**	2	1	2	**5**	**7**
Matematiikka	3	3	4	4	4	3	**21**	3	4	4	**11**	**32**
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**	**31**
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2					**0**	
Biologia								1	1,5	1	**3,5**	
Maantieto								1	1,5	1	**3,5**	
Fysiikka								1	1	1,5	**3,5**	
Kemia								1	1	1,5	**3,5**	
Terveystieto								1	1	1	**3**	
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**	**10**
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**	**12**
Historia					2	1		1	3			
Yhteiskuntaoppi				1		1				3		
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**41**				**21**	**62**
Musiikki	1	1	1	1	1	1	**6**	1	1		**2**	
Kuvataide	1	1	1	1	2	1	**7**	2			**2**	
Käsityö	2	2	2	1	1	1	**9**	2			**2**	
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	2	3	2	**7**	
Kotitalous							**0**	3			**3**	
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit				2	2	2	**6**		2	3	**5**	
Oppilaanohjaus									1	1	**2**	**2**
Valinnaiset aineet								2	2	2	**6**	**6**
Yhteensä	**21**	**21**	**21**	**23**	**25**	**25**	**136**	**30**	**30**	**31**	**91**	**227**
Vapaaehtoinen A2 -kieli				2	2	2		2*	2*	2*		12
Vapaaehtoinen B2 -kieli									2***	2***		4

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin

*** Koulun päätöksen mukaisesti 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

Yläkoulu:

7. vuosiluokan 0,5vvt oppilaanohjauksen tunti siirtyi 8. vuosiluokalle

7. vuosiluokan 1 vvt liikunnan tunti siirtyi 8. vuosiluokalle

Vantaan suomenkielisten musiikkiluokkien tuntijako 1.8.2020 alkaen

Aine	Vuosiluokka											Koulun tuntijako yht.
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**1.-6. yht.**	**7**	**8**	**9**	**7.-9. yht.**	
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	5	4	4	**32**	3	3	4	**10**	**42**
A1 -kieli	1	1	3	2	2	2	**11**	2	3	2	**7**	**18**
B1 kieli						2	**2**	2	1	2	**5**	**7**
Matematiikka	3	3	4	4	4	3	**21**	3	4	4	**11**	**32**
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**	**31**
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2	**14**				**0**	
Biologia							**0**	1	1,5	1	**3,5**	
Maantieto								1	1,5	1	**3,5**	
Fysiikka							**0**	1	1	1,5	**3,5**	
Kemia								1	1	1,5	**3,5**	
Terveystieto							**0**	1	1	1	**3**	
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**	**10**
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**	**12**
Historia					2	1	**3**	1	3		**4**	
Yhteiskuntaoppi				1		1	**2**			3	**3**	
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**44**				**23**	**67**
Musiikki	1	1	3	3	4	3	**15**	3	3	3	**9**	
Kuvataide	1	1	1	1	1	2	**7**	2			**2**	
Käsityö	2	2	1	2	1	1	**9**	2			**2**	
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	2	3	2	**7**	
Kotitalous							**0**	3			**3**	
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit							**0**				**0**	
Oppilaanohjaus							**0**		1	1	**2**	**2**
Valinnaiset aineet							**0**	2	2	2	**6**	**6**
Yhteensä	**20**	**20**	**23**	**24**	**24**	**25**	**136**	**31,0**	**30,0**	**30,0**	**91**	**227**

Vapaaehtoinen A2 -kieli			2	2	2		2**	2**	2**		12
Vapaaehtoinen B2 -kieli								2***	2***		4

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin

*** Koulun opetussuunnitelman mukaisesti 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

Alakoulu:

3. vuosiluokan 1 vvt käsityö tunti siirtyi 4. vuosiluokalle

5. vuosiluokan 1 vvt kuvataide tunti siirtyi 6. vuosiluokalle

Yläkoulu:

7. vuosiluokan 0,5vvt oppilaanohjauksen tunti siirtyi 8. vuosiluokalle

7. vuosiluokan 1 vvt liikunnan tunti siirtyi 8. vuosiluokalle

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 18 §

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 18 §

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 18 §

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 18 §

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 18 §

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 18 §

LIITE: Opetuslautakunta 08.06.2020 / 18 §

Vantaan ruotsin kielikylvyn tuntijako 1.8.2020 alkaen

Aine	Vuosiluokka										
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**1.-6. yht.**	**7**	**8**	**9**	**7.-9. yht.**
Äidinkieli ja kirjallisuus		4	3	4	3	4	**18**	3	3	4	**10**
A1 -kieli, englanti	1	1	3	2	2	2	**11**	2	3	2	**7**
A1 -kieli, ruotsi	7	3	2	2	2	3	**19**	2	2	3	**7**
B1 -kieli											
Matematiikka	3	3	4	4	4	3	**21**	3	4	4	**11**
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2	**14**				**0**
Biologia								1	1,5	1	**3,5**
Maantieto								1	1,5	1	**3,5**
Fysiikka								1	1	1,5	**3,5**
Kemia								1	1	1,5	**3,5**
Terveystieto								1	1	1	**3**
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**
Historia					2	1	**3**	1	3		**4**
Yhteiskuntaoppi				1		1	**2**			3	**3**
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**41**				**21**
Musiikki	1	1	1	1	1	1	**6**	1	1		**2**
Kuvataide	1	1	1	1	2	1	**7**	2			**2**
Käsityö	2	2	2	1	1	1	**9**	2			**2**
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	3	2	2	**7**
Kotitalous							**0**	3			**3**
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit				2	2	2	**6**		2	3	**5**
Oppilaanohjaus							**0**	0,5	0,5	1	**2**
Valinnaiset aineet							**0**	2	2	2	**6**
Yhteensä	20	20	22	24	25	25	**136**	30,5	29,5	31,0	**91,0**

Vapaaehtoinen A2 -kieli				2	2	2		2**	2**	2**	
Vapaaehtoinen B2 -kieli									2***	2***	

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin

*** Koulun opetussuunnitelman mukaisesti 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijako 1.8.2020 alkaen

Aine	Vuosiluokka											Vantaan perusopetuksen tuntijako yht.	*Valtakunnallinen minimituntijako*
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**1.-6. yht.**	**7**	**8**	**9**	**7.-9. yht.**		
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	5	4	4	**32**	3	3	4	**10**	**42**	*42*
A1 -kieli	1	1	3	2	2	2	**11**	2	3	2	**7**	**18**	*18*
B1 -kieli						2	**2**	2	1	2	**5**	**7**	*6*
Matematiikka	3	3	4	4	4	3	**21**	3	4	4	**11**	**32**	*32*
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**	**31**	*31*
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2	**14**				**0**		
Biologia							**0**	1	1,5	1	**3,5**		
Maantieto								1	1,5	1	**3,5**		
Fysiikka							**0**	1	1	1,5	**3,5**		
Kemia								1	1	1,5	**3,5**		
Terveystieto							**0**	1	1	1	**3**		
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**	**10**	*10*
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**	**12**	*12*
Historia					2	1	**3**	1	3		**4**		
Yhteiskuntaoppi				1		1	**2**			3	**3**		
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**41**				**21**	**62**	*62*
Musiikki	1	1	1	1	1	1	**6**	1	1		**2**		
Kuvataide	1	1	1	1	2	1	**7**	2			**2**		
Käsityö	2	2	2	1	1	1	**9**	2			**2**		
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	3	2	2	**7**		
Kotitalous							**0**	3			**3**		
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit				2	2	2	**6**		2	3	**5**		
Oppilaanohjaus							**0**	0,5	0,5	1	**2**	**2**	*2*
Valinnaiset aineet				1	1	1	**3**	2	3	3	**8**	**11**	*9*
Yhteensä	20	20	22	24	25	25	**136**	30,5	29,5	31,0	**91,0**	**227**	*224*

Vapaaehtoinen A2 -kieli				2	2	2		2**	2**	2**		12	
Vapaaehtoinen B2 -kieli									2***	2***		4	

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin

*** Koulun opetussuunnitelman mukaisesti 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

19 § Apulaisrehtorin virkojen perustaminen perusopetuksen tulosalueelle 1.8.2020 alkaen/ IK

VD/4630/01.01.00.00/2020

Vantaan kaupungin hallintosäännön 14 luvun 3 §:n mukaan asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen perustamisesta, virkanimikkeistä ja kelpoisuusvaatimuksista sekä virkojen lakkauttamisesta ja virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta.

Peruskoulujen rehtorit ja ovat tehneet esityksensä perusopetuksessa tarvittavista opettajista ensi lukuvuodelle. Oppilasmäärän kasvusta johtuen on tarpeen perustaa uusia virka-apulaisrehtorin virkoja oppilasmäärältään suurimpiin kouluihin.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 19

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään perustaa 1.8.2020 alkaen virka-apulaisrehtorin virat seuraaviin kouluihin

vakanssi 801860 Lehtikuusen kouluun
vakanssi 801861 Martinlaakson kouluun

Virat täytetään määräaikaisesti 1.8.2020–31.7.2021 ja sen jälkeen 1.8.2021 alkaen vakinaisesti julkisella haulla.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote Henkilöstöpalvelut
- ote perusopetuksen johtaja

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:
Ilkka Kalo, 040 707 1115, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

20 § **Päätös oikaisuvaatimukseen lehtorin vakituisen viran täyttämistä koskevasta päätöksestä/ IK**

VD/69/01.01.01.01/2020

Peruskoulun historian ja yhteiskuntaopin lehtorin virka (vakanssinumero 801814) on ollut haettavana 2.1.-27.1.2020 (www.vantaa.fi, www.te-palvelut.fi ja oikotie.fi) vakinaisena täytettäväksi 1.8.2020 alkaen.

Historian ja yhteiskuntaopin lehtori toimii Vantaan kaupungin toiminta-alueella perusopetuksen palvelualueella hoitaen historian ja yhteiskuntaopin lehtorille määriteltyjä tehtäviä. Viranhoitopaikka virkasuhteen alkaessa on Aurinkokiven koulu.

Aluepäällikkö on tehnyt 17.03.2020 viran täyttämistä koskevan päätöksen § 34/2020. Päätöksestä on tehty 27.03.2020 päivätty oikaisuvaatimus, jossa vaaditaan päätöksen kumoamista sillä perusteella, että, päätös on lainvastainen eikä se ole tarkoituksenmukainen. Lisäksi vaaditaan, että kaikki hakemusasiakirjat katsotaan uudestaan läpi ja virkaan valitaan ansioitunein hakija.

Opetuslautakunta 11.5.2020 § 9

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään hylätä oikaisuvaatimus koskien Vantaan kaupungin perusopetuksen aluepäällikön viranhaltijapäätöstä 17.03.2020 § 34/2020 seuraavin perustein:

Hakuilmoituksessa edellytettiin opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukaista kelpoisuutta. Lisäksi hakuilmoituksessa tuotiin esille, että Aurinkokiven koulussa toteutetaan yhteisopettajuutta eli suunnittelua ja opetusta tehdään yhdessä oman aineryhmän kesken. Virkaan valittavalta toivottiin kykyä huomioida erilaiset oppijat ja oppimisympäristöt omassa opetustyössä sekä kiinnostusta kohdata nuori myös opetustilanteen ulkopuolella. Lisäksi arvostettiin halua edistää yhteisöllisyyttä ja osallisuutta lasten ja talon eri toimijoiden kesken.

Määräaikaan mennessä virkaa haki yhteensä 55 henkilöä, joista kelpoisuusehdot täytti 48 hakijaa. Hakemukset lukivat läpi rehtori, virka-apulaisrehtori ja johtoryhmän jäsen. Hakemusten perusteella kutsuttiin ryhmähaastatteluun hakijoista ne 12 kelpoisuusehdot täyttänyttä hakijaa, joiden ominaisuuksien, koulutuksen ja ansioiden arvioitiin vastaavaan parhaiten edellytyksiä viran menestykselliseksi hoitamiseksi. Haastatteluun kutsuttavien valinnassa hakemuksissa keskityttiin erityisesti seuraaviin kriteereihin:

1. Pätevyys
2. työkokemus ja työkokemus yhteisopettajuudesta
3. Yhteisopettajuus ja käsitteen ymmärtäminen
4. Oppilaan kohtaaminen ja erilaisten oppijoiden huomioiminen
5. Oppimisympäristöt
6. Pedagoginen osaaminen ja aineenhallinta
7. Yhtenäisen peruskoulun kehittäminen

Sekä virkaan valittu että oikaisuvaatimuksen tekijä täyttivät tehtävän edellyttämät muodolliset kelpoisuusvaatimukset. Virkaan valitulla oli työkokemusta opettajana toimimisesta noin kolme vuotta. Lisäksi virkaan valitulla oli vuoden verran kokemusta yhteisopettajuudesta yläkoulussa historian ja yhteiskuntaopin opettajana. Hakemuksessa virkaan valittu osoitti vahvasti, että hänellä oli vahva ymmärrys yhteisopettajuudesta, eikä hän puhunut vain kahden opettajan välisestä yhteistyöstä. Lisäksi

hänellä oli halua kehittää edelleen yhteisopettajuutta ja luoda ja kokeilla uusia toimintatapoja ja opetusmenetelmiä. Oikaisuvaatimuksen tekijä oli toiminut vuoden erityisopettajana Vantaalla. Lisäksi hänellä oli vuoden verran kokemusta historian opettajan tehtävästä Vantaalla sekä lyhyempiaikaisia sijaisuuksia eri kouluista seitsemän vuoden ajalta. Hakemuksessaan oikaisuvaatimuksen tekijä kertoi kokeilleensa alakoulussa yhden vuoden yhteisopettajuutta. Yhteisopettajuuden hän kertoo olleen yhteistä suunnittelua ja tuntien pitämistä. Toisin kuin virkaan valitulla, oikaisuvaatimuksen tekijällä ei ollut kokemusta yhteisopettajuudesta historian opetuksen parissa.

Oppilaan kohtaamiseen liittyen virkaan valittu toi hakemuksessaan esille vahvuuksiaan oppilaan kohtaajana. Hän on aineenopettajuuden lisäksi kouluttautunut toimintaterapeutiksi ja opiskelee tällä hetkellä oppilaan ohjaajaksi. Nämä koulutukset ovat lisänneet ja vahvistaneet hänen oppilaan kohtaamisen taitojaan. Hakemuksessa oikaisuvaatimuksen tekijä kertoi olevansa oppilaista kiinnostunut. Virkaan valittu toi hakemuksessaan oikaisuvaatimuksen tekijää laajemmin esille vahvuuksiaan oppilaan kohtaajana.

Hakemuksessaan oikaisuvaatimuksen tekijä toi esille halun kehittyä opettajana ja sen, että käyttää mielellään tietotekniikkaa opetuksen tukena, mutta toisin kuin virkaan valittu oikaisuvaatimuksen tekijä ei tuonut hakemuksessa esille erilaisia pedagogisia ratkaisuja tai omia ideoita siitä, miten yhteisopettajuutta voisi yläkoulussa kehittää.

Oikaisuvaatimuksen tekijää ei valittu hänen hakemuksensa perusteella ryhmähaastatteluun, koska hän ei tuonut tarpeeksi hakemuksessa esille edellä mainittuja kriteereitä.

Ryhmähaastattelun suorittivat rehtori, virka-apulaisrehtori, vararehtori sekä kaksi johtoryhmän jäsentä. 1 hakija perui tässä vaiheessa hakemuksensa. Ryhmähaastattelussa hakijoiden osaamista, kykyjä ja henkilökohtaisia ominaisuuksia punnittiin ja tarkennettiin siitä, mitä hakemusasiakirjoista ilmeni. Ryhmähaastattelussa keskityttiin syvemmin edellä mainittujen valintakriteerien täyttymiseen sekä henkilökohtaisten kysymysten että ryhmätehtävän muodossa.

Henkilökohtaiseen haastatteluun kutsuttiin ryhmähaastattelun perusteella ne kaksi hakijaa, joiden ominaisuudet, koulutus ja ansiot vastasivat parhaiten edellytyksiä viran menestykselliseksi hoitamiseksi ja jotka erityisesti täyttivät parhaiten edellä mainitut valintakriteerit. Haastattelun suorittivat rehtori, virka-apulaisrehtori ja vararehtori. Henkilökohtaisessa haastattelussa keskityttiin tarkentavin ja syventävin kysymyksin selvittämään hakijoiden osaamista ja ajatuksia, erityisesti edellä mainittujen valintakriteereiden osalta.

Haastattelun jälkeen kahden kärkihakijan ansioita vertailtiin vielä keskenään. Valitsematta jääneellä oli valittua pidempi työkokemus historianopettajan työstä. Valitsematta jäänyt kuitenkin puhui sekä hakemuksessaan että ryhmähaastattelussa yhteisopettajuudesta lähinnä aineopettajien välisenä yhteistyönä. Varsinaisesta yhteisopettajuudesta hänellä ei ollut kokemusta, toisin kuin virkaan valitulla. Virkaan valittu osoitti myös sekä hakemuksessa että haastatteluissa syvällisempää ymmärrystä yhteisopettajuudesta kuin valitsematta jäänyt. Molemmat toivat esille vahvuuksiaan oppilaan kohtaajina. Valittu toi kuitenkin esiin laajemmin ja konkreettisemmin sekä hakemuksessa että haastatteluissa, miten hän kohtaa oppilaan niin että oppilas kokee itsensä arvokkaaksi ja tärkeämmäksi. Valitsematta jäänyt hakija osoitti vahvaa pedagogista osaamista ja ainehallintaa sekä hakemuksessa, että haastatteluissa. Hänen vahvuutensa oli ymmärrys oppilaan oppimista ohjaavasta arvioinnista. Valittu toi enemmän esille oppilaiden yksilöllisten oppimispolkujen merkitystä ja kertoi, miten oppilaiden oppimista tulee seurata jatkuvasti. Vaikka valitsematta jäänyt kertoi halustaan kehittää yhtenäistä peruskoulua, toi valittu

kuitenkin enemmän esille ajatuksiaan, miten koulua tulisi kehittää, ja miten hän voisi sitä olla kehittämässä.

Yhteenvetona valitsematta jääneellä oli pidempi kokemus historianopettajan työstä kuin valitulla. Kokemus näkyi myös pedagogisena kehittymisenä ja taitavana arvioijana. Valittu osoitti kuitenkin olevansa kokeneempi ja pätevämpi yhteisopettajuuden osa-alueella. Valitulla oli sekä hakemuksen että haastattelujen perusteella myös valitsematta jäänyttä monipuolisemmat taidot kohdata oppilas ja näkemys yhtenäisen peruskoulun kehittämisestä. Vaikka valitulla oli vähemmän kokemusta historianopettajan työstä työvuosina, hänen katsottiin kuitenkin täyttävän hakukriteerit paremmin ja olevan kokonaisarvion perusteella pätevämpi ja sopivampi historian ja yhteiskuntaopin lehtorin tehtävään Aurinkokiven koulussa.

Viran täyttömenettelyssä hakijoiden koulutus ja työkokemus sekä muut ansiot ja ominaisuudet on arvioitu asianmukaisesti. Hakemusten, työkokemuksen, koulutuksen ja haastattelujen muodostaman kokonaisarvioinnin perusteella virkaa hakeneista tehtävään valittu henkilö täytti parhaiten ne pätevyydet ja ominaisuudet, joita viran menestyksellinen hoitaminen edellyttää.

Kenelläkään ei ole ehdotonta oikeutta tulla valituksi kunnan virkaan pelkästään siksi, että hänellä on korkeampi koulutus tai pitempi työkokemus kuin muilla hakijoilla (mm. KHO:19.9.1997/2296). Hakijoiden henkilökohtaisten ominaisuuksien arvioinnin perusteella on mahdollista päätyä valitsemaan kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista myös muukin, kuin korkeimmin koulutettu taikka kokenein. Virkaan kuuluvat konkreettiset työtehtävät määrittelevät lähtökohtaisesti sen, minkälaisia taitoja ja ominaisuuksia virkaan valittavalta edellytetään. Kun hakijoita vertaillaan perustuslain 125 §:n 2 momentin perusteella, on nimitysperusteita arvioitava kokonaisuutena, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava huomioon myös hakijan viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet. Virantäyttöön kuuluu myös harkintavaltaa. Nimitysperusteiden soveltamisen yhteydessä harkintavalta ilmenee mm. viranomaisen oikeutena määritellä viran työtehtävät, painottaa nimitysperusteita tehtävien mukaisesti sekä päättää siitä, mikä merkitys viranhaltijoiden erilaisille ansioille on annettava. Näin ollen virkaa täyttävällä kunnan viranomaisella on esim. laaja harkintavalta painottaa yhtä kelpoisuusvaatimuksiin sisältyvistä vaatimuksista ja "ohittaa" jokin muu vaatimus haastattelun ja ansiovertailuun perustuvan kokonaisarvion nojalla.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on todennut, että perustuslain yleisillä nimitysperusteilla vertailtaessa hakijoista löytyy selkeästi pätevämpiä henkilöitä, kuin tehtävään valittu henkilö. Oikaisuvaatimuksesta ei kuitenkaan käy ilmi näiden hakijoiden nimiä, joita oikaisuvaatimuksen tekijä pitää pätevämpänä. Oikaisuvaatimuksen tekijä ei myöskään ole oikaisuvaatimuksessaan yksilöinyt, millä perusteella hänen tai jonkun muun hakijoista voitaisiin katsoa olleen kokonaisarvion perusteella ansioituneempi ja soveltuvampi hakija kyseiseen virkaan, kuin siihen valittu.

Päätös:
Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

———

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 20

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään hylätä oikaisuvaatimus koskien Vantaan kaupungin perusopetuksen aluepäällikön viranhaltijapäätöstä 17.03.2020 § 34/2020 aikaisemmin esitetyin perustein.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Asiakirjat: Hakuilmoitus, hakemukset, viran täyttämistä koskeva päätös ja oikaisuvaatimus liitteineen on tallennettu opetuslautakunnan extranetin salassa pidettävien asiakirjojen kansioon.

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote oikaisuvaatimuksen tekijälle
- ote perusopetuksen palvelualueelle
- ote päätöksentekijälle

Muutoksenhakuohje: Kunnallisvalitus Helsingin hallinto-oikeudelle

Lisätiedot:
Hannele Sandberg, puh. 050 304 5209, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

21 § **Päätös oikaisuvaatimukseen luokanopettajan määräaikaisen viran täyttämistä koskevasta päätöksestä/ IK**

VD/3283/01.01.01.01/2020

Päätoimisen tuntiopettajan virka on ollut haettavana 06.04.-20.04.2020 (www.vantaa.fi, www.mol.fi) täytettäväksi määräaikaisena ajalle 01.08.2020 - 31.07.2021. Avoinna olleeseen virkaan on haettu opettajaa, joka toimii käytännössä resurssiopettajana luokanopetuksessa.

Päätoiminen tuntiopettaja toimii Vantaan kaupungin toiminta-alueella perusopetuksen palvelualueella, hoitaen päätoimiselle tuntiopettajalle määriteltyjä tehtäviä. Viranhoitopaikka virkasuhteen alkaessa on Vantaan kansainvälinen koulu.

Vantaan kansainvälisen koulun rehtori on tehnyt 28.04.2020 viran täyttämistä koskevan päätöksen § 1/2020. Päätöksestä on tehty 30.4.2020 päivätty oikaisuvaatimus, jossa vaaditaan päätöksen kumoamista sillä perusteella, että päätös on lainvastainen, eikä se ole tarkoituksenmukainen. Lisäksi vaaditaan, että ko. virka laitetaan uudelleen hakuun ja oikaisuvaatimuksen tekijä valitaan ansioituneempana hakijana ko. virkaan.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 21

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään hylätä oikaisuvaatimus Vantaan kansainvälisen koulun rehtorin viranhaltijapäätöksestä 28.4.2020 § 1/2020 seuraavin perustein:

Hakuilmoituksessa edellytettiin opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukaista kelpoisuutta sekä äidinkielen tasoista englannin kielen hallintaa. Lisäksi arvostettiin aiempaa opetuskokemusta monikulttuurisessa koulussa sekä hyviä yhteistyötaitoja.

Määräaikaan mennessä virkaa haki yhteensä 14 henkilöä, joista kelpoisuusehdot täytti 6. Hakemuksensa perui 1 henkilö.

Hakemusten perusteella kutsuttiin videohaastatteluun kaikki kelpoisuusehdot täyttäneet hakijat. Varsinaiseen haastatteluun valittiin hakemuksen ja videohaastattelun perusteella hakijoista ne kolme kelpoisuusehdot täyttänyttä hakijaa, joiden henkilökohtaisten ominaisuuksien, koulutuksen ja ansioiden arvioitiin vastaavaan parhaiten edellytyksiä viran menestykselliseksi hoitamiseksi. Haastattelun suorittivat rehtori ja apulaisrehtori.

Sekä virkaan valittu että oikaisuvaatimuksen tekijä täyttivät tehtävän edellyttämät kelpoisuusvaatimukset. Virkaan valitulla on ulkomailla suoritettu ylempi korkeakoulututkinto, joka on mm. koostunut luokanopetuksen, varhaislapsuuden opetuksen sekä varhaislapsuuden kaksikielisyyden opinnoista. Lisäksi hän on suorittanut Suomessa täydentävät opinnot opettajan kelpoisuuden saamiseksi. Opetushallitus on rinnastuspäätöksellään todennut virkaan valitun kelpoiseksi antamaan luokanopetusta Suomessa. Oikaisuvaatimuksen tekijällä on ulkomailla suoritetut opettajan opinnot sekä kelpoisuuden saamiseksi Suomessa suoritetut täydentävät opinnot. Opetushallitus on rinnastuspäätöksellään todennut oikaisuvaatimuksen tekijän kelpoiseksi antamaan mm. luokanopetusta Suomessa.

Virkaan valitulla on Suomessa hankittua työkokemusta. Hän on työskennellyt lukuvuoden 2019-2020 Vantaan kansainvälisessä koulussa luokanopettajana sekä opettanut myös englantia, historiaa ja

yhteiskuntaoppia ala-aste ikäisille. Lisäksi hän on työskennellyt ala-asteella opetusharjoittelijana muutaman kuukauden. Ulkomaista työkokemusta hänellä on pari kuukautta opetusharjoittelusta. Oikaisuvaatimuksen tekijällä on myös Suomessa hankittua työkokemusta. Hän on opettanut esikouluikäisille mm. englantia, matematiikkaa, yhteiskuntaoppia yhteensä alle kaksi vuotta. Lisäksi hän on opettanut 1-9 luokkalaisille englantia yhteensä noin kaksi vuotta. Lisäksi hän on opettanut ammattiopistossa englantia noin puoli vuotta. Hänellä on myös ulkomaista työkokemusta opettamisesta. Luokanopettajuudesta hänellä ei ole Suomessa hankittua työkokemusta.

Kenelläkään ei ole ehdotonta oikeutta tulla valituksi kunnan virkaan pelkästään siksi, että hänellä on korkeampi koulutus tai pitempi työkokemus kuin muilla hakijoilla (mm. KHO:19.9.1997/2296). Hakijoiden henkilökohtaisten ominaisuuksien arvioinnin perusteella on mahdollista päätyä valitsemaan kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista myös muukin, kuin korkeimmin koulutettu taikka kokenein. Virkaan kuuluvat konkreettiset työtehtävät määrittelevät lähtökohtaisesti sen, minkälaisia taitoja ja ominaisuuksia virkaan valittavalta edellytetään. Kun hakijoita vertaillaan perustuslain 125 §:n 2 momentin perusteella, on nimitysperusteita arvioitava kokonaisuutena, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava huomioon myös hakijan viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet. Virantäyttöön kuuluu myös harkintavaltaa. Nimitysperusteiden soveltamisen yhteydessä harkintavalta ilmenee mm. viranomaisen oikeutena määritellä viran työtehtävät, painottaa nimitysperusteita tehtävien mukaisesti sekä päättää siitä, mikä merkitys viranhaltijoiden erilaisille ansioille on annettava. Näin ollen virkaa täyttävällä kunnan viranomaisella on esim. laaja harkintavalta painottaa yhtä kelpoisuusvaatimuksiin sisältyvistä vaatimuksista ja "ohittaa" jokin muu vaatimus haastattelun ja ansiovertailuun perustuvan kokonaisarvion nojalla. Virkaan kuuluvat konkreettiset työtehtävät määrittelevät lähtökohtaisesti sen, minkälaisia taitoja ja ominaisuuksia virkaan valittavalta edellytetään.

Virkaan valitun henkilön osaaminen on monipuolista ja täyttää opetustehtävälle asetetut vaatimukset. Hänellä on myös työkokemusta suomalaisen opetussuunnitelman mukaisesta luokanopetuksesta. Lisäksi hänen on katsottu soveltuvan henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan avoinna olleeseen virkaan parhaiten. Virkaan valittu on muun muassa tehnyt merkittävän työn tehdessään 3. luokan oppimateriaalin kaikkien muidenkin opettajien käytettäväksi. Vantaan kansainvälisessä koulussa opetusmateriaali tehdään opettajien toimesta, koska suomalaisen perusopetuksen opetussuunnitelmaan soveltuvaa oppimateriaalia ei ole englanniksi. Virkaan valittu on myös osoittanut, että hänellä on erinomainen ymmärrys suomalaisesta opetussuunnitelmasta ja hän pystyy huomioimaan opetuksessaan eritasoiset oppijat. Lisäksi hänen yhteistyötaitonsa ovat erinomaiset.

Vaikka oikaisuvaatimuksen tekijällä on pitkä työkokemus ulkomailta, hänellä ei ole luokanopettajan työkokemusta Suomesta. Hän on toiminut ainoastaan esiopetuksessa sekä englannin opettajana. Lisäksi todettakoon, että oikaisuvaatimuksen tekijä on hakenut useasti Vantaan kaupungin virkoja ja on siten ollut aikaisemmin haastateltavana Vantaan kansainvälisessä koulussa ja antanut myös opetusnäytteen, minkä takia hänen soveltuvuudestaan on saatu myös aiemmin selvitystä.

Viran täyttömenettelyssä hakijoiden koulutus ja työkokemus sekä muut ansiot ja ominaisuudet on arvioitu asianmukaisesti. Hakemusten, työkokemuksen, koulutuksen ja haastattelujen muodostaman kokonaisarvioinnin perusteella virkaa hakeneista virkaan valittu henkilö täytti parhaiten ne pätevyydet ja ominaisuudet, joita viran menestyksellinen hoitaminen edellyttää. Oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole tuonut oikaisuvaatimuksessaan esiin sellaisia seikkoja, joiden perusteella hänen voitaisiin katsoa olleen kokonaisarvion perusteella ansioituneempi ja soveltuvampi hakija kyseiseen virkaan kuin siihen valittu.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Asiakirjat: Hakuilmoitus, viran täyttämistä koskeva päätös ja oikaisuvaatimus liitteineen on tallennettu opetuslautakunnan extranetin salassa pidettävien asiakirjojen kansioon.

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote oikaisuvaatimuksen tekijälle
- ote perusopetuksen palvelualueelle
- ote päätöksentekijälle

Muutoksenhakuohje: Kunnallisvalitus Helsingin hallinto-oikeudelle

Lisätiedot:
Hannele Sandberg, 050 304 5209, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

22 § **Päätös oikaisuvaatimukseen Kuusikon koulun oman äidinkielen opettajan vakituisen viran täyttämättä jättämistä koskevasta henkilöstöasiainpäätöksestä/ IK**

VD/137/01.01.01.01/2020

Perusopetuksen aluepäällikkö on tehnyt 30.3.2020 henkilöstöasiainpäätöksen § 6/2020 oman äidinkielen (albanian kieli) päätoimisen tuntiopettajan vakinaisen viran täyttämättä jättämisestä. Yksi viran hakijoista on tehnyt henkilöstöasiainpäätöksestä § 6/2020 oikaisuvaatimuksen.

Oman äidinkielen (albanian kieli) päätoimisen tuntiopettajan virka oli haettavana 02.01.2020-27.01.2020. Määräaikaan mennessä virkaa haki kymmenen (10) henkilöä, joista kukaan ei täyttänyt kelpoisuusehtoja. Perusopetuksen aluepäällikön päätöksellä kelpoisten hakijoiden puuttuessa Kuusikon koulun oman äidinkielen (albanian kieli) päätoiminen tuntiopettajan virka jätettiin täyttämättä.

Oman äidinkielen opettajalta edellytetään opetettavassa kielessä hyvää äidinkielen hallintaa. Tehtävässä suoriutuminen edellyttää suomen kielen taitoa sekä tietoteknisiä perustaitoja. Lisäksi opettajalla tulee olla valmiuksia käyttää suomenkielisiä tietojärjestelmiä. Eduksi luetaan valmiudet tukea oppilaiden koulunkäyntiä ja perusopetuksen oppiaineiden opetusta oppilaiden omalla kielellä.

Henkilöstöasiainpäätökseen ei ole liitetty oikaisuvaatimusosoitusta, koska kyseessä on viran täytön valmistelu eikä kuntalain 136 §:n mukaan muutoksenhakuoikeutta ole päätöksestä, joka koskee vain valmistelua ja täytäntöönpanoa.

Viran täyttämättä jättämistä koskevalla päätöksellä ei ole lopullisesti ratkaistu viran täyttämistä koskevaa asiaa. Tällainen päätös katsotaan asian valmisteluksi. Kaupungilla ei ole velvollisuutta täyttää haettavana olevaa virkaa eikä kenelläkään ole oikeutta tulla nimitetyksi.

Perusopetuksen aluepäällikön päätös ei sisällä sellaista ratkaisua, josta saisi tehdä oikaisuvaatimuksen tai kunnallisvalituksen.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 22

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään jättää oikaisuvaatimus perusopetuksen aluepäällikön henkilöstöasiainpäätöksestä § 6/2020 tutkimatta, koska kuntalain 136 §:n mukaan päätökseen ei ole muutoksenhakuoikeutta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Asiakirjat: Viran täyttämättä jättämistä koskeva päätös ja oikaisuvaatimus liitteineen on tallennettu opetuslautakunnan extranetin salassa pidettävien asiakirjojen kansioon.

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote oikaisuvaatimuksen tekijälle
- ote perusopetuksen palvelualueelle
- ote päätöksentekijälle

Muutoksenhakuohje: Kunnallisvalitus Helsingin hallinto-oikeudelle

Lisätiedot:
Maiju Nousiainen, 050 312 2015, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

23 § **Päätös oikaisuvaatimukseen Koivukylän koulun oman äidinkielen päätoimisen tuntiopettajan vakinaisen viran täyttämättä jättämistä koskevasta henkilöstöasiainpäätöksestä/ IK**

VD/148/01.01.01.01/2020

Perusopetuksen aluepäällikkö on tehnyt 1.4.2020 henkilöstöasiainpäätöksen § 7/2020 oman äidinkielen (albanian kieli) päätoimisen tuntiopettajan vakinaisen viran täyttämättä jättämisestä. Yksi viran hakijoista on tehnyt henkilöstöasiainpäätöksestä § 7/2020 oikaisuvaatimuksen.

Oman äidinkielen (albanian kieli) päätoimisen tuntiopettajan virka oli haettavana 02.01.2020-27.01.2020. Määräaikaan mennessä virkaa haki kahdeksan (8) henkilöä, joista kukaan ei täyttänyt kelpoisuusehtoja. Perusopetuksen aluepäällikön päätöksellä kelpoisten hakijoiden puuttuessa Kytöpuiston koulun oman äidinkielen (albanian kieli) päätoiminen tuntiopettajan virka jätettiin täyttämättä.

Oman äidinkielen opettajalta edellytetään opetettavassa kielessä hyvää äidinkielen hallintaa. Tehtävässä suoriutuminen edellyttää suomen kielen taitoa sekä tietoteknisiä perustaitoja. Lisäksi opettajalla tulee olla valmiuksia käyttää suomenkielisiä tietojärjestelmiä. Eduksi luetaan valmiudet tukea oppilaiden koulunkäyntiä ja perusopetuksen oppiaineiden opetusta oppilaiden omalla kielellä.

Henkilöstöasiainpäätökseen ei ole liitetty oikaisuvaatimusosoitusta, koska kyseessä on viran täytön valmistelu eikä kuntalain 136 §:n mukaan muutoksenhakuoikeutta ole päätöksestä, joka koskee vain valmistelua ja täytäntöönpanoa.

Viran täyttämättä jättämistä koskevalla päätöksellä ei ole lopullisesti ratkaistu viran täyttämistä koskevaa asiaa. Tällainen päätös katsotaan asian valmisteluksi. Kaupungilla ei ole velvollisuutta täyttää haettavana olevaa virkaa eikä kenelläkään ole oikeutta tulla nimitetyksi.

Perusopetuksen aluepäällikön päätös ei sisällä sellaista ratkaisua, josta saisi tehdä oikaisuvaatimuksen tai kunnallisvalituksen.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 23

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään jättää oikaisuvaatimus perusopetuksen aluepäällikön henkilöstöasiainpäätöksestä § 7/2020 tutkimatta, koska kuntalain 136 §:n mukaan päätökseen ei ole muutoksenhakuoikeutta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Asiakirjat: Viran täyttämättä jättämistä koskeva päätös ja oikaisuvaatimus liitteineen on tallennettu opetuslautakunnan extranetin salassa pidettävien asiakirjojen kansioon.

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote oikaisuvaatimuksen tekijälle
- ote perusopetuksen palvelualueelle
- ote päätöksentekijälle

Muutoksenhakuohje: Kunnallisvalitus Helsingin hallinto-oikeudelle

Lisätiedot:
Maiju Nousiainen, 050 312 2015, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

24 § Päätös oikaisuvaatimukseen oman äidinkielen opettajan määräaikaisen viran täyttämistä koskevasta päätöksestä/ IK

VD/3553/01.01.01.01/2020

Oman äidinkielen opettajan virka (tamilin kieli) on ollut haettavana 14.4.2020-4.5.2020 (www.vantaa.fi, www.mol.fi ja www.oikotie.fi) täytettäväksi määräaikaisena ajalle 13.8.2020- 5.6.2021. Oman äidinkielen opettaja toimii Vantaan kaupungin toiminta-alueella, perusopetuksen tulosalueella, hoitaen oman äidinkielen opettajalle määriteltyjä tehtäviä. Viranhoitopaikka virkasuhteen alkaessa on kahdessa tai useammassa toimipaikassa eli kyse on ns. kiertävästä opettajasta. Esimiehenä toimii Koivukylän koulun rehtori. Kyseessä on sivutoiminen tuntiopettajuus ja opetustuntimäärä määritellään opettajarekisterissä.

Kytöpuiston koulun rehtori on tehnyt 7.5.2020 viran täyttämistä koskevan päätöksen § 2/2020. Päätöksestä on tehty 20.05.2020 päivätty oikaisuvaatimus, jossa vaaditaan päätöksen kumoamista sillä perusteella, että virkaan valittu ei täytä kelpoisuusvaatimuksia.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 24

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään hylätä oikaisuvaatimus oman äidinkielen opettajan määräaikaisen viran täyttämistä koskevasta Kytöpuiston koulun rehtorin päätöksestä 7.5.2020 § 2/2020 seuraavin perustein:

Hakuilmoituksessa edellytettiin opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukaista kelpoisuutta. Lisäksi edellytettiin opetettavassa kielessä hyvää oman äidinkielen hallintaa, suomen kielen taitoa sekä tietoteknisiä perustaitoja. Opettajalla tuli olla valmiuksia käyttää suomenkielisiä tietojärjestelmiä. Lisäksi arvostettiin kokemusta opetustyöstä, lasten ja nuorten kanssa työskentelystä, koulumaailman sekä suomalaisen koulujärjestelmän tuntemusta sekä hyviä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Eduksi luettiin valmiudet tukea oppilaiden koulunkäyntiä ja perusopetuksen oppiaineiden opetusta oppilaiden omalla kielellä. Lisäksi arvostettiin innostuneisuutta oman opetuksen kehittämiseen, joustavuutta sekä hyviä yhteistyötaitoja.

Määräaikaan mennessä virkaa haki yhteensä 2 henkilöä, virkaan valittu sekä oikaisuvaatimuksen tekijä. Kumpikaan heistä ei täyttänyt opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukaista kelpoisuutta. Kelpoisuuden saavuttamiseksi henkilöllä tulisi olla suoritettuna ylempi korkeakoulututkinto (mikäli se on suoritettu ulkomailla, tulee hakea rinnastuspäätös Opetushallitukselta), opettajan pedagogiset opinnot Suomesta tai korvaava täydennyskoulutus sekä opetettavan aineen aineopinnot.

Lain kunnallisesta viranhaltijasta 5 §:n mukaan sellaiseen virkasuhteeseen, joka on ollut julkisesti haettavana, voidaan ottaa vain henkilö, joka on hakenut sitä kirjallisesti ennen hakuajan päättymistä ja täyttää silloin kelpoisuusvaatimukset. Hakemukseen on liitettävä selvitys hakijan kelpoisuudesta. Oikaisuvaatimuksen tekijältä puuttui muun muassa rinnastuspäätös, näin ollen myös hänet on katsottu epäpäteväksi.

Lain kunnallisesta viranhaltijasta 6 §:n mukaan erityisistä kelpoisuusvaatimuksista voidaan poiketa silloin, kun siitä on erikseen säädetty tai kyseessä on viran määräaikainen täyttäminen. Kunta voi erityisestä syystä päättää erityisten kelpoisuusvaatimusten osalta, että määräaikaiseen virkasuhteeseen voidaan valita myös henkilö, jolla ei ole erityistä kelpoisuutta esimerkiksi silloin, kun työvoimapulan vuoksi ei ole

saatavissa kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä, mutta virkasuhdetta hoitamaan on kuitenkin välttämättömästi saatava henkilö.

Virkaan valittu on työskennellyt Vantaan kaupungilla oman äidinkielen opettajana (Tamili) vuodesta 2013. Tätä ennen hänelle on kertynyt muutama kuukausi työkokemusta avustajan työstä koulussa. Oikaisuvaatimuksen tekijällä ei ole oman äidinkielen opetuksesta työkokemusta. Hän on työskennellyt Vantaan kaupungilla päiväkotiavustajana yhteensä alle vuoden. Lisäksi hänellä on ulkomailla kertynyttä työkokemusta 11 vuotta.

Hakemuksen ja työkokemuksen perusteella tehdyn kokonaisarvion perusteella hakeneista virkaan valittu täytti parhaiten ne pätevyydet ja ominaisuudet, joita tehtävän menestyksellinen hoitaminen edellyttää.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Asiakirjat: Hakuilmoitus, viran täyttämistä koskeva päätös ja oikaisuvaatimus on tallennettu opetuslautakunnan extranetin salassa pidettävien asiakirjojen kansioon.

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote oikaisuvaatimuksen tekijälle
- ote perusopetuksen palvelualueelle
- ote päätöksentekijälle

Muutoksenhakuohje: Kunnallisvalitus Helsingin hallinto-oikeudelle

Lisätiedot:
Hannele Sandberg, 050 304 5209, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

25 § **Lasten hoitoapupalvelupisteiden lakkauttaminen varhaiskasvatuksen palvelualueella 1.8.2020 alkane/ SA-V**

VD/4089/00.01.00.00/2020

Vanhemmat ovat voineet varata hoitopaikan kotihoidossa oleville vantaalaisille varhaiskasvatusikäisille lapsille muun muassa asioiden hoitamisen ajaksi lasten hoitoapupalvelupisteestä vuodesta 2010 alkaen. Hoitoapupalvelun käytöstä on peritty asiakasmaksua enintään 34 euroa/päivä lapsen hoitoajasta riippuen. Hoitoapupalvelu on toiminut kolmen päiväkodin yhteydessä vuonna 2019. Niissä on hoidettu osa- tai kokopäiväisesti lapsia, jotka eivät ole kunnallisessa tai yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Hoitoapupalvelun käyttäminen on vaihdellut 12-49 käynnin välillä kuukausittain vuonna 2019. Keskimäärin käyntejä oli 33 kuukaudessa. Kotihoidossa olevat lapset voivat edelleen käydä kunnan maksuttomissa kerhoissa.

Hoitoapupalvelu on toiminut vuonna 2019 kolmen päiväkodin yhteydessä; Ulrikan päiväkodissa Koivukylässä, Illenpihan päiväkodissa Kartanonkoskella ja Martinlaakson päiväkodissa Martinlaaksossa. Hoitoapupalvelun laskennalliset kustannukset ovat olleet n. 60.000€/vuosi.
Esitetään, että hoitoapupalvelu lakkautetaan 1.8.2020 alkaen vähäisen käytön vuoksi.

Kuntalaisille tiedotetaan hoitoapupalvelun lakkauttamisesta kunnan nettisivuilla.

Opetuslautakunta 8.6.2020 § 25

Varhaiskasvatuksen johtajan esitys:
Päätetään lakkauttaa Ulrikan, Illenpihan ja Martinlaakson päiväkotien yhteydessä toimivat hoitoapupalvelupisteet 1.8.2020 alkaen.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote varhaiskasvatuksen palvelualue
- ao. yksikkö

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:
Sole Askola-Vehviläinen, 040 041 7634, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Muutoksenhakuohje 1/ Oikaisuvaatimus

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit vaatia siihen oikaisua **Vantaan opetuslautakunnalta,** eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä

- lainmukaisuusperusteella, eli jos
    - päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
    - päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
    - päätös on muuten lainvastainen

ja/tai

- tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä
- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä oikaisuvaatimukseen mukaan vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita oikaisuvaatimuksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, oikaisuvaatimuksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan opetuslautakunnan osoite

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Käyntiosoite: Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs.), Ratatie 11, 01300 Vantaa
Puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2/ Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos
- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet tehnyt päätöksestä aiemmin oikaisuvaatimuksen. Kunnan jäsenenä voit tehdä valituksen, jos päätös on muuttunut oikaisuvaatimuksen takia.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:
- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat (ellet ole niitä aiemmin toimittanut oikaisuvaatimuksen yhteydessä). Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vahingonkorvausasiassa hallinto-oikeus voi tutkia ainoastaan, onko päätös tehty muodollisesti oikein. Vahingonkorvauksen perustetta tai määrää koskevan riita-asian käsittelee sen sijaan toimivaltainen yleinen tuomioistuin (käräjäoikeus).

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:
Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet
Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 7/ Oikaisuvaatimus-/ valituskielto

3.1. Tähän p**äätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa**, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän **päätökseen, joka koskee hankintaoikaisua**, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)

Muutoksenhakuohje 4/ Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassavalitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Hankintaoikaisuvaatimuksen kohde

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintaoikaisuvaatimuksen tekemiselle säädetty aika

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ennen viraston aukioloajan päättymistä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaisesti postitse kirjeellä, katsotaan asianosaisen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.
Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:
1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä, asianosaisen katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Muutoksenhakuaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan.
Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakuaika suorahankinnassa

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 131 §:ssä tarkoitetun suorahankintaa koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Mikäli hankintayksikkö on julkaissut suorahankinnasta jälki-ilmoituksen, mutta ei suorahankintaa koskevaa ilmoitusta, suorahankintaa koskeva valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun suorahankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Mikäli hankintayksikkö ei ole julkaissut suorahankinnasta ilmoitusta tai jälki-ilmoitusta, suorahankintaa koskeva valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Sopimusmuutosta koskeva ilmoitus

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, on valitus tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Poikkeukset säännönmukaisesta valitusajasta

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona, asiointipalvelussa tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2050 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4100 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6140 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 510 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5

00520 Helsinki
puh. 029 56 43300
fax 029 56 43314
markkinaoikeus(at)oikeus.fi
asiointipalvelun osoite: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet